2004

208.1
34-68
1726

ԵՐԿԱՐԱՊՏ ՄԱՏԱՆ

ՀԱՄԱՌ

ԿՏԱԿԱԲԱՆԻ

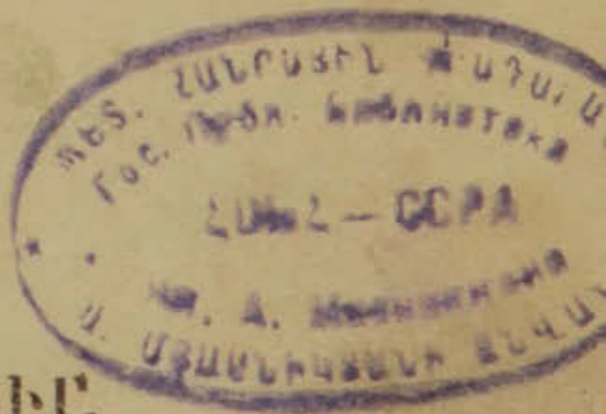
ՏԵՂԱՒՈՅ ՄԵԿՈՒՑ ՅԻՍՈՒՍԻ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ

1006/29062

Որ պարունակէ զգործս Ղուաքելոց և զվերուզթս նոց, և զՅայտնութիւն Յովհաննու:

Կրկին սրբագրութեամբ վերատին տպեալ:

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ.

Ի Տպարանի Սուրբ Էջմիածնայ վանից:

1843

225

ՑՈՒՑԱԿ

	Եր֊
Խորհք առաքելոց . . .	1
Ճառք պօղոսի առ Հռոմայեցիսն .	113
Ա. կորնթացիսն առաջին . .	159
» կորնթացիսն երկրորդ . .	204
» դաղատացիսն . . .	235
» եփեսացիսն . . .	251
» փիլիպ 266 : Ա. կողոս . .	277
» թեսաղոնիկեցիսն առաջին .	287
» թեսաղոնիկեցիսն երկրորդ .	297
» տիմոթէոս առաջին . .	303
» տիմոթէոս երկրորդ . .	316
» տիտոս . 326 : Ա. փիլիմոն .	332
» եբրայեցիսն . . .	335
Ճառք կաթուղիկեայց յակոբոս.	371
Պետրոսի առաջին . . .	383
Պետրոսի երկրորդ . . .	396
Յովհաննու առաջին . . .	405
Յովհաննու երկրորդ . . .	417
Յովհաննու երրորդ . . .	420
Յուդայի առաքելոյ . . .	423
Յայտնութիւն յովհաննու . .	428

ԴՈՐՆՈՒՔ

ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՔ

Ա. ՊԻՒ. Ը.

1 ՅՕՐԴԱՆԻ առաջին զոր արար վասն ամենայնի ի թէոփիլէ · զոր սկսաւ յիւ առնել և ուսուցանել ,
2 Մինչև յօրն պատուիրելոյ առաքելոցն ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ · զորս ընտրեացն , և
3 վերացաւ : Որոց յանդիման կացոյց զինքն կենդանի յետ չարչարանացն իւրոց ի բազում ապուեստս՝ յաւուրս քառասուն երեւեալ նոցա և ասել վասն արքայու-
4 թեանն աց : Եւ ի հաղորդել ընդ նոսա՝ պատուէր տայր յԵրուսաղէմ մի՛ մեկնել , այլ սպասել աւետեացն հօր՝
5 զոր լուարուք յինէն : Զի յովհաննէս մկրտեաց ի ջուր . այլ դուք մկրտիցիք ի հոգին սուրբ՝ ոչ յետ բազում
6 ինչ աւուրցս այսոցիկ : Եւ նոքա մատուցեալ հարցանէին զնա՝ և ասէին . Տէր՝ եթէ ի ժամանակի սմա՞ յայսմիկ

հաստուցանելոց իցես զարքայութիւն ի՞սրէլի :
Ա.սէ ցնոսա . Ա՛չ է ձեզ գիտել զժամն 7
և զժամանակս , զոր հայր եդ ի՛ զօրութիւն
իշխանութեան : Ա՛յլ առջիք զօրութի՛ն 8
հասանել հոգւոյն սրբոյ ի՛ վերայ ձեր , և
եղիջիք ինձ վկայք յերէմ և յամ հրէ-
աստանի և ի՛ սամարիա՝ մինչև ի՛ ծագս
երկրի : Եւ զայս իբրև ասաց , մինչ 9
դեռ հայէին նոքա՝ վերացաւ . և ամպն
կալաւ զնա յաչաց նոց : Եւ մինչ դեռ 10
պշուցեալ էին ընդ երկինս երթալոյ նո՛ր՝
և ահաւասիկ արք երկու երևեցան նոց
ի՛ հանդերձս սպիտակս , Որք և ասա-
ցին . Ա՛րք գալիլեացիք՝ զի՞ կայք հայե- 11
ցեալ ընդ երկինս : Ա՛յս յի՛ որ վերա-
ցաւն ի՛ ձէնջ յերկինս , այնպէս եկես-
ցէ՝ զոր օրինակ տեսիք զնա երթալ յեր-
կինս : Ա՛պա դարձան յերուսաղէմ 12
յանուանեալ լեառնէն ձիթենեաց . որ է
մերձ յերէմ՝ ըստ շաբաթուն ճանապար-
հի : Եւ իբրև մտին , ելին ի՛ վերնա- 13
տունն՝ ուր վանքն իսկ էին . պետրոս և
յակոբոս՝ յովհաննէս և անդրէաս՝ փի-
լիպպոս և թովմաս՝ բարթողոմէոս և
մատթէոս՝ յակոբոս ալփեան և շմա-
ւոնն նախանձայոյզ՝ և յուդա յակով-
բեան : Սոքա ամենեքեան էին հանա- 14
պազորդեալ միաբան յաղօթս հանդերձ
կանանիք , և մարեմաւ մարըն յի՛սի՝ և

28 պականութիւն։ Հովանուցեր ինձ զճա-
նապարհս կենաց. լցուցեր զիս ուրա-
խութեամբ յերեսաց քոց՝ ի քաղցրու-
29 թիւն։ Ա՛րք եղբարք՝ պարտ է հա-
մարձակութիւն ասել վասն նահապետին
աւթիւ. զի մեռաւ՝ և թաղեցաւ. և
յերեզման ներ կայ՝ ի միջի մերում մինչև
30 այսօր։ Ի մարգարէ էր, և գիտէր՝
եթէ երդմամբ երդուաւ նմա Աստ՝ ի
պտղոյ յորովայնէ ներ նստուցանել յա-
31 թոռ նորա։ Յառաջագոյն ծանուցեալ
խօսեցաւ վասն յարութեան քրիստոսի. զի
ոչ թողաւ ոգի ներ՝ ի դժոխս՝ և ոչ մար-
32 մին ներ եռես զապականութիւն։ Զայս
յիս յարոյց Աստ, որում ամենեքեան մեք
33 վկայեմք։ Ա՛ջովն Աստուծոյ բարձրացեալ,
զաւետիս Հոգւոյն սրբոյ ընկալեալ՝ ի հօ-
րէ՝ սփռեաց զայս, զոր դուք իսկ տեսա-
34 նէք՝ և լսէք։ Ոչ եթէ դաւիթ ել
յերկինս. ասէ իսկ ինքն, Ա՛սաց Տէր Տեր
35 իմ՝ նիստ ընդ աջմէ իմմէ, Մինչև եդից
զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց։
36 Ա՛րդ՝ ճշմարտիւ գիտասցէ ամ՝ տունն
իսրայէլի, զի և Տէր զնա և օծեալ Աստ արար,
37 զայն յիս՝ զոր դուք խաչեցէք։ Եւ
լուեալ զայս՝ զղջացան՝ ի սիրտս իւր-
եանց, և ասեն ցպետրոս՝ և ցայլ առա-

---

* ՚ի Յովհաննէ գոյ, ՚ի քաղցրութենէ։

քեալսն . Ո՞ի՞նչ գործեսցուք այլք եղ-
բարք : Ասէ ցնոսա պետրոս . Պաշաւե- 38
ցէք՝ և մկրտեսցի իւրաքանչիւրդ ի
ձէնջ յանուն հն յ՚ի քի ի թողումն
մեղաց , և ընկալջիք զաւետիս հոգւոյն
սրբոյ : Ո՞ի ձեզ են աւետիքս՝ և որդւոց 39
ձերոց , և ամ հեռաւորաց՝ զորս կոչես-
ցէ տր ած մեր : Եւ այլովք բազումք 40
բազմօք վկայութիւն դնէր , և մխիթա-
րէր զնոսա՝ և ասէր . Պրկեցարուք յալգէ
ազգի խոտորելոյ յայսմանէ : Ոմանք 41
յօժարութիւն ընկալեալ զբան նր մկրտե-
ցան . և յաւելան յաւուր յայնմիկ ո-
գիք իբրև երեք հազարք : Եւ էին հա- 42
նապաղորդեալք վարդապետութեան ա-
ռաքելոցն , և հաղորդութեան և բեկանե-
լոյ հացին , և աղօթից : Եւ լինէր ա- 43
մենայն անձին՝ ահ և երկիւղ . բազում
նշանք և արուեստք ի ձեռս առաքելոցն
գործէին : Ամենայն հաւատացեալքն 44
էին ի միասին , և ունէին զամենայն ինչ
հասարակաց : Եւ զստացուածս և զինչս 45
վաճառէին , և բաշխէին զայն ամենե-
ցուն՝ ում զիարդ պիտոյ ինչ լինէր :
Անապազօր կանխեալ միաբանութ ի 46
տաճարն , և առտնին՝ բեկանէին զհացն ,
և առնուին կերակուր ուրախութ և
միամտութ սրտիւ : Օրհնէին զած՝ և 47
ունէին շնորհս առ ամ ժողովուրդն . և

Եւ բաւելոյր ի փրկեալսն հանապազօր ի նոյն :

ԳԼ · Գ :

1 Պետրոս և յովհաննէս ելանէին ի
տաճար անդր յիններորդ ժամու ա-
2 ղօթիցն : Եւ էր այր մի կաղ յորովայ-
նէ մօր իւրոյ , զոր բարձեալ դնէին
հանապազ առ դրան տաճարին՝ որ կո-
չէր գեղեցիկ · խնդրել ողորմութիւն
յայնցանէ՝ որ մտանէին ի տաճարն :
3 Որոյ տեսեալ զպետրոս և զյովհաննէս՝
զի մտանէին ի տաճարն , աղաչէր ողոր-
4 մութիւն առնուլ : Ակնեցաւ ի նա պետ-
րոս յովհաննու հանդերձ , և ասէ ·
5 Ակնեաց ի մեզ : Նա դարձաւ ի նո-
սա . և ակն ունէր առնուլ ինչ ի նո-
6 ցանէ : Եւ ասէ պետրոս · Ոչխար և
ոսկի ոչ ունիմ · բայց զոր ունիմ՝ զայս
տաց քեզ · յանուն Յսի քրի Նազովրե-
7 ցւոյ արի՝ և գնա : Եւ կալեալ զաջոյ
ձեռանէ նր՝ յարոյց զնա , և անդէն
8 հաստատեցան բարձք նր՝ և սրունք : Ի-
վեր վազեաց և սկսաւ գնալ , և եմուտ
ընդ նս ի տաճարն . գնայր և վազվա-
9 զէր՝ և օրհնէր զԱծ : Եւ տեսս ամ ժո-
ղովուրդն զնա , զի գնայր՝ և օրհնէր
10 զԱծ : Եւ գիտէին զնա՝ զի սա էր , որ
նստէր , վասն ողորմութեանն առ գեղեցիկ

դրան տաճարին, և լցան զարմանալեօք
'ի վե՛ր նշանին՝ որ եղև. Եւ մինչ նա ու- 11
նէր զպետրոս և զյովհաննէս, ընթա-
ցաւ ամ՛ ժողովուրդն առ նո՛ա 'ի սրահն՝ որ
կոչէր սողովմոնի, զարմացեալք: Իբրև 12
ետես պետրոս, պատասխանի ետ ժո-
ղովրդեանն. Ա՛րք իսրայէլացիք՝ ընդ
մե՛զ ընդ ո՞վ էք 'ի վերայ այսորիկ, կամ՝ ընդ
մե՛զ ընդ ո՞վ էք պշուցեալ, իբրու թէ անձին
զօրութե՛ամբ ինչ՝ կա՛մ քաջութե՛ամբ արարեալ
իցէ գնալոյ դմա: Աստուած աբրահա- 13
մու և աճ սահակայ և աճ յակովբայ,
աճ հարցն մերոց փառաւորեաց զորդի
իւր զյի՛ս. զոր դուքն մատնեցի՛ք՝ և ու-
րացայք առաջի պիղատոսի, 'ի դատել
նո՛ր արձակել: Եւ դուք զսո՛ն և զար- 14
դարն ուրացայք, և խնդրեցի՛ք այր մի
մահապարտ* շնորհել ձեզ. Եւ զա- 15
ռաջնորդ կենացն սպանի՛ք, զոր աճ յա-
րոյց 'ի մեռելոց. որո՛ւմ՝ մե՛ք իսկ վկայ
եմ՛ք: Եւ հաւատովք անուան նորա 16
զսա՝ զոր տեսանէ՛ք և գիտէ՛ք, հաստա-
տեաց անուն նո՛ր. և հաւատքն որ՛ք նո-
վաւ՝ ետուն դմա զառողջութի՛ս զայս
յանդիման ձեր ամենեցուն: Եւ արդ 17
եղբարք՝ գիտեմ՝ զի անգիտութե՛ամբ արա-
րի՛ք, ոյ՛ք և իշխանքն ձեր: Այլ աճ՛ 18
ոյ՛ք յառաջագոյն պատմեաց 'ի բերանոյ

---

*'Ի Յոյնն, Սպանող:

ամ մարդարէից զբարբառելն քո՛ւ իւրոյ ,
19 նոյնպէս և կատարեաց : Ընդ՝ ապա-
շաւեցէ՛ք և դարձարո՛ւք ՚ի ջնջել զմեղս
20 ձեր . Այլ զի եկեսցեն ժամանակք հան-
գըստեան յերեսաց տեա՛ն . և առաքեսցէ
զյառաջագոյն նկատեալն ձեզ՝ զյի՛ս
21 քո՛ : Զո՛ր պարտ է երկնից ընդունել
մինչև ՚ի ժամանակս ամենեցուն հաս-
տատելոյ . զորոց խօսեցաւ ած ՚ի բերա-
22 նոյ սրբ մարգարէից : Ա՛ռաքէս ասաց
ցՀարսն մեր . Թէ Ա՛արգարէ յարուսց-
ցէ ձեզ տէր ած ձեր յեղբարց ձերոց
իբրև զիս , նմա՛ լուիջի՛ք ըստ ամենայնի՝ որ
23 զինչ և խօսեսցի՛ առ ձեզ : Եւ եղիցի
ամ անձն՝ որ ո՛չ լուիցէ մարգարէին
այնմիկ , սատակեսցի ՚ի ժողովրդենէն :
24 Եւ ամ մարգարէք՝ որ ՚ի սամուէլէ և
այսր , խօսեցան՝ և պատմեցին կաւուրս
25 զայսոսիկ : Դո՛ւք էք որդիք մարգա-
րէիցն՝ և ուխտին զոր ուխտեաց ած ընդ
հարս ձեր , և ասէ ցաբրահամ . ՚Ի
զաւակի քո՛ւմ օրհնեսցին ամ ազգք երկ-
26 րի : Ձեզ նախ յարոյց ած զորդի իւր ,
և առաքեաց զնա օրհնել զձեզ՝ ՚ի դառ-
նալ ձեզ իւրաքանչիւր ՚ի չարեաց ձե-
րոց :

ԿԻ· Գ·

1 Եւ մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժողո-
վըրդեանն , հասին ՚ի վերայ նո՛ց

քահանայապետքն և իշխանք տաճարին՝
և սաղմոսեցիքն : Այլազգնալք վասն 2
ուսուցանելոյ նոցա զծոցոմբուրդն՝ և պատ-
մելոյ յերիս գլխոյ մեռելոց : Ասէին՝ 3
ցին՝ ի նա զձեռս իւրեանց՝ և եդին զնո-
սա՝ ի բանտի՝ մինչև՝ ի մաղեւն , զի էր
ի երեկս : Իսկ բազումք՝ ի լսողաց 4
բանին՝ հաւատացին՝ և եղև թիւ մարդ-
կան իրրև հազարից ՅԹից : Եւ եղև 5
՝ի վաղիւ անդր՝ ժողովել նոց զիշխանան
և զերիցուն և զդպիրսն յԵրէմ . Եւ 6
զաննա քահանայապետ՝ և զկայիափա ,
և զ յովհաննէս և զաղեքսանդրոս , և
որք միանգամ էին յազգէ քահանայու-
թեան : Եւ կացուցեալ զնոս՝ ՝ի մէջ՝ 7
հարցանէին . Որով զօրութեամբ կամ որով
անուամբ արարէք դուք զայս : Յայն- 8
ժամ պետրոս լցեալ հոգւով սրբով՝
ասէ ցնոս . Իշխանք ժողովրդեան՝ և ե-
րիցունք իսրայէլի , Եթէ այժմ մեք 9
դատիմք զմեզ այսօր վասն երախ-
տեաց առն միոյ տկարի , որով սա լաւ
կեցաւ : Յայտնի լիցի* ամենեցուն ձեզ՝ 10
և ամ՝ ժողովրդեանդ իսրայէլի , զի յանուն

---

* ՝ի Յայտնի . Եթէ քննիցիմք այսօր վասն
երախտեաց եղելոց առն տկարի , թէ ո-
րով սա լաւ կեցաւ , յայտնի լիցի :

յի քո՛ի նազովրացւոյ՝ զոր դուք խա-
չեցէք՝ զոր ա՛ծ յարոյց ՚ի մեռելոց, նո-
վաւ սա կայ աւասիկ առաջի ձեր ողջ
11 ացեալ : Ա՛յս է վէմն անարգեալ ՚ի
ձէնջ շինողաց, որ եղև գլուխ անկեան :
12 Եւ չիք այլով իւիք փրկութի՛ւն. զի և
ո՛չ անուն այլ գոյ ՚ի ներքոյ երկնից
տուեալ ՚ի մարդիկ՝ որով արժան իցէ
13 կեալ մեզ : Ա՛յեցեալ ՚ի համարձա-
կութի՛ւն պետրոսի և յովհաննու, և ՚ի
վերայ հասեալ՝ թէ արք տգէտք և ա-
ռանց դպրութե՛ն են, զարմանային. զի
14 ճանաչէին զնո՛ թէ ընդ յի՛սի էին : Եւ
զայրն ևս տեսանէին զբժշկեալն՝ զի
կայր ընդ նոսա, և ոչինչ կարէին տալ
15 պատասխանի : Եւ հրամայեալ նոցա
արտաքս քան զատեանն ելանել, խոր-
16 հեցան ընդ միմեանս, Եւ ասեն. Ո՞չինչ
արասցուք արանցս այսոցիկ՝ զի երևելի
նշան եղև ՚ի ձեռն նոցա, ա՛մ իսկ բնակ-
չաց եէմի յայտ է, և ո՛չ կարեմք ուրա-
17 նալ : Ա՛յլ զի մի՛ առաւել ճարակեսց-
ցի ՚ի ժողովուրդն, սպառնասցուք նոցա՝
մի՛ ևս խօսել յանուն յայն մի՛ ումեք
18 ՚ի մարդկանէ : Եւ կոչեցեալ զնո՛ պատ-
ուիրեցին ամենևին մի՛ խօսել ՚՚ և մի՛
19 ուսուցանել յանուն յի՛սի : Իսկ պետ-
րոս և յովհաննէս պատասխանի ետուն՝
և ասեն ցնոսա, Եթէ արժա՞ն իցէ ա-

ռայլն այ ձեզ լսել առաւել՝ քան այ , ընտ-
րեցէք : Ո՛չ մեք ուչ կարեմք՝ զոր 20
տեսաքն և լուաք՝ չխօսել : Այլ 21
սպառնացեալ արձակեցին զնա , և ոչինչ
գտեալ՝ թէ ոմն պատուհասեսցեն զնա՝
վ՚ս ժողովրդեանն . զի ամենեքեան փա-
ռաւոր առնէին զայծ՝ վ՚ս իրացն եղելոց :
Ո՛վ ամաց էր այրն՝ աւելի քան զքառա- 22
սուն , յորոյ վր՚ եղև նշանս այս բժըշ-
կուե : Եւ անտի արձակեալ՝ եկին առ 23
իւրեանցն , և պատմեցին՝ որչափ ինչ
ասացին ցնա քահանայապետքն և երի-
ցունքն : Եւ նոց լուեալ ամբարձին 24
ձայնս իւրեանց առ ած՝ և ասեն : Տէ-
ր՝ դու ած՝ որ արարեր զերկինս և զերկիր՝
զծով և զամ՝ որ ՚ի նս : Որ ՚ի բերա- 25
նոյ հօր մերոյ դաւթի ծառայի քո՝ ՚ի
ձեռն հոգւոյն սրբոյ ասացեր* , Ո՛վ
խռովեցան հեթանոսք՝ և ժողովուրդք
խորհեցան ՚ի սնոտիս : Կացին թա- 26
գաւորք երկրի , և իշխանք ժո-
ղովեցան ՚ի միասին վ՚ս տն և վասն օ-
ծելոյ նր : Ժողովեցան արդարև ՚ի 27
քաղաքիս յայսմիկ ՚ի վերայ սրբոյ որդւոյ
քո յսի՝ զոր օծեր՝ , հերովդէս և պոն-
տոս պիղատոս՝ ազգօք և ժողովրդովք

---

* ՚Ի Յոյնն , Որ ՚ի բերանոյ դաւթի
ծառայի քո ասացեր :

28 ինչ , Առնել՝ որչափ ձեռն քո և կամք
29 յառաջադոյն սահմանեցին լինել : Եւ
արդ ասէ՝ Հայեաց ի սպառնալիս նոց , և
տուր ծառայից քոց ամ համարձակութ-
30 իւսն զբանն քո : Ի ձգել զձեռն քո
ի բժշկութիւն , և նշանս և արուեստս՝
լինել անուամբն սրբոյ որդւոյ քո Յիսի :
31 Եւ մինչ կային նոքա յաղօթս՝ շարժե-
ցաւ տեղին յորում էին ժողովեալ , և
լցան ամենեքին Հոգւով սրբով . և խո-
32 սէին զբանն այ համարձակութիւ : Եւ
բազմութիւն հաւատացելոցն էր սիրտ և
անձն մի . և ոչ ոք ի նոցանէ ասէր զըն-
չից իւրոց թէ իւր իցէ . այլ էր նց ամ
33 ինչ հասարակաց : Եւ զօրութիւ բազ-
մաւ տային վկայութիւն առաքեալքն
զյարուցեան տն Յսի քսի . և շնորհք մե-
34 ծամեծք էին ի վր ամենեցուն նց : Եւ
ոչ ոք կարօտէր ի նս , զի որ միանդամ
տեարքն էին գեղից կամ ապարանից՝ վա-
ճառէին և բերէին զգինս վաճառելոցն :
35 Կնէին առ ոտս առաքելոցն . և բաշխէին
իւրաքանչիւր՝ որպէս ումեք պիտոյ ինչ
36 լինէր : Յովսէփ՝ որ կոչեցաւ բառնա-
բաս յառաքելոց անտի որ թարգմանի
որդի մխիթարուե . ղևտացի՝ յազգէ
37 կիպրացի : Ունէր նորա դիւղ , վաճա-
ռեաց և եբեր զգինն՝ եդ առ ոտս առա-
քելոցն :

ԳԼ. Ե:

Իսկ այր ոմն անանիա անուն, հան- 1
դերձ կնաւ իւրով սափիրաւ վաճա-
ռեաց ագարակ. Եւ խորհեաց ՚ի գնոց 2
անտի՝ գիտելով և կնոջն. և եբեր մասն
ինչ՝ եդ առ ոտս առաքելոցն: Ասէ
պետրոս. Անանիա՝ ընդէր եղից սատանայ
զսիրտ քո՝ ստել քեզ Հոգւոյն սրբոյ, և
խորհել ՚ի գնոց գեղջն: Ո՞չ ապաքէն 4
մինչ կայրն քո էր, և ՚ի վաճառելն՝
ընդ քո իշխանութիւն էր. զի՞ է զի ե-
դիր ՚ի սրտի քում՝ զերս զայս. ո՛չ ստե-
ցեր մարդկան, այլ աստ: Եւ լուեալ 5
անանիա զբանս զայսոսիկ, անկաւ՝ և ե-
հան զոգի. և եղև ահ մեծ ՚ի վերայ ա-
մենեցուն՝ որ լսւանն զայն: Յոտն կա- 6
ցին երիտասարդքն՝ և աւփսւեցին զնա,
և տարան թաղեցին: Եւ եղև իբրև 7
ժամք երեք անցին՝ և կին ոմն գիտէր
զինչ եղեալն էր, եմուտ ՚ի ներքս:
Պատասխանի ետ նմա պետրոս՝ և ասէ. 8
Ասա ինձ՝ թէ այնչափ գնոց զգեօղն
վաճառեցիք. և նա ասէ. Այո՛ այնչափ:
Եւ ասէ ցնա պետրոս: Ո՞ւր է զի վիա- 9
նեցայք դուք փորձել զՀոգին տեն.
ահա ոտքն՝ որ թաղեցին զայրն քո ՚ի
դրան, հանցեն և զքեզ: Եւ անկաւ 10
անդէն առ ոտս նորա՝ և եհան զոգի,

մին երիտասարդքն՝ գտին զնա մեռեալ, և հանին թաղեցին առ առն
11 իւրում ։ Եւ եղև երկիւղ մեծ ՚ի վերայ ամենայն եկեղեցւոյն, և ՚ի վերայ ամենայն
12 ցուն՝ որ լուան զայն ։ Եւ ՚ի ձեռս առաքելոցն լինէին նշանք և արուեստք բազումք ՚ի ժողովրդեանն. և էին միաբան ամենեքեան ՚ի սրահին սողոմոնի ։
13 Եւ յայլոց անտի ոչնդ իշխէր մերձենալ առնե. այլ ժողովուրդն ։
14 Եւ առաւել ևս յաւելուին հաւատացեալքն ՚ի տէր, բազմութիւն արանց և
15 կանանց ։ Մինչև ՚ի հրապարակն հանեալ զհիւանդս, և դնել պատգարակօք և մահճօք իւրեանց, զի ընդ անցանելն պետրոսի՝ գոնէ հովանի նորա հասցէ
16 ումեք ՚ի նոցանէ ։ Եւ ժողովէր բազմութիւն շուրջ ՚ի քաղաքաց անտի յԵրուսաղէմ, բերեն զհիւանդս և զնեղեալս յայսոց կղծոց. Որք և բժշկէին ամենեքեան ։
17 Յարուցեալ քահանայապետն, և ամենեքին որ ընդ նմա՝ և աղանդ սա-
18 դուկեցւոց՝ լցան նախանձու ։ Եւ արկին զձեռս յառաքեալսն, և եդին
19 զնոսա հրապարակաւ ՚ի բանտի ։ Այլ հրեշտակ տեառն գիշերի երից զդուրս բան-
20 տին և հանեալ զնոսա՝ ասէ. Գնացէք կացէք և խօսեցարուք ՚ի տաճարին, և խօսեցարուք ընդ ամենայն ժողովրդեանն զբա՛ պատգամն

3

կենացս այսոցիկ : Եւ իբրեւ լուան , 21
մտին ըստ առաւօտն ի տաճարն՝ եւ ուսու-
ցանէին . եկն քահանայապետն՝ եւ որ
ընդ նմա , կոչեցին միաբան զատեանն՝ եւ
զամ ծերակոյտ որդւոցն Իսրայէլի . եւ առա-
քեցին ի բանտն ածել զնոսա : Եւ իբրեւ 22
եկին սպասաւորքն՝ ոչ գտին զնոսա ի
բանտին . դարձեալ անդրէն պատմե-
ցին , Եւ ասեն . Թէ Զբանտն գըտաք 23
փակեալ ամ զգուշութիւ , և զպահ-
պանսն՝ զի կային առ դրանն . բացաք՝ և
ի ներքս զոք ոչ եւս գտաք : Իբրեւ 24
լուան ըզբանս զայս իշխանք տաճարին՝
և քահանայապետքն՝ հիանային վասն նց ,
Թէ զի՞նչ արդեօք լինիցի այն : Եւ 25
եկն ոմն պատմեաց նոցա , Թէ Զհարքն
զորս եդիք ի բանտի՝ կան ի տաճարին ,
և ուսուցանեն զժողովուրդն : Յայն- 26
ժամ՝ երթեալ իշխանն սպասաւորօքն
հանդերձ՝ ած զնոսա ոչ բռնութիւ . զանգի
երկնչէին ի ժողովրդենէն՝ զի մի՛ քար-
կոծեսցին : Եւ ածեալ զնոսա՝ կացուցին 27
յատենի . եհարց զնոսա քահանայապետն ,
Եւ ասէ . Ո՞չ պատուիրելով պատ- 28
ուիրեցաք ձեզ՝ մի՛ ուսուցանել յա-
նունն յայն . և արդ՝ ահաւասիկ
լցիք զԵրեմ ուսմամբ ձերով , և կա-
միք ածել ի վե՛ր մեր զարիւն զսոյն
զայնորիկ : Պատասխանի ետ պետրոս 29

և այլ աւազակեալքն և ասեն. Ընդ-
զանդել պարտ է այ առաւել՝ քան
30 մարդկան: Ընդ հարցըն մերոց յարոյց
զյիս՝ զոր դուք սպանիք կախեալ զփայ-
31 տէ: Զնա այծ առաջնորդ և փրկիչ
բարձրացոյց աջովն իւրով տալ ապաշ-
խարութիւն իսրայէլի՝ և թողութիւն մեղաց:
32 Եւ մեք եմք վկայք բանիցս այսոցիկ, և
հոգին սբ՝ զոր ետ այծ ընազանդելոց ի-
33 րոց: Եւ նոքա իբրև լուան, առաւել-
նային՝ և խորհէին սպանանել զնոսա:
34 Յարուցեալ ոմն ի մէջ ատենին փարի-
սեցի՝ որում անուն էր գամաղիէլ, օ-
րէնսուսոյց՝ պատուականաւմ ժողովրդ-
դեանն. հրամայեաց սակաւիկ մի զարսն
35 արտաքս տանել: Եւ ասէ ցնս. Ար-
րք իսրայելացիք, հայեցարուք ի ձեզ վասն
արանցս այսոցիկ՝ զի՞նչ արժան իցէ
36 գործել: Յառաջ քան զաւուրս զայ-
սոսիկ յարեաւ Թևդաս՝ ասել զանձնէ,
թէ իցէ ոմն. որ անկան արք թուով
իբրև չորեք հարիւր. որ սպանաւ՝ և ա-
մենեքեան որ միաբան էին ընդ նմա, քակ-
37 տեցան՝ և եղեն յոչինչ: Յետ նոր յա-
րեաւ յուդա գալիլեացի՝ յաւուրս աշ-
խարհագրին. և ապստամբեցոյց ժողո-
վուրդ բազում զկնի իւր. և նա կո-
րեաւ՝ և ամենեքեան որ նմայն հաւա-
38 նեալ էին, ցրուեցան: Եւ զարդիս

ասեմ ձեզ . ի բաց կացէք յարանցդ
յայդցանէ՝ և թող տուք դոցա . զի թէ
ի մարդկանէ իցէ խորհուրդդ այդ կամ
գործդ՝ քակտեսցի : Ապա թէ յԱստ է՝ 39
ոչ կարէք քակտել զդոսա . գուցէ և
աճամարտք գտանիցիք : Հաւանեցան 40
նմ. և կոչեցեալ զառաքեալսն՝ գան
հարին , և պատուիրեցին մի՛ ևս խօսել
յանուն Յի . և արձակեցին զնս : Եւ 41
նոքա գնացին խնդալով յերեսաց ա-
տենին , զի վ անուան նմն արժանի և-
ղեն անարգելոյ : Եւ զամ օր ի տա- 42
ճարին և առանին ոչ դադարէին ուսու-
ցանել՝ և աւետարանել զՅն քս :

ԳԼ. Զ :

Եւ յաւուրսն յայնոսիկ ի բազմանալ 1
աշակերտացն՝ եղև տրտունջ յու-
նաց առ հեբրայեցիսն . զի արհամար-
հեալ լինէին ի պաշտամանն հանապա-
զորդ այրիք նոցա : Կոչեցին երկոտա- 2
սանքն զբազմութիւն աշակերտացն՝ և
ասեն . Ոչ է հաճոյ մեզ թողուլ զբանն
Աստ՝ և պաշտել զսեղանս : Ընտրեցէք 3
եղբարք՝ վկայեալս ի ձէնջ արս եօ-
թըն՝ լիս հոգւով սրբով և իմաս-
տութիւք . զորս կացուսցուք ի վերայ պի-
տոյիցս այսոցիկ . Եւ մեք աղօթից և 4
պաշտաման և բանին* հպատակ լիցուք :

---

*ի Յովհ : Եւ պաշտաման բանին :

5 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն առաջի ամ
բազմութեն, և ընտրեցին զստեփաննոս՝
այր լի հաւատով և հոգւով սրբով,
և զփիլիպպոս, և զպրոքորոն, և զնի-
կանովրա, և զտիմովնա, և զպարմենա,
6 և զնիկողայոս զեկն անտիոքացի: Զորս
կացուցին առաջի առաքելոցն. և աղօթս
արարեալ՝ եդին ի վերայ նց զձեռս:
7 Եւ բանն այ աճէր. և բազմանայր թիւ
աշակերտացն յոյժ յերկս. և բազմ ժո-
ղովք ի քահանայիցն անսային հաւա-
8 տոցն: Ստեփաննոս՝ այր լի շնորհօք և
զօրութ, առնէր արուեստս և նշանս
9 մեծամեծս ի ժողովրդեանն: Յարեան
ոմանք ի ժողովրդենէն, որ կոչէր լի-
բէացւոց՝ և կիւրենացւոց՝ և աղէք-
սանդրացւոց՝ և որ ի կիւլիկեցւոց՝
և յասիայ, վիճել ընդ ստեփաննոսի.
10 Եւ ոչ կարէին զդէմ ունել իմաս-
տութեն և զՀոգւոյն, որով խո-
11 սէր: Յայնժամ հրապուրեցին արս
ոմանս ասել, թէ Զուաք զդորա խօսել
բանս հայհոյութե ի մովսէս և յած:
12 Եւ խռովեցին զժողովուրդն և զերի-
ցունս և զդպիրս. և հասեալ ի վր
յարիշտակեցին զնա՝ և ածին յատեան:
13 Եւ կացուցին վկայս սուտս՝ որ ասէին,
Այրս այս ոչ դադարէ խօսել բանս հայ-
հոյութե զտեղւոյն սրբոյ՝ և զօրինացն:

Լուաք ՚ի դմանէ զի ասէր , թէ Յիսուս 14
նաղովրեցի՝ նա քակեսցէ զտեղիս զայս ,
և փոխեսցէ զօրէնս՝ զոր ետ մեզ Մովսէս :
Եւ հայեցեալ ՚ի նա ամենեցունն՝ որ նըս- 15
տէին յատենին , տեսին զերեսս նր իբրև
զերեսս հրեշտակի :

ԿԻ. Ի :

Ասէ քահանայապետն՝ թէ Արդարև 1
այդ այդպէ՞ս իցէ : Եւ նա ասէ . 2
Ա՛րք եղբարք և հարք՝ լուարո՛ւք ինձ :
Ած փառաց երևեցաւ Հօր մերում աբ-
րահամու մինչդեռ ՚ի միջագետս էր ,
մինչչև բնակեցուցեալ էր զնա ՚ի խա-
ռան . և ասէ ցնա : Ե՛լ յերկրէ քումմէ 3
մէ և յազգէ քումմէ , և ե՛կ յեր-
կիր՝ զոր ցուցից քեզ : Յայնժամ 4
ելեալ յերկրէն քաղդէացւոց բնակե-
ցաւ ՚ի խառան , և անտի յետ մեռա-
նելոյ Հօր նորա՝ փոխեաց , և պանդըխ-
տեցոյց զնա յերկրիս յայսմիկ , յորում
դուք այժմ բնակեալ էք : Եւ ո՛չ ետ 5
նմա ժառանգութիւն ՚ի սմա , և ո՛չ
քայլ մի ոտին . և խոստացաւ տալ նմա
զսա ՚ի բնակուի , և զաւակի նր յետ
նր , մինչ ո՛չ գոյր նորա որդի : Խօ- 6
սեցաւ ած այսպէս , թէ Եղիցի զաւակ
նր պանդուխտ յօտար երկրի . և ծառա-
յեցուսցեն զնա՝ և չարչարեսցեն ամ
չորեք հարիւր : Եւ զազգն՝ որում 7

ծառայեսցեն, զատեցայց ես ասէ Տէր.
և յետ այսորիկ ելցեն՝ և պաշտեսցեն
8 զիս ՚ի տեղւոջս յայսմիկ: Եւ ետ նմա
ուխտ թլփատութեան. և ապա ծնաւ զի-
սահակ, և թլփատեաց զնա յաւուր ու-
թերորդի. և իսահակ զյակովբ: և յա-
9 կովբ զերկոտասան նահապետսն: Եւ
նահապետքն նախանձեալ ընդ յովսեփայ՝
վաճառեցին յեգիպտոս. և էր Տէր ընդ
10 նմա: Եւ փրկեաց զնա յամենեցունց նեղու-
թեանց նորին, և ետ նմա շնորհս և իմաստու-
թիւն առաջի փարաւոնի արքային եգիպ-
տացւոց. և կացոյց զնա իշխան եգիպ-
11 տացւոցն՝ և ամենայն տան նորա: Եւ եկն
սով յամենայն երկիրն եգիպտոսի, և ՚ի քա-
նան նեղութիւն մեծ. և ոչ գտանէին կե-
12 րակուր հարքն մեր: Եւ լուեալ յա-
կովբայ թէ գտանի կերակուր յեգիպ-
տոս՝ առաքեաց զհարսն մեր յառաջագոյն
13 Եւ յերկրորդումն ետ ծանօթս յովսէփ
եղբարց իւրոց. և յայտնի եղև ազգն
14 նորա փարաւոնի: Առաքեաց յովսէփ՝
և կոչեաց զյակովբ զհայր իւր, և զամ
ազգատոհմն՝ ոգիս եօթանասուն և հինգ:
15 Եւ էջ յակովբ յեգիպտոս՝ և վախճա-
16 նեցաւ ինքն և հարքն մեր: Եւ փոխե-
ցան ՚ի սիւքէմ, և եդան յայրին, զոր
ստացաւ աբրահամ գնով արծաթոյ
17 յորդւոցն եմովրայ՝ ՚ի սիւքէմ: Իբրև

մերձեցաւ ժամանակ աւետեացն՝ զոր
խոստացաւ Աբրահամու, աճեաց
ժողովուրդն՝ և բազմացաւ յեգիպտոս.
Մինչև յարեաւ այլ թագաւոր յե- 18
գիպտոս, որ ոչ ճանաչէր զյովսէփ:
Նա ընարեցաւ ազգին մերում, և չար- 19
չարեաց զհարսն մեր առնել ընկեցիկ զոլ
մանկունս նոցա՝ զի մի ապրեսցին:
Յորում ժամանակի ծնաւ և մովսէս՝ 20
և էր կայտառ առաջի Աստուծոյ. որ և սնաւ ՚ի
տան հօր իւրոյ ամիսս երիս: Եւ յետ 21
կեցիկն առնել զնա՝ եբարձ զնա դուստր
փարաւոնի, և սնոյց զնա իւր յորդե-
դիրս: Եւ վարժեցաւ մովսէս ամ՛ ի- 22
մաստուէ եգիպտացւոցն. և էր զօրաւոր
բանիւք և գործովք իւրովք: Իսկ 23
լցաւ նմա քառասնամեայ ժամանակ, ան-
կաւ ՚ի սիրտ նմա շրջել զեղբարսն իւ-
րովք՝ զորդւովքն Իսրայէլ: Եւ տեսեալ 24
զոմն զրկեալ՝ զչարեցաւ, և խնդրեաց
վրէժ զրկելոյն՝ սպանանել զեգիպտա-
ցին: Ենթադրեաց ածէր թէ իմասցին եղ- 25
բարք նորա. զի Աստուած ՚ի ձեռն նմա տալոց
էր փրկուի նց. և նոքա ոչ իմացան:
Եւ ՚ի վաղիւ անդր երևեցաւ նց մինչ- 26
դեռ մարտնչէին՝ և վարեաց զնոսա ՚ի
խաղաղութի, ասէ. Այր՝ եղբարք էք,
ընդէր զրկէք զմիմեանս: Իսկ որ 27
զրկէր զընկերն, մերժեաց զնա՝ և ասէ.

Ո՞ կացոյց զքեզ իշխան և դատաւոր ՚ի
28 վերայ մեր: Մ՚իթէ սպանանել կա-
միցիս զնա՝ զոր օրինակ սպաներ երէկ
29 զեգիպտացին: Եւ փախեաւ Մովսէս ՚ի
բանիցս յայսցանէ, և եղև պանդուխտ
յերկրին Մադիամու. ուր ծնաւ երկուս
30 որդիս: Եւ ՚ի կատարել ամացն քա-
ռասանից, երևեցաւ նմ՚ յանապատի լե-
րինն սինայ հրեշտակ տեն ՚ի բոց հրոյ
31 մորենւոյն: Եւ Մովսէսի տեսեալ՝ զար-
մացաւ ընդ տեսիլն, և ՚ի մատչելն նր
32 նշմարել՝ եղև ձայն տեն: Ես եմ՝ ած
հարց քոց, ած աբրահամու՝ և սահա-
կայ՝ և յակովբայ. և զահի հարեալ
33 Մովսէս՝ ոչ իշխէր հայել: Եւ ասէ
ցնա տր. Լո՛ւծ զկօշիկս ոտից քոց. զի
տեղիդ՝ յորում դուդ կացեր՝ երկիր սրբ
34 է: Տեսանելով տեսի զչարչարանս
ժողովրդեան իմոյ՝ որ յեգիպտոս. և
լուայ հեծութեմբ նց՝ և իջի փրկել զնս
և արդ՝ եկ առաքեցից զքեզ յեգիպտոս
35 Այն Մովսէս՝ զոր ուրացան և ասեն.
Ո՞կացոյց զքեզ իշխան և դատաւոր
՚ի վր մեր. զնա ած իշխան և փրկիչ
առաքեաց ՚ի ձեռն հրեշտակին՝ որ
36 երևեցաւ նմա ՚ի մորենւոջն: Նա ե-
հան զնոսա՝ արարեալ նշանս և ար-
ուեստս յերկրին եգիպտացւոց՝ և ՚ի
կարմիր ծովուն, և յանապատին՝ ամ

քառասուն : Այս է մովսէս , որ ասաց 37
ցորդիսն Իսրայէլի . Մարգարէ յարուսցէ
ձեզ տէր աստ ձեր յեղբարց ձերոց իբրև
զիս , նմա լուիջիք : Սա է՝ որ եղև յե- 38
կեղեցւոջն՝ յանապատին ընդ հրեշտակին ,
որ խօսեցաւ ընդ նմա ի լերինն սինայ՝ և
ընդ հարսն մեր . որ ընկալաւ զպատ-
գամս կենդանիս՝ տալ մեզ : Առ որ 39
ոչ կամեցան հնազանդ լինել հարքն մեր .
այլ մերժեցին՝ և դարձան սրտիւք իւր-
եանց յեգիպտոս : Եւ ասեն ցահա- 40
րոնն . Արա մեզ աստուածս , որ եր-
թայցեն առաջի մեր . զի մովսէսն այն՝
որ եհան զմեզ յերկրէն եգիպտացւոց ,
ոչ գիտեմք զի եղև նմա : Եւ արա- 41
րին յաւուրսն յայնոսիկ որթ , և մա-
տուցին զոհս կռոց , և ուրախ լինէին ի
գործս ձեռաց իւրեանց : Դարձոյց աստ 42
և մատնեաց զնոսա ի պաշտօն զօրուն երկ-
նից . որպէս և գրեալ է ի գիրս մար-
գարէից . Միթէ զոհս և պատարագս
մատուցէք ինձ զամս քառասուն յանա-
պատին՝ տունդ Իսրայէլի : Եւ առիք զվրան 43
մողոքայ , և զաստղն աստուծոյն հռեմ-
փայ , զպատկերսն՝ զոր արարիք երկիր-
պագանել նոցա . և փոխեցից զձեզ յայն
կողմն բաբելացւոց : Խորանն վկայու- 44
թիւն էր ընդ հարսն մեր յանապատին . ու-
պէս հրամայեաց նա՝ որ խօսէրն ընդ մովսէսի ,

առնել զայն ըստ օրինակին զոր ետես:
45 Զոր և ընկալեալ բերին հարքն մեր
հանդերձ յեսուաւ՝ի վիճակ ազգացն,
զորս մերժեաց աճ յերեսաց հարցն մե-
46 ծոց, մինչև յաւուրս դաւթի. Որ և-
գիտ շնորհս առաջի այ, և խնդրեաց
47 գտանել զյարկս այ յակովբայ: Եւ
48 սողոմոն շինեաց նմ տուն: Այլ ոչ
եթէ բարձրեալն՝ի ձեռագործ տաճարս
49 բնակէ. այլ ոպ մարգարէն ասէ. Եր-
կինք աթոռ իմ են, և երկիրս պատ-
ուանդան ոտից իմոց. ո՞րպիսի փուն շի-
նեցիք ինձ ասէ տր. կամ զի՞սչ տեղի
50 հանգստեան իմոյ: Ոչ ձեռն իմ արար
51 զայս ամ: Խստակպարանոցք և անթլը-
փատք սրտիւք և ականջօք, դուք հանա-
պազ հոգւոյն սրբոյ հակառակ կայք. որ-
52 պէս հարքն ձեր, և դուք: Զո՞ր՝ի
մարգարէից ոչ հալածեցին հարքն
ձեր. և սպանին զայնոսիկ՝ որ յառա-
ջագոյն պատմեցին վասն գալստեան ար-
դարոյն, որոյ դուք այժմ մատնիչք և
53 սպանողք եղէք. Առաք առիք զօրէնս՝ի
հրամանս հրեշտակաց, և ոչ պահեցիք:
54 Եւ լուեալ զայս՝ զայրանային՝ի սիրտս
իւրեանց, և կրճտէին զատամունս՝ի
55 վր նմ: Եւ նա էր լի հոգւով սրբով.
հայեցաւ յերկինս՝ և ետես զփառս այ,
և զյս՝ զի կայր ընդաջմէ այ. և ասէ,

Ես՝ ես տեսանեմ զերկինս բացեալ՝ և զՈրդի մարդոյ զի կայ ընդ աջմէ այ։
Ես՝ աղաղակեալ՝ ի ձայն մեծ՝ խոյին զականջս 56
իւրեանց, և դիմեցին առ Հասարակ՝ ի մի նորա։ Եւ հանեալ արտաքոյ քա- 57
ղաքին՝ քարկոծէին. և վկայքն դնէին զձորձս իւրեանց առ ոտս երիտասարդի մի՝ որ կոչէր սաւուղ։ Եւ քարկոծ 58
առնէին զստեփաննոս, որ կարդայր և ասէր. Տէր Յս՝ ընկալ զոգի իմ։ Եգ 59
ծունր՝ աղաղակեաց՝ ի ձայն բարձր. Տէր՝ մի՛ համարիր դոցա զայս մեղս. և զայս իբրև ասաց՝ ննջեաց. և սողոս էր համակից սպանման նր։

ԳԼ. Ը։

Եւ եղև յաւուր յայնմիկ հալածումն 1
մեծ՝ ի վերայ եկեղեցւոյն յԵրս. և ամենեքեան ցրուեցան՝ ի գեօղս Հրէաստանի և՝ ի սամարիա՝ բաց յառաքելոցն։
Եւ բարձին զստեփաննոս արք երկիւ- 2
ղածք՝ և արարին կոծ մեծ՝ ի վերայ նորա։ Սակայ սողոս վնասակար էր եկե- 3
ղեցւոյն. ՝ի տունս տունս մտանէր, քարշէր զարս և զկանայս՝ մատնէր՝ ի բանտ։ Եւ սփռեալքն՝ շրջէին առ- 4
տարանէին զբանն։ Իսկ փիլիպպոս 5
իջեալ՝ ի քաղաքն սամարացւոց՝ քարոզէր նոցա զՔս։ Ունկն դնէին ժողո- 6

վուրդքն բանից՝ փիլիպպոսի միաբան՝ ի
լսել նոցա և ի տեսանել զնշանսն,
7 զոր առնէր։ Քանզի բազումք որ ու-
նէին զայս պիղծս՝ աղաղակէին ի ձայն
8 մեծ, և ելանէին։ Եւ բազում՝ ան-
9 դամալոյծք և կաղք բժշկէին։ Եւ
եղև ուրախութի՛ մեծ ի քաղաքին
յայնմիկ. Այր ոմն անուն սիմոն՝ կա-
ռաջագոյն էր ի քաղաքին. մոգ էր, և
ապշեցուցանէր զազգն սամարացւոց. ա-
10 սել զանձն՝ թէ իցէ մեծ ոմն։ Որ
հայէին ամենեքին ի փոքուէ մինչև ի
մեծամեծս, և ասէին. Սա է զօրութի՛
11 աՀ, որ կոչի մեծ։ Հայէին ի նա վա՛
բազում ժամանակաց մոգութի՛քն ապ-
12 շեցուցանելոյ զնա։ Այլ յորժամ
հաւատացին փիլիպպոսի. որ աւետա-
րանէր վա՛ արքայութե՛ն աՀ, և ան-
ուանն յն՛ի քրի՛, մկրտէին ամենեքեան
13 արք և կանայք։ Այլ և ինքն սիմոն
հաւատաց, և մկրտեալ կանխէր առ
փիլիպպոս, տեսեալ զնշանսն և զմեծա-
մեծ զօրութի՛սնսն որք լինէին, զարմա-
14 նայր։ Իբրև լուան՝ որ յԵրեմ առա-
քեալքն էին, թէ և ի սամարիա ընկա-
լան զբանն աՀ, առաքեցին առ նա՛ զպետ-
15 րոս և զյովհաննէս։ Որք իջեալ կա-
ցին յաղօթս ի վա՛ նոցա, ոչ զի առցեն
16 զՀոգին սո՛ր։ Քի ցայնժամ չև և՛ս էր

և ոչ ՚ի վը միոյ ՝ի ՝ձց Հասեալ · բայց
միայն մկրտեալք էին յանուն ՝ն յ՝ի :
Յայնժամ եդին զձեռս ՚ի վը ՝ձց՝ և առ- 17
նուին Հոգի՝ս՝ը : Տեսեալ սիմոն՝ թէ 18
ձեռն ՚ի վը դնելով առաքելոցն՝ տուեալ
լինի Հոգին՝ս՝ը , մատոյց ՝ձց՝ ինչս՝ և ասէ ·
Տո՛ւք և ինձ զիշխանութի՛ս զայս , զի 19
յոյր վերայ դնիցեմ զձեռս՝ առցէ Հոգի
՝ս՝ը : Եւ պետրոս ասէ ցնա · Կ՚րծամի 20
քո ը՛ք քեզ լինի ՚ի կորուստ , զի զպար-
գեան ՝այ Համարեցար ընչի՛ք ստանալ
Կ՚ՀԷ գոյ քեզ մասն և վիճակ ՚ի բանիդ 21
յայդմիկ · քանզի սիրտ քո ոչ է ուղիղ
առաջի ՝այ : Կ՚պաշաւեա դու ՚ի չա- 22
րեացդ քոց յայդցանէ , և աղաչեա զ՝ր ·
Թերևս թողութի՛ լինի քեզ ՚ի մեղմեա
խորհրդոց սրտի քո : Կ՚անզի ՚ի դառ- 23
նութի՛ մաղձի , և ՚ի կնճիռն անի-
րաւութե տեսանեմ զքեզ : Պատաս- 24
խանի ետ սիմոն և ասէ · Կ՚ղաչեցէ՛ք
դուք վ՚ր իմ զ՝ր , զի մի՛ ինչ և-
կնացէ ՚ի վը իմ՝ յորոց դուքդ ասացիք :
Եւ նց եղեալ զվկայութի՛ խօսեցան 25
զբանն ՝այ , և դարձան ՀԷմ · և ՚ի բա-
զում գեօղս սամարացւոցն աւետարա-
նէին : Ը՛րեշտակ ՝ն խօսեցաւ առ փի- 26
լիպպոս և ասէ · Կ՚րի և գնա դու ՚ի
կողմն Հարաւոյ՝ ը՛ճանապարհ որ իջանէ
ՅԵՐԷմ ՚ի գազայ · զի այս է անապատ :

27 Եւ յարեաւ գնաց. և ահաւասիկ այր
մի եթէովպացի, ներքինի հզօր՝ կան-
դակայ տիկնոջ եթէովպացւոց՝ որ էր՝ ի
վր ամ գանձուց նորա. որ եկեալ էր
28 երկիրպագանել յԵրէմ. Եւ էր անդրէն
դարձեալ, և նստեալ՝ ի կառս իւրում՝
29 ընթեռնոյր զմարգարէն զեսայի. Ասէ
Հոգին ցփիլիպպոս. Ա՛ստիր՝ և յա-
30 րեաց՝ ի կառսդ յայդոսիկ: Եւ ընթա-
ցեալ փիլիպպոս՝ լսէր զնի ընթեռնոյր զե-
սայի մարգարէ, և ասէ. Վասիցեն
31 արդեօք՝ զոր ընթեռնուցուսդ: Եւ նա
ասէ՝ Որպէս կարիցեմ, թէ ոք ոչ
առաջնորդեսցէ ինձ. և աղաչեաց զփի-
32 լիպպոս ելանել նստել ընդ նմա: Եւ
գլուխ գրոյն՝ զոր ընթեռնոյր՝ էր այս.
Իբրև զոչխար՝ ի սպանդ վարեցաւ, և
իբրև զոլոջ առաջի կտրչի իւրոյ ան-
մռունչ, այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր:
33 ի խոնարհութեանն նր դատաստան նր
բարձաւ, և զազգատոհմն նորա ո պատ-
մեսցէ. զի բառնին յերկրէ կեանք նր:
34 Պատասխանի եւ ներքինին փիլիպպոսի,
և ասէ. Աղաչեմ զքեզ՝ վ՞ր ոմր ասէ
մարգարէն զայս. վ՞ր իւր, եթէ վասն
35 այլոյ ուրուք: Եբաց փիլիպպոս զբե-
րան իւր, և սկսեալ՝ ի գրոցս յայսցա-
36 նէ՝ աւետարանեաց նմա զյ՞ Իբրև
երթային զճանապարհայն՝ եկին՝ ի ջուր

ինչ . և ասէ ներքինին , Ահաւասիկ
ջուր՝ զի՞ նչ արգելու զիս՝ ի մկրտելոյ :
Եւ ասէ ցնա . Եթէ հաւատաս բոլորով 37
սրտիւ քով՝ մ՚ելի է : Պատասխանի ետ
և ասէ . Հաւատամ՝՝ եթէ յի՞ք է որդի
ա՚յ : Եւ հրամայեաց կացուցանել 38
զկառն . և իջին երկոքեան՚ ի ջուրն փի-
լիպպոս և ներքինին , և մկրտեաց զնա :
Եւ իբրև ելին . ՚ի ջրոյ անտի՝ հոգին ՚տր 39
եկն ՚ի վերայ ներքինւոյն . և հրեշտակ
՚տն յափշտակեաց զփիլիպպոս* , և ո՛չ
ևս ետես զնա ներքինին . և գնայր ճա-
նապարհ իւր ուրախութիւ : Իսպց փի- 40
լիպպոս գտաւ յազովտոս . և շրջեալ
աւետարանէր ամ՚ քաղաքացն մինչև ՚ի
գալ նորա ՚ի կեսարիա :

ԿԻ. Ծ :

Իսկ ոմն տակաւին լցեալ սպառնա- 1
լեօք և սպանմամբ աշակերտացն ՚տն ,
մատուցեալ առ քահանայապետն . Խնդ- 2
րեաց ՚ի նմանէ թուղթս ՚ի դամասկոս
առ ժողովուրդսն . ոմ՚ թէ զոք գտցէ
զայնր ճանապարհի՝ արս կամ կանայս ,
կապեալս ածցէ յԵ՚ղ : Եւ ՚ը երթալն 3
նր եղև մերձենալ ՚ի դամասկոս . յան-

*՚Ի. Յոյնն . Եւ իբրև ելին ՚ի ջրոյ անտի՝ հոգի տ՚ն յափշտակեաց զփիլիպպոս :

կարծակի շուրջ ըզնովաւ փայլատա-
4 կեաց լոյս յերկնից: Եւ անկեալ յեր-
կիր, լուաւ բարբառ՝ որ ասէր ցնա.
Սաւուղ սաւուղ՝ ընդ՞ հալածես զիս:
5 Եւ ասէ, Ո՞վ ես տէր. և նա ասէ. Ես
եմ յիս զոր դուն հալածես. խիստ է
6 քեզ ընդդէմ խթանի աքացել: Եւ
զարհուրեալ՝ և անշշունջ լեալ ասաց.
7 Տէր՝ զիս զի՞նչ կամիս առնել: Եւ ասէ
ցնա տէր. Յարի յոտն կաց՝ և մուտ՝ ի
քաղաքդ, և պատմեսցի քեզ զի՞նչ պարտ
իցէ առնել. իսկ արքն՝ որ ընդ նմայն
երթային, կային անշշունջ. զձայնն
միայն լսէին՝ բայց տեսանէին և ոչինչ:
8 Յարեաւ սօղոս յերկրէ անտի, և աչօք
բացօք ոչ զոք տեսանէր. զձեռանէ ա-
9 ռեալ նորա՝ մուծին ՚ի դամասկոս: Եւ
էր անդ աւուրս երիս՝ և ոչ տեսանէր, և
10 ոչ եկեր և ոչ արբ: Եւ էր ոմն աշակերտ
՚ի դամասկոս՝ անանիա անուն. ասէ ցնա
տէր ՚ի տեսլեան, Ո՛նանիա, և նա ասէ,
11 Ո՛ւսկիկ եմ տէր: Եւ ասէ ցնա տէր.
Յոտն կաց՝ և գնա ընդ փողոցն՝ որ կոչի
ուղիղ, և խնդրեսցես յաւետարանն յու-
դայ՝ սօղոս անուն զտարսոնացի՝ զի կայ
12 դեռ յաղօթս: Եւետես ՚ի տեսլեան
այր մի անանիա անուն՝ մտեալ և ե-
դեալ ՚ի վերայ նր ձեռն, որպ զի տեսցէ:
13 Պատասխանի ետ անանիա. Տէր լուայ

'ի բաղմաց վասն առնն այնորիկ՝ որչափ
արար չարիս սրբոց քոց Երեմ։ Եւ աստ 14
ունի իշխանութի՛ւն 'ի քահանայապետէն
կապել զամենեսեան, որ կարդան զա-
նուն քո։ Ասէ ցնա տէր. Երթ դու՝ զի 15
անօթի ընտրուեալ է ինձ նա, կրել զանուն
իմ առաջի հեթանոսաց՝ և թագաւորաց՝
և որդւոցն իսրայէլի։ Վասնզի ես իսկ 16
ցուցից նմա՝ որչափ պարտ իցէ նմա չար-
չարիլ վասն անուան իմոյ։ Եւ գնաց ա- 17
նանիա՝ և եմուտ յապարանսն. և ե-
դեալ 'ի վերայ նորա ձեռս, ասէ.
Սաւուղ եղբայր՝ 'ի վե՛ր հայեաց, տէր
առաքեաց զիս, յի՛ս որ երևեցաւն քեզ
'ի ճանապարհին յորում գայիր. ոպ-
զի տեսցես՝ և լցցիս Հոգւով սրբով։
Եւ վաղվաղակի անկան յաչաց նր իբրև 18
կեղևանք. տես՝ և յարեաւ մկրտե-
ցաւ. Եւ առեալ կերակուր՝ զօրացաւ. 19
և եղև 'ի դամասկոս ընդ աշակերտսն
աւուրս ինչ։ Եւ վաղվաղակի 'ի ժո- 20
ղովուրդսն քարոզեաց զյի՛ս, թէ սա է որ-
դին Աստ։ Զարմացեալ էին ամենեքեան՝ 21
որ լսէին, և ասէին. Ո՞չ սա էր՝ որ
աւար հարկանէր Երեմ զայնոսիկ, որ
կարդային զանուն յի՛ս. և այսր նմին իրի
եկեալ է, զի կապեալս զսոսա տարցի
առ քահանայապետսն։ Այլ սօղոս ա- 22
ռաւել ևս զօրանայր՝ և յաղթահարէր

զՀրէայսն, որ բնակեալ էին ի դամաս-
կոս. և խելամուտ ցուցանէր թէ սա է
23 քան: Իբրև կատարէին աւուրք բա-
զումք, խորհեցան Հրէայքն սպանանել
24 զնա: Յայտնեցաւ սօղոսի նենգու-
նց. քանզի պահէին զդրունսն ի տուէ և
25 ի գիշերի՝ ոմք զի սպանցեն զնա: Եւ
առեալ զնա աշակերտացն ի գիշերի՝
ընդ պարիսպն կախեալ իջուցին վան-
26 դակաւ: Իբրև եկն սօղոս յերուսա-
ղէմ՝ ընտելանէր յարիլ յաշակերտան.
և ամենեքեան երկնչէին ի նմանէ,
27 չՀաւատային թէ իցէ աշակերտ: Այլ
բառնաբաս առեալ զնա՝ ած առ առա-
քեալսն. և պատմեաց նց՝ որպէս ի ճա-
նապարհինետես զտէր, և զի խօսեցաւ
ընդ նմա. և զի ի դամասկոս համարձա-
28 կեցաւ յանուն յի: Եւ էր ընդ նս ի
մտանել և ելանել յերէմ, համարձա-
29 կեալ յանուն տն: Խօսէր և վիճէր ընդ
յհոնսն. և նոքա խորհէին սպանանել
30 զնա: Եւ իմացեալ եղբարք՝ իջուցին
զնա ի կեսարիա, և առաքեցին զնա ի
31 տարսոն: Այլ եկեղեցին ընդ ամ՝ Հրէ-
աստան՝ և ի սամարիա և ի գալիլեա
ունէր խաղաղութիւն, շինեալ և նր-
թեալ զՀետ երկիւղի տն. և մխիթա-
32 րութեամբ Հոգւոյն սրբ բազմանայր: Եւ
եղև ի շրջիլն պետրոսի առ ամենն-

քումբք , իջանել նմա և առ սուրբսն՝ որ
բնակեալ էին ՚ի լիւդիա : Եւ եգիտ 33
անդ այր մի , որում՝ անուն էր ենեա ,
ութամեան դնէր ՚ի մահիճս անդամա-
լոյծ : Եւ ասէ ցնա պետրոս . ենեա՝ 34
բժշկէ զքեզ տէր յիս քս , արի՝ և քեզէն
թօթափեա զանկողինս քո . և վաղվաղա-
կի յարեաւ : Եւ տեսին զնա ամենե- 35
քեան , որ բնակեալ էին ՚ի լիւդիա և ՚ի
սարովնա , որք և դարձան իսկ ՚ի տէր :
Եւ ՚ի յոպպէ էր կին ոմն աշակերտեալ՝ 36
անուն տաբիթա , որ թարգմանեալ կոչի
այծեամիկ . սա էր լի գործովք բարեօք
և ողորմութիւնք զոր առնէր : Եւ եղև 37
յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդանալ նմա
և մեռանել . լուացին զնա՝ և եդին ՚ի
դահլիկոնի անդ : Եւ մերձ էր լիւդիա ՚ի 38
յոպպէ . աշակերտացն լուեալ եթէ
պետրոս անդ է , առաքեցին երկուս արս
առնա՝ աղաչել , զի մի՛ դանդաղեսցի
գալ առնե : Եւ յարուցեալ պետրոս՝ 39
եկն ընդ նոսա . զոր իբրև եկն՝ հանին ՚ի
վերնատունն , և կացին շուրջ զնո-
վաւ այրիքն ամ . լային և ցուցանէին
զձորձս և զհանդերձս , որչափ առնէր
նոցա այծեամիկն : Եւ հանեալ արտաքս 40
զամենեսեան պետրոսի , եդ ծունր՝ և-
կաց յաղօթս . և դարձաւ ՚ի մարմինն
և ասէ . Տաբիթա՝ արի՛ կաց յանուն տեն

յոի քոի. և նա եբաց զաչս իւր, և տե-
սեալ զպետրոս՝ նստաւ կանգնուն:
41 Զեռն ետ նմա՝ և յարոյց զնա. կոչեաց
զսուրբսն և զայրիսն, առաջի կացոյց
42 զնա կենդանի: Եւ յայտնի եղև ընդ
ամ յոպպէ. և հաւատացին բազումք ի
43 տր: Եւ եղև աւուրս բազումս լինել
նմ ի յոպպէ՝ առ ումեմն սիմոնի խա-
զախուղի ✻

ԻԱ·ԺՀ:

1 Այր մի էր ի կեսարիա անուն կոռնե-
լիոս՝ հարիւրապետ, ի գնդէ որ
2 կոչէր իտալացի. Երկիւղած՝ և եր-
կիւղած յամ տամբ իւրով. առնէր
ողորմութիս բազումս ի ժողովրդեանն.
և յաղօթս կայր առ ած յամ ժամ:
3 Ետես ի տեսլեան յայտնապէս զինն ելոյ
ժամու աւուրն զհրեշտակ ած գլ
մտանէր առ նա՝ և ասէր ցնա. Կոռնե-
4 լիէ: Եւ նա հայեցեալ ընդ նա՝ զար-
հուրեցաւ, և ասէ. Ո՞վ է տր. Եւ ա-
սէ ցնա. Ողորմք քո և ողորմութիք քո ե-
5 լին յիշատակաւ առաջի ած: Եւ արդ՝
յղեա արս ի յոպպէ՝ և կոչեա զսիմոն
6 զոմն որ կոչի պետրոս. Նա մտեալ է
առ սիմոնի ումեմն խաղախուղի, որոյ է
7 տունն մերձ ի ծով: Եւ իբրև գնաց
հրեշտակն՝ որ խօսեր ընդ նմա, կոչեաց

երկուս ՚ի ծառայից իւրոց՝ և զինուոր մի
բարեպաշտօն ՚ի սպասաւորացն իւրոց,
Եւ պատմեալ նոցա զամենայն զնոսա 8
՚ի յոպպէ: Եւ ՚ի վաղիւ անդր ՚ի ճա- 9
նապարհ անկանել նոցա՝ և մօտ ՚ի քա-
ղաքն լինել, ել պետրոս ՚ի տանիսն
կալ յաղօթս զվեցերորդ ժամուն:
Պաղեաւ՝ և կամէր ճաշակել. և ՚ի 10
պատրաստելն նոցա՝ եղև ՚ի վերայ նո
զարմացումն: Եւ տեսանէր զերկինս բա- 11
ցեալ, և զչորեցունց տնոց կախեալ
անօթ մի՝ իբրև զկտաւոյ մեծի՝ իջեալ
նստեալ ՚ի վերայ երկրի. Յորում էին 12
ամենայն չորքոտանիք և սողունք երկրի՝ և
թռչունք երկնից: Եւ եղև ձայն առ 13
նա. Արի պետրոս, զեն՝ և կեր: Եւ 14
պետրոս ասէ. Պաշ լինի տէր, զի ոչ
երբէք կերայ ինչ և անսուրբ:
Ձայն եղև կրկին անգամ առ նա, Զոր 15
ասծ սրբեաց՝ դու մի պղծեր: Այս եղև 16
երիցս՝ և վերացաւ անօթն յերկինս:
Եւ մինչդեռ զարմացեալ էր ՚ի միտս 17
պետրոս՝ թէ զի՞նչ իցէ տեսիլն՝ զոր
ետես. ահա արքն առաքեալք ՚ի կոռնե-
լեայ՝ հարցին զապարանիցն սիմոնի,
կացին առ դրանն. Կոչեցին՝ և հարց- 18
նէին, եթէ Սիմոն՝ որ կոչի պետրոս՝
աստ մտեալ իցէ: Եւ մինչդեռ պետ- 19
րոս զմտաւ ածէր վերայ տեսլեանն, ասէ

հոգին ցնա. Ը.հաւասիկ արք ոմանք
20 խնդրեն զքեզ: Ը.այլ արի՛ էջ և երթ
ը նե առանց իրիք խղճելոյ, զի ես
21 առաքեցի զնե: Եւ իբրև էջ պետրոս
առ նոսա, ասէ. Ը.հաւասիկ ես եմ՝ զոր
խնդրէքն. զի՞նչ իրք են՝ վ՚ա որոյ ե-
22 կիքդ: Եւ նոքա ասեն, կոռնելիոս
հարիւրապետ՝ այր արդար և երկիւղած
յաղ, վկայեալ յամ ազգէն հրէից. հրա-
ման առ՚ի հրեշտակէ սրբոյ՝ կոչել զքեզ
23 ՚ի տուն իւր՝ և լսել բանս՚ի քէն: կոչեաց
զնե ՚ի ներքս՝ և առ իւր ագոյց. և ՚ի վա-
ղիւ անդր յարուցեալ պետրոս՝ գնաց ը
նոսա. և ոմանք յեղբարց անտի՝ որ ՚ի
24 յոպպէ էին, եկին ը նմա: Եւ ՚ի վա-
ղիւ անդր մտին ՚ի կեսարիա. և կոռ-
նելիոս սնայր նց, կոչեցեալ զազգա-
տոհմն իւր՝ և զկարևոր բարեկամն:
25 Եւ եղև ՚ի մտանելն պետրոսի՝ ը առաջ
եղև նմա կոռնելիոս, անկեալ առ ոտն՝
26 երկիրպագանէր: Եւ պետրոս կանգ-
նեաց զնա՝ և ասէ, Յո՛ոտն կաց՝ և ես
27 ինքն մարդ եմ: Եւ խօսելով ը նմ
եմուտ ՚ի ներքս. և գտանէր անդ ժո-
28 ղովեալ զբազումս: Եւ ասէ ցնե.
Դուք ինքնին գիտէք՝ որպէս անմարթ է
է առն հրէի հպել կամ մերձենալ առ
այլազգի. և ինձ ած եցոյց մի՛ զոք խառ-
նակ կամ անսուրբ ասել ՚ի մարդկանէ:

Ա ասն այսորիկ և առանց՝ը բանս ինչ 29
աճելոյ եկի կուշեցեալ . բայց արդ հար-
յանեմ , Յի՞նչ պէտս կուշեցիք ինս :
Եւ կոռնելիոս ասէ . Յառաջ քան զչորս 30
աւուրս մինչ ցայս ժամ* կայի յաղօթս
յինն ժամին ի տան իմում , և ահա այր
մի եկն՝ եկաց առաջի իմ ի հանդերձս
սպիտակս , և ասէ . Կոռնելիէ՝ լսելի և- 31
ղեն աղօթք քո . և ողորմութիւնք քո
յիշեցան առաջի այ : Եւ արդ՝ յղեա 32
ի յոպպէ՝ և կոչեա զսիմոնն , որ կոչե-
ցեալն է պետրոս . սա մտեալ է ի տուն
սիմոնի ուրուն խաղախորդի մերձ ի
ծովն . որ եկեսցէ , և խօսեսցի բանս ընդ
քեզ : Եւ ես իսկ և իսկ յղեցի առ քեզ . 33
դու բարւոք արարեր՝ զի եկիր . Արդ՝ ա-
մենեքին մեք առաջի այ կամք լսել զամ ,
զոր հրամայեալ է քեզ ի տնէ : Եբաց 34
պետրոս զբերան իւր՝ և ասէ . Ճշմար-
տութիւն հասեալ եմ , զի ոչ գոյ ակնա-
ռուի առ ի յայ . Այլ յամ ազգս՝ որ 35
երկնչին ի նմանէ՝ և գործեն զարդա-
րութիւն , ընդունելի է նմա : Զբանն 36
առաքեաց որդւոցն իլի՝ աւետարանել
զխաղաղութիւն ի ձեռն յսի քսի . սա է
ամենայնի տր : Ասուք ինքնին գիտէք 37

---

*՝Ի Յոյնն . Պահէի մինչ ցայս ժամ , և կայի :

զբանն , որ եղև ընդ ամ հրէաստան
սկսեալ ի գալիլեէ յետ մկրտութենն՝
38 զոր քարոզեաց յովհաննէս : Այս որ
ի նազարեթէ , զոր օծն աստ հոգւով
սրբով և զօրութ . որ շրջեցաւ բարի
առնել՝ և բժշկել զամ ըմբռնեալս ի
39 սատանայէ . զի աստ էր ընդ նմա : Եւ
մեք վկայ եմք ամենայնի՝ զոր արար
յերկրին հրէաստանի՝ և յերէմ . զոր և
40 սպանին կախեալ զփայտէ : Զնա աստ
յարոյց յերրորդ աւուր . և ետ նմա՝
41 յայտնի լինել . Ոչ ամ ժողովրդեանն , այլ մեզ վկայիցս յառաջագոյն
ընտրելոցս յայ . որ և կերաք՝ և արբաք
ընդ նմա՝ յետ յարութենե նր ի մեռելոց :
42 Եւ պատուիրեաց մեզ քարոզել ժողովրդեանն՝ և վկայութի դնել , թէ նա
է սահմանեալն յայ՝ դատաւոր կենդա-
43 նեաց և մեռելոց : Զնմա ամ մարգարէք
վկայեն , թողութի մեղաց առնուլ ա-
նուամբ նորա՝ ամ հաւատացելոց ի նա :
44 Եւ մինչդեռ խօսէր պետրոս զբանս
զայս , հանգեաւ հոգին սբ ի վր ամե-
45 նեցուն՝ որ լսէին զբանն : Զարմացան՝
որք ի թլփատութէ անտի հաւատացեալք եկեալ էին ընդ պետրոսի . զի և
ի հեթանոս պարգևք հոգւոյն սրբոյ զե-
46 ղուին : Զի լսէին ի նոցանէ խօսել լեզուս՝ և մեծացուցանել զած :

Յայնժամ պատասխանի ետ պետրոս . 47
Ա՞ի թէ զջուր ոք արգելուլ կարէ՞ առ՝ի
չմկրտելոյ զսոսա . որք և զՀոգին՝ սբ ըն-
կալան՝ որպէս և մեք : Եւ հրամայեաց 48
նոցա մկրտիլ յանուն յի՛ քի՛ . յայնժամ՝
աղաչեցին զնա լինել անդ աւուրս
ինչ :

ԿԱ. ԺԱ:

Լուան առաքեալքն և եղբարք՝ որ էին 1
յ՝ի կողմանս հրէաստանի , զի և՝ի
հեթանոսս ընկալան զբանն ՝ած : ԵՒայց 2
յորժամ ել պետրոս յԵրէմ , խոշճէին՝ի
նմանէ՝ որ՝ի թլփատութենէ անտի
հաւատացեալքն . Եւ ասէին , թէ Ե- 3
մուտ առ արս անթլփատս՝ և ևկեր ընդ
նա : Եւ սկսաւ պետրոս պատմել նոցա 4
կարգաւ՝ և ասէ . Ես էի՝ի քաղաքին՝ի 5
յոպպէ յաղօթս՝ և տեսանէի՝ի զար-
մացման տեսիլ . իջանել անօթ մի՛ նչ
իբրև կտաւոյ մեծի , զչորեցունց տունոց
կախեալ յերկնից՝ և եհաս մինչև առ
իս : Յոր պշուցեալ հայէի . և տեսի 6
զչորքոտանիս երկրի , և զգազանս՝ և
զսողունս , և զթռչունս երկնից : Եւ 7
լուայ բարբառ՝ որ ասէր ցիս . Ա՛րի՛
պետրոս՝ զնէ և կեր : Եւ ասեմ . 8
Վա՛ռ լիցի տէր , զի խառնակ ինչ և ան-
սուրբ ո՛չ երբէք եմուտ՝ի բերան իմ :

9 պատասխանի ետ ինձ երկիցս անգամ
բարբառն յերկնից. Ոչ որ ածէ սրբեաց՝
10 դու մի՛ խառնակ համարիր: Այս եղև
երիցս, և վերացաւ ամենայն դարձեալ
11 յերկինս: Եւ ահա անդրէն երեք արք
եկին կացին առ ապարանիցն՝ ուր եմն
էի, առաքեալք ՚ի կեսարիայ առ իս:
12 Եւ ասէ ցիս հոգին՝ երթալ ընդ նոսա՝
և մի՛ ինչ խղճել. եկին ընդ իս և սոքա
վեցեքին եղբարքս, և մտաք ՚ի տունն
13 առնն այնորիկ: Եւ պատմեաց մեզ՝ որ-
պէս ետես զհրեշտակն ՚ի տան իւրում՝
զի կայր և ասէր ցնա. Առաքեա ՚ի յոպ-
պէ, և կոչեա զսիմոն զկոչեցեալն պետ-
14 րոս. Որ խօսեսցի բանս ընդ քեզ, ո-
րովք կեցցես դու՝ և ամենայն տուն քո:
15 Եւ իբրև սկսայ խօսել՝ եկն հոգին սո՛ր ՚ի
վերայ նց. ոպ ՚ի վո՛ր մեր ՚ի սկզբանն:
16 Յիշեցի զբանն տն զոր ասէրն. Յով-
հաննէս մկրտեաց ՚ի ջուր. բայց դուք
17 մկրտիցիք ՚ի հոգին՝ սո՛ր: Իսկ արդ՝ ե-
թէ զհաւասարակաց պարգևն ետ ածծ և նց
որպէս և մեզ՝ ՚ի հաւատալն ՚ի տր յս
քս. ես ով՞ինչ կարող էի արգելուլ զածծ:
18 Եւ լուեալ զայս՝ լռեցին և փառաւորո
առնէին զածծ՝ և ասէին. Ուրեմն և ՚ի
հեթանոսս ետ ածծ զապաշխարութի կե-
19 նաց: Եւ ցրուեալքն ՚ի նեղութէն որ
եղև ՚ի վերայ ստեփաննոսի՝ հասին մինչև

՚ի փիւնիկէ և ՚ի կիպրոս և յանտիո-
քիա . ո՛չ ումեք խօսէին զբանն , բայց
միայն հրէից : Եւ էին ոմանք ՚ի նոցանէ 20
արք կիպրացիք և կիւրենացիք՝ որք
մտեալ յանտիոք՝ խօսէին ընդ յոյնսն
աւետարանեալ զտէր յի՛ս : Եւ էր ձեռն 21
տէն ՚ի նս . և բազմութի՛ւն հաւատացելոց
դարձաւ ՚ի տէր : Լուաւ եղև բանս այս 22
յականջս եկեղեցւոյն՝ որ էր յԵրեմ , վ՚ա
նոցա . և առաքեցին զբառնաբաս մինչև
յանտիոք : Որ իբրև եկն՝ ևետես 23
զշնորհսն աստ՝ ուրախ եղև , և մխիթարէր
զամենեսին յօժարութե՛ սրտի կալ նց ՚ի
տէր : Զի էր այր զուարթամի՛տ* և լի 24
հոգւով սրբով և հաւատով և յաւե-
լաւ ժողովուրդ բազում տէն : Եւ ել 25
՚ի տարսոն՝ լանդրել զսօղոս , և գտեալ
զնա՝ ած յանտիոք : Եւ եղև նոցա զամն 26
ողջոյն ժողովել եկեղեցին՝ և ուսու-
ցանել ժողովուրդ բազում՝ , և անուանել
նախ յանտիոք զաշակերտսն Քրիս-
տոնեայս : Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ի- 27
ջին յերուսաղեմ մարգարէք՝ յանտիոք .
Յարուցեալ մի ոմն ՚ի նոցանէ անուն ա- 28
գաբոս՝ նշանակեաց հոգւովն սով մեծ
լինել ըստ աշխարհ , որ եղև առ կղօ-
դեաս : Նայց աշակերտաց անտի , ոմն 29

---

*՚ի Յովհն . Զի էր այր բարի :

զնարդ կարող ոք էր՝ իւրաքանչիւր ոք
'ի նոցանէ որոշեցին առաքել 'ի պէտս
եղբարցն՝ որ բնակեալ էին 'ի Հրէաս-
30 տանի. Զոր և արարին իսկ՝ առաքեալ
առ երիցունսն 'ի ձեռն բառնաբայ և
սօղոսի:

ԻԲ.

1 Ընդ ժամանակն ընդ այնորիկ արկ Հե-
րովդէս արքայ ձեռն՝ չարչարել զո-
2 մանս յեկեղեցւոյն: Եւ սպան զյա-
կովբոս զեղբայրն յովհաննու սրով:
3 Եւտես եթէ հաճոյ է Հրէից, յաւել ևս
ունել զպետրոս. և էին աւուրք բաղար-
4 ջակերաց: Զոր իբրև կալաւ՝ եդ 'ի բան-
տի, և մատնեաց չորից չորրորդաց զին-
ուորաց պահել զնա. և կամէր յետ
զատկին ածել զնա ժողովրդեանն:
5 Եւ պետրոս 'ի պահեստի էր 'ի բանտին.
և աղօթք ստէպ լինէին յեկեղեցւոյն վ-
6 ն'ր առ ած: Իբրև կամեցաւ զնա ա-
ծել Հերովդէս, 'ի գիշերին յայնմիկ էր
պետրոս 'ի քուն 'ի մէջ երկուց զին-
ուորաց կապեալ կրկին շղթայիւք.
և պահապանքն առաջի դրանն պահէին
7 զբանտն: Եւ ահա հրեշտակ ած եկն
եկաց 'ի վերայ՝ և լոյս ծագեաց 'ի
տանն, և խթեաց զկողն պետրոսի,
յարոյց զնա՝ և ասէ. Ե'ր վաղվաղակի.

և անկան շղթայքն ի ձեռաց նր : Եւ 8
ասէ հրեշտակն ցնա . Կ՚ծ զգօտի քո , և
ա՛րկ զՀողաթաափս յոտս քո . և արար
այնպէս . և ասէ ցնա , Կ՚րկ զձորձս քո՝
և ե՛կ զկնի իմ : Եւ ելեալ երթայր 9
զՀետ , և ո՛չ գիտէր՝ թէ ճշմարիտ էցէ
որ ինչ եղեւն ի հրեշտակէն . զի համա-
րէր երազ տեսանել : Եւ իբրև անցին 10
նք ըս մի պահ և ըստ երկուս , եկին մինչև
ի դուռն երկաթի՝ որ Հանէր ի քա-
ղաքն . որ ինքնին բացաւ նց . և մտեալ
անցին ըս փողոց մի . և վաղվաղակի ի
բաց եկաց ի նմանէ հրեշտակն : Եւ 11
պետրոս իբրև ի միտս եղև , ասէ . Կ՚րդ
գիտեմ ճշմարիտ՝ եթէ առաքեաց Տր
զՀրեշտակ իւր . և փրկեաց զիս ի ձե-
ռաց Հերովդէի , և յամ՝ ակնկալութէ
ժողովրդեանն Հրէից : Եւ լեալ ի 12
միտս՝ եկն ի տուն մարեմու մօր Յով-
Հաննու , որ կոչեցաւն մարկոս . ուր էին
բազումք ժողովեալ՝ և աղօթս առնէին :
Եւ ի բաղխել զդուրս դրանն , մա- 13
տեաւ աղախին մի՝ ունկն դնէր . որում
անուն էր Հռովդէ : Եւ ծանուցեալ 14
զձայնն պետրոսի՝ ի խնդալոյն ո՛չ երբաց
զդուռն . ի ներքս ընթացեալ պատ-
մեաց , թէ պետրոս առ դրանն կայ :
Նոքա ասեն ցնա , Ո՞ղջ ես . և նա ևս 15
պնդէր՝ թէ այսպէս է , և նոքա ասէին ,

16 Երեշտակ նորա էցէ: Եւ պետրոս
ստէպ բաղխէր. իբրև բացին, տեսին
17 զնա և զարմացան: Եւ նա ձեռամբ
ցուցանէր նց լռել. և պատմեաց՝ ոյք եր
եհան զնա ի բանտէն. և ասէ, Պատ-
մեցէք յակովբայ և եղբարց զայս. և ել
18 գնաց յայլ տեղի: Եւ իբրև այգ եղև՝
էր խռովութիւն մեծ ի մէջ զինուորացն,
19 զի՞ արդեօք պետրոսն եղև: Իսկ հե-
րովդէս իբրև խնդրեաց զնա՝ և ոչ և-
գիտ, հարցեալ զպահապանսն՝ հրա-
մայեաց սպանանել. և իջեալ ի
հրէաստանէ ի կեսարիա՝ և անդ լինէր:
20 Եւ էր հերովդէս ցասմամբ ընդ տիւրացիս
և ընդ սիդովնացիս. և նոքա առ հասարակ
եկին առ նա. և ի բանի արա-
րեալ զբղաստոս սենեկապետն արքայի,
խնդրէին զհաշտութիւն վասն կերակրելոյ
21 երկրին նց յարքունուստ: Յաւուր
միում յերևելոյ՝ հերովդէս զգեցեալ
էր զհանդերձ թագաւորութե՛ և նստէր
յատենի, և խօսէր ընդ նոսա հրապա-
22 րակաւ: Եւ ամբոխն աղաղակէր՝ թէ
23 այ բարբառ է, և ոչ մարդոյ: Եւ
անդէն եհար զնա հրեշտակ տեն, փոխա-
նակ զի ոչ ետ փառս այ. և եղեալ որդ-
24 նալից՝ սատակեցաւ: Եւ բանն այ ա-
25 ճէր և բազմանայր: Բառնաբաս և
սօղոս դարձան յԵրուսաղէմ՝ իբրև կատարե-

ցին զպաշտօնն . առեալ էր ընդ իւ-
րեանս և զ յովհաննէս՝ որ կոչեցեալն էր
մարկոս :

ԿԱ. ԺԴ :

Էին ոմանք յանտիոք ըստ եկեղեցւոյն 1
մարգարէք և վարդապետք , բառ-
նաբաս՝ և շմաւոնն կոչեցեալն նիւգէր ,
և ղուկիոս կիւրենացի , և մանայէն դա-
յեկորդի հերովդէի չորրորդապետի , և
սօղոս : Ա՛ինչդեռ՝ ի պաշտամանն տեն 2
կային՝ և պահէին , ասէ հոգին ցը .
Ա՛րուշեցէ՛ք ինձ զբառնաբաս և զսօղոս՝ ի
գործ՝ յոր կոչեցեալ է իմ զդոսա :
Յայնժամ պահեալ՝ և աղօթս արա- 3
րեալ՝ եդին ձեռն՝ ի վր նց և արձակե-
ցին . Եւ նոքա առաքեալք՝ ի հոգւոյն 4
սրբ իջին՝ ի սելևկիա , և անտի նաւեցին
՝ի կիպրոս : Եւ հասեալ՝ ի սաղամինա՝ 5
պատմէին զբանն աստ՝ ի ժողովուրդս
հրէից . ունէին և զյովհաննէս պաշտօ-
նեայ : Հ ասեալ ըստ ամ՝ կղզին մինչև 6
՝ի պափոս , գտին անդ զայր ոմն մոգ
սուտ մարգարէ՝ հրէայ , որում անուն
էր բարեյեսու : Ո՛ր էր ըստ փոխանակի 7
լսելոյն սերգեայ պօղոսի՝ առն իմաստ-
նոյ . նր աղաչեալ զբառնաբաս և զսօղոս՝
խնդրէր լսել զբանն աստ : Ա՛նդրէմ և 8
կաց նց ելիմաս մոգ . քանզի այսպէս

թարգմանի անուն նր· խնդրէր շրջել
9 զփոխանակ բդեշխին ի հաւատոց : Իսկ
սողոս , որ և պօղոսն՝ լցեալ հոգւով
10 սրբով հայեցաւ ի նա · Եւ ասէ , Ո՛վ
լի ամ նենգութիք և խորամանկութիք՝
որդի սատանայի թշնամի ամ արդարու-
թիւն ոչ լռես ի թիւրիլոյ զճանապարհս
11 ետն զուղիղս : Եւ արդ՝ ահա ձեռն ետն
ի վերայ քո , և եղիցիս կոյր՝ չտեսա-
նել զարև մինչև ի ժամանակ մի և ան-
դէն անկաւ ի վերայ նր մէգ և խաւար ,
12 և շրջեալ խնդրէր առաջնորդս : Յայն-
ժամ տեսեալ փոխանակի բդեշխին
զիրան որ եղեն՝ հաւատաց , զարմացեալ
13 ըստ վարդապետութին ետն : Եւ ամբար-
ձեալ ի պափեայ պօղոսեանց՝ եկին ի
պերգէ պամփիլեայ · յովհաննէս մեկ-
14 նեալ ի նոցանէ՝ դարձաւ յերէմ : Եւ
նոքա գնացեալ ի պերգեայ՝ եկին յան-
տիոք պիսիդեայ · և մտեալ ի ժողո-
15 վուրդն յաւուր շաբաթու՝ նստան : Եւ
յետ ընթեռնլոյ զօրէնսն և զմարգարէս ,
առաքեցին առ նս ժողովրդապետքն՝ և
ասեն · Ո՛րք եղբարք՝ եթէ իցեն ի ձեզ
բանք մխիթարութեան առ ժողովուրդ՝
16 խօսեցարուք : Յոտն եկաց պօղոս՝ շար-
ժեաց զձեռն և ասէ · Ո՛րք Իսլացիք՝ և
17 որք երկնչիք յմէ՝ լուարուք : Ա՛ստ ժո-
ղովրդեանս այսորիկ Իսլ ընտրեաց

զՀարսն մեր. և զժողովուրդն բարձ-
բացոյց ՚ի պանդխտութենէ Երկրին և-
գիպտացւոց. և ՚ի բազուկ բարձր եՀան
զնոսա անտի: Եւ իբրև քառասնամեայ 18
ժամանակ կերակրեաց զնոսա յանապա-
տի. Եւ քակեալ ազգս եօթն Երկրին 19
քանանու՝ ժառանգեցոյց նոց զերկիր
նոց, Իբրև ամն չորեք հարիւր և յի- 20
սուն. և յետ այսորիկ ետ նոցա դա-
տաւորս մինչև ՚ի սամուէլ մարգարէ:
Եւ՝անտի յառաջ խնդրեցին թագա- 21
ւոր. և ետ նոցա ՚ած զսաւուղ որդի կի-
սեայ՝ այր յազգէ բենիամենի, ամս քա-
ռասուն: Եւ իբրև փոխեաց զնա, 22
յարոյց նոցա զդաւիթ թագաւոր, ո-
րում՝ և ասաց վկայութիւն. Գտի զդաւիթ
որդի յեսսեայ այր ըստ սրտի իմում՝ որ
արասցէ զամ զկամս իմ: ՚Ի սորա 23
զաւակէ ՚ած ըստ աւետեացն յարոյց Իսի
զփրկիչն Յս. Նմա յառաջագոյն քարո- 24
զեան յովՀաննու, առաջի երեսաց մտի
նր մկրտութի ապաշխարութենէ ամ ժո-
ղովրդեանն Իսի: Եւ իբրև լնոյր յով- 25
Հաննէս զընթացսն, ասէր. Ո՞ր ոք
կարծէք զինէն լինել իմ. չեմ ես այն.
այլ ահա գայ զինի իմ, որում չեմ
արժանի զկօշիկս ոտից լուծանել:
Դուք եղբարք՝ որդիք աբրահամեան 26
տոհմին, և որ ՚ի ձեզ երկիւղածք իցեն

յայ . ձեզ բանս այս փրկութեանէ առա-
27 քեցաւ : Նայց որ բնակեալ են յեհէմ ,
և իշխանք նոցա՝ անծանօթ եղեն ՚ի
նմանէ . և ըստ բարբառոյ մարգարէիցն ,
որ զամ շաբաթան ընթեռնուին՝ դա-
28 տեալ կատարեցին . Եւ ոչ մի ինչ
պատճառս մահու գտեալ՝ խնդրեցին ՚ի
29 պիղատոսէ սպանանել զնա : Եւ իբրև
կատարեցին զամ՝ որ վասն նր գրեալ էր ,
իջուցեալ ՚ի փայտէն՝ եդին ՚ի գերեզ-
30 մանի : Նայլ ոչ յարոյց զնա ՚ի մե-
ռելոց . Որ երևեցաւ աւուրբք բազմօք
31 այնոցիկ , որ ելեալ էին ընդ նմա ՚ի գա-
լիլեէ յեհէմ . որք և արդ իսկ վկայք են
32 նր առ ժողովուրդն : Եւ մեք ձեզ
աւետարանեմք զխոստումն՝ որ առ
33 հարան եղեալ էր : Զի զնոյն ոչ կա-
տարեաց առ մեզ որդիս նց յարուցեալ
զյս . ոպ և ՚ի սաղմոսին գրեալ է յերկ-
րորդում . Որդի իմ ես դու . և ես այսօր
34 ծնայ զքեզ : Եւ զի յարոյց զնա ՚ի
մեռելոց , և ոչ ևս դառնալոց է յապա-
կանութի . այսպէս ասէ , եթէ Տաց
ձեզ զսրբութիան դաւթի զհաւատա-
35 րիմն : Վասնզի և ՚ի միւսումն ասէ .
Ոչ տացես սրբոյ քումմ տեսանել զա-
36 պականութի : Նայլ դաւիթ յազգի անդ
իւրում պաշտեաց . և ՚ի կամն այ նընդ-
ջեաց , և յաւելաւ առ հարս իւր՝ և ետես

զապականութիւն : Այլ զոր ածն յա- 37
րոյց ոչ ետես զապականութիւն : Այս- 38
նի լեցի ձեզ արք եղբարք, զի սովաւ
ձեզ թողութիւն մեղաց աւետարանի. և
յամենայնէ՝ յորմէ ոչ կարացիք օրինօքն
Մովսեսի արդարանալ, Սովաւ ամ որ 39
հաւատայ՝ արդարանայ : Օգոյշ կա- 40
ցէք՝ գուցէ եկեսցէ ի վերայ ձեր ասա-
ցեալն ի մարգարէս : Տեսէք արհամար- 41
հոտք՝ և զարմացարուք, և եղծարուք. զի
գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր. գործ,
որում ոչ հաւատայցէք՝ եթէ ոք պատ-
մեսցէ ձեզ : Եւ իբրև ելին անտի, ա- 42
ղաչէին ի միւսում շաբաթու խօսել նոցա
զնոյն բանս : Իբրև արձակեցաւ ժո- 43
ղովուրդն, զհետ երթային բազումք ի
հրէից անտի և ի պաշտօնէից եկամըտից՝ զպօղոսի և զբառնաբայ. որք խո-
սէին ընդ նոսա, և հաւանեցուցանէին
զնոսա կալ ճնալ ի շնորհն այ : Եւ 44
ի գալ միւսոյ շաբաթուն, գրեթէ ամ
քաղաքն ժողովեցաւ լսել զբանն այ :
Իբրև տեսին հրէայքն զամբոխն՝ լցան 45
նախանձու. և ընդդէմ դարձեալ ասա-
ցելոցն ի պօղոսէ՝ հայհոյէին : Ետամա- 46
ձակեալ պօղոսի և բառնաբայ՝ ասէին.
Ձեզ նախ պարտ էր խօսել զբանն
այ. և քանզի դուք մերժեցէք զնա, և
ոչ արժանի համարիք զձեզ կենացն

յաւիտենականաց , ահաւասիկ գառ-
47 նամբ ՚ի հեթանոս : Օ՚ի այսպէս պատ-
ուիրեաց մեզ Տէր . Եդի զքեզ ՚ի լոյս
հեթանոսաց լինել քեզ ՚ի փրկուքիւն
48 մինչև ՚ի ծագս երկրի : Օ՚այս լուեալ
հեթանոսացն՝ ուրախ լինէին , և փա-
ռաւոր առնէին զբանն Տեն . և հաւատա-
ցին՝ որք էին կարգեալ ՚ի կեանսն
49 յաւիտենական : Եւ շրջէր բանն Տեայ
50 ըստ ամ՛ գաւառն : Նայց հրէայքն գըրդ-
ռեցին զպաշտօնեայ կանայս զգաստս՝ և
զգլխաւորս քաղաքին , և յարուցեալ
հալածանս ՚ի վերայ պօղոսի և բառնա-
բայ՝ հանին զնա ՚ի սահմանացն իւրեանց :
51 Եւ նոքա թօթափեալ զփոշին յոտից ՚ի
52 վերայ նոցա , եկին յիկոնիոն : Եւ աշա-
կերտքն լնուին խնդութքիւ՝ և հոգւով
սրբով :

ԳԻ· ԺՊ:

1 Եւ եղև յիկոնիոն ՚ի միասին մտանել
նոցա ՚ի ժողովուրդ հրէից , և խօ-
սել նոյնպէս . մինչև հաւատալ հրէից՝
2 և յունաց բազմաց յոյժ : Նայց ան-
հաւան հրէայքն յարուցին և չարացու-
ցին զանձինս հեթանոսացն ՚ի վերայ եղ-
3 բարց : Նաղուժ ժամանակս շրջէին
համարձակեալք՝ ՚ի վկայուքիւն բանիւ
շնորհաց իւրոց , և տալ նշանս և ար-

ուեստս լինելոյ ՚ի ձեռս նոցա : Եւ և- 4
ղեն հերձուածք ՚ի բազմութիե քաղա-
քին . ոմանք էին ՚ի հրէայն , և ոմանք
յառաքեալսն : Իբրև եղև դիմել հե- 5
թանոսացն և հրէից իշխանօքն իւրեանց՝
՚ի թշնամանել և ՚ի քարկոծել զնա ,
Ընդ եղեալ նոցա՝ փախեան ՚ի քաղաքս 6
լիկայոնացւոց ՚ի լիւստրա և ՚ի դերբէ՝
և շուրջ զգաւառսն , և անդ աւետարա-
նէին : Եւ այր մի լիւստրացի տկար յո- 7
տից նստէր՝ կաղ յորովայնէ մօր իւ-
րոյ , որոյ երբէք չէր գնացեալ : Սա 8
լուաւ զԼսօսան պօղոսի . որոյ հայեցեալ
՚ի նա , և տեսեալ՝ թէ ունի հաւատս
փրկուե , Ընդ մեծաձայն . Կեաց զ- 9
յանուն տն մերոյ յիսի քրի՝ յոտն կաց
՚ի վե ոտից քոց ուղիղ . և վազվազէր՝
և գնայր : Եւ ժողովրդոցն տեսեալ՝ 10
զոր արարն պօղոս , բարձին զձայնս իւ-
րեանց լիկայոնարէն , և ասեն . Ընտ-
ուածք նմանեալք մարդկան իջին առ
մեզ : Եւ կոչէին զբառնաբաս դիոս , 11
և զպօղոս հերմէս , քանզի նա էր առաջ-
նորդ բանին : Իսկ քուրմն դիայ՝ որ 12
կայր առաջի քաղաքին , ցուլս և պսակս
հասուցեալ ՚ի դուռնն՝ հանդերձ բազ-
մութիբն՝ կամէր զոհել : Եւ լուեալ ա- 13
ռաքելոցն բառնաբայ և պօղոսի , պա-
տառեալ զհանդերձս իւրեանց՝ արտաքս

14 վազեցին յամբոխն · աղաղակէին , Եւ
ասէին · Ա՛րք՝ զի՞նչ գործէք զայդ · մեք
ձեզ նմանողք կարեօք մարդիկ եմք ,
աւետարանել ձեզ յայդպիսի ունայ-
նութենէ դառնալ յաճ կենդանի · որ ա-
րար զերկինս և զերկիր , և զծով՝ և
15 զամ որ՝ի նոսա : Որ յանցեալ ազգսն՝
թոյլ եւս նմ՝ հեթանոսաց գնալ՝ի
16 ճանապարհս իւրեանց : Եւ սակայն ոչ
եթէ առանց վկայութենէ զինքն եթող , բա-
րերարութեն տալ յերկնից ձեզ անձրեւս՝
և ժամանակս պտղաբերս , լնուլ կերակ-
17 րով և ուրախութենէ զսիրտս ձեր : Եւ
զայս ասացեալ՝ հազիւ լռեցուցանէին
զժողովուրդսն՝ի չզոհելոյ նց · այլ
18 գնալ յիւրաքանչիւր տեղիս : Եւ՝ի
շրջելն նոցա և յուսուցանելն՝ եկին հա-
սին յանտիոքէ և յիկոնիէ հրէայք · և՝ի
վիճել նց համարձակութենէ պատրեցին
զժողովուրդսն՝ի քար կալ՝ի նոցանէ ,
և ասէին՝ թէ Ոչինչ ճշմարտութենի ա-
սեն , այլ զամ ստեն · և քարկոծեալ
զպօղոս՝ քարշեցին արտաքս քան զքա-
19 ղաքն , և համարէին զնա մեռեալ : Եւ
՝ի պատել զնովաւ աշակերտացն՝ յա-
րեաւ եմուտ՝ի քաղաքն , և՝ի վաղիւ
անդր ել բառնաբաւ հանդերձ՝ի դեր-
20 բէ : Ա՛ւետարանեալ՝ի քաղաքին
յայնմիկ՝ և աշակերտեալ զբազումս ,

դարձան ՚ի լիւստրա՝ և ՚ի կիկոնիոն՝ և ՚ի 21
Անտիոքիա. հաստատել զանձինս աշա- 21
կերտելոցն՝ և մխիթարել կալ հաստա-
տուն ՚ի հաւատսն. և թէ բազում՝ նե-
ղութիւք պարտ է մեզ մտանել ՚ի թա-
գաւորութիւն աստ: Ձեռնադրեցին նոցա ըստ 22
եկեղեցւոյ երիցունս. աղօթս արարեալ
հանդերձ պահօք, յանձն արարին զնո-
սեան՝ յոր հաւատացեալ էին: Եւ 23
շրջեալ ընդ պիսիդա՝ եկին ՚ի պամփիւ-
լեա: Եւ խօսեցեալ ՚ի պերգէ զբանն
տեն, իջին յատալիա: Եւ անտի նա- 25
ւարկեալ՝ գնացին յանտիոք, ուստի էին
յանձն արարեալ շնորհացն աստ՝ ՚ի
գործն զոր կատարեցին: Եկեալ և 26
ժողովեալ զեկեղեցին՝ պատմեցին որ-
չափ արար ընդ նոսա. և զի եբաց հե-
թանոսաց դուռն հաւատոց: Հ րջէին 27
ժամանակս ոչ սակաւս ընդ աշակերտսն:

ԳԼ. ԺԵ:

Եւ ոմանք իջեալ ՚ի հրէաստանէ՝ ու- 1
սուցանէին զեղբարս, Եթէ ոչ
թլփատիք ըստ օրինացն մովսեսի՝ ոչ կա-
րէք ապրել: Եւ ՚ի լինելն ոչ սակաւ 2
հակառակուած և խնդրոյ՝ պօղոսի և
բառնաբայ ընդ նոսա, եդին ելանել պօղո-
սի և բառնաբայ և ոմանց ՚ի նոցանէ՝
առ առաքեալսն և երիցունս յԵրէմ վասն

3 խնդրոյն այնորիկ : Ասքա յուղարկեալք յեկեղեցւոյն , շրջեցան ընդ փիւնիկէ , և ընդ սամարիա , պատմէին զդարձն հեթանոսաց , և առնէին ուրախութիւն մեծ
4 ամ եղբարց : Եւ հասեալ յեկեղ՝ ընկալեալք յեկեղեցւոյն և յառաքելոցն և յերիցանց , պատմեցին որչափ ինչ առ
5 բար ընդ նոսա աստ : Յարեան ոմանք ի հերձուածոյն փարիսեցւոց հաւատացեալք , և ասեն՝ թէ պարտ է թլփատել զդոսա , և պատուիրել պահել
6 զօրէնսն մովսեսի : Եւ ժողովեցան առաքեալքն և երիցունք տեսանել վասն
7 բանիս այսորիկ : Եւ յետ բազում խնդիր լինելոյ՝ յոտն եկաց պետրոս՝ և ասէ ցնա . Ա՛րք եղբարք՝ դուք ինքնին գիտէք , զի յաւուրցն առաջնոց ի միջի ձերում ընտրեաց աստ բերանով իմով լսել հեթանոսաց բանին աւետարանի ,
8 և հաւատալ : Եւ սրտագէտն աստ վկայեաց նց , տալով նց զՀոգին սբ որ-
9 պէս և մեզ . Եւ ոչինչ ընտրեաց ար ի միջ նց և մեր , հաւատովք
10 սրբեալ զսիրտս նց : Ա՛րդ՝ ընդէր փորձէք զաստ , դնել լուծ ի վր պարտնոցի աշակերտացն , զոր ոչ հարքն մեր՝
11 և ոչ մեք կարացաք բառնալ : Ա՛յլ շնորհօքն տն յիսի քսի հաւատամք ապրել , զօրօրինակ և նոքա : Լռեաց ամ

ժողովուրդն , և լսէին բառնալոյ և պո-
ղոսի պատմելոյն . որչափ արար ած
նշանս և արուեստս ի հեթանոսս ի ձեռն
նց : Եւ յետ լռելոյն նց՝ պատասխանի 13
ետ յակովբոս և ասէ . Ա՛րք եղբարք՝
լուարո՛ւք ինձ : Հ՚մաւն պատմեաց՝ 14
որպէս յառաջագոյն ած այց արար առ-
նուլ ժողովուրդ ի հեթանոսաց՝ ա-
նուան իւրոյ . Եւ այնմ միաբանին 15
բանք մարգարէիցն . ոպ և գրեալ է :
Յետ այսորիկ դարձայց՝ և շինեցից 16
զխարիկն դաւթի զանկեալն , և զկործա-
նեալսն նորա վերստին շինեցից՝ և կանգ-
նեցից զնա . Որպս զի խնդրեսցեն մնա- 17
ցորդք մարդկան զտր . և ամ՝ հեթանոսք՝
յորոց վր կոչեցեալ է անուն իմ՝ , ասէ
տր . որ առնէ զայս ամ : Յայտնի է ի 18
յաւիտեանցն ան գործ իւր : Վ ասն 19
որոյ և ես իրաւունս համարիմ , մի՝ նե-
ղել զայնոսիկ՝ որք ի հեթանոսացն
դառնան առ ած : Այլ տալ թուղթ 20
առ նոսա , խորշել ի կերակրոց կռոց՝
և ի պոռնկու՛էն և ի մեռելոտուց՝ և յա-
րենէ : Օ՚ի մովսէս յաղագս առաջնոց 21
ըստ քաղաքաց զքարոզիչսն իւր ունի՝ ի
ժողովսն ըստ ամ շաբաթուց ընթերցեալ :
Յայնժամ հաճոյ թուեցաւ առաքելոցն 22
և երիցանցն ամ եկեղեցեաւն , առս
ընտրեալս ի նոցանէ առաքել յանտիոք

ընդ պօղոսի և ընդ բառնաբայ. զյուդա զկո-
չեցեալն բարսաբա՝ և զշիղա, արս
23 գլխաւորս. Գրեալ առ եղբարս ի
ձեռն նոցա զայս ինչ։ Առաքեալք և ե-
րիցունք և եղբարք, յանտիոք և ի
սիւրիա և ի կիւղիկիա եղբարցդ՝ որ ի
24 հեթանոսացդ էք, ողջոյն։ Լուան-
լուաք՝ թէ ոմանք իբրև ի մէնջ խառնե-
ցուցին զձեզ բանիւք, խախտել զան-
ձինս ձեր. ասեն թլփատել և պահել
25 զօրէնսն՝ որոց ոչ հրամայեցաք։ Ե-
ձոյ թուեցաւ մեզ միաբան ժողովելոցս՝
արս ընտրեալս յղել առ ձեզ ընդ սիրե-
լիս մեր՝ ընդ բառնաբայ և ընդ պօղոսի։
26 Այր՝ որք մատնեցին զանձինս իւրեանց
27 վասն անուան տեառն մերոյ յիսուսի քրիստի։ Առ-
առաքեցաք զյուդա և զշիղա. և նոց ի
28 բանից զնոյն պատմել։ Ոչ հաճոյ
թուեցաւ հոգւոյն սրբոյ և մեզ, մի՛ ինչ
աւելի բեռն դնել ձեզ. բայց միայն ի
29 կարևորացս յայսոցիկ ի լաց կալ.
ի զոհելոյ կուոց՝ և յարենէ՝ և ի հեղ-
ձուցելոյ՝ և ի պոռնկութենէ. յորոց պա-
հեալ զանձինս բարւոք գործէք. ողջ
30 լերուք։ Եւ նոքա արձակեալք՝ իջին
յանտիոք, և ժողովեալ զժողովուրդն՝
31 եատուն զթուղթն։ Եւ ընթերցեալ՝ ու-
32 րախ եղեն ի վերնումն մխիթարութենէն։ Յու-
դա և շիղա, ոլ և նոքա մարգարէք

էին՝ բանիւք բազմօք մխիթարեցին զնո-
բաս և հաստատեցին : Եւ եղեալ անդ 33
ժամանակս՝ արձակեցան խաղաղութիւք
յեղբարց առ առաքեալսն : Եւ հաճոյ 34
թուեցաւ ինդայի մնալ անդէն : Նայց 35
պօղոս և բառնաբաս շրջէին յանտիոք ,
ուսուցանել և աւետարանել՝ և այլովք
բազմօք՝ զբանն տեն : Իսկ յետ աւուրց 36
ինչ ասէ պօղոս ցբառնաբաս . Դարձ-
ցո՛ւք և շրջեսցուք զեղբարսդ՝ ըս ամ
քաղաքաց՝ յորս քարոզեցաք զբանն տեն՝
թէ ոյք ունիցին : Նառնաբաս կամէր 37
առնուլ և զյովհաննէս զկոչեցեալն մար-
կոս . Նայց պօղոս աղաչէր՝ թէ զմեկ- 38
նեալն ի նոցանէ ի պամփիւլիա , և զէ-
կեալն ընդ նա ի գործն , մի՛ առնուլ ըս
ինքեանս : Եւ եղև գժտութիւն՝ մինչև 39
մեկնել նոցա ի միմեանց . բառնաբայ
առնուլ զմարկոս՝ նաւել ի կիպրոս :
Եւ պօղոսի ընտրեալ զհինդա՝ եւ 40
յանձն արարեալ շնորհացն տ՝ յեղ-
բարց անտի : Եւ շրջէր ի կողմանս ա- 41
սորւոց և կիւղիկեցւոց , և հաստատէր
զեկեղեցիսն :

ԳԼ. ԺԶ.

Եկն եհաս ի դերբէ և ի լիւստրա . 1
և ահա աշակերտ ոմն էր անդ՝ անուն
տիմոթէոս , որդի կնոջ հրէի հաւատա-

2 ցելոյ՝ և հօր հեթանոսի : Որ վկայեալ
էր ՚ի լաւութեացւոց և յիկոնացւոց եղ-
3 բարց : Ոյս կամեցաւ պօղոս ընդ իւր
տանել . և առեալ թլփատեաց զնա վ՚ա
հրէից՝ , որ էին ՚ի տեղիսն յայնոսիկ .
քանզի դիտէին ամենեքին զհայր նր թէ
4 հեթանոս էր : Իբրև անցանէին ըզ
քաղաքն՝ աւանդէին նոցա պահել
զհրամանսն պատուիրեալս յառաքելոցն
5 և յերիցանցն՝ որք յերդեմ : Եւ եկե-
ղեցիքն հաստատէին ՚ի հաւատս , և
6 յաւելուին ՚ի թիւն հանապազօր : Եւ
շրջեցան ըզ փռիւգիա և ըզ կողմանս գա-
ղատացւոց , արգելեալք ՚ի հոգւոյն սրբ
7 խօսել զբանն յասիա : Նայց եկեալ
առ միւսեաւ՝ թևակոխէին երթալ ՚ի
բիւթանիա , և ոչ համարձակեաց նոցա
8 հոգին յիսի . Եւ անցեալ ըստ միւսիա
9 իջին ՚ի տրովադա : Եւ տեսիլ երևե-
ցաւ ՚ի գիշերի պօղոսի . այր ոմն մակե-
դոնացի կայր , աղաչէր զնա՝ և ասէր .
Ընդեալ ՚ի մակեդոնիա՝ օգնեսցես մեզ :
10 Եւ իբրև զտեսիլն ետես , վաղվաղակի
խնդրեցաք ելանել ՚ի մակեդոնիա . տե-
ղեկացեալք՝ թէ հրաւիրեաց զմեզ տր
11 աւետարանել նց : Եւ ելեալ ՚ի տրո-
վադայ՝ դէպ ուղիղ գնացաք ՚ի սամոթ-
րակէ , և ՚ի վաղիւ անդր ՚ի նովր քա-
12 ղաքն . Եւ անտի ՚ի փիլիպպուս , որ է

առաջին վիճակ՝ մակեդոնիացւոց քաղաք՝
կողոնիա*. և անդ՝ ի քաղաքին դադա-
րեաք մեր աւուրս ինչ. Յաւուրն շա- 13
բաթու ելաք արտաքոյ քաղաքին առ գե-
տակին՝ ուր հայէաբէր աղօթս մատուցա-
նել. և նստեալ խօսեաք ընդ ժողովեալ
կանայսն: Եւ կին ոմն անուն Լիդիա 14
ծիրանավաճառ՝ ի թիւատիր քաղաքէ՝
երկիւղած Յն՝ լուաւ. զորոյ եր իսկ ե-
բաց զսիրտն անսալ խօսից պօղոսի:
Եւ իբրև մկրտեցաւ ինքն և տուն իւր, 15
աղաչէր և ասէր. Եթէ համարիցիք
զիս հաւատացեալ են՝ մտեալ՝ ի տուն
իմ ադերութ. և բնակատեաց տարաւ
զմեզ: Եւ եղև մինչ երթայաք մեք 16
յաղօթս, պատահեաց մեզ աղախին ոմն՝
զոր ունէր ոգի հարցուկ, որ շահս բա-
զումս տայր տերանց իւրոց մոգելովն:
Նա զհետ եղեալ պօղոսի և մեր՝ աղա- 17
ղակէր և ասէր. Այդքս այս ծառայք են
բարձրելոյ են, որ պատմեն ձեզ զճանա-
պարհս փրկուե: Եւ զայս առնէր՝ ի 18
բազում աւուրս. զայրացեալ պօղոս՝
դարձաւ և ասէ ցոգին. Պատուիրեմ
քեզ յանուն Յն քի, ել՝ ի դմանէ.

---

*՝Ի Յոյնն. Որ է առաջին քաղաք վի-
ճակին մակեդոնիացւոց՝ երկիր գաղթակա-
նաց:

19 և եկ ՚ի նմին ժամու : Իբրև տեսին
տեարքն նորա՝ եթէ հատաւ յոյս շահի
նոցա , առեալ զպօղոս և զ շիղա՝ ձգե-
20 ցին ՚ի հրապարակ առ իշխանսն : Եւ
ածեալ զնոսա առ զօրապետսն ասէին .
Արք այս խռովեցուցանեն զքաղաքս
21 մեր . հնչեայք են , Եւ պատմեն
մեզ օրէնս զոր չէ՛ արժան մեզ ընդու-
նել , և ոչ առնել . զի հռովմայեցիք
22 եմք : Եւ կուտեցաւ ամբոխն ՚ի վեր նոց
և զօրապետքն պատառեցին զհան-
դերձս իւրեանց . հրամայեցին գան հար-
23 կանել : Եւ բազում վէրս եդեալ ՚ի
վերայ նոց՝ արկին ՚ի բանտ , պատուիրե-
ցին բանտապետին զգուշութիւն պահել
24 զնոսա : Որոյ առեալ զայսպիսի պատ-
ուէր՝ արկ զնոսա ՚ի ներքին բանտն . և
25 զոտս նոց պնդեաց ՚ի կոճեղս : Եւ ՚ի
մէջ գիշերոյն պօղոս և շիղա կային յա-
ղօթս՝ և օրհնէին զԱստծ . և ունկն դնէին
26 նոցա կալանաւորքն : Եւ եղև յան-
կարծակի շարժումն մեծ՝ մինչև ՚ի
շարժել հիմանց բանտին . և բացան
անդրէն դրունքն ամենայն , և ամենե-
27 ցուն կապանք լուծան : Իբրև զար-
թեաւ բանտապետն՝ և ետես բացեալ
զդուրս բանտին , ձգեաց զսուսեր՝ և
կամէր սպանանել զինքն՝ կարծէր փա-
28 խուցեալ զկապեալսն : Եւ գոչեաց ՚ի

ձայն մեծ պօղոս և ասէ . Ա՛ի՛ ինչ գործեր ը՛ անձն քո չար . քանզի ամենեքին աստ եմք : Ւսնդրեաց լոյս՝ և դիմեաց ՚ի 29
ներքս , և զահի հարեալ անկաւ առաջի պօղոսի և շիղայի . Եւ ածեալ 30
զնոսա արտաքս՝ ասէ , Տեարք՝ զի՞նչ պարտ է ինձ առնել՝ զի ապրեցայց : Եւ նոքա 31
ասեն . Հաւատա՛ ՚ի Տէր Յ՚Ս՚ Ք՚Ս՚ , և ապրեսցիս դու՝ և ամ՛ տուն քո : Եւ խօ- 32
սեցան նմա զբանն Տն՚ և ամենեցուն որ էին ՚ի տան նր : Եւ առեալ զնոսա ՚ի 33
նմին ժամու գիշերուայն՝ լուաց ՚ի վէրաց անտի . և մկրտեցաւ ինքն և իւրքն ամենեքեան անդէն վաղվաղակի : Եւ ա- 34
ծեալ զնոսա ՚ի տուն իւր , եդ առաջի նց սեղան . և ուրախ եղև ամենայն տամբն հաւատացեալ Յ՚Ս՚ : Եւ իբրև այգ եղև՝ 35
առաքեցին զօրագլուխքն զնուիրական , և ասեն . Լ՚րձակեա՛ զարսդ զայդոսիկ : Եւ պատմեաց բանտապետն զբանն պօ- 36
ղոսի , եթէ առաքեցին զօրագլուխքն զի արձակիցիք . արդ ելէք և երթայք խաղաղութիւ : Ւսկ պօղոս ասէ ցնոս . գան 37
հարեալ զմեզ հրապարակաւ՝ առ ան- մեղս հռովմայեցիս արկին ՚ի բանտ , և արդ լռելեաւ՞ն հանեն զմեզ . ո՛չ այդպէս , այլ եկեսցեն՝ ինքեանք իսկ հանցեն զմեզ : Եւ պատմեցին զօրագլխացն 38
նուիրակքն զբանն . զահի հարան իբրև

լուան՝ թէ հռովմայեցիք են . և եկեալ ա-
39 ղաչեցին զնա : Եւ իբրև հանին , աղա-
40 չէին գնալ ՚ի քաղաքէն : Եւ ելեալ ՚ի
բանտէն՝ մտին առ լիւդիա . և տեսեալ
զեղբարս մխիթարեցին զնա , և գնացին :

ԻԱ · ԺԱ :

1 Եւ շրջեալ ընդ ամփիպոլիս և ընդ
ապողոնիա , եկին ՚ի թեսաղոնիկէ ,
2 ուր էր ժողովուրդ հրէից : Եւ ըստ սո-
վորութեան պօղոս եմուտ առ նա , և ՚ի
շաբաթս երիս խօսեցաւ ընդ նմա ի գրոց :
3 Բանայր՝ և դնէր առաջի , եթէ պարտ
էր քրիստոս չարչարիլ և յառնել ՚ի մեռե-
լոց . և թէ նա է քրիստոս յիսուս զոր ես պատ-
4 մեմ ձեզ : Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ
հաւանեցան , և վիճակեցան պօղոսի և
շիղայի . բայց պաշտօնէից հեթանոսաց
էր բազմութիւն մեծ , և ՚ի կանանց
5 գլխաւորաց ոչ սակաւք : Եւ նախան-
ձեցան հրէայքն . և առեալ արս ոմանս
գռեհիկս անօրէնս՝ ամբոխ արարեալ
խռովեցին զքաղաքն , և կուտեալ առ
յասպարանն յասոնի , խնդրեցին զնա
6 ածել ՚ի հրապարակ : Եւ իբրև ոչ
գտին զնա քարշէին զյասոնն և զոմանս
եղբարս առ քաղաքապետսն . բողոք
բարձեալ եթէ որք զաշխարհս խռովե-
7 ցին՝ սոքա և այսր հասին . Զորս ընկա-

լեալ է յասոնէի . և սոքա ամենեքեան
հակառակ հրամանացն կայսեր գործեն .
թագաւոր ումն ասեն կեայ : Եւ խռո- 8
վեցուցին զժողովուրդսն՝ և զքաղաքա-
պետսն , որ լսէին զայս : Եւ առեալ 9
երաշխաւորութիւն առ ի յասոնեայ և
յայլոցն՝ արձակեցին զնոսա : Նայց 10
եղբարք վաղվաղակի գիշերային յուղար-
կեցին զպօղոս և զշիղա ի բերիա . որք
իբրև հասին անդր՝ ի ժողովուրդն
հրէից գնացին : Այլ սոքա էին ազ- 11
նուականագոյնք՝ քան որ ի թեսաղո-
նիկն էին . որք ընկալան զբանն ամ
յօժարութիւբ . հանապազ քննէին զգիրս ,
եթէ իցէ այս այսպէս : Եւ բազումք ի 12
նոցանէ հաւատացին . և ի յունաց կա-
նանց զգաստից՝ և յարանց՝ ոչ սակաւք :
Նայց իբրև գիտացին՝ որ ի թեսաղոնի- 13
կէ հրէայքն էին , եթէ և ի բերիա
պատմեցաւ ի պօղոսէ բանն աստ , եկին և
անդր՝ շարժել և խռովեցուցանել զժո-
ղովուրդսն : Յայնժամ վաղվաղակի 14
զպօղոս առաքեցին եղբարք գնալ մինչև
ի ծովեզր , և մնացին շիղա և տիմոթէոս
անդէն : Եւ որք տանէին զպօղոս , ածին 15
զնա մինչև յաթէնս , և առեալ պա-
տուէր ի նմանէ առ շիղա և տիմոթէոս ,
զի վաղվաղակի եկեսցեն առ նա . և
գնացին : Եւ յաթէնս ի մնալ նց պօ- 16

ղոսի , զայրանայր հոգի նր ՚ի նմա . զի
տեսանէր ՚ի կռապաշտութեանէ զքաղաքն :
17 Եւ խօսէր ՚ի ժողովրդեանն ընդ հրէայսն
և ընդ պաշտօնեայսն՝ և ՚ի հրապարակն
18 զամ օր՝ որոց և պատահէին : Ոմանք
յեպիկուրեանցն և ՚ի ստոյիկեանց փի-
լիսոփայից հակառակէին ընդ նմ , և ո-
մանք ասէին , Ո՞ւ՞նչ կամիցի սերմա-
նաքաղս այս խօսել . իսկ այլք , թէ օ-
տարոտի իմն դից թուի պատմիչ լինել-
լոյ . քանզի զյն և զյարութիւնն աւետա-
19 րանէր : Եւ առեալ զնա ածին յա-
րիոսպագոսն , և ասէին . Կարասցո՞ւք ի-
մանալ՝ թէ զի՞նչ է նոր վարդապե-
20 տութիւդ՝ որ ՚ի քէն պատմի : Զտարա-
ցուցիչս իմն բերես ՚ի լսելիս մեր . կա-
միմք գիտել՝ թէ զի՞նչ կամիցի այս լի-
21 նել : Ո՞ւ՞ աթենացիք ամենեքեան՝ և եկք
օտարք ո՛չ յայլ ինչ պարապէին , բայց
22 ասել ինչ կամ լսել նորագոյնս : Եկաց
պօղոս ՚ի մէջ արիոսպագին՝ և ասէ . Ո՛ւրք
աթենացիք , ըստ ամենայնի իբրև պաշ-
23 տօնասէրս տեսանեմ զձեզ : Վասն-
զի շրջեալ և տեսեալ զպաշտամունս
ձեր , գտի բագին մի յորում գրեալ
էր՝ անծանօթի աստ . զոր դուքն յանծա-
նօթս պաշտէք , ես զնոյն պատմեմ
24 ձեզ : Ո՞ր արար զաշխարհս և զամ-
ս որ ՚ի նմա , նա երկնից և երկրի է տէր .

ոչ ՚ի ձեռագործ տաճարս բնակէ , Եւ 25
ոչ ՚ի ձեռաց մարդկան պաշտի իբրև
կարօտ իմիք . նա տայ ամենայնի կեանս
և շունչ՝ և զամ ինչ : Ազգ ՚ի միոջէ 26
արարեալ զամ ազգս մարդկան՝ բնակեալ
՚ի վր ամ երեսաց երկրի . հաստատեաց
կարգեալ ժամանակս և սահմանադրու-
թիս բնակուցն նոցա՝ խնդրել զաստ . Ո՛ւ 27
թերևս զննիցեն զնա՝ և գտանիցեն .
նաև ոչ հեռի իսկ է յիւրաքանչիւր ու-
մեքէ ՚ի մէնջ : Ո՛ւ նովաւ կեանք և 28
շարժիմք և եմք , ոյզ և ոմանք ՚ի ձերոց
ճարտարաց ասացին , թէ նորա և ազգ
իսկ եմք : Եւ արդ՝ որովհետև ազգք 29
եմք այ , ոչ պարտիմք համարել ոսկւոյ՝
կամ արծաթոյ՝ կամ քարի , որ ՚ի ճար-
տարուէ և ՚ի մտաց մարդոյ քանդակեալ
իցէ , զաստծականն լինել նմանող :
Եւ զայց զժամանակս անգիտուեն անտես 30
արարեալ այ , արդ զայս պատուիրէ
մարդկան՝ ամ ումեք ապաշխարել :
Վասնզի հաստատեաց օր՝ յորում պարտ 31
է դատել զաշխարհս արդարութիբ , ՚ի
ձեռն առն՝ որում սահմանեաց տալ
հաւատս ամենեցուն՝ յարուցեալ զնա ՚ի
մեռելոց : Իբրև լուան յարութիբ մե- 32
ռելոց , ոմանք ծաղր առնէին , կէսքն ա-
սէին՝ Լուիցուք ՚ի քէն վ այդորիկ մի-
սանգամ : Եւ ապա պօղոս ել գնաց ՚ի 33

34 միջոյ նց : Եւ ումանք արք անկեալք ՚ի նա , հաւատացին . ընդ որս էր և դիոնէսիոս արիոպագացի , և կին մի անուն դամարիս՝ և այլք ընդ նոսա :

ԳԻ· ԺՐ :

1 Յետ այսորիկ մեկնել պօղոսի յաթենացւոց անտի՝ եկն ՚ի կորնթոս .
2 Եւ եգիտ հրէայ զումն անուն ակիւղաս՝ յազգէ պոնտացի , այն ինչ եկեալ յիտալիայ , և զպրիսկիղա կին նր , վ֊ հրամանին կղօդեայ՝ որոշել զամ հրէայս ՚ի հռովմայ . և յարեցաւ ՚ի նս :
3 Եւ վ֊ զի համարուեստ էր , եղև առ նս և գործէր . քանզի էին խորանակարք
4 արուեստիւ : Եւ խօսէր ՚ի ժողովրդեան ըստ ամ շաբաթուց , և հաւանեցուցանէր զհրէայս և զհեթանոսս :
5 Իբրև իջին ՚ի մակեդոնիա շիղա և տիմոթէոս , ստիպէր հոգւովն պօղոս դնել
6 վկայուի հրէից՝ թէ յ֊ ք֊ն : Եւ յընդդէմ դառնալ նոցա՝ և ՚ի հայհոյել , թօթափեաց զձորձս՝ և ասէ ցնոսա . Արիւն ձեր ՚ի գլուխս ձեր , քաւեալ եմ ես . յայսմ հետէ ՚ի հեթանոսս երթամ :
7 Եւ գնացեալ անտի եմուտ ՚ի տուն ուրումն , ուրում անուն էր տիտոս յուստոս պաշտօնեայ այ . որոյ ապարանքն էին մերձ ՚ի ժողովեատն ։

Կրիսպոս ժողովրդապետ Հաւատաց ՚ի 8
Տէր ամենայն տամբ իւրով . և բազումք
՚ի կորնթացւոցն լուեալ Հաւատացին և
մկրտեցան : Եւ ասէ Տէր ՚ի գիշերին 9
տեսլեամբ ցպօղոս . Ա՛ի՛ երկնչիր՝ այլ
խօսեաց՝ և մի՛ լռեր . Վ՚անզի ես ըմ քեզ 10
եմ , և ոչ ոք ընդդէմ դարձցի քո՝ ՚ի-
չարչարել զքեզ . քանզի ժողովուրդ
է իմ բազում ՚ի քաղաքիս յայսմիկ :
Եւ նստաւ անդ տարի մի և ամիսս վեց՝ 11
ուսուցանել նոցա զբանն Աստ : Ո՚ր 12
գաղիովնաւ փոխանակաւ բդեշխին ա-
քայեցւոց՝ յարեան միաբան հրէայքն ՚ի
վը պօղոսի , և ածին զնա յատեան . Եւ 13
ասէին , եթէ Ո՚րոտաքոյ օրինաց պատրէ
սա զմարդիկ՝ պաշտել զԱծ : Եւ իւրև 14
մերձ էր պօղոս բանալ զբերան իւր ,
ասէ գաղիովն ցհրէայն . Եթէ էր ինչ
անիրաւութիւն կամ խարդախուի չա-
րեաց՝ ո՛վ հրէայք , ՚ի դէպ էր ինձ ան-
սալ ձեզ : Ո՚պա եթէ խնդիրք ինչ են 15
վ՚ը բանի և անուանց և օրինաց ձերոց՝
տեսէք ձեղէն . քանզի դատաւոր այդպի-
սի իրաց չկամիմ՝ լինել : Եւ մերժեաց 16
զնա յատենէ անտի : Եւ առեալ ամե- 17
նեցուն յունացն զսոսթենէս ժողովրդա-
պետն՝ հարկանէին առաջիատենին . և
ոչինչ զայնմանէ գաղիովնի փոյթ լինէր :
Նայց պօղոսի տակաւին մնացեալ 18

աւուրս բաղումս, յետքարց հրաժա-
րեալ՝ նաւէր յաստրիս. և ընդ նմա
պրիսկիղա և ակիւղա, փոքրել* զգլուխ
19 ի կենքրա. քանզի ուխտադիր էր: Եւ
հասեալ յեփեսոս՝ զնոսա եթող անդ,
և ինքն մտեալ ի ժողովուրդն խօսէր ընդ
20 հրեայսն: Եւ աղաչեցին զնա՝ բազում
ժամանակս լինել անդ. և ոչ առ
յանձն. Այլ հրաժարեալ ի նոցանէ՝
և ասէ. Դարձեալ շրջեցայց առ ձեզ
22 այ կամօք. ամբարձաւ յեփեսեայ. Եւ
իջեալ ի կեսարիա՝ ել և ետ ողջոյն և-
23 կեղեցւոյն. էջ յանտիոք: Եւ եղեալ
անդ ժամանակ մի՛նչ, ել շրջել կարգաւ
զգաղատացւոց աշխարհն և զփռիւ-
գիա, հաստատել զամենայն աշակերտեալսն:
24 Իրէայ ոմն ապեղէս անուն՝ աղեքսանդ-
րացի յազգէ, այր ճարտարաբան, եկն
ի հաս յեփեսոս. զօրաւոր էր գրովք:
25 Սա էր տեղեկացեալ ճանապարհին տեն,
և եռայր հոգւով. խօսէր՝ և ուսուցա-
նէր ճշմարտութիւնն վասն յիսի. գիտէր
26 միայն զմկրտութիւնն յովհաննու: Սա
սկսաւ համարձակել ի ժողովրդեանն,
և լուեալ ի նմանէ ակիւղայ և պրիս-
կիղայ, առին զնա առ իւրեանս, և
ճշմարտագոյնս պատմեցին նմ զճանա-

---

*Ի Յոյնն. փոքրել: (Տե՛ս գլ. 33:)

պարկն այ : Իբրև կամեցաւ նա գնալ 27
յաքայիա , յօժարեալ եղբարք՝ գրեցին
առ աշակերտսն ընդունել զնա . որ
իբրև եհաս անդր՝ բազում նպաստ լինէր
հաւատացելոցն ի ձեռն շնորհացն :
Վասնզի պնդագոյն զհրէայսն յանդի- 28
մանէր հրապարակաւ . ցուցանել գրովք՝
եթէ քն է յս :

ԳԼ . ԺԸ :

Եւ եղև մինչդեռ ապողոսն ի կորն- 1
թոս էր , պօղոսի շրջեալ զվերին
կողմամբքն՝ և իջեալ յեփեսոս , և գը-
տեալ զոմանս զաշակերտս , Ասէ ցնս . 2
եթէ հոգի՞ սբ ընկալարո՞ւք ի հաւա-
տալն . Նոքա ասեն ցնա . Ա՛յլ ո՛չ թէ հո-
գի՞ սբ գուցէ լուեալ է մեր : Եւ ասէ , 3
Ի՞սկ ո՞ր նշ մկրտեցարուք . Նոքա ասեն .
ի յովհաննու մկրտութիւն : Եւ ասէ 4
պօղոս . Յովհաննէս մկրտեաց մկրտու-
թիւն ապաշխարութեն ամ ժողովրդեանն ,
և ասէր . զի Ար գալոցն է յետ նր ի նա
հաւատասցեն . այսինքն է՝ ի յս քս :
Եւ իբրև լուան , մկրտեցան յանուն տն 5
յսի : Եւ ի դնել ի վերայ նց պօղոսի 6
զձեռն , եկն հոգին սբ ի վր նոցա . խօ-
սէին լեզուս՝ և մարգարէանային : Եւ 7
էին ամենեքեան արք իբրև երկոտասան :
Եւ մտեալ ի ժողովուրդն՝ համարձա- 8

կէր ամիսս երիս · խօսէր՝ և հաւանեցու-
9 ցանէր վ՚ն արքայութիւնն ՝այ : Իբրև
ումանք խստանային՝ և ընդդէմ դառնա-
յին բամբասել զճանապարհն առաջի
բազմութեանն , մեկնեալ ՚ի նոցանէ՝ որո-
շեաց զաշակերտսն · հանապազօր խօ-
սէր ՚ի դիւանին տիւրաննեայ ուրումն :
10 Եւ այս եղև զերկեամ մի , մինչև ամ
բնակչացն ասիացւոց լսել զբանն տն՝
11 հրէից և հեթանոսաց : Եւ զօրութիւնս
ոչ սակաւս առնէր ած ՚ի ձեռն պօղոսի ·
12 Մինչև զի և ՚ի հիւանդս տանել ՚ի
քրտանէ նր թաշկինակս կամ վարշա-
մակս , և մերժել ՚ի նոցանէ ախտիցն ,
13 և այսոց չարաց ելանել : Յանդգնե-
ցան ումանք և ՚ի շրջող հրէից՝ որ
երդմնեցուցիչքն էին , անուանեալ * ՚ի
վր այնոցիկ որ ունէին այսս չարս , զա-
նուն տն յտի , և ասէին · Երդմնեցու-
ցանեմ զձեզ ՚ի յ՝ զոր պօղոս քարո-
14 զէ : Էին ուրումն սկևեայ հրէի քա-
հանայապետի եօթն որդիք , որ զայս
15 առնէին : Պատասխանի ետ այսն չար՝
և ասէ ցնս · Զ՚յ գիտեմ և զպօղոս
16 ճանաչեմ , բայց դուք ո՞վ էք : Եւ
վազեաց այրն՝ յորում էր այսն չար՝

---

* ՚ի Յոյնն · Ընուանել :

ընդունեալ զերկոսեան* յաղթահարեաց
զնա, մինչև մերկ և վիրաւորս փախչել
'ի տանէ անտի: Եւ յայտնի եղև ամ- 17
ենեցուն հրէից և հնթանոսաց՝ որ բնակեալ էին
յեփեսոս. և անկաւ երկիւղ յամենե-
սեան 'ի նոսա. և մեծանայր անուն տն
յիսի: Եւ այլք բազումք 'ի հաւատա- 18
ցելոցն գային, և խոստովան լինէին՝ և
պատմէին զգործս իւրեանց: Եւ բա- 19
զումք 'ի կախարդասարացն բերէին
զգիրսն, այրէին առաջի ամենեցուն. և
համարեցան զգինս նոցա՝ և գտանէին
արծաթոյ բիւրս հինգ: Եւ այսպէս 20
բանն ոյժ առէր՝ և զօրանայր: Եւ 21
իբրև կատարեցաւ այս, եդ պօղոս 'ի
մտի շրջել 'ի մակեդոնիա և ընդ աքայիա՝
և գալ յերուսաղէմ. ասէ, եթէ ետես
լինի իմ անդր, պարտ է ինձ և զհռոմ
տեսանել: Առաքեաց 'ի մակեդոնիա 22
երկուս 'ի պաշտօնէիցն իւրոց զտիմո-
թէոս և զերաստոս, և ինքն մնաց ժա-
մանակ ինչ յասիա: Եւ եղև 'ի ժա- 23
մանակին յայնմիկ խռովութիւն ոչ սա-
կաւ վասն ճանապարհին: Իսկ դեմետ- 24
րիոս ոմն անուն՝ արծաթագործ, գոր-
ծէր մեհենս արծաթիս արտեմի պիղ-
և տայր ճարտարացն լինել ոչ սակաւ
շահ. Որ ժողովեաց իսկ զնոսա և 25
արուեստին, և ասէ. Այր՝ դուք ձեզէն

---

*'Ի Յոյնս չէ. Երկոսեան:

իսկ գիտէք, զի յայսմ գործոյ է շահ
26 մեզ: Եւ տեսանէք և լսէք՝ եթէ ոչ
միայն ի ձեփեսացւոց, այլ գրեթէ զամ
իսկ ասիացւոց՝ պօղոս այս հաւանեցու-
ցեալ շրջեաց բազում ժողովս՝ ասել,
թէ ոչ են աստուածք՝ ձեռագործք:
27 Եւ ոչ միայն այս ձգնէ զմեր կողմնա
գալ ի յանդիմանութիւն, այլ և զմե-
ծին այ արտեմեայ զմեհեանն յոչինչ
համարել. նաև քակելոց ևս իցէ մե-
ծութիւն նր, զոր ամ ասիա՝ և տիեզերք
28 պաշտեն: Եւ զայս իբրև լուան, լի
եղեն բարկութե. աղաղակէին և ասէին,
29 Մե՛ծ է արտեմիս եփեսացւոց: Եւ
լցաւ քաղաքն խռովմա. դիմեցին առ
հասարակ ի թէատրոնն, յափշտա-
կէին զգայիոս և զարիստարքոս մակեդո-
30 նացի՝ զուղեկիցան պօղոսի: Նոյց պօ-
ղոս իբրև կամեցաւ մտանել յամբոխն,
31 ոչ թողին զնա աշակերտքն: ԵՒս ան
և յասիարքեացն՝ որ էին նր բարե-
կամք, յղէին առ նա՝ և աղաչէին, մի
32 տալ զանձն ի թէատրոնն: Այլք այլ
ինն աղաղակէին. զի էր ժողովն նոցա
խռովեալ և բազումք ի նոցանէ ոչ գի-
տէին, թէ վասն ո՞ր ժողովեալ իցեն:
33 Եւ յամբոխէն բազմէ յառաջ կալան
զաղէքսանդրոս. և իբրև ածին զնա
հրէայքն յառաջ, աղէքսանդրոս շար-

ժեաց զձեռն՝ և կամէր պատասխանի առնել ամբոխին : Իբրև գիտացին՝ և 34
թէ պարն հրէայ է , միաբարբառ եղեալ
յամենեցունց՝ իբրև ժամն երկուս ա-
ղաղակել , եթէ Սպա՛ծ է արտեմիս եփե-
սացւոց : Ոտեցոյց դպրապետն զամ 35
բոխին՝ և ասէ . Արք եփեսացիք , իսկ ո՞ է
՝ի մարդկանէ որ ոչ գիտէ զեփեսացւոց
քաղաքս մեհենազարդ մեծին արտեմեայ
ղիցն , և դիոպետեայ : Եւ զի այդ 36
այդպէս է անշուշտ՝ ձեզ պարտ է հան-
դարտել , մի՛ ինչ յանդգնութիւք գոր-
ծել : Արդ զարսդ զայդոսիկ այսր , ոչ 37
մեհենակապուտս՝ և ոչ հայհոյիչս աս-
տուածոյ մերոյ : Ապ՛ա եթէ դեմետրիոս 38
և որք ընդ նմա ճարտարք՝ ունիցին ինչ
ընդ ումեք բանս , յատեան երթիցեն ,
և դատաւորք գոն , և ամբաստան լիցին
զմիմեանց : Ապա եթէ վա՛ այլ իրիք 39
խնդիր իցէ՝ յօրինաւուր ժողովն վճա-
րեսցեն : Վասնզի և մեզ վիշտ վտանգի 40
է ընդ կացս այսր աւուր՝ առանց իրիք
յանցանաց լինելոյ , զորմէ ոչ կարաս-
ցուք պատասխանի տալ վասն ժողովոյս
այսորիկ : Եւ զայս ասացեալ՝ արձա-
կեաց զժողովն :

ԳԼ · Ի ։

1 Եւ յետ դադարելոյ ամբոխին՝ կոչեաց պօղոս զաշակերտսն, և մխիթարեաց · ողջոյն ետ՝ և ել գնաց ՚ի մակեդոնիա ։ 2 Եւ շրջեալ ընդ կողմանսն ընդ այնոսիկ՝ և մխիթարեալ զնոսա բանիւք բազմօք, եկն յելլադա ։ 3 Յորում արար անդ ամիսս երիս, եղև նմա դաւ ՚ի հրէից՝ մինչդեռ կամէր ելանել յասորիս · խորհուրդ կալաւ դառնալ ընդ մակեդոնիա ։ 4 Եւ երթայր ընդ նմա մինչև յասիայ սոսիպատրոս պիւռա բերիացի, և ՚ի թեսաղոնիկեցւոց՝ արիստարքոս և սեկունդոս՝ և գայիոս դերբացի և տիմոթէոս, և ասիացիք՝ տիւքիկոս և տրոփիմոս ։ 5 Սոքա յառաջ երթեալ մնային մեզ ՚ի տրովադա ։ 6 Եւ մեք նաւեցաք յետ աւուրցն բաղարջակերաց ՚ի փիլիպպեայ՝ և եկաք առ նոսա ՚ի տրովադա՝ մինչև յաւուրս հինգ · անդ դադարեցաք աւուրս եօթն ։ 7 Եւ յաւուրն շաբաթուց՝* մինչդեռ ժողովեալ էաք բեկանել զՀացն, պօղոս խօսէր ընդ նոսա՝ զի դնալոց էր ՚ի վաղիւ անդր · և երկայնեաց զբանն մինչև ՚ի միջ գիշերոյն ։ 8 Էին լապտերք բա-

---

*՚Ի Յոյնն · Ա՚իաշաբաթու ։

պուճք ՚ի վերնատանն , ուր էաքն ժողո-
վեալ : Եւ նստէր ոմն երիտասարդ 9
անուն Եւտիքոս ՚ի մի պատուհանին ,
նիրհէր ՚ի քուն թանձրումեն ՚ի խօսելն
պօղոսի յաճախ , ընկղմեալ ՚ի քնոյ ան-
տի՝ անկաւ յերրորդ յատիկանէն ՚ի
վայր , և բարձաւ մեռեալ : Եւ իջեալ 10
պօղոսի՝ անկանէր ընդ վերայ . առնոյր զնա
ընդ գիրկս՝ և ասէր . Ա՛ի՛ խռովիք ,
քանզի հոգի սորա ՚ի սմին է : Եւ ել 11
երեկ կացին՝ և ճաշակեաց . և բազում
ևս խօսեցաւ մինչև յառաւօտ , և ապա
ել գնաց : Եւ ածին զպատանին կեն- 12
դանի , և մխիթարեցան ոչ սակաւ :
Եւ մեք մտեալ ՚ի նաւն՝ ամբարձաք 13
յասոսէն . անտի ակն ունէաք միւսան-
գամ առնուլ զպօղոս . զի այնպէս պատ-
ուիրեալ էր՝ մինչ ինքն զգամա-
քաւն երթալոց էր : Եւ իբրև դիպե- 14
ցաւ մեզ ՚ի յասոսէն , առեալ զնա եկաք
՚ի մետիլինէ : Եւ անտի նաւեալ՝ ՚ի 15
վաղիւ անդր հասաք հանդէպ քիոյ . և
՚ի միւս օրն հասաք ՚ի սամոս . և ՚ի վա-
ղիւ անդր եկաք ՚ի մելիտոն : Զի ՚ի 16
մտի եղեալ էր պօղոսի նաւել առ ե-
փեսոսաւ՝ ոչ զի մի՛ լինի նմա ժամանակ
ինչ յամել յասիա . քանզի փութայր
եթէ կարաւ ինչ իցէ նմա՝ զօրն պենտե-
կոստէից երթալ յԵրէմ : Եւ ՚ի մելի- 17

տեայ յղեալ յեփեսոս՝ կոչեաց զերի-
18 ցունս եկեղեցւոյն։ Եւ իբրև եկին առ
նա, ասէ ցնոսա. Դուք ձեզէն գիտէք
յօրէ յառաջնմէ՝ յորմէ եկի յասիա.
որպէս զձեզ զամ ժամանակս եղէ.
19 Ծառայել առն ամ խոնարհութեամբ և բա-
զում արտասուօք և փորձութիւնք՝ որ դի-
պեցան ինձ ի նենգութեանց հրէից։
20 Որպէս ոչինչ զանգիտեցի յօգտակա-
րացն չպատմել ձեզ՝ և ուսուցանել
21 զձեզ հրապարակաւ և առանին. Տալ
վկայութիւն հրէից և հեթանոսաց զա-
պաշխարութիւնն՝ որ առ Ած, և զհաւա-
22 տոցն՝ որ ի տէր մեր Յս։ Եւ արդ՝
ահաւասիկ ես կապեալ հոգւով եր-
թամ յԵրուսաղէմ, և որ ինչ առնդ իս ան-
23 ցանելոց ինձ՝ չգիտեմ։ Բայց զի հոգին
սրբ ըստ քաղաքաց վկայէ ինձ՝ և ասէ,
եթէ կապանք և նեղութիւք ճեան քեզ։
24 Այլ և ոչ իւիք համարիմ զանձն իմ
պատուական՝ որպէս զկատարել զընթացս իմ ուրախութիւք, և զպաշտօնն զոր
առի ի տեառնէ Յէ՝ վկայ լինել աւետա-
25 րանի շնորհացն Ած։ Եւ արդ՝ ա-
հաւասիկ գիտեմ ես, եթէ ոչ ևս տես-
անիցէք զերեսս իմ դուք ամենեքեան, յորս շրջեցայ քարոզել զարքա-
26 յութիւնն Ած։ Վասն որոյ վկայութիւն
դնեմ ձեզ յաւուր յայսմիկ՝ զի սուրբ

եմ յարենէ ամենեցուն : Ասանզի ոչ 27
խորշեցայ ի չպատմելոյ ձեզ զամ կամն
աց : Ողջոյն կացէք անձանց և ամ հօ- 28
տիդ , յորում եդ զձեզ Հոգին սրբ տե-
սուչս՝ հովուել զժողովուրդ ան , զոր
ապրեցոյց արեամբ իւրով : Ասանզի 29
գիտեմ ես՝ եթէ յետ իմոյ մեկնելոյ՝
գայցեն գայլք յափշտակողք ի ձեզ ,
որ ոչ խնայեսցեն հօտին : Եւ ի ձէնջ 30
յարիցեն արք՝ որք խօսիցին թիւրս ,
ձգել զաշակերտան զկնի իւրեանց :
Ալ ան այսորիկ արթուն կացէք , և յի- 31
շեցէք՝ զի զերկեամ* մի զցայգ և զցե-
րեկ ոչ դադարեցի արտասուօք խրա-
տել զմի մի իւրաքանչիւր : Եւ արդ՝ 32
յանձն առնեմ զձեզ աց՝ և բանի շնոր-
հաց ներ , որ կարող ն է շինել և տալ
ձեզ ժառանգութի ընդ սբսն ամ՝ :
Ոչ ծաղմոյ՝ կամ ոսկւոյ՝ կի հանդերձից՝ 33
ոչ ուրուք ի ձէնջ ցանկացայ . Դուք 34
ինքնին գիտէք՝ զի զպէտսն իմ և որոց
ընդ ինն էին՝ պաշտէին ձեռքս այս : Եւ 35
զամ՝ ինչ ցուցի ձեզ . զի այսպէս
պարտ է վաստակել, և զգալմանել
զհիւանդս . և յիշել զբանն տն յի .
զոր ինքն իսկ ասաց . Երանելի է մա-
նաւանդ տալ՝ քան առնուլ : Եւ զայս 36

---

*՝ի Յոյնն . Ոչ երեամ մի :

իբրև ասաց, եդեալ ծունր ամենե-
37 քումբք՝ եկաց յաղօթս: Ոչազում լա-
լիւն եղև ամենեցուն. և անկեալ ըպա-
րանոցաւն պօղոսի՝ համբուրէին զնա:
38 Որմնքէին մանաւանդ՝ ի վերայ բա-
նին՝ զոր ասէր, թէ ոչ ևս տեսանելոց
են զերեսս նորա, և յուղարկեցին զնա
՚ի նաւ անդր:

ԿԱ· ԻԸ:

1 Եւ իբրև եղև ելանել մեզ և մեկնել
՚ի նոցանէ, հանդէպ գնացեալ ե-
կաք՚ի կով. և՚ի վաղիւ անդր՚ի
2 հռոդոն, և անտի՚ի պատարա: Եւ
գտեալ նաւ մի՝ զի երթայր՚ի փիւնիկէ,
3 և ելեալ՚ի նա գնացաք. Եւ յայտ ե-
ղեալ կիւպրեայ՝ թողաք զնա՚ի ձա-
խակողմն, նաւեցաք յասորիս, և իջաք
՚ի տիւրոս. քանզի անդ էր նաւն թա-
4 փելոց զբեռինս: Եւ գտեալ զաշա-
կերտսն՝ կացաք անդ աւուրս եօթն. որք
ասէին ցպօղոս՚ի ձեռն հոգւոյն՝ մի՛ ե-
5 լանել յԵրէմ: Եւ իբրև եղև մեզ կա-
տարել զաւուրսն՝ ելեալ գնայաք,
յուղարկել զմեզ ամենեցուն հան-
դերձ կանամբք և որդւովք մինչև ար-
տաքոյ քաղաքին. և եդեալ ծունր առ
6 ծովեզերին՝ կացաք յաղօթս: Եւ
հրաժարեցաք՚ի միմեանց՝ և ելաք՚ի

նաւն . և նոքա դարձան յիւրեանց տե-
ղիս : Եւ մեր զնաւն առնելեալ ՚ի 7
տիւրոսէ՝ հասաք ՚ի պտողէմայիդա . և
ողջոյն տուեալ եղբարց՝ եղաք օր մի
առ նոսա : Եւ վաղիւ անդր ելեալ անտի՝ 8
եկաք ՚ի կեսարիա . և մտեալ յասպա-
րանն փիլիպպոսի աւետարանչի , որ էր
յեօթանց անտի , ագաք առ նմա :
Նորա էին դստերք չորք՝ կոյսք մար- 9
գարէք : Եւ ՚ի լինելն մեր անդ աւուրս 10
բազումս , էջ ոմն ՚ի հրէաստանէ մար-
գարէ՝ անուն ագաբոս : Եւ եկեալ առ 11
մեզ , առեալ զգօտին պօղոսի՝ կապեաց
զոտս և զձեռս իւր . և ասէ . Այսպէս ա-
սէ հոգին սուրբ . զայրն որոյ գօտիս այս է՝
այսպէս կապեսցեն յԵրուսաղէմ հրէայք , և
մատնեսցեն ՚ի ձեռս հեթանոսաց : Եւ 12
իբրև լուաք զայն՝ աղաչեաք մեք , և որ
՚ի տեղւոջն էին՝ չելանել նմա յԵրուսաղէմ :
Յայնժամ պատասխանի ետ պօղոս . 13
Ո՞ւր նչ գործէք , զի լայդ և ճմլե-
ցուցանէք զսիրտ իմ . քանզի ես ոչ
միայն կապելոյ՝ այլև մեռանելոյ յԵրուսաղէմ
պատրաստ եմ՝ վասն անուանն տեն Յի-
սուսի : Եւ ՚ի չանսալն նմա՝ լռեցաք , ա- 14
սեմք . Տէն կամք լիցին : Եւ յետ 15
աւուրցն այնոցիկ՝ հանդերձեալ ելա-
նէաք յԵրուսաղէմ : Եկին ընդ մեզ և յա- 16
շակերտաց անտի կեսարացւոց , և տա-

նէին զմեզ առ որում վանս ունելոց
էաք՝ Թեասոփիլի ումեմն կիպրացւոյ՝ ա-
17 ռաջին աշակերտի: Եւ ՚ի մտանելն
մեր յեկեղեցի, խնդրեաք ընկալեան զմեզ
18 եղբարք: ՚Ի վաղիւ անդր եմուտ պօ-
ղոս ընդ մեզ առ յակովբոս. և եկին ամ-
19 երիցունքն: Եւ ողջոյն տուեալ նոցա՝
պատմէր մի ըստ միոջէ զոր արար Աստ ՚ի
հեթանոսս ՚ի ձեռն պաշտաման նոր:
20 Եւ նոցա լուեալ՝ փառաւորէին զԱստ,
և ասեն ցնա. Տեսանես եղբայր՝ քանի՛
բիւրք են հաւատացելոցն հրէից, և ա-
մենեքեան նախանձաւոր օրինացն են:
21 Նայց իրազեկ եղեն վ֊ա քո՝ թէ ապստամ-
բութիւն ուսուցանես ՚ի մովսեսէ՝ որոց
՚ի հեթանոսս ամ հրէայք են. ասես՝ մի՛
թլփատել զորդիս նոցա, և մի՛ ընդ կրօնիցն
22 գնալ: Նդ՝ զի՞նչ լինիցի՝ ապաքէն
23 լսեն, եթէ եկեալ ես: Նդ զայս ա-
րա զոր ասեմք քեզ. են ՚ի մեզ արք
չորք ուխտադիրք յանձինս իւրեանց.
24 Զնոսա առեալ սրբեսցիս ընդ նոսա. և ծա-
խեա ինչ ՚ի նոսա զի գերծցեն զգլուխս.
և գիտասցեն ամենեքին, թէ զորոց ի-
րազեկն եղեն զքէն՝ ոչինչ է. այլ միա-
25 բանիս և դու պահել զօրէնս: Նայց վ֊ա
հաւատացելոցն հեթանոսաց, մեք առա-
քեցաք՝ ոպ ընտրեցաք, մի՛ ինչ այսպիսի
պահել նոցա. բայց միայն զգուշանալ

’ի կուռց զոհելոյ , և ’ի
հեղձուցելոյ , և ’ի պոռնկութենէ :
Այնժամ պօղոսի առեալ զարսն՝ ’ի 26
վաղիւ անդր ընդ նա սրբեալ եմուտ ’ի
տաճարն . յայտ առնել զկատարումն
աւուրցն սրբութեանն , մինչև մատեաւ ’ի
վերայ իւրաքանչիւր ուրուք ’ի նոցանէ
պատարագ : Եւ իբրև մերձ էին եօթն 27
աւուրքն ’ի կատարել , տեսեալ զնա ’ի
տաճարին ասիացւոց հրէիցն՝ զեղուին
զնովաւ զամբոխն . և արկեալ ’ի
նա ձեռս՝ աղաղակէին : Ա՛րք իսրայէլք՝ 28
օգնեցէք , այս այր է՝ որ հակառակ ժո-
ղովրդեանն և օրինացն և տեղւոյս այսո-
րիկ՝ ամենեցուն համ ուրեք ուսուցանէ .
մինչև հեթանոսս ևս եմոյծ ’ի տաճարն
և պղծեաց զսբ տեղին : Էին անդր էր 29
յառաջագոյն տեսեալ զտրոփիմոս զե-
փեսացի ’ի քաղաքին ընդ նմա . զոր կար-
ծէին , եթէ ’ի տաճար անդր եմոյծ պօ-
ղոս : Շարժեցաւ քաղաքն համ , և 30
կուտեցաւ ժողովուրդն . և առեալ զպօ-
ղոս ձգէին արտաքոյ տաճարին . և վաղ-
վաղակի փակեցան դրունքն . Եւ 31
խնդրէին զնա սպանանել , եհաս լուր
’ի հազարապետ գնդին , եթէ խառնեալ
է համ Երեմ : Որոյ անդէն առեալ զօրա- 32
կանս և հարիւրապետս՝ դիմեաց ’ի վե-
նէ . և նէ տեսեալ զհազարապետն և

զպօրականսն , դադարեցին ՚ի հարկա-
33 նելոյ զպօղոս : Այնժամ մատուցեալ
հազարապետն կալաւ զնա , և հրամա-
յեաց կապել կրկին շղթայիւք՝ և հար-
ցանէր՝ թէ՞ ով էր , և զի՞նչ էր ա-
34 րարեալ : Ոմանք այլ ի մէնջ աղաղակէին
զնմանէ յամբոխին . իբրև ոչ կարացին
գիտել զստոյգն վասն ամբոխին , հրա-
35 մայեաց առնել զնա ՚ի բանակն : Եւ
իբրև եհաս յաստիճանսն , դէպ եղև
բառնալ բերել զնա ՚ի զօրականացն՝
36 վասն բռնութեան ամբոխին : Զի անդր
զհետ երթայր բազմութիւն ժողովրդ-
37 եանն , և ասէին՝ Առ՛ր զդա : Սկսեալ
դեռ մտանելոց էր պօղոս ՚ի բանակն ,
ասէ ցհազարապետն՝ եթէ արժան իցէ
ինձ խօսել ընդ քեզ . և նա ասէ . Գուն-
38 րէն գիտե՞ս . Մի՞ արդեօք դու իցես
եգիպտացին , որ յառաջ քան զայս
աւուրս ապստամբեցուցեր՝ և հաներ
յանապատ չորս հազարս արս սիկա-
39 րեանս : Եւ ասէ պօղոս , Ես եմ այր
հրէայ ՚ի տարսոնէ կիլիկեցւոց , ոչ
աննշան քաղաքի քաղաքացի . աղաչեմ
զքեզ հրամայեա ինձ խօսել առ ժողո-
40 վուրդդ : Եւ ՚ի հրամայելն նորա , պօ-
ղոս կացեալ ՚ի վերայ աստիճանացն՝ շար-
ժեաց զձեռն ժողովրդեանն . իբրև
բազում լռութիւն լինէր , սկսաւ խօս-

բառել Հեբրայեցւոց բարբառովն՝ և
ասէ :

ՊՍ. ԻԷ :

Ընդ եղբարդ և հարդ՝ լուարուք ինձ 1
այժմ առ ձեզ պատասխանատուու-
թեանս : Որպէս լուան՝ թէ Հեբրայեցւոց 2
լեզուաւն բարբառեցաւ նոցա՝ առաւել
ևս դադարեցին ի լռութիւն : Եւ ասէ . 3
Ես եմ այր հրէայ ծնեալ ի տարսոնի
կիլիկեցւոց՝ սնեալ ի քաղաքիս յայսմիկ
առ ոտս գամաղիէլի , խրատեալ ըստ
ճշմարտութեանն հայրենի օրինաց . նա-
խանձայոյզ էի այ՝ որպէս ամենեքին
դուք այսօր : Որ զսոյն ճանապարհ 4
վարեցի մինչև ի մահ , կապել և մատ-
նել ի բանտս արս և կանայս . Որպէս 5
և քահանայապետդ վկայէ ինձ՝ և ամե-
նայն ծերակոյտդ . յորոց և թուղթս ա-
ռեալ առ եղբարս ի դամասկոս երթայի ,
ածել և անտի կապեալս յերուսաղէմ ,
զի պատժեսցին : Եւ եղև ինձ ի գնալն 6
և ի մերձենալ ի դամասկոս , զմի-
ջաւուրքն յանկարծակի յերկնից փայ-
լատակեալ լոյս սաստիկ զիննև , Եւ ան- 7
կայ յերկիր . և լսայ բարբառ՝ որ ա-
սէր ցիս . Սաւուղ սաւուղ՝ ընդ հալա-
ծես զիս : Եւ ես ետու պատասխանի՝ թէ 8
Ո՞վ ես տէր . և ասէ ցիս , Ես եմ Յա

9 նաղովբացի՝ զոր դուն Հալածես : Այլ
որ ընդ իսն էին՝ զլոյսն տեսանէին . այլ
10 զձայնն ոչ լսէին՝ որ խօսէր ընդ իս : Եւ
ասեմ , Ո՞վ Տէր , ո՞ւր արարիցես . և ասէ
ցիս Տէր . Յարուցեալ երթիցես ի դա-
մասկոս , և անդ պատմեսցի քեզ վասն ա-
մենայնի որ հրամայեալ է քեզ առնել :
11 Իբրև ոչ տեսանէի ի փառաց լուսոյն
այնորիկ , զձեռանէ ձգեալ ի նոցանէ՝
12 որ ընդ իսն էին , մտի ի դամասկոս : Ա-
նանիա ոմն այր երկիւղած ըստ օրինաց ,
վկայեալ յամենայն բնակչաց՝ որ ի դամաս-
13 կոս հրէայքն էին . Եկն եկաց առ իս՝
և ասէ . Սաւուղ եղբայր՝ ի վեր հա-
14 յեաց : Եւ ես նոյնժամայն ի վեր հա-
յեցայ ի նա . և նա ասէ ցիս . Ա-
ստուածն հարցն մերոց յառաջագոյն ընտրեաց
զքեզ ճանաչել զկամն նոր , և տեսանել
զարդարն , և լսել բարբառ ի բերանոյ
15 նոր . Ո՞վ եղիցիս վկայ նոր առ ամ մար-
16 դիկ , որոց տեսերն և լուար : Եւ արդ՝
զի՞ հեղգաս , արի մկրտեաց և լուա
զմեղս քո ի կարդալ զանուն նորա :
17 Եւ եղև ինձ ի դառնալն յԵրէմ՝ և կալ
յաղօթս ի տաճարին , լինել ի զար-
18 մացման . Եւ տեսանել զնա՝ զի ասէր
ցիս . Փութա՛ և յերէմ վաղվաղակի .
քանզի չեն ընդունելոց զքո վկայութիւդ վասն
19 իմ : Եւ ես ասեմ . Տէր ինքեանք իսկ

գիտեն՝ զի ես էի որ ՚ի բանտ տայի , և
գան հարկանէի ըստ ժողովրդոց զՀաւա-
տացեալս ՚ի քեզ : Եւ յորժամ հեղգ[ա]ր 20
արիւնն ստեփաննոսի վկայի քո , ես
ինքն էի՝ որ ՚ի վերայ կայի , և համակիւ
լինէի սպանման նր , և պահէի զՀան-
դերձս սպանողաց նր : Եւ ասէ ցիս . 21
Կնա , զի ես ՚ի հեթանոսս հեռաւորս
առաքեցից զքեզ : Եւ ունկն դնէին 22
նմա մինչև ցայս բան . ապա բարձին
զձայնս իւրեանց՝ և ասեն . Նաւրձ յերկ-
րէ զայդպիսիդ՝ զի չէ պարտ այդպիսւոյդ
կեալ : Եւ յաղաղակելն նց և ընկե- 23
նուլ զՀանդերձս՝ և փոշին ցանել
յօդսն , Թրամայեաց Հաղարապետն մու- 24
ծանել զնա ՚ի բանակն . ասէր՝ գանիւ
հարցանել զնա , զի գիտացից վ՚ր որով
յանցման այնպէս աղաղակէին զնմանէ :
Եւ իբրև պրկեցին զնա փոկովք , ասէ 25
պօղոս ցՀարիւրապետն՝ որ ՚ի վր կայր .
եթէ Օ՚այր հռովմայեցի և անաւրէն
պ՚րտ իցէ ձեզ գան հարկանել . Իբրև 26
լուաւ Հարիւրապետն , մատուցեալ առ
Հաղարապետն պատմեաց՝ և ասէ .
Օ՚ի՞նչ կամիս առնել՝ քանզի այրս այս
հռովմայեցի է . Եւ մատուցեալ Հաղա- 27
րապետն , ասէ ցնա . Ա՚սա դու ցիս՝
հռովմայեցի՞ ես . և նա ասէ՝ Ա՚յո : Ա
Պատասխանի ետ Հաղարապետն . Ես 28

բազում դլխոց զքինուորութիւնս զայս
ստացայ. ասէ պօղոս. Ես ծնեալ իսկ
29 ՚ի դմին եմ: Եւ վաղվաղակի ՚ի բաց
կացին ՚ի նմանէ՝ որ հարկանելոցն էին
ինա. և հազարապետն իսկ երկեաւ,
իբրև գիտաց եթէ հռովմայեցի է. և զի
30 կապեալն ևս էր ինա: Եւ ՚ի վաղիւ
անդր կամէր գիտել զճշմարիտն, թէ
զինչ չարախօսութի՛ւն ունէ հրէիցն. ար-
ձակեաց զնա, և հրամայեաց կոչել
զքահանայապետսն և զամ՛ ատեանն. և
իջուցեալ զպօղոս կացոյց ՚ի մէջ նոց:

ԿԱ· ԻԹ:

1 Եւ հայեցեալ պօղոսի յատեանն՝ ա-
սէ. Ա՛րք եղբարք՝ ես ամ՛ ուղիղ
մտօք գնացեալ եմ առաջի այ մինչև
2 ցայսօր: Եւ քահանայապետն անանիա
հրամայեաց սպասաւորացն հարկանել
3 զբերան նորա: Յայնժամ պօղոս ասէ
ցնա. Հարկանելոց է զքեզ ամ՛ ՚ի պատ
բառնալ. և դու նստիս դատել զիս ըստ օ-
րինաց, և առանց օրինաց հրամայես զիս
4 հարկանել: Եւ որ շուրջն կային՝ ա-
սեն. Զքահանայապե՞տ այ հայհոյես:
5 Եւ ասէ պօղոս. Ո՛չ դիտէի եղբարք՝ ե-
թէ իցէ քահանայապետ. գրեալ իսկ է՝
Զիշխան ժողովրդեան քո ո՛չ հայհոյես-
6 ցես: Իբրև գիտաց պօղոս՝ եթէ մի

կողմն սադուկեցւոց է և միւսն փարիսեցւոց, աղաղակէր ի մէջ ատենին. Ա՛րք եղբարք՝ ես փարիսեցի եմ, որդի փարիսեցւոյ. վ՚ս յուսոյ և յարութե՛ն մեռելոց՝ ես աւասիկ դատիմ: Եւ զայս 7
իբրև ասաց՝ եղեն հերձուածք փարիսեցւոցն և սադուկեցւոց. և պատառեցաւ բազմութի՛ն: Վ՚ասնզի սադուկեցիքն 8
ասեն, Չի՛ք յարուի՛, ո՛չ հրեշտակ՝ և ո՛չ հոգի. բայց փարիսեցիքն խոստովանին զերկոսեան: Եւ եղև աղաղակ 9
մեծ. յոտն կացին ոմանք ի դպրաց անտի ի կողմանէ փարիսեցւոց, հակառակէին և ասէին. Ոչինչ չարութի՛ գտանեմք յառնս յայսմիկ, բայց թէ հոգի խօսեցաւ ի դմա՝ կա՛մ հրեշտակ: Եւ 10
ի բազմանալ ամբոխին՝ երկուցեալ հազարապետն թէ գուցէ ճեղքիցի պօղոս ի նոցանէ, հրամայեաց զօրականին իջանել յափշտակել զնա ի միջոյ նո՛ց, ևածել ի բանակն: Եւ ի վաղուեան 11
գիշերին եկաց առ նմա Տէր, և ասէ. Վ՚աջալերեա՛ց պօղո՛ս, զի որպ՛ վկայեցեր վասն իմ յԵրուսաղէմ. նոյնպէս պարտ է քեզ և ի Հռովմ վկայել: Եւ իբրև այգ 12
եղև՝ արարեալ ժողով հրէիցն նզովեցին զանձինս, ո՛չ ուտել և ո՛չ ըմպել՝ մինչև սպանցեն զպօղոս: Եւ էին 13
աւելի քան զքառասունն՝ որոց զայս ընդ

14 միմեանս երդմունս արարեալ էր: Ոլք մատեան առ քահանայապետսն և երիցունս՝ և ասեն. Նզովիւք նզովեցաք զանձինս՝ ոչինչ ճաշակել մինչև սպանցուք զպօղոս: 15 Նայց դուք զգացուցէք հազարապետին հանդերձ ատենիւ, զի իջուսցէ զնա առ ձեզ, ոպ թէ կամիցիք ճշմարտագոյնս ինչ գիտել զնմանէ. և մեք յառաջ քան զմօտել նորա՝ պատրաստ եմք ՚ի սպանանել զնա: 16 Եւ լուեալ քեռորդւոյն պօղոսի զդաւաճանուին, եկն եմուտ ՚ի բանակ անդր՝ պատմեաց պօղոսի: 17 Եւ կոչեցեալ պօղոսի առ իւր զմի ՚ի հարիւրապետաց անտի՝ ասէ. Զպատանիս զայս տար առ հազարապետն, զի ունի ինչ պատմել նմա: 18 Եւ նր առեալ զնա տարաւ առ հազարապետն՝ և ասէ. Կապեալն պօղոս կոչեաց զիս, և աղաչեաց զպատանիս զայս ածել առ քեզ, ունի ինչ խօսել ընդ քեզ: 19 Ունեալ զձեռանէ նորա հազարապետին՝ գնաց մեկուսի, հարցանէր՝ 20 Թէ զի՞նչ ունիս խօսել ընդ իս: Եւ նա ասէ, Հրէայք միաբանեցին աղաչել զքեզ, զի ՚ի վաղիւ զպօղոս իջուսցես յատեան, իբրև թէ կամիցին ինչ ճշմարտագոյնս հարցանել վասն նորա. 21 Ընդ՝ դու մի՛ անսայցես նոցա. քանզի դարան գործեալ է նմա ՚ի նոցանէ՝ ա-

բանց աւելի քան զբառասուն , որ նզո-
վեցին զանձինս՝ ոչ ուտել և ոչ լմնել՝
մինչև սպանցեն զնա . արդ պատրաստ
են՝ և սպասեն քում հրամանի : Այսպ 22
հազարապետն արձակեաց զպատանին
պատուիրեալ մի՛ ումեք ասել , թէ զայս
զգացուցեր ինձ : Եւ կոչեաց երկուս 23
՚ի հարիւրապետացն՝ և ասէ . Պատրաս-
տեցէք զօրականս երկերիւր , ոյզ գնա-
թիցեն մինչև ՚ի կեսարիա . և հեծեալս
եօթանասուն՝ և տիգաւորս երկերիւր ,
՚ի յերից ժամու գիշերւոյն . Եւ 24
գրաստս պատրաստական՝ ոյզ գի իջուցել
զպօղոս ապրեցուսցեն առ փելիքս դա-
տաւոր . Գրել թուղթ , որ ունէր օրի- 25
նակ զայս : Կղօդիոս լիւսիաս առ քաջ 26
դատաւորդ փելիքս ողջոյն : Զայրս 27
զայս կալեալ ՚ի հրէից՝ և մերձ ՚ի
սպանանել ՚ի նոցանէ , հասեալ ՚ի վր
զօրականաւ ապրեցուցի , իմացեալ թէ
հռովմայեցի է : Կամեցայ գիտել 28
զվնասն վ՚ր որոյ ամբաստանէին զդմանէ ,
իջուցի զդա յատեան նց : Զոր գտի 29
ամբաստանեալ վ՚ր խնդրոյ իրիք ի-
րենց օրինաց . և ոչինչ արժանի մա-
հու կամ կապանաց ունէր վնաս :
Իրև ազդ եղև ինձ դաւթէ յայրդ լի- 30
նելոյ ՚ի նոցանէ՝ յղեցի առ քեզ . հրա-
ման տալեալ և չարախօսացն խօսել

31 զդմանէ առաջի քո · ոդջ լեր : Եւ զօ-
րականացն ըս հրամանի նորա առեալ
զպօղոս՝ ածին գիշերայն յանտիպատ-
32 րիս : Եւ ՚ի վաղիւ անդր արձակեալ
զհեծեալսըս նմա երթալ՝ դարձան ՚ի
33 բանակն : Նոքա մտին ՚ի կեսարիա · և
տուեալ ցդատաւորն զթուղթն , առա-
34 ջի կացուցին նմր և զպօղոս : Իբրև
ընթերցաւ՝ եհարց թէ յորմէ՞ նահան-
գէ իցէ , և ստուգեալ եթէ ՚ի կիւղի-
35 կեայ է · Լուայց քեզ ասէ՝ յորժամ և
չարախօսքն քո եկեսցեն · և հրամայեաց
յապարանս հերովդի պահել զնա :

ԻԱ· · ԻԱ:

1 Եւ յետ հինգ աւուր էջ քահանայա-
պետն անանիա հանդերձ ծերովք ո-
մամբք , և ճարտարախօսաւ տերտիւ-
ղեաւ ումամբ · որք և զգացուցին դա-
2 տաւորին վասն պօղոսի : Եւ ՚ի կոչելն
զնա՝ սկսաւ տերտիւղոսն ամբաստան լի-
նել և ասել : Նաղում խաղաղու-
թի գտեալ է ՚ի քէն՝ և իրաց ուղղու-
3 թի ազգիս այսորիկ քով խնամով · Ա-
մենայնիւ և ամենայն ուրեք շնորհակալ
եմք՝ քաջդ փելիքս՝ ամ գոհութիբ :
4 Նայց զի մի՛ աւելի ևս աշխատ արարից
զքեզ , աղաչեմ՝ լսել մեզ կարճ ՚ի
5 կարճոյ՝ քոյին հեղութիբդ : Գտանեմք

գտաք զայրս զայս ապականիչ և խռովիչ
յամ՝ հրէից՝ որք են ըստ տիեզերս, և առաջ-
նորդ նազովրեցւոց հերձուածոյն: Որ 6
և զտաճարն իսկ կամեցան պղծել. զոր
և կալաք, և ըստ մերոց օրինացն դատել
կամեցաք: Եկեալ լիւսիաս հազարա- 7
պետ՝ մեծաւ բռնութիւբ՝ ի ձեռաց մերոց
եհան: Հրամայեաց և չարախօսսացն 8
նորա գալ առ քեզ. յորմէ դու իսկ
բաւական լինիցիս վերստին դատեալ՝
յամի հասու լինել, զորոց մեք ամբաս-
տանեմք զդմանէ: Այ հաւանեցին և 9
հրէայքն, ասեն՝ Այդ այդպէս է:
Պատասխանի ետ պօղոս, յակնարկել 10
նմա դատաւորին խօսել: Ի բազում
ամաց լինել քեզ դատաւոր ազգիս այ-
սորիկ գիտեմ. յօժարութիբ վերս իմոց
իրաց պատասխանի առնեմ: Զի անգիտ 11
կարող ես գիտել, զի ոչինչ աւելի է իմ՝
քան զաւուրս երկոտասան՝ յորմէ հետէ
եկի երկիրպագանել յԵրուսաղէմ: Եւ ոչ 12
ի տաճարի անդ գտին զիս ընդ ումեք
խօսեցեալ, և կամ ժողովս արա-
րեալ բազմաց, ոչ ի ժողովուրդս՝
Եւ ոչ ի քաղաքի, և ոչ յանդի- 13
ման առնել կարեն քեզ՝ վերս որոց
այժմդ չարախօսեն զինէն: Այլ 14
զայս խոստանամ քեզ, եթէ ըստ ճանա-
պարհին՝ զոր ասեն հերձուած, այնպէս

պաշտեմ զՀայրենի ՚ձեն . Հաւատացեալ
՚ամի՝ որ ինչ յօրէնս և ՚ի մարգարէս
15 գրեալ է : Ունիմ յոյս առ ՚ած . ո-
րում և դոքա իսկ ակնուն՚ին՝ թէ յա-
րութի՛ւն լինելոց է արդարոց և մեղա-
16 ւորաց : Յորում և ես իսկ ճգնիմ ,
անխիղճ միտս ունել առ ՚ած և առ մար-
17 դիկ յամենայն ժամ : ՚Ի բազում ա-
մաց ողորմութի՛ւն եկի առնել յազգդ
18 իմ . և ետու պատարագիս . Որովք
գտին զիս սրբեալ ՚ի տաճարին՝ ո՛չ
19 բազմօք և ո՛չ ամբոխիւ . Ոմանք յա-
սիացւոց անտի հրէայք՝ որոց պարտ էր
գալ առաջի քո՝ և ամբաստան լինել ,
20 եթէ ունիցին ինչ զինէն . Եւ կամ ին-
քեանք սոքա ասասցեն , զինչ գտին
յիս անիրաւութի՛ւն՝ մինչդեռ կայի յա-
21 տենին : Եթէ միայն վ՚ա միոյ բար-
բառոյս այսորիկ՝ զոր աղաղակեցի մինչ
կայի ՚ի մէջ նց . եթէ վ՚ա յարու-
թե՛ան մեռելոց դատիմ ես այսօր ՚ի
22 ձէնջ : Եւ յապաղեաց զնա փիլիքս ,
զի ստուգագոյնս գիտէր վասն ճանա-
պարհին , ասէ , Յորժամ լիւսիաս հա-
զարապետ իջցէ այսր՝ տեղեկացայց
23 վասն ձեր : Հրամայեաց հարիւրապե-
տին պահել զնա , և ունել յընդար-
ձակի , և մի՛ զոք յիւրոց անտի արգե-
24 լուլ ՚ի պաշտելոյ զնա : Եւ յետ

աւուրց ինչ եկն փեղիքս հանդերձ դրու-
սիլաւ կնաւ իւրով , որ էր հրեայ . կո-
չեաց զպօղոս՝ և լուաւ ՚ի նմանէ վասն
որ ՚ի յՈ ՔՒ հաւատոցն : Եւ ՚ի խո- 25
սելն նմա վ՚ս արդարութենէ և ժուժկալու-
թենէ և հանդերձեալ դատաստանին ,
զահի հարեալ փեղիքս , ետ պատասխա-
նի . Ոտ առ այժմ երթ և յորժամ
ժամ լինի , կոչեցից զքեզ : Ա՚իսանգա- 26
մայն և ակն ունէր՝ թէ տացի ինչ նմա
՚ի պօղոսէ . վ՚ս որոյ ստէպ կոչեցեալ
զնա՝ խօսէր ընդ նմ : Եւ ՚ի կատարիլ 27
երկուց ամաց եկն փոխանակ փեղիքսի՝
փեստոս պորկիոս . իբրև կամեցաւ շնորհս
առնել հրեից փեղիքս , եթող զպօղոս
կապեալ :

ԳԼՈՒԽ :

Փեստոս իբրև եհաս յիշխանութենին , 1
յետ երից աւուրց ել յԵրեմ ՚ի կե-
սարիայ : Եւ զգացուցին նմ քահանա- 2
յապետքն և գլխաւորք հրէից զպօղո-
սէ : Եւ աղաչէին խնդրել շնորհս 3
՚ի նմանէ . զի կոչեսցէ զնա յԵրեմ . դա-
րան գործեալ սպանանել զնա ՚ի ճա-
նապարհի : Իսկ փեստոս արար պա- 4
տասխանի՝ պահել զնա ՚ի կեսարիա . թէ
ինքն իսկ ընդ հուպ անդր երթալոց է :
Եւ որ ՚ի ձէնջ կարողք իցեն՝ ասէ , ընդ 5

խա իջցեն, և եթէ իցէ ինչ յառնն
6 ինաս՝ ամբաստան լինին զնմանէ : Եւ
լեալ անդ աւուրս՝ ոչ աւելի քան
զութ կամ զտասն, եկն էջ ի կեսարիա՝
և ի վաղիւ անդր նստեալ յատեանի,
7 հրամայեաց ածել զպօղոս : Եւ իբրև
եկն՝ կացին շուրջ զնովաւ՝ որ յերկէ
իջեալ էին հրէայք· բազում և ծանր
ինաս դնէին՝ զոր ոչ կարէին ցուցանել :
8 Պաղոս առնէր պատասխանի զնոսա,
եթէ ոչ յօրէնս հրէից՝ և ոչ ի տա-
ճարն՝ և ոչ ի կայսր ինչ ինասա-
9 կար եմ : Կայց փեստոս կամե-
ցեալ հրէից շնորհս առնել՝ պա-
տասխանի ետ պօղոսի՝ և ասէ· Կամի՞ս
յերկէ ելանել՝ և անդ վ՚ա դոցին իրաց
10 դատել առաջի իմ : Եւ ասէ պօղոս·
յատենի կայսեր հասեալ կամ, ուր
պարտ է ինձ դատել· հրէից ինչ չեմ
ինասակար, որպէս և դու իսկ քաջ գի-
11 տես : Զպա եթէ ինասակար իցեմ՝ և
արժանի մահու ինչ գործեցի, ոչ զան-
գիտեմ ի մեռանելոյ· իսկ եթէ ոչինչ
իցէ՝ զորոց սոքա ամբաստան լինին զի-
նէն, ոչ ոք կարէ զնս գոցա շնորհել·
12 ի կայսր բողոքեմ : Յայնժամ փես-
տոս խօսեցեալ ընդ խորհրդակցին՝ արար
պատասխանի, ի կայսր բողոքեցեր՝ առ
13 կայսր երթիջիր : Իբրև անցին աւուրք

ինչ , ապրիպպաս ալքայ և բերինիկէ
եկին ՚ի կեսարիա՝ յողջոյն փեստոսի :
Եւ իբրև աւուրս բազմս հանէին անդր , 14
փեստոս զեկոյց արքայի զպօղոսէ՝ և
ասէ . Այր մի է աստ ձեռացեալ կապեալ
՚ի փելիքսէ : Ի սա որոյ իբրև չոքայ 15
յեէմ , զգացուցին ինձ քահանայա-
պետքն և գլխաւորք հրէից . խնդրեին
յինէն առնել նմա պատուհաս : Որոց 16
ետու պատասխանի , եթէ ՉԷ՛ օրէն
հռովմայեցւոց շնորհել ումեք զոք ,
մինչև ամբաստանեալն յանդիման ու-
նիցի զդատաւորսն՝ և տեղի պատաս-
խանւոյ առնուցու վ֊ա ամբաստանու-
թեն : Եւ իբրև եկին այսր՝ ոչինչ 17
յապաղեցի , այլ ՚ի վաղիւ նստեալ յա-
տեանի՝ հրամայեցի ածել զայրն : Ի սա 18
որոյ մատուցեալ ամբաստանքն և ո՛չ
մի ինչ չնաս չարուրեն ՚ի մէջ բերէին՝
զորոց ես կարծէի . Հայց խնդիրս ինչ՝ 19
վասն իւրեանց պաշտաման ունէին ընդ
նմ՛. և վասն Յիսի ուրումն մեռելոյ ,
զոր ասէր պօղոս թէ կենդանի է .
Իբրև յանդեարս մտի վ֊ա այնպիսի խ- 20
րաց քննուե , ասեմ , Եթէ կամիցի եր-
թալ յեէմ , և անդ դատել վ֊ա նոցին
իրաց : Հայց ՚ի պօղոսի բողոքելն՝ զի 21
պահիցի ՚ի քաջի արանցն յանդիման-
նուի , հրամայեցի պահել զնա՝ մինչև

22 տաց տանել առ կայսր: Ընդրիպպաս
ցփեստոս ասէ, Կամէի և ես լսել առնն.
23 և նա ասէ. Ա՛ղուս լուիցես: Եւ
՝ի վաղիւ անդր իբրև եկն ագրիպպաս
և բերենիկէ՝ բազմ երևելի սպասուք, և
մտին յատեանն հանդերձ հազարապե-
տօքն և արամբք պատուականօք քաղա-
քին. և հրամայեալ փեստոսի՝ ածին
24 զպօղոս: Եւ ասէ փեստոս, Ընդ-
քա՛յ ագրիպպա և ա՛մ արք՝ որք ընդ
մեզ էք. տեսանէ՛ք զսա, վասն որոյ
ա՛մ ժողովք հրէից ամբաստան եղեն ինձ
յԵրուսաղէմ և աստ. աղաղակէին՝ թէ չի՛
25 պարտ դմա կեալ: Նայց ես ՝ի վե՛ր հա-
սի թէ ոչինչ է դորա արժանի մահու
գործեալ. և դորա ինքնին բողոք կա-
լեալ առ քա՛զ արանցն. խորհեցայ
26 յղել: Ա՛ոն որոյ ստուգութիւն ինչ
գրել տեա՛ռն իմում ո՛չ ունիմ. վա՛ռ
այնորիկ ածի զդա առաջի ձեր՝ և մա-
նաւանդ առաջի քո արքա՛յ ագրիպպա.
որպէս վերստին քննեալ՝ մարթացից
27 ինչ գրել: Վասնզի անպատեհ իմն
թուի ինձ՝ տալ տանել կապեալ մի,
և ոչինչ վկաս զնմանէ նշանակել:

ԳԼ. Ի.Ը.

1 Եւ ագրիպպաս առէ ցպօղոս. Հրամայեալ է քեզ՝ վ՚ա քո խօսել, յայնժամ պօղոսի ձգեալ զձեռն՝ առնէր պատասխանի: 2 Ա՚ան եամ՝ ամբաստանուելիք հրէից զինէն արքայ ագրիպպա՝ համարիմ զանձն երանելի. զի քո առաջի այսօր տալոց եմ պատասխանի: 3 Ա՚ա՝ նաւանդ զի գիտակ ես իսկ ամենայն կրօնից և խնդրոց հրէից. վ՚ա որոյ աղաչեմ երկայնմտուելոք լսել ինձ: 4 Ա՚անզի զկեանս իմոց՝ որ՚ի մանկուելէ, ՚ի սկզբանէ լեալ յազգի իմում յեէմ, տեղեակ են ամենայն հրէայք: 5 Յառաջագոյն գիտեն՚ի վաղուց հետէ, եթէ կամիցին վկայել. զի ըստ ճշմարտագոյն կրօնից օրինաց մերոց կեցեալ եմ փարիսեցի: 6 Եւ արդ վ՚ա յուսոյն՝ առ հարսն եղելոյ աւետեացն յայ՝ դատեալ կամ յատենի. 7 Յոր երկոտասան ազգատոհմիս մերոյ անպակաս զցայգ և զցերեկ պաշտեալ ակն ունին հասանել. վասն որոյ յուսոյ ամբաստանիմ արքայ՚ի հրէից: 8 Ո՞վ ինչ անհաւատ թուի ձեզ՝ եթէ աճ զմեռեալս յարոյ ցանէ: 9 Ես իսկ ինքնին պարտաճ համարէի՝ զբազմ ինչ հակառակ անուանն Յի Նազովրեցւոյ գործել: 10 Ոյր և արարի իսկ յեէմ. և

զքեզմն ՚ի սրբոցն ես բանտարգել առ-
նէի , ՚ի քահանայապետիցն առեալ
իշխանութիւն . և զսպանելոցն նոցա բերէի
11 համար : Եւ ըստ այմ՝ ժողովրդոցն՝
բազում անգամ պատժել զնոսա բըռ-
նադատէի հայհոյել . առաւել ևս մո-
լեալ ՚ի վեր նոցա՝ հալածէի մինչև յար-
12 տաքին քաղաքն : Որով գնացեալ
՚ի դամասկոս՝ իշխանութեամբ և հրամանօք
13 քահանայապետիցն , Ումիջաւուրբն ՚ի
ճանապարհի տեսի՝ արքայ , յերկնից
առաւել քան զլուսաւորութիւն արե-
գական ծագեալ զինեւ լոյս , և զնոքօք՝
14 որ ընդ իս երթային : Եւ ամենեցուն
մեր անկանել յերկիր , լուայ ձայն որ
ասէր ցիս Հեբրայեցւոց բարբառովն ,
Սաւուղ՝ սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս .
խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի աքացել :
15 Եւ ես ասեմ , Ո՞ես տէր . և տէր ասէ , Ես
16 եմ յի՛ զոր դուն հալածես : Այլ արի՛
և կաց ՚ի վերայ ոտից քոց . զի վո՛ւ այ-
սորիկ երևեցայ քեզ՝ առնուլ զքեզ ՚ի
ձեռն պաշտօնեայ և վկայ որոց տե-
սերդ զիս , և որոց երևեցայց քեզ .
17 փրկել զքեզ ՚ի ժողովրդենէդ՝ և
՚ի հեթանոսաց . յորս ես առաքե-
18 ցից զքեզ . Բանալ զաչս նոցա դար-
ձուցանել ՚ի խաւարէ ՚ի լոյս . և
յիշխանութենէ սատանայի յԱստ . առնուլ

նոցա զթողութի՛ մեղաց , և վիճակ ը-
ն՛ըս՝ հաւատովքն որ յիս : Ա՛ստի ար- 19
քա՛յ ագրիպպա՝ ո՛չ եղէ անհաւան
երկնաւոր տեսլեանն . Ա՛յլ նախ որոց 20
՛ի դամասկոս և յԵ՛ր էին , և ը-ն՛ամ
գաւառս հրէաստանի և ՛ի հեթանոս ,
պատմեցի զղջանալ՝ և դառնալ յա՛ծ
կենդանի . արժանի ապաշխարութի՛ն
գործս գործել : Ա՛ ասն այսորիկ հրէից 21
կալեալ զիս ՛ի տաճա՛րին , կամէին սպա-
նանել : Օգնութի՛ն հասեալ առ յա՛յ՝ 22
մինչև ցայսօր կացի վկայեալ փոքու և
մեծի , ոչինչ արտաքոյ ասել՝ քան զոր
մարգարէքն և մովսէս խօսեցան գՔան-
դերձելոցն լինելոյ . Եթէ չարչարելոցն 23
է քո՛ն , եթէ առաջին ՛ի յարութի՛ մե-
ռելոց՝ լոյս պատմելոց է ժողովրդեանն և
հեթանոսաց : Եւ նո՛ր զայս պատասխա- 24
նի տուեալ , փեստոս ՛ի ձայն մեծ ասէ .
Ա՛ոլիս պօղո՛ս , լի՛ղ դպրութի՛ք զքեզ ՛ի
մոլութի՛ դարձուցանեն : Ո՛չ պօղոս 25
ասէ , Ա՛չ մոլիմ՝ քա՛ջդ փեստոս , այլ
զգաճութի՛ն և զճշմարտութի՛ն բանս բար-
բառիմ : Ո՛իտակ իսկ է այսոցիկ ար- 26
քայ , ը-ն որո՛մ և համարձակեալդ խօ-
սիմ . քանզի ծածկել * ՛ի քէն խիք ՛ի

---

*՛ի Յոյնն . Ծածկել : (Տե՛ս . ժը . 18 :)

սոցանէ՝ չառնում յանձն · զի ոչ եթէ
յանկեան ուրեք գործեալ իցէ այս :
27 Հաւատաս արքայ ագրիպպա մարգա-
28 րէից · գիտեմ՝ զի հաւատաս : Եւ ասէ
ագրիպպաս ցպօղոս , Սոքու իմն հաւա-
նեցուցանես զիս լինել քրիստոնեայ :
29 Եւ պօղոս ասէ · Ինդրէի յԱստուծոյ՝ և փո-
քու և մեծաւ՝ ոչ միայն զքեզ՝ այլ զա-
մենեսեան որ լսեն ինձ այսօր՝ լինել
այսպիսի որպիսի և ես եմ՝ բաց ի կա-
30 պանաց աստի : Յոտն եկաց արքայն և
դատաւորն և լերինիկէ և որ ընդ նոսայն
31 նստէին : Եւ իբրև գնացին , խօսէին
ընդ միմեանս և ասէին , Թէ Ոչինչ ար-
ժանի մահու կամ՝ կապանաց գործէ
32 այրս այս : Իսկ ագրիպպաս ցփեստոս
ասէ · Արձակել մարթի էր զայրս զայս՝
եթէ ոչ էր բողոքեալ ի կայսր :

ԿԻ · Ի:

1 Իբրև հրամայեցաւ մեզ նաւել յիտա-
լիա տային զպօղոս՝ և զայլս ումանս
կապեալս ցՀարիւրապետ մի , որում
անուն էր յուլիոս՝ սեբաստեան գնդին :
2 Եւ ելեալ ի նաւ մի անդրամինտացի ,
որ երթալոց էր ի կողմանս ասիացւոց՝
գնացաք · էր ընդ մեզ և արիստարքոս՝
3 մակեդոն թեսաղոնիկեցի : Եւ ի վա-
ղիւ անդր իջաք ի սիդովն . և մարդա-

սիրուէ ցուցեալ յուլիայ առ պօղոս,
հրամայեաց առ բարեկամն երթալ՝ և
գալման գտանել : Եւ անտի ելեալ 4
խոնարհագոյն նաւեցաք ՚ի կիպրոս՝ վ՚ա
հողմոյն ընդդէմ՝ լինելոյ : Յայնժամ՝ 5
ըմ մէջ ծովուն կիւղիկեայ և պամփիլեայ
նաւեալ՝ իջաք ՚ի սմիռնա լիկիացւոց :
Եւ անդ գտեալ հարիւրապետին վնաս 6
մի աղեքսանդրացի՝ որ երթայր յիտա-
լիա, եմոյծ զմեզ անդր : Եւ ՚ի բա- 7
զում՝ աւուրս ծանրանաւեալք՝ հազիւ
հասաք առ կնիդաս. և ՚ի չթողացուցա-
նել մեզ հողմոյն, նաւեցաք խոնարհա-
գոյն ՚ի կրետէ առ սաղմոնեաս : Ա- 8
զիւ անցեալ առ նովաս եկաք ՚ի տեղի
ինչ՝ որ կոչէր գեղեցիկ նաւահանգիստ.
յոր հուպ էր քաղաքն ղասեայ : Եւ 9
իբրև բազմ ժամանակք անցանէին, և
սխալ ևս լինէր նաւելոյն. և վ՚ա այն
ինչ ևս պահոցն անցանելոյ, տայր
խրատ պօղոս, Եւ ասէ ցնոսա. Ա՛րք՝ 10
տեսանեմ՝ զի թշնամանօք և բազմ վնա-
սու՝ ոչ միայն բեռինդ և նաւիդ, այլ
և անձանց մերոց լինելոց է նաւարկու-
թիս : Իսկ հարիւրապետն նաւապե- 11
տին և նաւավարին առաւել անսայր՝
քան բանիցն պօղոսի : Իբրև դժպա- 12
տեհ իմն թուէր նաւահանգիստն առ ՚ի
ձմերել, բազումք խորհեցան գնալ ան-

տի. թերևս կարծացին հասանել ՚ի
փիւնիկէ՝ ձմերել ՚ի նաւահանգստին
կրետացւոց, որ հայէր ընդ հարա-
13 ւակողմն և ընդ աշխարհն: Եւ ՚ի շնչել
հարաւոյն, համարեցան ուր դիմեալն
էին հասանել. և արկեալ՝ մօտ ան-
14 ցանէին զկրետեաւս: Եւ ոչ յետ
բազում ժամուց՝ անկաւ զնովաւ հողմ
ուռուցիկ, որ կոչի եւրակիկլոն:
15 Ընդ յափշտակել նաւին՝ և ՚ի չհան-
դուրժել ընդդէմ հողմոյն, թոյլ
16 տուեալ երթայաք և գայաք: ՚Ի կղզի
ինչ գիմեալ՝ որ կոչէր կղաւդա, հա-
զիւ կարացաք ըմբռնել զմակոյկն:
17 Որ առեալ՝ յօգնականութիւն կապէին ընդ
նաւն, երկուցեալ թէ գուցէ ՚ի յոր-
ձանուտն անկանիցին իջուցեալ զա-
ռագաստն՝ այնպես երթային և գային:
18 Եւ ՚ի սաստկագոյն վշտանալոյն մերոյ
՚ի վաղիւ անդր զկարասին ընկեցիկ առ-
19 նէին: Եւ յերիկս աւուր ընդ ի-
րեանց ձեռն՝ զգործին նաւին ընկեցին:
20 Իբրև ոչ արև՝ և ոչ աստեղք երևէին
՚ի բազում աւուրս, և ձմեռն ոչ սա-
կաւ կայր ՚ի վերայ, ապա բառնայր ամ
21 յոյս փրկութեան մերոյ: Եւ զի բազում
աւուրս նօթի էին, յայնժամ պօղոս
կացեալ ՚ի մէջ նոցա՝ ասէ. Պարտ էր
ձեզ ոմն արք՝ անսալ ինձ, և ոչ ելա-

նել ՚ի կրետեայ՝ և շահել զվիշտ
զայս՝ և զվնաս: Եւ արդ խրատեմ 22
զձեզ քաջալերել, զի վնաս անձին՝ և ոչ
միում ՚ի ձէնջ լինիցի, բաց ՚ի նաւէդ:
Վասնզի երևեցաւ ինձ յայսմ գիշերի 23
հրեշտակ այ՝ որոյ եմ եմ՝ և պաշտեմ
զնա. Եւ ասէ. Ա՛ի երկնչիր պօղէ, 24
կայսեր ևս պարտ է քեզ յանդիման լի-
նել. և ահա շնորհեալ է քեզ այ զա-
մենեսեան, որ են ընդ քեզ ՚ի նաւիդ:
Վասն այսորիկ քաջալերեցարուք արք, 25
զի հաւատամ յած՝ թէ այսպէս լինի՝
զորօրինակ խօսեցաւ ընդ իս: Բայց ՚ի 26
կղզի ինչ հասանէ մեզ անկանել:
Իբրև չորեքտասաներորդ գիշեր լի- 27
նէր՝ մինչդեռ ծփէաք ՚ի հանդրին ան-
դունդս, ՚ի մէջ գիշերին կարծէին
նաւավարքն եթէ հասեալ իցեն յաշ-
խարհ ուրեք: Եւ ընկեցեալ զդունդան՝ 28
գտին գիրկս քսան. և սակաւ ինչ դա-
դարեալ՝ դարձեալ ընկեցին՝ և գտին
գիրկս ՃՂգետասան. Ջահի հարեալ 29
թէ գուցէ ՚ի խիստ ինչ տեղիս անկա-
նիցին՝ յետուստ կողմանէ ընկեցին խա-
րիսխս չորս. ըղձանային այգուն լինել-
ոյ: Բայց նաւավարքն խնդրէին 30
փախչել ՚ի նաւէ անտի, և իջուցեալ
զկուրն ՚ի ծով անդր՝ պատճառանօք
որպէս թէ առաջոյ կողմանէ խարիսխս

31 ձգելոց էին : Ասէ պօղոս ցհարիւրա-
պետն և ցզօրականս . Եթէ ոչ դոքա
մնան ի նաւին՝ գուք ապրել ոչ կա-
32 րէք : Յայնժամ զօրականքն հատին
33 զպարս կրին՝ և ի բաց ընկեցին : Եւ
մինչդեռ այգն կամէր լինել , աղաչէր
պօղոս զամենեսեան առնուլ կերակուր ,
ասէ . Այս չորեքտասաներորդ օր է՝ ո-
րում ակն ունիք նօթիս կատարել , և
34 չէք ինչ ճաշակեալ : Վասն որոյ ա-
ղաչեմ զձեզ՝ ճաշակել կերակուր , զի
այն իսկ վասն ձերոյ փրկութեան է . զի ոչ
ուրուք ի ձէնջ մազ մի ի գլխոյ կորի-
35 ցէ : Եւ իբրև ասաց զայս , առեալ
հաց՝ գոհացաւ ցաստուածն առաջի ամենեցուն ,
36 եբեկ՝ և սկսաւ ուտել : Եւ քաջալե-
րեցան ամենեքին . և նոքա առին կերա-
37 կուր : Եւ էաք ամենայն հոգիք ի նա-
ւին՝ երկերիւր եօթանասուն և վեց :
38 Իբրև յագեցան կերակրովն . թեթևա-
ցուցին զնաւն՝ թափեալ զցորեանն ի
39 ծովն : Եւ իբրև այգ եղև՝ զերկիրն ոչ
ճանաչէին , բայց զդուռ մի նշմարէին՝ թէ
աւին ծովուն իցէ . յոր խորհէին թէ
վնաս ինչ իցէ՝ զերծուցանել զնաւն :
40 Եւ զնաարխեան հատեալ՝ ընկեցին ի
ծովն , թողացուցին զնաառնելիս թևոցն ,
և ի բաց առին զառագաստն . և ե-
տուն հողմոյն յաւին կոյս ծովուն :

Ընկեալ ՚ի տեղի մի երկծով՝ թխւրեցին 41
զնաւն . և առաջին կողմն նաւին խրեալ՝
անշարժ մնայր , և յետին կողմն քակէր
՚ի բռնութենէն* : Եւ զօրականացն 42
խորհուրդ արարեալ՝ զի զկապեալսն
սպանցեն . և մի՛ ոք լուղիցէ և փախիցէ :
Եւ հարիւրապետն քանզի կամեցաւ 43
ապրեցուցանել զպօղոս՝ արգել զնա ՚ի
խորհրդոյն . հրամայեաց զի որ կարողն
իցեն լուղել՝ անկանիցին նախ և ՚ի ցա-
մաք ելանիցեն . Եւ զայլսն զոր ՚ի 44
տախտակս . և զոր յայլ ինչ կաղ ՚ի
նաւէ անտի . և այսպէս եղև ամենեցուն
փրծանել յերկիր :

ԿԻ . ԻՆ :

Եւ ապրեալք՝ յայնժամ գիտացաք թէ 1
Մելիտինէ էր անուն կղզւոյն . բայց
բարբարոսքն չնորհեցին ոչ սակաւ մար-
դասիրութիւն մեզ : Վառանդլ լուցին 2
խարոյկ՝ և ընկալան զամենեսին զմեզ վա՛
անձրևին որ ստիպէր՝ և վասն ցրտոյն :
Եւ ՚ի ժողովել պօղոսի խուրձ ինչ բա- 3
զում՝ և դնել ՚ի վերայ խարուկին , իժ
մի ՚ի ջերմութենէն ելեալ՝ կալաւ զձեռա-
նէ նորա : Եւ իբրև տեսին բարբա- 4
րոսքն կախեալ զգազանն զձեռանէ նո-

---

*՚ի Յոյնն . ՚ի բռնութենէն ալեացն :

բա , ասէին ցմիմեանս . Ուրեմն սպանող
է այրս այս՝ որ թէպէտ և ապրեցաւ ՚ի
5 ծովէն , իրաւունքն չետուն կեալ : Եւ
նորա թօթափեալ զգաղանն ՚ի հուրն ,
6 եղև նմա չար և ոչինչ : Եւ նոքա
ակն ունէին նմա այտնելոյ՝ կամ՝ անկա-
նելոյ՝ և յանկարծակի մեռանելոյ . իր-
րև շատ ակնկալեալ՝ և տեսանէին թէ
ոչինչ վնաս եղև նմա՝ դարձեալ դար-
ձուցեալ զբանան՝ ասէին թէ աստուած
7 ումն է : Եւ շուրջ զտեղեաւն զայնուիկ
էին դիւղք պետաւորի կղզւոյն՝ որում
անուն էր պոպլիոս . որ առ զմեզ յե-
բաշխի զերիս աւուրս՝ և սիրով ընկա-
8 լաւ : Եւ եղև հօրն պոպլեայ ՚ի ջերմն
և յախտ թանչից հիւանդանալ՝ դնել .
առ որ մտեալ պօղոս՝ և կացեալ յա-
9 ղօթս՝ եդ զձեռն և բժշկեաց զնա : Եւ
իրրև այս եղև , այլ հիւանդք՝ որ էին ՚ի
10 կղզւոջն՝ գային և բժշկէին . Որք և
բազում պատուովք պատուեցին զմեզ .
և իրրև գնացաք , ետուն՝ որ ինչ պէտք
11 էին : Եւ յետ երից ամսոց ելաք ՚ի
նաւ մի աղեքսանդրացի՝ որ ձմեռեալ էր
՚ի կղզւոջն նշանաւորաւ Դիոսկուրաց
12 ցոց : Եւ իջեալ ՚ի սիրակուսա՝ եղաք
13 աւուրս երիս : Աստի գնացեալ հա-
սաք ՚ի հռեգիոնէ , և յետ աւուր միոյ
՚ի շնչել հարաւոյն , երկօրեայք եկաք

'ի պատիղոս : Ուր և գտաք եղբարս՝ 14
աղաչեցեալք 'ի նոցանէ լինել աւուրս
եօթն . և ապա ելաք 'ի Հռովմ : Եւ 15
անտի լուեալ եղբարցն զմէնջ՝ ելին ընդ
առաջ մեր մինչև յորգոստոյն ապիեայ՝
և երիցն կրպակաց . զոր տեսեալ պօղո-
սի՝ գոհացաւ զՅ՝ և քաջալերեցաւ :
Եւ իբրև մտաք 'ի Հռովմ , հրամայե- 16
ցաւ պօղոսի՝ լինել առանձինն հանդերձ
զինուորաւն՝ պահպանաւ իւրով : Եւ 17
եղև յետ երից աւուրց՝ կոչել նմա
զՀրէից գլխաւորս . և իբրև եկին , ասէ
ցնոսա . Ես՝ արք եղբարք՝ ոչինչ հակա-
ռակ գործեալ ժողովրդեանն՝ կամ կրօ-
նից հայրենեաց , կապեալ յերուսա-
ղեմէ՝ մատնեցայ 'ի ձեռս Հռովմայեցւոց :
Արք իբրև դատեցան զիս՝ կամեցան ար- 18
ձակել , վ՚ն և ոչ մի ինչ վճռաս մահու
գտանելոց յիս : 'Ի հակառակել 19
Հրէից , հարկ եղև բողոքել 'ի կայսր .
իբր ոչ ևթէ զազգն իմմէ ունէի ինչ
չարախօսել : Ի սմն այսր պատճառա- 20
նաց աղաչեցի զձեզ՝ տեսանել և խօսել .
քանզի վասն յուսոյն իսրայէլի կամ՝ 'ի
շղթայս յայսոսիկ : Եւ նոքա ասեն 21
ցնա . Ո՝եք ոչ թուղթս ինչ վասն քո
ընկալաք 'ի Հրէաստանէ , և ոչ եկեալ
ոք յեղբարց պատմեաց՝ կամ խօսեցաւ
ինչ վասն քո չարութի : Բայց աղա- 22

չեմք ՚ի քէն լսել՝ թէ զինչ խորհիցիս.
զի վասն հերձուածոյդ այդորիկ յայտ
իսկ է մեզ, զի ամենայն ուրեք հակա-
23 ռակութիւն կրէ: Ոչամ եդեալ նմա
օր մի, եկին ՚ի վանն առնա բազումք.
որոց պատմեր վկայութիւք զարքայու-
թիւն. և հաւանեցուցանէր զնոսա վասն
Յիսի, յօրինացն Մովսեսի և ՚ի մարգա-
24 րէից՝ յայգուէ մինչև ցերեկոյ: Եւ ո-
մանք հաւանէին բանիցն, և կէսքն
25 չհաւատային: Եւ անմիաբանք լեալ
միմեանց արձակէին, յասելն պօղոսի
բան մի. Թէ Հարուստ խօսեցաւ Հոգին
Սբ ՚ի ձեուն եսայեայ մարգարէի առ
26 հարսն մեր. Եւ ասէ. Երթ առ ժողո-
վուրդն, և ասասցես. լսելով լուիջիք՝
և մի՛ իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք
27 և մի՛ տեսջիք: Ոչի թանձրացաւ սիրտ
ժողովրդեանն այնորիկ, և ականջօք իւ-
րեանց ծանր լուան. և զաչս իւրեանց
կափուցին, զի մի՛ երբէք տեսցեն ա-
չօք՝ և ականջօքն լուիցեն և սրտիւք
իմասցին՝ և դարձցին, և բժշկեցից զնո-
28 սա: Եւ արդ՝ յայտնի լիցի ձեզ,
զի հեթանոսաց առաքեցաւ փրկութիւն
29 այ՝ նոքին և լուիցեն: Եւ իբրև
զայս ասաց՝ արտաքս գնացին ՚ի նմա-
նէ հրէայքն. ունէին ՚ի մէջ
30 ինքեանց զբազում՝ խնդիրս: Եւ

եղև ցերկեամ մի բովանդակ խլով
վարձու. Եւ ընդունէր զամենեսեան 31
որ մտանէին առ նա: Պատուէր զար- 32
քայութիւն այ, և ուսուցանէր զան
ոն յոի քոի, անկասկած՝
ամենայն համար-
ձակութիւ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ՀՈԳԻՍ ԱՍՈՐԻՍ

ԳԼ. Ա։

1 ՊՕՂՈՍ ծառայ Յիսուսի Քրիստոսի կոչեցեալ առաքեալ, որոշեալ յաւետարանն
2 Աստուծոյ. Որ յառաջ խոստացաւ ի ձեռն մարգարէից իւրոց գրովք սրբովք,
3 Վասն որդւոյ իւրոյ եղելոյ ի զաւակէ դաւթի ըստ մարմնոյ. Սահմանելոյ որ-
4 դւոյ Աստուծոյ զօրութեամբ ըստ հոգւոյն սրբութեան, ի յարութենէ մեռելոց Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ. Որով ընկալաք շնորհս և առաքե-
5 լութիւն՝ ի հնազանդութիւն հաւատոց յամենայն հեթանոսս վասն անուան նորա.
6 Որոց և դուք էք կոչեցեալ Յիսուսի Քրիստոսի:
7 Ամենեցուն որոց էք ի Հռոմ, սիրելեաց Աստուծոյ՝ կոչեցելոց սրբոց, շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ՝
8 և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ: Նախ գոհանամ Աստուծոյ իմոյ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի վասն ձեր ամե-

նեցուն . զի հաւատաք ձեր պատմեալ լիր
ընդ ամ աշխարհ : Ա կայ է ինձ այծ , 9
զոր պահանձն հոգւով իմով յաւետա-
բանի որդւոյ նր , ևս ոչ զիշատակ ձեր 10
առնեմ յամ ժամ յաղօթս իմ , աղա-
չելով՝ զի թերևս երթեք յաջողեսցի ինձ
կամօքն ամ գալ առ ձեզ : Ա՚նդի 11
անձկացեալ եմ տեսանել զձեզ , զի
փոխանցից ի ձեզ շնորհս ինչ հոգևոր
առ ի հաստատել զձեզ . Ա՚սինքն է , 12
միխիթարակից լինել ձեզ վասն ընդ մի-
մեանց իմոյ և ձերդ հաւատոց : Ա՚յ 13
կամիմ եթէ ոգէտք իցէք ևղբարք . զի
բազում անգամ յօժարեցի գալ առ
ձեզ , և արգելեալ մինչև ցայժմ . զի և
ի ձեզ գտից պտուղ ինչ ոչ և յայլ
հեթանոս : Ա՚նդի յունաց և բար- 14
բարոսաց՝ իմաստնոց և անմտից պարտա-
պան եմ , Ա՚յնպէս որչափ իմովհանն , 15
յօժարութիւն և ձեզ՝ որ ի հռովմ էք՝
աւետարանել : Ա՚յ ոչ եթէ ամօթ 16
լինիմ հաւատալով զաւետարանն . քանզի
զօրութիւն այ է ի փրկութիւն ամ հաւա-
տացելոց . նախ հրէի և ապա հեթանո-
սի : Ա՚յ արդարութիւնն այ նովաւ յայտ- 17
նի ի հաւատոց ի հաւատս . ոչ և
գրեալ է , թէ Ա՚րդարն ի հաւատոց
կեցցէ : Ա՚նդի յայտնելոց է բար- 18
կութիւն այ յերկնից ի վերայ ամ ամե-

թըշտուԹիե և անիրաւուԹիե մարդկան·
որք զՀշմարտուԹիին անիրաւուԹիբ ու-
19 նին· Ա՛ան զի գիտուԹիին այ յայտնի
է՛ի նա· քանզի ած իսկ յայտնեաց նց:
20 Ո՛ի աներեւոյԹիք նր՛ի սկզբանէ աշխար-
հի՝ արարածովքս իմացեալ տեսանին,
այսինքն է՝ մշանջենաւորաւի և զօրուԹի
և ածուԹի նր· զի ո՛չ գտանիցեն ամե-
21 նևին առել պատասխանի: Ո՛ի ծանեան
զած, և ո՛չ իբրև զած փառաւորեցին՝
կամ գոհացան, այլ նանրացան՛ի խոր-
հուրդս իւրեանց, և խաւարեցան անմի-
22 տուԹբ սիրտք նց: Ո՛անձինս առ իմաս-
23 տունս ասնէին՝ յիմարեցան: Եւ փոխեցին
զփառս անեղծին այ՝ ի նմանուԹի պատ-
կերի եղծանելի մարդոյ և Թռչնոց և
24 չորքոտանեաց և սողնոց: Ա՛ան որոյ
մատնեաց զնոսա ած՛ի ցանկուԹի սրտից
նց՛ի պղծաւի, անարգել զմարմինս իւր-
25 եանց յանձինս· Որք փոխանակեցին
զՀշմարտուԹի այ ընդ ստուԹե· Եպա-
շանդեցան՝ և պաշտեցին զարարածս, և
ո՛չ զարարիչն· որ է օրՀնեալ յաւիտ-
26 եանս· ամէն: Ա՛ան այնորիկ մատ-
նեաց զնոսա ած՛ի կարիս անարգուԹե·
զի էգք նց փոխանակեցին զպէտս բնա-
27 կանս՛ի պէտս անբնականս: Նոյնպէս
և արուացն Թողեալ զբնական պէտս ի-
գուհն, բորբոքեցան ցանկուԹիբ իւր-

բանց ՚ի միմեանս. արուք ընդ արուս
զխայտառակուի գործէին, և զդարձ
փոխարինին՝ որ պարտ էր մոլորութեանն
նոցա՝ յանձինս իւրեանց ընդունէին:
Եւ ոյք՝ զի ոչ ընտրեցին զաստ ունել ՚ի 28
գիտութեան, մատնեաց զնոսա աստ ՚ի միտս
անարգութեան՝ գործել զանարժանս.
Լցեալս են՝ անիրաւութեամբ, պոռն- 29
կութեամբ, անզգամութեամբ, ագահութեամբ,
չարութեամբ, լի նախանձու, սպանութեամբ,
հեռիս, նենգութեամբ, չարաբարութեամբ,
շոգմոգք, ՚ի պարսախօսք, աստատեացք, 30
թշնամանողք, ամբարտաւանք, ամբար-
հաւաճք, գտիչք չարեաց, զծնողս ա-
նարգուք. Ընդիմիք, ուխտազրուժք, 31
անագորոյնք, աննուէրք, անողորմք:
Ոյք՝ գիտեալ էին զայս իրաւանցն վէր, 32
եթէ որք զայսպիսիսն գործեն՝ արժանի
են մահու. և ոչ միայն որ զայն առնեն,
այլ և որ համակիցն լինին գործե-
լեացն*:

ԿԻ. Ր:

1 Վասն որոյ առանց պատասխանի
ես ո՛վ մարդ՝ որ դատիս. զի որով դատիս զընկերն, զանձն քո

---

*՚Ի Յոյնն. Եւ ոչ միայն զայն առնեն՝ այլ և համակից լինին գործելեացն:

դատապարտես, զի դու զնոյն գործես
2 որով դատիսն։ Գիտեմք, եւ
թէ այ դատաստանն ճշմարտութիւ է՛ի
վը այնոցիկ՝ որ զայնպիսիսն գործեն։
3 Իսկ արդ՝ խորհիցի՞ս զայս ո՛վ մարդ, որ
դատիս զայնոսիկ՝ որ զայնպիսիսն գոր-
ծեն՝ եւ դու զնոյնն գործես, եթէ դու
ապրելոց իցես՛ի դատաստանաց անտի
4 այ։ Եթէ զմեծութիւ քաղցրութեանն նր,
եւ զներելովն եւ զերկայնամտութիւն ար-
համարհիցես. չգիտիցե՞ զի քաղցրութիւ
5 այ զքեզ յապաշխարութի ածէ։ Ա՛յլ
ըստ խստութեան քումմ, եւ ըստ անզեղջ
սրտի՝ գանձես անձին քումմ բարկութի՛
յաւուր բարկութեան եւ յայտնութեան ար-
6 դար դատաւորութեանն այ։ Ո՛ր հա-
տուցանէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւ-
7 րեանց. Ո՛ր համբերութիւ են՛ի գործս
բարութեան, զփառս եւ զպատիւ եւ զանեղ-
ծութի՛ խնդրեն, զկեանսն յաւիտենից.
8 Իսկ որ՛ի հակառակութէ անտի են՝
եւ ապստամբք՛ի ճշմարտութենէն՝ եւ զհետ
երթեալ զանիրաւութեան, բարկութի՛ եւ
9 սրտմտութի, Նեղութի՛ եւ անձկութի՛ի
վերայ ամ՛ մարդոյ՝ որ գործէ զչար.
10 նախ հրէի՛ եւ ապա հեթանոսի։ Փառք
եւ պատիւ եւ խաղաղութի՛ ամենի՝ որ գոր-
ծէ զբարի. նախ հրէի՛ եւ ապա հեթանոսի։
11 Ո՛չ է ակնառութի առաջի այ։

Որք միանգամ արտաքոյ օրինացն մե- 12
ղան, արտաքոյ օրինացն կորնչին. և
որք ընդ օրինօքն մեղան, օրինօքն և
դատեսցին: (Ո՛չ ունչ եթէ որ լսելիք 13
օրինացն են՝ արդարացեալ են առաջի Աստ,
այլ առնելիք օրինացն արդարասցին:
Այլ յորժամ հեթանոսք՝ որ զօրէնս ոչ 14
ունին, բնութիք զօրինացն գործիցեն.
նոքա որ զօրէնսն ոչ ունին՝ անձանց իւ-
րեանց իսկ են օրէնք. Որք ցուցանեն 15
զգործս օրինացն գրեալ՝ ի սիրտս իւ-
րեանց՝ վկայութիք մտաց իւրեանց, և
յանդիմանել զմիմեանս՝ ի խորհրդոց
իւրեանց, կամ թէ պատասխանի իսկ տալ:)
Յաւուրն՝ յորում դատիցի Աստ զգաղտ- 16
նիս մարդկան՝ ըստ աւետարանիս իմոյ, ի
ձեռն Յիսուսի քրիստոսի: Այլ եթէ դու հրէայ 17
անուանեալ ես, և հեցեալ ես յօրէնսն՝
և պարծիս յԱստ, Եւ գիտես զկամն նո- 18
րա, և ընտրես զլաւն, և խրատեալ ես
յօրինացն. Ես ստահ ես յանձն քո ա- 19
ռաջնորդ լինել կուրաց՝ լոյս խաւարե-
լոց, Խրատիչ անզգամաց՝ վարդապետ 20
տղայոց. ունել զկերպարանս գիտուե և
ճշմարտութիե օրինացն: Իսկ արդ՝ որ 21
ուսուցանես զընկերն, զանձն քո ոչ ու-
սուցանես. որ քարոզես չգողանալ՝ գո-
ղանաս: Որ ասես չշնալ՝ շնաս. որ 22
պարշիս ի մեհենաց՝ զսեղանս կողոպ-

23 տես · Որ օրինօքն պարծիս՝ յանցանել
24 ըս օրէնսն զՅած անարգես : Ո՞վ ի անուն
այլ վ՚ս ձեր հայհոյի ՚ի մէջ հեթանոսաց՝
25 ոյզ և գրեալ է : Թլփատուի օգնէ՝ ե-
թէ զօրէնսն պահիցես · ապա եթէ յան-
ցաւոր օրինացն իցես , թլփատուի քո
26 անթլփատուի եղև : Իսկ եթէ անթլը-
փատութիւնն զնրաւունս օրինացն պահի-
ցէ , ոչ ապաքէն անթլփատութիւն նը
27 ՚ի թլփատուի համարեսցի · Եւ դա-
տիցի՝ որ ՚ի բնէ անթլփատուի է զօրէնսն
կատարելով , զքեզ՝ որ գրովդ և թլփա-
28 տութեամբն յանցաւոր օրինացն իցես : Ո՞վ
ոչ եթէ՝ որ յայտնի հրէայն է , և ոչ
որ յայտնի մարմնով թլփատութիւնն ·
29 Այլ որ ՚ի ծածուկ հրէայն է , և թլփա-
տուի սրտի հոգւով՝ և ոչ գրով · որոյ
գովութիւնն ոչ ՚ի մարդկանէ է , այլ
յԱստ :

ԳԼՈՒԽ · Գ :

1 Իսկ արդ՝ զի՞նչ աւելի է հրէին , կամ
զի՞նչ օգուտ ՚ի թլփատուէ անտի :
2 Առդում ինչ՝ ամ իրօք · նախ այն իսկ՝
զի հաւատարիմ եղեն պատգամքն Աստ :
3 Իսկ արդ՝ եթէ էին ոմանց հաւատացեալ ո-
մանց , միթէ անհաւատութիւն նոց զՅած
4 հաւատան խափանէր · քա՛ լիցի : Այլ՝
եղիցի Աած ճշմարիտ՝ և ամ մարդ սուտ ,

որպէս և գրեալ է . Որպէս արդար
եղիցիս ի բանս քո , և յաղթեսցես ի դատել քեզ : Իսկ արդ՝ 5
եթէ ապիրատութիւն մեր զայ արդարութիւն յանդիման կացուցանէ զի՛նչ ասեմք . մի թէ անիրաւ ի՞նչ է ած՝ որ ածէ զբարկութիւն . Ա՛ստ մարդկութեամբ ասեմ . Ա՛մէն լիցի . ապա թէ ոչ՝ զիարդ 6
դատի ած զաշխարհս : Ո՛վ ի նեթէ ճշմարտութիւն այ յիմում՝ ստութեանն առաւելաւ 7
ի փառս նո՛ր , զի՛ և ես իբրև զմեղաւոր դատիմ : Եւ կամ՝ թէ՝ որպէս հայհոյիմքն , և որպէս ասեն զմեզ ունել ասել , թէ Արասցուք զչար զի եկեսցէ բարի . որոց դատաստանքն յիրաւի են : 8
Եւ արդ՝ ի՞նչ իւիք առաւել իցեմք . ապաքէն և ոչ իւիք . քանզի յառաջադոյն իսկ մեղադիր եղեաք Հրէից և Հեթանոսաց՝ ամենեցուն ընդ մեղս լինելոյ : Որ- 10
պէս և գրեալ է . Թէ Ոչք է արդար՝ և ոչ մի . Եւ ոչ գոյ՝ որ իմանայ , և 11
ոչք է՝ որ խնդրէ զած : Ամենեքեան 12
խոտորեցան , ի միասին անպիտանացան . ոչ՛ք է որ առնէ զբարեգործութիւն , և ոչ ո՛ք է մինչև ի մի : Թաւերեզման բաց է կո- 13
կորդն նոց , լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն . թոյնք իժից ի ներքոյ շրթանց նոց : Որոց բերանք անիծիւք և դառ- 14
նութեամբ լի են : Երագ են ոտք նոց հեղուլ 15

16 զարիւն: Ընկուզն և թշուառութի՛ւն
17 ճանապարհս նոցա. Եւ զճանապարհն
18 խաղաղութե՛ան ո՛չ ծանեան: Ո՛չ է եր-
19 կիւղ աչաց նոցա: Ոչ գիտեմք՝ որ ինչ միանգամ օրէնքն ա-
սեն՝ այնոցիկ որ ըզ օրինօքն են ասեն.
զի՛ամ բերան խոցի, և դատապարտ լի-
20 ցի՛ամ աշխարհ այ: Ո՛վ՝ի գործոց
օրինաց ո՛չ արդարասցի՛ամ մարմին ա-
ռաջի նր. Քզի օրինօքն է գիտուի մե-
21 ղաց: Ոչ այդ արդ՝ առանց օրինացն իսկ
արդարութի՛ւն այ յայտնեալ է՝ վկա-
յեալ յօրինաց անտի և՝ի մարգարէից:
22 Ո՛րանզի արդարութի՛ւն այ՝ի հաւատոց
անտի յի՛սի քի՛սի յամենայն հաւատա-
23 ցեալս. և ո՛չինչ է խտիր: Ո՛րանզի ա-
մենեքեան մեղան. և նուազեալ են՝ի
24 փառաց անտի այ: Եւ արդարանան
ձրի՛ նորին շնորհօք՝ի ձեռն փրկուե՛ որ
25 ՝ի քս յս. Ո՛ր յառաջն եդ աՀ՝ի
քաւութի՛ւն՝ի ձեռն հաւատոց արեամբն
նր, ՝ի հանդէս արդարութե՛ նորա վ՛ը
թողութե՛ յառաջադոյն մեղացն գոր-
26 ծելոց, ՝ի ներելն այ՝ ՝ի հանդէս ար-
դարուե՛ նորա ՝ի ժամանակի յայսմիկ.
զի եղիցի նա արդար, և արդարացու-
27 ցէ զայն՝ որ ՝ի հաւատոցն յի՛սի: Ուր
արդ՝ ո՞ւր են պարծանքն՝ արգելան.
յորո՞ց օրինաց, ՝ի գործոց անտի.

ոչ , այլ ի հաւատոցն օրինաց : Վասն 28
զի համարիմք հաւատովք արդարա-
նալ մարդոյ առանց գործոց օրի-
նաց : Եթէ հրէից միայն իցէ Աստ- 29
ուած , և հեթանոսաց ոչ . այո՝ և հեթանոսաց :
Ո՛վ ի եթէ մի է Աստուած՝ որ արդարացուցանէ 30
զթլփատուին ի հաւատոց , ապա և
զանթլփատուին նովին հաւատովք :
Արդ՝ զօրէնսն ինչ խափանե՞մք հաւա- 31
տովքս , քա՛ւ լիցի . այլ զօրէնսն հաս-
տատեմք :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը Ա :

Ասէ արդ՝ զի՞նչ ասիցեմք զգտանելն 1
Աբրահամու նահապետին մերոյ ըստ
մարմնոյ : Ո՛վ ի եթէ Աբրահամու գոր- 2
ծովք էր արդարացեալ , ունել ունէր
պարծանս՝ այլ ոչ առ Աստուած : Ասէ զի՞նչ 3
ասիցէ գիր . Հաւատաց Աբրահամ
Աստուծոյ՝ և համարեցաւ նմա յարդարու-
թիւն : Նորա այնմ որ գործիցէն՝ ոչ 4
համարին վարձքն ըստ շնորհաց , այլ
ըստ պարտեաց : Իսկ այնմ որ ոչն 5
գործիցէ՝ բայց հաւատայցէ յայն որ
արդարացուցանէ զամբարիշտսն , հա-
մարին հաւատք նորա յարդարութիւն :
Որպէս և դաւիթ ասէ զերանութիւն մար- 6
դոյ՝ որում՝ Աստուած համարի արդարութիւն ա-
ռանց գործոց : Երանի որոց թողան 7

անօրէնութիւնք, և որոց ծածկեցան մեղք
8 իւրեանց: Երանելի է այր՝ որում ոչ
9 համարեսցի Տէր զմեղս նր: Արդ՝ երա-
նութիւս այս ՚ի վե՞ր թլփատուե՞ է,
եթէ ՚ի վերայ անթլփատութե՞ն. քանզի
ասեմք՝ եթէ համարեցան աբրահամու
10 հաւատքն յարդարութի՞ն. Արդ զիա՞րդ
համարեցան. միթէ՞ ՚ի թլփատուե՞
էր՝ եթէ յանթլփատութե՞ն. ոչ ՚ի
թլփատութե՞ն, այլ յանթլփատութե՞:
11 Եւ նշանակ առ զթլփատութի՞ն, կնիք
արդարութե՞ հաւատոցն՝ որ յանթլփա-
տուէ՞ անտի. զի եղիցի նա հայր ամ
հաւատացելոց՝ որ յանթլփատուէ՞ անտի
իցեն, առ ՚ի համարելոյ և նց արդա-
12 րութիւն. Եւ հայր թլփատե՞ն՝ որոց
ո՛չ ՚ի թլփատութէ՞ անտի և եթ, այլև
որոց երթայցեն ըստ հետս անթլփատութե՞
13 հաւատոց հօր մերոյ աբրահամու: Ո՛վ
ոչ եթէ օրինօքն են աւետիքն աբրա-
համու՝ և զաւակի նորա՝ ժառանգ լինել
աշխարհի, այլ ՚ի հաւատոցն արդարու-
14 թենէ: Ո՛վ եթէ որք յօրինացն են,
ժառանգք իցեն. ապա ընդունայն են
հաւատքն՝ և դատարկ աւետիքն:
15 Զի՞անգի օրէնքն զբարկութի՞ գործեն.
ուստի ուր ոչ են օրէնք, և ոչ յան-
16 ցանք ինչ: Վ՞ասն այնորիկ ՚ի հա-
ւատոց անտի, զի ըստ շնորհացն իցէ.

առ՝ի լինելոյ հաստատուն աւետեացն
ամ զաւակին . ո՛չ այնմ միայն՝ որ յո-
րինաց անտի , այլ և այնմ որ՝ի հա-
ւատոցն աբրահամու . որ է հայր մեր ա-
մենեցուն . (Որպէս և գրեալ է , թէ 17
Հայր ազգաց բազմաց արարից զքեզ)
առաջի այ , որում հաւատաց՝ եթէ կեն-
դանի առնէ զմեռեալս , և կոչէ զգոյն
իբրև զգոյ : Որ յանոյսն յոյսով հա- 18
ւատաց լինել նմա հայր ազգաց բազ-
մաց . ոյր և ասացաւն , թէ Այնպէս և-
ղիցի զաւակ քո : Եւ նա ո՛չ երկմտեաց 19
՝ի հաւատոցն , թէպէտ և հայեցաւ ՝ի
մարմին իւր այնուհետև իբրև ՝ի մե-
ռեալ , քանզի զհարիւրամեայիւք ուրեմն
էր . և ՝ի մեռելութիւն յարգանդին սա-
ռայի : Նայց յաւետեացն այ ո՛չ երկ- 20
մտեաց անհաւատութիւք . այլ զօրացաւ
հաւատովք , ետ փառս այ . Եւ հաստա- 21
տեցաւ ՝ի միտս իւր , եթէ որ խոստա-
ցաւն՝ կարող է առնել : Վասն որոյ 22
համարեցաւ նմա յարդարութիւն : Այդ՝ 23
զի գրեցաւն , ո՛չ եթէ վասն նորա միայն՝
եթէ համարեցաւ նմա , Այլ և վասն 24
մեր՝ որոց համարելոց է , որք հաւատամք
յայն՝ որ յարոյցն զյի՝ զտէր մեր ՝ի մե-
ռելոց . Որ մատնեցաւ վասն յանցանաց 25
մերոց , և յարեաւ վասն զմեզ արդա-
րացուցանելոյ :

ԳԼ · Ե ։

1 Ա Յսուհետև արդարացեալք ՚ի հա-
ւատոց անտի , խաղաղութիւն կալցուք
առ Աստուած ՚ի Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ։
2 Որով և զբնծայուն ընկալաք հա-
ւատովք ՚ի շնորհս յայսոսիկ՝ յորում
կամք , և պարծիմք յուսով փառացն
3 Աստուծոյ ։ Եւ ոչ այսչափ միայն , այլև
պարծիմք և ՚ի նեղութիւնս մեր . քանզի
գիտեմք , եթէ նեղութիւնք զհամբերութիւն
4 գործեն . Համբերութիւն զհանդէս ,
5 հանդէս զյոյս . Յոյս ոչ ևրբէք ամա-
չեցուցանէ . զի սէրն Աստուծոյ սփռեալ է ՚ի
սիրտս մեր , ՚ի Հոգւոյն սրբոյ՝ որ
6 տուաւ մեզ ։ Զի մինչդեռ տկարքն
էաք՝ ըստ ժամանակի ՚ի վե-
7 ամբարշտաց մեռաւ ։ Զի վասն ար-
դարոյ հազիւ ոք մեռանիցի . այլ վասն
բարւոյ թերևս համարձակիցի ոք մե-
8 ռանել ։ Յայտնեաց Աստ* զսէրն իւր
՚ի մեզ . զի մինչդեռ մեղաւորքն էաք ,
9 Քրիստոս մեր մեռաւ . ո՛րչափ ևս ա-
ռաւել յարդարանալս մերում այժմիկ
արեամբն նո՝ ապրեսցուք նովաւ ՚ի
10 բարկութենէ անտի ։ Զի եթէ մինչ
թշնամիքն էաք՝ հաշտեցաք ընդ Աստ մա-

---

*՚ի Յովհան . Նայց յաստնաց Աստ ։

հուամբ որդւոյ նմա. ոչխարի ևս առաւել
՚ի հաշտելս մերում՝ ապրեցուք կեն-
նօքն նմա: Եւ ոչ այսչափ միայն, այլև 11
պարծիմք ևս յԱծ ՚ի ձեռն նոյն մերոյ Յի-
սուսի. որով և զհաշտութիւնն իսկ ընկա-
լաք: Ո՛ւստի ՚ի միոջէ մարդոյ մեղք 12
յաշխարհ մտին՝ և ՚ի մեղաց անտի մահ.
և այնպէս յամենայն մարդիկ տարածեցաւ
մահ՝ որով ամենեքին մեղան: Վասնզի 13
մինչև յօրէնսն մեղք էին յաշխարհի.
բայց մեղք ոչ համարին, ուր օրէնք ոչ
իցեն: Այլ թագաւորեաց մահ յա- 14
դամայ մինչև ցմովսէս՝ և ՚ի վրա
ցուցելոցն, ըստ նմանութեան յանցուածոցն
ադամայ. որ է օրինակ հանդերձելոցն:
Այլ ոչ ոգի յանցանքն՝ նոյնպէս և 15
շնորհքն. զի եթէ միոյն յանցանօք բա-
զումք մեռան, ոչխարի ևս առաւել
շնորհքն ոյ և պարգեւքն՝ շնորհօք միոյն
մարդոյ Յիսուսի Քրիստոսի առաւելաւ:
Եւ ոչ ոգի ՚ի միոջէ յանցուցելոյն 16
պարգեւքս. զի դատաստանն ՚ի միոջէ
յանցուածոյ անտի ՚ի դատապարտու-
թիւն. այլ շնորհքն ՚ի բազմաց յան-
ցուածոցն յարդարութիւն: Ո՛ւստի եթէ 17
՚ի միոյն յանցանաց մահ թագաւորեաց
միովն, ոչխարի ևս առաւել՝ որք զա-
ռաւելութիւն շնորհաց և զպարգեւաց
արդարութեան առնուցուն, կենօք թա-

գաւառեսցեն՝ ի ձեռն միոյն յոմէ քեզ:
18 Ապա ուրեմն՝ ոչ միոյն յանցանօք յաւմ մարդիկ դատապարտութեի, նոյնպէս և միոյն արդարութեբ՝ յաւմ մարդիկ արդարութեի կենաց: 19 Ի որպէս անհնազանդութեբ միոյն մարդոյ՝ մեղաւորք բազումք եղեն, նոյնպէս և հնազանդութեբ միոյն՝ արդարք բազումք եղիցին: 20 Բայց օրէնք՝ ի ներքս անկան, զի յանցանքն բազմասցին. զի ուր առաւել եղեն մեղքն*, առաւել և յաւելան շնորհքն: 21 Ի ոչ թագաւորեցին մեղքն՝ ի մահու անդ. նոյնպէս և շնորհքն թագաւորեսցեն արդարութբ՝ ի կեանան յաւիտենից՝ ի ձեռն Յեի քեի տեն մերոյ:

ԿԻ · Ը:

1 Ասկ արդ՝ զի՞նչ ասիցեմք, յաճախեսցո՞ւք՝ ի մեղան՝ զի շնորհքն բազմասցին: 2 Չհաւ լիցի. որք մեռաք մեղացն, զիա՞րդ տակաւին՝ ի նմին կեցցեմք: 3 Եթէ ո՞չ գիտէք՝ զի որ միանգամ մկրտեցաք՝ ի քս Յս՝ ի մահ անդր նր մկրտեցաք: 4 Թաղեցաք ընդ նմին մկրտութբեն՝ ի մահ. զի ոչ յարեսա-

---

՝ի Յովհան. Բայց ուր առաւել եղեն մեղքն:

քո՝ ի մեռելոց փառօք Հօր, նոյնպէս և
մեք ի նորոգութեան կենաց շրջեսցուք:
Ո՛վ ի եթէ տնկակից եղեաք նմանութեան 5
մահու նր, այլ և յարուն նր լինիցիմք:
Այս գիտասջիք՝ զի հին մարդն մեր 6
խաչակից եղև նորա, զի խափանեսցի
մարմին մեղացն՝ մի՛ եւս ծառայել մեզ
մեղացն: Ո՛վ որ մեռանին՝ արդարա- 7
ցեալ է՝ ի մեղաց անտի: Իսկ եթէ մե- 8
ռաք ընդ քո՛ի, հաւատամք թէ և կեցցուք
ընդ նմա: Գիտեմք՝ եթէ քո յարու- 9
ցեալ է՝ ի մեռելոց. այսուհետև ոչ մե-
ռանի և մահ նմա ոչ եւս տիրէ: Ո՛վ 10
որ մեռաւն՝ մեղացն մեռաւ միանգամ.
և որ կենդանին է՝ կենդանի է Աստ:
Նոյնպէս և դուք համարեսջիք զանձինս 11
մեռեալս մեղացն, և կենդանիս Աստ՝ ի քո
յն՝ ի Տէր մեր: Մի՛ այսուհետև թա- 12
գաւորեսցեն մեղք՝ ի մահկանացու մար-
մինս ձեր՝ ընդդանդել ցանկութեանց նո-
ցա: Եւ մի՛ պատրաստէք զանդամս 13
ձեր զէն անիրաւութեան մեղացն. այլ
պատրաստեցէ՛ք զանձինս ձեր Աստ՝ ոպէս՝ ի
մեռելոց՝ ի կենդանիս. և զանդամս ձեր
զէն արդարութեանն Աստ: Ո՛վ ի մեղք ձեզ 14
ոչ տիրեսցեն. քանզի ոչ էք ընդ օրինօք՝
այլ ընդ շնորհօք: Իսկ արդ՝ զիա՞րդ. 15
մեղիցո՞ւք՝ զի չեմք ընդ օրինօք՝ այլ ընդ
շնորհօք. քաւ լիցի: Ոչ գիտէք՝ թէ 16

արում պատրաստէք զանձինս ձեր ծառայս ի ճաշականդուխի, ծառայ էք՝ որուն հնազանդիքն, եթէ մեղաց՝ ի մահ, և եթէ ի հնազանդուխի՝ արդարուխե:
17 Այլ շնորհք այ· զի էիք ծառայք մեղաց, հնազանդեցայք ի սրտէ՝ որում աւանդեցայք կառակ վարդապետուե:
18 Արդ՝ ազատացեալք ի մեղաց ծառայե-
19 ցէք արդարուե: Մարդկօրէն ասեմ վասն տկարուե մարմնոյ ձերոյ· զի որպէս պատրաստեցիք զանդամս ձեր ծառայս պղծուխե և անօրէնուե յանօրէնուխի, նոյնպէս և այժմ՝ պատրաստեցէք զանդամս ձեր ծառայս արդարուխե ի
20 սրբուխի: Ի՞ մինչ ծառայքն էիք մեղաց՝ ազատացեալ էիք յարդարուէն:
21 Ուստ արդ զի՞նչ պտուղ ունէիք յայնժամ, որով այժմ զամօխի հարեալ
22 էք· զի վախճան նց մահ է: Այլ այդ արդ ազատացեալք ի մեղացն՝ և ծառայեալք այ՝ ունիք զպտուղ ձեր ի սրբուխի, և վախճան նր կեանք յաւիտենից:
23 Ի թոշակն մեղաց մահ է· այլ շնորհքն այ կեանք յաւիտենից ի քս յս ի տր մեր:

ԿԱ. Ի:

1 Եթէ ոչ գիտէք ընդ ո՞վ գիտուն օրինաց խօսիմ. զի օրէնք տիրեն մարդոյ՝ որչափ ժամանակս կենդանի իցէ: 2 Կինն առնակին՝ ի կենդանի այր իւր կապեալ կայ օրինօք. իսկ եթէ մեռցի այրն, արձակեալ է յօրինաց առն: 3 Ապա ուրեմն մինչ կենդանի է այրն, շուն կոչի՝ եթէ լինիցի առն այլում. և եթէ մեռցի այրն՝ ազատ է յօրինացն, չհամարեալ շուն՝ եթէ լինիցի առն այլում: 4 Այսուհետև և դուք ընդ ընդ՝ մեռա՛ք օրինացն մարմնովն քով, լինել այլում որ ի մեռելոցն յարուցեալ է, զի պտղաբեր լիցուք Աստուծոյ: 5 Մինչ էաքն մարմնով, կարիք մեղաց՝ որ օրինօքն էին՝ զօրանային յանդամս մեր, առ ի պտղաբեր առնելոյ զմեզ մահու: 6 Այժմ դատարկացաք յօրինաց անտի. քանզի մեռաք այնմիկ որով ըմբռնեալն էաք, առ ի ծառայել մեզ նորոգութեամբ հոգւոյն՝ և ոչ ըստ հինութեան գրոյն: 7 Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք. օրէնքն մեղք իցեն. քա՛ւ լիցի. այլ զմեղս ոչ գիտէի, եթէ ոչ օրինօք. և զցանկութի՛ն ոչ ճանաչէի, եթէ ոչ օրինացն էր ասացեալ՝ Մի՛ ցանկանայցես: 8 Պատճառս առեալ* մեղքն

---

*՝ի չկայն. Այլ պատճառս առեալ:

պատուիրանաւն , և գործեցին յիս զայս
ցանկութիւն . զի առանց օրինացն մեղք
9 մեռեալ էին : Եւ ես առանց օրինացն
երբեմն էի կենդանի . այլ իբրև հաս
յիս պատուիրանն , մեղքն կենդանա-
10 ցան . Եւ ես մեռայ , և գտաւ ինձ
պատուիրանն՝ որ ՚ի կեանսն էր , նոյն
11 ՚ի մահ : Ո՛ւ մեղացն պատճառս ա-
ռեալ պատուիրանաւն՝ խաբեցին զիս ,
12 և նովին սպանին : Ա՛յսուհետև օ-
րէնքն՝ սուրբ են՝ և պատուիրանն սո՛ւրբ և ար-
13 դար և բարերար : Արդ՝ ինձ բա-
րին մա՞հ եղև . քա՛ւ լիցի . այլ մեղքն .
զի երևեսցին մեղքն բարեաւն գործել*
ինձ զմահ . զի եղիցին ըստ առաւելու
մեղքն մեղաւոր ՚ի ձեռն պատուիրա-
14 նին : Գիտեմք՝ զի օրէնքն հոգևոր են .
այլ ես մարմնաւոր եմ , ընդ մեղօք վա-
15 ճառեալ : Ո՛ւ զոր գործեմն ո՛չ գի-
տեմ , ո՛ւ եթէ զոր կամիմն՝ զայն առ-
նեմ , այլ զոր ատեամն՝ զայն գործեմ :
16 Ա՛պա թէ զոր ո՛չն կամիմ՝ զայն առնեմ ,
վկայեմ օրինացն՝ եթէ բարուոք են :
17 Ա՛յլ արդ՝ ո՛չ եթէ ես գործեմ զայն .
18 այլ բնակեալ յիս մեղքն : Գիտեմ՝
զի ո՛չ բնակեալ է յիս , այսինքն ՚ի
մարմնի իմում՝ բարի ինչ . զի կամքն

---

*՚Ի ՅՈՅԱՆ . Գործել : (ՏԵՍ . Գործ .
ԻՒ 33 :)

առաջի կան ինձ, և առնել զբարին ոչ:
Ո՛վ ոչ եթէ զոր կամիմ զբարին՝ առ- 19
նեմ. այլ զոր ոչն կամիմ զչարն, զայն
գործեմ: Ա՛պա եթէ զոր ոչն կամիմ 20
զայն առնեմ, ոչ ևս ես առնեմ զայն՝
այլ բնակեալ յիս մեղքն: Եւ արդ՝ 21
գտանեմ զօրէնս այնորիկ՝ որ կամիցին
առնել յիս զբարին, և ինձ չարն առա-
ջի կայ*: Հաճեալ եմ ըստ օրէնսն ոյ 22
ըստ ներքին մարդոյն. Բայց տեսանեմ 23
այլ օրէնս յանդամս իմ, զինեալ հա-
կառակ օրինաց մտաց իմոց, և գերեալ
զիս օրինաւքն մեղաց՝ որ են յանդամս իմ:
Ա՛հա ի տառապեալ եմ ես, ո՞վ ապ- 24
րեցուսցէ զիս ի մարմնոյ աստի մահու:
Ա՛հա շնորհքն ոյ ի Տեառն յեսու քրիստոսէ 25
մերոյ: Ա՛պա ուրեմն՝ ես ինքնին մտօք
իմովք ծառայեմ օրինացն ոյ, և մարմ-
նով՝ օրինացն մեղաց:

ԳԼՈՒԽ Ը:

Ոչ ևս այլապէս իցէ՝ ոչինչ դատապար- 1
տուի է այնոցիկ՝ որ ի քրիստոս յեսու:
Ո՛ւր օրէնք հոգւոյն կենաց ի քրիստոս յեսու 2
ազատեցին զիս յօրինաց մեղացն և մա-

*Ի Յոյնն. Եւ արդ գտանեմ զօրէնս
ինչ՝ զի յորժամ կամիմ առնել զբարին,
ինձ չարն առաջի կայ:

3 հու : Ո՞վ որ անընարին էր օրինացն՝
որով տկարանայր մարմնով , ած զոր-
դին իւր առաքեաց ՚ի նմանութիւն
մարմնոյ մեղաց՝ և վ՚ր մեղաց , և դատա-
4 պարտեաց զմեղս ՚ի մարմնի անդ : Ո՞վ
արդարութիւն օրինացն կատարեսցի ՚ի
մեզ , որք ո՛չ ըստ մարմնոյ գնայցեմք՝ այլ
5 ըստ հոգւոյն : Ո՞վ որք ըստ մարմնոյն՝
զմարմնոյն խորհին , և որք ըստ հոգւոյն՝
6 զհոգւոյն : Ո՞վ խորհուրդ մարմնոյ՝
մահ է , և խորհուրդ հոգւոյն՝ կեանք և
7 խաղաղութի՛ : Վասնզի խորհուրդ մարմնոյ
թշնամութի՛ է յած՝ զի օրինացն ՚այ ո՛չ
8 ընդանդի . նաև կարէ իսկ ո՛չ : Ո՞վ որ
մարմնովն են , ՚այ հաճոյ լինել ո՛չ կա-
9 րեն : Նայց դուք ո՛չ էք մարմնով՝ այլ
հոգւով , եթէ իցէ հոգին ՚այ ՚ի ձեզ
բնակեալ . ապա եթէ ոք զհոգի քրի ո՛չ
10 ունի , սա չէ՛ նորա : Իսկ եթէ քր ՚ի
ձեզ է՝ ապա մարմին մեռեալ է վասն մե-
ղաց , և հոգին կենդանի է վ՚ր ար-
11 դարութե՛ : Եթէ հոգի այնորիկ՝ որ
յարոյցն զյ՚ր ՚ի մեռելոց , բնակեալն է ՚ի
ձեզ . ապա և որ յարոյց զյ՚ր քր ՚ի մեռե-
լոց՝ կենդանացուսցէ զմահկանացու մար-
մինս ձեր բնակեալ հոգւովն իւրով ՚ի
12 ձեզ : Ա՛յսուհետև եղբարք՝ պարտապան
13 եմք ո՛չ մարմնոյ՝ ըստ մարմնոյ կեալ : Ո՞վ
եթէ ըստ մարմնոյ կեցէք՝ մեռանելոց էք.

իսկ եթէ հագուով զգործս մարմնոյ սպա-
նանիցէք՝ կեցջիք : 14 Ի որ հոգւովն այ
վարին , նոքա են որդիք այ : 15 Ի ոչ
առիք զհոգին ծառայութեան միւսանգամ
յերկիւղ , այլ առիք զհոգին որդե-
գրութեան . որով աղաղակեմք Աբբայ՝
հայր : 16 Նոյն ինքն հոգին վկայէ հոգւոյս
մերում , եթէ եմք որդիք այ : 17 Եւ եթէ
որդիք . ապա և ժառանգք , ժառանգք այ՝
և ժառանգակիցք քրիստոսի . եթէ չարչարա-
նացն կցորդ լինիմք , և փառացն հաղորդ
լինելոց եմք : 18 Ինձ այսպէս թուի՝ եթէ
ոչ են արժանի չարչարանք ժամանակիս
հանդերձելոց փառացն՝ որ յայտնելոց
են ի մեզ : 19 Ի ակնկալութեի արարա-
ծոց՝ յայտնուեն որդւոյն այ* սպասէ :
20 Ի ընդունայնուեն արարածք ենթա-
դեցան , ոչ իւրեանց կամաւ՝ այլ վասն
այնորիկ որ ենթադեցոյցն յուսով .
21 Ի և ինքեանք իսկ արարածքն ազա-
տեսցին ի ծառայութէ ապականուեն՝ յա-
զատութեի փառաց որդւոյն այ : 22 Գի-
տեմք , եթէ ամ արարածք հեծեծեն
և երկնեն մինչև ցայժմ : 23 Եւ ոչ այս-
չափ միայն . այլև մեք իսկ՝ որ զպտուղ
հոգւոյն ունիմք , անձամբ յանձինս մեր
հեծեմք՝ որդեգրութեն ակն կալեալ

---

* Յոյնն . Որդւոյն այ : Տես նոյնպէս ե-
թէ վերջին 21 համարին :

24 փրկուԹե մարմնոյ մերոյ : Ոչ յուսով
ապրեցաք · այլ յոյս տեսանելի՝ չէ՛
յոյս · զի զոր տեսանէ ոք՝ զի՞ ևս յու-
25 սայ : Ապա Թէ զոր ոչն տեսանեմք
յուսամք , համբերուԹեամբ ակն ու-
26 նիմք : Նոյնպէս և Հոգին ՚ի Թիկունս
հասանէ տկարուԹե մերում · զի զոր
կամքն յաղօԹս՝ որպէս արժան իցէ՝ ոչ
գիտեմք · այլ ինքնին Հոգին բարեխօս
27 լինի ՚ի հեծուխս անմուռունչս : Նայց որ
քննէն զսիրտս՝ գիտէ զինչ խորհուրդ է
Հոգւոյն · զի ըստ Ասյ բարեխօսէ վ՚ս սրբոց :
28 Նայց գիտեմք՝ եԹէ որոց սիրենն զԱծ՝
յԱմի գործակից լինի ՚ի բարիս՝ որք
29 հրաւիրանաւն կոչեցան : Ոչ զոր-
յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն և
հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատ-
կերի որդւոյն իւրոյ · զի եղիցի նա
անդրանիկ ՚ի մէջ եղբարց բազմաց :
30 Եւ զորս յառաջագոյնն հրաւիրեաց՝
զնոսին և կոչեաց · և զորս կոչեացն ,
զնոսին և արդարացոյց · և զորս արդա-
րացոյցն , զնոսին և փառաւորս արար :
31 Ուստ արդ զի՞նչ ասեմք առ այս · եԹէ
Ած ՚ի մեր կոյս է , ո՞վ իցէ մեր հա-
32 կառակ : Որ իւր որդին ոչ խնայեաց՝
այլ վ՚ս մեր ամենեցուն մատնեաց զնա ·
զիարդ ոչ նուաւ հանդերձ զԱմ շնոր-
33 հիցէ մեզ : Ո՞վ իցէ որ մեղադիր լինի-

ցի ընտրելոց այ . ած է որ արդարացու-
ցանէ . Իսկ արդ՝ ով է որ դատապարտ 34
առնիցէ . Քրիստոս՝ որ մեռաւն մանաւանդ
թէ յարուցեալ իսկ է . և է ընդ աջմէ այ ,
որ և բարեխօս իսկ է վասն մեր : Արդ՝ 35
ո՞վ մեկնեսցէ զմեզ ՚ի սիրոյն քրիստի , նե-
ղուի՞ թէ անձկութի՞ թէ հալածանք՝ թէ
սով՝ թէ մերկութի՞ թէ վիշտք՝ թէ սուր .
Որպէս և գրեալ է . Վասն քո մեռանիմք 36
զօրհանապազ , համարեցաք իբրև զոչ-
խար ՚ի սպանդ : Այլ յայսմ ամե- 37
նայնի առաւել յաղթեմք նորա՝ որ սի-
րեացն զմեզ : Քանզի հաստատեալ 38
եմ , եթէ՝ ոչ մահ և ոչ կեանք և ոչ
հրեշտակ և ոչ իշխանութիք , և ոչ որ
կանս՝ և ոչ հանդերձեալքն և ոչ զո-
րութիք . Եւ ոչ բարձրութի և ոչ խո- 39
րութի , և ոչ այլ ինչ արարած՝ կարէ
մեկնել զմեզ ՚ի սիրոյ անտի այ , որ ՚ի
քրիստոս ՚ի տէր մեր :

ԳԼՒ . Ժ :

Ստուգութիւն ասեմ ՚ի քրիստոս՝ և ոչ ստեմ , 1
վկայեն ինձ միտք իմ ՚ի հոգի՛սբ .
Ով տրտմութի է ինձ յոյժ՝ և անպա- 2
կաս ցաւք սրտի իմոյ : Ով ուխտիւք 3
խնդրէի ես իսկ ինքնին նզով լինել ՚ի
քրիստոսէ , վասն եղբարց իմոց և ազգականաց
ըստ մարմնոյ . Որ են իսրայէլք . որոց 4

որդեգրութիւնն և փառքն և կտակարանքն և օրէնադրութիւնն և պաշտօնն և
5 աւետիքն. Որոց հարքն, յորոց և քրիստոս ըստ մարմնոյն, որ է՛ի վերայ ամենից
ցուն Աստուած օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:
6 Ոչինչ է մարթ՝ եթէ անկած լինիցի բանն
այս. զի ո՛չ ամենեքեան՝ որ յիսրայելէն
7 են, նոքա իսկ իցեն. Եւ ո՛չ որ
զաւակն աբրահամու են՝ ամենեքեան
որդիք իցեն. այլ ինսահակաւ կոչեսցի
8 քեզ զաւակ: Այսինքն՝ ո՛չ եթէ որ
որդիք մարմնոյն են, են որդիք աստուծոյ. այլ
որդիք աւետեացն համարին՝ի զաւակ:
9 Աւանդի աւետեաց իսկ է բանս այս, ե-
թէ՛ի ժամանակի յայսմիկ եկից՝ և եղի-
10 ցի որդի սառայի: Եւ ո՛չ այնչափ
միայն՝ այլ և՛ի հռեբեկայ՝ի միոջէ ան-
11 կողնոյ սահակայ հօր մերոյ: Որ
մինչչև ծնեալ էին, և մինչչև բարի ինչ
կամ չար գործեալ էին, զի ըստ ընտրութեան առաջադրութիւնն աստուծոյ հաստատեսցի. 12 Ոչ՛ի գործոց՝ այլ յայնմանէ որ
13 կոչեացն՝ ասացաւ նմա. Զհն երէցն
կրտսերոյն ծառայեսցէ. ոյզ և գրեալ է.
Զէսաւ ատեցի՛, և զեսաւ ատե-
14 ցի: Զոկ արդ՝ զի՞նչ ասեմք. միթէ
15 անիրաւութի՞ւն իցէ աստուծոյ. քա՛ւ լիցի: Որ
մովսեսի ասէ. Ողորմեցայց՝ որում ո-
ղորմեցայցն, և գթացայց՝ յորս գթա-

ցայցն : Ա՛պա ո՛չ ըստ այնմ ինչ է՝ որ 16
կամիցին , և ո՛չ ըստ այնմ՝ որ ընթա-
նայցէ · այլ ըստ նո՝ որ ողորմին : Ա՛ն- 17
ղի ասէ դիր ցփարաւոն · Ա՛ն վասն այ-
նորիկ գրգռեցի զքեզ , զի՛ ի քեզ ցու-
ցից զզօրութիւն իմ , և պատմեսցի անուն
իմ ընդ ամ երկիր : Ա՛պա ուրեմն՝ ում 18
կամի՝ ողորմի , և ում կամի՝ խստանայ ·
Ասէ արդ՝ ասիցես , Թէ մեղ և ս զի՞ դնէ 19
զի կամաց նր ո՞վ կայ հակառակ :
Ասէ արդ՝ դու ո՞վ ես մարդ՝ որ պատաս- 20
խանի տաս ամ · միթէ ասիցէ՞ ստեղ-
ծուածն ցստեղծիչն՝ Թէ Ա՛նդէ՞ր այդպէս
արարեր զիս : Եթէ ո՞չ ունիցի իշխա- 21
նութիւն բրուտն կաւոյն , զի նմին զանդ-
ուածոյ առնել անօթ՝ զոմն զի պատիւ
և զոմն յանարգանս : Ա՛պա եթէ կա- 22
մէր ած ցուցանել զբարկութիւն , և յայտ-
նի առնել զզօրութիւն իւր · որ համբերն
բազում երկայնմտութեամբ անօթոցն բար-
կութեան՝ պատրաստելոցն զի կորուստ :
Ո՛զի յայտնի արասցէ զմեծութիւն վա- 23
ռաց իւրոց զի վե անօթոցն ողորմութեան ,
զոր պատրաստեաց զի փառս : Զորս 24
և կոչեաց զմեզ , ո՛չ միայն զի հրէից՝
այլև զի հեթանոսաց : Որպէս և յով- 25
սէէ ասէ , Կոչեցից զոր ո՛չ ժողովուրդն
իմ , ժողովուրդ ինձ · և զչսիրեցեալն՝
սիրեցեալ : Եւ եղիցի զի տեղւոջ յո- 26

բում ասացաւ նոցա՝ թէ ո՛չ ժողովուրդ
իմ դուք, անդ կոչեսցին նոքա որդիք
27 ՚ի կենդանւոյ : Եսայի աղաղակէ վ֊ե
ի՛ւր · Եթէ իցէ թիւ որդւոցն իւր իբրև
զաւազ ծովու՝ սակաւ ինչ մնացորդք
28 ինասցեն : Ո՛վ բան մի հակիրճ և հա֊
մառօտ արդարութիւ · զբանն հակիրճ
29 արասցէ տո՛ւր ՚ի վերայ երկրի : Եւ որ֊
պէս ասէ Եսայի, Լմե ո՛չ տեն զօրութենց
թողեալ էր մեզ զաւակ՝ իբրև զսոդոմ
30 լինէաք՝ և գոմորայ նմանէաք : Ի՛սկ
արդ զի՞նչ ասիցեմք, զի հեթանոսք՝ որ
ո՛չ երթային զհետ արդարութե՝ հասին
արդարութե, այնմ արդարութե որ ՚ի
31 հաւատոց անտի : Ա՛յլ Իսրայէլ երթայր
զհետ օրինացն արդարութե, և յօրէնս
32 արդարութեն ո՛չ ժամանեաց : Ընդէ՞ր ·
զի ո՛չ ՚ի հաւատոց՝ այլ իբրև ՚ի գոր֊
ծոց օրինաց · քանզի գթեցին նոքա առ
33 վիմին գայթակղուե · Որպէս և գրեալ
է, ահաւասիկ դնեմ ՚ի սիոն քար գայ֊
թակղութե և վէմ գլորմանն · և ա՛մ որ
հաւատասցէ ՚ի նա՝ մի՛ ամաչեսցէ :

ԿԻ · Ժ ·

1 Ա՛ղբարք՝ իմ կամք սրտի և աղօթք
առ ած վ֊ե նց են ՚ի փրկուի :
2 Վ֊անզի վկայեմ նց՝ թէ զնաւսանձն ա՛յ
3 ունին, այլ ո՛չ գիտութե : Ո՛վ տգէտ

են այ արդարութեն, և զիւրեանցն
խնդրեն կացուցանել. զի արդարութեն
այ ոչ ընազանդեցան. Վասնզի կատա- 4
րած օրինացն քո է յարդարութի համ
հաւատացելոց: Ասովսէս գրէ զարդա- 5
րութին, որ յօրինաց անտի է. Զոհ ա-
արասցէ զայն մարդ՝ կեցցէ նովին:
Իսկ զհաւատոցն արդարուէ այսպէս ա- 6
սէ. Ա՛ի ասիցես ՚ի սրտի քում, ո՞վ
ելանիցէ յերկինս, այսինքն է՝ զքո ի-
ջուցանել. Կամ ո՞վ իջանիցէ յան- 7
դունդս, այսինքն է՝ զքո հանել ՚ի մե-
ռելոց: Այլ զի՞նչ ասէ գիր. Ա՛երձ 8
է բանն ՚ի բերան քո՝ և ՚ի սրտի քում
է. այսինքն է՝ բանն հաւատոց զոր քա-
րոզեմք: Զի եթէ խոստովանեսցես բե- 9
րանով քով Տէր զՅս, և հաւատասցես ՚ի
սրտի քում՝ թէ Աստ յարոյց զնա ՚ի մե-
ռելոց, կեցցես: Զի սրտիւ հաւատայք 10
յարդարութի, և բերանով խոստովա-
նիք ՚ի փրկութիւն: Վասնզի ասէ գիր. 11
Ա՛ի՛ որ հաւատասցէ ՚ի նա, մի ամաչես-
ցէ: Զի ոչ գոյ խտիր հրէի և հե- 12
թանոսի. քանզի նոյն Տէր է ամենեցուն,
բաւական յամենեսին՝ որք կարդան առ
նա: Զի Աստ՝ որ կարդասցէ զանուն 13
Տեն՝ կեցցէ: Իսկ զիարդ կարդասցեն՝ 14
յոր ո՛չն հաւատացին. կամ զիարդ
հաւատասցեն՝ որում ոչ լսեան. կամ

զնաթրդ լուիցեն առանց ուրուք քարո-
15 զելոյ · Կամ զնաթրդ քարոզեսցեն , եթէ
ոչ առաքեսցին · ոպ և գրեալ է · Որքա
զի գեղեցիկ են ոտք աւետարանչացն
խաղաղութե և աւետարանչացն բա-
16 րութե : Այլ ոչ ամենեքեան ընա-
զանդ եղեն աւետարանին · Եսայի աղա-
ղակէ · Տէր՝ ո՞ հաւատաց լրոյ մերում :
17 Այսպա ուրեմն՝ հաւատք ի լսելոյ են , և
18 լուր ի բանէն քրի : Այլ ասեմ՝ , մի-
թէ ո՞չ լուան · Ամենաւանդ զի ընդ ամ
երկիր ել բարբառ նոց , և ընդ ծագս
19 տիեզերաց խօսք նոց : Այլ ասեմ՝ , մի-
թէ իսրայէլ ո՞չ լուաւ · Նախ Մովսէս
ասէ , Ես նախանձեցուցից զձեզ ոչինչ
ժողովրդեամբ , և ազգաւ անմտաւ զկծե-
20 ցուցից զձեզ : Եսայի համարձակի իսկ՝ և ասէ · Գտայ այնոցիկ՝ որ
զիս ոչ խնդրէին · յայտնի եղէ այնո-
21 ցիկ՝ որ զիննէն ոչ հարցանէին : Այլ
առ իսրայէլ ասէ · Զօր ամենայն ձե-
գեցի զձեռս իմ առ ժողովուրդ ան-
հաւան՝ և հակառակող :

Գ. · Ե. :

1 Ասկ արդ՝ ասեմ , միթէ մերժեաց Աստ
զժողովուրդ իւր · քաւ լիցի · քանզի
և ես իսրայէլացի եմ , ի զաւակէ աբ-
2 րահամու յազգէ բենիամենի : Ոչ մեր-

ժեաց ձեզ զժողովուրդ իւր, զոր յա-
ռաջն ծանեաւ. թէ ո՞չ գիտէք յեղիա
զինչ ասէ գիր. ո՞ւր ամբաստան լինի
ցայ զիսրլէ: Տէր՝ զմարգարէս քո կոտո- 3
րեցին, և զսեղանս քո կործանեցին. ես
մնացի միայն, և խնդրեն զանձն իմ:
Այլ զինչ ասէ նմա պատասխանին. Յո- 4
ղի ինձ ասէ՝ եօթն հազար այր, որ ոչ
կրկնեցին ծունր բահաղու: Նոյնպէս 5
և յայսմ ժամանակի մնացորդք՝ ըստ
ընտրուեն շնորհացն եղեն: Իսկ եթէ 6
շնորհօք՝ ոչ ևս ի գործոց. ապա թէ
ոչ՝ շնորհքն ոչ ևս շնորհք լինին: Իսկ 7
արդ՝ զոր խնդրէրն ինել, այնմ ոչ ե-
հաս. բայց ընտրուեն եհաս*, և այլքն
կուրացան. Որպէս գրեալ է. Եա նց 8
ած հոգի յիմարուեն աչս՝ որով՛ք ոչ տե-
սանիցեն, և ականջս՝ որով՛ք ոչ լսիցեն,
մինչև ցայսօր ժամանակի: Եւ դաւիթ ա- 9
սէ. Եղիցին սեղանք նոցա յորոգայթ և
ի յոյս և ի գայթակղուի՝ և ի հատու-
ցումն նոցին: Խաւարեսցին աչք նց զի 10
մի՛ տեսցեն. և զթիկունս նց հանապազ
կորացո՛: Իսկ արդ ասեմ՝ միթէ վասն 11
այնորիկ յանցեան՝ զի կործաննսցին,
քա՛ լիցի. այլ նոցա յանցանօքն փրկու-
թի հեթանոսաց. զի նախանձ արկցէ

---

*՝ի Յոյնն. Նայց ընտրուեին եհաս:

12 նց : Իսկ եթէ յանցանքն նց մեծուի
աշխարհի , և պարտուիմին նց մեծուիմի
հեթանոսաց . ո՞րչափ ևս առաւել լրու-
13 թի նց : Այլ ձեզ ասեմ հեթանոսաց՝
ցոլչափ ժամանակս իցեմ հեթանոսաց
առաքեալ . զպաշտօնն իմ փառաւոր
14 առնեմ . Ո՞ւր թերևս նախանձ արկից
նոցա մարմնով իմով՝* և ապրեցուցից
15 զոմանս ի նոցանէ : Ո՞ւր եթէ մերժումն
նց հաշտուի աշխարհի է , իսկ ընդու-
նելութիւն զի՞նչ իցէ , եթէ ոչ կենդա-
16 նութի ի մեռելոց : Իսկ եթէ սկիզբն
սուրբ է՝ և զանկուածն . և եթէ ար-
17 մատն՝ ապա և ոստքն . Եթէ յոստոց
անտի ումանք փշրեցան , և դու որ ձի-
թենիդ վայրենի էիր՝ պատուաստեցար
ի նոսա , և բաժանորդ եղեր արմատոյն
18 և պարարտութե ձիթենւոյն , Մի՛ պար-
ծիր առ ոստովքն . ապա եթէ պարծի-
ցիս՝ ոչ եթէ դու զարմատն ի վեր ու-
19 նիս , այլ արմատն զքեզ : Իսկ արդ՝
ասիցես , ոստքն փշրեցան՝ զի ես պա-
20 տուաստեցայց : Լաւութք է՝ անհաւա-
տութքն փշրեցան , և դու հաւատովք
հաստատեցար . մի՛ հպարտանար՝ այլ
21 երկիր : Ո՞ւր եթէ աճ ի բուն ոստն ոչ

---

*Ի Հայնն . Ո՞ւր թերևս նախանձ ար-
կից մարմնոյ իմում :

խնայեաց, գուցէ երբէք և՛ ի քեզ ոչ
խնայիցէ: Արդ՝ տես զքաղցրութիւն և 22
զսաստկութիւն այ. ի վերոյ կործանելոցն
սաստկութի, և ի վերոյ քո քաղցրութիւն այ,
եթէ կացցես ի նմին քաղցրութե. ապա
թէ ոչ և դու կոճռոպեսցիս: Եւ նոքա 23
եթէ ոչ ի նմին անհաւատութե կացցեն,
պատուաստեսցին. զի կարող է ած միւ-
սանգամ պատուաստել զնոս: Որ ի եթէ 24
դու ի բուն ի վայրենի ձիթենւոյ անտի
հատար՝ և յանբուն ի բարի ձիթենւոջն
պատուաստեցար, որչափ ևս առաւել
նոքա՝ որ բունքն իսկ են՝ պատուաս-
տեսցին յիւրեանց ձիթենւոջն: Ոչ 25
կամիմ եղբարք՝ եթէ տգիտք իցէք
խորհրդոյս այսմիկ, զի մի՛ յանձինս ձեր
իցէք իմաստունք. զի կուրութի փորը ի
շատէ եղև իսրայէլի. մինչև լրումն հեթանո-
սաց մտցէ: Եւ ապա ամ իսրայէլ կեցցէ. 26
ոյզ և գրեալ է, Եկեսցէ ի սիովնէ
փրկիչ՝ և դարձուսցէ զամբարշտութիւնս
ի յակովբայ: Եւ այս նոցա որ յինէն 27
ուխտ՝ յորժամ բարձից զմեղս նոցա:
Ըստ աւետարանիս թշնամիք են վերոյ 28
ձեր, ըստ ընտրութեն սիրելիք վասն
հարցն: Քանզի անզեղջ են շնորհքն՝ 29
և կոչումն այ: Որ ոյզ և դուք երբեմն 30
ապստամբ էիք յայ՝ և արդ ողորմութիւն
գտիք առ նոցա ապստամբութեանն:

31 Նոյնպէս և նոքա այժմ ապստամբ եղեն առ ձեր-
ով ողորմութեդ . զի և նոքա
32 ողորմութիւն գտցեն* : Փակեաց արգել
աճ զամենեսեան յանհաւանութե , զի ա-
33 մենեցուն ողորմեսցի : Ո՛վ խորք մե-
ծութե և իմաստութե և գիտութեն աստ . որ-
պէս զի առանց քննելոյ են դատաստանք
նր , և առանց զննելոյ են ճանապարհք
34 նր : Ո՞վ գիտաց զմիտս տն , կա՞մ
35 ո՞վ խորհրդակից եղև նմա . կա՞մ ո՞վ
ետ նմա փոխ , և առնուցու զփոխարէն
36 ի նմանէ : Ո՞վ ի նմանէ՝ և նովա՝
և ի նոյն ամ , նմա փառք յաւիտեանս .
ամէն :

ԿԻ· ԺՀ :

1 Ղաչեմ զձեզ եղբարք գթութեամբք
աստ՝ պատրաստել զմարմինս ձեր
պատարագ կենդանի սբ՝ հաճոյ աստ՝
2 զխոսուն պաշտօնդ ձեր . Եւ մի՛ կեր-
պարանիք կերպարանօք աշխարհիս այ-
սորիկ . այլ նորոգեցարո՛ւք ի նորոգու-
թիւն մտաց ձերոց , առ ի քննել ձեզ
զկատն , և եթէ զինչ են կամք աստ՝ բարին
3 և հաճոյն և կատարեալն : Ասա ա-
սեմ շնորհօքն աստ՝ որ տուեալ են ինձ՝

---

*՝Ի ՀՅոյնն . ՙնոյնպէս և նոքա այժմ ապստամբ եղեն , զի առ ձերում ողորմութիւդ և. նոքա ողորմութիւն գտցեն :

ամի որ է ՚ի ձեզ, մի՛ առաւել ինչ
խորհել քան զարժանն խորհելոյ. այլ
խորհել ՚ի զգաստանալ խրատանշուի-
ոյզ և բաժանեաց ամէն չափ հաւատոց:
Որպէս ՚ի միում՝ մարմնի անդամս բա- 4
զումս ունիմք. և անդամքն ամենայն ոչ
զնոյն գործ ունին: Այնպէս և բա- 5
զումքս մի մարմին եմք ՚ի քս, այլ ի-
րաքանչիւր միմեանց անդամք եմք:
Ունայց ունիմք պնորհս ըստ շնորհացն, 6
որ տուեալ են մեզ ազգս ազգս. եթէ
մարգարէութի՝ ըստ չափու հաւատոց,
Եթէ պաշտօն՝ ըստ պաշտամանն, եթէ 7
որ ուսուցանէն՝ ըստ վարդապետութեանն,
Եթէ որ մխիթարէն՝ ըստ մխիթարութեանն. 8
որ առատն է՝ ըստարբեռւթեամբ, որ վերակա-
ցուն է՝ փութով, որ ողորմին լջմտու-
թիք: Սէր առանց կեղծաւորութեան, ա- 9
տել զչար, զհետ երթալ բարեաց.
Յեղբայրասիրութեամբ առ միմեանս գթածք. 10
՚ի պատիւ զմիմեամբք ելանել: ՚Ի 11
փոյթ՝ մի՛ վհտերոտք. հոգւով եռա-
ցեք, ծառայեցէք, Յուսով խնդա- 12
ցեք, նեղուն համբերեցէք, աղօթից
ստէպ կացէք, ՚ի պէտս սրբոց հաղոր- 13
դեցարո՛ւք. զհիւրասիրութեան զհետ եր-
թայք: Օրհնեցէք զհալածիչս ձեր, 14
օրհնեցէք և մի՛ անիծանէք: Խնդալ ընդ 15
խնդացողս, լալ ընդ լացողս. Զնոյն մի- 16

մեանց խաւրհիջիք , մի՛ աւրհասաւանէք
այլ ըլ խոնարհս զիջանիցի՛ք · մի՛ լինիք
17 իմաստուն՛ք յանձինս ձեր · Ա՛ի՛ ումեք
չարի չար հատուցանէք · խորհեցարուք
18 զբարիս առաջի ամ մարդկան : Եթէ
կնար ինչ իցէ ձեզ՝ ըլ ամ մարդկան
19 զհաշտաղուրթիւն կալջի՛ք : Ա՛ի՛ զան-
ձանց վրէժ խնդրէք սիրելիք , այլ տո՛ւք
տեղի բարկուրթե · քանզի գրեալ է ,
Իմ է վրէժխնդրուրթի , և ես հատուցից
20 ասէ տէր : Ա՛յլ եթէ քաղցեալ իցէ
թշնամի քո՝ հա՛ց տուր նմա . և եթէ
ծարաւի՝ ջո՛ւր տուր նմ . զայս արա-
րեալ՝ կայծակունս հրոյ կուտեսցես ՚ի
21 գլուխ նր : Ա՛ի՛ յաղթիր ՚ի չարէն ·
այլ յաղթեա՛ բարեաւն չարին :

ԿԻՆՈՅՆ :

1 Ա՛մենայն անձն որ ըլ իշխանուրթ՛ք իցէ
՚ի վերադանդուրթե կացցէ · քանզի ո՛չ
ուսանէք է իշխանուրի , եթէ ոչ յայ · և
2 որ ենն , յայ կարգեալ են : Ա՛յսու-
հետև որ հակառակ կայ իշխանուենն ,
այ հրամանին հակառակ կայ · և որք
հակառակն կան , անձանց դատաստանս
3 ընդունին · Ո՛չ իշխանք ո՛չ են չեր-
կիւղ բարեաց գործոց՝ այլ չարաց ·
կամի՞ս չերկնչել յիշխանուրթե անտի ,
զբարիս գործեա՛ , և ընկալցիս զգով-

Թիւն ՚ի նմանէ : Օ՚ի այ պաշտօնեայ է քեզ ՚ի բարիս : Ա՚պա եթէ չար գործիցես , երկիր . զի ո՛չ եթէ վայրապար ածեալ է սուսեր ը մէջ . այ սպասաւոր է՝ վրէժխնդիր ՚ի բարկութիւն այնմ՝ որ զչարն գործիցէ : Ա ան որոյ հարկ է ընազանդ լինել՝ ո՛չ միայն վասն բարկուեն , այլև վ՚ս մտացն խղճի : Ա ան այնորիկ և հարկս հարկանէք , զի՝ այ սպասաւորք են ՚ի նոյն կանխեալք : Ա՚րդ՝ հատուցէք իւրաքանչիւր զպարտս . որում զհարկ՝ զհարկն , որում զմաքս՝ զմաքսն , որում զերկիւղ՝ զերկիւղն , որում զպատիւ՝ զպատիւն : Ե՛ւ մի՛ ումեք պարտապան գտանիցիք , բայց զմիմեանս սիրելոյ . զի որ սիրէ զընկերն , զօրէնսն կատարէ . Օ՚մի՛ շնայցեսն , և մի՛ սպանանիցես , և մի՛ գողանայցես , և մի՛ սուտ վկայիցես , և մի՛ ցանկանայցես . և եթէ այլ ինչ պատուիրան է՝ յայն բան բովանդակի , եթէ Սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո : Ա՚եր ընկերի իւրում՝ չար ո՛չ առնէ . լրումն օրինացն սէր է : Ե՛ւ զայս գիտասջիք վ՚ս ժամանակիս . զի ա՚րդ ժամ՝ իսկ է մեզ ՚ի քնոյ զարթնուլ . զի այժմ մերձ է մեզ փրկուի՝ քան յորժամ՝ հաւատացաքն . Ա՚խիւերն մերժեցաւ՝ և տիւն մերձեցաւ . ՚ի բաց արասցուք այսուհետև

զգործն խաւարի և զգեցցո՛ւք զզէնս
13 լուսոյ : Իբրև ՚ի տունջեան զգաստա-
ցեալք շրջեսցուք . մի՛ անառակութիւք՝ և
արբեցութիւիք , և մի՛ խառն անկողնով՝
և պղծութիւք , և մի՛ նախանձու՝ և հակա-
14 ռակութիւ . Այլ զգեցարուք զՏէր յի՛ս քս ,
և մարմնոյ խնամ մի՛ տանիք ՚ի ցանկու-
թիս :

ԿԻ · ԺՈՂ :

1 Զայլ ընկալարացեալն ՚ի հաւատս ըն-
կալարո՛ւք մի՛ խղճիւ երկմտութեց :
2 Ումն հաւատայ ուտել զամ . և որ
3 հիւանդն է , բանջար կերիցէ : Որ
ուտէն , զայն՝ որ ո՛չն ուտէ՝ մի՛ անգոս-
նեսցէ , և որ ո՛չն ուտէ , զայն՝ որ ու-
տէն , մի՛ դատեսցի . քանզի Աստ զնա ըն-
4 կալաւ : Դու ո՞վ ես՝ որ դատիս զայ-
լոյ ծառայ . իւրում՝ տեն կայ՝ կամ անկա-
նի . բայց կացցէ՝ զի կարող է Տէր հաս-
5 տատել զնա : Ումն պահէ օր ըստ օրէ՝ և
ումն պահէ զօրհանապազ , իւրաքան-
6 չիւրոք զհիւր միտս հաստեսցէ : Որ խոր-
հի զօրն՝ տեն խորհի . և որ ո՛չն խոր-
հի զօրն , տեն չխորհի . և որ ուտէ , տեն ու-
տէ , և գոհանայ զԱստ . և որ ո՛չն ուտէ , տեն
7 չուտէ , և գոհանայ զԱստ : Զի ոչո՛ք ՚ի
մեզ անձամբ կեայ , և ո՛չ անձամբ մե-
8 ռանի : Եթէ կեամք՝ տեն կեամք , և եթէ

մեռանիմք՝ ան մեռանիմք. և արդ՝ եթէ
կեսամք և եթէ մեռանիմք՝ ան եմք:
Ուանզի ի նոյն իսկ և քո մեռաւ և ե- 9
կեաց, զի մեռելոց և կենդանեաց ան
հասարակ տիրեսցէ: Ոս զի՞ դատիս 10
զեղբայր քո. կա՞մ ընդէ՞ր անգոսնես զեղ-
բայր քո: Ուանզի ամենեքին կալոց
եմք առաջի աստենին քոի: Ո՞ի գրեալ 11
է. Կենդանի եմ ես ասէ տէր, զի ինձ
կրկնեսցի ամ ծունր՝ և ամ լեզու խոս-
տովան լիցի այ: Ապա ուրեմն՝ իւրա- 12
քանչիւր ոք ի մէնջ ընդ անձին հա-
մարս տացէ այ: Այսուհետև՝ մի՛ զմի- 13
մեանս դատեսցուք. այլ առաւել զայս
դիք ի մտի՝ չդնել գայթակղութիի եղ-
բօրն: Գայս գիտեմ, և հաստատեալ 14
եմ ի քո յ, զի ոչինչ է պիղծ նովաւ.
բայց այնմ որ համարիցի ոք ինչ պիղծ՝
նմա է պիղծ: Ո՞ի եթէ վասն կերակ- 15
րոյ եղբայրն քո տրտմի, ո՛չ ևս սիրով
գնացեր. մի՛ կերակրովդ քով զնա կո-
րուսաներ, վա՛ որոյ քան մեռաւ: Ա՛ի՛ 16
հայհոյեսցի բարին ձեր: Ո՞ի ո՛չ է 17
արքայութին այ կերակուր և ըմպելի,
այլ արդարութիի և խնդութիի և խաղա-
ղութի ի հոգին սբ: Ո՞ի որ յայսմ 18
ծառայէ քոի, հաճոյ է այ՝ և ընտիր
մարդկան: Ապա այսուհետև զհե՛տ 19
երթիցուք զխաղաղութին, և զշինութին

20 որ առ միմեանս : Ա՛ի՛ վ՚ը կերակրոյ
քակեր զգործ այ . ամ ինչ ՚ըր է . այլ
չար այնմ՝ մարդոյ է՝ որ խըղճիւն ուտի-
21 ցէ : Լաւ է ոչ ուտել միս , և ոչ ըմ-
պել գինի . և ոչ որով եղբայրն քո
գայթակղի կամ գձէ կամ տկարանայ :
22 Դու ապաքէն հաւատս ունիս , կայ ա-
ռանձինն առաջի այ . երանի՛ որ ոչ
դատիցի զանձն , որով զընկերն փոր-
23 ձիցէ* : Նայց որ խղճէն , թէպէտ և
ուտիցէ՝ դատապարտեալ է . զի ոչ ըստ
հաւատոց . զի ամ ինչ՝ որ ոչ ՚ի հա-
24 ւատոց է՝ մեղք են : Այլ այնմ՝ որ
կարողն է հաստատել զձեզ ըս աւետա-
րանիս իմում և ըստ քարոզութեն Յի-
քի , ըս յայտնուն խոր հրդոյն՝ ժամա-
25 նակօքն յաւիտենից լռեցելոյ , Եւ
յայտնելոյ այժմիկ ՚ի ձեռն գրոց մար-
գարէականաց՝ ըս հրամանի մշտնջենա-
ւորին այ , ՚ի ծանուցմունս հաւատոց ,
26 յամ հնազանդութեան ծանուցելոյ , Ա՛հա-
նոյ իմաստնոյն այ , ՚ի ձեռն Յի քի ,
որում փառք յաւիտեանս . ամէն† :

---

*՚Ի Յոյնն , Երանի՛ որ ոչ դատի զանձն
յայնմ զոր ինքն փորձէ :

† Նոյնպէս օրինակ Յունաց Ղեռնգամ եւ Ելի
ընդհանրապէս պատուական էրիս պատճառ , ապացոյց
կ՚ասէ՝ եւ կամ ՚ի ձեռնածանէ լինելոյս . էրիս
օրինակ չեզիսացին պէտքն եւ պինեն ըստ Հռո-
մէականացս :

ԳԼՈՒԽ Ա

Պարտ է մեզ՝ որ կարողս եմք, զտկարու- 1
թիւ տկարացն բառնալ. և մի՛ անձանց
և ևթ հաճոյ լինել: Այլ իւրաքան- 2
չիւրոք ՚ի մէնջ ընկերին հաճոյ լիցի ՚ի
բարիս՝ վ՚ն շինուած: Քանզի և քս ոչ 3
ևթէ անձին հաճոյ եղև, այլ ոպ և
գրեալ է. Նախատինք նախատեցաց քոց
անկան ՚ի վերայ իմ: Որոց որ ինչ 4
գրեցաւն՝ ՚ի մեր վարդապետութիւն գրե-
ցաւ. զի համբերութիւք և մխիթարութիւք
գրոց զյոյսն ընկալցուք: Այլ աստ 5
համբերութեան և ամ՛ մխիթարուն՝
տացէ ձեզ զնոյն խորհել ըստ միմեանս ըս
Յսի քսի: Ո՚ի միաբանութիւք ՚ի մի բե- 6
րան փառաւորս առնիցէք զաստ՝ և զՀայր
ն՚ն մերոյ Յսի քսի: Ա՚ան որով ընկա- 7
լարուք զմիմեանս. որպէս և քս ընկա-
լաւ զձեզ ՚ի փառս աստ: Այլ ասեմ, 8
ևթէ քսի սպասաւորք թլփատութենն լի-
նել՝ վ՚ն ճշմարտութենն աստ էր, առ ՚ի
հաստատուն առնելոյ զաւետիս Հարցն:
Այլ հնձանոսք վ՚ն ողորմուն փա- 9
ռաւորս առնեն զաստ. ոպ և գրեալ է,
Ա՚ան այսորիկ գոհացայց զքէն ՚ի հե-
թանոս, և անուան քում սաղմոս ա-
սացից: Եւ դարձեալ ասէ. Ուրախ 10
լերուք հնձանոսք ըստ ժողովրդեան նր:

11 Եւ դարձեալ ԹԷ , Օրհնեցէք ամ հեթանոսք զտէր , և գովեցէք զնա ամ ժո-
12 ղովուրդք : Եւ դարձեալ Եսայի ասէ . Եղիցի արմատն յեսսեայ , և որ կանգնելոցն է՝ իշխան հեթանոսաց , ՚ի նա
13 հեթանոսք յուսասցին : Ա՛ւդ ահա յուսոյ՝ լի՛ արասցէ զձեզ ամ խնդութէ և խաղաղութէ* , առաւելուլ ձեզ յուսով
14 զօրութէ հոգւոյն սրբոյ : Համատեալ եմ և ես ինքնին եղբարք իմ՝ վ՚ձեր , զի և դուք լի էք բարութէ , լի էք ամ գիտութէ , կարող էք և զմիմեանս խրատել :
15 Ա՛ւդ համարձակագոյնս գրեցի առ ձեզ եղբա՛րք իմ՝ փոքր ՚ի շատէ , իբրև յիշեցուցանելով ձեզ վ՚ս շնորհացն՝ որ տուեալ են ինձ յայ . Լինել
16 ինձ սպասաւոր յսի քսի ՚ի հեթանոս . ըղձակերտս առնել զաւետարանն այ , զի եղիցի պատարագն հեթանոսաց ընդու-
17 նելի՝ սրբեալ հոգւովն սրբով : Ունիմ այսուհետև պարծանս ՚ի քս յս առ աձ :
18 Ո՛չ անդր իշխեմ խօսել ինչ՝ զոր ոչ գործեաց քս ինև ՚ի ինձ հնազանդութէի հեթանոսաց՝ բանիւք և արդեամբք ,
19 զօրութէ նշանաց և արուեստից , զօրութէ հոգւոյն սրբոյ . ոյզ ինձ յերեմ և շուրջ՝

---

* ՚ի Ձեռնն . Խնդութէ և խաղաղութէ՝ ՚ի հաւատալն :

մինչև ՚ի կողմանս լիւբիկացւոց ընդ
զաւետարանն քրիստի : Այնպէս առատա- 20
ցեալ յաւետարանել , ոչ ուր անուա-
նեցաւ քրիստոս , զի մի՛ երկրև յայլոյ հիման
վըր շինիցեմ . այլ ոպէ և գրեալ է , թէ 21
Որոց ոչ պատմեցաւ վ՚ա նր՝ տեսցեն . և
որոց ոչ լուեալ՝ ՚ի միտ առցեն :
Վասն որոյ շատ խափանեցայ գալ առ 22
ձեզ : Այլ այժմ ոչ ևս գոյ ինձ տե- 23
ղի ՚ի կողմանս յայսոսիկ . և անձուկ
յոյժ ունիմ ՚ի բազում ամաց գալ առ
ձեզ : Որժամ անցանիցեմ ՚ի սպա- 24
նիա , ակն ունիմ յանցանելն առ նոսա՝
տեսանել զձեզ . և ՚ի ձէնջ յուղարկիլ
անդր , եթէ նախ իսկ փոքր ՚ի շատէ
ձեօք լցայց : Այլ այժմ երթամ 25
յԵրուսաղէմ պաշտել զսրբան : Թուեցաւ 26
ճոյ թուեցաւ մակեդոնացւոցն և աքա-
յեցւոցն հաղորդութիւն ինչ առնել
ընդ աղքատս սրբոցն՝ որ են յԵրուսաղէմ :
Ճոյ թուեցաւ , քանզի և պարտա- 27
պան իսկ էին նց . զի եթէ հոգևորացն
նց հաղորդ եղեն հեթանոսք , պարտին
և մարմնաւորացն կցորդ լինել նոցա :
Արդ՝ զայս կատարեալ՝ և կնքեալ 28
զպտուղ նոցա , անցից առ ձեօք ՚ի սպա-
նիա : Գիտեմ , զի ՚ի գալն առ 29
ձեզ , լրութիւք օրհնուեա աւետարանին քրիստի
եկից : Աղաչեմ զձեզ եղբարք ՚ի Տեառն 30

ան մերոյ Յիսի քրիստոսի և սիրով Հոգւոյն ,
պատերազմակից լինել ինձ յաղօթս վա-
31 ւիմ առ Աստ . Ո՛վ ապրեցայց յապս-
տամբացն , որ ի Հրէաստանի են . և
պաշտօնն իմ որ ունիմ , ընդունելի լի-
32 ցի սրբոցն : Ո՛վ ի՛նդրութ՛ եկեալ առ
ձեզ ի կամս այ , Հանգեայց ը ձեզ :
33 Եւ Աստ խաղաղութիւն եղիցի ընդ ձեզ ա-
մենեսին . ամէն :

ԳԼ · ԺՀ:

1 Յանձն առնեմ ձեզ զքրիստ զքոյր
մեր , որ է սպասաւոր եկեղեցւոյն
2 կենքրացւոց . Ո՛վ զնա ընկալջիք ի
Տէր՝ արժանի սրբոց , և վերակացու լի-
նիջիք նմա՝ յոր պէտս իրաց և կոչեսցէ
զձեզ . քանզի և նա վերակացու եղև
3 բազմաց և ինձ իսկ գլխովին : Աղջոյն
տաջիք պրիսկեայ և ակիւղայ՝ գործակ-
4 ցաց իմոց ի քս յս . Որք ընդ անձին ի-
մոյ զիւրեանց պարանոցս մատուցին .
զորոց ոչ ես միայն գոհանամ , այլ և
5 ամենայն եկեղեցիք հեթանոսաց : Եւ
առ տնին եկեղեցւոյն նց . Աղջոյն տա-
ջիք եպենետեայ սիրելւոյ իմոյ՝ որ է
6 պտուղ ասիացւոց ի քս : Աղջոյն տա-
ջիք մարեայ՝ որ բազում վաստակս
7 վաստակեաց ի ձեզ : Աղջոյն տաջիք
անդրոնիկեայ և յունեայ ազգականաց

իմոց՝ և գերեկցաց, որք երևելիքն իսկ
են յառաքեալս. որք և յառաջ իսկ քան
զիս եղեն ՚ի քո: Ողջոյն տաջիք ամ- 8
ղեայ սիրելւոյ իմոյ ՚ի Տր: Ողջոյն 9
տաջիք ուրբանեայ գործակցի իմոյ ՚ի
Տր, և ստաքեայ սիրելւոյ իմոյ: Ող- 10
ջոյն տաջիք ապելեայ՝ որ ընտիրն է ՚ի
Տր: Ողջոյն տաջիք ՆՑ, որ յարիստա- 11
բուղեայ տանէ անտի են. ողջոյն տա-
ջիք Հերովդիոնեայ ազգականի իմոյ. ող-
ջոյն տաջիք այնոցիկ՝ որք ՚ի Նարկիսեայ
տանէն իցեն ՚ի Տր: Ողջոյն տաջիք 12
տրիփոնեայ և տրիփոսեայ վաստակաւո-
րաց ՚ի Տր. ողջոյն տաջիք պերսիդեայ
սիրելւոյ, որ բազում վաստակս վաս-
տակեաց ՚ի Տր: Ողջոյն տաջիք ռու- 13
ֆեայ ընտրելոյ ՚ի Տր, և մօր նորա և
իմոյ: Ողջոյն տաջիք ասինկրիտեայ՝ 14
փղեգոնտեայ՝ երմեայ՝ պատրոբայ՝ եր-
մայ, և որ ընդ նոսա եղբարք իցեն: Ող- 15
ջոյն տաջիք փիլողոգեայ՝ և յուլեայ՝ նե-
րեայ՝ և քեռ նորա. և ողիմպեայ, և որք
ընդ նոսա սուրբք ամենեքին իցեն:
Ողջոյն տաջիք միմեանց ՚ի համբոյր 16
սրբութեն. ողջոյն տան ձեզ ամենայն
եկեղեցիք քրի: Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ 17
գիտել զայնպիսիսն, որ հերձուածս և
գայթակղութիւնս առնիցեն արտաքոյ
վարդապետութենն՝ զոր դուք ուսայք.

18 և խորշեցարուք ՚ի նոցանէ : Զի այն-
պիսիքն ՚ին մերում քում ոչ ծառայեն ,
այլ իւրեանց որովայնի . և քաղցրաբա-
նութիւք և օրհնութիւք պատրեն զսիրտս ան-
19 մեղաց : Զի ձեր ընազանդութիւդ առ
ամենեսեան հասեալ է . և արդ՝ ՚ի ձեզ
ուրախ եմ . բայց կամիմ զձեզ իմաս-
տունս լինել ՚ի բարիս՝ և անմեղս ՚ի չա-
20 րիս : Եւ աճծ խաղաղութիւն խորտակես-
ցէ զսատանայ ընդ ոտիւք ձերովք մերձ
ընդ մերձ . շնորհք ՚ին մերոյ Յիսի քրի
21 ընդ ձեզ : Ողջո՛յն տայ ձեզ տիմո-
թէոս եղբայր և գործակից իմ՝ , և ղու-
կիոս , և յասոնէ , և սոսիպատրոս ազ-
22 գականք իմ: Ողջո՛յն տամ ձեզ՝ և ես
տերտիոս , որ գրեցի ՚ի նր :
23 Ողջո՛յն տայ ձեզ գայիոս աստնջական
իմ՝ և ամենայն եկեղեցւոյն : Ող-
ջոյն տայ ձեզ երաստոս շահապ քաղա-
24 քիս , և կուարտոս եղբայր : Շնորհք
՚ին մերոյ Յիսի քրի ՚ի ձեզ ընդ ամենե-
25 սին . ամէն : Ա՛յլ այնմ՝ որ կարող է
հաստատել զձեզ ըստ աւետարանիս ի-
մում , և ըստ քարոզութեն Յիսի քրի ,
ըստ յայտնութեն խորհրդոյն ժամանա-
26 կօքն յաւիտենից լռեցելոյ , Եւ յայտ-
նելոյ այժմիկ ՚ի ձեռն գրոց մարգարէա-
կանաց՝ ըստ հրամանի մշտնջենաւորին
աստ , ՚ի ընազանդութեի հաւատոց . յա-

Ջենայն հետեւանուս ծանուցելոյ , Ա՛իայ- 27
նոյ իմաստնոյն այլ՝ ի ձեռն յոի քոի.
նմա փառք յաւիտեանս
յաւիտենից.
ամէն.

Ա՛- հաւէմայեցին գրեցա՝ ի կրնիւոե՝ ի
յեռն գիքեայ ասիւա-գէ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ԱՒԱԳԻ

ԳԼ. Ա։

1 ՊՕՂՈՍ կոչեցեալ առաքեալ Յի-
քսի կամօքն Աս, և սոսթենէս եղ-
2 բայր. Եկեղեցւոյդ Աս որ է ի կորն-
թոս՝ նուիրելոց ի քս Յս, կոչեցելոց
սրբոց՝ ամենեքումբք հանդերձ, ոլք
կարդան զանուն տն մերոյ Յսի քսի յամ
3 տեղիս նոցա՝ և մեր: Շ նորհք ընդ
ձեզ և խաղաղութի՛ յԱստ հօրէ մերմէ՝ և
4 ի տնէ Յսէ քսէ: Գոհանամ զԱստ իմոյ
յամ ժամ վ՛ձեր ի վ՛ շնորհացն Աս՝
5 որ տուեալ են ձեզ ի քս Յս. Օ՛ի յա-
մենայնի՛ մեծացարուք դուք նովաւ՝ ամ
6 բանիւ և ամ գիտուԹ՛ք. Որպէս
վկայուԹ՛ին իսկ Աս հաստատեցաւ ի
7 ձեզ. Օ՛ի դուք մի՛ նուազիցիք՝ և մի՛
իւիք շնորհօք, ակնկալեալ յայտնու-

թեան են մերոյ Յիսի քրիստոսի. Այր և հաս- 8
տատեսցէ զձեզ մինչև ի կատարած ա-
նապատս՝ յօր են մերոյ Յիսի քրիստոսի:
Հաւատարիմ է Աստուած, որով կոչեցարուք 9
ի հաղորդութիւն որդւոյ նորա Յիսի քրիստոսի
տեառն մերոյ: Աղաչեմ զձեզ եղբարք ա- 10
նուամբն տեառն մերոյ Յիսի քրիստոսի, զի զնոյն
բան ունիցիք ամենեքեան, և մի՛ իցեն
ի ձեզ հերձուածք. քանզի էիք հաս-
տատեալք* ի նոյն միտս և ի նոյն
հանճար: Աղդ եղև ինձ վասն ձեր ե՛ղ- 11
բարք՝ ի քաղաքացւոց անտի թէ հակա-
ռակութիւնք են ի ձեզ: Եւ արդ ասեմ 12
իսկ, եթէ իւրաքանչիւրոք ի ձէնջ ա-
սէ. Ես պաւղոսեան եմ, և միւսն՝ եթէ
Ես ապողոսեան, և միւսն՝ եթէ Ես կե-
փայեան, և միւսն՝ եթէ Ես քրեան:
Իսկ արդ՝ բաժանեալ ի՞նչ իցէ քր. 13
միթէ պաւղո՞ս ի խաչ ելեալ իցէ վասն
ձեր, կամ՝ յանուն պաւղոսի՞ մկրտեցա-
րուք: Գոհանամ զայ իմոյ՝ զի ոչ ոք 14
ի ձէնջ մկրտեցի՝ բայց միայն գկրիսպոս՝
և գգայիոս. զի մի՛ ոք ասիցէ, Թէ յիմ 15
անուն մկրտեցարուք: Տալ եւս կնիք 16
և տանն ստեփաննեայ. և զայլ ոք ոչ
գիտեմ ամենևին՝ թէ մկրտեցի: Ոչ իւ 17

---

*ի Յոյնն. Այլ զի իցէք հաստա-
տեալք:

ոչ առաքեաց զիս քրիստոս՝ այլ աւետարանել. ոչ ճարտարութիւբ բանից, զի մի՛ ընդունայն լինիցի խաչն քրիստոսի:
18 Որ ճառ խաչին՝ կորուսելոցն յիմարութիւն է. այլ փրկելոցս մեզ՝ զօրութիւն
19 աստուծոյ: Որ գրեալ է. Կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց. և զխորհուրդս
20 խորհրդականաց արհամարհեցից: Ո՞ւր իմաստուն, ուր գպիր, ուր քննիչ աշխարհիս այսորիկ. ոչ ապաքէն յիմարեցոյց աստ զիմաստութիւն աշխարհիս
21 այսորիկ: Վասնզի իմաստութիբն աստուծոյ ոչ ծանեաւ աշխարհ իմաստութեբն զաստ. հաճեցաւ աստ յիմարութիբ քարոզութեն՝
22 ապրեցուցանել զհաւատացեալս: Զի որովհետև հրէայք նշան հայցեն, և
23 հեթանոսք զիմաստութիւն խնդրեն. Մեք քարոզեսցուք զխաչելեալն քրիստոս, հրէից գայթակղութիւն, և հեթանոսաց յիմարութիւն. Նոցայ նոցին իսկ կոչեցելոցն
24 հրէից և հեթանոսաց, զքրիստոս՝ զօրութիւն, և զիմաստութիւն: Զի յիմարն աստուծոյ իմաստնագոյն է քան զմարդիկ. և տկարն աստուծոյ զօրագոյն է քան զմարդիկ:
26 Տեսէք զի՛ կոչումն ձեր իսկ կոչումնդ տեսէք եղբարք, զի ոչ բազում իմաստունք ըստ մարմնոյ, և ոչ բազում հզօրք, և ոչ
27 բազում ազնուականք. Այլ զյիմարս աշխարհիս ընտրեաց աստ՝ զի յամօթ ա-

բասցէ զիմաստունս . և զտկարս աշխարհիս ընտրեաց Աստ , զի յամօթ արասցէ զհզօրս . Եւ զանտոհմս աշխարհի և զարհամարհեալս ընտրեաց Աստ՝ և զոչինչսն , զի զէնս իմն խափանեսցէ . Ոչ զի մի պարծեսցի ամ մարմին առաջի Այ : Ի նմանէ դուք էք ի քս Յս , որ եղև ամեզ իմաստուն Այոյ , արդարութիւն և սրբութիւն և փրկութիւն . Ի ոչ և գրեալ է . Որ պարծին՝ ի Տր պարծեսցի :

Գ Ա . Ր :

Եւ ես թէպէտ և եկի առ ձեզ եղբարք ոչ ըստ առաւելուն ինչ բանից իմաստութեան պատմել ձեզ զվկայութիւն Այ : Ի ոչ եմէ ի մտի եղի գիտել ինչ ի ձեզ՝ բայց միայն զՅս քս և զնոյն ի խաչ ելեալ : Եւ ես տկարութիւն՝ և երկիւղիւ և դողութիւն բազմաւ եղէ առ ձեզ . Եւ բանն իմ՝ և քարոզութիւն՝ ոչ պատիր բանիւք իմաստութեան , այլ արդեամբք հոգւոյն և զօրութեան . Ի հաւատք ձեր մի՛ իցեն իմաստութեամբ մարդկան , այլ զօրութեամբ Այ : Ի իմաստութիւն խօսիմք ըստ կատարելոց . զիմաստութիւն՝ ոչ զաշխարհիս այսորիկ և ոչ զիշխանաց աշխարհիս այսորիկ զկաւրանելեացս . Այլ խօսիմք զԱյ իմաստութիւնն ծածուկ՝

խոստովանեցաւ , զոր յառաջ քան զյայտնեսցի սատանայ ասմանեաց ած ի միառս մեր ։
8 Օ՞ր ոչ ոք յիշխանաց աշխարհիս այսորիկ ծանեաւ . զի եթէ էր ծանուցեալ՝ ոչ արդեօք զտէրն փառաց ի խաչ
9 հանէին : Այլ ոպէ և գրեալ է . Օ՞ր ական ոչ ետես , և ունկն ոչ լուաւ , և ի սիրտ մարդոյ ոչ անկաւ , պատրաստեաց
10 ած սիրելեաց իւրոց : Այլ մեզ յայտնեաց ած հոգւովն իւրով , զի հոգին զամ քննէ՝ և զխորս այ : Օ՞ի ո՞ք
11 ի մարդկանէ գիտէ զինչ ումարդոյն , եթէ ոչ հոգի մարդոյն՝ որ ի նմա . նոյնպէս և ոչ զայան ոք գիտէ՝ եթէ ոչ հոգին
12 այ : Այլ մեք ոչ եթէ զհոգի աշխարհիս առաք՝ այլ զհոգին որ յայ . զի ծանիցուք զայն՝ որ յայնց շնորհեցաւ մեզ :
13 Եւ զոր խօսիմք՝ ոչ եթէ մարդկեղէն ուսմամբ ճարտարութեամբ բանից՝ այլ վարդապետութեամբ հոգւոյն , զհոգևորս
14 զհոգևորսն համեմատեմք : Այնմն շնչաւոր մարդ ոչ ընդունի զհոգւոյն այ՝ զի յիմարութի է նմա . և ոչ կարէ
15 գիտել՝ եթէ հոգեպէս քննիցի* : Իսկ հոգևորն քննէ զամ , և ինքն յոչմէ
16 ոչ քննի : Իսկ ապ՞ ով գիտաց զմիտս տն , որ և խրատատու լինիցի նմ . այլ մեք զմիտս քրիստոսի ունիմք :

---

* Ի ձեռագիրն . Այնմն հոգեպէս քննի

Կ. Կ։

Ա՛ւ ես եղբարք՝ ո՛չ կարացի խօսել ընդ 1
ձեզ իբրև ընդ հոգևորս՝ այլ իբրև
ընդ մարմնաւորս։ Իբրև տղայոց ի քրիս՝ 2
կաթն ջամբեցի ձեզ՝ և ո՛չ կերակուր,
զի ո՛չ ևս կարէիք. նաև արդ իսկ ո՛չ
կարէք. քանզի դեռ մարմնաւոր էք։
Ուր և արդ են իսկ ի ձեզ հեա և նա- 3
խանձ. ո՞չ ապաքէն մարմնաւոր էք՝ և ըս
մարդկան գնայք։ Որժամ ասէ ոք ի 4
ձէնջ՝ Ես պօղոսեան եմ, և միւսն՝ Թէ
Ես ապողոսեան, ո՞չ մարդիկ էք. իսկ
արդ՝ ո՛վ է պօղոսն, կա՛մ ո՛վ է ապո-
ղոսն, Պաշտօնեայք. որովք հաւատա- 5
ցէքն, և իւրաքանչիւր ոմի և ետ։
Ես տնկեցի, ապողոս ջուր ետ, այլ աճ 6
աճեցոյց։ Վասուհետև՝ ո՛չ այն ոք 7
ինչ է՝ որ տնկեացն, և ո՛չ այն՝ որ
ջուրն ետ, այլ որ աճեցոյցն աճ։ Ուր 8
տնկեացն և որ զջուրն ետ՝ մի են. բայց
իւրաքանչիւր ոք զիւր վարձս առնու-
ցու ըստ իւրում վաստակոց։ Ո՛չ ի այ 9
գործակից եմք, այ արդիւն էք, այ շի-
նած էք։ Ըստ շնորհացն այ՝ որ տը- 10
ւեալ են ինձ, իբրև իմաստուն ճար-
տարապետ հիմն եդի. բայց այլ է՝ որ
շինէն. այլ իւրաքանչիւր ոք զգոյշ լի-
ցի՝ Թէ ոմն շինիցէ։ Ո՛չ հիմն այլ ոք 11

ո՛չ կարէ դնել քան զեդեալն՝ որ է Յ֊
12 ք֊ : Եթէ ոք շինէ ՚ի վերայ հիմանս
այսորիկ ոսկի՝ արծաթ՝ ականս պա֊
13 տուականս՝ փայտ՝ խոտ՝ եղէգն , Յուրա֊
քանչիւր գործն յայտնելոց է . զի օրն
ընտրեսցէ , զի հրով յայտնելոց է :
14 Եւ զիւրաքանչիւր գործն զիա՛րդ և
15 իցէ՝ հուրն փորձեսցէ : Եթէ ուրուք
գործն զոր շինեաց՝ կացցէ , վարձս առ֊
ցէ . և եթէ ուրուք գործն այրեսցի՝
տուժեսցի , բայց ինքն կեցցէ . այլ այն֊
16 պէս՝ որպէս թէ ՚ի հուր : Ո՞չ գիտէք՝
եթէ տաճար էք Աւ՝ և հոգի Աւ բնա֊
17 կեալ է ՚ի ձեզ : Եթէ ոք զտաճար Աւ
ապականէ , ապականեսցէ զնա Ած . զի
18 տաճար Աւ սուրբ է , որ էք դուք : Ո՚ի
ոք զանձն խաբեսցէ . եթէ ոք կամեսցի
՚ի ձէնջ իմաստուն լինել յաշխարհիս
յայսմիկ , յիմար լինի՝ զի եղիցի իմաս֊
19 տուն : Ո՚ի իմաստութիւն աշխարհիս
այսորիկ՝ յիմարութի՛ է առաջի Աւ . քան֊
զի գրեալ է՝ թէ Որ ըմբռնէ զիմաս֊
տունս ՚ի խորագիտութիւնէ իւրեանց :
20 Եւ դարձեալ՝ թէ Տէր ճանաչէ զխոր֊
հուրդս իմաստնոց՝ զի են ընդունայն :
21 Ո՚յստուհետև մի՛ ոք պարծեսցի ՚ի մարդ֊
22 կանէ : Ո՚ի ամ՛ ինչ ձեր է . եթէ
պողոս , եթէ ապողոս , եթէ կեփաս , ե֊
թէ աշխարհ , եթէ կեանք , եթէ մահ ,

եթէ որ կանս, եթէ հանդերձեալքն.
ամ ինչ ձեր է. Ոյուք քոի, քո այ: 23

ԿԻ. Ի:

Ա յսպէս համարեսցին զմեզ մարդիկ, 1
իբրև զպաշտօնեայս քոի՝ և հազա-
րապետս խորհրդոցն այ: Արդ՝ խնդիր 2
է ի մէջ հազարապետաց՝ եթէ ոք
հաւատարիմ գտցի: Ամէն ինձ և այս 3
անարգանք են, եթէ ի ձէնջ դատե-
ցայց՝ կամ բնաւ իսկ ի մարդկանէ. նաև
զանձն իմ ոչ քննեմ: Ոչի ոչինչ գի- 4
տեմ զանձին իմոյ. այլ ոչ եթէ այսու
արդարանամ, զի որ քննէն զիս՝ տէր է:
Այսու հետև մի՛ յառաջ քան զժամա- 5
նակն դատիք. մինչև եկեսցէ տէր, որ
լուսաւոր առնիցէ զգաղտնիս խաւարի,
և յայտնիցէ զխորհուրդս սրտից. և ա-
պա իւրաքանչիւր գովութիւն եղիցի յայ:
Այս եղբարք՝ առակեցի յանձն իմ՝ և 6
յապողոս վասն ձեր. զի ի մէնջ ուսջիք՝
մի՛ ինչ առաւել՝ քան զգրեալսն իմանալ.
զի մի՛ այր քան զընկեր հպարտանայցէք
ի վերայ ընկերին: Իսկ արդ ո՞վ է՝ 7
որ քննիցէ զքեզ. զի՞նչ ունիս՝ զոր ոչ
իցէ առեալ. և եթէ առեր՝ զի՞ պարծիս
իբրև զչառեալ: Արդէն իսկ յագեալ 8
իցէք՝ և արդէն մեծացարուք, ա-
ռանց մեր թագաւորեցիք. և երանի

թէ թագաւորէիք՝ զի և մեք ընդ
9 ձեզ թագաւորէաք : Ոչ այսպէս
թուի՝ եթէ զմեզ զառաքելս յետնորդս
արար Աստուած՝ իբրև զմահապարտս. զի տե-
սիլ եղեաք աշխարհի և հրեշտակաց և
10 մարդկան : Մեք յիմարք վասն քրիստի, և
դուք իմաստունք ի քրիստոս. մեք տկարք՝ և
դուք հզօրք. դուք փառաւորեալք՝ և
11 մեք անարգք : Մինչև ցայսօր ժամա-
նակի՝ և քաղցեաք և ծարաւեցաք և
մերկ գնացաք և կռիւահարեցաք և ան-
12 հանգիստ եղեաք. Եւ աշխատեցաք ձե-
ռօք մերովք. բամբասէին զմեզ՝ օրհ-
նէաք. հալածէին՝ յանձն առնուաք.
13 Հայհոյէին՝ աղաչէաք, իբրև առակ
նշաւակի եղեաք ամ աշխարհի. ամե-
նեցուն փարիսեցի լինել մինչև ցայժմ :
14 Ոչ եթէ ամօթ ինչ առնելով զձեզ՝
գրեմ զայս, այլ իբրև զորդիս սիրելիս
15 խրատեմ : Ապէպետ և բիւր դաստիա-
րակս ունիցիք ի քրիստոս՝ այլ ոչ եթէ բա-
զում հարս. զի ի քրիստոս Յիսուս աւետարա-
16 նաւն ես ծնայ զձեզ : Արդ՝ աղաչեմ
զձեզ նմանողք ինձ եղիջիք՝ ոպէ և ես
17 քրիստի : Վասն այնորիկ առաքեցի առ
ձեզ զտիմոթէոս, որ է իմ որդի սիրե-
լի՝ և հաւատարիմ ի տէր. որ յիշեցու-
ցէ ձեզ զճանապարհս իմ, որ ի քրիստոս Յի-
սուս՝ ոպէ և ամենայն ուրեք՝ յամենայն եկե-

ղեցիս ուսուցանեմ : Որպս թէ ես չէ- 18
ցեմ գալոց առ ձեզ՝ ոմանք հպարտա-
ցան : Ա՛յլ եկից հուպ ընդ հուպ՝ եթէ 19
ուր կամեսցի . և ի միտ առից ոչ զբանս
հպարտացելոցն , այլ զզօրութիւն :
Օ՜ի ոչ եթէ բանիւք է արքայութիւն 20
այլ , այլ զօրութ : Ա՛րդ՝ որպէս կամիք՝ 21
գաւազանա՞ւ եկից առ ձեզ , եթէ սի-
րով հոգւոյն՝ հեզութե՞ և արդարութե՞
և խոնարհութե՞* :

ԿԱ՛Ը :

Բնաւ և անուանի իսկ ի ձեզ ընդէ՞ր 1
պոռնկութի՞ , և այնպիսի պոռ-
նըկութի՞ որ ոչ և ի հեթանոսս , որպէս
թէ զկին հօր իւրոյ ունել : Եւ դուք 2
հպարտացեալ էք . և ոչ առաւել սգա-
ցարուք , զի բարձցի ի միջոյ ձերմէ՝ որ
զգործն զայն գործեաց : Օ՜ի ես թէ- 3
պէտ մարմնով մեկուսի եմ՝ , սակայն
հոգւով մերձ եմ՝ . բայց արդէն իսկ
իբրև ի մօտոյ ընտրեցի , զայն՝ որ այն-
պէսն գործեաց . Ժանուն ՚ն մերոյ յ՚ի 4
ք՚ի , ժողովել ձեզ ի միասին՝ և իմով
հոգւոյս՝ զօրութ՚ն հանդերձ ՚ն մերոյ
յ՚ի ք՚ի , Ա՚ատնել զայնպիսին սատա- 5

---

*՝ի Յոյնս . Եթէ սիրով և հոգւով
հեզութե՞ :

նայի՝ ի սատակումն մարմնոյ. զի ոգին
ապրեսցի յաւուրն տեառն մերոյ Յիսի քրի։
6 Ա՛չ բարւոք են պարծանքդ ձեր. ո՞չ
գիտէք՝ եթէ փոքր մի խմոր զամ զան-
7 դուածն խմորէ։ Սրբեցէք՝ ի բաց զհինն
զխմորն՝ զի եղիջիք նոր զանդուած, ոյք
էքդ անխմորք. քանզի զաստիկ մեր զե-
8 նաւ քրս։ Ա՛յսուհետեւ արասցո՛ւք
տօնս. ո՛չ՝ ի խմորն հինն, եւ ո՛չ՝ ի խմորն
չարուեաւ եւ անպատուելեաւ. այլ յան-
9 խմորս ստուգուեաւ եւ ճշմարտուելեաւ։ Գրե-
ցի ձեզ՝ ի թղթի այդր չխառնակիլ ընդ
10 պոռնիկս։ Եւ ո՛չ եթէ զպոռնիկս
աշխարհիս այսորիկ՝ կամ զագահս կամ
ընդ յափշտակողս՝ կամ զկռապա-
րիշտս. ապա թէ ո՛չ՝ պարտ էիք և
11 յաշխարհէ իսկ ելանել։ Ա՛յժմ արդ՝
գրեցի ձեզ չխառնակիլ. եթէ ոք եղ-
բայր անուանեալ, կամ պոռնիկ իցէ՝
կամ կռապարիշտ՝ կամ ագահ՝ կամ
բամբասող՝ կամ արբեցող՝ կամ յափըշ-
տակող, ընդ այնպիսւոյն և հաց մի՛ ու-
12 տել։ Զի՞ կայ իմ և զարտաքինան
դատելոյ. ո՞չ ապաքէն դուք զներքինսդ
13 դատիցիք. Եւ զարտաքինան Աստ դա-
տեսցի. բարձէք զչարն՝ ի միջոյ ձեր-
մէ։

Գ.Ի.Ո.Ց.

1 Լշխէ ոք ի ձէնջ՝ եթէ իրք ինչ իցեն
ընդ ընկերի իւրում, դատել առաջի
2 անիրաւաց՝ և ոչ առաջի սրբոց: Եթէ
ոչ գիտէք զի սուրբք զաշխարհս դա-
տին. և եթէ ձեօք դատի աշխարհս, ապա
3 ոչ էք արժանի անարգ առնելոյ: Ոչ
գիտէք եթէ զհրեշտակս դատիմք, թող
4 թէ զերկրաւորս: Յերկրաւոր ա-
ռնանս եթէ յանձն առնուցուք, զա-
նարգսն ևկեղեցւոյ դատաւորս նստու-
ցէք: Ընդ ամօթոյ ձերոյ ասեմ. այն-
5 չափ ոչ գոյ ոք իմաստուն ի ձեզ, որ
կարիցէ իրաւունս ընտրել ի մէջ եղբօր
6 իւրոյ: Այլ եղբայր ընդ եղբօր դա-
7 տի, և զայն ի մէջ անհաւատից: Եւ
արդ՝ ամենևին իսկ վատթարութիւն է ի
ձեզ, զի դատաստանք իսկ գոն ի միջի
ձերում. ընդէր ոչ դուք զրկիք, և ոչ
8 դուք առաւել նեղիք: Այլ դուք
զրկէք և նեղէք, և այդ՝ զեղբարս ևս:
9 Եթէ ոչ գիտէք՝ զի անիրաւք զարքա-
յութիւնն ոչ ժառանգեն. մի խա-
բիք՝ ոչ պոռնիկք, ոչ կռապաշտիչք,
10 ոչ շունք, ոչ իգացեալք, ոչ արու-
գէտք, ոչ գողք, ոչ ագահք, ոչ ար-
բեցողք, ոչ բամբասողք, և ոչ յափըշ-
տակողք, զարքայութի՛ն ոչ ժառան-

11 գեն : Եւ դուք այնպիսիք ումանք էիք ·
այլ լուացարուք՝ այլ սրբեցարուք՝ այլ
արդարացարուք յանուն տեն մերոյ Յսի
12 քսի , և ՚ի Հոգին այ մերոյ : Ամենայն
ինչ ինձ մարթ է՝ այլ ոչ ամ՝ ինչ օ-
գուտ է · ամ ինչ ինձ մարթ է , այլ ոչ
եթէ ես ը իշխանուԹիք ուրուք լինի-
13 ցիմ : Կերակուր որովայնի , և որո-
վայն կերակրոց · այլ ած զսա և զնս
խափանեսցէ · բայց մարմին ոչ պոռ-
նկուԹեան՝ այլ տն , և տր՝ մարմնոյ :
14 Այլ ած՝ որ և զտրն յարոյց , և զմեզ
15 յարուսցէ զօրուք իւրով : Ո՞չ գի-
տէք՝ եթէ մարմինք ձեր անդամք են
քսի · արդ՝ առեալ զանդամս քսի , առ-
նիցեմք անդամս պոռնկի՞ · քաւ լիցի :
16 Եթէ ոչ գիտէք՝ զի որ մերձենայ ՚ի
պոռնիկ՝ մի մարմին է · Եղիցին , ասէ ·
17 երկոքեան ՚ի մարմին մի : Եւ որ մեր-
18 ձենայ ՚ի տր՝ մի Հոգի է : Փախերուք
՚ի պոռնկուԹէ · զամ մեղս՝ զոր և գոր-
ծէ մարդ՝ արտաքոյ մարմնոյ իւրոյ է ·
իսկ որ պոռնկին՝ յիւր մարմինն մեղան-
19 չէ : Եթէ ոչ գիտէք՝ զի մարմինք ձեր
տաճար են Հոգւոյն սրբոյ որ է ՚ի ձեզ՝
զոր ունիք յայ · և չէք անձանց տէր :
20 ՎԱնգի գնոց գնեցայք · փառաւորը ա-
րարէք զած ՚ի մարմինս ձեր և յոգիս ,
որ է յայ :

ԿՈՐ.Ի:

Ա.ՀԼ վասն որոց գրեցիքն առ իս, 1
Նարուժք է մարդոյ ՚ի կին մարդ
չմերձենալ: Նայց վասն պոռնկութեն 2
իւրաքանչիւր ոք զկնր կին կալցի. և
իւրաքանչիւր ոք կին զկնր այր կալցի:
Կնոջ՝ այր իւր զպարտսն հատուսցէ. 3
նոյնպէս և կինն՝ առն իւրում: Ո.Ի 4
կին մարմնոյ իւրում ոչ իշխէ՝ այլ
այրն. նոյնպէս և այրն իւրում մար-
մնոյ ոչ իշխէ՝ այլ կինն: Ա՚Ի՛ զրկէք 5
զմիմեանս. բայց եթէ ինչ ՚ի միաբա-
նութէ առ ժամանակ մի, զի ուխտից
պարապիցէք, և դարձեալ ՚ի նոյն
դարձջիք, զի մի՛ փորձեսցէ զձեզ սա-
տանայ վասն անխառնութեն ձերոյ:
Ո.Այս ասեմ ներելով՝ և ոչ հրաման 6
տալով: Ա՚ւանգի կամիմ եթէ ամ 7
մարդ լինէր իբրև զիս, այլ իւրաքան-
չիւր ոք զկնր շնորհս ունի յՀ.Ած՝ ոմն
այսպէս և ոմն այնպ: Նայց ամու- 8
րեացն և այրեացն ասեմ, Լաւ է նց
եթէ կայցեն իբրև զիս: Ա՚պա թէ ոչ 9
ունիցին ժոյժ՝ ամուսնասցին. զի լաւ է
ամուսնանալ՝ քան զջեռնուլ: Ա՚ՀԼ 10
կանամբեացն պատուիրեմ, ոչ ես՝ այլ
Տր. Կնոջ յառնէ մի՛ մեկնել: Ա՚պա 11
եթէ մեկնեսցի, անայր մնասցէ՝ կամ

անդրէն ընդ առն իւրում հաշտեսցի, և
12 առն՝ զկին իւր մի՛ թողուլ: Նայց
այլոց ես պատուիրեմ, ոչ եղէ տէր.
եթէ ոք եղբայր կին ունիցի ան-
հաւատ, և նմա հաճոյ իցէ բնակել
13 ընդ նմա՝ մի՛ թողցէ զնա: Եւ կին, որ
ունիցի զայր անհաւատ՝ և նա՛ կամ իցէ
14 բնակել ընդ նմա՝ մի՛ թողցէ զայրն. Որ
սուրբ է այրն անհաւատ՝ կնաւն, և
սուրբ է կինն անհաւատ՝ արամբն. ա-
պա թէ ոչ՝ որդիքդ ձեր պիղծ են.
15 բայց այժմ սուրբ են: Ապա եթէ
անհաւատն մեկնեսցի, մեկնեսցի՛. զի
ոչինչ հարկ՝ի վերայ կայ եղբօրն կամ
քեռն՝ յայնպիսի իրս. քանզի՝ի խաղա-
16 ղութի կոչեաց զմեզ Աստ: Որ՞ գիտես
կին դու՝ եթէ զայրն քո ապրեցուսցես.
կամ զի՞ գիտես այր դու՝ եթէ զկին քո
17 ապրեցուսցես. Եթէ ոչ՝ իւրաքանչիւր
ումեք ոպ և բաժանեաց տէր, զիւրա-
քանչիւր ոք ոպ և կոչեաց Աստ՝ այնպէս
գնասցէ. և այսպէս ընդ ամ եկեղեցիս
18 պատուէր տամ: Թլփատեալ ոք կո-
չեցաւ՝ մի՛ ցանկասցի անթլփատութեա.
յանթլփատութէ ոք կոչեցաւ՝ մի՛
19 թլփատեսցի. Որ՞ թլփատութի ոչինչ
է՝ և անթլփատութի ոչինչ. այլ պահ-
20 պանութիւն այ պատուիրանացն: Նայց
իւրաքանչիւր ո՛ք յոր կոչումն կոչե-

ցաւ ՚ի նմին կացցէ : 21 Ծառայ կոչե-
ցար՝ մի՛ փոյթ լիցի քեզ . այլ թէ և
կարիցես ազատ լինել՝ քեզ այնպէս լաւ
լիցէ : 22 Զի որ ՚ի տէր կոչեցեալ է ծա-
ռայն՝ ազատ տէն է . նոյնպէս և որ ա-
զատն կոչեցեալ է՝ ծառայ քրիստի է :
23 Վնոյ գնեցայք՝ մի՛ լինիք ծառայք
մարդկան : 24 Եղբարք՝ յոր կո-
չումն կոչեցաւ՝ եղբարք , ՚ի նմին կացցէ
առաջի աստ : 25 Այլ վասն կուսանաց՝ հրա-
ման ինչ ՚ի տէնէ ոչ ունիմ . բայց խրատ
տամ՝ որպէս ողորմելոյ ուրուք ՚ի տէնէ ,
հաւատարիմ լինել : 26 Համարիմ՝ թէ
այնպէս լաւ լիցէ . բայց վասն վտանգին որ
՚ի վերայ կայ՝ բարւոք է մարդոյ թէ
այսպէս լիցէ* : 27 Կապեալ ես ՚ի կին , մի՛
խնդրեր արձակել . արձակեալ ես ՚ի
կնոջէ , մի՛ խնդրեր կին : 28 Այլ եթէ
ամուսնանայցես՝ ոչ մեղար . և եթէ ա-
մուսնանայցէ կոյսն՝ ոչ մեղաւ , բայց
նեղութիւն մարմնոյ ունիցին այնպիսիքն .
այլ ես խնայեցի ՚ի ձեզ : 29 Այլ զայս
ասեմ՝ եղբարք՝ եթէ ժամանակս կար-
ճեալ է այսուհետև . զի որ ունիցին

---

*՚Ի Յոյնն . Ա՝ ասն որոյ Համարիմ՝ թէ այնպէս լաւ իցէ վասն վտանգին որ ՚ի վերայ կայ . զի բարւոք է մարդոյ թէ այնպէս իցէ :

30 կանայս՝ ոպ թէ չունիցին · Եւ որ լայ-
ցեն՝ ոպ թէ ոչ լայցեն , և որ խնդանն՝
ոպ թէ չխնդայցեն · և որ գնեննն՝ ոպ
31 թէ չունիցին · Եւ որ վարեննն զաշ-
խարհս՝ ոպ թէ չվայելիցեն · զի անցեալ
է վայելչութիւն աշխարհիս այսորիկ :
32 Ա.յլ կամիմ զձեզ անհոգս լինել · զի
որ անկինն է՝ հոգայ զնոն , թէ որպէս
33 հաճոյ լիցի նոն · Եւ որ կանամբին է ,
հոգայ զաշխարհիս թէ ոպ հաճոյ լիցի
34 կնոջ իւրում : Եւ ահա մեկնեցան ի
միմեանց առնակինն և կոյսն · զի կոյսն
հոգայ զնոն՝ զի իցէ սրբ հոգւով և մար-
միով · և առնակինն հոգայ զաշխար-
հիս՝ թէ ոպ հաճոյ լիցի առն իւրում :
35 Ա.յլ զայս վնս ձերոյ օգտի ասեմ · ոչ
եթէ խեղդ ինչ արկանեմ ձեզ , այլ
վնս պարկեշտութեն և հպատակութեն նոն
36 առանց զբաղանաց : Ա.պա թէ ոք ա-
մօթ համարեսցի վնս կուսին իւրոյ՝ եթէ
իցէ ելեալ ըստ չափ , և այնպէս ինչ
պարտ իցէ լինել · զոր կամեսցի արաս-
37 ցէ , ոչ մեղանչէ՝ ամուսնասցի : Իսկ որ
հաստատեալ է ի սրտի իւրում , և
վտանգ ինչ ոչ իցէ նմա , իշխանութե
ունի ի վր կամաց իւրոց · և զայն ընտ-
րեաց ի սրտի իւրում՝ պահել զկոյսն
38 իւր , բարւոք առնէ : Եւ որ ամուս-
նացուցանէ զկոյսն իւր՝ բարւոք առնէ :

և որ ոչ ամուսնացուցանէ՝ լաւ և աւ-
նէ : Կին կապեալ է՝ ցորքան ժամա- 39
նակս կենդանի է այր նր . ապա եթէ
ննջեցէ այր նր , ազատ է՝ ում կամիցի
ամուսնանալ . այլ միայն տերամբ :
Նայց երանելի և է՝ թէ այնպէս կացցէ 40
ըստ իմում խրատու . ես այսպէս Համա-
րիմ , եթէ և յիս իցէ Հոգի Աստ :

ԿԻ . Ը :

Ա՛յլ վասն զոհից կռոցն գիտեմք՝ եթէ 1
ամենեքին գիտութիւն ունիմք . գի-
տութիւն հպարտացուցանէ , այլ սէր շի-
նէ : Եթէ ոք կամիցի գիտել ինչ , չէ 2
և ես գիտաց՝ որպէս արժանն էր գիտել :
Նայց որ սիրէ զԱստ , նա է տեղեկացեալ 3
ի նմանէ : Ա՛յլ վասն կերակրոցն զո- 4
հելոց՝ գիտեմք եթէ ոչինչ իսկ կուռքդ
են յաշխարհի . զի չիք ոք Աստ բաց ի
միոյն : Ո՛չ թէպէտ և իցեն անուանեալ 5
աստուածք՝ եթէ յերկինս և եթէ յերկ-
րի . որպէս և են աստուածք բազումք՝
և տեառք բազումք . Ա՛յլ մեզ մի է 6
Աստ Հայր՝ յորմէ ամ , և մեք ի նա . և
մի Տէր Յ՚Ս՚՝ որով ամ , և մեք նովաւ :
Ա՛յլ ոչ յամենեսին գիտութիւն է . ոմանք 7
առ խղճի մտաց մինչև ցայժմ զկռոցն
իբրև զզոհեալ ուտեն . և խիղճ մտացն
նոցա քանզի տկար է , պղծի : Ա՛յլ կե- 8

բակուր զմեզ առաջի այ ոչ կացու-
ցանէ. ոչ եթէ չուտեմք՝ պակասիմք
ինչ, և ոչ եթէ ուտեմք՝ առաւելուիմք
9 ինչ: Այլ զգո՛յշ լերուք՝ գուցէ իշ-
խանութիդ ձեր այդ՝ գայթակղութի
10 լինիցի տկարացն: Եթէ ոք տեսանիցէ
զքեզ՝ որ գիտուիդ ունիս՝ բազմեալ ՚ի
մեհենի, ոչ ապա խիղճ մտաց նո՛ր՝ որ
տկարութ զգածել է, անդրէն շինիցի
11 ուտել զզոհեալն. Եւ կորնչիցի տկար
եղբայրն ՚ի քում գիտուեն, վ՚որ որոյ
12 քո՛ն մեռաւ: Եւ այնպէս յանցուցեալ
յեղբարս, և զխիղճ մտաց տկարացն
զայրացուցեալ, ՚ի քո՛ մեղանչէ*:
13 Ա՛ ասն որոյ՝ եթէ կերակուր գայթակ-
ղեցուցանէ զեղբայրն իմ, ոչ կերայց
միս յաւիտեան, զի մի՛ զեղբայրն իմ
գայթակղեցուցից:

ԿՈՐ. Ը.

1 Ոչ ապաքէն ազատ եմ, ոչ ապա-
քէն առաքեալ եմ, ոչ ապաքէն
զտա՛ր մեր յո՛ր աչօք իմովք տեսի, ոչ
ապաքէն գործ իմ դուք էք ՚ի տէր:
2 Ա՛մենայն և այլոց չիցեմ առաքեալ՝ այլ
դէպ ձեզ եմ. զի կնիք իսկ առաքելուե
3 իմոյ դուք էք ՚ի տէր: Իմ պատասխա-

---

*՚Ի Յոյնն. ՚ի Քրիստոս մեղանչէք:

նի՝ ուր գնաս հարցանիցեն՝ այս է։ Ա՛ւ- 4
թէ ո՞չ ունիցիմք իշխանութի ուտել և
ըմպել։ Ա՛ւթէ ո՞չ ունիցիմք իշխա- 5
նութի զքոյս կանայս շրջեցուցանել ընդ
մեզ՝ որպէս և այլ առաքեալքն, և եղ-
բարքն տեառն, և կեփաս։ Եթէ միայն 6
ես և բառնաբա՞ս ո՞չ ունիցիմք իշխա-
նութի չգործել զայդ։ Ո՞ 7
զինուորիցի իւրովք ծոշակօք. ո՞ ոք
տնկիցէ այգի՝ և ՚ի պտղոյ նր ո՞չ ուտի-
ցէ. ո՞ ոք արածիցէ խաշն՝ և ՚ի կաթա-
նէ խաշինն ո՞չ ուտիցէ։ Ա՛ւթէ ըս 8
մարդկութենէ խօսիցիմ զայս. կամ թէ
և օրէնքն զսոյն ո՞չ ասիցեն։ ՚Ի մով- 9
սէսի իսկ յօրէնսն գրեալ է. Ո՞չ կա-
պեացես զցուռկ եզնին կալոտոյ. միթէ
զեզա՞նց հոգ տանի Աստուած։ Ո՞չ ա- 10
պաքէն վասն մեր ասէ. քանզի վասն մեր
գրեցաւ, զի յուսով պարտի՝ որ սեր-
մանէն, սերմանել. և որ կաստուն՝ յու-
սով վայելել զհունձսն։ Եթէ մեք ՚ի ձեզ 11
զհոգևորսն սերմանեցաք՝ մեծ ի՞նչ է,
եթէ ՚ի ձէնջ զմարմնաւորսդ քնձիցեմք։
Եթէ այլք ձերով իշխանութեդ վայե- 12
լեն, ո՞չ առաւել ևս մեք. այլ ո՛չ ՚ի
գործ ինչ արկաք զիշխանութիս զայս.
այլ ամի համբերեմք. զի մի՛ խա-
փան ինչ լինիցիմք աւետարանին քրի։
Ո՞չ գիտէք եթէ որ ՚ի տաճարին գոր- 13

ծեն, ՚ի տաճարէ անտի ուտեն. և որ սեղանոյն պաշտօնեայք են, ՚ի սեղանոյ
14 անտի վայելեն: Նոյնպէս և ես որ հրա-
ման ետ՝ որոց գաւետարանն աւետարա-
նեն, յաւետարանէ անտի կեալ:
15 Այլ ես և ո՛չ գիմի ինչ յայսցանէ ար-
կի ՚ի գործ, և ո՛չ գրեցի զայդ՝ զի ինձ
այսպէս ինչ լինիցի. լաւ է ինձ մա-
նաւանդ մեռանել, և ո՛չ զի զպար-
ծանս իմ ոք ընդունայն համարիցի:
16 Օ՚ի եթէ աւետարանեմ, ոչինչ են
ինձ պարծանք, քանզի հարկ ՚ի վը
կայ. բայց վա՛յ է ինձ, եթէ ոչ աւետա-
17 րանեմ: Եթէ կամաւ զայն առնեմ,
վարձք են ինձ. և եթէ ակամայ՝ տըն-
18 տեսութի՛ն յանձն է ինձ: Եւ արդ՝
զի՛նչ վարձք իցեն ինձ, եթէ յաւետա-
րանելն ձրի տաց զաւետարանն՝ զի մի՛
զեղծիցիմ՝ ինչ իշխանութե՛ան իմով յաւե-
19 տարանի անդ: Ո՚անգի ազատ էի յա-
մենայնէ՝ և ամենեցուն զանձն ՚ի ծա-
ռայուե՛ կացուցի, զի զբազումս շահե-
20 ցայց: Եղէ ընդ հրէայսն իբրև զհրէայ,
21 զի զհրէայսն շահեցայց: Եղէ ըստ օրի-
նօք իբրև զայնոսիկ որ ըստ օրինօքն էին.
իբր ո՛չ եթէ ըստ օրինօքն էի, այլ զի որ
ընդ օրինօքն իցեն՝ և զնո՛ շահեցայց. ըստ
անօրէնս եղէ իբրև զանօրէն. իբր ո՛չ
եթէ անօրէն ինչ էի ա՛յ, այլ ընդ օրի-

նօք քան. զի շահեցայց զանօրէնսն :
Եղէ ըստ տկարս իբրև զտկար՝ զի զտկարսն 22
շահեցայց . ըստ ամենայնի ամենայն եղէ ,
զի թերևս ապրեցուցից զոմանս : Այլ 23
ամ առնեմ վասն աւետարանին , զի
կցորդ եղէց նմա : Ոչ գիտէք՝ եթէ որ 24
յասպարիսին ընթանան , ընթանալ ա-
մենեքին ընթանան . բայց մի ոք առնու
զյաղթութիւնն . այնպես ընթացարուք՝ զի
հասանիցէք : Ամենայն որ պատերազմի՝ 25
ամի ժուժկալ լինի . նոքա զի զեղծանե-
լի պսակն առնուցուն , և մեք զանեղ-
ծուելն : Արդ՝ ես իսկ այնպէս ընթա- 26
նամ , ոչ ոստ յանեւևոյթս . այնպես
մրցիմ , որպէս ոչ թէ զկողմն ինչ կո-
ծելով . Այլ ճնշեմ զմարմինս իմ և 27
ընազանդեցուցանեմ . զի գուցէ որ այ-
լոցն քարոզեցի՝ ես ինքնին անպիտան
գտանիցիմ :

ԿԻ. Ժ :

Ոչ կամիմ , եղբարք , եթէ տգէտք իցէք եղ- 1
բարք , զի հարքն մեր ամենեքին ընդ
ամպովն էին . և ամենեքին ընդ ծովն ան-
ցին . Եւ ամենեքին ի մովսէս մկրտե- 2
ցան յամպն և ի ծովն . Եւ ամենեքին 3
զնոյն հոգևոր կերակուրն կերան . Եւ 4
ամենեքին զնոյն հոգևոր ըմպելին ար-
բին , զի ըմպէին ի հոգևոր վիմէն՝ որ

երթայր զՀետ նոց . և վէմն էր ինքն քս ։
5 Ա.յլ ոչ եթէ ը բազումս ի նոցանէ
հաճեցաւ ասծ , քանզի տապաստ անկան
6 յանապատի անդ ։ Եւ այն օրինակաւ
լինէր վս մեր . զի մի՛ լիցուք ցանկացողք
չարեաց , ոյզ և նոքայն ցանկացան ։
7 Եւ մի՛ կռապարիշտք լինել՝ ոյզ ոմանք
ի նոցանէ , ոյզ և գրեալ է . Նստաւ ժո-
ղովուրդն ուտել և ըմպել՝ և յարեան
8 ի խաղալ ։ Եւ մի՛ պոռնկեսցուք ոյզ
ոմանք ի նոցանէ պոռնկեցան , և ան-
կան ի միում աւուր քսան և չորք
9 հազարք ։ Եւ մի՛ փորձեսցուք զՔր .
ոյզ ոմանք ի նոցանէ փորձեցին , և յօ-
10 ձից անտի սատակեցան ։ Եւ մի՛ տրտնջ-
ջեսցուք . ոյզ ոմանք ի նոցանէ տրտնջ-
ջեցին , և կորեան ի սատակչէ անտի ։
11 Ա.յլ այն ամ օրինակաւ անցանէր ը
նոսա . բայց գրեցաւ վս մերոյ խրատու ,
յորս վախճան յաւիտեանցն եհաս ։
12 Ա.յսուհետև որ համարիցի հաստատուն
կալ՝ զգոյշ լիցի , գուցէ անկանիցի ։
13 Փորձուի ի ձեր վերայ ոչ է եկեալ
բաց ի մարդկանէ . այլ հաւատարիմ է
ասծ՝ որ ոչ արկցէ զձեզ ի փորձուիլ
առաւել քան զկար ձեր . այլ արասցէ
ը փորձուեն և ելս՝ զի համբերել կա-
14 րասջիք . Վ ասն որոյ սիրելիք իմ ,
15 փախերուք ի կռապաշտուէ ։ Իբրև

ը խմաստուն խօսիմ . ընտրեցէ՛ք ձե-
ղէն՝ զոր ասեմն : Դաժակն օրհնուե 16
զոր օրհնեմք՝ ո՞չ ապաքէն հաղորդուի է
արեանն քրի . հացն զոր բեկանեմք՝ ո՞չ
ապաքէն հաղորդութի է մարմնոյն քրի :
Օ՛ի մի հաց՝ մի մարմին եմք բազումքս . 17
զի ամենեքին ՚ի միոջէ հացէ անտի վա-
յելեմք : Տեսէ՛ք զիւդն ը մարմնոյ . 18
ո՞չ ապաքէն՝ որ ուտեն ՚ի զոհից՝ հա-
ղորդ են սեղանոյն : Դսկ արդ զի՛նչ 19
ասեմ , թէ զոհեալն իցէ՞ ինչ . և կամ
թէ կուռքն իսկ իցե՞ն ինչ : Դայլ զոր 20
զոհենն հեթանոսք , դիւաց՝ և ո՛չ Ա-
զոհեն . ո՛չ կամիմ զձեզ հաղորդս
դիւաց լինել . քանզի ո՛չ կարէք զբա-
ժակն տն ըմպել՝ և զբաժակն դիւաց .
Եւ ո՛չ կարէք ՚ի սեղանոյ տն վայելել՝ 21
և ՚ի սեղանոյ դիւաց : Եթէ նախանձ 22
ինչ արկանիցեմք տն . միթէ զօրագո՞յնք
իցեմք քան զնա : Դմենայն ինչ ինձ 23
մարթ է՝ այլ ո՛չ ամ ինչ օգուտ է . ամ
ինչ ինձ մարթ է , այլ ո՛չ ամենայն
ինչ շինէ : Դի՛ ոք զանձին և եթ 24
խնդրիցէ՝ այլ և զընկերին : Դմենայն 25
ինչ որ ՚ի սպանդանոցի վաճառի , կե-
րա՛յք՝ և մի՛ խորհէք վ՚ս խղճի մտաց . Օ՛ի 26
տն է երկիր լրիւ իւրով : Եթէ ոք 27
կոչէ զձեզ յանհաւատից՝ և կամիցիք
երթալ . զամ ինչ՝ որ առաջի դնիցի ,

կերայք և մի՛ խտրէք վ՚ը խղճի մտաց :
28 Ա՚պա եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ թէ այդ
զոհեալ է , մի՛ ուտիցէք վ՚ը նո՛ր՝ որ գու-
29 շակն եղև , և վ՚ը խղճի մտացն : Ա՚յլ
զխիղճ մտացն ասեմ ո՛չ զիւրն , այլ
զընկերին . իսկ ընդէ՞ր բնաւ ազատուիս
30 իմ դատիցի յայլոյ խղճէն մտաց : Ե-
թէ ես շնորհօք վայելեմ , ընդէ՞ր հայ-
հոյիցիմ , վասն որոյ եսն գոհանամ :
31 Ա՚րդ՝ եթէ ուտիցէք՝ եթէ ըմպիցէք՝ ե-
թէ զի՛նչ և առնիցէք . զա՚մ ինչ ՚ի
32 փառս այ արասջի՛ք : Ա՚ռանց գայթակ-
ղուի դնելոյ հրէից և հեթանոսաց և
33 նիջի՛ք և եկեղեցւոյն այ : Ո՚վ և ես
ամենևին ամենեցուն հաճոյ լինիմ . ո՛չ
խնդրեմ զանձին օգուտ , այլ զբազմաց
զի ապրեսցին :

ԿԻ. ԺԱ.

1 “Ա՚նմանողք ինձ եղերուք , որպէս և ես
2 քի՛ն : Ա՚ռաքեմ զձեզ՝ զի զա՚մ ինչ
զիս յիշէք . և որպէս աւանդեցի ձեզ՝
3 զաւանդուիսն ունիցիք : Կա՚միմ զի
գիտիցէք դուք . եթէ առն ա՚մի գլուխ
քի՛ն է , և գլուխ կնոջ այր , և գլուխ
4 քի՛ն աճ : Ա՚մենայն այր՝ յորժամ յա-
ղօթս կայցէ՝ կա՚մ մարգարէանայցէ՝ և
զգլուխն ծածկեալ ունիցի , յամօթ առ-
5 նէ զգլուխն իւր : Ե՛ւ ա՚մ կին՝ յոր-

ժամ յաղօթս կայցէ կի մարդաբէա-
նայցէ բացաւ գլխով՝ յամօթ առնէ
զգլուխն իւր , զի այնպէս համարէ՝ թէ
գերծեալ իցէ : Ո՛ւ եթէ ոչ սքողեսցի 6
կին , փոքրեսցէ զհեր իւր . ապա եթէ
անպատեհ է կնոջ փոքրել կամ գեր-
ծուլ , սքողեսցի՛ : Ա՛րն մարդոյ չէ՛ 7
պարտ ծածկել զգլուխ իւր . զի պատկեր
և փառք աստ է . իսկ կին փառք առն ի-
րոյ է : Ո՛ւ ոչ եթէ այր ի կնոջէ է , 8
այլ կին յառնէ : Ա՛նգի ոչ իսկ 9
հաստատեցաւ այր վա՛ կնոջ , այլ կին
վասն առն : Ա՛ւ ասն այնորիկ պարտի 10
կինն շուք դնել գլխոյն վա՛ հրեշտա-
կաց : Ա՛յց ոչ կին առանց առն , և 11
ոչ այր առանց կնոջ ի տէր : Ո՛ւ որ- 12
պէս կին յառնէ՝ նոյնպէս և այր ի կնո-
ջէ . բայց ամ՝ յաստ : Ա՛յլ դուք ձեզէն 13
տուք զիրաւդ . արժա՞ն է կնոջ մարդոյ
հոլանի յաղօթս կալ առաջի աստ : Եւ 14
ո՞չ բնութիւն իսկ ուսուցանէ զձեզ , զի
այր եթէ գիսաւոր է՝ անարգանք են նմ .
Ա՛յց կին եթէ գիսաւոր է՝ փառք են 15
նմա . զի գէսք փոխանակ զգեստու տը-
ւեալ են նմա : Ա՛պա թէ ոք կամի հա- 16
կառակող լինել , մեք չունիմք այնպիսի
սովորութիւն , և ոչ եկեղեցիքն աստ :
Ա՛յլ զայս պատուիրեմ , ոչ ոտ թէ 17
գովեցեմ , զի ոչ ի լաւ անդր՝ այլ ի

18 վատթարն նկըտիք*: Նախ՝ յորժամ
'ի մի վայր ժողովիցիք յեկեղեցին, լսեմ
եթէ հերձուածք գոն 'ի ձեզ, և սակաւ
19 ինչ հաւատացի: Նայց և հերձուածք
լինելոց են 'ի ձեզ. զի որ ընտիրն իցեն
20 'ի ձեզ՝ երևեսցին: Եւ արդ 'ի ժողո-
վելն ձեզ 'ի միասին՝ ո՛չ է տունն տե-
21 ձեզ տեղի հաց ուտելոյ†: Զի իւրա-
քանչիւր ոք զիւր ընթրիս յառաջանայ
ուտել, և ոմն քաղցեալ՝ և ոմն ար-
22 բեալ: Միթէ տուն ոչ ունիցիք
ուտելոյ կամ ըմպելոյ. եթէ զեկեղե-
ցեաւն այ արհամարհիցէք, և յամօթ
առնէք զչքաւորսն. զինչ ասացից.
գովեցից զձեզ. յայդմ ոչ գովեմ:
23 Զի ես ընկալայ 'ի տեառնէ զոր և ձեզն
աւանդեցի. եթէ տէր յիսուս 'ի գիշերին
24 յորում մատնէր, առ հաց. Գոհա-
ցաւ՝ եբեկ և ասէ. Առէք՝ և կերայք.
այս է մարմին իմ, որ վասն ձեր բաշխի.
զայս արարէք առ իմոյ յիշատակի:
25 Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթրեացն
առ՝ և ասէ. Այս բաժակ՝ նոր ուխտ է
իմով արեամբ. զայս արարէք քանիցս
անգամ եթէ ըմպիցէք՝ առ իմոյ յիշա-

---

*'Ի Յոյնն. 'ի վատթարն ժողովիք:
†'Ի Յոյնն. Ա՛չ է զտէրունական ընթ-
րիսն ուտել:

տակի : Վ[ա]նիցս անգամ ձեզ ուտիցէք 26
զՀացս զայս, և զբաժակս ըմպիցէք,
զմահն Տեն պատմեցէք, մինչև եկեսցէ
Նա : Ո[յ]սուհետև՝ որ ուտիցէ զՀացս, 27
կամ ըմպիցէ զբաժակս Տեն անարժա-
նութ. պարտական եղիցի մարմնոյ և ա-
րեան Տեն : Փորձեսցէ՛ մարդ զանձն 28
իւր, և ապա՛ ի Հացէ անտի կերիցէ, և
՛ի բաժակէն արբցէ : Ո՛չ որ ուտէ և 29
ըմպէ անարժանութի՛ր՝ դատաստան ան-
ձին իւրում ուտէ և ըմպէ, զի ո՛չ
իտրէ զմարմինն Տեն : Վ[ա]ստ ա՛ 30
իսկ են՛ ի ձեզ բազում Հիւանդք և ախ-
տաժէտք. և շատ ևս այն են, որ և
ննջեցեալք իսկ իցեն : Ո՛չ եթէ զան- 31
ձինս քննէաք, ապա ո՛չ դատապար-
տէաք : Եւ եթէ դատիմք՝ ՛ի Տնէ 32
խրատիմք. զի մի՛ ընդ աշխարհի դատա-
պարտեսցուք : Ո[յ]սուհետև ե՛ղբարք՝ 33
յորժամ՛ ի մի վայր ժողովիցիք ուտել՝
միմեանց Տնասջի՛ք : Ո[յ]պա եթէ ոք 34
քաղցեալ իցէ՝ ՛ի տան իւրում կերիցէ.
զի մի՛ ՛ի դատապարտուի ժողովիցիք :
Ո[յ]այց զայլ ինչ յորժամ եկից՝ յայն-
ժամ պատուիրեցից :

ԳԼՈՒԽ.

1 Ա՛յլ վասն հոգեւորացն՝ եղբարք, ոչ
2 կամիմ եմիէ տգիտք իցէք: Գիտէք իսկ՝ զի մինչ հեթանոսքն էիք, առ
կուռսն անմռունչս՝ որպէս երթայիք և
3 գայիք: Վասն որոյ ցուցանեմ ձեզ, զի ոչ ոք հոգւով Այ Յսուի և ասիցէ
թէ նզովեալ յիս. և ոչ ոք կարէ ասել
տէր զիս, եթէ ոչ հոգւովն սրբով:
4 Պնդպէտ և բաժինք շնորհաց են, այլ
5 հոգի նոյն է: Եթէ բաժինք պաշտա-
6 մանց են, այլ տէր նոյն է: Եթէ բա-
ժինք յաջողութեց են, այլ աճ նոյն է.
7 որ յաջողէ զամ յամենայնի: Ոմայց
իւրաքանչիւր ումեք տուեալ է յայտ-
նութիւն հոգւոյն՝ առ իւրաքանչիւր օ-
8 գուտ*: Ումեմն՝ ի հոգւոյն տուեալ
է բան իմաստութե. այլում բան գիտութե
9 ըստ նմին հոգւոյ. Ա՛յլում հաւատք
նովին հոգւով. այլում շնորհք բժշկ-
10 կութեց նովին հոգւով. Ա՛յլում յա-
ջողութիւնք զօրութեց. այլում մարգա-
րէութիւն. այլում ընտրութիւն հոգւոց. այ-
լում ազգք լեզուաց. այլում թարգմա-
11 նութիւն լեզուաց: Ա՛յլ զայս ամ յաջողէ
մի և նոյն հոգի, և բաժանէ իւրաքան-

---

*՝ի Յոյնն. Ա՛ւ՝ի օգուտ:

չիւր ոմն և կամի : Որպէս մարմին մի 12
է, և անդամս բազումս ունի. և ամ-
ենայն անդամք մարմնոյն՝ մի մարմին է.
նոյնպէս և քրիստոս : Քանզի միով հոգւով 13
մեք ամենեքին ի մի մարմին մկրտեցաք.
եթէ հրէայք, եթէ հեթանոսք, եթէ
ծառայք, եթէ ազատք, ամենեքին զմի
հոգի արբաք : Քանզի մարմին ոչ մի 14
անդամ է այլ բազում : Եթէ ասիցէ 15
ոտն, զի չեմ ձեռն՝ չեմ ի մարմնոյ
անտի, ոչ այնու չիցէ ի մարմնոյ ան-
տի : Եւ եթէ ասիցէ ունկն, մ'ա զի 16
չեմ աչն՝ չեմ ի մարմնոյ անտի, ոչ
այնու չիցէ ի մարմնոյ անտի : Եթէ 17
ամ մարմին աչն էր՝ ո՞ւր էր ունկն. և
եթէ ամ լսելիք էր՝ ո՞ւր էին հոտոտե-
լիք : Նայց արդ՝ ած եդ զանդամսն 18
զմի ի մարմնոյ իւրաքանչիւր ի նոցանէ ի մար-
մին՝ ոնգ և կամեցաւ : Այլ թէ էր ա- 19
մենայն մի անդամ, ո՞ւր էր մարմին :
Նայց արդ՝ անդամք բազումք են, և 20
մարմին մի : Ոչ կարէ աչն ասել 21
ցձեռն՝ թէ չես ինձ պիտոյ, և կամ դար-
ձեալ գլուխ ցոտս՝ թէ չէք ինձ պիտոյ :
Այլ առաւել որ թուին անդամք մարմ- 22
նոյն թէ տկարագոյնք իցեն, կարևորք
են. Եւ որ թուինն թէ անարգագոյնք 23
իցեն մարմնոյն, այնց առաւելագոյն
պատիւ առնեմք. և ամօթոյքն մեր ա-

24 առաւել ևս պարկեշտուի ունին : Եւ
պարկեշտից մերոց չէ՛ ինչ պիտոյ .
քանզի ած խառնեաց զմարմինն , և
25 նուաղին առաւել ևս պատիւ ետ . Զի
մի՛ իցեն հնդձուածք ՚ի մարմնի անդ ,
այլ զի նոյնք զմիմեանց հոգայցեն ան-
26 դամքն : Եթէ վշտանայ ինչ մի ան-
դամն , վշտանան ամ անդամքն ընդ
նմա . և եթէ փառաւորի մի անդամն ,
27 խնդան ամ անդամքն ըստ նմա : Ա՛ւ-
դուք մարմին քրիստոսի էք՝ և անդամք յան-
28 դամոց նորա* : Եւ զոմս եդ ած ա-
կեղեցւոջ՝ այս են . նախ՝ զառաքեալս ,
երկրորդ՝ զմարգարէս , երրորդ զվար-
դապետս , ապա զօրութիւնս , ապա
շնորհս բժշկութեց , օգնութիս , վարիչս ,
ազգս լեզուաց , թարգմանութիս լե-
29 զուաց† : Ա՞յնէհ ամենեքին առաքեալք
իցեն . միթէ ամենեքին մարգարէք ի-
ցեն . միթէ ամենեքին վարդապետք ի-
ցեն . միթէ ամենեքին զօրութիք իցեն .
30 Ա՞յնէհ ամենեքին շնորհս բժշկութեց
ունիցին . միթէ ամենեքին ՚ի լեզուս
խօսիցին . միթէ ամենեքին թարգմանի-
31 ցե՞ն : Նայց նախանձաւո՛ր լերուք
շնորհացն , որ լաւն են : Ա՛ւ ես

---

*՚Ի Յոյնն . Եւ անդամք ՚ի մասին :

†՚Ի Յոյնն ոչ գոյ . Թարգմանութիս լե-
զուաց :

առաւել ևս ճանապարհ ցուցանեմ
ձեզ :

ԿՒ. ԺՊ. :

Եթէ ըլեզուս մարդկան խօսիցիմ և 1
զհրեշտակաց՝ և սէր ոչ ունիցիմ,
եղէ ես իբրև պղինձ՝ որ ձնչէ. կամ իբրև
ջնճղայս՝ որ ղօղանջեն : Եւ եթէ ու- 2
նիցիմ մարգարէութիւն, և գիտիցեմ
զխորհուրդս ամ՝ և զամ գիտութիւն. և
եթէ ունիցիմ զամ հաւատս՝ մինչև
զլերինս փոսխելոյ, և սէր ոչ ունի-
ցիմ՝ ոչինչ եմ : Եւ եթէ ջամբիցեմ 3
զամ ինչս իմ աղքատաց, և մատնիցեմ
զմարմինս իմ յայրուիմն, և սէր ոչ ու-
նիցիմ՝ ոչի՛նչ օգտիմ : Սէր երկայնա- 4
միտ է՝ քաղցրանայ. սէր ո՛չ նախանձի,
ոչ ամբարհաւաճէ, ոչ հպարտանայ.
Ո՛չ յանդգնի, ո՛չ խնդրէ զիւր, ոչ 5
գրգռի, ոչ խորհի զչար. Ո՛չ խնդայ 6
ըն անիրաւութիւն, այլ խնդայ ըն ստու-
գութիւն : Ամի տևէ. ամի հաւատայ. 7
ամենևին յուսայ. ամի համբերէ : Սէր 8
ոչ երբէք անկանի. եթէ մարգարէութիւք
են՝ խափանեսցին. եթէ լեզուք՝ լռես-
ցեն. եթէ գիտութի՝ խափանեսցի : Զան- 9
զի փոքր ի՝ շատ գիտեմք. և փոքր ի՝
շատ մարգարէանամք : Այլ յոր- 10
ժամ եկեսցէ կատարումն, փոքր ի՝ շա-

11 տէս խաւիանեսցի : Այնչ տղայն էի
իբրև զտղայ խօսէի , իբրև զտղայ խոր-
հէի , իբրև զտղայ համարէի . այլ յոր-
ժամ եղէ այր՝ զտղայութեն ի բաց խա-
12 փանեցի : Այժմ տեսանեմք իբրև ընդ
հայելի օրինակաւ , այլ յայնժամ
դէմ յանդիման . այժմ խելամուտ եմ
փոքր ի շատէ , այլ յայնժամ գիտա-
ցից՝ որպէս և նայն ծանեաւ զիս :
13 Նայց արդ՝ մնան հաւատք՝ յոյս՝ սէր ,
սոքա երեքեան . և մեծ քան զսոսա
սէր է :

ԳԼ. ԺԱ.

1 Հետ երթայք սիրոյ , և նախան-
ձաւոր լերուք հոգևորացն , ա-
ռաւել զի և դո՛ւք մարգարէանայցէք :
2 Ո՛ի որ խօսի ի լեզուս՝ ո՛չ ընդ մարդկան
խօսի , այլ ընդ Աստ . զի ո՛չոք է՝ որ լսէ ,
3 բայց հոգւով խօսի խորհուրդս : Ապա
որ մարգարէանայն , մարդկան խօսի
շինուի և մխիթարուի և սփոփուի :
4 Որ խօսի ի լեզուս՝ զանձն իւր շինէ . և
որ մարգարէանայն՝ զեկեղեցին շինէ :
5 Կամիմ զի ամենեքին դուք ի լեզուս
խօսիցիք , առաւել զի մարգարէանայ-
ցէք . զի լաւ է՝ որ մարգարէանայն քան
զայն՝ որ ի լեզուս խօսիցի . բայց եթէ
թարգմանիցէ՝ զի եկեղեցին շինուածիւն

առնուցու : Նայց այժմ եղբարք՝ եթէ 6
եկից առ ձեզ ՚ի լեզուս խօսելով . զի՛նչ
օգուտ լինիցիմ ձեզ , եթէ ոչ խօսիցիմ ՝
կամ յայտնութիւ , կամ գիտութիւ , կամ
մարգարէութիւ , կամ վարդապետութիւ :
Նոյնպէս՝ որպես անշունչքն ձայն տայ- 7
ցեն , եթէ փող և եթէ քնար . զի եթէ
ընտրուի ինչ տարբառոյն չառնիցեն ,
զիա՞րդ ճանաչիցի փողոյն հարկանել՝
կամ քնարին նուիլ : Վասնզի եթէ խառ- 8
նաձայն արձակիցի փողն , ո՞վ պատ-
րաստեսցի ՚ի պատերազմ՝ : Նոյնպէս և 9
դուք՝ եթէ լեզուօք ո՛չ նշանակիցէք
զբանն՝ զիա՞րդ ճանաչիցին խօսքն . զի
լինիցիք այնուհետև իբրև ընդ օդս խո-
սեցեալք : Ո՛ւ այնչափ ազգք ձայնից 10
են յաշխարհի , և ոչինչ անձայն է :
Ուստի արդ՝ եթէ ո՛չ գիտիցեմ զզօրուի 11
ձայնին , լինիցիմ այնմ որ խօսիցին ՚ընդ
իս՝ խուժ , և նա որ խօսիցին ՚ընդ իս՝ դուժ :
Նոյնպէս և դուք՝ քանզի նախանձորդք 12
էք հոգևորացն , վա՛ շինուածոյ եկեղե-
ցւոյն խնդրէք՝ զի առաւել ևս իցէք :
Վասն որոյ որ խօսին ՚ի լեզուս , ա- 13
ղո՛թս արասցէ՝ զի և թարգմանիցէ :
Եթէ կամ՝ յաղօթս լեզուաւ՝ հոգին իմ 14
կայ յաղօթս . այլ միտք իմ անպտուղ
են : Ուստի արդ՝ զինչ իցէ . կացից յա- 15
ղօթս հոգւով , կացից յաղօթս և

մտօք. սաղմոս ասացից հոգւովք, սաղմոս
16 ասացից և մտօք: Ապա թէ ոչ՝ եթէ
օրհնիցես հոգւովք, որ կայցէ ի տեղւոջ
տգիտին, զիա՞րդ ասիցէ ի քում գո-
վութեն՝ զԱմէնն. քանզի զոր ասես՝
17 նա ո՛չ գիտէ: Օ՛ի դու բարւոք գո-
18 հանաս, այլ ընկերն ո՛չ շինի: Գո-
հանամ զԱստ, վ՛ա ամենեցուն ձեր՝ ա-
19 ռաւել լեզուաւ խօսիմ*: Ա՛յլ ի մէջ
եկեղեցւոյ կամիմ՝ բանս հինգ մտօք խո-
սել՝ զի և զայլս խրատիցեմ, քան բիւր
20 բանս լեզուաւ: Ե՛ղբարք՝ մի՛ լինիք
տղայք մտօք, այլ ի չարեաց տղայա-
ցարուք, և մտօք կատարեա՛լ լինիջի՛ք:
21 Գ՛րանզի և յօրէնսն գրեալ է, եթէ Յօ-
տառ լեզուս՝ և ի շրթունս օտարոտիս
խօսեցայց ընդ ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ,
սակայն և ոչ այնպէ լուիցեն ինձ՝ ասէ
22 Տէր: Ապա ուրեմն լեզուք նշանակի
վ՛ա են՝ ոչ հաւատացելոց՝ այլ անհաւա-
տից. իսկ մարգարէուի ոչ անհաւա-
23 տից՝ այլ հաւատացելոց: Ապա եթէ
գայցէ եկեղեցին ամ՝ ի մի վայր, և
ամենեքեան ի լեզուս խօսիցին, և մտա-
նիցեն անդր տգէտք կա՛մ անհաւատք.
24 ո՞չ ասիցեն՝ եթէ զի՛ մոլեքդ: Իսկ ե-

---

*Ի Յոյնն. Գ՛րան զամենեսեան զձեզ ա-
ռաւել լեզուօք խօսիմ:

թէ ամենքին մարգարէանային, և
մտանիցէ ոք անդր անհաւատ՝ կամ
տգէտ, յանդիմանի յամենեցունց, և
քննի յամենեցունց. Եւ գաղտնիք սրտի 25
նր յայտնի լինին. և ապա անկեալ՝ ի
վերայ երեսաց երկիրպագանիցէ ցմ, և
խոստովան լինիցի՝ թէ Աստուած ճշ է՝ ի
ձեզ: Եւ արդ՝ զի՞նչ իցէ ճղտարք, 26
յորժամ՝ ի մի վայր ժողովիցիք, իւրա-
քանչիւր ոք՝ ի ձէնջ եթէ սաղմոս ունի-
ցի, թէ վարդապետուի ունիցի. եթէ
յայտնութիւն ունիցի, թէ լեզուս ունի-
ցի, եթէ թարգմանուի ունիցի, ամ՝ ի
շինած լինիցի: Եթէ՝ ի լեզուս ոք խո- 27
սեցի, երկուք. և եթէ ևս աւելի՝ ե-
րիք, և ապա մի ըմ միոջէ. և մինն
թարգմանիցէ. Ապա թէ չիցէ ոք՝ որ 28
թարգմանիցէ, լռեսցէ ժողովն.
ընդ միտս իւր՝ և ըմ ցաց խօսեցի: Ա- 29
մարգարէք երկու կամ երիք խօսեսցին,
և այլքն քննեսցին: Ապա եթէ այլ 30
ումեք որ նստիցին՝ յայտնեսցի, առա-
ջինն լռեսցէ: Զի կարող էք ա- 31
մենքին մի ըմ միոջէ մարգարէանալ.
զի ամենքեան ուսանիցին. և ամենե-
քեան մխիթարեսցին: Հոգիք 32
խոհ մարգարէից՝ մարգարէից հնազանդին:
Ոչ՝ ի ոչ եթէ խռովուած է ացծ՝ այլ խաղա- 33
ղութեան, ունի ժամ եկեղեցիս սրբոց: Կանայք 34

յամ եկեղեցիս լսուս լինին. զի ոչ հրամայի նց խօսել, այլ ընդդանդ լինել. ոյզ
35 և օրէնքն իսկ ասեն: Ասպա եթէ ուսանել ինչ կամիցին ՚ի տան զարս իւրեանց հարցանիցեն. քանզի անպատեհ է կնոջ մարդոյ յեկեղեցւոջ խօսել:
36 Եթէ ՚ի ձէնջ բանն այ ել. և կամ առ
37 ձեզ միայն եհաս: Ուսկ եթէ ոք համարիցի մարգարէ լինել՝ կամ հոգևոր, գիտացէ զոր գրեցիդ առ ձեզ, թէ
38 են պատուիրանք են: Ասպա թէ ոք
39 տգիտանայցէ, տգիտացի: Ասուհետև եղբարք՝ նախանձեցարուք մարգարէանալ՝ և զխօսելն լեզուաց մի արգելուք:
40 Եւ ամենայն ինչ ձեր պարկեշտութիւք և ըստ կարգի լինիցի:

ԿԻ. ԺԵ:

1 Յուցանեմ ձեզ եղբարք զաւետարանն
իմ, զոր աւետարանեցի ձեզ. զոր և ընկալարուք, յոր և հաստատեալքդ
2 էք. Որով ապրեցայքն. որով բանիւ աւետարանեցի ձեզ՝ թէ ունիցիք. բայց
3 եթէ ՚ի զուր ինչ հաւատայցէք: Ո՞ի ես ձեզ զայն նախ աւանդեցի՝ զոր և ետն ընկալայ. թէ և քս մեռաւ վ՚ա մեղաց մերոց՝ ըստ գրոց. Եւ զի թաղեցաւ, թէ և յարեաւ յաւուր երրորդի

ըստ գրոց · Եւ թէ երևեցաւ կեփայի , 5
և ապա երկոտասանից : Ապա երևե- 6
ցաւ աւելի և քան զհինգ հարիւր եղ-
բարց միանգամայն · յորոց բազումք
կան մինչև ցայժմ , և ոմանք ննջեցին :
Եւ ապա երևեցաւ յակովբայ , ապա 7
առաքելոցն ամենեցուն : Յուսկ յե- 8
տոյ քան զամենեսին իբրև անարգի միոջ՝
երևեցաւ և ինձ : Զի ես իսկ եմ 9
փոքունն առաքելոց · որ չեմ իսկ արժա-
նի թէ կոչեցայց առաքեալ · զի հալածե-
ցի զեկեղեցին աստ : Այլ շնորհօքն աստ 10
եմ՝ զինչ և իցեմ · և շնորհք նորա որ
ինի՝ ընդունայն ինչ ոչ եղեն · այլ ա-
ռաւել քան զնոսա ամենեսին վաստակե-
ցի · և ոչ եթէ ես՝ այլ շնորհքն աստ՝ որ
ընդ իս : Արդ՝ եթէ ես և եթէ նոքա՝ 11
այսպէս քարոզեցաք , և դուք այսպէս
հաւատացէք : Ապա եթէ քս քարոզի 12
թէ ի մեռելոց յարուցեալ է , զիա՞րդ
ասեն ոմանք ի ձէնջ՝ եթէ յարութիւն
մեռելոց չիք : Եթէ յարութիւն մեռելոց 13
չիք , ապա և քս չէ յարուցեալ : Եւ 14
եթէ քս չիցէ յարուցեալ , ընդունայն
է քարոզութիւն մեր · ընդունայն են և
հաւատքն ձեր . Եւ գտանիցիմք սուտ 15
վկայք աստ , զի վկայեցաք զաստ՝ թէ յա-
րոյց զքս · զոր ոչն արուեօք յարոյց՝ և-
թէ մեռեալք ոչ յառնիցեն : Ուսկ 16

եթէ մեռեալք* ո՛չ յառնեն՝ ապա և քո-
17 չ՛ յարուցեալ : Եւ եթէ քո չիցէ յա-
րուցեալ, ընդունայն են հաւատքն ձեր .
և տակաւին ՚ի նմին մեղս կայցէք† :
18 Իսկ արդ՝ որ ննջեցինն ՚ի քո , կորեա՞ն
19 արդեօք‡ : Եթէ այսու կենաւքս միայն
յուսացեալ եմք ՚ի քո , ողորմելի եմք
20 քան զամ մարդիկ : Ա՛յլ արդ՝ քո յա-
րուցեալ է ՚ի մեռելոց՝ առաջին պտուղն
21 ննջեցելոց . Քանզի մարդով եղև
մահ , և մարդով յարուի մեռելոց :
22 Որպ ադամաւն ամենեքին մեռանին ,
նոյնպէս և քրիստոսաւ ամենեքեան կեն-
23 նասցին . Իւրաքանչիւր յիւրում կար-
գի . նախ քո , և ապա քոեանք ՚ի գալս-
24 տեան նր , Եւ ապա կատարած . յոր-
ժամ տացէ ՚ի ձեռս զթագաւորութիւն
այ՝ և հօր . յորժամ խափանեսցէ զամ
իշխանութիւնս և զամ պետուի և զօ-
25 րուի : Ո՞ի պարտ է նմա թագաւորել
մինչև դիցէ զամ թշնամիս ՚ի ներքոյ
26 ոտից իւրոց : Յետին թշնամին խա-

---

*՚Ի Յոյնն . Ո՞ի եթէ մեռեալք :

†՚Ի Յոյնն . Եւ տակաւին ՚ի մեղս ձեր կայք :

‡՚Ի Յոյնն . Ա՞ռն ոյոյ է որ ննջեցինն ՚ի քո կորեան :

ժանի՝ մահ. և զայմ ինչ * ընազանդ ա-
րար ի ներքոյ ոտից նր : Ա.Յև յոր- 27
ժամ ասիցէ. Թէ ընազանդեալ է նմա
ամ, յայտ է Թէ բաց յայնմանէ՝ որ
ընազանդեցոյց նմ զայմ : Ա.Յև յորժամ 28
ընազանդեսցի նմա ամ՝ յայնժամ և
ինքն որդի ընազանդեսցի այնմ, որ
ընազանդեցոյց նմա զայմ. զի եղիցի Ած
ամենայն յամի : Ա.պա Թէ ոչ՝ զի՞նչ 29
գործիցեն, որ մկրտեցինն վասն մեռե-
լոց, եթէ արդարև մեռեալք ո՛չ յառ-
նիցեն. ընդէ՞ր իսկ լինաւ մկրտին վ՚ն նց.
Ա՚նդէ՞ր և մեք ճգնիմք յամ ժամ : 30
Ե՛ս հանապազ մեռանիմք. ՚ի պարծանս 31
ձեր երդնում՝ եղբարք՝ զոր ունիմ ՚ի
ք՚ս յ՚ս ՚ի տր մեր : Եթէ վ՚ս մարդոյ 32
՚ի գազանամարտի լեալ էի Եփեսոս,
զի՞նչ օգուտ էր ինձ՝ եթէ մեռեալք ո՛չ
յառնեն. կերիցո՛ւք արբցո՛ւք՝ քանզի
վաղիւ մեռանիմք : Ա՚ի խաբիք. ա- 33
պականեն զբարս քաղցունս բանք չարք :
Սթափեցարո՛ւք արդարուի՝ և մի՛ մե- 34
ղանչէք. զի զգիտութի ոմ ո՛չ ունին ո-
մանք. առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ : Ա.յլ 35
ասիցէ ոք. Ո՞րպէս յառնեն մեռեալք՝
կամ որո՞վ մարմնով գայցեն : Ա՚նմիտ 36
դու զոր սերմանես, ո՛չ կենդանանայ՝

---

*՚ի Յոյն. Ո՛չ զայմ ինչ :

37 եթէ ոչ մեռանիցի : Եւ զոր սերմա-
նեան , ո՛չ զնոյն մարմին զոր ծնանե-
լոցն իցէ՝ սերմանիս , այլ հատ մերկ . և-
թէ ցորենոյ իցէ՝ և եթէ այլոց սերմա-
38 նեաց : Եւ ած տայ նմա մարմին՝ ոյզ և
կամի . և իւրաքանչիւր սերմանեացն
39 զիւր մարմին : Ո՛չ ամ՝ մարմին նոյն
մարմին է , այլ՝ այլ մարմին է մարդ-
կան , և այլ մարմին անասնոց . այլ
մարմին թռչնոց , և այլ մարմին ձկանց :
40 Եւ մարմինք երկնաւորք՝ և մարմինք
երկրաւորք . այլ՝ այլ փառք երկնաւո-
41 րաց՝ և այլ փառք երկրաւորաց : Այլ
փառք արեգական , և այլ փառք լու-
սնի , և այլ փառք աստեղաց . և աստղ
42 քան զաստղ առաւել է փառօք : Նոյն-
պէս և յարուցիլն մեռելոց . սերմանի ա-
պականելիւն՝ և յառնէ առանց առակա-
43 նուն . Սերմանի անարգութ՝ և յառնէ
փառօք . սերմանի տկարութիւն՝ և յառնէ
44 զօրութ . Սերմանի մարմին շնչաւոր՝ և
յառնէ մարմին հոգևոր . եթէ գոյ մար-
45 մին շնչաւոր , գոյ և հոգևոր : Որ-
պէս և գրեալ է , Եղև մարդն առաջին
ադամ՝ ի շունչ կենդանի . երկրորդ ա-
46 դամ՝ ի հոգի կենդանարար : Ոչ այց ե՛ր
նախ հոգևորն . այլ շնչաւորն , և ապա
47 հոգևորն : Առաջին մարդն յերկրէ՝
հողեղէն . իսկ երկրորդ մարդն՝ տէր ,

յերկնից : Որպէս Հողեղէնն , նոյնպէս 48
և Հողեղէնքս . և ոմք երկնաւորն՝ նոյն-
պէս և երկնաւորքն : Եւ որպէս զգե- 49
ցաք զպատկեր Հողեղինին . զգեցցո՛ւք և
զպատկեր երկնաւորին : Այլ զայս 50
ասեմ՝ եղբարք՝ եթէ մարմին և արիւն
զարքայութիւն աչ ժառանգել ո՛չ կա-
րեն . և ո՛չ ապականութի զանապակա-
նութիւն ժառանգէ : Ահդ՝ խորհուրդ 51
մի ասեմ ձեզ . Ամենեքեան ննջես-
ցուք , այլ ո՛չ ամենեքեան նորոգես-
ցուք* : Յանկարծակի յաման թօթա- 52
փել ՚ի փող յետին . քանզի փող հար-
կանի , և մեռեալք յարիցեն առանց ա-
պականութեան , և մեք նորոգեսցուք :
Օ՚ի պարտ է ապականութենս այս- 53
միկ զգենուլ զանապականութի , և
մահկանացուիս այսմիկ զգենուլ զան-
մահութի : Ահդ յորժամ մահկանա- 54
ցուս այս զգեցցի զանմահութի , և
ապականուիս զանապականութի , յայն-
ժամ եղիցի բանն՝ որ գրեցաւ . կլեալ
Ընկլաւ մահ ՚ի յաղթութի : Ո՞ւր է 55
մա՛հ յաղթութի քո . ո՞ւր գժոխք խայ-

---

*Ընդբերգոյն օրինակ Յունաց ընդհա-
նուր , Ո՛չ ամենեքեան ննջեսցուք . այլ
ամենեքեան նորոգեսցուք :

56 թող քո* : Խայթոց մահու մեղք են ,
57 և զօրուն մեղաց օրէնք : Այլ շնորհք
այ· որ ետ մեզ զյաղթութի ի ձեռն
58 ած մերոյ յիսի քիսի : Այսուհետև եղ-
բայրք իմ սիրելիք , հաստատուն եղե-
լուք , անշարժ կացէք , առաւել լերուք
ի գործս ած յամ ժամ . գիտասջիք՝
զի վաստակքն ձեր ոչ են ընդունայն
առաջի ած :

ԳԼ·ԺՕ·

1 Այլ վէ հաշուին՝ որ ի սուրբսն է ,
որպէս պատուէր ետու եկեղեցեացն
գաղատացւոց , նոյնպէս և դուք առ-
2 նիջիք : Ըստ իւրաքանչիւր միաշաբա-
թուցն իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ
անձին իւրում գանձեսցէ՝ որ ինչ
3 և յաջողեսցի : Ոչ մի յորժամ
գայցեմ , յայնժամ հաշիւք լինիցին ,
այլ յորժամ եկից՝ զոր միանգամ ընտ-
րեցէք թղթովք , զնա առաքեցից տա-
4 նել զշնորհն ձեր յերուսաղէմ : Ե-
պա թէ արժան իցէ և ինձ երթալ՝ ընդ իս
5 երթիցեն : Այլ եկից առ ձեզ՝ յոր-
ժամ ի մակեդոնիա անցանիցեմ . քայց
իբրև ընդեցայց ի մակեդոնիա :

---

*ի Յոյն . Ումր մահ խայթոց քո . ո՞ւր
դժոխք յաղթութիւն քո :

ինչ դէպ լինի, առ ձեզ ինացից՝ և կամ 6
ձմերեցից, զի և դուք յուղարկիցէք զիս՝
ուր և երթալոցն եմ: Ոչ ուստի կամիմ 7
զձեզ այժմ ի հարևանցի տեսանել.
ակն ունիմ ժամանակ ինչ առնել առ
ձեզ, եթէ տայ Տէրն ինձ: Բայց 8
այժմ լինիմ յեփեսոս մինչև ցպենտե-
կոստէ. Ոչ դուռն բացեալ է ինձ մեծ 9
և կարևոր, հակառակորդք բազմ են:
Ընդ՝ եթէ եկեսցէ տիմոթէոս, տեսջի՛ք 10
զի արդ աներկիւղ լինիցի առ ձեզ. զի
զգործ տէն գործէ՝ ոյպ և ես. Ո՛ի՛ ոք 11
զնա անգոնեսցէ. և յուղարկեսջի՛ք
զնա խաղաղութ՝ զի եկեսցէ առ ի՛ս.
քանզի ակն ունիմ նմա եղբարբք հան-
դերձ: Ընդ վասն ապողոսի եղբօր՝ 12
յոյժ աղաչեցի զնա, զի եկեսցէ առ ձեզ
եղբարբք հանդերձ. և արդեօք ոչ էին
կամք՝ զի այժմ եկեսցէ. այլ եկեսցէ
յորժամ և պարապեսցէ: Հսկեցէ՛ք՝ 13
հաստատուն կացէք ի հաւատս, ժրա-
ցարուք, զօրացարուք: Ամենայն ինչ 14
ձեր սիրով լինիցի: Աղաչեմ զձեզ 15
եղբարբք՝ գիտէք զտունն ստեփանեայ և
փորտունատեայ որ են պտուղ աքայե-
ցւոց* . և ի պաշտօն սրբոց կարգեցին

---

*ի ՀՅոյնն. Գիտէք զտունն ստեփանեայ՝ որ է առաջին պտուղ աքայիոյ:

16 զանձինս. Օ՜ի և դուք ընդ մեզ ընկերանայք, զի
ունիցիք այնպիսեացն, և ամի՛ որ գործա-
17 կից իցէ և վաստակակից: Ուրախ ե-
ղէ՛ ի գաղ ստեփանեայ և փորտունա-
տեայ և աքայիկոսի, զի զձեր պակա-
18 սութիւդ նոքա լցին. Վասնզի հանդու-
ցին զոգի իմ՝ և զձեր. այդ՝ ծանիջի՛ք
19 զայնպիսիսն: Աղջո՛յն տան ձեզ եկե-
զեցիքն ասիացւոց. ողջո՛յն շատ տան
ձեզ ի տէր՝ ակիւղաս, և պրիսկիլդա
հանդերձ առաքին եկեղեցեաւն ի-
20 րեանց: Աղջո՛յն տան ձեզ եղբարք ա-
մենեքեան: Աղջո՛յն տուք միմեանց ի
համբոյր սրբութե: Աղջոյնդ այդ իմոյ
21 ձեռին պօղոսի է: Եթէ ոք ո՛չ սիրէ
22 զտէր յի՛ս, եղիցի նզովեալ՝ մարանաթա՛:
23 Շնորհք ն՛ս մերոյ յի՛սի քրի՛ստոսի ընդ ձեզ:
24 Եւ սէրն իմ՝ ընդ ամենեսին
ձեզ ի քրի՛ստոս յի՛ս.
ամէն:

Ի՛ս հռոմէացւոց առաջին ընդդէմ՝ գրեցա-
ւ ի փիլիպէոյ, ի յետս ոսկեփանէոյ և
փորտունատոսէոյ և
աքայիկոսէ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՈՅ ԵՒ ԿՈՐՆԹՈՍԻ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա։

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի քրիստոսի կամօքն
Աստուծոյ, և տիմոթէոս եղբայր. եկեղե-
ցւոյդ Աստուծոյ որ է՛ի կորնթոս՝ սրբովքդ ա-
մենեքուքիւք՝ որ են յամենայն կողմանս աքա-
յեցւոց։ Շնորհք ձեզ և խաղա- 2
ղութիւն յԱստուծոյ հօրէ մերմէ՝ և՛ի տեառնէ յիսուսէ քրիստոսէ։
Օրհնեալ է Աստուած և Հայր տեառն մերոյ Յիսուսի 3
քրիստոսի. Հայր գթութեանց, և Աստուած ամե-
նայն մխիթարութեան. Որ մխիթարէն 4
զմեզ յամենայն նեղութիւնս մեր, առ՛ի կա-
րող լինելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ՝
որ յամենայն նեղութիւնս իցեն, մխիթա-
րութիւնն՝ որով մեք մխիթարիմք յԱստուծոյ։
Զի որպէս առատանան չարչարանքն քրիստոսի՛ի 5
մեզ, նոյնպէս և՛ի ձեռն քրիստոսի առատանայ
լինի և մխիթարութիւնն մեր։ Զի եթէ 6

նեղիմք՝ վ֊ա ձերոյ մխիթարուեմ և
փրկուեմ, և եթէ մխիթարիմք՝ վ֊ա ձերոյ
մխիթարուեմ և փրկուեմ, որ յայտնեալն
է համբերութիւնք նոցին զոր և մեք
7 զոր և մեքն չարչարիմք. Եւ յոյսն մեր
հաստատուն է վ֊ա ձեր. քանզի գիտեմք՝
եթէ որպ կցորդ եմք չարչարանացն՝
8 նոյնպէս և մխիթարութեանն։ Վ֊անզի
ոչ կամիմ՝ տգէտս լինել ձեզ եղբարք՝
վ֊ա նեղութեան մերոյ եղելոյ յասիա. զի
առաւել քան զկար մեր ծանրացաք
մինչև անյոյս լինելոյ մեզ և ՚ի կենաց։
9 Վ֊ասլ անձամբ յանձինս զվճիռ մահու
ընկալաք. զի մի՛ յանձինս ապաստանի֊
ցիմք՝ այլ յԱ՛ած՝ որ յարուցանէ զմե֊
10 ռեալս. Որ յայնպիսի մահուանէ
11 փրկեաց զմեզ՝ և փրկեսցէ. Վ֊անզի
յուսացեալ եմք*, եթէ տակաւին
փրկեսցէ օգնականութեք աղօթից ձերոց
վ֊ա մեր։ Զի ՚ի բազմադէմ շնորհացն
որ ՚ի մեզ՝ բազմօք յաճախեսցեն գո֊
12 հութիւնք վ֊ա մեր։ Վ֊անզի պարծանք
մեր այս են. վկայուի մտաց մերոց. զի
սրբութեք և տուգութեք այլ, և ոչ մարմնե֊
ղէն իմաստութեք, այլ շնորհօքն այլ շրջե֊
ցաք յաշխարհի. բայց առաւել ևս առ
13 ձեզ։ Վ֊անզի ոչ եթէ այլազգ ինչ

՚ի Յոյնն. Յոր յուսացեալ եմք։

գրեմք առ ձեզ , այլ զոր ընդունեաք ցուքն՝ և գիտակ լինիցիք . քանզի յուսամ եթէ մինչև ի վախճան գիտիցէք . 14
Այլ և խնդրատուտ եղէք մեզ փոքր ի շատէ . զի պարծանք ձեր եմք , ոյլ և դուք մեր յաւուրն տեն մերոյ Յիսուսի : Եւ 15
այս յաստատան՝ կամէի նախ առ ձեզ գալ , զի դուք կրկին շնորհս ընդունիջիք . Եւ ի ձէնջ երթալ ի մակեդովնիա . 16
և դարձեալ ի մակեդովնիայ գալ առ ձեզ . և ի ձէնջ յուղարկել ի հրէաստան : Այսպէս եթէ զայս խորհեցայ՝ 17
միթէ թեթևութեա՞ւ գնացի . և կամ զոր խորհիմն՝ ըստ մարմնոյ խնչ խորհիցիմ , այլ զի եղիցի ինձէն կողմանէ , այոն՝ այո , և ոչն՝ ոչ : Հաւատարիմ 18
է Աստ՝ զի բանն մեր որ առ ձեզ եհաս՝ ոչ է այո , և ոչ : Որանգի որդին Այ Յի- 19
քս՝ որ ի ձեզ մեօք քարոզեցաւ , ինձ և սիղուանոսիւ և տիմոթէոսիւ , ոչ եղև այո և ոչ . այլ այոն ի նմին եղև : Որ 20
որչափ աւետիքն Այ են՝ ի նմ այոն . վասն որոյ և նովին ամէնն մեօք ի փառս Այ : Այլ որ հաստատեացն 21
զմեզ ձեօք հանդերձ ի քս , և որ օծ զմեզ , Աստ է . Որ և կնքեաց զմեզ , և 22
ետ զաւհաւատչեայ հոգւոյն ի սիրտս մեր : Այլ ես վկայ զԱստ կոչեմ անձին 23
իմոյ . զի վս խնայելոյ ի ձեզ՝ ոչ ևս ե-

կի՛ ի կորնեթոս · զի ոչ եթէ տիրեմք ձեզ հաւատովքս՝ այլ գործակից եմք շնորհացդ ձերոց · քանզի հաւատովք հաստատեալ կայք :

ԻԳ · Ը :

1 Բայց զայս և եթ ընտրեցի՝ զի մի՛ միւսանգամ տրտմուքս եկից առ ձեզ :
2 Ա՛յլ եթէ ես տրտմեցուցանեմ զձեզ · և ո՞վ է՝ որ ուրախ առնիցէ զիս , եթէ ոչ՝
3 որ տրտմիցին յինէն : Եւ զայս զի գրեցի՝ զի մի՛ յորժամ գայցեմ՝ տրտմուքի ինչ կրիցեմ , ուստի արժանդ իցէ ինձ ուրախ լինել · յուսացեալ եմ ի՛ ձեզ ամենեսին , զի իմ ուրախութիւնս՝
4 ձեր ամենեցուն է : Ա՛յլ ի՛ լիոյ վշտաց՝ և ի՛ նեղուէ սրտի գրեցի առ ձեզ բազում արտասուօք · ոչ զի տրտմեսջիք , այլ զի գսէրն իմ գիտասջիք , զոր ունիմ՝ առաւելապէս առ ձեզ :
5 Ա՛պա եթէ ոք տրտմեցոյց՝ ոչ եթէ զիս տրտմեցոյց՝ այլ փոքր ի շատէ , զի մի՛ ծանրացայց ամենեցուն ձեզ : Հ՛ատ է այնպիսւոյն պատուհասն այն՝ որ ի բազմ-
7 մաց անտի է : Ա՛յսուհետև նմին հակառակ՝ մանաւանդ շնորհել ձեզ նմա՝ և մխիթարել · զի մի՛ յառաւել
8 տրտմուէն ընկղմեսցի այնպիսին : Ա՛ստն որով աղաչեմ զձեզ հաստատել ի՛ նա

զսէրն : 10 Ա՛ս ան այնուհիկ իսկ և պրեցի ։ զի զբաւի առնից զձեր՝ եթէ յիմի հպատակ իցէք : Ո՛վ եթէ ուսեք շնորհիցէք՝ և ես ։ քանզի և ես եթէ շնորհիցեմ՝ զոր ինչ շնորհիցեմն՝ մ՚ս ձեր ՚ի դէմն քրի ։ 11 Ո՛վ մի՛ զրկիցիմք ՚ի սատանայէ ։ քանզի չեմք ինչ անտեղեակ խորհրդոցն նորա : 12 Ա՛յլ իբրև հասի ես ՚ի տրո՛ վադա յաւետարանն քրի , և դուռն բաց էր ինձ ՚ի տր , Ա՛չ եւս հանգիստ հոգւոյ իմում ։ քանզի ոչ գտի ես անդ զտիտոս զեղբայր իմ ։ այլ հրաժարեալ ՚ի նոցանէ՝ գնացի ՚ի մակեդոնիա : 13 Ա՛յլ այ շնորհ՝ որ յիմի հուչակ հարկանէ զմէնջ ՚ի քս յս , և զհոտ գիտութեան իւրոյ յայտնի առնէ մեօք յիմ տեղիս ։ 14 Ո՛վ հոտ անոյշ եմք քրի առաջ՝ ՚ի մէջ փրկելոցն՝ և ՚ի մէջ կորուսեալոց ։ 15 Ամենց հոտ մահուանէ ՚ի մահ ։ և ոմանց հոտ՝ կենդանուէ ՚ի կեանս ։ և աւ այս ո՞ բաւական իցէ : 16 Ո՛անզի ոչ եմք իբրև զայլսն , որ վաճառական լինին բանին աս ։ այլ իբրև ՚ի հաստատուէ , այլ իբրև յայ՝ առաջի աս ՚ի քս խօսիմք :

ԿԴ. Գ.

1 Ա կսանիմք այսուհետև վերստին զանձինս ընծայեցուցանել, թէպէտ և ոչ պիտոյ իցեն մեզ, ոյք ոմանց՝ թուղթք ընծայուն առ ձեզ, կամ ի
2 ձէնջ: Մայր թուղթք մեր դուք էք՝ գրեալ ի սիրտս մեր, ծանուցեալ՝ և
3 ընթերցեալ յամենայն մարդկանէ. Յայտնեալք՝ զի էք թուղթք քրիստոսի, պաշտեցեալ ի մէնջ. և գրեալ՝ ոչ մրով, այլ հոգւովն այ կենդանւոյ. ոչ ի տախտակս քարեղէնս, այլ ի տախտակս սրտի
4 մարմնեղէնս: Այս մի այսպիսի ունիմք
5 ի ձեռն քրիստոսի առ աստուած: Ոչ զի ինքեանքնեմք բաւականք խորհել ինչ իբրև ի մէնջ. այլ բաւականութիւն մեր յայ է. որ և բաւականս արար
6 զմեզ՝ պաշտօնեայս նորոց կտակարանացս, ոչ գրոյ՝ այլ հոգւոյ. զի գիրն սպանանէ, այլ հոգին կեցուցանէ: Ո՞ի եթէ պաշտօնն մահու գրով
7 դրօշմեալ ի տախտակս քարեղէնս՝ եղև փառաւք, զի մի՛ կարասցեն հայել որդիքն իլի յերեսան մովսեսի՝ վ֊ս փառաց
8 երեսաց նր, որ խափանելոցն էր. Որչափ ևս առաւել պաշտօն հոգւոյն եղիցի փառաւք: Ո՞ի եթէ պաշտօն դատա-
9 պարտութեան փառաւք էր, որչափ ևս ա-

ռաւել պաշտօն արդարուեն փառաց :
Քանզի ուր եթէ փառաւորի փա- 10
ռաւորեալն յայսմ մասին , վ՚ս առաւե-
լուեն փառացն : Որ եթէ որ խափա- 11
նելոցն էր՝ այն փառաց էր , որչափ ևս
առաւել որ կալոցն է՝ փառաց իցէ :
Եւ արդ՝ զի ունիմք այսպիսի յոյս , բա- 12
զում համարձակուի՛ վարեսցուք . Եւ 13
ուչ որպէս մովսէս արկանէր քող ՚ի վր
երեսաց իւրոց , վասն չհայելոյ որդւոցն
Իսրայէլ ՚ի վախճան խափանելոցն : Այլ 14
կուրացան միտք նոցա . քանզի մինչև
ցայսօր ժամանակի՝ նոյն քող ձգեալ կայ
՚ի վր ընթերցուածոց հին կտակարա-
նացն , և ուչ վերանայ . զի քրիս խափա-
նելոց է : Այլ մինչև ցայսօր՝ յորժամ 15
ընթեռնուն զմովսէս՝ նոյն առագաստ կայ
՚ի վերայ սրտից նոցա : Այլ յորժամ 16
դարձցին առ տր՝ ապա վերասցի առա-
գաստն : Որ տր հոգին է . ուր հոգի 17
տեն է , անդ ազատուի է : Այլ մեր ա- 18
մենեցուն բացաւ երեսօք զփառսն տեն
իբրև ՚ի հայելի տեսեալ՝ ՚ի նոյն պատ-
կեր նորոգիմք փառաց ՚ի փառս , որպէս
և ՚ի տեն հոգւոյ :

Գ. Գ.

1 Ա ասն այսորիկ ունիմք զպաշտօնս զայս՝
ոյ և գտաք զողորմութի, և ոչ
2 ձանձրանամք: Այլ հրաժարեցաք ի
գաղտնեաց ամօթոյն. զի մի՛ գնասցուք
խորամանկութ, և մի՛ նենգեսցուք
զբանն Աստուծոյ. այլ յայտնութ ճշմարտութեն
ընծայեցուսցուք զանձինս մեր առ Աս-
3 տուած մարդկան առաջի Աստուծոյ: Ապա թէ
իցէ և ծածկեալ աւետարանն մեր, ի
4 մեջ կորուսելոցն է ծածկեալ. Որոց
աստուած աշխարհիս այսորիկ կուրա-
ցոյց զսիրտս անհաւատիցն, զի մի՛ ծա-
գեսցէ ի նա լուսաւորութի աւետարանի
փառացն քրիստոսի. որ է պատկեր աներեւու-
5 թիւն Աստուծոյ: Ոչ ի ոչ եթէ զանձինս քարո-
զեմք, այլ զՅն քն զտր. և զմեզ ծա-
6 ռայս ձեզ վն քրիստոսի: Զի Աստուած որ ասաց
ի խաւարէ լոյս ծագել. որ և ծագեաց
իսկ ի սիրտս մեր ի լուսաւորութի գի-
տութե փառացն Աստուծոյ ի դէմս Յսի քրիստոսի:
7 Այսուհետև ունիմք զգանձս զայս յա-
մանս խեցեղէնս. զի առաւելութի զո-
8 րութեն իցէ Աստուծոյ, և ոչ ի մէնջ: Ցա-
մենայնի նեղեալք՝ այլ ոչ նուաղեալք.
կարօտեալք՝ այլ ոչ տարակուսեալք.
9 Հալածեալք՝ այլ ոչ լքեալք. չարչա-
10 րեալք՝ այլ ոչ սատակեալք. Միշտ

ժամ զմահն յոր ի մարմինս մեր կրեաց- ցուք՝ զի և կեանքն յոր ի մարմինս մեր յայտնեսցին : Վ.անզի միշտ մեք որ 11
կենդանիքս եմք , ի մահ մատնիմք վ՚ս յոր , զի և կեանքն յոր յայտ- նի լիցին ի մահկանացու մարմինս մեր : Վ.յսուհետև մահ ի մեզ զօրա- 12
նայ , և կեանք ի ձեզ : Վ.րդ՝ ունիմք 13
զնոյն հոգի հաւատոց . ոյզ և գրեալ է , Հաւատացի՝ վ՚ս որոյ և խօսեցայ . և մեք հաւատամք՝ վ՚ս որոյ և խօսիմք իսկ : Գ.այս գիտեմք՝ եթէ որ յարոյցն զյ՚ս , 14
և զմեզ ընդ յ՚ս յարուսցէ՝ և յանդի- ման կացուսցէ ձեօք հանդերձ . Վ.ան- 15
զի ամ՝ ինչ վասն ձեր է , զի շնորհքն յաճախեալք ի բազմաց ի գոհուէ ան- տի՝ առաւելասցին ի փառս այ : Վ ասն 16
որոյ և ոչ ձանձրանամք . այլ թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի , այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օրըստօրէ : Գ.ի առժամայն յաճախուի թեթեւ նե- 17
ղուես մերում՝ ի յաւիտենականն ա- ռաւելուի զմեծուի փառացն գործէ ի մեզ : Վ.անզի ոչ գիտեմք զերևելիսա՝ 18
այլ զաներևոյթսն . զի երևելիքս առ ժամանակ մի են , և աներևոյթքն յաւիտենականք :

ԿՈՐ· Ե :

1 Վ՚Ասանզի գիտեմք՝ եթէ երկրաւոր
տաճար շինուածոյս մերոյ քակտես-
ցի , շինած յայ ունիմք՝ տաճար առանց
ձեռագործի , յաւիտենական յերկինս :
2 Եւ ընդ այս տաղտկամք · քանզի զբնա-
կուի երկնից փափագեմք զգենուլ ·
3 Ա՚իայն թէ յորժամ զգենուցումքն՝
4 ոչ մերկ գտանիցիմք · Վ՚ասանզի որ եմք
ըմ յարկաւս ըմ այսուիկ՝ տաղտկամք
ծանրացեալք · զի ոչ կամիմք մերկա-
նալ , այլ զայն ՚ի վերայ այսր զգենուլ ·
զի ընկղմեսցի մահկանացուս ՚ի կենաց
5 անտի : Ա՚յլ որ յաջողէն մեզ ՚ի սոյն՝
ած է · որ եւ մեզ զաւհաւատչեայ հո-
6 գւոյն : Ա՚րդ՝ համարձակիմք յամ ժամ ,
և գիտեմք՝ եթէ որչափ յամեմք ՚ի մարմ-
7 նի աստ՝ օտարանամք ՚ի տնէ : Ո՚վ
հաւատովք գընամք՝ և ոչ կարծեօք :
8 Ա՚յլ համարձակիմք՝ և առաւել ևս
հաճեալ եմք ելանել ՚ի մարմնոյ աս-
9 տի՝ և մտանել առ տէր : Վ՚ասն որոյ
և առատանամք · զի եթէ յամիցեմք՝ և
եթէ ելանիցեմք՝ հաճոյ և եմ իցեմք նմ :
10 Վ՚ասանզի ամենեցուն մեզ յանդիման լի-
նել կայ առաջի աթոռոյն քրի · զի ըն-
կալցի իւրաքանչիւր իւրով մարմնով* ,

---

*՚Ի Յոյնն . Իւրաքանչիւր զայնս որ
՚ի մարմնի :

զոր ինչ գործեաց յառաջ՝ եթէ բարի,
և եթէ չար: Իսկ արդ՝ զանձն տան գի- 11
տելով չափ, զմարդկան ինչ միտս հա-
ճեմք. սակայն առաջի այ յայտնելոց
եմք*. բայց ես յուսամ և՛ի ձեր միտս
յայտնի լինել: Իբր ոչ եթէ միւսան- 12
գամ զանձինս ինչ ընծայեցուցանեմք
ձեզ, այլ պատճառս տամք ձեզ պար-
ծանաց վ՚ր մեր. զի ունիցիք առ այնո-
սիկ՝ որ առ աչսն պարծիցին, և ոչ
սրտիւք: Որ՝ եթէ առանցաք ինչ՝ 13
այն այ է. և եթէ զգաստանամք՝ այն
ձեր է: Որ սէրն քր՚ի ստիպէ զմեզ 14
քննել զայս. զի եթէ մին վհոխանակ ա-
մենեցուն մեռաւ, ապա ուրեմն ամենե-
քեան մեռեալ էին. Եւ՛ի վերայ ամե- 15
նեցուն մեռաւ, զի որ կենդանիքն իցեն՝
մի՛ անձանց իցեն կենդանիք, այլ այնմ՝
որ՛ի վ՚ր նոցայն մեռաւ, և յարեաւ:
Ընդ այսու հետև մեք ո՛չ զոք գիտեմք մարմ- 16
նով. զի թէպէտ և գիտէաք մարմնով
զքս՝ այլ արդ ո՛չ ևս նոյնպես գիտեմք:
Ուստի եթէ ինչ՛ի քս նոր արարած իցէ. 17
զի հինն անց, և արդ նոր եղև ամ:

---

*՛ի Յոյնն. Որմարդիկ հաւանեցուցա-
նեմք. սակայն այ յայտնի եմք:

†՛ի Յոյնն. Ուստի եթէ ոք՛ի քս նոր
արարած:

18 Աւլ ամ ինչ յայ՝ որ հաշտեցոյցն զմեզ
ընդ իւր ՚ի ձեռն քո՛ւ . և ետ մեզ զպաշ-
19 տօնն հաշտութեան : Եւ քանզի ամ էր՝
քո՛ւս զաշխարհս հաշտեցուցանել ընդ
իւր , և չհամարել նոցա զմեղս իւրեանց ,
և եդ ՚ի մեզ զբանն հաշտութեան :
20 Արդ՝ վա՛ք քո՛ւ պատգամաւորիմք՝ ոպ
և այ բարեխօսութ մեօք . աղաչեմք
21 վա՛ք քո՛ւ՝ հաշտեցարո՛ւք ընդ այ : Զի
զայն՝ որ ոչն գիտէր զմեղս , վա՛ք
մեր մեղս արար . զի մեք եղիցուք նովաւ
արդարութի՛ւն այ :

ԳԼ. Ի.

1 Գործակից եմք ձեր՝ և աղաչեմք* .
մի՛ ընդունայն զնորհն այ ընդունել
2 ձեզ : Զի ՚ի ժամանակի ընդունելոյն՝
ասէ , լուայ քեզ , և յաւուր փրկուն
օգնեցի քեզ : Ահաւասիկ ժամանակ
3 ընդունելի , ահա օր փրկութե՛ն . Մի՛ և
մի՛ իւիք տայցէք պատճառս† , զի մի՛
4 արատեսցի պաշտօնն . Աւլ յամի ընծ-
այեցուցէ՛ք զանձինս ձեր իբրև զպաշ-
տօնեայս այ‖ համբերութ բազմաւ ՚ի

---

*՚Ի Յոյնն . Արդ՝ գործակից գոլով և աղաչեմք :

†՚Ի Յոյնն . Տալով պատճառս :

‖՚Ի Յոյնն . Աւլ յամի ընծայեցուցանեմք զանձինս իբրև զպաշտօնեայս այ :

նեղուխս ՚ի վիշտս ՚ի չարչարանս , ՚ի 5
գանս ՚ի բանտս ՚ի խռովութիս յաշխա-
տութիս ՚ի հսկմունս ՚ի պահս , ՚ի սրբութե 6
՚ի գիտութե յերկայնմտութե ՚ի քաղցրութե
՚ի հոգի սուրբ , ՚ի սէր՝ առանց կեղծաւո-
րութե , ՚ի բանս ճշմարտութե , ՚ի զո- 7
րութե աՅ . վ՚ս զինուն արդարութե* որ ը
աջմէն և ը ահեկէն է . ՚ի առօք և անար- 8
գութ , գովութ և պարսաւանօք , իբրև
մոլարք՝ և ճշմարիտք , ՚իբրև անծա- 9
նօթք՝ և ծանուցեալք . իբրև մահկանա-
ցուք՝ և ահաւասիկ կենդանի եմք . իբրև
խրատեալք՝ և ոչ մահապարտեալք .
՚Իբրև տրտմեալք , և հանապազ ուրախ 10
եմք . իբրև տնանկք՝ և զբազումս մեծա-
ցուցանեմք . իբրև ոչինչ ունիցիմք , և
զամ ինչ ունիմք : ՚Երանք մեր բա- 11
ցեալ են առ ձեզ՝ կորնթացիք . և
սիրտք մեր ընդարձակեալք : ՚Ոչինչ 12
նեղիք ՚ի մէնջ՝ բայց եթէ ՚ի գութս ձեր
նեղիցիք . ՚Արդ՝ զնոյն հատուցումն 13
իբրև ը որդեակս ունիմ , ընդարձակե-
ցարուք և դուք† : Եւ մի՛ լինիք լծակիցք 14
անհաւատից . քանզի զի՞նչ հաղորդուի

---

*՚Ի Յոյնն . ՚ի ձեռն զինուցն արդա-
րութե :

†՚Ի Յոյնն . ՚Արդ զնոյն հատուցումն՝
իբրև ընդ որդեակս ասեմ . ընդարձակե-
ցարուք և դուք .

է արդարուե ը անօրէնուե · և կամ
զի՞նչ հաւասարութի է լուսոյ ը խաւա-
15 րի · Եւ կամ զի՞նչ միաբանուի է քրի
ը բելիարայ · կամ զի՞նչ բաժին կայ
16 հաւատացելոյն ը անհաւատին · Կամ
զի՞նչ նմանուեի է տաճարի աւյ՝ մե՛հե-
նաց : Ա՛պաքէն դուք տաճար աւյ կեն-
դանուոյ է՛ք · ոպ և ասաց ած , թէ Բնա-
կեցայց ի նոսա , և գնացից ի նա՛ . և ե-
ղէց նց ած , և նոքա եղիցին իմ ժողո-
17 վուրդ : Ա՛ ելէ՛ք ի միջոյ նոցա
և մեկնեցարո՛ւք , ասէ տր . և ի պիղծս
18 մի՛ մերձենայք . Եւ ես ընկալայց զձեզ .
և ես եղէց ձեզ ի հայր , և դուք եղի-
ջիք ինձ յուստերս և ի դստերս , ասէ
տր ամենակալ :

Գ Լ · Ի :

1 Ա՛սկ որովհետև զայս աւետիս ունիմք
սիրելիք՝ սրբեսցո՛ւք զանձինս մեր
յամ պղծուէ մարմնոյ և հոգւոյ , կա-
2 տարեսցո՛ւք զսրբուի ահիւն աւյ : Տա-
րայք մեզ , զի ո՛չ ումեք մեղաք ,
և ո՛չ զոք եղծաք , և ո՛չ զոք
3 զրկեցաք : Ա՛չ ելէկ ի դատապար-
տուի ինչ ասեմ . քանզի յառաջ
իսկ ասացի , եթէ ի սրտի մերում կայք՝
4 ի կեալ և ի մեռանել ընդ ձեզ : Բա-
զում համարձակուի է ինձ առ ձեզ

բազում պարծանք են ինձ վը ձեր . լի
եմ մխիթարութը . առաւելեալ եմ ու-
րախութը յամ նեղութիս մեր : Վ.անզի 5
յորժամ հասաք մեք ՚ի մակեդոնիա ,
և ո՛չ միով իւիք հանգիստ գտաւ մարմ-
նոյ մերում , այլ յամի նեղեալք .
քանզի արտաքոյ մարտք՝ և ՚ի ներքոյ
արհաւիրք : Ա.յլ որ մխիթարէն զխո- 6
նարհս , մխիթարեաց զմեզ աճ ՚ի գալը ս-
տեանն տիտոսի : Ա՛չ միայն ՚ի գալըս- 7
տեանն նր , այլև ՚ի մխիթարութենն՝ զոր
մխիթարեցաւ նա ՚ի ձեզ , ՚ի պատմել
մեզ զանձուկն ձեր՝ զողբումն ձեր՝ զնա-
խանձն ձեր վը իմ , մինչ առաւել ու-
րախ լինել ինձ : Զ.ի թէ և տրտմեցու- 8
ցի զձեզ թղթովն՝ ո՛չ զղջանամ . թէ-
պէտ և զղջացեալ էի . քանզի տեսա-
նեմ՝ զի թուղթն այն թէ և առ ժամա-
նակ մի տրտմեցոյց զձեզ . Ա.րդ՝ ուրախ 9
եմ , ո՛չ զի տրտմիցիք՝ այլ զի յապաշ-
խարութի տրտմեցարուք . քանզի տրտմե-
ցայք դուք ըստ Աս . զի մի՛ իւիք զրկիցիք
՚ի մէնջ : Զ.ի որ ըստ Աս տրտմութի է , 10
ապաշխարութի ՚ի փրկութի առանց
զղջանալոյ գործէ . իսկ աշխարհի
տրտմութի՝ մահ գործէ : Ա.րդ՝ նոյն իսկ 11
որ ըստ Աս տրտմեցարուք , որչափ ինչ
փոյթ գործեաց ՚ի ձեզ , կամ աղերս կամ
սաստ կամ երկիւղ կամ անձուկ կամ նա-

խանձ՝ կմ վըէժխնդրուԹի · քանզի յամի
ընծայեցուցիք զանձինս ձեր՝ մըս լի-
12 նել յիրիդ յայդմիկ : Ապա ուրեմն՝
Թէ և գրեցի ես առ ձեզ , ոչ վ՚ը այնո-
րիկ՝ որ զըկեացն , և ոչ վ՚ը այնորիկ՝ որ
զըկեցաւն , այլ վ՚ը յայտնի լինելոյ փու-
Թըն ձերոյ՝ որ վ՚ը մեր՝ առ ձեզ առաջի
13 աւ* : Վասն այնորիկ մխիԹարեալ եմք
՝ի վը՚ մխիԹարուԹեն մերոյ† , առաւել
ևս խնդացաք ՝ի վը՚ խնդուԹեն տիտոսի ·
քանզի հանգուցեալ էր հոգի նը՚ ՝ի
14 ձէնջ ամենեցունց : Զի զինչ և պար-
ծեցայ առ նմա վ՚ը ձեր՝ ոչ ամաչեցի ·
այլ որպէս զամենայն ճշմարտուԹիւն խօ-
սեցաք ընդ ձեզ , նոյնպէս և պարծանքն
մեր առ տիտոսի ճշմարիտ եղեն :
15 Եւ գուԹք նորա առաւել ևս են ՝ի
ձեզ · քանզի յիշեցուցանէր մեզ զամե-
նեցուն զձեր ԸնազանդուԹիւն · Թէ որպէս
աՀիւ և դողուԹիւն ընկալարուք զնա :
16 Եւ արդ՝ ուրախ եմ · զի յամենայնի
համարձակ եմ առ ձեզ :

ԿՈՐ · Ը :

1 Յուցանեմ ձեզ եղբարք զշնորՀսն աւ՝
որ տուեալ են եկեղեցեացն մակե-

---

*՚Ի Յոյնն . փուԹըն մերոյ՝ որ վ՚ը ձեր՝ առ ձեզ առաջի աւ :

†՚Ի Յոյնն . ՚ի վը՚ մխիԹարուԹեն ձերոյ :

դուքն ացուց . Օ՛ւ մեծաւ հանդիսիւ նե- 2
ղուե՛ առաւելուլ իննդութենն նց , և
ծանր աղքատուլ նց առաւել եղև ՚ի
մեծուլ առատուե նց . Օ՛ւ ըստ կարի նց 3
վկայեմ՛ , և աւելի քան զկար . Ինքնա- 4
կամ բազում աղաչանօք աղաչէին
զընդունիլն , և զհաղորդութի պաշտա-
մանն որ ՚ի սուրբսն՝ տալ ցմեզ : Ո՛չ 5
որչափ ակն ունէաք , այլև զանձինս ևս
ետուն , նախ տն՝ և ապա մեզ կամօքն Ա՛ստ .
Ա՛ղաչել զտիտոս՝* զի ոյզ սկսաւն յա- 6
ռաջագոյն , նոյնպէս և կատարեսցէ ՚ի
ձեզ և զայդ ևս շնորհ : Ա՛մէն ոյզ յաւելի 7
առաւել էք հաւատովք՝ և բանիւ և գի-
տուբ և ամ փութով , և որ ՚ի մէնջ ՚ի
ձեզ† սէրն է , զի և յայդմ ևս շնորհի
առաւել լինիցիք : Ո՛չ ոյզ հրաման 8
տալով ասեմ . այլ վասն այլոց փութոյ ,
և զ՚ձեր սիրոյ՝ զմտերմուխդ փոր-
ձեմ : Գ՚անգի գիտէք զընդունհն տն մե- 9
ծոյ Ա՛ստ քի . զի վասն ձեր աղքատացաւ՝
որ մեծատուն էր , զի դուք նր աղքա-
տուբն մեծասցիք : Եւ խրատ մի 10
յայսմիկ տամ՝ , զի այն իսկ յօգուտ է
ձեզ . ոյք ո՛չ միայն զառնելն՝ այլ և
զկամելն յառաջագոյն սկսայք ՚ի հերուն
հետէ : Ա՛յց արդ և զառնելն իսկ կա- 11

---

*՚Ի Յոյնն . Յաղաչելն մեր զտիտոս :
†՚Ի Յոյնն . ՚ի ձէնջ ՚ի մեզ :

տարեցէ՛ք · զի ոչ յօժարութիւն ՚ի կամաց
72 է , նոյնպէս և առնելն ըստ գոյին : Ո՛չ ի
եթէ յօժարութիւնն առաջի կայ , ըստ
գոյին ընդունելի է՝ և ոչ եթէ ըստ չգո-
13 յին : Ո՛չ ոչ եթէ այլոց հանգիստ
14 կամիցիմ , և ձեզ նեղութի : Այլ
հաւասարութե՛ յայժմու ժամանակիս՝ ձեր
առաւելութիւդ ՚ի նց պակասութեն . զի և
նոցա առաւելութիւն եղիցի ՚ի ձեր պակասութեդ , զի եղիցի հաւասարութի՝
15 ոչ և գրեալ է . Ո՛վ որ բազումն առ՝
ոչ առաւելաւ . և որ սակաւն՝ ոչ
16 նուազեցաւ : Նայց շնո՛րհք ասյ , որ
արկ զնոյն միտ ՚ի սիրտ տիտո-
17 սի . Ո՛չ զաղաչանսն ընկալաւ՝ և փու-
թացաւ յօժարագոյնս գիմեաց գալ
18 առ ձեզ : Եւ առաքեցաք ընդ նմ զեղ-
բայրն՝ որոյ գովութիւն յաւետարանի անդ
19 է ընդ ամ եկեղեցիս : Եւ ոչ այսչափ
միայն . այլ և ձեռնադրեալ յեկեղե-
ցեաց անտի , ընդհակից մեր եղև ՚ի
շնորհս յայսոսիկ՝ որ պաշտին ՚ի մէնջ ,
՚ի փառս տն՝ և ՚ի մեր յօժարութի :
20 Նայց զայս խոշճեաք իսկ՝ թէ գուցէ ա-
րատ ոք ինչ դնիցէ ՚ի հաստատուես
յայսմիկ՝ որ պաշտեցաւս ՚ի մէնջ :
21 Նանզի խոր՛հիմք զբարիս՝ ոչ միայն ա-
ռաջի տն , այլ և առաջի մարդկան :
22 Եւ առաքեցաք ընդ նս զեղբայրն մեր՝ զոր

ընտրեցաք ՚ի բաղում՝ իբս բաղում՝ անգամ պինդ գտեալ . և առաւել ևս այժմ պնդագոյն՝ յուսալ մեծաւ ՚ի ձեզ : Այլ եթէ զո տիտոսի ինչ 23
բանք են , իմ հաւասար է՝ և ձեր գործակից* . և եթէ եղբարք մեր , առաքեալքն եկեղեցւոց՝ և փառք քրի : Եւ 24
արդ՝ զհանդէս սիրոյ ձերոյ՝ և զմեր պարծանացն զո ձեր , ՚ի դոսա ցուցջի՛ք յանդիման ամ եկեղեցեաց :

ԿՈ . Ը :

ԶԱՀ վասն պաշտամանն՝ որ ՚ի սուրբսն է , աւելի է ինձ և գրել առ 1
ձեզ . Գ՚ի գիտեմ զյօժարութի ձեր , 2
զոր զո ձեր պարծեցեալ եմ ՚ի մէջ մակեդոնացւոցն , թէ աքայեցիքն ՚ի հետուն հետէ պատրաստ են . և ձեր նախանձն զբազմն յորդորեաց : Եւ առա- 3
քեցաք զեղբարսն , զի մի՛ պարծանքն մեր որ վասն ձեր՝ ընդունայն լինիցին ՚ի մասինդ յայդմիկ . այլ ոյզ ասէի իսկ , պատրաստացուցանք գտանիջի՛ք . Գուցէ 4
յորժամ գայցեն ընդ մեզ մակեդոնացիքն՝ և գտանիցեն զձեզ անպատրաստս , և ամաչեսցուք մեք . (զի մի՛ ասասցուք՝ թէ դուք) , ՚ի մասինդ յայդմիկ պարծանաց . Արդ՝ կարևոր համարեցայ աղա- 5

*՚ի Յովհան . Եւ գործակից առ ձեզ :

չել զեղբարս , զի յառաջագոյն իսկ և-
կեսցեն առ ձեզ , և յառաջագոյն պատ-
րաստեսցեն զյառաջագոյն խոստացեալ
օրհնութիւնն ձեր ՝ի պատրաստի ունել ·
այնպէս իբրև զօրհնուի , և մի՛ իբրև զա-
6 գահութիւն : Ուանզի որ սերմանէ ճշդե-
լով՝ ճշդելով և կնձեսցէ . և որ սերմանէ
7 առատուբ՝ առատուբ և կնձեսցէ : Կուրա-
քանչիւր որպէս և յօժարեսցի ոգ
սրտիւ , մի՛ առ հարկի և տրտմութենէ .
քանզի զտուրս ղուարթառատ սիրէ
8 աստ : Կայլ կարող է աստ զամ շնորհս
առաւելուլ ՝ի ձեզ · զի յամենայնի յամ
ժամ զամ բաւականուի ընկալեալ՝ ա-
ռաւելութեամբ յամ գործս բարուե · Կայ
9 և գրեալ է · Սփռեաց և ետ տնանկաց ·
արդարութիւն նորա մնայ յաւիտեան :
10 Կայլ այն որ պարգևէ սերմն սերմանա-
հանաց՝ և հաց ՝ի կերակուր , պարգևեսցէ և բազմացուսցէ զսերմանիս ձեր ,
և աճեցուսցէ զարդիւնս արդարութեան
11 ձերոյ : Յամի մեծացեալք ամ առա-
տութիւբ՝ որ յօրինէն մեօք գոհութի այ :
12 Ո՛ի պաշտօն հարկիս այսորիկ՝ ո՛չ միայն
առ ՝ի լնուլ զպակասութիւն սրբոցն է , այլ
և առաւելուլ բազմօք գոհութի այ :
13 Ըանդիսիւ պաշտամանս այսորիկ փա-
ռաւորել զաստ ՝ի վե՛ր կնպատանդուե խոս-
տովանութենե ձերոյ յաւետարանն քի ·

և առաւտուն՝ հաղորդուն՝ ի նե՝ և
յամենեսին. Եւ նոցա աղօթք վասն 14
ձեր, քանզի անձկացեալ են առ ձեզ
վ՚ս առաւել շնորհացն այ՝ որ ի ձեզ:
Ա.յլ շնո՛րհք այ ի վ՚ս անպատում 15
պարգևացն նորա:

ԳԼՈՒԽ Ը:

Ա.յլ ես իսկ պօղոս աղաչեմ զձեզ 1
հեզութիւնն և հանդարտութիւնն քո՛ի,
որ յանդիման ձեզ՝ իբրև տապեալ
մի եմ ի միջի ձերում. բայց ի հե-
ռուստ համարձակիմ առ ձեզ: Ա.ղա- 2
չեմ, զի մի՛ ի մօտոյ և ելի համարձա-
կիցիմ վստահութիւն. կամ համարիցիմ
յանդգնել * ի վ՚ս ոմանց՝ որ կարծեն
զմեզ՝ եթէ ըստ մարմնոյ գնայցեմք. Ո՛ւ 3
թէպէտ և մարմնով գնամք, այլ ո՛չ ե-
թէ ըստ մարմնոյ զինուորիմք: Ո՛ւ զէն 4
զինուորութե՛ն մերոյ ո՛չ է մարմնաւոր,
այլ զօրաւոր յայ, առ ի քակելոյ զա-
մուրս. զխորհուրդս քակեմք. Եւ զամ 5
բարձրութի՛ն հպարտացեալ ի վ՚ս գի-
տութե՛ն այ. և գերեմք զամ միտս ի հնա-
զանդութի՛ն քո՛ի. Եւ ի պատրաստի ու- 6
նիմք խնդրել զվ՚ս ամենայն անհնա-

---

*՝ի Յոյն. Արտ համարիցիմ յանդգնել:

զանդուն՝ յորժամ ձեր ևս ընդա-
7 դարձ կատարեսցի : Ըստ իւրաքան-
չիւր երեսաց դիտեսջիք* . եթէ ոք
վստահ յանձն իցէ քեզ լինել , զայս
խորհեսցի դարձեալ ՚ի միտս իւր . թէ
8 ոյզ նայն քեզ է նոյնպէս և մեք : Օ՚ի
թէ առաւել ևս պարծեցայց վ՚ա իշխա-
նութեանս մերոյ՝ զոր ետ մեզ Տէր ՚ի շինել՝
և ո՛չ ՚ի քակել զձեզ , ոչինչ ամաչեցից :
9 Օ՚ի մի՛ թուեցայց իբրև ահ ինչ ար-
10 կանել ձեզ թղթովքս : Ա՚սիցէ՛ք ,
թուղթքս ծանուն են և սաստիկք . բայց
տեսիլ մարմնոյ տկար՝ և բանն արհա-
11 մարհեալ . Օ՚այս խորհեսցի այնպիսին ,
զի որպիսիք եմք բանիւք թղթոցդ ՚ի
հեռուստ , նոյնպիսիք և ՚ի ժամդ ար-
12 դեամբք : Վ՚ասնի ոչ իշխեմք կշռել
և հաւասարել զանձինս մեր ումանց , որ
զանձինս իւրեանց ձեզ ընծայեցուցա-
նեն . այլ անձամբ յանձինս՝ զանձինս չա-
փեն , և՚ի կշռել անձամբ յանձինս՝ ոչ
13 առնուն ՚ի միտ : Ա՚յլ մեք ոչ եթէ յան-
չափս ինչ պարծեսցուք . այլ ըստ չափոյ
կանոնին , զոր բաժանեաց մեզ Աստ չա-
14 փով հասանել մինչև առ ձեզ : Իբր ոչ
եթէ հասու ինչ չիցեմք ՚ի ձեզ , և
ձկտեցուցանիցեմք զանձինս , քանզի

*՚Ի Յոյնն . Ըստ երեսաց դիտէք :

մինչև առ ձեզ հասցէ աւետարանաւն
քրի։ Եւ ոչ յանչափս ինչ պարծիմք 15
օտար վաստակօք. բայց յոյս ի ունիմք
զաճմանն հաւատոց ձերոց՝ այդրէն ի
ձեզ մեծանալոյ՝ ըստ կանոնիս մերոյ յա-
ռաւելուի. ի վեր ևս քան զձեզ աւե- 16
տարանել, ոչ օտար կանոնաւ ի պատ-
րաստականս ինչ պարծել։ Զի որ 17
պարծին՝ ի տէր պարծեսցի։ Զի ոչ 18
եթէ որ զանձն իւր ընծայեցուցանէ՝ նա
է ընտրեալ. այլ զոր տէրն ընծայեցու-
ցանէ։

ԿՈՐ. Ժ.

Ես առ էր եթէ ներէիք փոքր մի և իմում 1
անզգամութեես, այլև անսացէք իսկ։
Նախանձեցուցանեմ զձեզ ի նախանձն 2
Աստուծոյ. զի խօսեցայ զձեզ առն միում,
իբրև զկոյս մի տեսք յանդիման կացուցա-
նել քրիստոսի։ Այլ երկնչիմ, գուցէ որ- 3
պէս օձն խաբեաց զեւա խորամանկութեամբ
իւրով, ապականեսցին միտք ձեր ի
միամտութենէն՝ որ ի քրիստոս։ Զի եթէ որ 4
գալոցն իցէ՝ այլ քրիստոս քարոզիցէ՝ զոր մեք
ոչ քարոզեցաք, կամ ոգի օտար առնուցուք՝ զոր ոչ առէք, կամ աւետարան օտար՝ զոր ոչ ընկալարուք, բարւոք անսայիք նմա։ Այլ ես այսպէս համարիմ, 5
թէ ոչինչ իւիք պակաս իցեմ քան զգեր-

6 առաքեալն : Ովսիէտ և տգէտ ևս ի-
ցեմ բանիւ , այլ ոչ եղէ գիտուքը · սա-
կայն յամի յայտնեցաք զանձինս ամե-
7 նևին առ ձեզ : Եւ եթէ վնաս ինչ
գործեցի՝ զի զանձն խոնարհեցուցի · և
այն՝ զի դուք բարձրասջիք · զի ձրի զա-
ւետարանն այ աւետարանեցի ձեզ :
8 Այլ եկեղեցիս կողոպտեցի առեալ
9 թոշակ ՚ի ձեր սպասաւորութի : Եւ
յորժամ եկի առ ձեզ · թէպէտ և պա-
կասեաց ինչ՝ ոչ զոք ՚ի ձէնջ ձանձրա-
ցուցի , զի զպակասութի՛ն իմ լցին եղ-
բարքն եկեալք ՚ի մակեդովնացւոց · և
յամենայնի առանց ծանրանալոյ ձեզ
10 զանձն իմ պահեցի՝ և պահեցից : Ճան-
զի գոյ ճշմարտութի՛ն քրի · զի
պարծանքս այս ոչ արգելցին յինէն ՚ի
11 կողմանս աքայեցւոց : Ընդէ՞ր . իբրու
թէ ոչ սիրեցեմ զձեզ . զայն Աած գիտէ .
12 Որ առնեմ՝ և արարից · զի հատից
զպատճառս այնոցիկ՝ որ զպատճառան
կամիցին . զի որով պարծիցինն , և նո-
13 քա իբրև զմեզ գտանիցին : Որ այն-
պիսիքն սուտ առաքեալք , մշակք նեն-
գաւորք , կերպարանին ՚ի կերպարանս
14 առաքելոց քրի : Եւ չե՛ն ինչ զար-
մանք · քանզի և ինքն սատանայ կերպա-
15 րանի ՚ի հրեշտակ լուսոյ : Եւ ոչինչ
է մեծ՝ թէ և պաշտօնեայք Նր կերպա-

րանին իբրև պաշտօնեայք արդարուե.
որոց կատարածն եղիցի ըստ գործոց իւր-
եանց: Վասն որոյ ասեմ. Ամի՛ ոք հա- 16
մարեսցի զիս անզգամ. ապա թէ ոչ
գոնէ իբրև զանզգամ ընկալարո՛ւք զիս,
զի և ես փոքր մի ինչ պարծեցայց: Եւ 17
զոր խօսիմ՝ ո՛չ ելիէ ըստ Տեն խօսիմ,
այլ իբրև անզգամութիւ՝ ըստ կարգի այդց
պարծանաց: Եւ քանզի բազումք 18
պարծին ըստ մարմնոյ, և ես պարծեցայց:
Ամտադիւր իմն անսայիք անմտացն ձե- 19
րովք իմաստութիւ: Վասնզի անսայք, 20
եթէ ոք խաբէ զձեզ, եթէ ոք ծառա-
յեցուցանէ, եթէ ոք ուտէ զձեր,
եթէ ոք առնու ինչ, եթէ ոք
հպարտանայ, եթէ ոք զձեզ յանդիման
հարկանէ: Ըստ անարգանացդ ասեմ, 21
իբրև թէ մեք տկարացաք արդեօք. յոր
ինչ ոք համարձակիցի, անզգամութիւ
ասեմ՝ համարձակի՛մ և ես: Եբրայե- 22
ցի՞ք իցեն, և ես. իսրայելացի՞ք իցեն, և ես.
զաւակ աբրահամո՞ւ իցեն, և ես. Պաշ- 23
տօնեայք քրիստոսի իցեն, յանդգնագոյնս
ասացից՝ թէ առաւել ևս ես, եթէ վաս-
տակօք՝ առաւել. եթէ գանիւք՝ ևս ա-
ռաւել. եթէ բանտիւ՝ աւելի քան զնո,
եթէ մահուամբք՝ բազում անգամ:
Ի հրէից հնգիցս՝ քառասուն միով 24
պակաս արբի. Երիցս ձաղկեցայ. միան- 25

գամ քարկոծ եղէ. երիցս նաւակոծ ե-
ղէ. զտիւ և զգիշեր յանդունդս տառա-
26 պեցայ. ՚ի ճանապարհս բազում ան-
գամ, վիշտս ՚ի գետոց, վիշտս յաւազա-
կաց, վիշտս յազգէ, վիշտս ՚ի հեթա-
նոսաց, վիշտս ՚ի քաղաքի, վիշտս յա-
նապատի, վիշտս ՚ի ծովու, վիշտս ՚ի
27 սուտ եղբարց. ՚ի ջանս, ՚ի վաստակս,
՚ի տքնութիւնս բազում անգամ, ՚ի քաղց
և ՚ի ծարաւ. ՚ի պահս բազում ան-
28 գամ. ՚ի ցուրտ և ՚ի մերկութե: Զատ
զայլ նեղութիւն. և զի հանապազ խուռ-
ժանն ՚ի վերայ իմ կուտէր՝ և հոգ
29 ամենայն եկեղեցեացն: Ո՞ հիւան-
դանայ՝ և ոչ ես հիւանդանամ.
ո՞ գայթագղի՝ և ոչ ես տապա-
30 նամ: Եթէ պարծել ինչ պարտ իցէ,
31 զտկարութիւնն պարծեցայց: Ած և
հայր տն մերոյ Յս Քս գիտէ՝ որ է
օրհնեալ յաւիտեանս, զի ոչ ստեմ:
32 ՚ի դամասկոս աղգապետն արետայ ար-
քայի պահէր զքաղաքն դամասկացւոց
33 ունել զիս. Եւ զպատուհանն վանդա-
կաւ կախեցայ զլ պարիսպն, և փախեայ
՚ի ձեռաց նորա:

ԿԻ. ԺՈՒ:

Արդ՝ պարծել ինչ պարտ իցէ. այլ 1
օգնէ ինչ ոչ. Նայց եկից ՚ի տեսիլս
և ՚ի յայտնուխիս տեն: Գիտեմ այլ մի 2
՚ի քո՛ յառաջ քան զչորեքտասան ամ.
եթէ մարմնով՝ ոչ գիտեմ, և եթէ ա-
ռանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ, Աստ գիտէ.
յափշտակեալ զայնպիսին մինչև յեր-
րորդ երկինս: Եւ գիտեմ զայնպիսի 3
այր. եթէ մարմնով՝ և եթէ առանց
մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ, Աստ գիտէ. Ո՛ի 4
յափշտակեցաւ ՚ի դրախտն. և լուաւ
բանս անճառս, զոր ո՛չ է պարտ մարդոյ
խօսել: Վա՛ռ այնպիսւոյն պարծեցայց, 5
այլ վա՛ռ անձին ինչ ո՛չ պարծեցայց.
բայց եթէ ՚ի տկարուխիս: Ո՛ի եթէ և 6
կամիցիմ պարծել՝ ո՛չ եղէց անզգամ.
քանզի զարդարն ասեմ. այլ անխայեմ,
գուցէ ոք համարիցի ինչ յիս աւելի՝
քան զոր տեսանիցէ յիս՝ կամ լսիցէ յի-
նէն: Եւ զի մի՛ աւաւելուր 7
նուեցն Հպարտացայց, տրաւ ինձ խայթ
մարմնոյ՝ հրեշտակ սատան կռփել զիս.
զի մի՛ հպարտացայց: Եւ վա՛ռ այնորիկ 8
երիցս անգամ աղաչեցի զՏէր՝ զի ՚ի բաց
արասցէ յինէն. Եւ ասէ ցիս. Հա՛ռատ 9
են քեզ շնորհք իմ, զի զօրութի՛ւն իմ ՚ի
տկարուխե կատարի. և արդ՝ լաւ ևս լիցի

ինձ պարծել ՚ի տկարութիւս , զի բնակես-
10 ցէ յիս զօրութիւն քրիստոսի : Վասն որոյ
հաճեալ եմ ընդ տկարութիւս , ընդ
թշնամանս , ընդ վիշտս , ընդ հալա-
ծանս , և ընդ նեղութիւս վասն քրիստոսի · զի յորժամ տկարանամ , յայնժամ զօրա-
11 նամ : Եղէ անզգամ , քանզի դուք ստիպեցիք զիս · զի ինձ պարտ էր ՚ի
ձէնջ վկայութիւն առնուլ՝ թէ ոչինչ պա-
կաս գտայ քան զլաւ առաքեալսն · զի
12 թէպէտ և ես ոչինչ եմ · Սակայն նշանք առաքելոյ գործեցան ՚ի ձեզ՝ ամ-
համբերութիւբ՝ նշանօք և արուեստիւք՝ և
13 զօրութիւբք : Եւ արդ զի՞նչ իցէ , որով պակաս գտայք քան զայլ եկեղե-
ցիս · լայց եթէ այնու՝ զի ես զձեզ ոչ
ձանձրացուցի · շնորհեցէ՛ք ինձ զվնասդ
14 զայդ : Ահաւասիկ այս երիցս անգամ պատրաստեալ եմ գալ առ ձեզ · և
ձեզ բեռն ինչ ոչ եղէց · զի ոչ
խնդրեմ ինչ զձերս , այլ զձեզ · քանզի
ոչ պարտին որդիք հարց գանձել , այլ
15 հարք որդւոց : Լայց ես մտադիւրութբ
ծախեցից , և ծախեցայց ՚ի՛ անձանց ձե-
րոց · զի թէպէտ և յառաւել սիրոյն
16 զձեզ սակաւ սիրիցիմ : Այլ գրեթէ ես ոչինչ ծանրացայ ձեզ · այլ քանզի
խորագէտ էի , խելօք կալայ զձեզ :
17 Ո՞րեթէ որովբք առաքեցին առ ձեզ՝ նո-

քօք ինչ ադահեցի՞ ՚ի ձէնջ : Ղա- 18
չեցի զտիտոս՝ և առաքեցի ընդ նմա զեղ-
բայրն , միթէ ագահեաց ինչ զձեր տի-
տոս . ո՞չ նոյնի՛ն ոգւով գնացաք . ո՞չ
նոյնի՛ն շաւղօք շրջեցաք : Կարձեալ 19
համարիցիք՝ եթէ յողոք անկեալ ինչ
ձեզ աղերսիցեմք . առաջի աՅ ՚ի քո՛ խո-
սիմք , զի ամենայն ինչ սիրելիք վասն
ձերոյ շինուե՛ ե : Վասն երկնչեմ , գու- 20
ցէ եկեալ՝ ոչ ոպ ես կամիմն գտանիցեմ
զձեզ . և ես գտանիցիմ ձեզ՝ ոպ և դուք
ո՛չ կամիցիք : Գուցէ դարձեալ՝ հե՛ւ ,
նախանձ , սրտմտութիք , կռիւք ,
չարախօսութիք , քսութիք , հպար-
տութիք , ամբարտաւանութիք , խռովութիք :
Գուցէ դարձեալ յորժամ գայցեմ՝ 21
նկուն ինչ առնիցէ զիս աՅծ իմ առ ձեզ .
և սուգ առնուցում վ՛ա բազմաց յառա-
ջագոյն մեղուցելոց՝ և ո՛չ ապաչխարե-
լոց , ՚ի վե՛ պղծուե և պոռնկուե՝ և գի-
ջուե՝ զոր գործեցին :

ԳԼՈՒԽ Ը՛ :

Ա՛յս երիցս անգամ գամ առ ձեզ . զի 1
՚ի բերանոյ երկուց և երից վկայից
հաստատեսցի՛ ամ բան : Յառաջ ասա- 2
ցի , և դարձեալ կանխաւ ասեմ՝ յան-
դիման երկիցս անգամ . և այժմ ՚ի բա-
ցուստ գրեմ յառաջագոյն յանցուցե-

լոցն՝ և այլոցն ամենեցուն · զի եթէ եկիւց
3 դարձել՝ ոչ խնայեցից : Եթէ զիտէք
ինչ խնդրէք զքեզի , որ իւնաւ ըլ ձեզ խո-
սի · որ հզօրացեալն է՝ի ձեզ , և ոչ
4 տկարացեալ : Ո՞չ թէպէտ և խաչե-
ցաւ՝ի մերմէ տկարուէ , այլ կենդանի
է զօրութիւնն աւյ · և մեք թէպէտ և տկա-
րանայցեմք վասն նը , այլ կենդանի
լիցուք ընդ նմա զօրութեամբն աւյ :
5 Փորձեցէ՛ք զանձինս ձեր , եթէ կայք՝ի
նոյն հաւատս · քննեցէ՛ք զանձինս · եթէ
ո՞չ գիտէք զանձինս՝ զի քս յս՝ի ձեզ է ·
6 բայց եթէ անպիտան ինչ իցէք : Ա՛յլ
ակնուսիմ՝ թէ գիտիցէք · զի մեք ոչ եմք
7 անպիտանք : Ա՛յլ խնդրեմք յաւյ՝ զի
մի՛ ինչ արասցէ ձեզ չար · ոչ զի մեք
ընտիրք երեւեսցուք , այլ զի դուք զբա-
րիս գործիցէք՝ և մեք անպիտանք ի-
8 ցեմք* : Ո՞չ ոչ կարեմք ինչ հակա-
ռակ կալ ճշմարտութեն · այլ վերակա-
9 ցու եմք ճշմարտութեն : Ուրախ եմք՝ յոր-
ժամ մեք տկարանայցեմք՝ և դուք զո-
րաւոր իցէք , զդոյն իսկ և աղօթս առ-
10 նեմք զձեր հաստատութիւն : Վ՛ասն
այնորիկ զայս՝ի հեռուստ գրեմ · զի

---

*՝Ի Յոյնն · Ո՞չ մի՛ չար ինչ առ-
նիցէք դուք . . . և մեք իբրև անպիտանք
իցեմք :

մի՛ յորժամ եկիցէ՝ սաստկութիւք վարեցայց
ըստ իշխանութեանս, զոր ետ ինձ Տէր ի շի-
նել՝ և ոչ ի քակել: Ա.յսուհետև 11
եղբարք, ողջ լերուք՝ հաստատուն կա-
ցէ՛ք՝ մխիթարեցարուք՝ միաբան լե-
րուք՝ խաղաղութիւն արարէ՛ք. և Աստ
խաղաղութեան և սիրոյ՝ եղիցի ընդ ձեզ:
Ողջոյն տուք միմեանց ի համբոյր 12
սրբութեան, ողջոյն տան ձեզ սուրբք ամե-
նայն: Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի քրիստոսի, 13
և սէրն Աստուծոյ, և հաղորդութիւն
Սուրբ Հոգւոյն
ամէն:

Ա՛ստ խրատեաց երէցս՝ գրել ի ե-
րեքտասան, ի յետոն պիտոյ ե-
րեքոյ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌ ԴԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա։

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ Ա՛ւ՝ ի մարդկա-
նէ և Ա՛ւ՝ ի ձեռն մարդոյ, այլ՝ ի
ձեռն Յի քի և Աւ՝ հօր՝ որ յարոյց զնա
2 ի մեռելոց. Եւ որ ընդ իս են եղբարք-
ամենեքին, եկեղեցեացդ գաղատացւոց.
3 Շ՛նորհք ը ձեզ և խաղաղուի յայ՝ ի
4 հօրէ՝ և ի տնէ մերմէ Յէ քէ. Որ ետ
զանձն իւր վասն մեղաց մերոց, զի զմեզ
փրկեսցէ յաշխարհէ աստի չարէ՝ ը կա-
5 մացն Աւ և հօր մերոյ. Որում
փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:
6 Զ՛արմանամ՝ զի այդպէս վաղվաղակի
փոփոխիք յայնմանէ որ կոչեացն զձեզ
7 ի շնորհսն քի՝ յայլ աւետարան. Որ
Ա՛ւ գոյ այլ. բայց եթէ իցեն ոմանք որ
խռովեցուցանիցեն զձեզ, և կամիցին

շրջել զաւետարանն քո։ Ա՛յլ թէ 8
մեք՝ կա՛ հրեշտակ յերկնից աւետարա-
նեսցէ ձեզ աւելի՛ քան զոր աւետարա-
նեցաք ձեզ, նզովեա՛լ լիցի։ Որպէս 9
յառաջագոյնն ասացաք՝ և արդ դար-
ձեալ ասեմ, Եթէ ոք աւետարանես-
ցէ ձեզ աւելի քան զոր առիք, նզո-
վեա՛լ լիցի։ Արդ՝ մարդկա՞ն հաճոյ 10
լինիցիմ՝ թէ ա՛յ. կա՛մ խնդրիցեմ մարդ-
կա՞ն հաճոյ լինել. եթէ տակաւին
մարդկան հաճոյ լինէի, ապա քո՛ծ
ոչ՝ էի։ Յուցանեմ ձեզ եղբարք 11
զաւետարանն, որ աւետարանեցաւ ի-
նէն. զի ո՛չ է ըստ մարդոյ. Վասնզի և 12
ո՛չ ես՝ի մարդոյ առի, և ո՛չ ուսաւ
յումեքէ. այլ՝ի յայտնութենէն Յի՛ քո՛։
Վասնզի լուեալ իսկ է ձեր զիմ գը- 13
նացն, որ երբեմն՝ի հրէութե՛ անդ. զի
անչափ հալածէի զեկեղեցին ա՛յ՝ և
աւեր հարկանէի զնա։ Եւ յառաջա- 14
դէմ էի՝ի հրէութե՛ն՝ քան զբազում
հասակակիցս իմ, որ յազգին իմում է-
ին. առաւել նախանձախնդիր էի իմոյ
հայրենի աւանդութեանցն։ Ա՛յլ յոր- 15
ժամ՝ կամեցաւ ա՛ծ՝ որոշեաց զիս յորովայ-
նէ մօր իմոյ, և կոչեաց՝ի ձեռն շնոր-
հաց իւրոց, Յայտնել զորդին իւր ինձ. 16
զի, աւետարանեցից զնա՝ի հեթանոսս.
անդէն վաղվաղակի ոչինչ զգացի

17 մարմնով և արեան · Եւ ո՛չ եկի ինէմ ,
առ որ յառաջագոյն քան զիս առա-
քեալքն էին · այլ չոգայ յարաբիա , և
18 դարձեալ դարձայ ՚ի դամասկոս : Ապա
յետ երից ամաց եկի ինէմ տեսանել
զպետրոս . և եղէ առ նմա աւուրս
19 ԺԵ պետասան : Այլ զոք յառաքելոց ան-
տի ո՛չ տեսի , բայց միայն զյակովբոս
20 զեղբայրն տեն : Այլ զոր գրեմս առ
ձեզ , ահաւասիկ առաջի աչ՝ զի ո՛չ
21 ստեմ : Ապա եկի ՚ի կողմանս ասորւոց
22 և կիլիկեցւոց : Եւ յանծանօթս էի
երեսօք եկեղեցեացն* որ ՚ի ՔՐԻՍՏՈՍԻ
23 անտի էին ՚ի քս : Այլ զի լսելով
լուեալ էր , թէ որ հալածէրն զմեզ
յայնժամ , ա՛րդ աւետարանէ զհաւատսն՝
24 զոր երբեմն խախտէր . Եւ փառաւոր
առնէին ինձ զԱԾ :

ԳԼ · Ր :

1 Ապա յետ ամաց չորեքտասանից մի-
անգամ՝ եկի ինէմ՝ ընդ բառնաբայ .
2 առեալ ընդ իս և զտիտոս : Եւ եկի ըստ
յայտնուեն . և զքարոզեի ՚ի հեթանոսս ,
առանձինն այնոցիկ՝ որ կարծեալքն էին ,
գուցէ ընդունայն ինչ ընթացեալ իցեմ՝՝
3 կամ ընթանայցեմ : Այլ և ո՛չ տիտոս՝

---

*՚Ի Յովհան · Եկեղեցեացն Հրէաստանի :

որ ընդ նմա ի հետանոսաց էր, բռնադատեցաւ թլփատիլ. Եւ ոմանք սպրդողաց 4
սուտ եղբարցն, որք սպրդեցին մտանել
դիտել զազատութիւն մեր՝ զոր ունիմք ի
քս յս. զի զմեզ ծառայեցուսցեն: Ոմանց 5
ոչ առ ժամանակ մի անսացաք
ենթադրութեանն. զի ճշմարտութիւն աւետարանին հաստատեսցի առ ձեզ:
Եւ այց զկարծելոցն եթէ իցեն ինչ, որ- 6
պիսի որք երբեմն էին, չէ՛ ինչ ինձ
փոյթ. քանզի ած ակն մարդկան ոչ
առնու. զի ինձ կարծեալքն այնպիսի
ինչ ոչ զգացուցին: Եւ զնորին հա- 7
կառակն՝ իբրև տեսին թէ հաւատացեալ
է ինձ աւետարանն անթլփատութե. ոյզ
պետրոսի թլփատութե. (8) Զի որ յաջո- 8
ղեացն պետրոսի յառաքելուն թլփատուեն, յաջողեաց և ինձ ի հեթանոս. Եւ իբրև գիտացին զշնորհսն որ 9
տուեալ էին ինձ, յակովբոս՝ և կեփաս՝
և յովհաննէս՝ որ կարծեալք սիւնքն
էին, ձեռն ետուն հաւանութե ինձ և
բառնաբայ. զի մեք ի հեթանոս, և
նոքա ի թլփատութեն. Եւ այց միայն 10
զի զաղքատսն յիշեսցուք. զոր և ես
փութացայ զնոյն առնել: Եւ յոր- 11
ժամ եկն կեփաս յանտիոք, ընդդէմ
դարձայ նմ. քանզի գոդ իբրև* ստգը-

*) Ի ձեռագրին Ընդ. գոդ իբրև:

12 տեալ իմն էր : Պետրոսի մինչեւ եկեալ
էին ոմանք առ ի Յակովբոսէ , ընդ հեթա-
նոսս ուտէր անխտիր . իսկ իբրեւ եկին ,
զատանէր եւ ոլորէր զանձն , երկուցեալ
յայնցանէ՝ որ ի թլփատուէ անտի էին :
13 Եւ կեղծաւորեցան ընդ նմա եւ այլ
հրէայքն . մինչեւ բառնաբաս անգամ
խոնարհեցաւ ի նոցա կեղծաւորութիւն :
14 Այլ իբրեւ տեսի թէ ոչ ուղիղ գնան ի
ճշմարտութիւն աւետարանին , ասեմ ցկե-
փաս առաջի ամենեցուն , Եթէ դու որ
հրէայդ ես՝ հեթանոսաբար՝ եւ ոչ
հրէաբար կեաս , զիա՞րդ ստիպես հե-
15 թանոսաց լինել հրէարէն : Ոչ մեք
բուն հրէայք եմք , եւ ոչ ի հեթանո-
16 սաց մեղաւորք : Այլ գիտեմք՝ եթէ
ոչ արդարանայ մարդ ի գործոց օրի-
նաց , եթէ ոչ ի հաւատոցն Յիսի քրիստի .
եւ մեք ի քրիստոս Յիսուս հաւատացաք , զի ար-
դարացուք ի հաւատոցն քրիստի , եւ ոչ ի
գործոց օրինաց . զի ի գործոց օրինաց
17 ոչ արդարասցի ամենայն մարմին : Իսկ
եթէ մինչ խնդրիցեմք արդարանալ ի
քրիստոս , եւ գտանիցիմք մեղաւորք . ապա ու-
րեմն՝ քրիստոս մեղաց պաշտօնեայ եղեւ . քա-
18 զի : Ոչ եթէ զոր քակեցին՝ զնոյն
միւսանգամ շինիցեմ . ապա յանցաւոր
զանձն իմ ես ինձէն երեւեցուցանեմ :
19 Ոչ ես օրինօք օրինացն մեռայ , զի աստ

կեցից, և ըլ քո՛ւր ի խաչ ելլից: Եւ 20
կենդանի եմ այսուհետև, ոչ ես՝ այլ
կենդանի է յիս քո՛ւ: Այլ որ այժմ
կեամ մարմնով, հաւատովք որդւոյն
աստ կեամ. որ սիրեացն զիս՝ և մատնեաց
զանձն վ՛ր իմ: Եւ ես ո՛չ անարգեմ 21
զշնորհսն աստ. զի եթէ յօրինաց անտի
էր արդարութի՛ւն, ապա քո՛ւ զուր մե-
ռաւ:

ԿԻ. Գ:

Ո՞անմիտ գաղատացիք, ո՞ նախանձ ա- 1
րար զձեզ ո՛չ ընդունել ճշմար-
տութի՛ւն. որոց գրեթէ առաջի աչաց քո՛ւ
յի՛ւ գրեցաւ ի խաչ ելեալ: Ա՛յս 2
միայն կամիմ ուսանել ի ձէնջ. ի գոր-
ծոց օրինաց զՀոգին ընկալարուք՝ եթէ
ի լսոյ հաւատոց: Այդչափ անմիտ 3
էք. սկսեալ հոգւով, և արդ՝ մարմ-
նո՛վ վախճանիք: Եւ այնչափ անցք 4
անցին ըլ ձեզ զուր, եթէ իցէ զուր:
Խոկ արդ՝ որ բաշխեաց ի ձեզ զՀոգին՝ 5
և յաջողեաց ի ձեզ զգօրութիս. ի գոր-
ծոց օրինաց է՛ եթէ ի լսոյ հաւատոց:
Ո՛ւպ աբրահամ հաւատաց յա՛ծ, և հա- 6
մարեցաւ նմա յարդարութի՛ւն: Գիտի- 7
ցէ՛ք արդեօք. զի որք ի հաւատոց ան-
տի են, նոքա են որդիք աբրահամու:
Գաւաջագոյն գիտէր գիր, եթէ ի հա- 8

ւատոց անտի արդարացուցանէ ած զՀե-
թանոս, յառաջագոյն խոստացաւ աբ-
րահամու, թէ ՚ի քեզ օրհնեսցին ա-
9 մենայն ազգք: Այսուհետև որք ՚ի
հաւատոց անտի են՝ օրհնին ընդ հաւա-
10 տացեալսն աբրահամու: Զի որ միան-
գամ ՚ի գործոց օրինացն են, ըստ անի-
ծիւք են. քանզի գրեալ է. Թէ Անի-
ծեալ ամ մարդ որ ոչ կացցէ յամենայն
գրելսն ՚ի գիրս օրինացն՝ առնել զամե-
11 նայն: Զի օրինօքն ոչ ոք արդարա-
նայ առաջի աՍ, այն յայտ իսկ է. զի
արդարն՝ ասէ, ՚ի հաւատոց կեցցէ:
12 Նայց օրէնքն չեն ՚ի հաւատոց, այլ որ
13 արասցէ զայն՝ կեցցէ ՚ի նոսին: Քրիս-
գնեաց զմեզ յանիծից օրինացն, եղեալ
վ՚ր մեր անէծք. զի գրեալ է, Թէ Անի-
ծեալ ամ, որ կախեալ կայցէ զփայտէ.
14 Զի ՚ի հեթանոս օրհնուի աբրահամու
եղիցի ՚ի քս Յս. զի մեք զաւետիս հոգ-
15 ւոյն սրբոյ առցուք հաւատովք: Ըստ
մարդկութեա՛ ասեմ՝՚՚ եղբարք. Ոպաքէն
զմարդկան հաստատեալ կտակ ոչ ոք
կարէ անարգել. և ոչ այլ հրաման ՚ի
16 վրայ այնր տալ: Իսկ աբրահամու խոս-
տացան աւետիքն, և զաւակի նորա. և
ոչ ասէ՝ զաւակաց իբրև զբազմաց, այլ
իբրև զմիոյ. Թէ՝ և զաւակի քումմ, որ
17 է քս: Նայց զայս ասեմ՝ զկտակն յա-

ուչադդն հաստատեալ յայ ի քս . օ-
բէնքն որ յետ չորեքհարիւր և երեսուն
ամի եգան , ոչ կարեն խափտել առ ի
խափանելոյ զաւետիսն : Եթէ յօրի- 18
նաց անտի է ժառանգութիւնն , ապա ոչ
ևս յաւետեացն՝ բայց աբրահամու աւե-
տեօք շնորհեաց ած : Իսկ զի՞նչ իցեն 19
օրէնք . յանցուածոց վասն յաւելան ,
մինչև եկեսցէ զաւակն , որում խոստա-
ցեալն էր՝ կարգեալ հրեշտակօք ի
ձեռն միջնորդի : Իսկ միջնորդ՝ միոյ 20
ուրուք ոչ է , բայց ած մի է : Իսկ 21
արդ՝ օրէնքն հակառակ ի՞նչ իցեն աւե-
տեացն այ . քաւ լիցի , զի եթէ տրեալ
էին օրէնքն՝ որ կարող էին կենդանի
առնել , ապա հաստատ յօրինաց անտի
էր արդարութիւնն : Այլ փակեցին գիրք 22
զամենեսին ընդ մեղս , զի աւետիքն ի
հաւատոց անտի յիսի քսի տացին հա-
ւատացելոց : Այնչափ հաւատքն ե- 23
կեալ էին՝ ընդ օրինօքն փակեալ պահէաք
ի հանդերձել հաւատսն , որ յայտնե-
լոց էին ի մեզ : Այսպա օրէնքն դաս- 24
տիարակ եղեն մեզ ի քս յս , զի ի հա-
ւատոցն արդարացուք : Այլ իբրև 25
եկին հաւատքն , ոչ ևս ընդ դաստիարա-
կաւ եմք : Այանդի ամենեքին որդիք 26
այ էք հաւատովք ի յս քս : Որք 27
միանգամ՝ ի քս մկրտեցարուք , զքս

28 զգեցեալ էք · չի՛ք խտիր · Ո՛չ հրէի՝ և
ո՛չ հեթանոսի , ո՛չ ծառայի՝ և ո՛չ ազա-
տի , ո՛չ արուի՝ և ո՛չ իգի · զի ամենե-
29 քեան դուք մի էք՝ ի քո՛ յի՛ս : Ա՛պա ե-
թէ դուք քո՛ւ էք , ուրեմն աբրահամու
զաւակ էք՝ ըստ աւետեացն ժառանգք :

ԳԼ · Գ :

1 Ա՛յս ասեմ . Յորքան ժամանակս
ժառանգն տղայ է , չէ՛ ինչ առաւել
քան զծառայն · թէպէտ և տէր իցէ ամե-
2 նեցուն · Այլ ընդ հաղարապետօք է՛ և ընդ
գաւառապետօք՝ մինչև ՚ի ժամանակա-
3 կէտ հօրն : Նոյնպէս և մեք մինչ
տղայքն էաք՝ ընդ տարերս աշխարհի ես
4 ՚ի ծառայու՛թեան կայաք : Այլ իբրև եկն
լրումն ժամանակին , առաքեաց Աս
զորդին իւր՝ որ եղև ՚ի կնոջէ , և եմուտ
5 ընդ օրինօք · Զի զնո՛ւս որ ընդ օրինօքն ի-
ցեն , գնեսցէ · զի մեք զորդեդրու՛թիւն ըն-
6 կալցո՛ւք : Եւ զի էք դո՛ւք որդիք , ա-
ռաքեաց Աս զՀոգի որդւոյն իւրոյ ՚ի
սիրտս մեր* , որ աղաղակէ Աբբա՝ Հայր :
7 Այսուհետև չիս ծառայ , այլ որդի ·
8 եթէ որդի՝ և ժառանգ Աա՛ յ : Այլ յայն-
ժամ մինչ ո՛չն գիտէիք զԱս՝ ծառայէիք
այնոցիկ , որ ո՛չն էին ՚ի բնէ աստուածք :

---

*՚Ի Յովհան . ՚ի սիրտս ձեր :

Ա.ՀԼ այժմիկ ծանեաք զնա՛ծ , մանաւանդ 9
թէ ծանուցայք իսկ յայ , զիա՞րդ դառ-
նայք միւսանգամ անդրէն ՚ի տարերսն
՚ի տկարս և յաղքատս , որոց միւսան-
գամ զանձինս ծառայեցուցանել կամիք :
Ո՛շաւուրս խորէք՝ և զամիս՝ և զժամա- 10
նակս՝ և զտարիս : Երկնչիմ ՚ի ձէնջ , 11
գուցէ թէ ՚ի զուր ինչ վաստակեցի ՚ի
ձեզ : Եղերո՛ւք իբրև զիս , քանզի և 12
ես իբրև զձեզդ էի : Ե՛ղբարք՝ աղա-
չեմ զձեզ , չինք ինչ ձեր մեղուցեալ առ
իս . Գիտէք դուք՝ զի տկարութ՛ մարմ- 13
նոյ աւետարանեցի ձեզ զառաջինն . և
զփորձանսն որ ՚ի մարմնի իմում էին ,
Ո՛չ անարգեցիք և ո՛չ անգոսնեցիք . 14
այլ իբրև զՀրեշտակ Աստ ընկալայք զիս՝
իբրև զքրիստ Յ՛ս : Ուստ արդ ո՞ւր է երա- 15
նութիւն ձեր , վկայեմ ձեզ՝ եթէ կարա-
ղինչ էր զաչս ձեր հանէիք և տայիք ինձ :
Արդ՝ զի՞ թշնամի իմն եղէ ձեզ , զի 16
զստոյգն խօսեցայ : Ա.ՀԼ նախանձե- 17
ցուցանեն զձեզ ո՛չ ՚ի բարի . և արգե-
լուլ կամին զձեզ՝ զի նոցա նախան-
ձաւորք լինիցիք : Բայց լաւ է նախան- 18
ձաւոր լինել ՚ի բարիս յամ՛ ժամ , և
ո՛չ միայն յորժամ ՚ի ձերում միջի ի-
ցեմ : Որդեակք իմ , զորս դարձեալ 19
վերստին երկնեմ , մինչև նկարեսցի քրս
՚ի ձեզ : Կամէի այժմ գալ առ ձեզ՝ 20

և փոխել զբարբառ իմ . զի տարակու-
21 սեալ եմ ես վ֊ձեր : Ասէք ինչ ինձ՝
որ ընդ օրինօքն կամիք լինել , չիցէ
22 ընթերցել ձեր զօրէնս : Զի գրեալ
է թէ Աբրահամու երկու որդիք էին ,
մի յաղախնոյ անտի , և մի յազատէն :
23 Այլ որ յաղախնոյն էր՝ ըստ մարմնոյ
ծնեալ էր , և որ յազատէն՝ ըստ աւե-
24 տեաց . Որ է առակ օրինակի : Զի
այս ինքն են երկու կտակարանք , մի ՝ի
լեռնէ սինայ ՝ի ծառայութիւն ծնեալ՝
25 որ է Հագար : Զի Հագարն՝ լեառն
սինայ է յարաբիա , Հաւասար է այսմ
երուսաղեմի . զի ծառայէ որդւովք իւ-
26 րովք Հանդերձ : Այլ վերինն երու-
սաղէմ՝ ազատ է՝ որ է մայր մեր ամենե-
27 ցուն : Զի գրեալ է . Ուրախ լեր ա-
մուլ՝ որ ո՛չ ծնանէիր , գոչեա և աղա-
ղակեա՛ որ ոչդ երկնէիր . զի բազում
են որդիք սկնդկիդ առաւել քան զա-
28 րամբուն : Այլ մեք եղբարք՝ ըստ սա-
29 հակայ աւետեացն որդիք եմք : Այլ
որպէս յայնժամ՝ , որ ըստ մարմնոյն ծը-
նեալ էր՝ հալածէր զայն որ ըստ հոգ-
30 ւոյն , նոյնպէս և այժմ : Այլ զի՞նչ
ասէ գիր . ՝Ի բաց Հան զաղախինդ և
զորդի դորա . զի մի՛ ժառանգեսցէ որդի
աղախնոյն՝ ընդ որդւոյն ազատի :
31 Վասն որոյ եղբարք՝ չե՛մք որդիք ա-

զանոյն, այլ ազատին. ազատութիւնն,
որով քու զմեզ ազատեցոյց:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը:

1 «Պինդ կացէք այսուհետև, և մի՛ միւս
անգամ ընկծոյ ծառայութեան մատ-
նէք: 2 Ահաւասիկ ես պօղոս ասեմ ձեզ.
Օ՛ի եթէ թլփատիք, քու ինչ ձեզ ոչ
օգնէ: 3 Վկայեմ ամ մարդոյ որ թլփա-
տիցի, թէ պարտական է ըամ օրէնսն
կատարել: 4 Խափանեալ էք ի քու՝ որ
օրինօքն արդարանայք. և անկեալ էք
ի շնորհաց անտի: 5 Օ՛ի մեք հոգւովն
ի հաւատոց յուսոյն արդարութիւն ակն
ունիմք: 6 Օ՛ի ի քու յի՝ ոչ թլփատուի
ինչ կարող է և ոչ անթլփատուի.
այլ հաւատք սիրով յայտողեալք: 7 Լաւ
ուք ընթանայիք, ո՞ կասեցոյց զձեզ
ճշմարտութեան չհաւանել: 8 Օ՛ի այն հրա-
պոյրք ոչ յայնմանէ են՝ որ կոչեացն
զձեզ: 9 Փոքր մի խմոր զամենայն զան-
գուածն խմորէ: 10 Վ՛ստահ ես յուսացեալ
եմ ի ձեզ տերամբ՝ թէ ոչ այլազգ ինչ
խորհիցիք, և որ խռովեցուցանէ զձեզ՝
կրեսցէ դատաստան՝ ո՛վ ոք և իցէ: 11 Վ՛ստահ
ես եղբարք՝ եթէ թլփատուի քարոզէի՝
ընդէ՞ր տակաւին հալածիմ. ապա ու-
րեմն խափանեալ եղէ գայթակղութի խա-
չին: 12 Երանի՛ թէ մօտակուտ իսկ լի-

13 Նէին՝ որ զձեզն խռովեցուցանեն : Ո՛վ
դուք յալատուի կոչեցեալ էք՝ ե՛զբարք·
միայն զի ազատութիւն ձեր ո՛չ լինիցի՝ ի
պատճառս մարմնոյ · այլ սիրով ծառա-
14 յեցէ՛ք միմեանց : Ո՛վ ամ օրէնք՝ ի մի
բան կատարին · ի սիրեացեան զընկեր քո
15 իբրև զանձն քո : Ապա եթէ զմիմեանս
խածատիցէք՝ և ուտիցէք · զգո՛յշ լերուք՝
16 գուցէ՝ ի միմեանց սատակիցիք : Այլ
զայս ասեմ , Հոգւով գնացէ՛ք , և
զցանկութիւն մարմնոյ մի՛ կատարէք :
17 Ո՛վ մարմին ցանկայ հակառակ հոգւոյ ,
և հոգի հակառակ մարմնոյ · և զի սոքա
միմեանց հակառակ են · մի՛ զոր կամի-
18 ցիքն՝ զայն առնիցէք : Իսկ եթէ հոգ-
ւով վարիք , ապա չէ՛ք ընդ օրինօք :
19 Ո՛վ յայտնի են գործք մարմնոյ · այ-
սինքն են՝ շնութի , պոռնկութի , պղծութի ,
20 գիջութիւն · Կռապաշտութի , կախար-
դութի , թշնամութի , հեւ , նախանձ ,
բարկութիւնք , հակառակութիւնք , երկպա-
21 ռակութիւնք , հերձուածք · Նախան-
նութիւնք , սպանութիւնք , արբեցութիւնք , ա-
նառակութիւնք , և որ ինչ սոցին նման են ·
զոր յառաջագոյն իսկ ասեմ ձեզ , որպ
կանխաւն ասէի , Թէ որ զայսպիսի ինչ
գործեն՝ զարքայութի այ ո՛չ ժառանգեն :
22 Իսկ պտուղ հոգւոյն այս է · սէր ,
խնդութիւն , խաղաղութիւն , երկայնմտու-

Թիւն , քաղցրուի , բարուի , հաւատք , 23
հեզութիւն , ժուժկալուի . զայսպիսեաց
աստի օրէնքն չեն հակառակ : Իսկ որ 24
քրեանքն են , զմարմինս իւրեանց ՚ի
խաչ հանին կարեօքն և ցանկութիւք հան-
դերձ : Եթէ կեամք հոգւով՝ ՚ի հոգ- 25
ւոյն և միաբանեսցո՛ւք : Եւ մի՛ լինիցուք 26
անապարծք՝ միմեանց ձայն տալով , և ՚ի
միմեանս նախանձելով :

ԿԻՆ . Օ :

Ա՛ղբարք՝ եթէ յանկարծ ըմբռնեսցի 1
ոք ՚ի ձէնջ յինչ և իցէ յանցանս ,
դուք որ հոգևորքդ էք՝ հաստատեցէ՛ք
զայնպիսին հոգւով հեզութեամբ . զգո՛յշ լինի-
ցիք անձանց՝ զի մի՛ և դուք փորձիցիք :
Օ՚միմեանց բեռն բարձէ՛ք , և այնպէս 2
կատարեցէ՛ք զօրէնսն քրի : Եթէ հա- 3
մարիցի ոք լինել ինչ՝ և չիցէ , զանձն
իւր խաբէ : Օ՚գործ իւր կշռեսցէ իւ- 4
րաքանչիւր ոք , և ապա անձին իւրում
միայն պարծանս տացէ , և մի՛ առ ընկե-
րաւն : Օ՚ի իւրաքանչիւր ոք զիւր 5
բեռն բառնալոց է : Հաղորդուի ա- 6
րասցէ աշակերտն վարդապետին՝ յամ-
բարութիս* : Ա՛ի՛ խաբիք , ած ո՛չ ար- 7

---

*՚Ի Յոյնն . Հաղորդուի արասցէ աշա-
կերտն ՚ի բանի՝ վարդապետին , յամ բա-
րութիս :

8 համարհի : Այլ զոր ինչ սերմանէ
մարդ՝ զնոյն և ընդնայէ . որ սերմանէ ՚ի
մարմին իւր , ՚ի մարմնոյ անտի ընդնայէ
զապականուի . և որ սերմանէ ՚ի հոգին՝
՚ի հոգւոյ անտի ընդնայէ զկեանն յա-
9 ւիտենից : Այլ զբարիս գործել մի՛
ձանձրասցուք , զի ՚ի ժամանակի իւ-
10 րում ընդնայցուք առանց լքանելոյ* : Ա-
սուհետև մինչդեռ ժամանակս ՚ի ձեռս է՝
գործեսցո՛ւք զբարիս առ ամենեսեան ,
մանաւանդ առ ընտանիսն հաւատոց :
11 Տեսէ՛ք՝ որպիսի գրով գրեցի առ ձեզ
12 իմով ձեռամբ : Այլ որ միանգամ կա-
մին բարեմարդիկ լինել մարմնով , նո-
քա ստիպեն զձեզ թլփատել . միայն զի
մի՛ զխաչին քրի պշնետ երթայցեն :
13 Քանզի որ թլփատեալքն իսկ են , նո՛ք
զօրէնսն ո՛չ պահեն . այլ կամին՝
զի դուք թլփատեսջի՛ք , զի ձերով
14 մարմնովք պարծեսցին : Այլ ինձ
քաւ լիցի պարծել՝ բայց միայն ՚ի խաչն
տեն մերոյ Յսի քրի . որով ինձ աշ-
խարհ ՚ի խաչ եղեալ է և ես աշ-
15 խարհի : Այլ ՚ի քրի Յսի ո՛չ թլփա-
տուի ինչ է և ո՛չ անթլփատուի . այլ
16 նոր արարած : Եւ որ միանգամ
այսմ կանոնի միաբան լինին , խաղաղ-

*՚Ի Յոյնն . Եթէ ոչ լքանիցիմք :

զուլթի՝ ի վերայ նոցա և ողորմութի՝ և
ի վերայ խորհելին ես : Այսուհետև 17
աշխատ ոք զիս մի՛ ապատցէ. զի ես
զչարչարանսն քո՛ի՝ ի մարմնի իմում
կրեմ : Ո՞չ գոլոհք են մերոյ Տե՛ր քո՛ի 18
ը ոգւոյդ ձերում եղբարք.
ամէն :

Ա՛ն գոլոհոցի՝ գրեցա՛ ի հռովմէ :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԱԼԻՈՑ ԸՆԴԵՓԵՍՏԱՑԻՍ

ԳԼ. Ա։

1 Պօղոս առաքեալ յսի քսի կա-
մօքն Աստ , սրբոց որ են Եփեսոս , և
2 հաւատացելոց ի քս յս : Շնորհք ընդ
ձեզ և խաղաղութի յայ Հօրէ մերմէ՝ և
3 ի տնէ յսէ քսէ : Օրհնեալ է Աստ և
Հայր տն մերոյ յսի քսի . որ օրհնեաց
զմեզ ամ Հոգևոր օրհնութ , յերկ-
4 նաւորս ի քս : Որպէս ընտրեաց զմեզ
նովաւ յառաջ քան զլինելն աշխարհի ,
լինել մեզ սուրբս և անարատս առաջի
5 նորա սիրով : Յառաջագոյն սահմա-
նեաց զմեզ յօրդեգրութի ի ձեռն յսի
քսի ի նոյն՝ ըստ հաճութե կամաց իւրոց ,
6 ի գովեստ փառաց շնորհաց իւրոց . ո-
րով զուարճացոյց զմեզ սիրելեաւն :
7 Որով ունիմք զփրկութի ի ձեռն ա-
րեան նր , զթողութի մեղաց՝ ըստ մե-

ծուխեան շնորհաց իւրոց. Որ առաւել 8
լաւ՝ի մեզ եամ իմաստութիւն և գիտուխք:
Եցոյց մեզ զխորհուրդս կամաց իւրոց՝ 9
ըստ հաճութեան իւրում. զոր յառաջագոյն եդ նմա, 10
ի տնտեսութիւն լրման ժամանակաց, բովանդակել զամ քրիստոս,
որ ինչ յերկինս՝ և որ ինչ յերկրի՝ ի նմա:
Որով և վիճակեցաք յառաջագոյն կոչեցեալք՝ ըստ 11
յառաջադրութեանն նորա. որ զամ յաւորէ ըստ խորհրդոց կամաց իւրոց. 12
Լինել մեզ՝ ի գովեստ փառաց նորա յառաջագոյն յուսացելոցս ի քրիստոս:
Որով և դուք իբրև լուարուք 13
զբանն ճշմարտութեան, զաւետարանն փրկութեան ձերոյ, որով և հաւատացեալ
կնքեցայք հոգւովն սրբով աւետեաց. Որ 14
է առ հաւատչեայ ժառանգութեան մերոյ՝
ի փրկութիւն նուաճութեան, ի գովեստ փառաց նորա: Վասն այնորիկ և ես 15
իբրև լուայ զհաւատսն զձեր՝ որ ի տէր
յիսուս, և զսէրն որ ըստ ամենայն սուրբս, Ոչ 16
դադարեմ՝ ի գոհանալոյ վասն ձեր՝ յիշել զձեզ յաղօթս. Զի աստուած տեառն 17
յիսուսի քրիստոսի հայրն փառաց՝ տացէ ձեզ զհոգին իմաստութեան և յայտնութեան՝ գիտութիւն իւրով. Լուսաւոր առնել 18
զաչս սրտից՝ առ՝ի գիտելոյ ձեզ*,

---

*՝Ի Յոյնն. Լուսաւոր առնել զաչս սրտի ձերոյ՝ առ՝ի գիտելոյ ձեզ:

զի՛նչ է յոյս կոչման նր , և զի՛նչ մեծութի փառաց ժառանգութե՛նն ի սուրբս ·
19 Եւ զի՛նչ է առաւելուի մեծութե՛ն զօրութե՛ն ի մեզ հաւատացեալս · ըստ յայնմ
20 զօրութե՛ն կարողութե՛ն զօրութե՛ն իւրոյ , Որ յարոյց զնա ի մեռելոց · և նստոյց ընդ աջմէ իւրմէ յերկնաւորս , ի վե՛ր քան իշխանութե՛ն և պետութի՛ն և զօրութե՛ն և տէրութե՛ն և քան զամենայն անուանեալ ոչ միայն յաշխարհիս յայսմիկ , այլ և ի հանդերձեալն
22 լումն : Եւ զամ ինչ ընդ ոտս նորա ի ներքոյ ոտից նր · և զնա եդ գլուխ ի
23 վերայ ամ՝ իրիք եկեղեցւոյ , Որ է մարմին նորա , լրումն որ զամ՝ յամենայնի ընդ ընդ :

ԳԼ · Ր :

1 Եւ զձեզ՝ որ մեռեալն էիք ի մեղս
2 և յանցանս , Յորս երբեմն գնայիք ըստ յաւիտենի աշխարհիս այսորիկ՝ ըստ իշխանին իշխանութե՛ն օդոյս այսոյ , որ այժմ ընդգործեալ է յորդիսն
3 ապստամբութե՛ն . Յորս և մեք ամենեքեան շրջէաք երբեմն ի ցանկութիւնս մարմնոյ մերոյ , և առնէաք զկամս մարմնոյ՝ և զմտաց , և էաք արդարև որդիք
4 բարկութե՛ն իրրև այլքն* : Եւ ած որ

---

* ի Յովհան . Եւ էաք ի բնէ որդիք բարկութե՛ն իրրև այլքն :

մեծն է ողորմութ՝ ից բազում սիրոյն
իւրոյ՝ զոր սիրեացն զմեզ . Այնչափ 5
մեռանել էաք ի մեղս մեր , կենդանիս
արար զմեզ ի քո . քանզի շնորհօք ապ-
րեցաք . Եղ նմին յարոյց , և զ նմին 6
նստոյց յերկնաւորս ի քս յս : Որ ի 7
ցուցցէ ի յաւիտեանս որ գալոցն են՝
զառաւել մեծութի շնորհացն իւրոյ՝ քաղց-
րութ ի մեզ ի քս յս : Որ շնորհօք 8
նորա էք փրկեալք ի ձեռն հաւատոցն .
և այս ոչ ի ձէնջ , այլ ից պարգև է .
Ոչ ի գործոց , զի մի՛ ոք պարծեսցի : 9
Որ նորա արարած եմք՝ հաստատեալք 10
քս ով յս ի գործս բարուց , յորս
յառաջագոյն պատրաստեաց աս . զի
ի նոյնս գնասցուք : Վասն որոյ և 11
դուք յիշեցէք՝ զի երբեմն հեթանոսք
էիք մարմնով . որ կոչեցեալն են անթլ-
փատութի՝ յանուանեալ թլփատութէ ան-
տի մարմնաւոր ձեռագործին . Որ ի 12
էիք ի ժամանակին յայնմիկ առանց
քս ի , և օտարացեալ էիք յառաքինութէն
լռի , և տարագիրք յուխտից աւետեացն ,
և յոյս ինչ ոչ ունէիք , և անաստ էիք
յաշխարհի : Եւս այժմիկ ի ձեռն յս ի 13
քս ի , դուք՝ որ երբեմն հեռաւորք էիք՝
մերձաւորք եղերուք արեամբն քս ի :
Որ նա է խաղաղութի մեր՝ որ արար 14
զերկոսեան մի . և զմիջնորմն ցանկոյն

քակեաց՝ զիշնաւմուն ի մարմնի իւրում,
15 Եւ զօրէնս պատուիրանացն հրամանօքն խափանեաց · զի զերկոսին հաստատեսցէ ինքեամբ ի մի նոր մարդ, և արասցէ
16 խաղաղութի: Եւ հաշտեցուսցէ զերկոսին միով մարմնով ընդ Աստ՝ խաչելն իւրով, քանզի սպան զիշնամուն յանձին
17 իւրում: Եւ եկն աւետարանեաց խաղաղութի ձեզ հեռաւորաց՝ և խաղաղութի մերձաւորաց. Ո՞ի նովաւ ունիմք
18 զնուաճմուն երկոքին՝ միով հոգւով առ
19 Հայր: Ապա այսուհետև ո՛չ էք օտարք և պանդուխտք, այլ քաղաքակիցք սրբոց և ընտանիք Աստ. Շ՝հիմեալք ի վերայ հիման առաքելոց և մարգարէից.
21 ոլոր է գլուխ անկեանն քր Յս. Յորում համ շինուածն յօդեալ և պատշաճեալ՝ աճէ ի տաճար սուրբ տերամբ:
22 Յորում և դուք ընդ նմին շինիք ի բնակութի Աստ Հոգւով:

ՂՈՒ · Գ:

1 Վասն այսորիկ ես պօղոս կապեալ Յի քր վասն ձեր հեթանոսաց:
2 Լուեալ լուեալ իցէ ձեր պատուհասուի շնորհացն Աստ, որ տուեալ են ինձ ի
3 ձեզ: Ո՞ի ըստ յայտնուեն ցուցաւ ինձ խորհուրդն. որպէս յառաջագոյն գրեցի
4 առ ձեզ սակաւուք. Որ ի կարդոյ լի-

նելոյ ընդեանուլ՝ և ի միտ առնուլ զնմանութիւն զիմ ի խորհրդեանն քում:
Ո՞վ այլոց ազգաց ո՛չ ցուցաւ որդւոց մարդկան. ոչ այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւրոց առաքելոց և մարգարէից՝ հոգւովն. Լինել հեթանոսաց ժառանգակից՝ և մարմնակից, և հաղորդս աւետեացն ի քրիստոս՝ աւետարանաւն, Ո-
րոյ եղէ ես սպասաւոր ըստ պարգեւաց շնորհացն այլ՝ որ տուան ինձ ըստ յաջողուածն զօրութեանն: Ինձ՝ որ տրուպս եմ ամենայն սրբոց, տուան շնորհքս այս, ի հեթանոսս աւետարանել զանքննին մեծութիւնն քրիստոսի. Եւ լուսաւորել զամենեսեան, թէ զինչ է տնտեսութիւն խորհրդոյն, որ ծածկեալ էր յամենայն յաւիտեանց առ այն՝ որ զամենայն ինչ արար: Ո՞ի յայտնեսցի արդ իշխանութեանց և պետութեանց որ յերկինս են, ի ձեռն եկեղեցւոյ՝ բազմապատիկ իմաստութիւն այդ. Ըստ յառաջադրութեանն յաւիտեանց զոր արար ի ձեռն տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի: Ո-
րով ունիմք զհամարձակութիւն և զնուաճութիւնն յուսով ի ձեռն հաւատոյ նորա: Ա՛ռ որոյ աղաչեմ մի՛ ձանձրանալ ի նեղութեանս մերում, որ վասն ձեր է. որ է փառք ձեր: Ա՛սոյն այսորիկ դնեմ ծունր առ հայր տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի. Ոյստի ամենայն հայրութիւն յերկինս և

16 յերկրի անուանի. Որ տացէ ձեզ
ըստ մեծութե փառաց իւրոց հաստատել զո-
րութբ՝ ի ձեռն հոգւոյն իւրոյ՝ ի ներքին
17 մարդն. Բնակել քրիստոս հաւատովք՝ ի
սիրտս ձեր. սիրով արմատացեալք և
18 հաստատեալք. Որ կարող լինիջիք
հասանել ընդ ամ սուրբս, զի՛նչ է
լայնութի և երկայնութի և բարձրութի և
19 խորութի. Ա՛ճանաչել զառաւելութի գի-
տութե սիրոյն քրիստոսի*. զի լցջիք ամ ըստ
20 ամէ։ Ա՛յլ այնմ որ կարողն է առաւել
ք զամ ինչ առնել յաճախութբ՝ քան զոր
խնդրեմք և իմանամք. ըստ զօրութե՝ որ
21 յաջողեալն է՝ ի մեզ։ Նմա փառք
յեկեղեցւոջ, և՝ ի քրիստոս յիսուս, յամենայն
ազգս յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն։

ԳԼ. Դ։

1 Ա՛յրդ աղաչեմ զձեզ ես՝ որ կապեալս
եմ՝ ի տէր, արժանի գնալ կոչմանն՝
2 յոր կոչեցարուք։ Ա՛մենայն խոնարհու-
թբ և հեզութե և երկայնմտութբ՝ ան-
3 սալ միմեանց սիրով. Փութալ պահել
զմիաբանութի հոգւոյն յօդիւ խաղաղու-
4 թե։ Ա՛ի մարմին՝ և մի հոգի. ոպէս և

---

*՝ի հայոյն. Ա՛ճանաչել զսէրն քրիստոսի՝ զառաւելն քան զգիտութի։

†՝ի հայոյն չէ. Եւ։

կոչեցարուք ՚ի մի յոյս կոչման ձերոյ :
Ա՝ի է տէր , մի հաւատք , մի մկրտուի : 5
Ա՝ի ած , և հայր ամենեցուն՝ որ ՚ի վե- 6
րայ ամենայնի և ընդ ամենեսին՝ և յա-
մենեսին ՚ի մեզ : Ա՛ւր իւրաքանչիւր 7
ումեք ՚ի մէնջ տուեալ են շնորհք ըստ
չափոյ պարգևացն քրի : Ո՝ւստի ասէ 8
ասէ . Ել ՚ի բարձունս՝ գերեաց զգե-
րուի . և ետ պարգևս մարդկան : Որ 9
ելն զի՞նչ է , եթէ ո՛չ՝ զի էջ նախ ՚ի
ստորին կողմն երկրի : Որ էջն նոյն է՝ 10
և որ ելն ՚ի վերոյ քան զամ՝ երկինս .
զի լցցէ զամ : Եւ նա ետ զմանս ա- 11
ռաքեալս , զմանս մարգարէս , զմանս
աւետարանիչս , զմանս հովիւս և վար-
դապետս . ՚ի հաստատուի սրբոց , ՚ի 12
գործ պաշտաման , ՚ի շինուած մարմնոյն
քրի . Մ՝ինչև հասցուք ամենեքեան ՚ի մի 13
միաբանուելի հաւատոց և գիտուե որդ-
ւոյն աց . յայր կատարեալ ՚ի չափ հա-
սակի կատարման քրի : Զ՝ի մի՛ յայժմ՝ 14
հետէ լցեալք տղայք խաղալիւք և տա-
տանեալք յամ հողմոց վարդապետու-
թե՝ խաբէութե մարդկան , խորամանի-
կութե ՚ի խաբէութե մոլորուե : Ա՛ւր 15
ճշմարտանալք սիրով՝ աճեսցուք ՚ի
նա զամ , որ է գլուխ քր . Ո՝ւստի ամ 16
մարմինն յօդեալ և պատշաճեալ ամ
խաղալեօք տարածերու՝ ըստ ազդեցուե՝

չափով ըստ իւրաքանչիւր մասին՝ զա-
ճուն մարմնոյ գործէ՝ ի շինած անձին
17 իւրոյ սիրով : Ընդ՝ զայս ասեմ , և
ուխտեմ՝ ի տէր . մի՛ ևս ձեզ զնոյն օրի-
նակ գնալ՝ ունի և այլ հեթանոսք գնան՝
18 ունայնութիւն մտաց իւրեանց . Որոց
խաւարեալ են սիրտք իւրեանց , և օտա-
րացեալ են՝ ի կենաց անտի այ՝ վասն տգի-
տութեան՝ որ է՝ ի նոսա , վասն կուրութե սրտից
19 իւրեանց : Որք զանձանց իւրեանց
զյոյսն հատին , և մատնեցին զանձինս
դիջութեան , ի գործս աղտ պղծութե ագա-
20 հութեան : Այլ դուք ո՛չ այսպէս ուսա-
21 րուք զքս . Թէպէտ և լուարուք զնմա-
նէ . և նովաւ ուսայք՝ ունի է ճշմարտութիւն
22 յիսի . Ի լաց մերկանալ՝ ի հինչ ըստ ա-
ռաջին գնացից զմարդն հին՝ զապակա-
23 նեալն ցանկութիւք խաբէութեան : Եւ
24 նորոգել հոգւովն մտաց ձերոց . Եւ
զգենուլ զնոր մարդն որ ըստ այն հաս-
տատեալ է՝ արդարութե և սրբութե ճըշ-
25 մարտութեան : Վասն որոյ՝ ի լաց ընդ-
կեցէք զստութի , խօսեցարո՛ւք զճշմար-
տութի իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւ-
րում . զի եմք միմեանց անդամք :
26 Բարկանայք՝ և մի՛ մեղանչէք . արեգակն
27 ՚ի վը լարկութե ձերոյ մի՛ մտցէ : Եւ
28 մի՛ տայք տեղի սատանայի : Որ գողա-
նայրն՝ մի՛ և գողասցի , այլ մանաւանդ

վաստակեսցէ գործել ձեռօք իւրովք
զբարիս . զի բաւական իցէ տալ՝ ում
պիտոյ իցէ : Ամենայն բան տգեղ՝ի 29
բերանոյ ձերմէ մի՛ ելցէ . այլ որ ինչ
բարին է՝ի շինած պիտոյից , զի տացէ
շնորհս այնոցիկ , որ լսեն : Եւ մի՛ 30
տրտմեցուցանէք զՀոգին սո՛ւրբ այ , որով
կնքեցարուք յաւուրն փրկութեան . Ամե- 31
նայն դառնութի և բարկութի և սրտմտութի
և աղաղակ՝ և հայհոյութի բարձցի՝ի
ձէնջ ամ չարութէն հանդերձ : Լերուք 32
ըստ միմեանս քաղցունք՝ գթածք , շնոր-
հել միմեանց , որպէս և Աստ քրիս շնոր-
հեաց մեզ :

ԿԻ . Ե :

Արդերուք նմանողք այ , իբրև որդիք 1
սիրելիք . Եւ գնացէ՛ք սիրով՝ ոպ 2
և քրս սիրեաց զմեզ , և մատնեաց զանձն
իւր վ՚ր մեր՝ պատարագ և զենում այ՝ի
հոտ անուշից : Այլ պոռնկութի և ամ 3
պղծութի , կամ՝ ագահութի՝ և անուա-
նեսցի մի՛՝ի միջի ձերում՝ , ոպ վայել
է սրբոց . Եւ զազրութի՝ կամ՝ խօսք հի- 4
մարութե կամ՝ խեղկատակութի՝ որ ոչ վա-
յել է . այլ մանաւանդ գոհութի :
Այս տեղեկացեալ դիտասջի՛ք . թէ 5
ամ՝ պոռնիկ՝ կամ պիղծ՝ կամ ագահ , որ
է կռապարիշտ՝ ոչ ունի ժառանգութի

6 յարքայութեն քում և ասէ ։ Ա՛ի՛ ոք զձեզ
խաբեսցէ բանիւք սնոտւովք · զի վ՚ա
այսորիկ* իսկ գայ բարկութի՛ ասէ ՚ի վր՛
7 որդւոցն անհաւանութե ։ Ա՛ի այսու-
8 հետև լինիք բաժանորդք նց · Ո՛ի թէ-
պէտ և երբեմն էիք խաւար , այդ լոյս
էք ՚ի տէր · իբրև զորդիս լուսոյ գնացէ՛ք ·
9 Ո՛ի պտուղ լուսոյ ամ բարութի՛ է և
10 արդարութի՛ և ճշմարտութի ։ Փորձեցէ՛ք՝
11 զի՛նչ է հաճոյ տն · Եւ մի՛ կցորդ լինիք
անպտղութե գործոցն խաւարի · այլ մա-
12 նաւանդ յանդիմանեցէ՛ք ։ Ո՛ի որ ՚ի
ծածուկ ինչ գործի ՚ի նոսա՝ զայն և խօ-
13 սել աղտեղի է ։ Ա՛յլ ամ ինչ յանդի-
մանեալ ՚ի լուսոյ՝ յայտնի լինի · զի ամ
14 ինչ որ յայտնի է՝ լոյս է ։ Ա՛ ասն որոյ
և ասէ · Ա՛րի որ ննջեսդ , և կանգնեաց
՚ի մեռելոց , և լուսաւոր լիցի քեզ քս ։
15 Տեսջի՛ք՝ որպէս ճշմարտիւ գնայցէք · մի՛
16 իբրև անիմաստք , Ա՛յլ իբրև իմաս-
տունք · գնեցէ՛ք զժամանակս , զի
17 աւուրքս չարութե են ։ Ա՛ ասն այնորիկ
մի՛ լինիք անմիտք , այլ իմացարուք
18 զի՛նչ կամք են տն ։ Եւ մի՛ արբենայք
գինւով , յորում զեղխութի է · այլ
19 մանաւանդ լցարո՛ւք Հոգւով · Խօսել
՚ի սիրտս ձեր† սաղմոսիւք , և օրհնութի՛

---

*՚Ի Հայկն · Ա՛ ՚ե այսոցիկ ։
†՚Ի Հայկն · Խօսել ընդ միմեանս ։

և երդումք հոգևորօք. երգել և սաղմոս
ասել ՚ի սիրտս ձեր՝ տեն: Գոհացա- 20
րուք յամենայն ժամ ՚ի վերայ ամենայ-
նի, յանուն տեն մերոյ Յիսի քսի՝ հօրն և
այ: Հնազանդ լերուք միմեանց եր- 21
կիւղիւն քսի: Կանայք իւրեանց ա- 22
րանց ընազանդ լիցին իբրև տեն. Ո՚ի այր 23
է գլուխ կնոջ՝ ոպ և քս գլուխ է եկե-
ղեցւոյ. և ինքն է փրկիչ մարմնոյ:
Ա՚լ ոպ եկեղեցին ընազանդ լինի քսի, 24
նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց
յամի: Ա՚րք՝ սիրեցէ՚ք զկանայս ձեր. 25
ոպ և քս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն
իւր մատնեաց վ՚ե նր. Ո՚ի զնա սրբես- 26
ցէ սրբուէ աւազանին բանիւ. Ո՚ի կա- 27
ցուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր
զեկեղեցի. զի մի՛ ունիցի ինչ արատ՝
կմ աղտեղուի, կամ այլ ինչ յայնպի-
սեաց. այլ զի իցէ սուրբ և անարատ:
Նոյնպէս պարտին արք սիրել զիւ- 28
րեանց կանայս՝ իբրև զիւրեանց մար-
մինս. որ սիրէ զկին իւր՝ զանձն իւր սի-
րէ: Ո՚ի ոչ ոք երբէք ատեայ զանձն 29
իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա.
ոպ և քս զեկեղեցի. Ո՚ի անդամք եմք 30
մարմնոյ նր, ՚ի մարմնոյ նր և յոսկերաց
նր: Վասն այսորիկ թողցէ այր զՀայր 31
և զմայր իւր, և երթիցէ զկնոջ
իւրոյ, և եղիցին երկոքին ՚ի մարմին մի:

32 խորհուրդս այս մեծ է՝ բայց ես ասեմ
33 ՚ի քո և յեկեղեցի: Սակայն և դուք նոյն-
պէս մի՛ ըլլաք միտքէ. զի իւրաքանչիւր ոք
զիւր կին այնպէս սիրեսցէ՝ իբրև զիւր
անձն. և կին երկնչեցի՛ առնէ իւրմէ:

ԳԼՈՒԽ Ը:

1 Ա՛րդիւք՝ ընտանդ լերուք ծնողաց ձե-
րոց ՚ի տէր. զի այն է արժանն:
2 Պատուեա՛ զՀայր քո և զմայրդ. որ է ա-
3 ռաջին պատուիրան յաւետիան. Օ՛ր
քեզ բարի եղիցի, և երկայնակեաց լի-
4 նիցիս ՚ի վրայ երկրի: Հա՛րք մի՛ զայ-
րացուցանէք զորդիս ձեր, այլ սնուցա-
նիջի՛ք զնոսա խրատու և ուսմամբ տեն:
5 Ծա՛ռայք՝ ընտանդ լերուք տերանց ձե-
րոց մարմնաւորաց, ահիւ և դողու-
թեամբ և միամտութեամբ սրտից ձերոց՝ որ-
6 պէս և քոյ. Ո՛չ առ ականէ ծառայել
իբրև մարդահաճոյք. այլ իբրև ծառայք
7 քոյ առնել զկամն Աստի մտօք ծա-
ռայել իբրև տեն, և մի՛ իբրև մարդկան:
8 Գիտասջի՛ք թէ իւրաքանչիւր ոք որ
զինչ առնէ զբարին, զնոյն ընդունի և ՚ի
9 տեն՝ եթէ ծառայ և եթէ ազատ: Եւ
դուք տեա՛րք՝ զնոյն առնիջի՛ք առ նո-
նելով առնել զպատուհասն. գի-
տասջի՛ք թէ և նոցա և ձեր տէր գոյ յեր-
կինս. և ակնառուն ոչ գոյ առաջի նր:

Այսուհետև զօրացարո՛ւք տերամբ , և 10
կարողութ զօրութեն նր : Եւ զգեցարո՛ւք 11
զսպառազինութիւն այ . զի կարող լինի-
ջի՛ք կալ ընդ դէմ Ընարից սատանայի :
Զի ո՞չ է մեզ պատերազմ ընդ մարմնով և 12
ընդ արեան . այլ ընդ իշխանութիս , և ընդ պե-
տութիս , և ընդ աշխարհակալս խաւարիս
այսորիկ՝ ընդ այսս չարութե՝ որ ի ներքոյ
երկնից : Վասն այսորիկ առէ՛ք զսպա- 13
ռազինութիւն այ , զի կարող լինիցի՛ք ի
դիմի հարկանել չարին յաւուրն չա-
րութե : Եւ իբրև կա՛մ ինչ կատարիցէ՛ք , 14
հաստատո՛ւն կացէ՛ք . զտեղի՛ կալցի՛ք
պնդեալ զմէջս ձեր ճշմարտութի՛ք , և
զգեցեալ զզրահն արդարութե , Եւ ա- 15
գուցեալ զոտս պատրաստութի՛ աւետա-
րանին խաղաղութե : Եւ ի վե՛ ամենայ- 16
նի առէ՛ք զվահանն հաւատոց . որով
կարող լինիջի՛ք զա՛մ նետս մուխս չարին
շիջուցանել : Եւ առէ՛ք զսաղաւարտն 17
փրկութե , և զսուսեր հոգւոյն՝ որ է
բանն այ . Ը՛ղ աղօթիւք և ինդրուա-
ծովք՝ աղօթս առնել յամենայն ժամա-
նակի հոգւով : Եւ ի նոյն տքնիջի՛ք 18
ա՛մ ժուժկալութի՛՝ և ինդրուածովք՝
վասն ա՛մ սրբոց , Եւ վասն իմ . զի ինձ 19
տացի բան ի բանալ բերանոյ իմոյ ,
համարձակութի՛ ցուցանել զխորհուրդ
աւետարանին . Վա՛ր որոյ պատգա- 20

մեւորիմ կապանօքս, զի նովին համարձակեցայց, որպէս և պարտ իցէ խօսել:
21 Այլ զի գիտիցէք և դուք զինէն, զինչ գործիցեմ. զամ ինչ ցուցցէ ձեզ տիւքիկոս սիրելի եղբայրն՝ և հաւատարիմ
22 պաշտօնեայ ի տէր. զոր առաքեցի առ ձեզ դմին իրի, զի գիտասջիք դուք զմեզ, և մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր:
23 Խաղաղութի՛ւն եղբարս. և սէր հաւատովքն հանդերձ յայ ի հօրէ՝ և ի տանէ
24 յեսէ քրիստոսէ: Շնորհք ընդ ամենեսին՝ որք սիրեն զտէր մեր յ՚ս քս անեղծութեբ.
:ամէն:

Ի՚ս ԷՓԷՍՈՑԻՍ՝ ԳՐԵՑԱ՚Ց Ի ՀՌՈՄԷ Ի ՅԵՏՆ ՓԻԼԻՊՊԷ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՈՅ ԱՌԱՔԵՒԼՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ Ա։

1 ՊՕՂՈՍ և տիմոթէոս ծառայք յի-
քեան, ամ սրբոց ի քս յս՝ որ են ի
կողմանս փիլիպեցւոց, եպսակցօք և
2 սարկաւագօք։ Շնորհք ըլ ձեզ և
խաղաղուի յայր հօրէ մերմէ՝ և ի տն
3 յս քս. Կոհանամ ղայր իմոյ ի վր
ամ յիշատակաց ձերոց, Յամ ժամ
4 յամ խնդրուածս իմ՝ վս ձեր ամենե-
ցուն առնել աղօթս խնդուք. Ա՞ս հա-
5 ղորդուե ձերոյ ընդ աւետարանին, յօ-
6 րէ յառաչնմէ մինչև ցայժմ։ Ա՛ստահ
եմ յայդ, թէ որ սկսաւն ի ձեզ զգործս
բարեաց՝ կատարեսցէ մինչև յօրն յի-
7 քեան. Ինձ իրաւ իսկ թուի ինձ խորհել
զայս վս ձեր ամենեցուն. վս ունելոյ
ինձ զձեզ ի սրտի ի կապանս իմում

և՝ի պատասխանատուութե իմում , և՝ի
հաստատուե աւետարանին . կցորդս
ինձ շնորհաց զձեզ ամենեսին լինել :
8 Ա կայ է ինձ ա՜ծ , որպէս անձկացեալ
եմ՝ առ ձեզ ամենեսին գթովքն քի՜
9 ստի : Եւ զայն աղօթս առնեմ . զի
սէրն ձեր ևս՜ք զևս առաւել լիցի՝ ի գի-
10 տուե և յա՜մ իմաստուե . Ընտրել ձեզ
զլաւն , զի իցէք հաստատունք և առանց
11 գայթակղութե՝ ի յաւուրն քի՜ստի : Լը-
ցեալ պտղովք արդարութե՝ ի ձեռն յի՜ստի
12 քի՜՝ ի փառս և՝ի գովեստ ա՜յ : Կա-
միմ թէ գիտիցէք ե՜ղբարք . զի որ ինչ
վասն իմ էր՝ ևս՜ք զևս՝ ի յառաջադի-
13 մուի աւետարանին եկն . Ա՜ինչև կա-
պանաց իմոց յայտնի լինել՝ ի քա՜ յա՜մ
հրապարակիս , և առ այլս ամենեսին .
14 Եւ առ բազում եղբարս՝ ի տա՜ր . որ
վստահ են կապանօքս իմովք՝ առաւել
ևս համարձակել՝ առանց երկիւղի
15 զբանն ա՜յ խօսել : Ոմանք առ նախան-
ձու և հակառակուե , և ոմանք մտա-
16 դիրութե՜ իսկ զքա՜ քարոզեն . Եւ ոմանք
՝ի սիրոյ , քանզի գիտեն՝ եթէ՝ի պատաս-
խանատուութի՝ աւետարանին կամ .
17 Եւ ոմանք առ հեստուե զքա՜ պատմեն ,
այլ ո՛չ սրբութե՜ . քանզի համարին նե-
ղութիս յարուցանել՝ ի վե՜ կապանաց
18 իմոց : Ո՞այց այս զի՞նչ է . որով օրի-

նակաւ և իցէ , եթէ պատճառանօք՝ և
եթէ ճշմարտուբ՝ քս պատմի . և ընդ այս
խնդամ՝ այլև ուրախ ևս եղէց : Ոչի 19
գիտեմ , եթէ այս պահի ինձ ի փրկուի՝
ի ձերոց խնդրուածոց , և ի պարգևաց
Հոգւոյն Յսի քսի , Ոյ ստ ակնկալուե և 20
յուսոյն իմոյ . զի մի՛ իւիք յամօթի եղէց ,
այլ ամ համարձակուբ՝ ոպ և յամ
ժամ և այժմ մեծասցի քս ի մարմնի ի-
մում , եթէ կենօք՝ և եթէ մահու :
Ոչի ինձ կեանք քս է , և մեռանել շահ : 21
Ոպ եթէ կեանքս մարմնոյ այս ինձ 22
պտուղ գործոյ է . և զի՛նչ ընտրեցից՝
զայն ոչ գիտեմ : Ստեղեալ եմ յեր- 23
կոցունց , զցանկալն՝ ելանել և լը քսի
լինել առաւել լաւ համարիմ . Եւ կալ 24
մնալ աստէն ի մարմնի՝ կարևոր ևս վ-
ձեր : Եւ զայս յուսացեալ գիտեմ , 25
եթէ կացից՝ և մնացից ամենեցուն ձեզ ,
ի ձեր զարգանալ և խրախ լինել ի
հաւատս . Ոչի պարծանք ձեր առաւել 26
լիցին ի քս Յս ինև ի միւսանգամ
գալստեան իմում առ ձեզ : Միայն 27
եթէ արժանի աւետարանին քսի գնայ-
ցէք , զի եթէ գայցեմ , և տեսանիցեմ
զձեզ . և եթէ հեռի իցեմ՝ և լսիցեմ
զձէնջ . զի հաստատուն կայցէք ի մի
Հոգի , և միով հնչմամբ նահատակիցիք ի
հաւատս աւետարանին . Եւ մի՛ զանգի- 28

տիցէք, և մի՛ խափք ՚ի հակառակորդաց
անտի. որ է ինձ հանդէս կորստեան, և
29 ձերոյ՝ փրկուե: Եւ այդ չայ է՝ որ
ձեզ շնորհեցաւ վ֊ք֊ի, ոչ միայն ՚ի
նա հաւատալ՝ այլև վ֊ք֊ ներ չարչարիլ.
30 Ունոյն պատերազմ ունել՝ զոր ւիսն
տեսիք, և այժմ լսէք ւինէն

ԴԻՆ. Ե:

1 Ա՛յդ՝ եթէ մխիթարուի ինչ ւիցէ ՚ի
ք֊ս, եթէ սիրոյ՝ եթէ հա-
ղորդուի հոգւոյ, եթէ գթուի և ողոր-
2 մուի. Լցէք զխնդութիւնս իմ. զնոյն
խորհիլ՚ք, զնոյն սէր ւանձին ունիլ՚ք,
3 համաշունչք՝ միախորհուրդք. Ա՛ի
ինչ ըստ գրգռուե, և մի՛ ինչ ըստ սնապար-
ծութե. այլ խոնարհութ՚ք զմիմեանս
լաւ համարել առաւել քան զանձինս.
4 Ա՛ի զանձանց և եթ գիտել, այլ ւս-
5 րաքանչիւր ոք զընկերին. Ո՛յն խոր-
հեսցի ւսրաքանչիւր ոք ՚ի ձէնջ, որ և
6 ՚ի ք֊ս ւյ. Որ ՚ի կերպարանս այ է,
ոչինչ յափշտակութի համարեցաւ զւի-
7 նել հաւասար այ. Ա՛յլ զանձն ու-
նայնացոյց՝ զկերպարանս ծառայի ա-
ռեալ, ՚ի նմանուի մարդկան եղեալ՝ և
8 կերպարանօք գտեալ իբրև զմարդ: Խո-
նարհեցոյց զանձն, լեալ ընազանդ մա-
9 հու չափ՝ և մահու խաչի: Ո՛ ասն ո-

րդ և ահ զնա առաւել բարձրացոյց . և
շնորհեաց նմ անուն , որ ի վեր է քան
զամ անուն : Ո՛ւր յանուն Յիսուսի ամ 10
ծունր կրկնեսցի՝ երկնաւորաց և երկ-
րաւորաց՝ և սանդարամետականաց . Եւ 11
ամ լեզու խոստովան լիցի , թէ տէր է Յի
սուս ի փառս Աստուծոյ Հօր : Ա՛յսուհետև սի- 12
րելիք իմ , ոպ Յամի Ընազանդեցարուք ,
մի՛ միայն ի գալստեան իմում , այլ ա-
ռաւել ևս այժմ՝ յորժամ հեռից եմ ի
ձէնջ , ահիւ և դողուրք զանձանց փըր-
կուրի գործեցէ՛ք : Ո՛ւր ահ է՝ որ յա- 13
ջողէ ի ձեզ զկամելն և զառնելն վա՛ր հա-
ճուրեն : Ո՛ամ ինչ գործեցէ՛ք առանց 14
տրտնջելոյ և քրթմնջելոյ . Ո՛ւր եղիջիք 15
անբիծք և անաւրատք՝ որդիք Աստ , ան-
մեղք ի մէջ կամակոր և խեղաթիւր
ազգին . յորոց միջի երևիցիք իբրև լու-
սաւորք յաշխարհի . Ա՛զբանն կենաց 16
ունել յանձինս ի պարծանս ինձ յա-
ւուրն քրի . զի ո՛չ ընդունայն ինչ ըն-
թացայ , և ո՛չ ընդունայն վաստակեցի :
Ա՛յլ թէպէտ և նուիրիմ ի վերայ պա- 17
տարագի և պաշտաման հաւատոց ձե-
րոց , խնդամ և ուրախակից եմ ամենե-
ցուն ձեր . Նոյնպես և դուք խնդացէ՛ք՝ 18
և ուրախակից եղերո՛ւք ինձ : Ա՛յց 19
յուսամ ի տէր Յս՝ զտիմոթէոս վաղվա-
ղակի արձակել առ ձեզ . զի և ինձ սրտի

ղխուր լինիցի, յորժամ գիտիցեմ ինչ
20 գձէնջ ։ Ո՛վ ոչ զոք ունիմ համա-
ձուն՝ եթէ ընտանաբար հոգայցէ վ-
21 ձեր ։ Ո՛վ ամենեքին զանձանց խնդրեն,
22 և ոչ զՅիսի քրիստի ։ Ասացի զիրս ձեր գի-
տէք և դուք, զի իբրև որդի հօր ծա-
23 ռայեաց ընդ իս աւետարանին ։ Որդ՝
զսա ակնունիմ արձակել՝ ոչ նոյնհե-
24 տայն զանձնէ ստուգեցից ։ Այլ յու-
սացեալ եմ ի տէր՝ թէ և ես իսկ ընդ հուպ
25 եկից ։ Ասացի լաւ համարեցայ զեպափ-
րոդիտոս զեղբայր՝ և զգործակից և
զգինուորակից իմ՝, զձեր առաքեալ, և
զպաշտօնեայ իմոց պիտոյից՝ առաքել առ
26 ձեզ ։ Վասնզի և ինքն իսկ յոյժ անձ-
կացեալ է տեսանել զամենեսին զձեզ.
և հոգայր՝ զի ձեր լուեալ էր թէ խո-
27 թացաւ ։ Եւ արդարև խոթացաւ
մերձ ի մահ, այլ ետ ողորմեցաւ
նմա. ոչ նմա միայն, այլև ինձ՝
զի մի՛ տրտմութիւն ի վր տրտմութե կրի-
28 ցեմ ։ Որդ՝ փութապէս յղեցի զնա,
զի տեսեալ զնա միւսանգամ՝ ուրախ
լինիցիք. և ես առանց տրտմութե եղէց ։
29 Ընկալջիք զնա ի տէր ամ՝ խնդութիւ,
և զայնպիսիսն առ պատուականս ունի-
30 ջիք. Ո՛վ վր գործոյ ետն մինչև ի մահ
մերձեցաւ, գուն գործեալ ոգւովք
չափ. զի լցցէ զձեր պակասութի իմոյ
սպասաւորութեան ։

ԿԱ. Կ։

1 Յսուհետև եղբարք իմ, ուրախ լե-
րուք ի Տր. զնոյն գրել առ ձեզ՝
ինձ ոչինչ դանդաղելի է, և ձեզ կարի
զգուշալի։ 2 Զգոյշ եղերուք ի շանց
անտի. զգոյշ եղերուք ի չար մշակաց
անտի. զգոյշ եղերուք ի կրճատուէ
անտի։ 3 Օ՚ի թլփատուի մեք եմք, որ
հոգւովն Աստ պաշտեմք, և պարծիմք ի
քրս Յս, և ոչ ի մարմին պանծացեալ
եմք։ 4 Թէպէտ և ես իսկ զնոյն վստա-
հուի ունիմ ի մարմնի, եթէ ոք համա-
րիցի այլազգ վստահ լինել ի մարմին,
առաւել ևս ես. 5 Թլփատուեալ ութ օ-
րեայ. յազգէ Իսրայէլի՝ ի ցեղէ բենիամենի.
եբրայեցի յեբրայեցւոյ. ըստ օրինացն
փարիսեցի։ 6 Ստ նախանձայոյզն լինե-
լոյ հալածէի զեկեղեցին. ըստ արդարու-
թեան որ յօրինացն լեալ անարատ։ 7 Այլ որ ինչ
ինձ շահ էր՝ զայն վնաս համարիմ վ-
ի քրիստոս։ 8 Այլ և համարիմ իսկ զամ վնաս՝ վ-
առաւել գիտութենէն Յսի քրիստոսի Տեառն մերոյ.
վասն որոյ զամ զրկեցայ՝ և համարիմ
կղկղանս, զի զքրս շահեցայց, 9 Եւ գտայց
ի նմա. ոչ ունելով զիս՝ որ յօրինաց անտի է՝ ունելով,
այլ զհաւատոցն քրիստոսի, որ յԱստ արդարու-
թիւն է. 10 Հաւատովք ճանաչել զնա՝ և

զզօրուի յարուեն նր՝ և զհաղորդուի
չարչարանաց նր, կերպարանակից լի-
11 նել մահու նր. (Ահ ոչ հասից ՚ի մե-
12 ռելոցն յարուի: Իբր ոչ եթէ արդէն
առեալ իցեմ, կամ արդէն կատարեալ
իցեմ. զհետ մտեալ եմ թէ հասից,
ճանաւանդ թէ ըմբռնեալ իսկ իցեմ ՚ի
13 քէ յէ*: Ե՛ղբարք՝ ես ոչ համարիմ
զանձն իմ թէ հասեալ իցեմ. բայց մի
ինչ է, զի զառ ՚ի յետոյն մոռացեալ
եմ, և ՚ի յառաջադէմն նկրտեալ եմ.
14 Ուշ եդեալ՝ ընթանամ ՚ի կէտ կոչմանն
15 այ ՚ի քէ յէ: Ասուհետև՝ որ միան-
գամ կատարեալքդ էք՝ զայս խորհեցա-
րուք. և եթէ այլ ազգ ինչ խորհի-
ցիք՝ սակայն և զայն աճ ձեզ յայտնես-
16 ցէ: Բայց յոր ժամանեցաք՝ զսոյն
խորհել, և սմին կանոնի միաբան լի-
17 նել: Ընդունողք ինձ եղիջիք ե՛ղբարք՝
և դիտասջի՛ք զայնպիսիսն, որ այնպէսն
գնայցեն, ոտ ունիքդ զմեզ ձեզ օրի-
18 նակ: Ո՛չ բազումք գնան, զորոց բազմ
անգամ ասէի ձեզ. բայց այրդ և լալով
իսկ ասեմ, զթշնամեաց խաչին քէ.
19 Որոց կատարածն կորուստ է. որոց աճ
որովայնն իւրեանց է, և փառք ամօթին
իւրեանց, որք զերկրաւորս և եթ խոր-

---

*՚ի Յոյնն. Որոյ վ՚ա և ըմբռնեալ եմ
՚ի քէ յէ:

հին : Ա.յլ մեր առաքինուի յերկինս 20
է , ուստի և փրկչին ակն ունիմք ՚ի յեր-
քեի . Որ նորոգեսցէ զմարմին խոնար- 21
հուեն մերոյ՝ կերպարանակից լինել մար-
մնոյ փառաց իւրոց , ըստ զօրութեն՝ առ ՚ի
կարող լինելոյ ենթակացուցանել ը
իւրև զամ :

ԳԼՈՒԽ Գ :

Այսուհետև եղբարք իմ՝ սիրելիք և 1
անձկալիք , ուրախութի՛ իմ և
պսակ . այսպէս հաստատուն կացէք ՚ի
տր՝ սիրելիք : Յաւդիա աղաչեմ՝ և 2
զսիւնտիք աղաչեմ զնոյն խորհել ՚ի տր .
Ա.յո աղաչեմ և զքեզ՝ մտերիմ իմ և 3
լծակից , և դու օգնական լինիջիր նո*
որք յաւետարանին նահատակեցան
ը իս կղեմաւ հանդերձ՝ և այլովք գոր-
ծակցօք իմովք . որոց անուանքն են ՚ի
պարուն կենաց : Ուրախ լերուք ՚ի տր 4
յամ ժամ . դարձեալ ասեմ՝ Ուրախ
լերուք . Հեղուի ձեր յայտնի լինի ա- 5
մենայն մարդկան . տէր մերձ է : Ո՝ի՛ 6
ինչ հոգայք . այլ ամենայն† աղօթիւք և
խնդրուածովք , գոհութի՛ , խնդրուածք

---

*՚Ի Յոյնս . Եւ դու օգնական լինիջիր
կանանցն այնոցիկ :

†՚Ի Յոյնս . Ա.յլ յամենայնի :

7 ձեր յայտնի լիցին առ աՀծ: Եւ խա-
ղաղուին այ՝ որ ի վեր է քան զամենայն
միտս, պահեսցէ զսիրտս ձեր և զմիտս ի
8 քս յս: Այսուհետև ե՛ղբարք՝ որ ինչ
ճշմարտուէ է, որ ինչ պարկեշտուէ, որ
ինչ արդարուէ, որ ինչ սրբուէ, որ
ինչ սիրով, որ ինչ համբաւ բարեաց,
որ ինչ քաջուէ, որ ինչ գովուէ, զայն
9 խորհիջի՛ք: Զոր ուսարուք և ընկա-
լարուք՝ և լուայք և տեսէք յիս, զայն
արարէ՛ք. և աՀծ խաղաղուե եղիցի ընդ
10 ձեզ: Ուրախ եղէ ես ի տր յոյժ, զի
և դուք զմտաւ ածիք հոգալ ինչ վ-
իմ, ոպ և հոգայիքն. բայց բարբարէիք
11 իմն է՛: Ոչը առ կարօտուե ինչ ա-
սեմ. զի ես ուսայ՝ որովք կարեմ
12 բաւական լինել: Գիտեմ նուազել,
գիտեմ առաւելուլ. յամենայնի ամե-
նևին խելամուտ եմ, և յագել՝ և քաղ-
ցենալ, և առաւելուլ՝ և նուազել:
13 Յամենայնի կարող եմ այնու՝ որ զօ-
14 րացոյցն զիս: Բայց բարւոք արարէք՝
զի կցորդ եղերուք ինձ ի նեղուԹես:
15 Գիտէք և դուք փիլիպեցիք, զի ի
սկզբան աւետարանին իբրև ելի ես ի
մակեդովնիա, և ոչ մի եկեղեցի հաղոր-
դեաց ինձ յաղագս տալոյ և առնլոյ,
16 բայց միայն դուք. Զի և ի Թեսաղո-
նիկ միանգամ և երկիցս զպէտս իմ ե-

տուք բերել : Որ ոչ եթէ խնդրեմ 17
զտուրսն , այլ խնդրեմ զպտուղն , որ
յաճախէ ՚ի բան ձեր : Այլ իմ ա- 18
ռեալ զձեզ , և առաւելեալ եմ . ընկա-
լայ՝ և լի՛ եմ ՚ի ձեռն եպաւիրոդիտեայ ,
որ է ՚ի ձէնջ հոտ անուշից՝ պատարագ
ընդունելի՝ հաճոյ ասյ : Եւ ասծ իմ լի 19
արասցէ զամենայն պէտս ձեր ըստ իւրում
մեծուեն՝ փառօք ՚ի քս յս : Այլ ասյ 20
և հօր մերում փառք յաւիտեանս յա-
ւիտենից . ամէն : Ողջոյն տայլիք ամե- 21
նայն սրբոց՝ ՚ի քս յս : Ողջոյն տան 22
ձեզ՝ որ ըստ իս են եղբարք : Ողջոյն 23
տան ձեզ ամ սուրբք . մանաւանդ որ ՚ի
տանէ կայսեր են : Շնորհք տն յսի 24
քսի ընդ ոգւոյդ ձերում .
ամէն :

Ի՝ թղթոյն առաքելոյն՝ գրեցաւ ՚ի հռովմ ՚ի յետ
եպաւրոդիտեայ :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԸՆԿՈՂՈՍՏԱՑԻՄՆ

ԳԼ. Ա։

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ Յիսի քսի կա-
2 մօքն Աւ, և տիմոթէոս եղբայր. Ընդ
կողոսացիս սուրբս և հաւատացեալս
3 եղբարս ի քս։ Շնորհք ըլ ձեզ և
խաղաղութի յայ հօրէ մերմէ՝ և ի տնէ
Յսէ քսէ։ Վոհանամք ղայ և ղհօրէ տն
մերոյ Յսի քսի. յամ ժամ վասն ձեր ա-
4 ղօթս առնեմ*. Լսելև լուաք զհաւատսն
ձեր՝ որ ի քս Յս ունիք, և զսէրն որ ըլ
5 ամ՝ սուրբս ունիք. Վասն յուսոյն՝ որ
պահի ձեզ յերկինս, զորմէ լուարուք
բանիւն ճշմարտութե աւետարանին,
6 Որ եհաս առ ձեզ. որպէս և ամ աշ-
խարհ աճէ և պտղաբերէ. ոպ և ի ձե-

*՝Ի Յոյնն. Ընդունեմք։

րում միջի . յօրէ յորմէ լուարուք՝ և
ծանեայք զշնորհն այ ճշմարտուք . Այլ 7
և ուսարուք յեպափրեայ սիրելւոյ՝ ծա-
ռայակցէ մերմէ , որ է հաւատարիմ վ՚ը
ձեր՝ պաշտօնեայ յ՚ի . Որ և պատմեաց 8
մեզ զձեր սէրն հոգւով : Ա՚ը այնո- 9
րիկ և մեք յօրէ յորմէ լուաք՝ ոչ դա-
դարեմք վ՚ը ձեր աղօթս առնել՝ և
խնդրուածս մատուցանել . զի լնուցուք
զգիտուի կամացն նր , ամ իմաստութ
և հոգևոր հանճարով . Կ՚նալ ձեզ 10
արժանի առն յ՚ամ հաճութե , յամ
գործս բարութե պտղաբերք և աճե-
ցունք գիտութէն այ . Զ՚ի զօրութ զօ- 11
րացեալք ըստ զօրուե փառաց նորա , յամ
համբերութի և երկայնմտութի ուրա-
խութ . Կ՚ոհանալ զայ հօրէ՝ որ կո- 12
չեացն զձեզ * ՚ի մասն վիճակի սրբոցն ՚ի
լոյս : Որ փրկեացն զմեզ յիշխանուէ 13
խաւարի , և փոխեաց զմեզ յարքայու-
թի որդւոյն իւրոյ սիրելւոյ . Որում ու- 14
նիմք զփրկուի արեամբն նր , և զթողուի
մեզաց՝ մարմնովն նորա . Որ է պատկեր 15
անեւևութէին այ . անդրանիկ ամ արա-
րածոց : Զ՚ի նովաւ հաստատեցաւ ամ , 16
որ ինչ յերկինս՝ և որ ինչ յերկրի , որ
երևին՝ և որ ոչն երևին . եթէ աթոռք ,

---

* ՚ի Յայնն . Զ՚մեզ :

եթէ տէրունէք, եթէ պետունէք, եթէ
իշխանութիւնք. ամ ինչ նուաւ՝ և ի նոյն
17 հաստատեցաւ: Եւ նա է յառաջ քան
զամ, և ամ ինչ նուաւ եկաց բովան-
18 դակ: Եւ նա է գլուխ մարմնոյ եկե-
ղեցւոյ. որ է սկիզբն, անդրանիկ ի մե-
ռելոց. զի եղիցի ինքն յամի յառաջա-
19 ցեալ: Ոի ի նմա հաճեցաւ ամ
20 լրումն աճումն բնակել. Եւ նուաւ
հաշտեցուցանել զամ ի նոյն. արար
խաղաղութի արեամբ խաչին իւրոյ, որ
21 ինչ յերկրի՝ և որ ինչ յերկինս: Եւ
զձեզ՝ որ երբեմն օտարացեալն էիք, և
թշնամիք խորհրդովք ի գործսն չա-
22 րութե. Այժմ աւասիկ հաշտեցոյց ան-
դամովք մարմնոյ իւրոյ ի ձեռն մահ-
ուան իւրոյ, յանդիման կացուցանել
զձեզ սրբս՝ և անբիծս՝ և անարատս ա-
23 ոաջի նր. Եթէ կայցէք ի հաւատսն
արմատացեալք և հաստատեալք. և ան-
շարժք ի յուսոյ աւետարանին՝ զոր
լուարուք, քարոզելոյ ըստ ամ արարածս
ի ներքոյ երկնից. ոլոյ եղէ ես պօղոս
24 պաշտօնեայ: Եւ արդ՝ ուրախ եմ ի
չարչարանս իմ վ՚ս ձեր, և լնում զպա-
կասուն նեղութեանցն քրսի ի մարմնի իմում
25 վ՚ս մարմնոյ նր՝ որ է եկեղեցի. Ոլոյ ե-
ղէ ես պօղոս պաշտօնեայ՝ ըստ տնտեսութե-
ան. որ տուեալ է ինձ ի ձեզ կատա-

ել զբանն այ . Ո՛խորհուրդն որ ծած- 26
կեալն էր ի յաւիտեանցն և յազգաց .
որ այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւրոց :
Որոց կամեցաւ Ած ցուցանել , թէ զի՛նչ 27
է մեծութիւն փառաց խորհրդոյ նորա ի
հեթանոսս , որ է քս ի ձեզ՝ յոյսն փա-
ռաց . Որ մեք զնա քարոզեմք . և խրա- 28
տեմք զամ մարդ՝ և ուսուցանեմք զամ
մարդ ամ հոգևոր իմաստութիւբ . զի կա-
ցուսցուք զամ մարդ կատարեալ ի քս
յս . Յոր և աշխատիմ պատերազմեալ 29
ըստ յաջողութեան նո՛ր՝ որ յաջողեալ է ինս
զօրութիբ :

ԳԼՈՒԽ Բ :

Վասին՝ զի գիտիցէք դուք՝ ո՛րպիսի 1
ճգուն ունիմ յանձին վ՛ս ձեր՝ և վ՛ս
լաւոդիկեացւոցն , և որոց չիցէ տեսեալ
զերեսս իմ մարմնով : Ո՛չ միայն զա- 2
րեացին սիրտք նց տեղեկացեալք սիրով .
և յամ մեծութիւն լրութեն իմաստուն՝ ի
գիտութիւն խորհրդոցն այ հօր ի քս յս .
Յորում ամ գանձք իմաստութեն և գի- 3
տուե ծածկեալ կան : Ա՛յլ զայս ա- 4
սեմ , զի մի՛ ոք զձեզ զառանցեցուսցէ
պատիր բանիւք : Ո՛չ թէպէտ և մարմ- 5
նով հեռի եմ , այլ հոգւով ըստ ձեզ
եմ . խնդամ՝ իբրև տեսանեմ զկարգն
ձեր՝ և զհաստատուի հաւատոցն ձերոց
որ ի քս յս : Ա՛րդ՝ ոպ ընկալարուք 6

7 զքե՛ յե զնոր , նովին գնասջի՛ք · Ա՛լմա-
տացեալք , և շինեալք ՚ի նա , և հաս-
տատեալք ՚ի հաւատս , որպէս ուսա-
րուքն՝ առաւելեալք ՚ի նմին գոհութի՛ք ։
8 Ա՛զգ՝ շնորհեցուք , մի՛ ոք իցէ՝ որ զձեզ
կողոպտիցէ ճարտարմտութի՛ք՝ և սնոտի
խաբէութի՛ք , որք ըստ մարդկան աւան-
դուն՝ և ըստ տարերց աշխարհիս , և ո՛չ
9 ըստ յն՛ի քե՛ի · Ա՛ի ՚ի նմա բնակէ ամ
10 լրումն աճութենէն մարմնապէս ։ Եւ էք
դուք նովաւ լցեալք , որ է գլուխ ամ
11 իշխանութե՛ և պետութե՛ · Ո՛րով թլփա-
տեցարուք հաւատով՛ զանձեռագործ
թլփատութենէն՝ ՚ի մերկանալ զանդամն
12 մարմնոյ թլփատութի՛ք քե՛ի ։ Թաղեալք
ըստ նմին ՚ի մկրտութենէն , ո՛րով և ըստ նմին
յարեալք հաւատով՛ յն՛ ազդեցութենէն ,
13 որ յարոյց զնա ՚ի մեռելոց ։ Եւ զձեզ՝
որ երբեմն մեռեալն էիք ՚ի մեղս և յան-
թլփատութե՛ մարմնոյ ձերոյ , կենդանա-
ցոյց յանձին իւրում · շնորհեաց մեզ
14 զնա՛մ յանցանս մեր · Եւ ջնջեաց զձեռա-
գիր մերոյ հակառակութենէն հրամանօքն
իւրով՛ք · որ կայր մեզ հակառակ՝ եբարձ
զայն ՚ի միջոյ , և բևեռեաց ըստ խաչա-
15 փայտին ։ Ա՛երկեաց զիշխանութի՛ս և
զպետութի՛ս · յայտ յանդիման խայտա-
ռակեաց նշաւակեալ զնո՛ս յանձին ի-
16 րում ՚ի յարուն իւրով՛ ։ Ա՛ի՛ ոք այ-

սուհետև զձեզ դատեսցի՝ ուտելով կամ
ըմպելով, կամ մասամբք տօնից կամ
ամնամտիւք կամ շաբաթուք. Որ են 17
ստուերք հանդերձելոցն. այլ մարմին
քո է: Ա՛ի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ, որ 18
կամիցի խոնարհուքն և կրօնիւք հրեշ-
տակաց, զոր չիցէ տեսեալ զրահետ վա-
րել՝ տարապարտ հպարտացեալ՝ ի
մտաց մարմնոյ իւրոյ. Եւ ոչ ունիցի 19
զգլուխն քո, ուստի ամ մարմինն յօ-
դիւք և խաղալեօք տարաբերեալ և
խառնեալ՝ աճէ զաճումն այ: Եթէ 20
մեռարուք ընդ քոի՝ ի տարերց աշխարհիս՝
զի՞ ևս իբրև զկենդանիս աստէն յաշ-
խարհի կրօնաւորիք: Ա՛ի՛ մերձե- 21
նար, մի՛ ճաշակեր, մի՛ հուպ լինիր.
Որ է ամենայն ինչ՝ ի պէտս ապակա- 22
նուԹե, ըստ պատուիրանաց և վարդա-
պետուԹե մարդկան. Որ յիմաստու- 23
Թիւն իմն համարէ, ինքնակամ կրօնիւք
և խոնարհուքն՝ և անխնայուքն մարմնոյ. և
ոչ՝ ի պատիւ ինչ լրուԹե մարմնոյ:*

ԿՈԼ. Գ:

Եթէ յարերուք ընդ քոի, ապա զվե- 1
րինն խնդրեցէ՛ք, ուր քոն նստի ըստ
աջմէ այ. զվերինն խորհեցարո՛ւք, 2

---

*՝ի Յոյնն. Եւ ոչ՝ ի պատիւ ինչ,
լրուե մարմնոյ:

3 մի՛ զայս որ յերկրի աստ է : Վանզի
մեռարուք՝ և կեանքն ձեր ծածկեալ են
4 ընդ քրիստոս յաստուծ : Իսկ յորժամ քրիս յայտ-
նեսցի կեանքն ձեր . յայնժամ և դուք
5 ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք : Սպա-
նէ՛ք այսուհետև զանդամս ձեր զերկրա-
ւորս . ի բաց ընկեցէք զպոռնկութի՝
զպղծութի՝ զբիծ՝ զցանկութի չարեաց ,
և զագահութի՝ որ է կռապաշտութի .
6 վասն որոյ գայ բարկութի աստ ի վերայ
7 որդւոցն անհաւանութե , որով և
դուք երբեմն գնայիք՝ մինչ կենդանիք
8 էիք ի նմա : Այդ՝ ի բաց թօթափեցէք
և դուք զայն ամենայն , զբարկութի՝
զսրտմտութի՝ զչարութի՝ զհայհոյութի՝ զգ-
9 խեղկատակութի ի բերանոց ձերոց : Ա՛ի
ստէք միմեանց . մերկացարո՛ւք զհին
10 մարդն գործովք իւրովք . Եւ զգեցա-
րո՛ւք զնորն նորոգեալ ի գիտութի ըստ
11 պատկերի արարչին իւրոյ . Ուր ո՛չ է
հրէայ՝ և ո՛չ հեթանոս , թլփատութի՝ և
անթլփատութի , խուժ դուժ՝ սկիւթաց-
ի , ծառայ՝ ազատ . այլ ամենայն՝ և
12 յամենայնի քրիս : Զգեցարո՛ւք այսու-
հետև իբրև ընտրեալք աստուծոյ՝ սուրբք և սի-
րեցեալք՝ զգութի , զողորմութի , զքաղց-
րութի , զխոնարհութի , զհեզութի ,
13 զերկայնմտութի . Տերել միմեանց ,
շնորհել իրերաց , եթէ ուրուք զդէմս
տրտունջ ինչ իցէ . որպէս և ած քրիս

ընդհանց ձեզ՝ նոյնպէս և դուք : Եւ 14
՝ի վերայ այսր ամենայնի զսէրն , որ է
զօդ կատարմանն . Եւ խաղաղութիւն քրի 15
հաստատեսցի ՝ի սիրտս ձեր , յոր և կո-
չեցարուքն միով մարմնով . և գոհա-
ցօղք լինիջիք . Որ՝ի բանն քրի բնակես- 16
ցէ ՝ի ձեզ առատապէս . ամենայն իմաս-
տութեամբ ուսուցանել և խրատել զմի-
մեանս . սաղմոսիւք և օրհնութիւք և եր-
գովք հոգևորօք՝ և շնորհօք օրհնել ՝ի
սիրտս ձեր զՅԾ : Եւ զամենայն զոր և 17
առնիցէք բանիւք և արդեամբք , զամե-
նայն յանուն Տեն Յրի արասջիք . գոհա-
հացօղք լինիջիք զՅ և զՀօրէ Նովաւ :
Կանայք՝ հնազանդ լերուք արանց ձե- 18
րոց , որպէս և վայել է ՝ի Տեր : Արք՝ 19
սիրեցէք զկանայս ձեր , և մի՛ դառնա-
ցուցանէք զնոսա : Որդիք՝ հնազանդ 20
լերուք ծնողաց ձերոց յամենայնի , զի
այն է հաճոյ առաջի Տեն : Հա՛րք մի՛ 21
զայրացուցանէք զորդիս ձեր . զի մի՛
տրտմեսցին : Ծառայք՝ հնազանդ լե- 22
րուք տերանց ձերոց յամենայնի . մի՛
առ ականէ ծառայութիւք իբրև մարդա-
հաճոյք . այլ միամտութիւք սրտի երկնչել ՝ի
Տեն : Որ՝ զոր ինչ առնիցէք՝ սրտի միտք 23
դործեսջի՛ք իբրև Տեն , և ո՛չ իբրև
մարդկան : Գիտասջի՛ք՝ զի ՝ի Տեն ա- 24
նուցուք զհատուցումն ժառանգութեն
ձերոյ . քանզի Տեն քրի ծառայէք : Իսկ 25

ապիրատն ընկալցի ըստ իւրում ապիրատութեանն · զի չի՛ք ակնառութի՛ւն առաջի նոյ :

Գ · Գ ·

1 Տեա՛ր զնրաւունս և զՀաւատարմի՛ն ծառայից ձերոց շնորհեցէ՛ք · գիտասջի՛ք՝ զի և ձեր տէր գոյ յերկինս :
2 Աղօթից ստէ՛պ կացէք · տքնել ՚ի նմին
3 գոհութե՛ն · Աղո՛ւթս արարէք միանգամայն և վա՛ռ մեր , զի աճ բացցէ մեզ դուռն բանին , խօսել զխորհուրդն քրիստոսի · վասն
4 որոյ և կապեալս կամ · Որ՛ի յայտնի արարից զնա որպէս արժան իցէ ինձ խօ-
5 սել : Իմաստութե՛ն գնասջի՛ք առ արտաքինան , գնոյ առեալ զժամանակս :
6 Եւ բանն ձեր յա՛մ ժամ լի շնորհօք՝ ան իւրեւ աղիւ համեմեալ լիցի , գիտել որպէս արժան իցէ ձեզ իւրաքանչիւր ումեք տալ պատասխանի : Ա՛յլ որ ինչ
7 ինէն իցէ՝ ցուցցէ ձեզ զա՛մ տիւքիկոս սիրելի եղբայր՝ և Հաւատարիմ պաշտօ-
8 նեայ՝ և ծառայակից ՚ի տէր · Որ՛ զոր առաքեցի առ ձեզ զմին իրի , զի գիտասջիք վասն մեր . և մխիթարեսցէ զսիրտս
9 ձեր · Ընեսիմաւ հանդերձ եղբարբ Հաւատարմաւ և սիրելեաւ՝ որ է ՚ի ձէնջ . զամենայն ինչ ցուցցեն ձեզ՝ որ ինչ
10 աստ է : Ողջոյն տայ ձեզ արիստարքոս գերեկից իմ , և մարկոս եղբօրորդի բառնաբայ . վա՛ռ որոյ առէք պատուէր ,

եթէ եկեսցէ առ ձեզ՝ ընկալջիք զնա.
Եւ Յիսուս՝ որ անուանեալն է Յոստոս, 11
որք են ի թլփատուեէ անտի. զի դոքա
միայն գործակից եղեն ինձ յարքայու-
թեն աՅ, որք և եղեն իսկ ինձ մխիթա-
րութի: Ողջոյն տայ ձեզ Եպափրաս՝ որ 12
ի ձէնջ ծառայ քրիստի Յի է. յամենայն
ժամ պատերազմեալ վ՚ձ ձեր յաղօթս,
զի կայցէք կատարեալք և լցեալք յամե-
նայն կամս աՅ: Ա կայեմ նմա, զի 13
բազում աշխատութի ունի վ՚ձ ձեր, և
վասն լաւոդիկեցւոցն, և վ՚ձ այնոցիկ՝
որ յԵրապոլիսն են: Ողջոյն տայ ձեզ 14
ղուկաս բժիշկ և սիրելի, և դեմաս:
Ողջոյն տայջիք եղբարց՝ որ են ի լաւոդի- 15
կիա, և Նիմփա. և որ առանին եկեղե-
ցին է նորա. Եւ յորժամ ընթեռնու- 16
ցու առ ձեզ թուղթդ՝ արասջի՛ք զի և
ի լաւոդիկեցւոց եկեղեցւոջն ընթերց-
ցի. և զառ ի լաւոդիկեցւոցն՝ զի և
դուք ընթեռնուցուք: Եւ ասասջի՛ք 17
ցարքիպպոս. Տես՛ զպաշտ լեր սպասաւորու-
թեդ՝ զոր ընկալար ի Տր, զի զայդ կա-
տարեսցես: Ողջոյնդ ձեռին իմոյ պօ- 18
ղոսի է. յիշ լնցին ձեզ կապանք իմ.
Շ՚նորհք ընդ ձեզ.
ամէն:

Ընդ նորայնս գրեցաւ ի հռոմէ ի յեւո-
փիոսէ և անեսիմոսէ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՒ ԹԱՐԳՄԱՆԻԿԵՅԻՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա։

1 ՊՕՂՈՍ և սիղուանոս և տիմո-
թէոս, եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկե-
ցւոց՝ յԱծ Հայր մեր և ի տէր Յս քս։
2 Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութի՛ւն. գո-
հանամք զԱստ յամէ ժամ վ՚ս ձեր ամե-
նեցուն՝ յիշատակ առնել յաղօթս մեր
3 անդադար. Յիշել զձեր գործն հա-
ւատոյ՝ և զվաստակ սիրոյ՝ և զհամբե-
րութի՛ւն յուսոյ տեառն մերոյ Յսի քսի՝ առա-
4 ջի Աստ և Հօր մերոյ։ Գիտէք* եղբայրք
սիրեցեալք Աստ՝ զընտրութի՛ւնն ձեր.
5 Զի աւետարանն մեր ո՛չ եղև առ ձեզ
միայն բանիւ, այլ և զօրութի՛ւ՝ և Հո-
գւով սրբով՝ և լրութեամբ բազմաւ.

---

* Ի Յոյնն. Գիտելով։

որպէս և գիտէք իսկ՝ թէ որպիսիք ե-
ղեաք ՚ի միջի ձերում վ՚ս ձեր : Եւ 6
դուք նմանեալք մեզ՝ և ես , ընկալայք
զբանն ՚ի բազում նեղուե՝ խնդութիւ
Հոգւոյն սրբոյ . Լինել ձեզ օրինակ ամ 7
Հաւատացելոց , որ են ՚ի մակեդոնիա՝
և յաքայիա : Ո՛չ ՚ի ձէնջ լուեաց 8
բանն այլ . ոչ միայն ՚ի մակեդոնիա և
յաքայիա , այլ յամ տեղիս Հաւատքն
ձեր՝ որ առ աճ են , սփռեցան . զի այ-
սուհետև ոչինչ է պիտոյ մեզ և խօսել
ինչ : Ո՛չ նոքին իսկ պատմեն վ՚ս 9
մեր , թէ որպէս եղև մեզ մուտ առ ձեզ .
և ոպ դարձայք առ աճ ՚ի կռոց ան-
տի , ծառայել այ կենդանւոյ և ճըշ-
մարտի . Եւ ակնուել որդւոյ նր 10
յերկնից . զոր յարոյցն ՚ի մեռելոց զյս
որ փրկելոցն է զմեզ ՚ի բարկութէ
անտի՝ որ գալոցն է :

ԳԼ. Ը :

Դուք ինքնին գիտէք եղբարք զմուտն 1
մեր առ ձեզ . զի ոչ ընդունայն ինչ
եղև . Այլ յառաջագոյն չարչարեալք՝ 2
և թշնամանեալք , ոպ և դուք իսկ գի-
տէք . ՚ի մէջ փիլիպեցւոց Համարձակե-
ցաք առ մերով պատմել ձեզ զաւետա-
րանն այ մեծաւ պատերազմաւ : Ո՛չ 3
մխիթարութիւն մեր ոչ ՚ի մոլորութէ է՝

4 և ոչ ՚ի պղծուէ՝ և ոչ նենգուիք. Այլ
որպէս ընտրեցաք յայ Հաւատարիմ լի-
նել աւետարանին, նոյնպէս և խօսիմք.
ոչ իբրև մարդկան հաճոյ լինել՝ այլ այ
5 որ քննէն զսիրտս մեր: Զի ոչ երբէք
բանիւք ողոքանաց եղեաք առ ձեզ,
որպես և դուք իսկ գիտէք. և ոչ ՚ի
պատճառս ագահուե, ոպ և այծ վկայէ.
6 Եւ ոչ խնդրէաք փառս ՚ի մարդկանէ,
7 ոչ ՚ի ձէնջ և ոչ յայլոց: Կարող էաք
իբրև քոյ առաքեալս ծանրանալ. այլ
եղեաք հեզք ՚ի միջի ձերում. որպէս
դայեակ մի՝ որ սնուցանիցէ մանկունս.
8 Նոյնպէս և մեք զթացաք ՚ի ձեզ. հա-
ճոյ թուէր մեզ տալ ձեզ ոչ միայն
զաւետարանն այ, այլ և զանձինս մեր.
9 քանզի սիրելիք մեր եղերուք: Յիշէք
եղբարք՝ զվաստակն մեր և զջան. զի
զցայգ և զցերեկ գործեաք վ՚ը չծանրա-
նալոյ ումեք ՚ի ձէնջ. և քարոզեաք ձեզ
10 զաւետարանն այ: Դուք ինքնին վկա-
յէք, և այծ. ոպ սրբութիք և արդա-
րուք և անբծուք՝ ձեզ հաւատացելոցդ
11 եղեաք. Որպէս և գիտէք իսկ. զի զիւ-
րաքանչիւրոք ՚ի ձէնջ՝ իբրև հայր զոր-
12 դիս՝ Մխիթարէաք և սփոփէաք. և
դնէաք վկայութիւն դնալ ձեզ արժանա-
պէս այ, որ կոչեացն զձեզ յիւր արքա-
13 յութին և ՚ի փառս: Վասն այնորիկ և

մեք գոհանամք զայդ անպակաս , զի ա-
ռեալ զլուր բանին այդ առ ի մէնջ՝ ըն-
կալարուք . ոչ իբրև զբան մարդկան ,
այլ ոպ ճշմարտիւ՝ զբան այդ . որ և յա-
ջողեալ իսկ է ի ձեզ հաւատացեալսդ :
Օ՜ի դուք նմանող եղերուք եղբարք՝ և- 14
կեղեցեացն այ՝ որ են ի հրէաստանի ի
քս յս . զի զնոյն չարչարանս չարչարե-
ցայք և դուք ի ձերոց ազգականաց , ոպ
և նոքայն ի հրէից . Որք և զտէրն յս՝ 15
սպանին՝ և զմարգարէսն , և զմեզ հալա-
ծեցին , և այ յաչաց ելին . և ամ մարդ-
կան հակառակ եղեն . Եւ արգելուին 16
զմեզ խօսել հեթանոսաց՝ զի ապրեսցին .
զի կատարեսցեն զմեղս իւրեանց յամ
ժամ , քանզի հասեալ է ի վերայ նո-
ցա բարկութիւն մինչև իսպառ : Ա՜յլ 17
մեք եղբարք՝ թէպէտ և որբ մնացաք ի
ձէնջ առ ժամանակ մի , երեսօք՝ և ոչ
սրտիւք . առաւել ևս փութացաք տե-
սանել զերեսս ձեր մեծաւ ցանկութ :
Վ՜ասն այսորիկ կամեցայ գալ առ ձեզ 18
ես պօղոս՝ միանգամ և երկիցս , և խա-
փանեաց զմեզ սատանայ : Վ՜անզի ո՞վ է 19
մեր յոյս կամ խնդութի կամ պսակ պար-
ծանաց մերոց , եթէ ոչ դուք ի նր՝ ա-
ռաջի նն մերոյ յսի քսի ի նր գալըս-
տեանն : Օ՜ի դուք էք փառք մեր և 20
խնդութի :

ԳԼ. Գ.

1 Վասն որոյ ոչ ևս ունիմք ժոյժ, զի
բարւոք թուեցաւ մեզ միայն ճնալ
2 յաթէնս: Եւ առաքեցաք զտիմոթէոս
զեղբայր մեր և զգործակից աւետարա-
նին՝ այ և հօրն քրի*, հաստատել
զձեզ՝ և մխիթարել վասն հաւատոցն
3՝ ձերոց: Օ՛ի մի՛ տաղտկայցէք ՚ի նե-
ղուես յայսոսիկ. քանզի դուք ինքնին
4 իսկ գիտէք, զի ՚ի սոյն կամք: Վասն
զի մինչ առ ձեզն իսկ էաք՝ յառաջա-
գոյն ասէաք ձեզ, թէ ՚ևեղուելոց ենք
սանելոց են ՚ի վերայ մեր. ոյզ և եղև
5 իսկ՝ և գիտացիք: Վասն այնորիկ և
ես զի ոչ ևս ունէի ժոյժ առաքեցի գի-
տել զհաւատսն ձեր. գուցէ արդեօք
փորձեաց և զձեզ փորձիչն, և ընդու-
6 նայն լինիցի ջանն մեր: Նայց արդ՝
իբրև եկն տիմոթէոս ՚ի ձէնջ առ մեզ,
և եհ մեզ զաւետիս հաւատոցն ձերոց և
զսիրոյ, զի ունիք ՚ի մտի զյիշատակս
մեր բարեաց յամ ժամ. ցանկացեալ
էք տեսանել զմեզ, ոյզ և մեք զձեզ.

---

*Յունաց սովորական օրինակն. Եւ առաքեցաք զտիմոթէոս զեղբայր մեր, և զպաշտօնեայ այ, և զգործակից մեր յաւետարանին քրի:

ևաստան այնորիկ մխիթարեցաք ՚ի ձեզ 7
եղբարք՝ ՚ի վերայ ամ վշտաց և նեղուեց
ձերոց՝* ՚ի ձեռն հաւատոցն ձերոց . Ո՛վ 8
այժմ կենդանի եմք՝ եթէ դուք հաստա-
տուն կայցէք ՚ի տր : Ո՛վ ինչ կարեմք 9
գոհուի մատուցանել ամ վս ձեր , ՚ի վ
ամ խնդութեն , զոր խնդամք վասն ձեր
առաջի ամ մերոյ . Ցայգ և զցերեկ ա- 10
ոաւել և աղաչեմք՝ տեսանել զերեսս
ձեր , և հաստատել զպակասութի հա-
ւատոցն ձերոց : Ա՛յլ ինքն ած և հայր 11
մեր՝ և տր մեր յս քս՝ ուղղեսցէ զճանա-
պարհս մեր առ ձեզ : Եւ զձեզ ինքն 12
տր բազմապատիկս և առաւելս արասցէ
սիրով ՚ի միմեանս և առ ամենեսին՝ ոպ
և մեք ՚ի ձեզ . Հաստատել զսիրտս 13
ձեր անարատս ՚ի սրբութի առաջի ամ և
հօր մերոյ՝ ՚ի գալստեանն ևն մերոյ յս
քս ի հանդերձ ամ սրբովք իւրովք :

ԳԼ . Գ :

Այսու հետև եղբարք՝ աղաչեմք զձեզ , 1
և մխիթարեմք ՚ի քս յս . զի ոպ ըն-
կալարուք ՚ի մէնջ , թէ որպէս պարտ
իցէ ձեզ գնալ՝ և հաճոյ լինել ամ . որ-
պէս և գնայքդ իսկ , զի ևս բան զևս 2
յաւելուցուք ՚ի նոյն : Եւ գիտէք՝ թէ

*՚ի Յոյնն . Եւ նեղուեց մերոց :

որպիսի պատուիրանս տուաք ձեզ ՚ի ձեր
3 յս: Զի այս են կամք ասյ, սրբուի
ձեր. ՚ի բաց լինել ձեզ ՚ի պոռնկուէ.
4 Գիտել իւրաքանչիւր ումեք ՚ի ձէնջ
զիւր աման ստանալ սրբութիւն և պա-
5 տուով. Ոչ ՚ի ցաւս ցանկուե որպէս և
այլ հեթանոսք* որ ոչ գիտեն զաստ:
6 Ոչ՚ի զանցանել և զրկել յիրիդ յայդ-
միկ զեղբայր իւր. քանզի վրէժխնդիր է
ասր ՚ի վրէ ամի այդորիկ. որպէս յառա-
ջագոյն ասացաք ձեզ, և եղաք վկա-
7 յուի: Քանզի ոչ կոչեաց զմեզ աստ ՚ի
8 պղծուի, այլ ՚ի սրբուի: Ածոյ հետև
որ անարգէ, ոչ զմարդ անարգէ, այլ
զաստ՝ որ և ետ զՀոգին սբ ՚ի ձեզ:
9 Ածոյ վասն եղբայրսիրուե՝ չէ՛ ինչ պի-
տոյ գրել առ ձեզ, զի դուք ինքնին
իսկ աստուսոյցք էք առ միմեանս սիրելոյ:
10 Քանզի և առնէք իսկ զդոյն յամ՛ եղ-
բարս՝ որ են յամ՛ կողմանս մակեդով-
նացւոց: Աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ ա-
ռաւել ևս առաւելուլ և առատանալ,
11 Հանդարտել, Եւ գործել զիւրաքան-
չիւր. և գործել ձեռօք ձերովք, ոյզ և
պատուիրեցաք ձեզ, զի գնայցէք պար-
կեշտուլ՚ի առ արտաքինան՝ և մի իւիք
12 կարօտեալք իցէք: Ոչ կամիմ՝ եղ-

---

*՚ի Յոյնն. Որպէս և հեթանոսք:

բարք՝ եթէ տգէտք իցէք վ֊ս ննջեցելոցն ,
զի մի՛ տրտմիցիք ոպ և այլքն՝ որոց ո՛չ
գոյ յոյս . Եթէ հաւատամք՝ եթէ յս 13
մեռաւ և յարեաւ . նոյնպէս և ած
պննջեցեալսն ՚ի ձեռն յս մածցէ ընդ
նմա : Ասացս զայս ասեմք ձեզ բանիւ , 14
եթէ Մ՚եք՝ որ կենդանիքս եմք մնացեալք ,
՚ի գալստեանն տ ո՛չ ժամանեմք ննջե֊
ցելոցն : Ո՚ւ ինքնին տր հրամանաւ՝ 15
՚ի ձայն հրեշտակապետի և ՚ի փող ած
իջանէ յերկնից , և մեռեալք ՚ի քս յարի֊
ցեն յառաջագոյն : Ա՚պա և մեք որ 16
կենդանւոյն մնացեալ իցեմք՝ նոքօք
հանդերձ յափշտակեսցուք ամպովք ընդ
առաջ տն յօդս . և այնպէս յամ ժամ
ընդ տն լինիցիմք . Ա՚ւստուհետև մխի֊ 17
թարեցէ՛ք զմիմեանս բանիւքս այսո֊
քիւք :

ԿՒ֊Ե :

Ա՚յլ վ֊ս ժամուց և ժամանակաց եղ֊ 1
բարք՝ չէ՛ ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ :
Ո՚ւ դուք ինքնին իսկ ստոյգ գիտէք , 2
թէ օրն տն իբրև զգող գիշերի՝ այնպէս
հասանէ : Որժամ ասիցեն թէ խա֊ 3
ղաղութի՛ և շինուի՛ է , յայնժամ յան֊
կարծակի հասցէ նոցա սատակումն՝ ոպ
և երկն յղւոյ . և մի՛ ապրեսցին : Ա՚յլ 4
դուք եղբարք ո՛չ էք ՚ի խաւարի՝ թէ

օրն ձեր իբրև զգող ՚ի վը հասանիցէ ·
5 Օ՚ի ամենեքին դուք որդիք լուսոյ էք՝ և
որդիք տունջեան · չե՛մք գիշերոյ՝ չե՛մք
6 խաւարի : Ա՚պա մի՛ զքնով անկանի-
ցիմք՝ ոպ և այլքն · այլ արթուն՛ք և
7 զուարթուն՛ք եղիցո՛ւք : Օ՚ի որ ննջենն՝
գիշերի ննջեն , և որ արբենանն՝ գիշերի
8 արբենան : Ա՚յլ մե՛ք զի տունջեան եմք ,
արթո՛ւն՛ք եղիցո՛ւք , և զգեցցո՛ւք զզը-
բահն հաւատոց և զսիրոյ , և դիցո՛ւք
9 զսաղաւարտն յուսոյն փրկուե՛ : Օ՚ի
ո՛չ ետ զմեզ ած ՚ի բարկուի , այլ ՚ի
փրկուի կենդանուե՛ ՚ի ձեռն տն մերոյ
10 յի՛սի քի՛սի · Ա՚ր մեռաւն վ՛ս մեր · զի եթէ
արթուն՛ք իցեմք՝ և եթէ ննջիցեմք , նո-
11 վաւ հանդերձ կեցցո՛ւք : Ա՚ ասն որոյ
մխիթարեցէ՛ք զմիմեանս , և շինեցէ՛ք
12 զիրեարս՝ ոպ և առնէքդ իսկ : Ա՚ղա-
չեմք զձեզ ե՛ղբարք՝ ճանաչել զվաստա-
կաւորս և զվերակացուս ձեր ՚ի տր , և
13 զխրատիչս ձեր : Եւ համարեցարո՛ւք
զնս արժանիս առաւել սիրոյ՝ վ՛ս գոր-
ծոյ նոցա · խաղաղո՛ւի արարէ՛ք ընդ մի-
14 մեանս : Ա՚ղաչեմք զձեզ ե՛ղբարք խրա-
տեցէ՛ք զստահակս , մխիթարեցէ՛ք զկար-
ճամիտս , պատսպարան լերո՛ւք տկարաց ,
երկայնամի՛տ լերո՛ւք առ ամենեսեան :
15 Օ՚գո՛ւշ լերո՛ւք՝ գուցէ ո՛ք չարի չար հա-
տուցանիցէ · այլ յա՛մ ժամ զբարեաց

ղՀետ երթայք առ Միմեանս՝ և առ ամե-
նեսեան : Յամենայն ժամ՝ ուրախ լե- 16
լուք : Ընդդատաւ աղօթս արարէք : 17
Յամենայնի գոՀացարո՛ւք. զի այս են 18
կամք Այ քրիս. յիս ի ձեզ : ԶՀոգին 19
Մի՛ շիջուցանէք : Զմարգարէուիս Մի՛ 20
արՀամարՀէք : Զամենայն ինչ փոր- 21
ձեցէ՛ք, զբարին ընկալարո՛ւք : Յա- 22
մենայն իրաց չարաց ի բաց կացէք : Եւ 23
ինքն ած խաղաղուե սուրբս արասցէ
զձեզ Համօրէնս, և բովանդակ ձեր ոգի
և շունչ և մարմին՝ անարատ ի գա-
լուստն Տն մերոյ Յսի քրսի պաՀեսցի :
Հաւատարիմ է՝ որ կոչեացն զձեզ, որ 24
և արասցէ զնոյն : Ե՛ղբարք՝ աղօթս 25
արարէք և ի մեր վերայ : Ողջոյն տա- 26
ջիք եղբարց ամենեցուն ի Համբոյր
սրբուե : Երդմնեցուցանեմ զձեզ ի 27
Տր՝ ընթերնուլ զթուղթդ առաջի ամ
եղբարց սրբոց : ՇնորՀք Տն մերոյ 28
Յսի քրսի ընդ ձեզ.
ամէն :

Ա՛ ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՔ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴ ԳՐԵԿՈ-
ՑՈՒԼԵՑՈՑ :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա։

1 ՊՕՂՈՍ և սիղուանոս և տիմոթէոս ,
եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցւոց՝ յԱՍ
2 Հայր մեր և Տէր Յս քս . Շնորհք ընդ
ձեզ և խաղաղութի յայ Հօրէ մերմէ , և
3 Տեառնէ Յսէ քսէ : Գոհանալ պար-
տիմք զայ յամ ժամ վս ձեր եղբարք՝
ոյ և արժան իսկ է . զի աս քան զաս ա-
ճեն Հաւատքն ձեր , և յաճախէ սէր
իւրաքանչիւր ամենեցուն ձեր առ միմեա-
4 նոս : Այ և մեզ ձեօք պարծել յեկե-
ղեցիսն այ՝ վս Համբերութենէ ձերոյ և
Հաւատոց՝ յամ Հալածանս ձեր և Տի
նեղութիս , որում դուքն Համբերէք .
5 Յօրինակ արդար դատաստանին այ .
արժանի լինել ձեզ արքայութեն այ , վս
6 որոյ՝ և զձգնուիդ կրէք . Եթէ պարտ է

առաջի այ՝ հատուցանել նեղչացն ձերոց
նեղուի . Եւ ձեզ նեղելոցդ հանգիստ 7
ընդ մեզ՝ ի յայտնուեն տն մերոյ Յսի ,
յերկնից հրեշտակօք զօրուե իւրոյ . ի 8
բոց հրոյ առնուլ զվրէժս յայնցանէ՝
որք ոչ ճանաչեն զած , և որ ոչ լսա-
զանդին աւետարանին տն մերոյ Յսի
քսի . Որք տայցեն վրէժս ի սատա- 9
կումն յաւիտենից՝ յերեսաց տն՝ և ի
փառաց զօրութենե նր : Յորժամ գայցէ 10
փառաւոր լինել ի մէջ սրբոց իւրոց ,
և սքանչելի ի մէջ ամենայն հաւատա-
ցելոց . զի հաւատարիմ եղև վկայուին
մեր ի վր ձեր յաւուր յայնմիկ : Յոր 11
և աղօթս առնեմք վ ձեր յամենայն
ժամ , զի զձեզ արժանիս արասցէ կոչ-
մանն ձերում՝ ած մեր՝ մինչև լցցէ զա-
մենայն հաճուի բարութենե , և զգործս
հաւատոցն զօրութբ . Ոի փառաւոր լիցի 12
անուն տն մերոյ Յսի քսի ի ձեզ՝ և դուք
ի նմ , ըստ շնորհացն աւ մերոյ և տն Յսի
քսի :

ԳԼՈՒԽ Ը :

Ա՛ղաչեմ զձեզ եղբարք՝ վասն գալստե- 1
տեանն տն մերոյ Յսի քսի , և մերոյ
ժողովելոյն առ նա . Ա՛ի վաղվաղակի 2
խռովել ձեզ ի մտաց՝ և մի՛ զարհուր-
րել , մի՛ հոգւով և մի՛ բանիւ և մի՛

թղթովք՝ իբրև թէ ի մէնջ . ոյզ թէ ե-
3 կեալ հասեալ իցէ օրն տէն : Ա՛ի՛ ոք
զձեզ խաբեսցէ՝ և մի՛ իւիք իրօք . զի
եթէ ոչ նախ եկեսցէ ապստամբութիւնն ,
և յայտնեսցի մարդն անօրէնութե՛ որդին
4 կորըստեան , հակառակորդն հպարտա-
ցեալ ի վերայ ամենայնի , որ անուա-
նեալ իցէ աստ՝ կամ պաշտօն . մինչև
նստել նմա ի տաճարին այ , և ցուցա-
5 նել զանձն՝ թէ աստ իցէ : Ոչ՝ յիշէք՝
զի մինչ առ ձեզն իակ էի՝ ասէի զայս .
6 Եւ արդ՝ դուք ինքնին գիտէք զայն որ
ունին , յայտնել նմա յիւրում՝ ժամա-
7 նակի : Ո՛ի խորհուրդն անօրէնութե՛
արդէն իսկ զօրանայ . բայց յայնժամ
մինչ ի միջոյ բարձցի՝ որ այժմդ ունի :
8 Եւ ապա յայտնեսցի անօրէնն . զոր տէր
յի՛ս սատակեսցէ հոգւով բերանոյ իւրոյ ,
և խափանեսցէ յայտնութե՛ գալստեանն
9 իւրոյ : Որոց գալուստն ըստ ազդե-
ցութե՛ սատանայի է ամենայն զօրութե՛ և
և նշանօք և արուեստիւք ստուէք ,
10 Եւ ամ պատրանօք անիրաւութե՛ ի վե-
րայ կորուսելոցն . փոխանակ զի զսէրն
ճշմարտութե՛ ոչ ընկալան՝ զի ապրեսցին ,
և վասն այնորիկ առաքեսցէ նց տէ ազ-
դեցուի մոլորութե՛՝ հաւատալ նց ստու-
11 թեն : Ո՛ի դատապարտեսցին ամենե-
քեան՝ որ ոչ հաւատացին ճշմարտու-

թեն, այլ հաճեցան ըլ անօրէնութիւն:
12 Ա՛յլ մեք պարտիմք գոհանալ զայ յամ
ժամ վ՚ն ձեր՝ եղբա՛րք սիրեցեալք ՚ի
Տէնէ. զի ընտրեաց զմեզ* ա՛ծ ՚ի սկզբա-
նէ ՚ի փրկուի՛ սրբուբ հոգւոյն և հա-
ւատովքն ճշմարտութեե. Յոր և կո- 13
չեացն զձեզ աւետարանաւ մերով ՚ի
փրկուի՛† փառացն Տն մերոյ Յսի քսի:
Ա՛յսուհետև եղբա՛րք հաստատո՛ւն կա- 14
ցէք՝ և պի՛նդ կալարուք զաւանդութի՛ն՝
զոր ուսարուք, եթէ բանիւ և եթէ
թղթով մերով: Ա՛յլ ինքն տր մեր 15
Յս քս և ա՛ծ հայր մեր, որ սիրեացն
զմեզ՝ և ետ մեզ մխիթարուի յաւիտե-
նից՝ և յոյս բարեաց շնորհօք, Ա՛խ- 16
թարեացէ զսիրտս ձեր՝ և հաստատեացէ
յամ բանս և ՚ի գործս բարուեե:

ԿՒ. Կ:

Ա՛յսուհետև եղբա՛րք՝ աղո՛թս արա- 1
րէք ՚ի վ՛ր մեր, զի բանն Տն ընթա-
նայցէ. և փառաւոր լինիցի յամենայն
տեղիս՝ ոպ և առ ձեզդ. Ո՛ւ ապրեացուք 2
յանօրինաց և յանզգամաց մարդոց, զի
ո՛չ ամենեցուն են հաւատք: Ա՛յլ 3
հաւատարիմ է տր, որ և հաստատեացէ

---

*՚ի Յոյնն. Ո՛ւ ընտրեաց զձեզ:
†՚ի Յոյնն. ՚ի ստացումն:

զձեզ՝ և պահեսցէ ՚ի չարէ անտի :
4 Ա՚ստահ եմք ՚ի ձեզ տերամբ , թէ զոր
պատուիրեցաք ձեզ , և առնէք՝ և առ-
5 նիցէք : Ո՚յր տէր ուղղեսցէ զսիրտս ձեր ՚ի
6 սէրն Աստուծոյ՝ և ՚ի համբերութիւնն Քրիստոսի : Պատ-
ուիրեմ՝ ձեզ ՚ի նդբարւք յանուն Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի , խորշել ձեզ յամենայն եղբօրէ՝
որ ստահակն գնայցեն , և ոչ ըստ
աւանդութեանն՝ զոր ընկալարուք ՚ի մէնջ :
7 Ո՚ւ դուք ինքնին գիտէք՝ թէ որպէս
պարտ է ձեզ նմանիլ մեզ . և ոչ եր-
8 բէք ստահակեցաք առ ձեզ . Եւ ոչ ձրի
զուրուք հաց կերաք , այլ ջանիւ և
վաստակով զցայգ և զցերեկ գործէաք՝
9 վասն չծանրանալոյ ումեք ՚ի ձէնջ : Ո՚չ
եթէ չունէաք իշխանութի . այլ զի զան-
ձինս օրինակ արասցուք ձեզ՝ նմանողս
10 լինել մեզ : Ո՚րպէս մինչդեռ առ ձեզն
իսկ էաք զայս պատուիրէաք ձեզ , թէ
Որ ոչն կամիցի գործել՝ և կերիցէ մի՛ :
11 Ո՚րդ՝ լսեմք զոմանց ՚ի ձէնջ թէ ստա-
հակութեամբ գնան . գործ ինչ ոչ
գործեն , այլ յուլացեալ՝ հետաքրքիր
12 շրջին : Ո՚յնպիսեացն պատուէր տամք՝
և աղաչեմք ՚ի Տէր Յիսուս , զի հանդար-
տութեբ գործեսցեն՝ և զհուրեանց հաց
13 կերիցեն : Ո՚յլ դուք եղբարք՝ մի՛
14 ձանձրանայք զբարիս գործել : Ո՚պա
եթէ ոչ ոք ՚ի ձեզանդեսցի բանիս մերում՝

թղթովդ պղտուիկ , դուք նշանակեսջիք
զնա . և մի՛ խառնակեսջիք ըզ նմա՝ զի
պատկառեսցէ : Նայց մի՛ իբրև զթշնա- 15
մի համարիջիք՝ այլ խրատեսջիք իբրև
զեղբայր : Եւ ինքն տո՛ւ խաղաղու- 16
տացէ ձեզ խաղաղութի՛ն յամենայն ժամ
յամենայն իրս . Տի՛ր ըզ ամենեսին ձեզ :
Ողջոյնս իմոյ ձեռին պօղոսի է , որ է 17
նշանակ յամենայն թուղթս , այսպէս
գրեմ : Շ՝նորհք տէն մերոյ յ՚եի քրի 18
ըզ ամենեսին ձեզ .
ամէն :

Ա՚ռ ընեսպանիկեցիս երկրորդ՝ գրեցա-
յաղիեանոյ :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՒ ՏԻՄՈԹԵՈՍԻ ԵՒԱՆԳԵԼԻՈՆ

ԳԼՈՒԽ Ա։

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի քրիստոսի ըստ հրամանի փրկչին մերոյ՝ եւ քրիստոս Յիսուսն մերոյ. Տիմոթեոսի որդւոյ սիրելոյ հաւատովք. շնորհք, ողորմութիւն, խաղաղութիւն, յայսմ հօրէ եւ ի
3 տեառնէ մերմէ Յիսուսէ քրիստոսէ: Որպէս աղաչեցի զքեզ կալ յեփեսոս՝ մինչ երթայիր ի մակեդոնիա. զի պատուիրես տալոց որոմանց չլինել օտարուսմունս, Եւ չհաւատալ յաւուրսպասելս եւ ի տոհմաթիւս անչաւիս. որ մանաւանդ խնդիրս յուղեն՝ եւ ոչ զտնտեսութիւն հաւատովք:
5 Վասնզի գլուխ պատուիրանին սէր է, ի սրտէ՝ եւ ի մտաց բարեաց՝ եւ յանկեղծաւոր հաւատոց:
6 Որոց ոմանք վրիպեցան՝ խոտորեալք յունայնութիւն

բանից : Կամին լինել վարդապետք 7
օրինաց . ինքեանք ոչ լմանան զինչ
խօսին՝ և ոչ վա՞ որոց պնդեալն են :
Վասնեմք՝ եթէ բարւոք են օրէնք , եթէ 8
ոք զա՞ օրինօքն կրեսցէ : Այլ զայս 9
գիտասցէ՝ զի ՚ի վերայ արդարոց՝ օրէնք
ոչ կան , այլ ՚ի վա՞ անօրինաց և ան-
ճնազանդից՝ ամպարշտաց և մեղաւորաց՝
անսրբոց և պղծոց , զհայր և զմայր ա-
նարգողաց , մարդասպանաց , պոռնկաց , 10
արուադիտաց , մարդեղուլաց , ստոց ,
ստերդմանց՝ և եթէ այլ ինչ իցէ հա-
կառակ ողջամիտ վարդապետուես : Որ 11
զա՞ աւետարանի փառաց երանելոյն այ է ,
որում եղէ ես հաւատարիմ : Հ՚նորհ 12
ունիմ՝ այնմիկ , որ զօրացոյցն զիս ՚ի քո՞
յա՞ ՚ի տէր մեր . զի հաւատարիմ՝ համա-
րեցաւ* կարգել ՚ի սպասաւորութի . Որ 13
յառաջագոյն հայհոյիչն էի և հալածիչ
և թշնամանիչ . այլ գտի ողորմութի ,
զի զայն յանգիտութի՚ն և յանհաւանութե
գործէի : Եւ առաւել եղեն շնորհք 14
տն մերոյ հաւատովքն և սիրով՝ որ ՚ի
քո՞ յա՞ : Հաւատարիմ է բանս և ամ 15
ընդունելութե՚ն արժանի է . զի քո՞ յա՞
եկն յաշխարհ փրկել զմեղաւորս , որոց
գլուխն ես եմ : Այլ վասն այնորիկ 16

---

*՚ի Յոյնն . Համարեցաւ զիս :

գտի ողորմութիւն, զի նախ յիս եցոյց Յն
քս զամ երկայնմտութիւն յօրինակ այնո-
ցիկ՝ որ հաւատալոցն իցեն ՚ի նա, ՚ի
17 կեանսն յաւիտենից : Այլ թագա-
ւորին յաւիտենից՝ անեղծի և աներե-
ւութի, միոյն այ՝ փառք և պատիւ յաւի-
18 տեանս յաւիտենից. ամէն : Այս պա-
տուիրան առանդեմ քեզ՝ որդեակ իմ
տիմոթէոս, ըստ կանխելոց ՚ի քեզ մար-
գարէութեանն. զի դու զինուորիցիս նո-
19 քօք զգեղեցիկ զինուորութիւն. Ունիցիս
հաւատս սրբովք մտօք, զոր ոմանց մեր-
ժեալ յանձանց իւրեանց՝ նաւակոծե-
20 ցան ՚ի հաւատս. Որոց սակի են հիմե-
նոս՝ և աղէքսանդրոս, զորս մատնեցի
սատանայի, զի խրատեսցին չհայհոյել :

ՊԵՏ· Ե :

1 Զսա արդ՝ աղաչեմ, նախ քան զամ առ-
նել աղօթս՝ խնդրուածս՝ պաղատանս՝
2 գոհութիւս վասն ամենայն մարդկան. Վասն
վասն թագաւորաց և ամենայն իշխանաց. զի խա-
ղաղութիւն և հանդարտութիւն վարեսցուք
զկեանս մեր, ամենայն ածպաշտութիւն և սրբու-
3 թիւն : Զի այն է բարի և ընդունելի ա-
4 ռաջի փրկչին մերոյ այ. Որ զամենայն մարդիկ կամի զի կեցցեն՝ և ՚ի գիտութի
5 ճշմարտութեան եկեսցեն : Զի միւ է ած,
և միջնորդ այ և մարդկան մարդ յն

քս . Որ ետ զանձն փրկանս ընդ ամենա- 6
ցուն՝ վկայուի ժամանակաց իւրոց :
Որ եդայ ես քարոզ և առաքեալ . 7
ճշմարիտ ասեմ ի քս՝ և ոչ ստեմ , Ե-
ղէ վարդապետ հեթանոսաց հաւատովք
և ճշմարտութեամբ : Կամիմ՝ զի արք կայ- 8
ցեն յաղօթս յամ տեղիս . բառնայցեն
զ՚ձեռս ի վեր առանց բարկուե և
երկմտութեան : Նոյնպէս և կանայք ի 9
զարդ խոնարհուե՝ ակնածութեամբ և զգաս-
տութեամբ զարդարել զանձինս . մի՛ ի
հիւսս ոսկեմանս ընդելուզեալս մար-
գարտով , կամ ի հանդերձս պաճու-
ճեալս . Այլ ոպ վայել է կանանց՝ զած- 10
պաշտուի յանձնառելոց գործովք բա-
րուե : Կին մարդ ցածուք ուսցի՝ ամ 11
ենայնդուք : Այլ ուսուցանել կնոջ 12
մարդոյ ոչ հրամայեմ , և ոչ ձոխաբան
լինել քան զայր մարդ . այլ ի լուե
կալ : Զի ադամ նախ ստեղծաւ՝ և 13
ապա եւա : Եւ ադամ ոչ պատրեցաւ՝ 14
այլ կինն պատրեցաւ և յանցեաւ .
Նայց կեցցէ ընդ որդեծնութեն՝ եթէ կաց- 15
ցեն ի հաւատս և ի սէր և ի սրբութի
պարկեշտութ :

ԳԼ. Գ:

1 աւատարիմ է բանս. Եթէ ոք ե-
պիսկոպոսուե ցանկայ՝ բարւոյ գոր-
2 ծոյ ցանկայ: Պարտ է եպիսկոպոսին
անարատ լինել, միոյ կնոջ այր, հեզ՝
ցած՝ պարկեշտ՝* հիւրասէր՝ ուսուցիչ.
3 Ո՛ի թիշնամանող†, ա՛ի հարկանող,
այլ հանդարտ. ա՛ի կռուող, ա՛ի ար-
4 ծաթասէր. Օ՚ի իւրում տանն իսկ
բարւոք վերակացու լեալ լիցէ. որ-
դեակս ունիցի, որ ՚ի ենազանդութեե
5 կայցեն ամ պարկեշտուբ: Ա՚պա եթէ
ոք իւրում տանն վերակացու չգիտիցէ
լինել, զիարդ եկեղեցւոյ այ խնամա-
6 կալ լինիցի: Ո՛ի մատաղատունկ, զի-
մի՛ հպարտացեալ ՚ի դատաստանս սա-
7 տանայի անկանիցի: Ա՚յլ պարտ է
նմա վկայութիի բարի և յարտաքնոցն
ունել. զի մի՛ ՚ի նախատինս անկանիցի՝
8 և յորոգայթս սատանայի: Ա՚յնպէս
և զսարկաւագունս պարկեշտս. մի՛ երկ-
բանս, մի՛ գինեսէրս, մի՛ զօշաքաղս.
9 Ա՚յլ ունիցին զխորհուրդ հաւատոցն
10 ա՛բ մտօք: Ա՚նքեանք նախ փորձեսցին՝

---

*՚ի Յոյնն. Ա՚գաստ՝ ժուժկալ՝ պար-
կեշտ:

†՚ի Յոյնն. Ա՛ի արբեցող:

և ապա ՚ի պաշտօնն մատիցեն, զի ան-
արատք իցեն*: ՚Նոյնպէս և կանայք 11
նոյ պարկեշտք. մի՛ չարախօսք, հեզք†,
հաւատարիմք յամի: Սարկաւագք լի- 12
նիցին միոյ կնոջ արք. որք որդւոց ի-
րեանց բարւոք վերակացու լեալ իցեն,
և տանց իւրեանց. ՚Որ որ բարւոքն 13
պաշտիցեն, աշտիճան բարի անձանց ի-
րեանց շահին, և բազում համարձա-
կութի՛ւն ՚ի հաւատսն՝ որ ՚ի քս յս:
՚Այս գրեմ առ քեզ՝ զի ակն ունիմ ՚ի 14
մօտոյ գալ: Ապա թէ յամեցից՝ զի 15
գիտասցես, թէ ո՛նպ պարտ իցէ քեզ ՚ի
տան աստ շրջել, որ է եկեղեցի ՚աստ կեն-
դանւոյ, սիւն և հաստատուն ճշմար-
տութե՛ան: Եւ յայտնի իսկ մեծ է խոր- 16
հուրդն աճապաշտութե՛ան. որ երևեցաւ
մարմնով՝ ‖ արդարացաւ հոգւով՝ յայտ-
նեցաւ հրեշտակաց՝ քարոզեցաւ ՚ի հե-
թանոսս՝ հաւատարիմ եղև յաշխարհի՝
և վերացաւ փառօք:

---

*՚Ի Յոյնն. Ընդարատք գոլով:
†՚Ի Յոյնն. Ոգաստք:
‖Ընդբէլափոյն օրինակ Յունաց. Ընդ
երևեցաւ մարմնով:

ԳԼ· Գ:

1 ԵՎ Հոգին սբ յայտնապէս ասէ. Թէ
ի ժամանակս յետինս՝ քակեսցին
ոմանք ի հաւատոցն. և հայեսցին
յոգիս մոլորուածս, և ի վարդապետուԹիս
2 գիւաց. ԿեղծաւորուԹեամբ ստաբանք, խա-
3 րեալք խըԹանց խղճիւն մտաց. Որ
արգելուցուն յամուսնանալոյ, և մեկ-
նիցեն ի կերակրոց՝ զոր Ած հաստա-
տեաց ի վայելել հաւատացելոց*, և ոյք
հասեալ իցեն ի ճշմարտուԹենն վերայ:
4 Ոչ իմ ամ արարածք Այ՝ բարի են. և չի՛ք
ինչ խոտան. մանաւանդ որ գոհուԹեամբ ըն-
5 դունիցին. Ոչ իմ բրբի բանիւն Այ՝ և ա-
6 ղօԹիւք: Ոչայս խրատ տուեալ եղ-
բարց՝ բարուք պաշտօնեայ լինիցիս քրի
Յի, սնանիցիս բանիւք հաւատոց, և
բարուք վարդապետուԹեն՝ զորոյ զՀետն
7 իսկ եղեր: Այլ ի պիղծ բանից՝ և
յառասպելաց պառաւանց հրաժարես-
ջիր. բայց կրԹեա՛ զանձն քո յաԾպաշ-
8 տուԹի. Ոչ իմարմնոյ կրԹուԹի առ սա-
կաւ ինչ օգտակար է. իսկ աԾպաշտուԹի
առ ամ ինչ օգտակար է. և զաւետիս
կենաց ունի՝ զարդիս և զՀանդերձելոցն:

---

*ի Յոյնն. ի վայելել Հաւատացելոց գոհուԹեամբ:

Հաւատարիմ է բանն՝ և ամ ընդունե- 9
լութեան արժանի է : Ո՞ի ՚ի սոյն իսկ 10
վաստակեմք՝ և նախատինս յանձն առ-
նումք . զի յուսացեալ եմք յԱծ կեն-
դանի , որ է փրկիչ ամ մարդկան , մա-
նաւանդ հաւատացելոց : Պատուէր 1
տացիր զայդ՝ և ուսուցանիցի՛ր . Ո՞ի 12
մի՛ ոք զքո մանկուիդ արհամարհիցէ :
Այլ օրինակ լինիցիր հաւատացելոց՝
բանիւք՝ գնացիւք՝ սիրով՝ հաւատով՝
սրբութ : Մինչև գամ ես՝ մի՛տ դիր 13
ընթերցուածոց մխիթարութե՛ վարդա-
պետութե : Մի՛ անփոյթ առներ 14
զշնորհացդ՝ որ ՚ի քեզ են , որ տուաւ
քեզ մարգարէութ ՚ի ձեռնադրութէ երի-
ցութե : Յայդ խորհեաց՝ և ՚ի դոյն 15
կանխեսջիր . զի քո յառաջադիմութիդ
ամենեցուն յայտնի լիցի : Ո՛գոյշ լինի- 16
ջիր անձին և վարդապետութե՛դ՝ և ՚ի
դմին յամեսջի՛ր . զայդ եթէ առնիցես , և
զանձն ապրեցուսցես՝ և զայնոսիկ որ
քեզն լսիցեն :

ԿԻ . Ե :

Ծերն մի՛ պատուհասեացես , այլ 1
մխիթարեսջի՛ր իբրև զհայր , զերի-
տասարդս իբրև զեղբարս . Պա- 2
ռաւունս իբրև զմայրս , զմանկամարդս
իբրև զքոյս՝ ամ սրբութ : Այրիս 3

4 պատուեա՛, որ ստոյգ այրիքն էին : Ա-
պա թէ ոք այրի՝ որդիս և թոռունս ու-
նիցի, ուսանիցին նախ իւրեանց տանց
բարի առնել՝ և զփոխարէնս հատուցա-
նել ծնողացն. զի այն է բարի՝ և ըն-
5 դունելի առաջի Աստուծոյ : Իսկ որ ճշմարտիւ
այրին էիցէ՝ և մենացեալ յուսացեալ
յԱստուծ, և կանխեալ յաղօթս և՛ի խըն-
6 դրուածս զցայգ և զցերեկ : Իսկ գիրգ
7 այրին՝ կենդանւոյն մեռեալ է : Զայս
8 պատուիրեա՛ զի անարատք էին : Իսկ
եթէ ոք իւրոց՝ և մանաւանդ ընտա-
նեացն խնամ ոչ տանիցի, և՛ի հա-
ւատոցն ուրացեալ է՝ և չար ևս քան
9 զանհաւատսն է : Այրի ընդ այրիս ա-
նուանեացի, որ չէիցէ պակաս և՛ի վաթսնա-
10 մենից, միոյ առն կին լեալ. Եւ և՛ի
գործս բարիս վկայել, եթէ մանկունս
սնուցեալ էիցէ, եթէ զհիւրս ընկալեալ է-
ցէ, եթէ զսրբոց զոտս լուացեալ էիցէ, և-
թէ նեղելոց բաւական լեալ էիցէ, եթէ
զամ գործոց բարեաց զհետ երթեալ է-
11 ցէ : Այլ և՛ի մանկամարդաց այրեացն
հրաժարեա՛, զի յորժամ խայտան
12 զքրիս՝ ամուսնանալ կամին. Իսկ զդա-
տաստանս ընդունին, զի զառաջինն հա-
13 ւատսն արհամարհեցին : Ա՛իանգա-
մայն և դատարկանձունք ուսանին՝ շըր-
ջողք տանէ և՛ի տուն. և ոչ միայն դա-

տարկք , այլ և փասքուսք և հետաքր-
քիրք · և խօսին՝ որ ինչ ո՛չ է պիտոյ :
Կամիմ զմանկամարդացդ ամուսնանալ , 14
որդիս ծնանել , տնարարս լինել , և մի՛
ինչ պատճառս տալ հակառակորդին ՚ի
հայհոյուե աղագս : Ո՛վ արդէն իսկ 15
ոմանք խոտորեցան զկնի սատանայի :
Եթէ ոք հաւատացեալ՝ այրիս ունիցի՝ 16
բաւական լեցի նոցա , և մի՛ ծանրասցի և-
կեղեցւոյն · զի ճշմարիտ այրեացն բա-
ւական լինիցի · Որ բարւոք վերակացու 17
լինին երիցունք՝ կրկին պատուոյ արժա-
նի եղիցին · մանաւանդ որ աշխատիցին
բանիւ և վարդապետուքը : Ոչ ածղի ա- 18
սէ գիր · Ա՛ի կապեսցես զցուռկ եղին
կալոտւոյ · և արժանի է մշակն վարձու
իւրոյ : Ո՛ երիցուէ չարախօսուի մի՛ 19
ընդունիցիս , բայց եթէ երկուք՝ և երիւք
վկայիւք : Իսկ որ մեղանչեն՝ առաջի 20
ամենեցուն յանդիմանեա , զի և այլքն
երկիցեն : Ա կայուի դնեմ առաջի ՚այ 21
և յԻի քի՝ և ընտրելոց հրեշտակաց ,
զի զայդ պահեսցես առանց մտաչաճուէ ·
մի՛ ինչ առնել աչառանօք : Ձեռս 22
վաղվաղակի յոչուք վը՛ մի՛ դնիցես , և
մի՛ կցորդ լինիցիս մեղաց օտարաց ·
զանձն քո սուրբ պահեսջի՛ր : Ա յսու- 23
հետև մի՛ ջուր և եթէ ըմպիցես՝ այլ սա-
կաւիկ մի և դինի խառնեսջի՛ր վը՛ ստա-

24 մոքսի և ստէպ հիւանդութեց: Են մարդք
որոց մեղքն յայտնի են և յառաջագոյն
հասեալ ՚ի դատաստան, և են՝ որոց զկնի
25 երթան: Նոյնպէս և բարի գործքն
յայտնի են. և որ այլազգ ևս ինչ իցեն՝
թաքչել ոչ կարեն:

ԳԼ·Ը:

1 Որ միանգամ ընդ լծով ծառայութե ի-
ցեն, զիւրաքանչիւր տեառս պատուի
արժանի համարեսցի՛ն. զի մի՛ անունն
աստ և վարդապետութիւն հայհոյեսցի:
2 Իսկ որ հաւատացեալ տեառս ունիցին՝
մի՛ արհամարհեսցեն, զի եղբարք են.
այլ առաւել ծառայեսցեն՝ զի հաւատա-
ցեալքն են և սիրունք. որք զբարերա-
րութի յանձին ունիցին. զայս ուսուցա-
3 նիջիր՝ և մխիթարեսջի՛ր: Իսկ եթէ ոք
այլազգ ինչ ուսուցանիցէ, և ոչ անսայ-
ցէ ողջմտութե բանից տն մերոյ Յի՛ քի՛,
և ըստ ածպաշտութե վարդապետութեն.
4 Ընդ նմին հպարտացեալ է, և ոչինչ ոչ
գիտէ. այլ տապի ՚ի խնդիրս և ՚ի բանս
հակառակութե. ուստի լինին նախանձ՝
հեռ՝ հայհոյութի՛ կարծիք չարեաց,
5 խարդախութիք ապականելոց մտաց մարդ-
կան՝ և օտարացելոց ՚ի ճշմարտութէ ան-
տի. որ շահավաճառ համարին զաշծ-
պաշտութին. բայց դու մերժեսջիր յայն-

պիսեացն : Եւ շահավաճառ մեծ 6
ածպաշտութիւն է՝ բաւականութիւն հան-
դերձ : Զի ոչ բերաք ինչ յաշխարհս՝ 7
և ոչ տանել ինչ կարասցուք : Եւ 8
ունիմք կերակուր և հանդերձս , և այ-
նու շատասցուք : Իսկ որք կամին մե- 9
ծանալ՝ անկանին ի փորձուն և յորո-
գայթ , և ի բազում՝ ցանկութիս անմիտս
և վնասակարս . որք ընկղմեն զմարդիկ
ի սատակումն և ի կորուստ : Զի 10
արմատ ամենայն չարեաց արծաթասիրութիւն է .
որում ումանք ցանկացեալ՝ վրիպեցան ի
հաւատոցն , և զանձինս սրկին իւրեանց բա-
զում ցաւովք : Եւ դու ով մարդ 11
այ՝ փախիր յայնցանէ , և երթ զհետ
արդարութիւն՝ ջածպաշտութիւն՝ զհաւատոց՝
զսիրոյ՝ զհամբերութիւն՝ զհեզութիւն : Եւ 12
մարտիր զբարւոք մարտն հաւատոց , և
բռնացն հար զկենացն յաւիտենականաց՝
յոր կոչեցարն , և դաւանեցեր զբարւոք
դաւանութիւն առաջի բազում վկայից :
Պատուիրեմ քեզ առաջի այ՝ որ կեն- 13
դանի առնէ զամ , և յիսի քրիստոսի՝ որ վկա-
յեաց առաջի պոնտացւոյ պիղատոսի
զբարւոք դաւանութիւն . Պահել քեզ 14
զպատուիրանն անբիծ՝ անարատ , մինչև
ի յայտնութիւն տեառն մերոյ յիսի քրիստոսի . Զոր 15
ժամանակս ցուցցէ երանելին՝ և
միայն հզօր , թագաւոր թագաւորաց՝ և

16 ՚ուր տերանց. Որ միայն ունի զանմահ-
հուի՝ բնակեալ ՚ի լոյս անմատոյց. զոր
ոչ ոք ետես ՚ի մարդկանէ՝ և ոչ տեսա-
նել կարող է. որում պատիւ և զօրութի
17 յաւիտեանս. ամէն: Ա՚նճատանց՝ որ
են յայսմ աշխարհի, պատուէր տայէ՛ր՝
մի՛ հպարտանալ և մի յուսալ ՚ի մեծու-
թիւն անոտի, այլ յաՙծ՝ որ տայ մեզ զամ
18 առատապէս ՚ի վայելել. Ա՚ստիս գոր-
ծել, մեծանալ գործովք բարուե, ա-
ռատս, սիրուն, հաղորդս լինել.
19 Պահանձել անձանց հիմն բարի ՚ի հան-
դերձեալսն. զի բուռն հարկանիցեն
20 զճշմարիտ կենացն: Ո՚վ տիմոթէէ՝
պահեա զաւանդն՝ խոտորեալ ՚ի պղծոց
և ՚ի նորաձայն բանից, և ՚ի հակառա-
21 կութիւն՝ և ՚ի մոլորանուն գիտուէ*. Ո՚ր
ոմանց յանձն առեալ՝ վրիպեցան ՚ի
22 հաւատոց անտի: Շ՚նորհք
ընդ քեզ. ամէն:

Ա՚ռ պիտոէս առաջին ընդդէ գրեցա-
՚ի ետոպիէես, որ է մայր քաղաքաց
պոհոպոհոնացոց:

---

*՚Ի Յոյնն. Եւ ՚ի հակառակութեանց մոլորանաւն գիտութեան:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՍՏՎԱԾՈՅՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼ. Ա։

ՊՕՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի քրիստոսի կամօքն 1
այլ, ըստ աւետեաց կենացն՝ որ ի քրիստոս
յիսուս. Տիմոթեայ որդւոյ սիրելւոյ, շնորհք՝ 2
ողորմութիւն և խաղաղութիւն յայր
հօրէ՝ և ի քրիստոսէ յիսուսէ տեառնէ մերմէ։ Շնոր- 3
հակալ ունիմ աստուծոյ՝ զոր պաշտեմն ի նախ-
նեաց մտօք սրբովք, իբրև զի անպա-
կաս ունիմ զքեզն յիշատակ յաղօթս իմ
զցայգ և զցերեկ. ցանկացեալ եմ տես- 4
անել զքեզ, յիշատակեալ զարտա-
սուսն քո՝ զի լցայց ուրախութիւնբ. յիշմը- 5
տաւ ածեալ զանխիղճ հաւատսն՝ որ են
ի քեզ. որ յառաջագոյն բնակեցաւ ի
հանոյ քումմ լաւոդեայ, և ի մօր քումմ
եւնիկեայ. հաստատեալ եմ՝ թէ և ի
քեզ է։ Վասն որոյ յիշեցուցանեմ 6

քեզ արծարծել զշնորհսն այ որ են ի
7 քեզ ի ձեռնադրութենէ իմմէ։ Ոչ ի
ոչ ետ մեզ աստ հոգի վհատութեան,
այլ զօրութեան՝ և սիրոյ՝ և զգաստու-
8 թեան։ Ապ ի այսուհետև ամօթ համարիս
ցիս վկայուի տէն մերոյ՝ և ոչ զիս զկա-
պեալ նէր. այլ կցորդ լեր չարչարանաց
9 աւետարանին՝ ըստ զօրութեան այ։ Որ
փրկեաց զմեզ, և կոչեաց ի կոչումն
սուրբ ոչ ըստ գործոց մերոց՝ այլ ըստ ի-
րում յառաջադրութենէն և շնորհաց, որ
տուաւ մեզ ի քս յս յառաջ քան զժա-
10 մանակս յաւիտենից։ Եայց յայտ-
նեցաւ այժմիկ յերևել փրկչին մերոյ
յսի քսի, որ խափանեաց զմահ և լու-
սաւոր արար զկեանս և զանեղծուի ի
11 ձեռն աւետարանին. Որոյ եդայ ես քա-
րոզ և առաքեալ՝ և վարդապետ հե-
12 թանոսաց։ Ապ ընդ որոյ և զայս չարչա-
րանս կրեմ, այլ ոչինչ ամօթ համա-
րիմ. քանզի գիտեմ յո՛ հաւատացեալն
եմ. և հաստատեալ եմ, թէ կարող է
13 զաւանդն իմ պահել յօրն յայն։ Ունի
նիցի՛ս օրինակ ողջմտութենէ բանիցն,
զորս յինէն լուար՝ հաւատովք և սի-
14 րով որ ի քս յս։ Զբարւոք աւանդն
պահեսցի՛ր՝ ի ձեռն հոգւոյն սրբոյ ի մեզ
15 բնակելոյ։ Զայս գիտասցի՛ր՝ զի մեկ-
նեցան ի մէնջ ամենեքեան՝ որ էին յա-

սիա , որոց սակի են փիղեղոս և Հերմո-
գենէս : Տացէ ած ողորմուի տանն ո- 16
նեսիփորայ . զի բազում անգամ Հան-
գոյց զիս , և զկապանս իմ ոչ ամօթ
Համարեցաւ . Այլ իբրև եկն ՚ի 17
Հռոմ , պնդագոյնս խնդրեաց զիս՝ և
եգիտ : Տացէ նմա տէր՝ ողորմուի գտա- 18
նել ՚ի տանէ յաւուրն յայնմիկ . և որ-
չափ ինչ միանգամ յԵփեսոս սպաս
կալաւ ինձ՝ զայն դու ինքնին քա՛ղ գի-
տես :

ԳԼՈՒԽ Ա :

Այլ դու որդեակ իմ , զօրացիր 1
շնորհօքն որ ՚ի քս յս . Եւ զոր 2
լուար յինէն բազում վկայիւք՝ զայն
աւանդեսցես Հաւատարիմ մարդոց , որք
բաւական իցեն և զայլս ուսուցանել :
Ո՝ չտակից լեր իբրև զբարւոք զինուոր 3
քսի յսի . Ոչ ոք զինուորեալ աստէն ըզ 4
կեանս աշխարհիս պատաղի , եթէ զօ-
րավարին Հաճոյ լինիցի : Եւ եթէ 5
մարտիկ ոք իցէ՝ ոչ պսակի եթէ ոչ ըս
օրինին մարտիցէ : Եւ Հողագործին 6
աշխատելոյ պարտ է նախ ՚ի պտղոյն
վայելել : Ւմա՛ զինչ ասեմ . տացէ 7
քեզ տէր իմաստուի յամենայնի : Յի- 8
շեա՛ զքս յս յարուցեալ ՚ի մեռելոց ՚ի
զաւակէ դաւթի՝ ըստ աւետարանիս ի-

9 մում. Յորում չարչարիմ կապանօք
չափ՝ իբրև զչարագործ. այլ բանն այ
10 ոչ եղիծ կապեալ իցէ: Ա՛սան այնո-
րիկ ամի համբերեմ վ՚ս ընտրելոցն, զի
և նոքա փրկութեն հասանիցեն որ ՚ի
քս յս երկնաւոր փառօքն հանդերձ:
11 Հաւատարիմ է բանս. Ո՛ւ եթէ ընդ
12 նմա* մեռաք՝ ըն նմին և կեցցուք. Եւ ե-
թէ համբերեմք, ըն նմին և թագա-
ւորեսցուք. Եւ եթէ ուրանամք՝ և նա
13 ուրանայ զմեզ. Եւ եթէ չհաւատամք՝
նա հաւատարիմ մնայ, ուրանալ զանձն
14 իւր ոչ կարէ: Ա՛յս յո՛ւշ արասջիր
վկայութի՛ն եդեալ առաջի այ. մի՛ բա-
նակռիւ լինել յոչինչ պէտս ՚ի կործա-
15 նումն լսողաց†: Փութասջի՛ր զանձն քո
ընտիր կացուցանել առաջի այ, մշակ
առանց ամօթոյ. ուղիղ համառօտել
16 զբանն ճշմարտութեան: Ա՛յլ ՚ի պըղ-
ծոց և ՚ի սնոտի խօսից մերժեսջիր. զի
առաւել յառաջ գայցեն յամբարըշ-
17 տութիս. Եւ բանք նց իբրև զքաղցկեղ
ճարակ գտանեն. որոց սակի են Հի-
18 մենոս՝ և փիլետոս. Որք վրիպեցան ՚ի
ճշմարտութէ և ասեն՝ եթէ յարուն մե-

---

*՚Ի Յոյնն. Ընդ նմին:

†՚Ի Յոյնն. Ա՛ի բանակռիւ լինել՝ յո-
չինչ պէտս, ՚ի կործանումն լսողաց:

ուելոց արդէն իսկ եղեալ է. և կործանեն
զՀաւատս ոմանց: Այլ Հաստատուն 19
հիմն այ կայ՝ և ունի զկնիքս զայս, եթէ
ծանեաւ տէր զայնոսիկ՝ որ իւրն են. և
՝ի բաց լինի յանիրաւութենէ ամ՝ որ ա-
նուանէ զանուն տեառն: Այլ ՝ի տան մե- 20
ծի ոչ միայն են անօթք ոսկեղէնք և
արծաթեղէնք, այլ և փայտեղէնք և
խեցեղէնք. են՝ որ ՝ի պատուի են, և են
որ յանարգուե: Եթէ ոք սրբեսցէ 21
զանձն իւր յայնպիսեաց անտի, եղիցի
անօթ պատուական՝ սրբեալ և պիտանի
տեառն իւրում յամենայն գործս բարուե
պատրաստեալ: Այլ յերիտասարդա- 22
կան ցանկութեց փախի՛ր. և ե՛րթ զՀետ
արդարութեն՝ զՀաւատոց՝ զսիրոյ՝ զխաղա-
ղութե՝ զսրբութե, ընդ այնոսիկ՝ որ կարդան
զանուն տեառն սուրբ սրտիւք: Այլ ՝ի 23
յիմար և յանխրատ խնդրոց Հրաժա-
րեա՛. գիտասջիր՝ եթէ անտի ծնանին
կռիւք: Ծառայ տեառն ոչ է 24
պարտ կռուել, այլ Հեզ լինել առ
ամենեսին՝ ուսուցիչ, անհնակալ:
Անդադրութիւք խրատել զՀակառա- 25
կողսն. թերևս տացէ նոց ած ա-
պաշխարութի՝ ՝ի գիտութի ճշմարտութե.
Եւ սթափեսցին յորոգայթից սատա- 26
նայի, որսացեալք ՝ի նմանէ ՝ի նորա
կամս:

ԳԼ. Գ:

1 Այս գիտասջիր՝ եթէ յաւուրս յե-
տինս եկեսցեն ժամանակք չարք.
2 Ի եղիցին մարդիկ անձնասէրք, ար-
ծաթասէրք, հպարտք, ամբարտաւանք,
հայհոյիչք, անհաւանք ծնողաց, անշը-
3 նորհք, անսուրբք, Ընտանեաց, ան-
գութք, բանսարկուք, անժոյժք,
4 վէսք, անբարեսէրք, Ատելիք,
յանդգնունք ամբարհաւաճք, ցանկա-
5 սէրք մանաւանդ՝ քան աճծասէրք. Որ
ունիցին զկերպարանս աճպարշտուե, և
ի զօրութիւն անտի Նր ուրացեալ իցեն.
6 և խորշեսջի'ր ի նոցանէ: Վասնզի ի
նոցանէ են որ մտանեն տանէ ի տուն,
և գերեն զկանայս* շեղջակուտեալս մե-
7 ղօք վարեալք ի պէսպէս ցանկութիւս. Որ
յամ ժամ ուսանին, և երբէք ի գի-
8 տութիւն ճշմարտութեան ոչ հասանեն: Որ-
պէս յանէսն և յամբրէս հակառակ կացին
մովսէսի. նոյնպէս և սոքա հակառակ կան
ճշմարտութեան. մարդք ապականեալք
9 մտօք՝ անպիտանք ի հաւատս: Այլ ոչ
երբէք գայցեն յառաջ ի լաւ անդր.†

---

*Ի Յոյնն. Օձակատամիտ կանայս:

†Ի Յոյնն. Այլ ոչ առաւել յառաջասցին:

քանզի անմտուի սոցա յայտնի լինիցի
ամենեցուն, որպէս և նոցայն իսկ եղև:
Եւ դու զՀետ եկիր վարդապետութիւնիմով՝ առաջնորդութեամբ՝ յօժարութեամբ՝ հաւատոց՝ երկայնմտութեամբ՝ սիրոյ՝ համբերութեամբ, հալածանաց՝ չարչարանաց, որպիսիք եղեն ինձ յԱնտիոք և յԻկոնիոն և ի Լիւստրոս, որպիսի հալածանաց համբերի, և յամէ փրկեաց զիս Տէր:
Եւ ամենեքին՝ որ կամիցին աճպարտութեամբ կեալ ի քս Յս, ի հալածանս կացցեն:
Եւ մարդք չարք և կախարդք յառաջ եկեսցեն ի չար անդր. մոլորեալք՝ և մոլորեցուցանիցեն: Եւ դու հաստատեա՛ն կաց՝ յոր ուսար, և հաւատացեալ եղեր. գիտես ուստի ուսար. Եւ ի մանկութենէ զգիրս սուրբս գիտես, որ կարող են իմաստուն առնել զքեզ ի փրկութի՛ն ի ձեռն հաւատոցն որ ի քս Յս: Ամենայն գիրք աճաչունչք և օգտակարք, ի վարդապետութի՛ն են՝ և յանդիմանութի՛ն և յուղղութի՛ն և ի խրատ արդարութեան. Զի կատարեալ իցէ մարդն Աստուծոյ՝ ամենայն գործս բարութեան հաստատեալ:

ԳԼ. Դ:

1 Ո այս վկայութիւն դնեմ առաջի ա՛յ և
Յիսի քրիստոսի, որ դատելոց է զկենդա-
նիս և զմեռեալս՝ ի յայտնութե՛ իւրում և
2 յարքայութե՛ն. Եւ դու քարոզեա՛
զբանն, հաս՝ի վերայ ժամու և տարա-
ժամու, յանդիմանեա՛ սաստեա՛ մխի-
թարեա՛ ամ երկայնմտութե՛ և վարդա-
3 պետութե՛: Քանզի եկեսցէ ժամա-
նակ՝ զի ողջմտութե՛ վարդապետութե՛ն ո՛չ
անասցեն. այլ ըստ իւրաքանչիւր ցան-
կութե՛ց կուտեսցեն իւրեանց վարդա-
պետս՝ ըստ մաւմանջելոյ լսելեաց իւրեանց.
4 Եւ՝ի ճշմարտութե՛է անտի դարձուցա-
նիցեն զլսելիս, և յառասպելս կործա-
5 նեսցին: Քա՛լ դու զուա՛րթ կաց յամի,
ճգնեա՛ց, զգործս աւետարանչի գոր-
ծեա՛. զպաշտօնդ քո կատարեա՛լ կա՛ջ:
6 Ո՛չ ես այսուհետև նուիրեա՛լ եմ, և
ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ:
7 Ո՛գբարուդք պատերազմ պատերազմե-
ցայ. զընթացն կատարեցի, զհա-
8 ւատն պահեցի: Քա՛յսուհետև կայ
ինձ արդարութե՛ պսակն, զոր
հատուսցէ ինձ տէր յաւուր յայնմիկ ար-
դարն դատաւոր. ո՛չ միայն ինձ, այլև
ամենեցուն՝ որ սիրեցին զյայտնութե՛ի
նորա: Փութա՛ջի՛ր գալ առ իս վաղ-

վաշակի. Ոչ ի դեմաս եթող զնա՝ և սի- 9
րեաց զաշխարհ, և գնաց ՚ի Թեսաղոնի-
կէ. Կրեսկէս՝ ՚ի գալիլեա, տիտոս՝ ՚ի 10
դաղմատիա. Ղուկաս միայն է ընդ իս: 11
Ոմարկոս առեալ՝ ընդ քեզ ածիցես, զի
է ինձ պիտանի ՚ի սպասաւորութիւն:
Տիւքիկոս առաքեցի յեփեսոս: 12
Զենոն թողի ՚ի տրովադա առ կար- 13
պոսի. յորժամ գայցես՝ բերջիր և
զգիրսն, մանաւանդ զմատեանսն*:
Ղեքսանդրոս դարբին բազում չար- 14
չարանս եցոյց ինձ. Հատուսցէ նմա
տէր ըստ գործս նորա: Յորմէ և 15
դու անձնապահ լինիջի՛ր. զի շատ հա-
կառակ եկաց բանից մերոց: Յա- 16
ռաջնում ատենին ոչո՛ք ինձ ՚ի թի-
կունս եկաց, այլ ամենեքին թողին
զնս. մի՛ համարեսցի նոցա այն:
Այլ տէր օգնեաց ինձ, և զօրացոյց 17
զնս, զի ինև քարոզուին հաստատես-
ցի, և լուիցեն ամ՛ հեթանոսք. և
ապրեցայ ես ՚ի բերանոյ առիւծուն:
Փրկեսցէ զնս տէր յամենայն գործոյ 18
չարաց, և զերծուսցէ զնս յարքայու-

---

*՚Ի Յոյնն. Ոմարկոսն՝ զոր թողի ՚ի տրովադա առ կարպոսի, յորժամ գայցես բերջի՛ր. և զգիրսն, մանաւանդ զմատեանսն:

իւր՝ որ յերկինս է. որում փառք
19 յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Ող-
ջոյն տայջիր պրիսկեայ և ակիւղեայ՝
20 և ընեսիփորայ տանն: Երաստոս
ճնաց ՚ի կորնթոս, զտրոփիմոս թող
21 ՚ի մելիտոս հիւանդագին: Փու-
ջիր յառաջ քան զձմեռն գալ. Ող-
ջոյն տան քեզ եւբուղոս և պուդէս
և ղինոս և կղաւդիա՝ և եղբարք ա-
22 մենեքեան: Տէր յիսուս քրիստոս
քում: Շնորհք ընդ քեզ.
ամէն:

Ընդ պիղատոս էրէտրէտ ըսպրդ, որ էր ե-
փեսոս-ոյ էկեղեց-ոյն եպիսկոպոս ասացին
յետադրեալ, գրեցաւ ՚ի հռոմէ՝ յորժամ
էրէտրէտ անգամ էկաց յապէնք պօղոս ասացի
նէրոնի կայսէր հռոմոյ:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼ. Ա։

ՊՕՂՈՍ ծառայ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ, ըն- 1
տրեալ Հաւատոց ընտրելոցն Աստուծոյ, և
գիտութիւն ճշմարտութեան՝ որ ի բարեպաշտու-
թիւն է. Յուսով կեանս յաւիտենից, զոր խոստա- 2
ցաւ ան-սուտն Աստուած յառաջ քան զժամանակս
յաւիտենից. Եւայց յայտնեաց իւրովք 3
ժամանակօք զբանն իւր քարոզութիւնբ,
որով եղէ ես հաւատարիմ ըստ հրամանի
փրկչին մերոյ Աստուծոյ: Տիտոսի որդւոյ սի- 4
րելւոյ ըստ հասարակաց հաւատոց,
շնորհք՝ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ՝ և ի
Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ փրկչէ մերմէ: Վասն 5
այնորիկ եւս թողի զքեզ ի Կրետէ, զի
որ ինչ պակաս էիցէ՝ ուղղեսցես, և կացուսցես ըստ քաղաքաց երի-

6 ցունա՝ ոսգ և նսքեզ պատուիրեցի : Ե-
թէ ոք անարատ իցէ , միոյ կնոջ այր ,
որդեակս ունիցի հաւատացեալս՝ և ո՛չ
յամբաստանուի անառակուե , կամ
7 անընազանդս : Ա՛յի պարտ է եպիսկո-
պոսին անարատ լինել՝ որպէս և աստ
տնտեսի . մի՛ յանդուգն , մի՛ բարկա-
ցող , մի՛ թշնամանող , մի՛ հարկանող ,
8 մի՛ զօշաքաղ · Այլ՝ հիւրասէր , բարե-
սէր , ցած , արդար , սուրբ , ժուժկալ .
9 Ա՛ռաքացու լինել հաւատարիմ բանին
վարդապետութեե , զի կարող իցէ և
մխիթարել ողջմտութբ վարդապետու-
թեանն , և զհակառակորդսն կշտամ-
10 բել : Ա՛նզի բազմք են անընազանդք
զրախօսք և մտախաբք . մանաւանդ որ
11 ի թլփատուէ անտի են . Ա՛որս պարտ է
ըմբերանել . որք զամ տունս կործա-
նեն , և ուսուցանեն զոր չէ արժան՝ վ-
12 զօշաքաղութեան : Ասաց ոմն ի ն-
ցանէ իւրեանց իսկ մարգարէ , Ա՛ռէտա-
ցիք հանապազաստուտք՝ չարաճճիք՝ դա-
13 տարկապորտք : Ե՛ս ստոյգ է վկա-
յութիս այս , վասն որոյ կշտամբեսցես
զնոսա խստագոյնս , զի առողջասցին ի
14 հաւատս : Ե՛ս մի՛ հայեսցին ի հրէա-
կան առասպելս , և ի պատուէրս մարդ-
15 կան զառածելոցն ի ճշմարտուէ : Ա-
մենայն ինչ սուրբ է սրբոց , բայց պղծ-

ծոցն և անհաւատից՝ ոչ ինչ է սուրբ. այլ պղծեալ են միտք և խորհուրդք նց: Լուսատանան գիտել զաճ, և գոր- 16
ծով իւրեանց ուրանան. պիղծք և անհաւանք՝ և յամենայն գործս բարեաց անպիտանք:

ԿԻՆ:

ԱՅԼ դու խօսեաց որ ինչ վայելէ ողջ- 1
չամիտ վարդապետութեանդ: Ծե- 2
րոց զգաստ լինել, պարկեշտս, ցա-
ծունս, ողջամիտս՝ ի հաւատս՝ ի սէր՝ ի
համբերուն՝ ի ժուժկալուն: Պա- 3
ռաւանց նոյնպէս՝ ի զգաստուն՝ ի սուրբ
վայելչուն, մի՛ բանսարկուս՝ մի՛ գինե-
մոլս, այլ բարեխրատս. Ի զգաստա- 4
ցուցանիցեն զվանկամարդսն, այրա-
սէրս լինել՝ որդեսէրս. Ցաճունս, 5
սուրբս, տնաւարս, բարեգործս, հլե-
նաղանդս իւրեանց արանց. զի մի՛ բանն
աստ և վարդապետուին հայհոյեսցի:
Երիտասարդս նոյնպէս աղաչեսջի՛ր՝ 6
ցաճունս լինել. Ամենեցուն զանձն օ- 7
րինակ կացուցանել՝ գործոց բարուն,
վարդապետուի՛ր զանեղծուն ի՛ր ունել,
ըստբուն, զպարկեշտուի, Բանն 8
ողջմտուն, անպարսաւ լինել. զի որ
հակառակորդն իցէ՝ յամօթ լիցի, և մի՛
ինչ ունիցի ասել զմեզ չարուի: Ծա- 9

ռայից՝ իւրեանց տերանց ենազանդ լինել՝
և հաճոյս յամենայնի , մի՛ հակառա-
10 կողս , Ա՛ի հատուս · այլ զամ հաւատս
ցուցանել բարութիւ , զի զվարդապե-
տութի փրկչին մերոյ այ զարդարեսցեն
11 յամենայնի : Վասնզի երևեցաւ շնորհք
12 այ փրկիչ ամ մարդկան · Ար խրա-
տէ զմեզ՝ զի ուրասցուք զամբարշտու-
թիւն և զաշխարհական ցանկութիւս ·
զգաստութիւ և արդարութիւ և ածպաշ-
13 տութ կեցցուք յաշխարհի · Եւ ակնկալ-
ցուք երանելի յուսոյն՝ և յայտնուն
փառաց մեծին այ և փրկչին մերոյ Յի
14 քի . Ար ետ զանձն վասն մեր , զի
փրկեսցէ զմեզ յամ անօրէնուէ , և
սրբեսցէ իւր ժողովուրդ սեպհական՝
15 նախանձաւոր գործոց բարուե . Զայդ
խօսեա՛ց , և մխիթարեա՛ և յանդիմա-
նեա՛ ամ ամենայն հրամանաւ . զի մի՛ ոք ի՛ց որ
զքեզ արհամարհիցէ :

Գ · Գ :

1 Ա՛ն յի՛շ ատեսչիս նց , իշխանուեց և
պետուեց ենազանդ լինել՝ և հպա-
տակ կալ . և ամ գործոց բարուե պատ-
2 րաստ գտանել . Ա՛ի զոք հայհոյել՝
անկռիւս լինել՝ հեզս , զամ ցածուի առ
3 ամենայն մարդիկ ցուցանել : Զի էաք
երբեմն և մեք անմիտք՝ անհաւանք՝ մո-

լրեալք , ծառայէաք ցանկութեց և պէս-
պէս անառակութեանց . չարութիւ՝ և նա-
խանձու չըչէաք , ատեցեալք՝ և զմիմեանս
ատէաք : Իսկ յորժամ քաղցրութի և 4
մարդասիրութեի փրկչին մերոյ Աստ յայտ-
նեցաւ , Ո՛չ ՚ի գործոց արդարութեե 5
զոր արարաք մեք , այլ ըստ իւրում ողոր-
մութեն ապրեցոյց զմեզ ՚ի ձեռն աւազա-
նին մկրտութեամ ծնդեանն , և նորոգու-
թեամբ հոգւոյն սրբոյ . Զոր եհեղ ՚ի 6
մեզ առատուբ , ՚ի ձեռն Յսի քրսի
փրկչին մերոյ . Զի արդարացեալք շը- 7
նորհօքն՝ եղիցուք ժառանգաւորք յու-
սով կենացն յաւիտենականաց : Հա- 8
ւատարիմ է բանս . և ՚ի սոյն կամիմ
զբնել հաստատուն լինել , զի փոյթ ա-
րասցեն գործոց բարեաց վերակացու լի-
նել՝ հաւատացեալքն յԱստ . զի այն է
բարի և օգտակար մարդկան : Ո՛ւմ 9
զիմարութե խնդիրս՝ և զտոհմաթիւս ,
և զՀեռ՝ և զօրինական կռիւսն ՚ի բաց
մերժեսջիր . զի անօգուտք են՝ և սնո-
տիք : Զաուն հերձուածողէ՝ յետ 10
միանգամ և երկիցս խրատելոյ՝ հրաժա-
րեսջի՛ր . Գիտասչի՛ր՝ զի թիւրեալ է 11
այնպիսին , և մեղանչէ՝ անձամբ զանձն
դատապարտեալ : Ո՛ւմ յորժամ յղե- 12
ցից առ քեզ զարտեմաս կամ զտիւքիկոս ,
հուսթասջի՛ր գալ առ իս ՚ի Նիկոպոլիս .

13 զի անդ եդի՛ ի մոի ձմերել : Եւ ըզ-
զենոն զօրինական դպիր՝ և զապողոս՝
փութով արձակեաջի՛ր , զի մի՛ ինչ պա-
14 կասիցէ նոցա : Ուսցին և մերքն ևս՝ բա-
րեաց գործոց վերակացու լինել ՛ի պէտս
կարեւորս . զի մի՛ անպտուղք լինիցին :
15 Ողջոյն տան քեզ՝ որ ՛ի իս են ամենե-
քին . Ողջոյն տուր սիրելեաց մերոց հա-
ւատովք : Շ՝նորհք ընդ
ձեզ ամենեսին .
ամէն :

Ի՛ս պիտոս իրէտոց-ոց էկէզէց-ոյն ատա-
զէն յեռնապրեալ էպիսիոպոս , գրեցա- ՛ի
նիկոպոլսէ մակեդոնացոց-ոց :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՊԱՓԻԼԻՈՆ

ԳԼ. Ա։

1 ՊՕՂՈՍ կապեալ յԻսի քսի, և տի-
մոթէոս եղբայր, փիլիմոնի սիրե-
2 լոյ՝ և գործակցի մերոյ, Եւ ապ-
փեայ քեռ, և արքիպպեայ զինուո-
րակցի մերոյ՝ և առտնին եկեղեցւոյդ.
3 Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղուի
յայր հօրէ մերմէ՝ և ի տեառնէ Յսէ
4 քսէ։ Գոհանամ զայդ իմոյ՝ յամ ժամ
յիշատակեալ յաղօթս իմ՝ վ՚ը քո,
5 Լսելև լսեմ զքո հաւատսն և զսէր, զոր
ունիս առ տէր Ցս՝ և առ ամ սուրբս։
6 Օ՚ի հաղորդուի հաւատոցն քոց արդեպ
լինիցի գիտուլ՚ը ամ բարուլթե, որ ի
7 ձեզ է ի քս Ցս։ Խնդուի յոյժ ըն-
կալայ՝ և մխիթարուի ի վ՚ը սիրոյն քո.
զի գուլթք սրբոց քև հանգուցեալ են

8 եղբայր : Ա՛սն որոյ բո՛ղմ համարձա-
կուի ունիմ՝ ՚ի քո հրաման տալ քեզ
9 զարժանն . Ա՛սն սիրոյ՝ մանաւանդ
թէ աղաչեմ իսկ այնպիսի լինել՝ ոյզ և
պօղոս ծերացեալ * , արդ և կապեալ ևս
10 յո՛ի քո՛ի : Աղաչեմ՝ զքեզ վո՛ր որդւոյ
իմոյ՝ զոր ծնայ ՚ի կապանս իմ՝ , զՈնեսի-
11 մոս . Որ երբեմն անպիտան էր քեզ .
12 բայց ա՛րդ քեզ և ինձ պիտանի . Զոր
յղեցի առ քեզ . և դու զդա՛ ընկալջի՛ր՝
13 այսինքն է՝ զիմ աղիս : Զոր կամէի առ
իս արգելուլ , զի ընդ քո ունիցի ինձ
14 սպաս ՚ի կապանս աւետարանին : Բայց
առանց քո կամաց ոչի՛նչ կամեցայ առ-
նել , զի մի՛ բարիքդ քո ՚ի հարկէ լինի-
15 ցին՝ այլ կամաւ : Եւ թերևս վո՛ր այ-
նորիկ մեկնեցաւ առ ժամանակ մի , զի
16 յաւիտեան ունիցիս զդա . Ա՛ի՛ և ևս
իբրև զծառայ՝ այլ ՚ի վեր քան զծա-
ռայ , իբրև զեղբայր սիրելի . եթէ ինձ
այսպէս՝ ո՞րչափ և առաւել քեզ մարմ-
17 նով՝ և տերամբ : Եթէ զիս քեզ հա-
ղորդ համարիցիս , ընկա՛լ զդա իբրև
18 զիս : Եւ եթէ յանցուցեալ ինչ ից՝
կամ պարտիցի , զայն ինձ համարեա՛ց :

---

*՚Ի Յոյնն . Ա՛ւ սիրոյ , մանաւանդ ա-
ղաչեմ , այնպիսի գո՛լով՝ ոյզ պօղոս ծերա-
ցեալ :

Ես պօղոս գրեցի իմով ձեռամբ. ես հա- 19
տուցից, զի մի՛ ասիցեմ քեզ՝ թէ և դու
զանձն քո ինձ պարտիս: *Այո՛ ե՛ղ- 20
բայր՝ ես քո փոխանակ եղէց ՚ի տէր.
հանգո՛ զաղխտ իմ ՚ի քո: Յուսացեալ 21
՚ի Քրիստոսիդ քո գրեցի առ քեզ.
քանզի գիտեմ թէ առաւել ևս քան զոր
ասեմդ՝ առնիցես: Ա՝իանդամայն և 22
պատրաստեայջի՛ր ինձ վանս. քանզի յու-
սամ եթէ աղօթիւք ձերովք շնորհեցայց
ձեզ: Ողջոյն տայ ձեզ եպափրաս գե- 23
րեկից իմ ՚ի քս յս. Եւ մարկոս, և ա- 24
րիստարքոս, և դեմաս, և ղուկաս՝ գոր-
ծակիցք իմ: Շնորհք տէն մերոյ 25
յսի քսի ըղ ոգւոյդ ձերում.
ամէն:

Ա՛ստ ինչպէս ես առ առիթս պէտք անե-
ցաւ, ես առիթապես առիթաւոր իրա-
ւունքի, գրեցի ՚ի հաւնէ ՚ի
յետն անէանցոյ ժառանգէ:

---

*՚Ի յունն. Այո՛ եղբայր, ես քեզ վայե-
լեցից ՚ի տէր:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ
ԱՒ ԵՒՐԱՅԵՑԻՍ

ԳԼ. Ա :

1 ԲԱՆ՚ՕՂՈՍ մասամբք և բազում
օրինակօք կանխաւ խօսեցաւ ած
2 ընդ Հարսն մեր մարգարէիւք . ՚ի վախ-
ճան աւուրցս այսոցիկ խօսեցաւ ընդ մեզ
որդւովն՝ զոր եդ ժառանգ ամենայնի .
3 որով և զյաւիտեանսն արար : Որ է
լոյս փառաց՝ և նկարագիր էութե՛ն նո-
րա . որ կրէ զամ՛ բանիւ զօրութե՛ իւ-
րոյ . սրբութիւն մեղաց մերոց արա-
րեալ՝* նստաւ ընդ աջմէ մեծութե՛ն ՚ի
4 բարձունս : Այնչափ առաւել եղեալ
ՔՀրեշտակս , որչափ լաւ ևս քան զնո-
5 սա անուն ժառանգեաց : Ո՞անգի ցո՞

*՚Ի Յոյնն . Սրբութիւն մեղաց մերոց առաւրեալ իւրև՝ :

երբէք ասաց ՚ի հրեշտակաց. Որդի իմ
ես դու՝ ես այսօր ծնայ զքեզ. և դար-
ձեալ՝ Թէ Ես եղէց նմա ՚ի հայր, և նա
եղիցի ինձ յորդի: Ա.Իլ յորժամ միւս 6
սանդամ մուծցէ զանդրանիկն յաշխարհ,
ասէ, Երկիր պագցեն նմա՛ հրեշտակք
աւր: Ա.իլ առ հրեշտակսն ասէ. Ա՛ ա- 7
րար զհրեշտակս իւր հոգիս, և զպաշտօ-
նեայս իւր բոց հրոյ: Իսկ ցորդին ա- 8
սէ. Ա.Թոռ քո աթ յաւիտեանս
յաւիտենից. գաւազան ուղղուե՛
գաւազան արքայութեան քո: Սիրե- 9
ցեր զարդարուի ևատեցեր զանօրէ-
նուի. վ՚ա այսորիկ օծ զքեզ աստ՝ աստ քո
իւղով ուրախութեան՝ առաւել քան զըն-
կերս քո: Եւ դու աւր ՚ի սկզբանէ զեր- 10
կիր հաստատեցեր. գործք ձեռաց քոց
երկինք են: Նոքա կորնչին՝ և դու 11
կաս և ծեաս. ամենեքեան իբրև զձորձս
մաշեսցին, Եւ իբրև զվերարկուս. գա- 12
լարեսցե՛ս զնո՛ իբրև զհանդերձ, և գա-
լարեսցին, բայց դու նոյն իսկ ես՝ և ամք
քո ո՛չ պակասեն: Ո՞ր երբէք ասաց 13
՚ի հրեշտակաց. Նիստ ՚ի աջմէ իմմէ՝
մինչև եղից զթշնամիս քո պատուանդան
ոտից քոց: Ա՞չ ապաքէն ամենեքեան 14
հոգիք են հարկաւորք՝ որ առաքին ՚ի
սպասաւորուի վ՚ա այնոցիկ, որ ժառան-
գելոցն են զփրկութիւն:

ԳԼ · Ր :

1 Ա ասն այնորիկ պարտ է մեզ առաւել
Եւս ունկնդիր լինել բանիցն ասա-
2 ցելոց՝* զի մի՛ երբէք նուաղեսցուք : Ո՛վ
եթէ որ ՚ի ձեռն հրեշտակաց խօսեցաւ
բանն՝ հաստատուն եղև, և ամ՛ յան-
ցաւորուի և անընդունդութի ընկալաւ
3 զպատիժ պատուհասի. Ո՞ք զի՞նդ
ապրեսցուք հեղգացեալք յայնպիսի
փրկուէ, որ սկիզբն առ խօսելոյ ՚ի Տեառնէ.
և ՚ի ձեռն այնոցիկ որ լուան՝ ՚ի մեզ
4 հաստատեցաւ. Ա՛կայեալ յայ նշանօք
և արուեստիւք և պէսպէս զօրութիւք, և
մասամբք Հոգւոյն սրբոյ ըստ իւրոց կա-
5 մաց : Ո՛վ ոչ եթէ հրեշտակաց ընա-
զանդեցոյց զհանդերձեալ աշխարհն .
6 վասն որոյ մեքս խօսիմք : Ա՛կայեաց
ոք ուրեք՝ և ասէ. Ո՛ՙ՞նչ է մարդ՝ ե-
թէ յիշեսցես զնա, կամ որդի մարդոյ՝
7 թէ այց արասցես նմա : Վնքը մի խո-
նարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս.
փառօք և պատուով պսակեցեր զնա,
և կացուցեր զնա ՚ի վր ձեռակերտաց
8 քոց : Ո՛ամենայն ինչ ընազանդ արա-
րեր ՚ի ներքոյ ոտից նր : Ընդ՝ ՚ի
ընազանդեցուցանելն զամենայն, ոչի՛նչ

---

*՚Ի Յովհան. Հանիցն՝ զոր լուաք :

եթող անվնասանդ ի նմանէ . բայց
այժմ ոչ ևս տեսանեմք վնասանդեալ
նմա զամ : Այլ զիոքր մի խոնար- 9
հեալ քան զչրեշտակս տեսանեմք զյի՝
վ ա չարչարանաց մահուն , փառօք և
պատուով պսակեալ . զի շնորհօքն այ
վ ա ամենեցուն զմահ ճաշակեսցէ : Որ 10
վայել էր իսկ նմ , վասն որոյ ամ՝ և ո-
րով ամ՝ , բազում որդիս ի փառս ա-
ծել՝* և զառաջնորդ փրկուե նց չարչա-
րանօք կատարել : Որ որ սրբէն և որ 11
սրբին՝ ի միոջէ էին ամենեքին , վասն
որոյ ոչ ամօթ համարի եղբարս անուա-
նել զնա , և ասել . Պատմեցից զանուն 12
քո եղբարց իմոց . ի մէջ եկեղեցւոյ օրհ-
նեցից զքեզ : Եւ դարձեալ՝ թէ Ես 13
եղէց յուսացեալ ի նա . և դարձեալ .
Ահաւասիկ ես և մանկունք իմ , զոր ետ
ինձ ած : Որդ՝ որովհետև մանկունք 14
հաղորդեսցին արեան և մարմնոյ , և
ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցորդ եղև
նոցունց . զի մահուն իւրով խափանես-
ցէ զայն՝ որ զիշխանութեամբ մահուն ու-
նէր , այսինքն է՝ զսատանայ . Եւ ապ- 15
րեցուսցէ զայնոսիկ , որ մահուն երկիւ-
պիւ համապատ կէին վտարանդեալք ի

---

*ի Յոյն . Յածելն ի փառս զբազում
որդիս :

16 ծառայուի : Վասնզի ոչ երբէք ըՀՐ-
բեշտակաց բուռն հարկանէ . այլ զգա-
ւակէն աբրահամու բուռն հարկանէ :
17 Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ
եղբարց նմանել . զի ողորմած լինիցի , և
հաւատարիմ քահանայապետ յաճախոյս
կողմանէ անտի , առ ՚ի քաւելոյ զմեղս
18 ժողովրդեանն : Օ՚ի որով ինքն չար-
չարեցաւ զփորձ առեալ , կարող է և
փորձանաւորացն օգնական լինել :

ԿԻ · Գ :

1 Ուստի եղբարք սուրբք՝ երկնաւոր
կոչմանն բաժանորդք , նայեցարուք
. ՚ի առաքեալն և ՚ի քահանայապետ խոս-
2 տովանուանե մերոյ ՚ի յի քի . Որ հա-
ւատարիմ է արարչին իւրոյ՝ ոյզ և մով-
3 սէս յամ ՚ի տան նր : Օ՚ի առաւել ևս
փառաց ՚ք զմովսէս արժանի եղև . որչափ
առաւել պատիւ ունիցի քան զտունն՝
4 տանն առնելին : Օ՚ի ամ տուն կազմի՝
յումէ կազմի . իսկ որ զամենայնն արար ,
5 ած է : Ա՚ովսէս հաւատարիմ է յամ
տան նր իբրև ՚ի ծառայ՝ առ ՚ի վկայուԹէ
6 բանիցն ասացելոց : Ա՚յլ քի իբրև որ-
դի ՚ի վր տան իւրոյ . որոյ տունն մեք
իսկ եմք . միայն Թէ զհամարձակուի և
զպարծանս յուսոյն մինչև ՚ի վախճան
7 հաստատուն ունիցիմք : Ա՚ստն որոյ

այսպէս ասէ Հոգին Սբ. Այսօր եթէ 8
ձայնի նր լուիցէք, Մի՛ խստացուցանէք
զսիրտս ձեր իբրև ի դառնութեն յա-
ւուրն փորձուե յանապատի. Ուր 9
փորձեցին զիս հարքն ձեր. քննեցին
զիս՝ և տեսին զգործս իմ զքառասուն
ամ. Վ ե որոյ տաղտկացայ ազգաւն այ- 10
նուիկ, և ասացի՝ Միշտ մոլորեալ են
սրտիւք. և նոքա ոչ ծանեան զճանա-
պարհս իմ. Որպէս երդուայ ի բար- 11
կութե իմում թէ՛ մտցեն ի հանգիստ
իմ: Տեսէ՛ք եղբարք՝ գուցէ երբէք լի- 12
նիցի յումեք ի մէնջ սիրտ չար ան-
հաւատութե՝ ապստամբ լինել յայ կեն-
դանւոյ: Այլ մխիթարեցէ՛ք զմիմեանս 13
զօրհանապազ մինչդեռ այսօրդ առաջի
կայ. զի մի՛ ոք խստասցի ի ձէնջ խա-
բէութե մեղաց: Վանզի բաժանորդք 14
եղեաք քրիստոսի. միայն թէ զսկիզբն հաս-
տատուեն մինչև ցվախճան պինդ կալ-
ցուք, Եասելն, Այսօր եթէ ձայնի նր 15
լուիցէք՝ մի՛ խստացուցանէք զսիրտս ձեր
իբրև ի դառնութեն: Վանզի ումանք 16
լուան՝ և դառնացուցին, այլ ոչ ամե-
նեքեան՝ որ ելեալ էին յեգիպտոսէ ի
ձեռն մովսեսի. Եումե՞ տաղտկացաւ 17
զքառասուն ամն. ոչ ապաքէն ի յան-
ցուցելոցն. որոց ոսկերքն անկան յանա-
պատի անդ: Ումե՞ երդուաւ չմտանել 18

'ի Հանգիստն իւր , եթէ ոչ անհաւա-
19 տիցն : Եւ տեսանեմք՝ զի ոչ կարացին
մտանել վ՚ր անհաւատուԹեն :

ԻԱ· Ի·

1 Արկիցուք այսուհետեւ , գուցէ 'ի թո-
ղուլ զաւետիսն 'ի մտանելոյ 'ի
Հանգիստն նր՝ գտանիցի ոք 'ի ձէնջ
2 նուազեալ : Քանզի եմք աւետարա-
նեալք ոպ և նոքայն , այլ նց ոչի՛նչ
օգնեաց լուր բանին , չամոքելոցն 'ի
3 ԸնազանդուԹի հաւատոց* : Մեք
մտանեմք 'ի Հանգիստն , որք հաւատա-
ցաքս . ոպ և ասացն՝ Թէ Ոպ երդուայ 'ի
բարկուԹեն իմում , Թէ՛ մտցեն 'ի Հան-
գիստ իմ . Թէպէտ և արդիւնքն իսկզբա-
4 նէ աշխարհի լեալ էին : Քանզի ասէ
ուրեք վ՚ր աւուրն եօԹներորդի այսպէս .
Եւ Հանգեաւ Աստ յաւուրն եօԹներոր-
5 դի յամէ գործոց իւրոց . Եւ աստ դար-
ձեալ ասէ՝ Ոչ՛ մտցեն 'ի Հանգիստ իմ :
6 Եւ արդ՝ քզի արգելան ոմանք մտանել
'ի նա† , և որք յառաջագոյն աւետա-

---

*'ի Յոյնն . Մեք նց ոչինչ օգնեաց
լուր բանին՝ ոչ խառնեալ հաւատով
լսողացն :

†'ի Յոյնն . Քանզի կայ մնայ ոմանց
մտանել 'ի նա :

բանեալն էին՝ չմտին վասն անհաւատու-
թեանն . Վարձեալ այլ օր սահմանէ 7
զայսօրն՝ ի դաւիթ , և ասէ՝ յետ այնչափ
ժամանակաց , ոյզ յառաջագոյնն ասաց ,
Այսօր եթէ ձայնի՝ն նր լուիցէք՝ մի՛ խըս-
տացուցանէք զսիրտս ձեր : Վի եթէ 8
զնա յեսուայ հանգուցեալ էր , ապա
ւ՛ա այլոյ աւուր ոչ խօսէր յետ այնո-
րիկ : Արդ ուրեմն նուազեալ է շաբա- 9
թուն ժողովրդեանն աւյ* . Վի որ ե- 10
մուտ՝ի հանգիստն նր , և նա հանգեաւ
յիւրոց գործոց անտի . որպէս և աճ
յիւրայոցն : Վուխտասցուք այսուհետև 11
մտանել յայն հանգիստ . զի մի՛ ոք ըն
նմին օրինակաւ անհաւատուԹեն անկա-
նիցի : Վրանդի կենդանի է բանն աւյ՝ 12
և ազդող՝ և հատուկ քան զամ սուր երկսայ-
րի . և անցանէ մինչև ցօրոշումն հնչման՝
և ոգւոյ՝ և յօդից՝ և ուղղոց . և քննիչ
է մտաց՝ և խորհրդոց սրտից : Եւ չի՛ք 13
արարած աներևոյթ յերեսաց նորա .
այլ ամ՛ ինչ մերկապատրանոց կայ առա-
ջի աչաց նորա , զորմէ մեր բանքս են :
Ունիմք այսուհետև քահանայապետ մեծ 14
անցեալ ըն երկինս , զյն զորդին աւյ .
պինդ կալցուք զխոստովանուԹին :

---

*՝ի Յոյնն . Ուրեմն կայ մնայ ժողո-
վրդեանն աւյ շաբաթուն :

15 Քանզի ոչ ելիկ ունիմք քահանայա-
պետ՝ որ չիցէ կարող չարչարակից լինել
տկարութեանս մերոյ · այլ փորձ է ամենայ-
նիւ ըստ նմանութեան առանց մեղաց ։
16 Ա՛ստիցուք այսուհետեւ համարձակութեբ
առաջի աթոռոյ շնորհացն նր · զի ընդ-
կալցուք զողորմութի՛ւն եւ գտցուք շնորհս
՚ի դէպ ժամանակի օգնականութեն ։

ԻԱ · Ե ։

1 Զի ամենայն քահանայապետ ՚ի մարդ-
կանէ առեալ՝ վ՚ա մարդկան կայ յաճա-
կոյս կողմն անդր · զի մատուսցէ պատա-
2 րագս եւ զոհս վ՚ա մեղաց ։ Զսիրով
չարչարակից կարող է լինել տգիտաց եւ
մոլորելոց · քանզի եւ ինքն իսկ տկարութբ
3 զգածեալ է ։ Ա՛ւ ա՛ յնորիկ հարկ է
որպէս վ՚ա ժողովրդեանն՝ նոյնպէս եւ ը-
անձին մատուցանել պատարագս վասն
4 մեղաց ։ Եւ ոչ ելիկ անձամբ ոք առ-
նու պատիւ · այլ կոչեցեալն յա՛յ՝ ոպ եւ
5 Ահարովն ։ Նոյնպէս եւ քա՛ ոչ եղիկ
անձին ինչ հուք եղ լինել քահանայա-
պետ · այլ որ խօսեցաւն առ նա՝ թէ
Որդի իմ ես դու , ես այսօր ծնայ
6 զքեզ ։ Ոպ եւ ՚ի միւսում ասէ · Դու
es քահանայ յաւիտեան ը կարգին մել-
7 քիսեդեկի ։ Որ յաւուրս մարմնոյ ի-
րոյ աղօթս եւ պաղատանս առ այն՝ որ

կալողն էր ապրեցուցանել զնա ՚ի մահուանէ, ուժգին գոչմամբ և արտասուօք մատուցանէր. և լսելի լինէր աւ
լաւութեն: Ամենպէտ և որդի է, ուսաւ 8
՚ի չարչարանաց անտի զընազանդութի՛ն:
Եւ իբրև կատարեցաւ՝ եղև ամենայն 9
ընազանդելոց իւրոց պատճառք փրկուե՛ն
յաւիտենից. Եւ անուանեցաւ յայ 10
քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին
Մելքիսեդեկի: Ո՞ասն որոյ բազմ՛ են 11
մեզ բանք, և դժուարապատում ՚ի
մեկնել. քանզի խօթամիտք եղերուք
լսելեօք. Վասնաւնակ զի պարտ էր ձեզ 12
լինել վարդապետս վա՛ժամանակին.
դարձեալ պիտոյ է ձեզ ուսանել՝ թէ
զի՛նչ են նշանագիրք սկզբան բանիցն
այ. և եղերուք կարօտք կաթին՝ և ո՛չ
հաստատուն կերակրոյ: Ո՛վ ամ որ 13
կաթնկեր է՝ տգէտ է բանին արդարուե,
քզի տղայ է: Ո՛ւր կատարելոցն է 14
հաստատուն կերակուր. որոց՝ վա՛ ՚ի
ջափան հասանելոյ, ճաշակելիքն կի՛րթ
են ընտրուե բարւոյ և չարի:

Գ.Ի. Ը.

Ո՞ասն որոյ թողեալ զբան սկզբանն 1
քա՛ն, ՚ի կատարումն եկեսցո՛ւք. մի՛
միւսանգամ արկանել հիմն ապաշխարութե՛ն՝ ՚ի մեռելոտի գործոց անտի, և

Հաւատոցն որ յաճ ։ Եւ մկրտուեցն
վարդապետութեանէ , և ձեռնադրուեն ձե-
ռաց , և յարութեանէ մեռելոց , և դա-
3 տաստանին յաւիտենից ։ Եւ արդ՝ ա-
րասցուք զայն , եթէ աճ հրամայեսցէ ։
4 Ոչ անշնար է միանգամ մկրտե-
լոցն* , որ ճաշակեցին յերկնաւոր
պարգևացն և հաղորդք եղեն հոգւոյն
5 սրբոյ , Եւ զգեղեցիկ բանին աստ ճաշակս
ճաշակեցին , և զգօրութիս հանդերձելոյ
6 աշխարհին , Եւ կործանեսցին . միւսան-
գամ նորոգել յապաշխարութի . և վերս-
տին ի խաչ հանել անձանց զորդին աստ ,
7 և դարձեալ խայտառակել † ։ Ոչ անշնի
երկիր՝ որ ըմպիցէ զանձրև բազում
անգամ եկեալ ի վերայ նր , և ծնանի-
ցի արդիւնս շայեկանս նց՝ վասն որոց
գործեցին‖ , ընդունի զօրհնութի յաստ ։
8 Իսկ որ բերէ զփուշ և զտատասկ , ան-
պիտան է և մերձ յանէծս . և վախճան
9 նորա յայրումն ։ Բայց հաստատեալ
եմ վ՚ս ձեր սիրելիք ի լաւ անդր , և որ
լին է փրկութե . զի թէպէտ և այսպէս

---

*՝Ի Յոյնն . Անհանգամ լուսաւորելոցն ։

†՝Ի Յոյնն . Եւ երստին ի խաչ հանեալ անձանց զորդին աստ , և դարձեալ խայտառակեալ ։

‖՝Ի Յոյնն . Եւ՚ս որոց գործեցաւն ։

խօսիմք : Ո՛չ եթէ անիրաւ ինչ է առ 10
մոռանալ զգործս ձեր և զսէրն՝ զոր ցու-
ցէք յանուն նր . զի պաշտէիք զսուրբ-
սըն՝ և պաշտէք : Եւ մեք ըղձանամք՝ զի 11
իւրաքանչիւր ոք ՚ի ձէնջ զնոյն փոյթ
ցուցանիցէ ՚ի հաստատուի յուսոյն՝
մինչև ցվախճան . Ո՛ւ մի՛ հիւանդա- 12
միտք լինիցիք . նմանողք եղերուք այնո-
ցիկ՝ որ հաւատովքն և երկայնմտութիբ
ժառանգեցին զաւետիսն : Ո՛ւ աբրա- 13
համու խոստացեալ զաւետիսն այ՝ քան-
զի յայլ ոք ՚ի մեծ ոչ գոյր երդնուլ ,
Յանձն իւր երդուաւ , և ասէ . Ո՛յ , 14
օրհնելով օրհնեցից զքեզ . և բազմա-
ցուցանելով բազմացուցից զքեզ : Եւ 15
այնպէս երկայնամիտ եղեալ՝ եհաս
աւետեացն : Ո՛պաքէն մարդիկ՝ որ ինչ 16
՚ի վեր է քան զինքեանս՝ յայն երդնուն .
և ամ՛ հակառակութիբ նց վճիռ առ ՚ի
հաստատուի՝ երդումն է : Որով ա- 17
ռաւել ևս կամեցեալ այ՝ ցուցանել ժա-
ռանգաւորաց աւետեացն զհաստատու-
թիբ խորհրդոյն իւրոյ , միջնորդեաց
երդմամբ : Ո՛ւ երկու անփոփոխելի 18
իրօքն՝ որովք անկնարին էջ ստել ՝ այ ,
հաստատուն մխիթարուի ունիցիմք . որք
ապաստան եղեաք բռնել հարկանել
զհանդերձեալ յուսոյն . Ո՛ր իբրև 19
զխարիսխ հաստատուն և անշարժ առնի-

ցիմք անձանց մերոց , որ և մտանիցէ ՚ի
20 ներքին կողմն վարագուրին . Ուր կա-
րապետն մեր յիս եմուտ վասն մեր , ըս
կարգին մելքիսեդեկի՝ եղև քահանայա-
պետ յաւիտենից ։

ԿԴ · Ի։

1 Քանզի այս մելքիսեդեկ՝ թագաւոր
էր սաղիմայ , քահանայ ՚ից բարձ-
րելոյ . որ ել ընդ առաջ աբրահամու ,
յորժամ դարձեալ գայր ՚ի կոտորած է
2 թագաւորացն՝ և օրհնեաց զնա . Ումր
և տասանորդս յամէ ետ աբրահամ .
նախ թարգմանի թագաւոր արդարուե ,
ապա թագաւոր սաղեմայ՝ որ է թա-
3 գաւոր խաղաղութե . Անհայր՝ անմայր՝
էհամարեալ յազգս , որոյ ոչ սկիզբն
աւուրց և ոչ կատարած կենաց . նմա-
նեալ որդւոյ ՚ից՝ կայ մնայ քահանայ
4 մշտնջենաւոր ։ Արդ՝ տեսէ՛ք որպիսի
ոք էր սա , որում և աբրահամ տասա-
նորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն ։
5 Եւ որք յորդւոցն ղևեայ զքահանա-
յութին առնուն , պատուէր ունին տա-
սանորդել զժողովուրդն ըս օրինացն .
այսինքն է՝ զեղբարս իւրեանց . թէպէտ
և ելեալ էցեն յերանացն աբրահամու ։
6 Իսկ էհամարեալն յազգս ՚ի նոցանէ՝
տասանորդեաց զաբրահամ . և զնա որոյ

զաւետիսն ընկալեալ էր՝ օրընեաց : Ոչ ի 7
առանց ուխտ հակառակութեան նուաղն ի
լաւէ անտի օրընեսցի : Եւ աստ մարդք 8
մահկանացուք տասանորդս առնուն .
բայց անդ վկայեցաւ՝ թէ կենդանի է . և
որպէս բանից կարգ է ասել . Ովսէ աբ- 9
րահամաւ և ղևի իսկ՝ որ զտասանորդսն
առնոյր , տասանորդեցաւ : Ոչ ի դեռևս 10
յերանս հօր իւրոյ էր՝ յորժամ ընդ առաջ
եղև նմա մելքիսեդեկ : Իսկ արդ՝ եթէ 11
կատարումն ի ձեռն ղևտացւոց քահա-
նայութենն էր , քանզի ժողովուրդն
յայն օրէնս դրեցաւ . զի նոչ պիտոյ էր
ըստ կարգին մելքիսեդեկի այլում քա-
հանայի յառնել , և ոչ ասել՝ թէ ընդ
կարգին ահարոնի : Վասն ի փոփոխել 12
քահանայութենն , հարկ էր և օրինացն
փոփոխումն լինել : Ոչ զորմէ այս- 13
պէսն ասի՝ յայլմէ ազգէ կալաւ հաղոր-
դուի , յորմէ ոչ ոք երբէք եղև հաղորդ
սեղանոյն . Ուրդ՝ յայտ իսկ է , թէ 14
յազգէ յուդայ ծագեաց Տէր մեր . յորմէ
ազգէ ոչ քահանայից մովսէս ինչ ոչ
ճառեաց : Եւ ևս առաւել յայտ է՝ թէ 15
ըստ նմանութեն մելքիսեդեկի յառնելոց
է այլ քահանայ . Որ ոչ ընդ մարմնաւոր 16
պատուիրանին եղև , այլ ընդ զօրութեն կե-
նացն անվախճանից : Վասանզի վկայե- 17
ցաւ , թէ Դու ես քահանայ յաւիտեան

18 ըստ կարգին Մելքիսեդեկի : Ընդհամար-
հուի լինէր առաջին պատուիրանին՝ վ՚ա
19 նորին տկարութե և անշահութե . Վ՚անգի
ոչինչ կատարութիւն գործեցին օրէնքն ,
և մուտ աղնուական յուսոյն՝* որով
20 մերձենամք առ Աստ : Եւ այնչափ , զի
ոչ առանց երդման . (զի են ոմանք՝ որ
առանց երդման են կացեալ քահանայք :
21 Նայց սա երդմամբ ՚ի ձեռն այնորիկ՝ որ
ասացն ՚ի նա . Երդուաւ Տէր՝ և ոչ ևս
զղջասցի , դու ես քահանայ յաւիտեան :)
22 Եւ այնչափ լաւագոյն ուխտի եղև Ե-
23 րաշխաւոր Յ՚ս : Եւ բազում՝ են կա-
ցեալ քահանայք՝ վասն մահու արգել
24 լինելոյ ՚ի մշտնջենաւորել : Իսկ սա
վասն յաւիտեան կալոյ՝ առանց անցա-
25 նելոյ ունի զքահանայութին : Ուստի
և կենդանի առնել համօրէն կարող է
զմատուցեալս նովաւ առ Աստ . քանզի
միշտ կենդանի է՝ լինել բարեխօս վասն
26 նոցա : Զի այսպիսի իսկ և վայել էր
մեզ քահանայապետ , Սո՚ր՝ անմեղ՝ անա-
րատ՝ զատեալ ՚ի մեղաւորաց , և բարձ-
27 րացեալ քան զերկինս . Որում ոչ հա-
նապազ հարկ է ունել այլոց քահանայա-
պետից , նախ զ՚ս իւրեանց մեղացն

---

*՚Ի Յոյնն . Առ մուտ աղնուական յու-
սոյն :

պատարագս մատուցանել՝ և ապա վճ
ժողովրդեանն . իսկ սա զայն միանգա-
մայն կատարեաց , զի զանձն իւր մա-
տոյց պատարագ : Օրէնքն զմարդիկ 28
կացուցանեն քահանայապետս զգածեալս
տկարութիւբ . իսկ բանն երդման յետ օ-
րինացն՝ զորդի , որ յաւիտեան կատա-
րեալ է :

ԿԻ·Ի :

Ա՛ւ բանից գլուխ խօսիցս՝ այնպիսի ու- 1
նիմք քահանայապետ , որ նստաւ
ընդաջմէ մեծութեանն աստուծոյն յերկինս,
Սրբութեանցն պաշտօնեայ և խորանին 2
ճշմարտութեանն , զոր հիմն կանգնեաց՝ և ոչ
մարդ : Օ՛ի ամ՛ քահանայապետ վճ 3
մատուցանելոյ ընծս և զպատարագս
կայ . ուստի հարկ է և նմա ունել ինչ՝
զոր մատուցանիցէ : Օ՛ի եթէ էր յերկ- 4
րի* , թեպետև չէ՛ր իսկ քահանայ . զի
գոյին՝ որ մատուցանէին ըստ օրինացն պա-
տարագ : Որք առակաւ և օրինակաւ 5
պաշտէին երկնաւորացն . ոյպ և հրամա-
յեցաւ Մովսեսի՝ յորժամ գործելոց էր
զվրան ժամուն† , Տեսջի՛ր ասէ , արաս-

---

*՝Ի Յոյնն . Օ՛ի եթէ էր յերկրի :
†՝Ի Յոյնն . Յորժամ գործելոց էր
զվրանն :

ցես զնամ ըզ օրինակին՝ որ ցուցաւ քեզ
6 ՚ի լերինն : Նայց արդ՝ առատագոյն ևս
պաշտաման եհաս յն , որչափ լաւագոյն
ևս ուխտի է միջնորդ՝ որ յառաւել
7 աւետիսն օրինադրեցաւ . Ո՛ւի եթէ
առաջինն անարատ էր , ապա երկրորդին
8 տեղի ոչ խնդրէր : Ա՛յս աւանիկ բամ
բասէ զնա՝ և ասէ . Ա՛հաւասիկ աւուրք
եկեսցեն՝ ասէ տր , և կատարեցից ՚ի
վր տանն Իսր և ՚ի վր տանն Յուդայ՝
9 ուխտ նոր . Ո՛չ ըստ ուխտին զոր եդի ընդ
հարս նց՝ յաւուր յորում առի ՚ի ձեռն՝
հանել զնս յերկրէն եգիպտացւոց . և
զի նք ոչ կացին յուխտին իմում , և ես
անփոյթ արարի զնոցանէ , ասէ տր ա-
10 մենակալ : Ա՛յլ այս է ուխտն՝ զոր ե-
դից տանն Իսր յետ աւուրցն այնոցիկ՝
ասէ տր . տայց զօրէնս իմ ՚ի միտս նց՝ և
՚ի սիրտս նց գրեցից զնս . և եղէց նց
ած , և նք եղիցին ինձ ՚ի ժողովուրդ :
11 Եւ ոչ ևս ուսուցանիցեն իւրաքանչիւր
զքաղաքակից իւր , և իւրաքանչիւր
զեղբայր իւր , և ասիցեն թէ ՝Ծանի՛ր
զտր . զի ամենեքին ծանիցեն զնս ՚ի
12 փոքրկանց մինչև ՚ի մեծամեծս նց : Ո՛ւի
քաւիչ եղէց անիրաւութեանց նց , և զմեղս
նց և զանօրէնութիս այլ ոչ ևս յիշեցից :
13 Ա՛րդ ասելովն նոր , Ընացոյց զառաջինն .
և որ Ընանայն և ծերանայ՝ մերձ է
յաւարտումն :

ԿԻ. Ժ:

Ունել ունէր և առաջինն իրաւունս 1
պաշտաման յայնժամ* զաշխարհական
սրբուին: Ի խորանն առաջին հանդեր- 2
ձեցաւ այսպէս, յորում աշտանակն և
և սեղանն և հացն նուիրաց. որ Սըր-
բուին կոչէր: Եւ յետ երկրորդ վարա- 3
գուրին խորանն՝ որ կոչէր Սրբուի սըր-
բուեց. Յորում կայր բուրվառն ոսկի 4
և արկղն կտակարանաց պատել ներքոյ
և արտաքոյ ոսկւով. յորում սա-
փորն ոսկի լի մանանայիւ, և գաւազանն
ահարոնի՝ որ ծաղկեցաւ, և տախտակք
կտակարանացն. Եւ ի վերայ նր քե- 5
րովբէքն փառաց՝ որ հովանի ունէին ի
վր քաւուեն. վ՚ր որոյ ոչ է այժմ ասել
մի ըստ միոջէ: Եւ այն եամ իբրև այն- 6
պէս հանդերձեալ կայր, յառաջին խո-
րանն յամ ժամ մտանէին քահանայք
զպաշտամունն կատարել. Նայց յերկ- 7
րորդն միանգամ՝ ի տարւոջն քահանա-
յապետն†. և զոյն ոչ առանց արեան,
զոր մատուցանէր վ՚ր իւր և վասն ժո-
ղովրդեանն անգիտուե: Այս ցու- 8
ցեալ հոգւոյն սբ՝ մինչև յայտնեալ

---

*՝ի Յոյնն. Եւ:
†՝ի Յոյնն. ՝ի Քահանայապետն միայն:

էր ճանապարհի սրբուԹեցն . քանզի
դեռ առաջին խորանն ունէր զհաստա-
9 տուԹի . Որ է առակ ժամանակին , որ
առաջի կայր . յորում պատարագքն
և ընԴքն մատչէին , որք ո՛չ կարէին ըս
միտս կատարել զպաշտօնեայն . բայց
10 միայն կերակրովք և ըմպելեօք , Եւ
պէսպէս մկրտուԹիւք՝ մարմնոյ արդա-
րուԹիւքն . որ մինչև ՚ի ժամանակս ուղ-
11 ղուեն ՚ի վեր կային : Ապա քս եկեալ
քահանայապետ հանդերձելոցն բարեաց՝
մեծաւն և կատարելումն՝ և անձեռագործ
խորանաւ , այսինքն է՝ որ ոչ յայսց ա-
12 րարածոց , Եւ ոչ արեամբ նոխազաց և
զուարակաց , այլ իւրով արեամբն ե-
մուտ միանգամ ՚ի սրբուԹիւնն՝ յաւիտե-
13 նական գտեալ զփրկուԹիւն : Զի եԹէ
արիւն ցլուցն և նոխազաց՝ և մոխիր
երինջոյն ցանեալ՝ զպղծեալսն սրբէր առ
14 ՚ի մարմնոյ սրբուԹիւն , Ընդ որչափ ևս ա-
ռաւել արիւնն քսի , որ ՚ի ձեռն հոգ-
ւոյն յաւիտենականի մատոյց զանձն ա-
նարատ պատարագ Ասյ , սրբեսցէ զխիղճ
մտաց ձերոց ՚ի մեռելոտի գործոց անտի՝
15 պաշտել զԱծ կենդանի : Եւ վ՚ս այ-
նորիկ նորոյ ուխտիս է միջնորդ . զի
յորժամ մահ լինիցի՝ ՚ի փրկուԹիւն վասն
առաջին ուխտին յանցանաց , զաւետիս
առցեն հրաւիրեալքն ՚ի ժառանգուԹի

յաւիտենից : Վասնզի ուր կտակ է, 16
հարկ է զմահ՝ի մէջ բերել զկտակա-
գրին : Ոչ՝ի կտակ յետ մահու հաստա- 17
տուն է. ապա թէ ոչ՝ զիա՞րդ իցէ հաս-
տատուն, մինչ կտակագիրն կենդանի
է : Ոստի և ոչ առաջինն առանց 18
արեան նորոգեր : Վասնզի իբրև 19
պատմեցաւ ամ՝ պատուիրանք օրինացն
՝ի մովսեսէ ժողովրդեանն, առեալ զա-
րիւն ցլուցն և նոխազացն, ջրով և
բրդով՝ կարմրով և զոպայիս*, զկտա-
կարանօքն իսկ և զամ՝ ժողովրդեամբն
սրսկեաց, Եւ ասէ. Այս է արիւն 20
կտակին զոր պատուիրեաց ձեզ Աստ :
Եւ զխորանաւն և զամենայն կահիս 21
սպասուն նոյնպես սրսկեաց զարիւնն :
Եւ գրեթէ ամ՝ ինչ արեամբն սրբէր 22
ըստ օրինացն. և առանց հեղման արեան
չլինէր թողուի : Այսպա հարկ էր օրի- 23
նաւորացն՝ այնպիսեօքն սրբել. և բուն
իսկ երկնաւորացն՝ առաւել ևս պատա-
րագօք քք զնոյնս : Ոչ՝ի ձեռ- 24
ագործ սրբուխեան եմուտ քս՝ յօրինակս
ճշմարտուեն. այլ՝ի բուն իսկ յերկինս,
յանդիման լինել եղեսացն այ վ՚ս մեր :

---

*՝Ի Յոյնն. Եւ բրդով կարմրով, և զոպայիս :

†՝Ի Յոյնն. Օրինակաց երկնաւորացն :

‖՝Ի Յոյնն. Այժմ յանդիման լինել :

25 Ալ զի ըզմ անգամ մատուցանիցէ
զանձն պատարագ՝ ոչ քահանայապետն,
որ մտանէր ի սրբուն սրբուեցն ամի ա-
26 մի արեամբն օտարաւ. Ապա թէ ոչ՝
պարտ էր նմա ըզմ անգամ չարչարել
իսկզբանէ աշխարհի. բայց արդ աւասիկ
միանգամ ի կատարած յաւիտեանց՝
յանարգուն մեղաց իւրով պատարա-
27 գաւն յայտնել է։ Եւ զոր օրինակ
կայ մնայ մարդկան միանգամ մեռանել՝
28 և յետ այնորիկ դատաստան. Նոյնպես
և քն միանգամ մատուցեալ պատարագ
առ ի բառնալոյ զմեղս բազմաց. իսկ
երկրորդումն առանց մեղաց յայտնեսցի
այնոցիկ, որ ակն ունիցին նմա հա-
ւատովք ի փրկութիւն։

ԻԱ · Ի։

1 Զի Որանզի զստուեր ունելոյ հանդերձելոց բա-
րեացն ունէին օրէնք, և ոչ զնոյն
կերպարանս իրացն. ամի ամի զնոյն պա-
տարագս մատուցանեն ցանգ, որք ոչ
2 են կարող զմատուցելսն կատարել. Ա-
պա թէ ոչ՝ դադարէին ի մատուցանե-
լոյ, վ՞ և ոչ մի ինչ այնուհետև խիղճ
մտաց ունելոյ պաշտօնէիցն միանգամ
3 սրբեցելոցն. Այլ անդէն ի նմին ի
յիշատակս մեղացն կային ամի ամի։
4 Զի անդղի ոչ կարէր արիւն նոխազացն և
5 ցլոց բառնալ զմեղս։ Ա՞ր որոյ ի

մտանել իւրում յաշխարհ ասէ .
Ոչ ոք էառ և զպատարագս ոչ կամեցար ,
բայց մարմին հատուցեր ինձ . Ընդ 6
ողջակէզս և ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար :
Յայնժամ ասացի Թէ Ահաւասիկ եկի . 7
ի ճառս գրոց գրեալ է վասն իմ , առնել
զկամս քո Աստուած : Վերագոյնն ասէ , Թէ 8
Ընդ զոհս՝ և ընդ պատարագս՝ և ընդ ողջա-
կէզս՝ և ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար , և
ոչ կամեցար՝ որք ընդ օրինացն մատչէին :
Ապա ասէ՝ Ահաւասիկ գամ առնել 9
զկամս քո Աստուած . մերժէ զառաջինն՝ զի
զերկրորդն հաստատեսցէ : Որով կա- 10
մօք և մեք սրբեցաք՝ ի ձեռն պատարա-
գի մարմնոյն Յիսուսի քրիստոսի միանգամ : Եւ 11
ամ քահանայապետ կայ հանապազորդ
ի պաշտամանն . և զնոյն պատարագս
մատուցանէ բազում անգամ , որք ոչ
երբէք կարող են բառնալ զմեղս : Իսկ 12
սա զմին վասն մեղաց մատոյց պատարագ ,
և միշտնջենաւոր նստաւ ընդ աջմէ Այր :
Եւ այսուհետև ակն ունի՝ մինչև դիցին 13
թշնամիք իւր ի ներքոյ ոտից իւրոց :
Վասնզի միով պատարագաւ կատարեաց 14
զսրբեալսն ի միշտնջենաւորս : Վասն 15
վկայէ մեզ և Հոգին Սուրբ՝ յետ ասելոյն
յառաջագոյն , Եթէ Այս է ուխտն՝ զոր 16
եդից ընդ նոսա* յետ աւուրցն այնոցիկ ,

---

*ի Յովհան . Ընդ նա :

ասէ ՏԷՐ . տաց զօրէնս իմ ՚ի սիրտս նո-
ցա , և ՚ի խորհուրդս նոցա գրեցից զնա :
17 Ա՛պա ասէ՝ թէ Օ՛մեղս նց և զանօրէ-
18 նութիւնս նց այլ ո՛չ ևս յիշեցից : Իսկ
ուր թողութի՛ւն է* , ո՛չ ևս պիտոյ է վասն
19 մեղաց պատարագ : Ունիմք այսու-
հետև եղբարք՝ համարձակութի՛ւն ՚ի մուտս
20 սրբութեանցն արեամբն Յի՛ս . Օ՛ր նո-
րոգեաց մեզ ճանապարհ նորոգ և կեն-
դանի ՚ի ձեռն վարագուրին , այսինքն է՝
21 մարմնոյ իւրոյ . Եւ քահանայ մեծ ՚ի
22 վերայ տանն Ա՛ստուծոյ . Ա՛տիցո՛ւք ճշմարիտ
սրտիւք՝ լրութ հաւատոց , լուացեալ
զսիրտս ՚ի խղճէ չարեաց՝ և մկրտեալ
23 զմարմին ՚ի ջուրն սրբութե : Պինդ կալ-
ցո՛ւք զխոստովանութի՛ւն անշարժ յուսոյն ,
24 զի հաւատարի՛մ է որ խոստացաւն : Եւ
զգուշասցո՛ւք միմեանց յորդորմամբք սի-
25 րոյ և գործոց բարեաց . Եւ մի՛ թող-
ցուք զժողովս միմեանց՝ ոպ և սովոր են
ոմանք . այլ մխիթարեսցուք , և այն-
չափ ևս առաւել՝ որչափ տեսանիցէք
26 զօրն մերձեալ : Օ՛ի կամակար մտօք
եթէ յանցանիցեմք յետ ընդունելութե
գիտութե ճշմարտութե՝ այնուհետև ո՛չ
ևս պիտոյ է՛ վա՛ր մեղաց պատարագ .

---

*՚ի Յոյնն . Իսկ ուր թողութի՛ է այսոցիկ :
†՚ի Յոյնն . Այնուհետև ո՛չ կայ մնայ :

Այլ ահեղ ակնկալուի դատաստանին, 27
և նախանձ հրոյն՝ որ ուտիցէ զհակառա-
կորդսն: Երհամարհեալ ուրուք զո- 28
րենն մովսեսի, առանց ողորմութեից՝
առ երկուք կամ երիւք վկայիւք մեռա-
նէր: Ասկ ո՞րչափ սաստիկ պատժոց 29
արժանի համարիցիք զայն, որ զորդին
այ առ ոտն եհար. և զարիւն նորոյ ուխ-
տին խառնակ համարեցաւ՝ որով սըր-
բեցաւն. և զհոգին շնորհաց թշնամա-
նեաց: Այլ գիտեմք զայն՝ որ ասացն. 30
Իմ են վրէժխնդրութիւք, և ես հատու-
ցից՝ ասէ տէր. և դարձեալ թէ՝ Դատի
տէր զժողովուրդ իւր: Ահ մեծ է ան- 31
կանել ի ձեռս այ կենդանւոյ: Արդ՝ 32
յիշեցէք զաւուրսն զառաջինս. յորս
լուսաւորեալք բազում ճգանց և չարչա-
րանաց համբերէք. Մերթ ի նախա- 33
տինս և ի նեղութիս խայտառակել ք,
մերթ կցորդք այնպիսեաց վաստակա-
ւորացն լինել: Զանգի և ընդ կապեալս 34
չարչարեցարուք, և զյափշտակուի ըն-
չից ձերոց խնդութիք ընկալարուք. քանզի
գիտէիք թէ լաւագոյն ևս ստացուածս
ունիք անձանց յերկինս՝ ուր կանն և
մնան: Արդ՝ մի՛ մերժէք ի ձէնջ 35
զհամարձակուին ձեր, յորում կայ մե-
ծաց վարձուց հատուցումն: Պիտոյ է 36
ձեզ համբերուի. զի զկամն այ արա-

37 րեալ՝ հասցիք աւետեացն : Ո՛չ փոքր
միւս ևս քան որչափ՝ որ գալոցն իցէ՝ ե-
38 կեսցէ , և ո՛չ յամեսցէ : Ո՛չ արդարն
իմ՝ ի հաւատոց կեցցէ* . և եթէ յերկ-
միտս ոք իցէ , ո՛չ հաճեսցի ընդ նա անձն
39 իմ : Նայց մեք ո՛չ եթէ երկմտութիւն
եմք ի կորուստ . այլ հաւատովք ի
փրկութիւն հոգւոց :

ԿԻ · ԺՆ :

1 Ո՛ր ինչ են հաւատք , եթէ ոչ՝ յու-
սացելոց իրաց հաստատուի , և
2 յանդիմանուի որոց ո՛չն երևին : Ո՛ր
3 նովաւ վկայեցան առաջինքն : Ի՛ա-
ւատովք իմանամք հաստատեալ զյա-
ւիտեանն բանիւ այ , յաներևութից
4 զերևելիս եղեալ : Ի՛աւատովք լաւ
պատարագս հաբէլ քան զկայէն մատու-
ցանէր այ , որով վկայեցաւ իսկ արդար
լինել . զի ի վր պատարագացն եղև
նմա վկայուի յայ . զի թէպէտ և մեռաւ
ի նմին , սակայն տակաւին խօսի† :
5 Ի՛աւատովք ենովք փոխեցաւ՝ զի մի՛
զմահ ճաշակեսցէ . և ո՛չ ուրեք գտա-

---

*՝Ի Յոյնն . Ո՛չ արդարն ի հաւատոց կեցցէ :

†՝Ի Յոյնն . Եւ նովին՝ թէպէտ մեռաւ , սակայն տակաւին խօսի :

նէր , քանզի փոխեաց զնա Աստ . և յա-
ռաջ քան զփոխելն նր՝ վկայեցաւ հաճոյ
լինել Աստ : Ա՛յլց առանց հաւատոյ 6
անկնար է հաճոյ լինել . այլ հաւատալ
արժան է այնմ՝ որ մերձենայ առ Աստ՝
թէ է՛ Աստ . և որ խնդրեն զնա՝ լինի
պարգեւատու : Հաւատովք առեալ 7
հրամանն նոյի՝ վասն չեւս երեւելեացն՝
զահի հարեալ կազմեր զտապանն ի
փրկութիւն տան իւրոյ , որով դատեցաւն
զաշխարհ . և հաւատոյն արդարութիւն
եղև ժառանգաւոր : Հաւատովք՝ որ 8
աբրահամն կոչեցաւ՝ ունկնդիր եղև ե-
լանել ի տեղին , զոր առնոյց էր ի ժա-
ռանգութիւն . ել գնաց՝ և ոչ գիտեր յո՞վ
երթիցէ : Հաւատովք պանդխտեցաւ 9
յերկրին աւետեաց իբրև յօտարուե .
խորանօք բնակեաց սահակաւ և յակո-
բաւ հանդերձ ժառանգակցօք նոցին ա-
ւետեաց : Ակն ունէր հի- 10
մնմամբ հաստատելոյ քաղաքին , որոյ
ճարտարապետ և արարիչ Աստ է : Հա- 11
ւատովք և ինքն սառա՝ որ ամուլն էր ,
զօրութի առնոյց զսերմն որդեծնութեն՝
ընդունէր , և ի տարաժամ հասակի
ծննանէր . քանզի հաւատարիմ համարե-
ցաւ զայն՝ որ խոստացաւն : Ո՛ւ սան 12
որոյ և ի միոջէն ծննանէին . և այն՝ ի
յանցել ժամանակի , իբրև զաստեղս

երկնից բազմութ , և իբրև զաւազ առ
13 ափն ծովու առանց թուոյ : Ոչ հա-
տաւ մեռան ամենեքին սոքա , և չև
և՛ս ընկալեալ զաւետիսն . այլ ՚ի հե-
ռուստ տեսին զնա՝ և ցնծացան , և
խոստովան եղեն՝ եթէ օտարք և պան-
14 դուխտք են յերկրի : Ո՚ւր որք զայն-
պիսիսն ի՛ւսին , յայտ առնեն՝ եթէ գա-
15 ւառ ինն խնդրեն : Ո՚ւր եթէ զայն
յիշէին ուստի ելին , գոյր ժամանակ
16 դառնալոյ անդրէն : Ա՚յս աւանիկ ազ-
նուականի իմն ցանկացեալ են , այսինքն
է՛ երկնաւորին . վասն որոյ ո՛չ ամօթ
հասարի ա՛ծ՝ կոչել նոցա ա՛ծ . քանզի
17 պատրաստեաց նո՛ք քաղաք : Ո՛ւաստովք
մատոյց աբրահամ ՚ի փորձուե իւրում
զիսահակ պատարագ . և զմիամօրն մա-
տուցանէր , որոյ զաւետիսն ընկալեալ
18 էր . Ո՚րում ասացաւն , թէ Ո՚ահակաւ
19 կոչեցի քեզ զաւակ . Եդ ՚ի մտի իւ-
րում , թէ և ՚ի մեռելոց կարող է յա-
րուցանել ա՛ծ . ուստի և յառակս ընկա-
20 լաւ զնա . Ո՛ւաստովք՝ վասն հանդեր-
ձելոց իրաց օրհնեաց իսահակ զյակովբ և
21 զեսաւ : Ո՛ւաստովք յակովբ ՚ի մե-
ռանել իւրում զիւրաքանչիւրսք յորդ-
ւոցն յովսեփու օրհնեաց , և երկիր
22 նպագ ՚ի ծագ գաւազանի իւրոյ : Ո՛ւա-
ստովք յովսէփ ՚ի վախճանել իւրում՝

յիշեաց զելս որդւոցն իսրայելի , և վասն
ոսկերաց իւրոց պատուիրեաց : ¶ Ա- 23
ւետով՝ զմովսէս իբրև ծնաւ , թագու-
ցաւ ամիսս երիս ՚ի հարց իւրոց . քանզի
տեսին կայտառ զմանուկն , և ոչ զեն-
դիտեցին ՚ի հրամանէ թագաւորին :
¶ Աւետով մովսէս իբրև աճեաց՝ ուրա- 24
ցաւ կոչել որդի դստերն փարաւոնի .
Ա՝ ւ համարեցաւ չարչարել ըզ ժողովըր- 25
դեանն ՚այ , քան առ ժամանակ մի վայե-
լել ՚ի մեղս : Կարևոր համարեցաւ 26
զնախատինսն քրի , քան զմեծութի՛
գանձուցն եգիպտացւոց . զի հայեցեալ
ակն ունէր վարձուցն հատուցման :
¶ Աւետով թողոյր զերկիրն եգիպտա- 27
ցւոց , և ոչ երկնչէր ՚ի ցասմանէ թագ-
աւորին . զի զաներևոյթն իբրև զտես-
սեալ համբերութ՛ համարեցաւ* : ¶ Ա- 28
ւետով արար զպատիկն և զհեղումն
արեանն . զի մի՛ սատակիչ անդրան-
կացն մերձենայցէ ՚ի նա : ¶ Աւետով 29
անցին ընդ ծովն կարմիր՝ իբրև ըզ ցամաք
երկիր . զորոյ զփորձ առեալ եգիպտաց-
ւոցն՝ ընկղմեցան : ¶ Աւետով պա- 30
րիսպքն երիքովի անկան՝ շուրջ եկեալ
զնոքօք զեօթն օր : ¶ Աւետով բա- 31

---

*՚Ի Յոյնն . Ո՛ւ իբրև զտեսող ան-
տեսանելոյն՝ համբերեաց :

խաբէ պոռնիկ ոչ կորեաւ ըզ անհաւատսն, որոյ ընկալեալ էր զլրտեսսն
32 խաղաղութիւք: Եւ արդ՝ զի՞նչ ևս ասացից· զի չէ՛ բաւական ժամանակս պատմելոյ վասն գեդէոնի, բարակայ, սամփսոնի, յեփթայայ, դաւթի, և
33 սամուելի, և այլոց մարգարէիցն· Որք հաւատովք պարտեցին զթագաւորութիւնս· գործեցին զարդարութիւն· հասին աւետեաց· խցին զբերանս առիւծուց·
34 Հ զօրացին զգօրութիւն հրոյ· ապրեցան ՚ի բերանոյ սրոյ· զօրացան ՚ի տկարութիւն, եղեն զօրաւորք ՚ի պատերազմի·
35 առին զբանակս օտարաց: Ընկալան կանայք ՚ի յարութիւն զմեռեալս իւրեանց, կէսք կոշկոճեցան՝ և չև և՛ ընկալեալ զփրկութիւն, զի լաւագոյն յա-
36 րութեն հասանիցեն: Եւ կէսք զտանջանաց և զգանից զփորձ առին, զկապա-
37 նաց և զբանտից: Քարկոծեցան, սղոցեցան, փորձեցան· սպանմամբ սրոյ մեռան· շրջեցան լեառն մաշկօք՝ և մորթովք այծենեօք· կարօտեալք, նեղեալք, չարչարեալք· Որոց ոչ ար-
38 ժէ աշխարհս· յանապատի մոլորեալք՝ և ՚ի լերինս՝ և յայրս՝ և ՚ի փոսսն
39 երկրի: Եւ սոքա ամենեքին վկայեալք ՚ի հաւատոցն, չև և՛ ընկալան
40 զաւետիսն: Զ՚ի վե՛ր մեր լաւագոյն

համարեալ , զի մի՛ առանց մեր կատարեսցին :

ԿԱ. ԺՈՂ :

Այսուհետև և մեք՝ որ այսչափ շուրջ 1
զմեօք մնացեալ ունիմք զբազմութի՛ն
վկայից , զհպարտութի՛ն զայ * ՚ի բաց
ընկեսցուք՝ և զմեղս կարևորս . համբե-
րութի՛ն ընթացցո՛ւք ՚ի պատերազմ՝ որ
առաջի կայ մեզ : Հայեցցո՛ւք ՚ի զօ- 2
րագլուխն հաւատոց՝ և ՚ի կատարիչն
յի՛ս . որ փոխանակ ուրախութե՛ն՝ որ նմա
առաջի կայր , յանձն առ զխաչն , ար-
համարհեաց զամօթն , նստաւ ՚ի աջմէ ա-
թոռոյն ՚այ : Մ՛ղէ ածէ՛ք զ՚տաւ , որ 3
զայսպիսի համբերութի՛ ՚ի մեղաւորաց
հակառակութի՛ն անտի կրեաց . զի մի՛
աշխատ լինիցի՛ք անձամբ ձերովք՝ և
լքանիցի՛ք : Ո՛ւ իւիւ՛ս արեամբ չափ 4
պատերազմեալք հակառակ կացէ՛ք մե-
ղացն . Եւ մոռացարուք զմխիթարու- 5
թի՛ն , որ ընդ ձեզ խօսի և ընդ որդեակս
ասէ : Ո՛րդեակ իմ՝ մի՛ լքանիր ՚ի
խրատու ՚ն† . և մի՛ վհատիցիս յանդի-
մանեալ ՚ի նմանէ : Ո՛ւ զոր սիրէ ՚ար՝ 6
խրատէ , տանջէ զ՚ամ որդի՝ զոր ընդու-
նի : ՚ի խրատու համբերութի՛ն կաք , 7

---

*՚ի Յովհան . Ո՛ւխտանարարսն զ՚ամ :
†՚ի Յովհան . Մ՛ի՛ խոտոր զխրատ ՚ն :

իբրև յորդիս մատուցեալ է ՚ի ձեզ աճ.
ոլ որդի է՝ զոր ոչ խրատիցէ հայր :
8 Ո՛ւ եթէ առանց խրատու լինիցիք, ո-
րով ամենեքին բաժանորդք եղեն. ապա
9 խորթք իցէք՝ և ոչ որդիք : Ո՛ւ եթէ
՚ի մարմնաւոր հարցն մերոց՝ զոր ունիմք
խրատիչս՝ պատկառեմք, ոլչափ ևս ա-
ռաւել Հնազանդեսցուք հօրն հոգւոց՝ և
10 կեցցուք : Ո՛ւ սոքա առ սակաւ ժա-
մանակս ըստ կամաց իւրեանց խրատեն.
իսկ նա վ՚ր օգտի, առ ՚ի ընդունելոյ
11 զսրբութիւն նր : Ամենայն խրատ առ
ժամանակն ոչ ուրախութեամբ թուի՝ այլ
տրտմութեամբ. բայց յետոյ պտուղ խաղա-
ղութեան նոսա կրթելոցն հատուցանէ
12 յարդարութիւն * : Ա՛ ասն որոյ զձեռս
լքեալս՝ և զծունկս կլծոտս հաստատե-
13 ցէ՛ք. Եւ զշաւիղս ուղիղս արարէք ո-
տից ձերոց. զի մի՛ ոլ կաղն իցէ՝ գլորի-
14 ցի, այլ մանաւանդ բժշկեսցի : Ո՛ւխա-
ղաղութիւն զհետ երթայք ըստ ամենեսին՝ և
սրբութիւն. առանց որոյ ոչ ոք տեսանի-
15 ցէ զտր : Ո՛ւշ լերուք՝ գուցէ ոք
յետնեալ գտանիցի ՚ի շնորհացն Ա՛ստ :
Ա՛՚ր ոք արմատ դառնութե ՚ի վեր երե-
ւեալ նեղիցէ, և նոսա բազումք պղծ-

---

*՚ի Յոյնն. Բայց յետոյ խաղաղալից պտուղ արդարութե նոսա կրթելոցն հա-
տուցանէ :

ծիցին : Ա՛ի ոք պռաւնիկ և պիղծ իբրև 16
զեսաւ . որ ընդ միոյ կերակրոյ զանդրան-
կութիւնն վաճառեաց : Գիտէք՝ զի թէ- 17
պէտ և յետոյ կամեցաւ ժառանգել
զօրհնութիւնն , խոտան գտաւ . զի ա-
պաշխարութեան տեղի ոչ եգիտ . թէպէտ և
արտասուօք խնդրեաց զնա : Ո՛չ ոչ 18
էք մատուցեալ առ լեառն շօշափելի՝ որ
հրովն վառեալ էր՝ և մրգով և մառախ-
ղով՝ և խաւարաւ և մ՛թով . ԵՒւր փողն 19
ձայնէր և բարբառ պատգամացն . ուստի՝
որք լուանն՝ հրաժարեցին , զի մի՛ կրկ-
նեացի առ նոսա բանն : Ո՛չ անդր ոչ 20
հանդարտէին հրամանին . Թէպէտ և
գազան մերձենայր ՚ի լեառն՝ քարկոծ
լինէր : Եւ այնպէս ահագին էր տես- 21
սիլն , զի և Մովսէս ասէր , եթէ Ո՛ահի
հարեալ եմ և դողամ : Ա՛յլ մատու- 22
ցեալ էք ՚ի սիովն լեառն և ՚ի քաղաք Ա-
կենդանւոյ՝ յերկինս , և ՚ի բիւր-
աւոր բանակս հրեշտակաց . Եւ յեկե- 23
ղեցիս անդրանկաց գրելոց յերկինս , և
առ դատաւորն ամենեցուն Աստ , և յո-
գիս արդարոց կատարելոց . Եւ ՚ի նորոց 24
կտակարանաց միջնորդն Յս , և ՚ի հե-
ղումն արեան նորա՝ որ առաւել խօսի
քան զՀաբէլին : Ո՛գոյշ լերուք գուցէ 25
հրաժարիցէք այնմանէ՝ որ խօսեցաւն .
զի եթէ նոքա ոչ կարացին զերծանել
հրաժարեալք այնմանէ՝ որ յերկրին

Հրաման տայր· ոչջափ ևս առաւել մեք,
եթէ յերկնաւորէն թիկունս դարձու-
26 ցանիցեմք: Որոյ ձայնն զերկիր շար-
ժեաց յայնժամ· և այժմ խոստացեալ
է և ասէ· Ա՛ռաւանգամ շարժեցից ոչ
27 միայն զերկիր՝ այլ և զերկինս: Այլ
միւսանգամն յայտ առնէ զշարժելոցն
իբրև զեղելոց փոփոխումն, զի հաս-
28 տատուն կացցեն անշարժքն: Ա՛ստ
որոյ թագաւորութիւն անշարժ ընկալեալ,
պինդ կալցուք զնորհսն, որով պաշ-
տեմք զԱստ հաճութիւ՝ ահիւ և դողու-
29 թիւ· Քանզի Աստ մեր հուր ծախիչ է:

ԳԼ· ԺԹ:

1 Ա՛ղբայրսիրութիւն հաստատեսցի՛ առ ձեզ·
2 Օ՛ւտարսիրութիւն մի՛ մոռանայք· զի
այնու ոմանք յանգէտս ընկալան զՀր-
3 եշտակս: Յո՛ւշ լիցին ձեզ կա-
պեալքն՝ ոպէս թէ դուք ընդ նոսա կապեալ
իցէք· և չարչարեալքն, որպէս և դուք
4 իսկ մարմնաւոր էք: Պատուական է
ամուսնութիւն ամենեւին*, և սուրբ ան-
կողինք· բայց զշուսն և զպոռնիկս դա-
5 տի Աստ: Նարք անարծաթասէրք լինի-
ցին· բաւական համարել որչափ ինչ
՛ի ձեռս իցէ· քանզի ինքն իսկ ասաց·
Ո՛չ թողից զքեզ՝ և ոչ ընդ վայր՛ հարից·

---

*՛ի Յունն՝ Ամենեցուն:

Որպէս համարձակ լինուք ասել. Տէր է 6
իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց, զի՛
արասցէ ինձ մարդ: Յիշեցէք զառաջ- 7
նորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ զբանն աՅ.
հայեցեալք յելս գնացից նոցա՝ նմա-
նո՛ղք եղերուք հաւատոցն: Յե՛ քե- 8
րէկ և այսօր, նոյն և յաւիտեանս:
Յուսմունս պէսպէս և յօտարաձայնս 9
մի՛ դանդաչէք. զի լաւ է շնորհօք հաս-
տատել զսիրտս՝ և ոչ կերակրովք. ո-
րովք ոչինչ օգտեցան՝ որ այնպէսն
գնացին: Ունիմք մեք սեղան, ուստի 10
ոչ ունին իշխանութի՛ ճաշակել, որք
պաշտեն զպաշտօն խորանին: Զի ո- 11
րոց անասնոց մատչէր արիւնն ՚ի սըր-
բութի՛ն վե՛ր մեղաց ՚ի ձեռն քահանա-
յապետին, նոցուն մարմինքն այրէին
արտաքոյ բանակին: Վասն որոյ և 12
Յի՛ զի սրբեսցէ իւրով արեամբն զժո-
ղովուրդն, արտաքոյ դրանն չարչարե-
ցաւ: Ելդ՝ եկայք ելցուք առ նա ար- 13
տաքոյ բանակին, առեալ յանձն զնա-
խատինս նո՛ր: Վասանզի ոչ ունիմք 14
քաղաք՝ որ աստէն միայն լիցէ, այլ
զհանդերձեալսն խնդրեմք: Ելդ՝ ՚ի 15
ձեռն նո՛ր մատուցցուք պատարագ օրհնու-
թե՛ն յամ ժամ աՅ. այսինքն է՝ պտուղ
շրթանց խոստովանելոց յանուն նո՛ր:
Զարերարութի՛ և զհաղորդութի՛ մի՛ 16

մոռանայք · զի ընդ այնպիսի պատա-
17 րագս հաճի աՅ ։ Ունկնդի՛ր լերուք
առաջնորդաց ձերոց , և հպատակ կացէք
նց · զի նոքա տքնին վասն ոգւոց ձերոց՝
որպէս թէ համարս տալոց իցեն ընդ
ձեր · զի խնդութեամբ արասցեն զայն՝ և
մի՛ յոգւոց հանելով · զի այն ոչ յօ-
18 գուտ ձեր է ։ Աղօ՛թս արարէք վասն
մեր · զի հաստատեալ գիտեմք եթէ բար-
ւոք միտս ունիմք · յամի կամիմք բար-
19 ւոք գնացս ցուցանել ։ Եւ առաւել
աղաչեմ զի զայն առնիցէք , զի վաղա-
20 գոյն պատսպարեցայց ձեզ ։ Եւ աՅ
խաղաղութե՝ որ եհան ’ի մեռելոց զՏ֊
վիւն հօտից զմեծն արեամբ յաւիտենա-
21 կան ուխտին զՅր մեր Յս , աստատեսցէ
զձեզ ’ի գործս բարւոյն՝ առնել զկամն
նր · և արասցէ ’ի մեզ * զհաճոյն առա-
ջի իւր ’ի ձեռն Յսի քի · որում փառք
22 յաւիտեանս · ամէն ։ Աղաչեմ զձեզ
ե՛ղբարք՝ անսալ բանիս մխիթարութե ·
23 քանզի սակաւուք գրեցի ձեզ ։ Եւ
ճանաչէ՛ք զեղբայրն մեր զտիմոթէոս
զարձակեալն առ ձեզ † · ըստ որում եթէ
24 վաղագոյն գայցէ՝ տեսից զձեզ ։ Ող-

---

*’ի Յոյնն · Եւ արասցէ ’ի ձեզ ։
†’ի Յոյնն · Եւ ճանաչէ՛ք զեղբայրն տիմոթէոս՝ զարձակեալն ։

զոյն տալչիք ամ առաջնորդաց ձերոց, և ամ սրբոց : Ողջոյն տան ձեզ՝ որ ի կողմանս իտալիացւոց են : Շնորհք 25 ընդ ամենեսին ձեզ .

ամէն :

Ի՛ե էբոյէցէ՝ գբէցու յէպոլէոյ ի յե՛ն պէմոլէոյ :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵՑԻՑ

ՅԱԿՈԲՈՍԻ ԵՒ ՅՈՒԴԱՅԻ

ԳԼ. Ա.

1 ՅԱԿՈԲՈՍ աստուածոյ և տեն յի-
քեի ծառայ . երկոտասան ազգացդ որ
2 ի սփիւռս էք՝ ողջոյն : Ամենայն ու-
րախութեան արժանի համարիջի՛ք եղ-
բարք . յորժամ ի պէսպէս փորձութեց
3 ի մէջ անկանիջի՛ք : Գիտասջի՛ք զի
հանդէս ձերոց հաւատոցն յօրինեալ
4 գործէ զհամբերութեի : Իսկ համ-
բերութին գործ կատարեալ ունիցի , զի
իցէք ողջանդամք և կատարեալք , և ո՛չ
5 իւիք նուազեալք : Ապա թէ ոք ի
ձէնջ իցէ նուազեալ յիմաստութէ
խընդրեսցէ յայ , որ տայն ամի առատա-
6 պէս՝ և ո՛չ նախատէ . և տացի նմա : Այց
խընդրեսցէ հաւատովք՝ և մի՛ երկմտես-
ցէ . զի որ երկմիտն է նման է հողմա-

կոծեալ և տատանեալ ալեաց ծովու :
Ա՛ի ակնկալեցի մարդն այն առնուլ ինչ 7
յայ . Օ՛ի այր երկմիտ՝ առանց հաստա-
տութեե է յամ ճանապարհս իւր :
Պարծեսցի եղբայր խոնարհ ՚ի բարձ- 9
րութի իւր . Եւ որ մեծատունն ինչ ՚ի 10
խոնարհութի իւր . քանզի իբրև զծա-
ղիկ խոտոյ անցցէ . Օ՛ի ծագեաց արև 11
հանդերձ խորշակաւ՝ և ցամաքեցոյց
զխոտն , և թոթափեցաւ ծաղիկն նր , և
կորեաւ վայելչութի երեսաց նորա .
Նոյնպէս և մեծատունն հանդերձ շա-
հիւքն իւրովք թառչամեսցի : Երա- 12
նեալ է այր որ համբերիցէ փորձանաց .
զի եթէ ընտիր ևս գտանիցի , առցէ
զպսակն կենաց՝ զոր խոստացաւն սիրե-
լեաց իւրոց ևր : Ա՛ի ոք որ ՚ի փոր- 13
ձուե իցէ , ասիցէ՝ թէ Յաստ փորձիմ .
զի ած անփորձ է չարեաց . փորձէ նա և
ո՛չ զոք . Իւրաքանչիւր ոք փորձի ա- 14
յիւրոցն ցանկութեց ձգեալ և պատրեալ :
Ապա այնուհետև ցանկութին յղացեալ՝ 15
զմեղս ծնանի . և մեղքն կատարեալ՝
զմահ ծնանին : Ա՛ի խաբէք եղբարք 16
իմ սիրելիք . Օ՛ի ամ տուրք բարիք՝ և 17
ամ պարգևք կատարեալք ՚ի վերուստ
են իջեալ աւ ՚ի հօրէն լուսոյ . յորում
չի՛ք փոփոխումն՝ և կի՛ շրջելոյ ստուեր :
Կամեցեալ ծնաւ զմեզ բանիւ ճշմար- 18

տուեն՝ լինել մեզ պտուղ ինչ ատա-
19 ցուածոց ներ : Կ՚իտասջի՛ք ե՛ղբարք իմ
սիրելիք : Եղիցի ամ մարդ արագ առ
՚ի լսել , և ծանր առ՚ի խօսել , և ծանր
20 առ ՚ի բարկանալ : Ո՛չ ի բարկուե մար-
21 դոյ զարդարուե այ ո՛չ գործէ : Արով*
՚ի բաց թօթափեալ զամ աղտեղութիս
և զյաւելուածս չարեաց , հեզութի՛ք ըն-
դունիջի՛ք զբանն ընդաբոյս . որ կարող
22 է կեցուցանել զոգիս ձեր : Լինիջի՛ք
առնելիք բանին , և մի՛ լսելիք միայն
23 համարեսջիք զանձինս† : Ո՛ւ թէ ոք
լսող միայն իցէ բանին՝ և ո՛չ առնելի ,
նման է նա մարդոյ՝ որ պշուցեալ հայիցի
ընդ երեսս իւր՝ որ ծնանիցին ՚ի հայելւոջ .
24 Ո՛ւ հայեցեալ ետես զինքն՝ և զանց ա-
բար , և անդէն մոռացաւ թէ ո՛րպիսի
25 ոք էր : Իսկ որ յառեալ ՚ի կատարեալ
օրէնս ազատուեն հայիցի՝ և ՚ի նմին
կացցէ , ո՛չ եղև նա լսող մոռացուե՝
այլ առնելի գործոյն . նա՝ յառնելն իւ-
26 րում լիցի երանելի : Եթէ ոք կամիցի‖
կրօնաւոր լինել՝ և ո՛չ սանձահարիցէ
զլեզու իւր՝ այլ զբաղեցուցանիցէ զը-
սիրտն իւր , այնպիսւոյն վայրապար է

---

*՚Ի Յոյնն . Ա՛յ :

†՚Ի Յոյնն . Եւ՝ մի՛ լսելիք միայն՝ խաբե-
լով զանձինս :

‖՚Ի Յոյնն . Եթէ ոք երևեսցի :

կրօնաւորուին : Կրօնաւորութի՛ սուրբ 27
և անարատ՝ առ՝ի յայ և՝ի հօրէ՝ այս
է , այցելու լինել որբոց և այրեաց՝ ի
նեղութե իւրեանց , անարատ պահել
զանձն յաշխարհէ :

ԿԱ՛. Ր :

Ա՛ղբա՛րք իմ , մի՛ աչառութե՛ ունիցի՛ք 1
զհաւատսն տեն մերոյ Յի՛սի քրի՛ստի . որ
տէրն է փառաց : Եթէ մտանիցէ՛ ի ժո- 2
ղովուրդ ձեր այր՝ որ ունիցի մատանի
ոսկի և հանդերձս պայծառս , մտանիցէ
անդր և աղքատ ոք՝ ի հանդերձս աղտե-
ղիս . և նայիցիք ընդ այն՝ որ ունիցի զհան- 3
դերձսն պայծառս . և ասիցէք՝ թէ Դու
նո՛ստ աստ պատուով . և ցաղքատն ա-
սիցէք՝ եթէ Դո՛ն կաց դու այտի . կամ
թէ՝ Ե՛կ նո՛ստ առ պատուանդանիս ի-
մո՛ւմ : Ո՞չ խղճիցէք յանձինս՝ և լի- 4
նիցիք դատաւորք չարեացն խորհրդոց :
Լսեա՛ր ինձ եղբա՛րք իմ սիրելիք , 5
ո՞չ ապաքէն ած ընտրեաց զաղքատս
աշխարհիս , որ են մեծատունք հաւա-
տովք , և ժառանգաւորք արքայութե՛ն՝
զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց : Եւ 6
դուք անարգէք զաղքատս : Ո՞չ մե-
ծատունքն յաղթահարեն զձեզ՝ և նո-
քա քարշեն զձեզ՝ ի դատաստան : Ո՞չ 7
նոքա հայհոյեն զբարւոք անունն՝ որ
կոչեցեալ է՝ի վե՛ր ձեր : Ա՛պա թէ զո- 8

բէնան կատարիցէք զարքունականս ըստ
գրոց, Եթէ սիրեսցես զընկեր քո իբրև
9 զանձն քո, բարւոք առնէք: Իսկ եթէ
աչառիցէք, մեղս գործէք՝ յանդիմա-
նեալք յօրինացն իբրև օրինազանցք:
10 Որ ոք զամ օրէնսն պահիցէ, և միով
իւիք ինչ գլխիցէ, եղև ամ օրինացն
11 պարտապան: Օ՞ի որ ասացն՝ թէ Ո՝ի՛
սպանանիցես, ասաց թէ Եւ մի՛ շնայ-
ցես. զի եթէ սպանանիցես ո՛չ՝ բայց
շնայցես, եղեր յանցաւոր օրինացն:
12 Ա՞յնպէս խօսեցարո՛ւք և այնպէս արա-
րէ՛ք, ոմն զի ազատուէ օրինօքն իցէք
13 դատելոց: Օ՞ի անողորմ դատաստան
լինելոց է այնմ՝ որ ո՛չ առնիցէ ողոր-
մուի. քանզի բարձրիգլուխ պարծի ո-
14 ղորմուի առ դատաստանսն: Օ՞ի՞նչ
օգուտ իցէ եղբա՛րք իմ՝, եթէ ասիցէ ոք
Հաւատս ունել՝ և գործս ո՛չ ունիցի.
միթէ կարիցե՞ն Հաւատքն ապրեցուցա-
15 նել զնա: Եթէ եղբայր ոք կամ՝ քոյր՝
իցեն մերկ կամ կարօտեալ աւուրն կե-
16 րակրոյ, Ա՞սիցէ ոք ՚ի ձէնջ ցնա, Եր-
թա՛յք խաղաղութե՛ք, ջեռարո՛ւք և յագե-
ցարո՛ւք. և տայցէք ո՛չ նոցա զպէտս
17 մարմնոյն, զի՞նչ օգուտ իցէ: Այն-
պէս և Հաւատք եթէ գործս ո՛չ ունի-
18 ցին, մեռեալ են առանձինն: Ա՛յլ
թերևս ասիցէ ոք. Եթէ դու Հաւատս
ունիս՝ և ես գործս ունիմ. ցո՛յց ինձ

զՀաւատսն քո առանց գործոց, և ես ցուցից քեզ ՚ի գործոցն իմոց զՀաւատս:
՚Դու Հաւատաս՝ զի մի է Աստուած, բարւոք 19
առնես. և դևք Հաւատան՝ և սարսեն:
Կամի՞ս դիտել ո՛վ մարդ սնոտի, զի 20
Հաւատք առանց գործոց դատարկ են:
Աբրահամ Հայր մեր ո՞չ ապաքէն ՚ի 21
գործոց արդարացաւ՝ Հանեալ ՚ի սեղան
զորդին իւր զԻսահակ պատարագ: Տե- 22
սանե՞ս՝ զի Հաւատքն եղեն գործակից
գործոց նր. և ՚ի գործոց անտի Հա-
ւատքն կատարեցան: Եւ կատարեցաւ 23
գիրն՝ որ ասէ. Հաւատաց Աբրահամ
Աստուծոյ, և Համարեցաւ նմա յարդարութի.
և կոչեցաւ բարեկամ Աստուծոյ: Տեսանէ՞ք՝ զի 24
՚ի գործոց արդարանայ մարդ, և ո՛չ
՚ի Հաւատոց միայն: Նոյնպէս և բա- 25
խաջ պոռնիկ՝ ո՞չ ապաքէն ՚ի գործոց
արդարացաւ, ընկալեալ զլրտեսսն՝ և
զայլ ճանապարհ արձակեաց: Որպէս 26
օրինակ մարմին առանց Հոգւոյ մեռեալ
է, նոյնպէս և Հաւատք առանց գործոց
մեռեալ են:

ԳԼ. Գ:

Ա՛ի բազումք վարդապետք լինել եղ- 1
բարք իմ, գիտասջի՛ք՝ զի մեծ* դա-
տաստան ընդունելոց եմք. Վասն զի բա- 2

---

*՚Ի Յոյնն. Աստծագոյն:

զում ինչ յանցանեմք ամենեքեան : Եթէ ոք բանիւ ոչ յանցանիցէ նա է
մարդ կատարեալ , որ կարող է սանձահարել զամենայն մարմին իւր : Ձես
3 զի ձիոց սանձս ՚ի բերան դնեմք՝ առ անսալոյ նոցա մեզ , և զամ մարմինս նոցա
4 դառնամք : Ահաւասիկ և նաւք ոչ պիսի ինչ են , և ՚ի սաստիկ հողմոց վարին . և փոքր թևովն շրջին՝ յորս կամ և
5 միտք ուղղչին կամիցին : Այնպէս և լեզու փոքր ինչ անդամ է և մեծամեծս բարբառի . ահա և սակաւ ինչ հուր
6 զի՞ պիսի անտառս հրդեհէ : Եւ լեզու հուր՝ զարդ անիրաւութե , լեզու հաստատեալ է յանդամս մեր , որ զամ մարմինն ապականէ , և վառէ հրով զանիւ ծննդեան , և բորբոքեալ տոչորի ՚ի գեհենի : Ամենայն բնութիւն գազանաց՝ և թռչնոց և սողնոց՝ և որ ՚ի ծովու են , ընազանդեալ է՝ և ընազանդի մարդկեղէն բնութիւն : Այլ զլեզու մարդկան ոչ ոք կարէ ընազանդել՝ չարն և զանկարգ՝ և զլի թունաւոր մահաբերին : Օրհնեմք զՏէրն և զՀայր . և նովաւ անիծանեմք զմարդիկ՝ որ ըստ նմանութեան այ արարան : ՚Ի նմին բերանոյ ելանեն օրհնութիւնք և անէծք . ոչ է պարտ եղբարք իմ այսմ
11 այսպէս լինել : Միթէ աղբիւր անդրս-

տին ՚ի միոյ ականէն բղխիցէ քաղցր
և դառն : Միթէ մարթի ինչ իցէ 12
եղբայրք իմ՝ թզենւոյ ձէթ բերել, կամ
որթոյ՝ թուզ , և ո՛չ աղտաղտին տե-
ղւոյ ջուր քաղցր առնել : Ով իցէ 13
իմաստուն և հանճարեղ ՚ի ձեզ , ցու-
ցէ ՚ի բարւոք գնացից զգործս իւր հե-
զութիւք իմաստութեանն : Այլ եթէ նա- 14
խանձ՝ և դառնութիւն և հակառակութիւն
ունիցիք ՚ի սիրտս ձեր , մի՛ պարծիք
ստւտ առնել զճշմարտութիւնն : Ոչ է 15
իմաստութիւս այս իջեալ ՚ի վերուստ . այլ
երկրաւոր՝ շնչաւոր՝ և դիւական : Զի 16
ուր հեռ և նախանձ , անդ է անկար-
գութիւն՝ և ամ իրք չարք : Իսկ վե- 17
րին իմաստութիւնն , նախ՝ զի սուրբ է ,
ապա խաղաղարար՝ հեզ՝ դիւրահաւան՝
լի ողորմութիւք և պտղովք բարեաց ,
անխիղճ , առանց կեղծաւորութեան : Պտուղ 18
արդարութիւնն խաղաղութիւք սերմանի այ-
նոցիկ՝ որ առնեն զխաղաղութիւն :

Կ. Ա.

Ուստի՞ պատերազմունք՝ և ուստի՞ 1
կռիւք ՚ի ձեզ . ո՞չ յայսպիսի ցան-
կութեց ձերոց՝ որ զօրացեալ են յան-
դամս ձեր . Ցանկանայք՝ և ո՛չ ու- 2
նիք . սպանանէք և նախանձիք՝ և ո՛չ
կարէք հասանել . պատերազմիք կռուիք՝

և ոչ՝ ունիք, վ՚ը զի ո՛չ խնդրէք։
3 Խնդրէք՝ և ո՛չ առնուք, վ՚ը զի չա-
րաչար խնդրէք, զի անդէն ՚ի ցան-
4 կուխս ձեր մաշեսջի՛ք։ Ո՞նացողք՝ ո՞չ
գիտէք՝ զի սէր աշխարհիս այսորիկ
թշնամուի է առ Աստ. զի որ ոք կամի-
ցի սիրել զաշխարհ՝ թշնամի առնէ զան-
5 ձըն իւր Այ։ Կամ թէ վայրապա՞ր հա-
մարիցիք՝ զոր ասէ գիրն առ նախանձ
ինչ՝ որում փափագէ հոգին՝ որ բնա-
6 կեաց ՚ի մեզ. Տալ զառաւել շնորհսն.
վասն որոյ ասէ. Տէր ամբարտաւանից
հակառակ կայ, տայ շնորհս խոնար-
7 հաց։ Ընդանդեցարո՛ւք այսուհետև
Այ, և կացէ՛ք հակառակ չարախօսին.
և լիցի փախստական առ ՚ի ձէնջ։
8 Մերձեցարո՛ւք առ Աստ՝ և մերձեսցի առ
ձեզ։ Սրբեցէ՛ք զձեռս մե՛ղաւորք, և
9 ուղի՛ղ արարէք զսիրտս՝ երկմիտք։ Տա-
ռապեցարո՛ւք՝ սգացարո՛ւք և լացէ՛ք.
ծաղր ձեր ՚ի սուգ դարձցի, և ուրա-
10 խութիւն ձեր ՚ի տրտմութիւն։ Խոնար-
հեցարո՛ւք առաջի Տն՝ և բարձրացուս-
11 ցէ զձեզ։ Մի՛ բամբասէք զմիմեան-
եղբարք. որ բամբասէ զեղբայր՝
կա՛մ դատի զեղբայր իւր, զօրէնս բամ-
բասէ՝ և զօրէնսն դատի. իսկ եթէ
զօրէնսն դատիցիս՝ ո՛չ առնելի օրի-
12 նացն ես՝ այլ դատաւոր։ Մի է օ-

բէնսդիր և դատաւոր՝ որ կարողն է
փրկել և կորուսանել : Դու ո՞ վ ես՝ որ 13
դատիս զընկերն : Ընհաւասիկ են , որ
ասեն . Այսօր՝ և վաղիւ երթիցուք
յայս անուն քաղաք , եղիցուք անդ տա-
րի մի , վաճառեսցուք՝ և շահեսցուք .
Որք ոչ գիտէք զվաղիւն . Որպիսի ինչ 14
են կեանք ձեր . զի իբրև զմրրիկ էք , որ 15
առ սակաւ մի երևեալ՝ և ապա ապա-
կանեալ , փոխանակ զի ասէիք՝ Եթէ Տր
կամեսցի՝ և կեցցուք . արասցուք* զայս
ինչ՝ կամ զայն : Եւ արդ պարծիք 16
յամբարտաւանութեան ձերում . ամենայն
ինչ այսպիսի պարծանք չարութեան են :
Որ ոք գիտիցէ զբարին՝ և ոչ առնիցէ , 17
մեղք են նմա :

ԿԱ . Ե :

Ընդ՝ այսուհետև մե՛ծատունք լացէ՛ք 1
և ողբացէ՛ք ՚ի վե՛ր թշուառութեանց ,
որ գալոց են ՚ի վերայ ձեր : Օ՚ի մե- 2
ծութիւդ ձեր յոչինչ է , և հանդերձք ձեր
կերակուր ցեցոյ : Ընծաթ ձեր և ոսկի 3
ժանգահար , և ժանգ նոց լինի ձեզ ՚ի
վկայութի , և կերիցէ զմարմինս ձեր .
իբրև զհուր գանձեցէք աւուրցն յետ-
նոց : Ընհաւասիկ վարձք մշակաց որ 4

*՚ի Յոյնն . Եւ արասցուք :

գործեն զանդս ձեր՝ առ ձեզ են. զըր-
կեալն ի ձէնջ աղաղակէ, և բողոք
ընձողացն եհաս յականջս տեառն զօրուեց:
5 Փափկացայք ի վր երկրի՝ և զբօսայք.
սնուցէք զսիրտս ձեր իբրև աւուր սպան-
6 ման: Ողկեցիք սպանիք զարդարն,
7 որ ոչ կայր ձեզ հակառակ: Երկայ-
նամի՛տ լերուք եղբա՛րք իմ՝ մինչև ի
գալուստն տեառն. ահա մշակ երկայնամը-
տեալ սպասէ պատուական պտղոյն երկ-
րի մինչև առցէ զկանուխ և զանագան*:
8 Երկայնամտեցէ՛ք և դուք, և հաստա-
տեցէք զսիրտս ձեր, զի գալուստն տեառն
9 մերձեալ է. Մի՛ տրտմեցուցանէք զմի-
մեանս ե՛ղբարք, զի մի՛ դատիցիք. ա-
հաւասիկ դատաւորն առ դրան կայ:
10 Օրինակ առէ՛ք ե՛ղբարք՝ չարչարանաց
և երկայնմտութեան զմարգարէսն, որ խո-
11 սեցան յանուն տեառն: Ահաւասիկ երա-
նելիք համբերողաց. զհամբերութիւն
յոբայ լուարուք և զկատարումն տեառն
տեսէք. զի բազմագութ է տէր՝ և ողոր-
12 մած: Յառաջ քան զամենայն ինչ եղբա՛րք
իմ, մի՛ երդնուցուք՝ մի՛ յերկինս՝ մի՛
յերկիր՝ մի՛ յայլ ինչ երդումն, այլ
եղիցի ձեր այո՝ այո, և ոչն՝ ոչ. զի մի՛

---

*՝Ի Յոյնն. Մինչև առցէ զանձրևն զկա-
նուխ և զանագան:

'ի կեղծաւորուէ ինչ անկանիցիք :
Ա չտանայցէ ոք 'ի ձէնջ , յաղօ'թս 13
կացցէ . լերկրեսցի ոք , սաղմոս ասասցէ : Իւանդանայցէ ոք 'ի ձէնջ՝ կո- 14
չեսցէ զերիցուսն եկեղեցւոյն՝ և արասցեն 'ի վե՛ր նր աղօթս , օծցեն իւղով յանուն տն . Եւ աղօթքն հաւատով 15
փրկեսցեն զաշխատեալն , և յարուսցէ զնա տէր . և եթէ մեղս ինչ իցէ գործեալ՝ թողցի նմա : Խոստովան եղե- 16
րուք միմեանց զմեղս , և աղօ'թս արարէք 'ի վե՛ր միմեանց՝ ոյ զի բժշկեսջիք . քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արդարոց յօգնականութի : Եղիա մարդ էր 17
իբրև զմեզ չարչարելի . և յաղօթս եկաց՝ և ոչ տեղաց յերկիր* զերիս ամս և զվեց ամիս : Եւ դարձեալ եկաց յա- 18
ղօթս և ետուն երկինք զանձրև , և բուսոյց երկիր զպտուղ իւր : Եղբարք 19
իմ , եթէ ոք 'ի ձէնջ մոլորիցի 'ի ճշմարտութենէ ճանապարհէն և դարձուսցէ ոք զնա . Գիտասցէ , զի որ դարձուսցէ 20
զմեղաւորն 'ի մոլորութենէ ճանապարհէն իւրմէ , փրկեսցէ զոգի իւր 'ի մահուանէ՝
և ծածկեսցէ զբազմութի մեղաց :

---

*'Ի Յոյնն . Եւ յաղօթս եկաց՝ զի մի տեղասցի , և ոչ տեղաց յերկիր :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵՑՒՑ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՆ

ԳԼ. Ա:

1 ՊԵՏՐՈՍ առաքեալ Յի՛ս քո՛ւ, ընտ-
րեալոցդ նժդեհից, որ՝ ի սփիւռս
պոնտացւոց գաղատացւոց և կապադով-
կեցւոց և ասիացւոց և բիւթանացւոց.
2 Ընտ կանուխ գիտումն այ հօր, սրբու-
հոգւոյն, ի վերադանդումն և ի հեղումն
արեանն Յի՛ս քո՛ւ. շնորհք ըզձեզ և
3 խաղաղութի բազմացի: Օրհնեալ է
ած և հայր տն մերոյ Յի՛ս քո՛ւ, որ ըզ
բազում ողորմութե իւրում ծնաւ զմեզ
վերստին՝ ի յոյս կենդանի՝ ի ձեռն
4 յարուցեն Յի՛ս քո՛ւ ի մեռելոց, Յանդգծ
և յանապատ և յանթառամ ժառան-
գութի՝ որ պահեալ է յերկինս ի ձեզ.

Ար զօրուքն ՚ի պահեալ էիք հաւա- 5
տովք ՚ի պատրաստեալ փրկուքին. յայտ-
նեալ ՚ի յետին ժամանակս: Արով 6
ուրախ լինիջի՛ք՝ որ այժմ՝ սակաւիկ ինչ
ըստ պատշաճի լրացեալ տրտմեալ էք ՚ի
պէսպէս փորձուխս: Ո՛ի հանդէս ձե- 7
րոց հաւատոցն առաւել ՚ք զոսկի կորըս-
տական պատուական է. որ հրով փոր-
ձեալ՝ գտաւ ՚ի գովուքի և ՚ի փառս, և
՚ի պատիւ ՚ի յայտնուքեն Յ՚ի քՒ:
Ո՛ր ո՛չն տեսիք՝ և սիրեցիք. ըզ որ այժմ 8
ո՛չ հայեցեալք՝ բայց հաւատացիք, և
ուրախ էք անճառ և փառաւորեալ
խնդուքեն. Ի՚նկալեալ զկատարումն 9
հաւատոցն ձերոց զոգւոցն փրկուքի:
Ո՚ր ասն որոյ փրկուքե խնդրեցին և քննե- 10
ցին մարգարէքն, որք վասն որոյ ՚ի ձեզ
լինելոց էին շնորհքն՝ մարգարէանային.
Ո՚ննէին յորում և յո՛րպիսի ժամանա- 11
կի գուշակէր ՚ի նս հոգին քՒ. որ նախ
զչարչարանացն քՒ վկայէր, և յետ
այնորիկ՝ զփառացն: Ո՚րոց և յայտնե- 12
ցաւ իսկ. զի ո՛չ ելիէ անձանց, այլ
մեզ մատակարարք լինէին նոցին՝ որք
այժմ պատմեցան այնոքիւք, որ աւետա-
րանեցին ձեզ հոգւովն սրբով. որ ա-
ռաքէրն յերկնից. զոր ցանկային տեսա-
նել գոնեայ ըզ աղօտ հրեշտակք: Ո- 13
րով պնդեալ զմէջս մտաց ձերոց՝

զուարթացեալք բովանդակ սպասեցէ՛ք
հասելոցն ձեզ շնորհաց ՚ի յայտնուելն
14 Յի՛ք քո՛ք , Իբրև զորդիս հնազանդուե .
մի՛ կերպարանեալք առաջին ձերովք
15 անգիտութեն ցանկութիք : Այլ ը՛ն սրբն
որ կոչեաց զձեզ՝ և դուք սուրբք յամե-
16 նայն գնացս ձեր լինի՛ք : Ա՛սան ո-
րով գրեալ է . եթէ Եղերո՛ւք սուրբ , զի
17 ես սուրբ եմ : Եւ եթէ Հայր կոչիցէք
զայն , որ առանց ակնառուե դատի ըստ
իւրաքանչիւր գործոց , ապա երկիւղիւ
զձերոցն պանդխտուե ժամանակս գնաց-
18 ջի՛ք : Գ՛իտասջի՛ք , զի ո՛չ ապականացու
արծաթեղինօք՝ և ոսկեղինօքն փրկեցա-
րուք ՚ի ձերոց ունայնուե՝ հայրենատուր
19 գնացիցն . Այլ պատուական արեամբն
քո՛ք , իբրև անբիծ և անարատ գառին :
20 Ո՛ր յառաջ ծանօթն էր՝ նախ ՚ք զիսկզ-
բանէ աշխարհի . և երևեցաւ ՚ի վախ-
21 ճան ժամանակաց վասն ձեր . Ո՛րք նո-
վաւ հաւատացիք յ՚ած՝ որ յարոյց զնա
՚ի մեռելոց , և ետ նմա փառս . զի հա-
22 ւատքն ձեր և յոյս իցեն յ՚ած : Ո՛ան-
ձինս ձեր սրբել հնազանդութի՛ճ ճշմար-
տութեն , յեղբայրսիրութե առանց
կեղծաւորութե , ՚ի սուրբ սրտէ սիրել
23 սերտիւ զմիմեանս* : Ո՛նեալք վերստին

---

*՚Ի ձեռին . Ո՛անձինս ձեր սրբել հնա-
զանդութի՛ ճշմարտութեն՝ հոգւով , յեղ-

ուչ յապականեսցէ սերմանէն . այլ յա-
նապականացուէն՝ կենդանի և մշտնջե-
նական բանիւն Աստուծոյ : Վասն զի ամ մար- 24
մին իբրև զխոտ է . և ամ փառք մար-
դոյ իբրև զծաղիկ խոտոյ . խոտն ցամա-
քեցաւ՝ և ծաղիկն թօթափեցաւ : Եւ 25
բան տեն միայ յաւիտեան , այսինքն է
բանն՝ որ ի ձեզ աւետարանեցաւ :

ԿԱ·Ի :

Ի բաց թօթափել այսուհետև զամ 1
չարութի՝ և զամ նենգութի՝ և
զկեղծաւորութիս , և զնախանձ , և զամ
չարախօսութի . Իբրև զարդի ծնեալ 2
մանկունս խօսունս և անխարդախ կա-
թինն փափագիցէք* . զի նովաւ աճիցէք
ի փրկութի : Եթէ ճաշակիցէք՝ զի 3
քաղցր է Տէր : Առ որ մատուցեալ էք 4
ի վէմն կենդանի , որ թէպէտ ի մարդ-
կանէ անարգեալ . այլ առ ի Հայ
ընտրեալ և պատուական է . Եւ դուք 5
իբրև զվէմս կենդանիս շինիք տաճար
հոգևոր յանարատ քահանայութի մա-
տուցանել զհոգևորն պատարագս՝ հա-

բայրսիրութեն առանց կեղծաւորուե , ի
սուրբ սրտէ սիրեցէք սերտիւ զմիմեանս :
*Ի Յոյնն . Իբրև զարդի ծնեալ ման-
կունս՝ խօսուն և անխարդախ կաթինն փա-
փագիցէք :

6 ճոյս այ , ՚ի ձեռն յիսի քրիստի ։ Վասն
կայ իսկ ՚ի գրի · թէ Ահաւասիկ դնեմ
՚ի սիոնի վէմ ընտիր՝ գլուխ անկեան
պատուական , և որ ՚ի նա հաւատացէ՝
7 մի՛ ամաչեսցէ ։ Ձեզ այսուհետև հա-
ւատացելոց է վէմ պատուական · իսկ
անհաւատիցն վէմ զոր անարգեցին շի-
8 նողքն , նա եղև գլուխ անկեան · Եւ
վէմ գլորման և վէմ գայթակղութեան ,
որ գայթակղին ապստամբեալք ՚ի բա-
9 նէն՝ յոր և եդանն ։ Այլ դուք ազգ
էք ընտիր , թագաւորութիւն , քա-
հանայութիւն · ազգ սուրբ , ժողովուրդ
սեպհական · ոչ զի զձեր առաքինու-
թիւս նուիրիցիք այնմ* , որ զձեզ ՚ի
խաւարէն կոչեաց յիւր սքանչելի լոյսն ։
10 Որք երբեմն չժողովուրդ՝ բայց արդ ժո-
ղովուրդ այ · որք չողորմեալք՝ այժմ ո-
11 ղորմութիւն գտիք ։ Սիրելիք՝ աղաչեմ
իբրև զպանդուխտս և զնժդեհս ՚ի բաց
մերժել ՚ի մարմնաւոր ցանկութեանցն , որ
12 զինուորին ընդդէմ ոգւոց · Վարս
ձեր ՚ի մէջ հեթանոսաց պարկեշտս
ցուցանել · զի որով բամբասիցեն զձեզ
իբրև զչարագործս՝ ՚ի բարուդ գործոցն
ձերոց դիտեալ՝ փառաւորեսցեն զաստ
13 ծուածն այցելութեան , Նազանդ լե-

---

*՚Ի Յոյնն · Ոչ զի զնորին առաքինութիս ցուցանիցէք ։

բուք ամ մարդկեղէն ստեղծուածոյ վ-
տն . եթէ թագաւորի՝ իբրև առաւել
ումեք . Եթէ դատաւորաց՝ իբրև ՚ի 14
նմանէ առաքելոց ՚ի վճէժխնդրուի չա-
յսագործաց՝ և ՚ի գովուի բարեգործացն :
Ո՞ւ այսպէս են կամք այ . բարեգոր- 15
ծացն պապանձեցուցանել զանզգամ
մարդոյ զանգիտուի : Իբրև զազատս 16
լինել՝ և մի՛ իբրև պատրուակ չարու-
ունել զազատուին . այլ իբրև այ ծա-
ռայք : Ո՞ամենեսեան պատուեցէ՛ք . 17
զեղբայրսիրուի սիրեցէ՛ք . յայ երկե-
րո՛ւք . զթագաւորս պատուեցէ՛ք :
Ո՞ստայք ենազանդ լինել յամի երկիւ- 18
ղիւ տերանց , ոչ միայն բարեբարացն
և հեզոց՝ այլ և կամակորացն : Ո՞ւ 19
այս շնորհք յայ են , եթէ բարուք ինչ
մտօք տանիցի զո՛ վշտաց յանիրաւի* :
Ո՞անդի զի՞նչ ելախտիք իցեն , եթէ 20
յորժամ մեղանչիցէ՛ք՝ տանջիցիք՝ և համ-
բերիցէ՛ք . այլ եթէ զբարիս գործիցէ՛ք
չարչարիցիք՝ և համբերիցէ՛ք , այն շը-
նորհք յայ են : Ո՞անդի ՚ի զոյն իսկ 21
կոչեցարուք . զի և քա՛ վ՚ա ձեր մեռաւ ,
և ձեզ եթող օրինակ՝ զի զհետ երթայ-
ցէ՛ք հետոց նո՛ր . Ո՛ր ոչն արար մեղս , և 22

---

*՚Ի Ձեռնն . Ո՞ւ այս շնորհք են , եթէ զո
առ աձ խղճիւ մտաց տանիցի վշտաց՝ յա-
նիրաւի :

23 ոչ գտաւ նենգութի՛ւն ի բերան նր. Որ
բամբասեալ՝ և ոչ փոխարէն բամբասէր.
չարչարեալ՝ և ոչ պահէր սպառնալիս.
բայց իրաւամբք մատնիւր դատաւորին*.
24 Որ զմեր մեղս իւրով մարմնովն վերա-
ցոյց ի խաչափայտն. զի լինցուք զեր-
ծեալք ի մեղաց անտի, և իցեմք արդա-
րութեն կենակիցք. որոյ վիրօքն բժշկե-
25 ցայք: Անդր էիք իբրև զոչխարս
մոլորեալս. այլ այժմ դարձարուք առ
հովիւն և տեսուչ՝ ոգւոց ձերոց:

ԳԼ · Դ ·

1 Սոյնպէս և կանայք ենազանդ լինել
արանց իւրեանց. զի եթէ իցեն նոքա
ապստամբք ի բանէ անտի յաղագս կա-
նանց գնացից, և առանց բանին իսկ
2 շահեսցին, Նկտել երկիւղիւ զձեր
3 պարկեշտ գնացս: Որոց լինիցի՛ ո՛չ
արտաքուստ հիւսիւք և ոսկեհուռ ծա-
մակալօք՝ կամ պաճուճեալ զգեստուք
4 զարդ. Այլ ծածուկ սրտին մարդն,
անեղծութիւք հեզութեն և հանդարտուե
հոգւոյն, որ է առաջի Աստուծոյ բազմապա-
5 տիկ: Անդր այսպէս երբեմն և կա-
նայք՝† որ յուսացեալ էին յԱստ՝ զար-

---

*՝Ի Յոյնն. Նայց մատնիւր իրաւամբք դատողին:

†՝Ի Յոյնն. Սուրբ կանայք:

դարէին զանձինս ՚ի ազանդել իւրեանց
արանց : Այլ և սառա՝ զի ՚ի ազանդ էր 6
աբրահամու , և տէր իւր կոչէր զնա .
որոյ եղերուք դուք որդիք · բարեգործք
էին , և ո՛չ կասկածէին՝ և ո՛չ ՚ի միոջէ
ինչ երկիւղէ : Այնպէս և արք իմաս- 7
տուք բնակեսցեն ընդ նա . իբրև տկար
անօթոյ առնիցեն պատիւ կանանց՝ և
իբրև ժառանգակցաց շնորհացն կենաց .
զի մի՛ խափան լինիցին աղօթիցն ձերոց :
Եւ գլուխ ամենայնի · զի համամիտք ի- 8
ջէք՝ համակարիք՝ եղբայրասէրք՝ ող-
նուագութիք՝ խոնարհք : Այ՛ի չար փոխա- 9
նակ չարի հատուցանել , կա՛մ բամբասանս
ընդ բամբասանաց · այլ զսորին հակառակն
օրհնել , զի յայս իսկ կոչեցարուք՝ զի
զօրինուի ժառանգիցէք : Որ ի որ կա- 10
միցի զկեանս սիրել՝ և տեսանել զա-
ւուրս բարութիե՝ լեզուսցէ՛ զչեզու իւր
՚ի չարուէ , և զշրթունս իւր ՚ի չխօ-
սելոյ զնենգուի : Խոտորեսցի՛ ՚ի չարէ , 11
և արասցէ՛ զբարի · խնդրեսցէ՛ զխաղա-
ղուի , և երթիցէ՛ զհետ նր : Որ ի աչք 12
տեն ՚ի վերայ արդարոց , և ականջք նր
յաղօթս նց · երեսք տեն ՚ի վերայ չարա-
գործաց : Եւ ո՞ իցէ որ չարչարիցէ 13
զձեզ , եթէ դուք բարուցն նախան-
ձաւոր լինիցիք : Այլ թէ և չարչարի- 14
ցիք ևս յաղագս արդարութե , երանելի
էք · բայց յերկիւղէ նց մի՛ երկնչիցիք

15 և մի՛ խռովեսչիք: Այլ զՔրիստոս զնոյն
զբա՝ սուրբ առնիջի՛ք ՚ի սիրտս ձեր:
Պատրաստ իցէք տալ պատասխանի ամ-
որ խնդրիցէ զբանն, որ է վ՚ս յուսոյն
16 ձերոյ: Այլ հեզութ՚ս և երկիւղիւ ու-
նիցիք բարս քաղցունս. զի որով չարա-
խօսիցեն զձէնջ՝ յամօթ լիցին՝ որք
բամբասեն զձեր բարուք գնացս ՚ի քս:
17 Ո՚ի լաւ է բարեգործաց, եթէ կամիցին
ըստ այ կամացն* չարչարիլ՝ քան չարա-
18 գործացն. Ո՚ի և քս միանգամ՝ վ՚ս մե-
ղաց ՚ի վերայ ձեր մեռաւ, արդարն ՚ի
վ՚ս անարդարոց. զի զձեզ մերձեցուս-
ցէ առ ած. թէպէտ և մեռաւ մարմնով,
19 այլ կենդանի է Հոգւով: Որով և
ոգւոցն՝ որ էին ՚ի բանտին†, երթեալ
20 քարոզեաց՝ Երբեմն ապստամբելոցն,
յորժամ՝ ներէր նց այ երկայնմտութ՚ն
յաւուրս Նոյի՝ յորս տապանն կազմէր.
յորս նուազունք՝ այսինքն ոգիք իբրև
21 ութ ապրեցան ՚ի ջրոցն: Որ և զձեզ‖
ըն նմին օրինակի կեցուսցէ մկրտութ՚ն.
ոչ զմարմնոյ աղտն ՚ի բաց ընկենլով՝
այլ զբարուք մտացն Հանդէս առ ած ՚ի
22 ձեռն յարուներն Յսի քսի. Որ է ընդ աջ-

---

*՚ի Յոյնն. Եթէ կամիցին կամքն այ:
†՚ի Յոյնն. Որով և ոգւոցն որ ՚ի բան-
տին:
‖՚ի Յոյնն. Որ և զմեզ:

մէ այ երթեալ յերկինս, ՚ի ընդունել նմա հրեշտակաց և իշխանաւեց և զօրուեց:

ԳԼՈՒԽ Գ:

Ա Ա՛ի չարչարիլն մարմնով վ՚ա մեր, 1
և դուք ՚ի նոյն միտս վառեցարուք.
զի որ չարչարի մարմնով՝ դադարէ ՚ի
մեղաց: Ո՛չ մի՛ ևս ըստ մարդկան ցան- 2
կուեց՝ այլ ըստ կամացն աւյ կեցցէ զայլ
ևս ժամանակն: Ա՛նպէս բաւական է 3
անցեալ ժամանակն լինելոյ կամացն* հե-
թանոսաց, որք գնային գիշութիւք՝ ցան-
կութիւք՝ գինէհարութիւք՝ անառակութիւք՝
արբեցութիւք՝ անօրէն կռապաշտութիւք:
Ա՛րուք օտարացեալք՝ ոչ ընդ ձեզ վարին. 4
՚ի նոյն անկարգուե զեղխութի, և հայ-
հոյեն†: Ա՛ր տայցեն պատասխանի այնմ՝, 5
որ ՚ի պատրաստին ունի դատել զկեն-
դանիս և զմեռեալս: Ո՛վ ՚ի սոյն իսկ և 6
մեռելոց խոստացեալ է‖, զի դատեսցին
ըստ մարդկան մարմնով՝ և կենդանի լինի-
ցին ըստ աւյ հոգւով: Ա՛մենեցուն վախճան 7

---

*՚Ի Յոյնն. Ա՛ռնել զկամս:

†՚Ի Յոյնն. Ա՛րուք օտարացեալք՝ ոչ վարելովին ձեր ընդ նա ՚ի նոյն անկարգուե զեղխուի, հայհոյեն:

‖՚Ի Յոյնն. Ո՛վ ՚ի սոյն իսկ և մեռելոց աւետարանն քարոզեցաւ:

մերձեալ է . զգաստացարուք այսու-
հետև՝ և լերուք զուարթունք յաղօթս :
8 Այսքան զամ՝ սէր սեռտ ունել ընդ
միմեանս . զի սէր ծածկէ զբազմուի մե-
9 ղաց : Ողտարասէրք լինել ը միմեանս
10 առանց տրտնջելոյ : Իւրաքանչիւր ոք
որպ և ընկալաւ շնորհս ինչ՝ ի միմեանս
զնոյն մատակարարել , իբրև զբարուդք
հազարապետս պէսպէս շնորհացն ապ :
11 Եթէ ոք խօսեսցի՝ իբրև զայ պատգամս .
եթէ ոք մատակարարիցէ իբրև ի զօ-
րուէ՝ զոր շնորհէ աճ . զի յամի փա-
ռաւորեսցի աճ ի ձեռն յսի քսի , ո-
րում փառք և զօրուխի յաւիտեանս .
12 ամէն : Սիրելիք՝ մի՝ օտարոտի համա-
րել զեռանդն ինչ՝ որ ի փորձուի ձեզ
լինիցի , որպէս թէ օտար ինչ իրք ձեզ
13 դիպիցին : Ապ իբրև հաղորդեալք
քսի չարչարանացն՝ ուրախ լինիջիք , զի
և ի յայտնուե փառաց նր ցնծացեալք
14 բերկրեսջիք : Ապ եթէ նախատիցիք
ևս վ անուանն քսի , երանելի էք . զի
փառացն՝ և զօրուե անուն , և այ հոգին
15 ի վր ձեր հանգուցեալ է : Ա՛ր ոք ի
ձէնջ չարչարեսցի իբրև զսպանող , կմ
իբրև զգող , կամ իբրև զչարագործ ,
16 կամ իբրև զօտարատեսուչ : Ապա և-
թէ իբրև զքրիստոնեայ՝ մի՛ ամաչեսցէ ,
այլ փառաւոր առնիցէ զած անուամբս

այսուիկ : Ո՛վ ժամանակ է սկիզբն լի- 17
նելոյ դատաստանին ի տանէն Այ . զի
եթէ նախ ի մէնջ , իսկ զի՞նչ կատա-
րած այնոցիկ իցէ՝ որ ոչ հաւանեցան Այ
աւետարանին : Եւ եթէ արդարն հա- 18
զիւ կեցցէ , իսկ ամբարիշտն և մեղաւորն
ո՞ւր գտանիցի . ոյզ զի որ չարչարիցին 19
ըստ Այ կամացն , հաւատարիմ հաստ-
չին աւանդեսցեն զհոգիս բա-
րերարութիք :

ԳԼ . Ե :

Ո՛վ երիցունս այսուհետև աղաչեմ՝ 1
ես՝ իբրև երիցակից՝ և վկայ չարչարա-
նացն քրի , որ և հանդերձեալ փա-
ռացն յայտնելոց հաղորդ . Հրաժեցէ՛ք՝ 2
որ ի ձեզ հօտդ է Այ . վերակացու լի-
նել՝ ոչ՛ իբրև ակամայ՝ այլ կամաւ ըս
Այ . ոչ՛ զշահաքաղութիք , այլ յօժարութիք .
Ո՛չ՛ իբրև տիրելով վիճակացն , այլ 3
լինել օրինակ հօտին : Ո՛վ յերևել 4
հովուապետին՝ ընդունիցիք զանթառամ
փառացն պսակ : Նոյնպէս և երիտա- 5
սարդք ենթադրեալ լերուք ծերոց : Հմե-
նեքեան ընդ միմեանս զխոնարհութի
ունիցի՛ք . զի Ած ամբարտաւանից հա-
կառակ կայ , տայ շնորհս խոնարհաց :
Խոնարհեցարուք ընդ հօր ձեռամբն 6
Այ . զի զձեզ բարձրացուսցէ ի ժա-
մանակի : Հ՛ամ՛ հոգս ձեր ընկեցէ՛ք ի 7

նա , զի նա է՝ որ հոգայ վասն ձեր :
8 Արթուն լերուք՝ հսկեցէ՛ք , զի ոսոխն
ձեր սատանայ իբրև զառիւծ գոչէ , շրջի
9 և խընդրէ՝ թէ զո՛ կլանիցէ : Որում ՚ի
դիմի հարկանիցիք հաստատեալք հա-
ւատովք · գիտասջի՛ք զնոյն անցս չար-
չարանաց եղբայրութե ձերոյ՝ յաշ-
10 խարհի յանձինս կատարել : Եւ ած
ամենայն շնորհաց՝ որ կոչեաց զձեզ
յիւր ՚ի յաւիտենական փառսն քո՛իւ
յ՚իւ , որում փոքր մի եղերուք չարչա-
րակիք , նա կազդուրեցուսցէ՝* կարո-
11 ղացուսցէ հաստահիմն արասցէ : Նմա
իշխանութի՛ն և փառք յաւիտեանս . ա-
12 մէն : ՚Ի ձեռն սիղուխանոսի հաւատա-
րիմ եղբօր , որպէս կարծեմ՝ փոքր ՚ի
շատէ գրեցի առ ձեզ մխիթարել , և ՚ի
վե՛ր սորին վկայել · զի և այս ճշմարիտ
շնորհք ա՛յ են՝ յոր հաստատեալ կայ-
13 ցէք : Ողջոյն տայ ձեզ՝ որ ՚ի բաբելոն
ընտրելակից եկեղեցին է . և մարկոս որ-
14 դի իմ : Ողջո՛յն տայք միմեանց ՚ի
համբոյր սրբութե : Խաղաղութի՛ւն
ձեզ ամենեսին , որ էք ՚ի քո՛ յ՚ .
ամէն :

՚Ի Յոյնն . Յետ փոքր մի չարչարեալ գոլոյ , նա կազդուրեցուսցէ զձեզ՝ :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵՑԻ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԸՆԴՀԱՆՐԱԼԻՑ
ԵՐԿՈՒՐԴ

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն։

ՀԱՏԱԿՈՆ պետրոս ծառայ և առաքեալ յի՛սի քի՛սի, որոց հանգիտապատիւ մեզ հասեալ հաւատով յարդարութի՛ւն այ մերոյ և փրկչին յի՛սի քի՛սի։ 1
Շ՚նորհք ը՛ձեզ՝ և խաղաղութի՛ւն բազմասցի գիտութե՛ն այ՝ և յի՛սի քի՛սի տե՛ր մերոյ։ 2
Որպէս ամ՛ ինչ մեզ՝ իւրոյ աժ՛եղէն զօրութե՛ն աւ՚ի կեանս և յաժ՛պաշտութի՛ւն շնորհեալ. ՚ի ձեռն գիտութե՛ն այնոքիկ, որ կոչեացն զմեզ յիւր ՚ի փառսն և ՚ի վայելչութի՛ւն։ 3
Որով մեծամեծքն և պատուականա՛ւետիք պարգեւեալ են մեզ. զի նոքի՛մք աժ՛եղէն բնութե՛ն լինիցի՛մք հաղորդա- 4

կից ք · փախուցելք ՚ի ցանկութենց աշ-
5 խարհիս և յապականութենց : Եւ ամին
այսմիկ զամ փոյթ ՚ի մէջ առեալ՝ ձե-
ռով հաւատովքն մատակարարեսջի՛ք
զառաքինուի , և առաքինուքն զգիտութի .
6 Եւ գիտուքն զժուժկալուի , և ժուժ-
կալուքն զհամբերութի , և համբերու-
7 թիքն զածապաշտութի . Եւ ածապաշ-
տութիքն զեղբայրսիրութի , և եղբայր-
8 սիրուքն զսէր : Այսոսիկ ձեր յան-
ձին կալեալ՝ և ՚ի սոյն յաճախեալ , ո՛չ
դատարկս և անպտուղս զձեզ հաստա-
տիցեն ՚ի ճն մերոյ յն քի գիտութին :
9 Իսկ որ ոչն ինչն սոքա մերձ , կոյր է և
զաչացու . ՚ի մոռացօնս դարձուցեալ
զսրբութի առաջնոց իւրոյն յանցա-
10 նաց : Վասն որոյ ե՛ղբարք՝ առաւել
փութասջի՛ք՝ զի բարեացն գործովք
հաստատուն զձեր կոչումն և զընտրութի
պահիցէք : Այս արարեալ՝ ո՛չ եր-
11 բէք յանցանիցէք : Ո՛վ այսպէս առա-
տապէս շնորհեսցի ձեզ մուտ ՚ի յա-
ւիտենական արքայութի ճն մերոյ և փրկ-
12 չին յն քի : Ուրով պատրաստիցեմ
միշտ ձեզ յիշեցուցանել վ՚ս սոցին՝ ա-
ռաւել և գիտակացն և հաստատելոցն
13 եկեալ հասեալ ճշմարտութենն : Ա՚ան-
զի իրաւունս համարիմ մինչդեռ եմ ՚ի
մարմնի աստ՝ զարթուցանել զձեզ յի-

շատակօք : Վ֊իտեմ թէ վաղվաղակի 14
է լինելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս .
որպէս և Տէր մեր յ֊Ս֊ քս եցոյց ինձ : Եւ 15
փութամ ճեպիմ միշտ զձեզ յորդո֊
րել . զի և յետ իմոյ ելանելոյ յաշխար֊
հէս՝ առնիցէք զյիշատակս այսոցիկ :
Վ֊անգի ո՛չ եթէ պատուճել ինչ առաս֊ 16
պելաց ջհետ երթեալ ցուցաք ձեզ զՏն
մերոյ յ֊Ի֊ քի֊ զզօրութիւնն և զգալուստն .
այլ մեզէն եղեալ ականատեսք նորա մե֊
ծութեան : Վ֊անգի առեալ յ֊Ս֊ յհ֊ 17
րէ զփառս և զպատիւ , եկեալ յայնպիսի
բարբառոյ՝ ՚ի մեծվայլչութենէ փառաց
անտի . եթէ Վ֊ա՛ է որդի իմ սիրելի՝ ըն
որ ես հաճեցայ : Եւ զայս բարբառ 18
մեք իսկ լուաք եկեալ յերկնից՝ որ ըն
նմա իսկ էաք ՚ի ՟ր լերինն : Եւ ու֊ 19
նիմք հաստատագոյն զբանն մարգա֊
րէական , որում եթէ անսայցէք՝ բար֊
ւոք առնէք . իբրև ճրագի՝ որ տայցէ
լոյս ՚ի խաւարչտին տեղւոջ , մինչև
տիւն լուսաւորեսցէ , և արուսեակն
ծագեսցէ ՚ի սիրտս ձեր : Այց նախ 20
այսմ գիտակ լինիջի՛ք . զի ամ մարգա֊
րէութիւն իւրոց գրոց լուծումն ո՛չ ունի :
Վ֊անգի ո՛չ եթէ ըստ կամաց մարդկան 21
տուաւ մարգարէութիւն երբէք , այլ ՚ի
Հոգւոյն սրբոյ կրեալք՝ խօսեցան մարդիկ
Յ֊Ս֊ :

ԳԼ · Ա ։

1 Լինէին և սուտ մարգարէք ՚ի ժողո-
վըրդեանն՝ ոպ և այժմ ՚ի ձեզ լի-
նիցին սուտ վարդապետք · որք սպրդել
մուծանեն հերձուածս կորստեան , և
զըրս տրն գնեաց զնա ուրացեալ՝ ածեն
՚ի վը անձանց զարագահասն կորուստ ։
2 Եւ բազումք անկեալ երթիցեն զհետ
նց անառակուեցն · վասն որոյ ճշմար-
3 տուեն ճանապարհ հայհոյիցի ։ Եւ
ագահութբ մտացածին բանիւք առնի-
ցեն զձեզ վտարանդի* · որոց դատաս-
տանն ՚ի բնէ ոչ դատարկանայ , և կո-
4 րուստն նց ոչ նիրհեսցէ ։ Օ՚ի եթէ ՚ի
հրեշտակսն յանցուցեալս ած ոչ խնա-
յեաց , այլ խաւարին կապանօք արկեալ
՚ի տարտարոսն՝ ետ պահել ՚ի դատաս-
5 տան ։ Եւ ոչ ՚ի սկզբանն աշխարհի
խնայեաց · բայց զուԹերորդն զնոյ՝
զարդարուեն քարոզ պահեաց ՚ի ջըր-
հեղեղէ աշխարհի՝ ամբարշտելոցն ա-
6 ծեալ † ։ Եւ զքաղաքս սողոմացւոցն և

---

*՚Ի Յոյնն . Եւ ագահութբ մտացածին բանիւք ՚ի վաճառ արկցեն զձեզ ։

†՚Ի Յոյնն . Օ՚արդարուեն քարոզ պահեաց , ածեալ զջրհեղեղն ամբարշտելոցն աշխարհի ։

գումրացւոց դարձուցեալ յաճիւն՝ դա-
տեցաւ, օրինակ առ յապա ամբարշտե-
լոցն կացուցանէր: Եւ զարդարն ըզ- 7
ղովտ ձանձրացեալ յանկարգ գիջուեն
գնացից փրկեաց. Վ՚անզի ականատես 8
և ականջալուր արդարն բնակեալ՝ ի
մէջ նոցա, օր ըստ օրէ զնւր սուրբ ոգիսն
նց անօրէնն գնացիւքն տանջէր: Գիտէ 9
տր զաճապաշտս փրկել՝ ի փորձութէ,
և զանիրաւս պահել՝ ի տանջանս ա-
ւուրն դատաստանի. Ա՚անաւանդ՝ որ 10
զհետ մարմնոյ պղծալից ցանկութեց իցեն
երթեալ. արհամարհողք տէրութեն,
ժպիրհք, յանդրգունք, չզանգիտեն
զփառսն հայհոյել: Ուր հրեշտակք 11
զօրութէք և կարողութէք քան զնս մեծա-
մեծք՝ չածեն զնոքօք՝ ի տնէ զհայհո-
յուեն դատաստան: Ա՚յլ սոքա իբրև 12
զանխօս անասունս՝ ըստ բնածին բարուցն
յեղծումն և յապականուի, որոց չենն
գիտակ՝ հայհոյեն յապականութէ իւ-
րեանց՝ և ապականեսցին՝ Տանջեալք՝ ի 13
վարձուց անիրաւուե. որ ցանկուի
զաւուրն փափկութէ համարին. բծկանք
ապատաւորք՝ փափկացեալք՝ ի պատիրս
իւրեանց. լեալ ձեզ խրախճանակիցք:
Ա՚չս ունին հանդոյնս պոռնկաց՝ անդա- 14
դարս՝ ի մեղաց, պատրեն զանձինս յող-
ղողից. որ ունին սիրտ հարեալ զա-

15 գահուէ , մանկունք անիծից : Ձողեալ
զուղղորդ ճանապարհն՝ մոլորեցան . զհետ
երթեալ ճանապարհին բաղաամայ բէով-
րեան՝ զվարձս անիրաւուէ սիրեցին :
16 Որ կշտամբանս իւրոյ անօրէնուէն
ստացաւ զէշն անխօսուն . մարդկեղէն
բարբառովն բարբառեալ՝ արգել զմար-
17 գարէին զանօրէնութիւն : Ա՛յսպիսիքն
են աղբիւրք անջրդիք՝ և մէգք վարեալք
՚ի մրրկէ . որոց աղջամուղջք խաւարին
18 յաւիտեան պահեալ կան : Ա՛նզի
մեծաբանս անոտեաց բարբառեալ պատ-
րեն գիջուԹիւք ցանկուԹիւք մարմնոյ
զայնոսիկ՝ որ ստոյգն փախչեցին յայն-
19 ցանէ՝ որ ՚ի մոլորուէն շրջիցին : Ա՛նց
ազատուԹի խոստանան , և ինքեանք ա-
պականուէն ծառայք են . զի որով իւիք
20 յաղԹիցի ոք , նորին և ծառայ է : Ա՛յ
եԹէ փախուցեալք ՚ի պղծուԹենէ աշ-
խարհի գիտուիւք տն մերոյ և փրկչին յի-
քսի , և դարձեալ ընդ նոյնս շաղեալք
պատիցին՝ եղև նց վախճանն չար քան
21 զառաջինն : Ա՛յ լաւ էր նց՝ եԹէ ընաւ
իսկ չէ՛ր ծանուցեալ զարդարուԹեն
ճանապարհ . քանզի ծանեան՝ և յետս
կացին ՚ի նը պատուիրանէն՝ որ նոցա
22 աւանդեցաւ : Եկեալ ՚ի դէպ նց ճըշ-
մարիտ առակին զգօնուէ , եԹէ Շ՛ուն
դառնայ անդրէն ՚ի վսեմած իւր , և խոզ
լուացեալ՝ ընդ տիղմ Թաւալեալ

ԳԼ. Գ։

Ո՞վ այս ձեզ սիրելիք՝ երկրորդ թուղթ 1
գրեմ . որով զարթուցից ՚ի յիշատակ զհաստատուն միտս ձեր . Յիշել 2
զյառաջագոյն ասացեալ պատգամն ՚ի սրբոց մարգարէից և յառաքելոցն ձերոց զպատուէրս տեառն և փրկչին : Նայց զայս նախ 3
գիտասջիք , զի յաւուրս յետինս եկեսցեն արհամարհողք՝ այպանողք , որ
ըստ իւրեանց ցանկութեց գնայցեն : Եւ 4
ասիցեն՝ Ո՞ւր են աւետիք գալստեան նր . զի յորմէ հետէ հարքն ննջեցին՝ ամենայն
ինչ նոյնպէս կայ ճնայ խակզբանէ արարածոց : Եւ զայն մոռացեալ լինէ նոցա՝ 5
որ զայսն կամին . եթէ երկինք եղեն ՚ի սկզբանէ՝ և երկիր ՚ի ջրոց , և ջուրք
հաստատեալ կան բանիւն աւ . Ո՞վասն 6
որոյ երբեմն աշխարհ ջրհեղեղաւ ապականեալ՝ կորեաւ : Եւ այժմ երկինք 7
և երկիր նովին բանիւ գանձեալ են .
հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի՝ և
կորստեան ամբարիշտ մարդկան : Եւ 8
այս ևս մի՛ լինի ՚ի ձէնջ ծածկեալ սիրելիք , զի մի օր տեն իբրև զհազար ամ
է , և հազար ամ իբրև զմի օր : Ո՛չ 9
յամեցուսցէ տէր զաւետիսն՝ որպէս ոմանք յամր համարին , այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ . քանզի ո՛չ կամի՝ և

թէ ոք կորիցէ , այլ զամենեցուն հասա-
10 նել յապաշխարութիւն : Այլ եկեսցէ
օր տէն իբրև զգող . յորում երկինք
տագնապաւ անցցեն , և բնութիւնք հրով
կիզեալ լուծցին , և երկիր՝ և որ ՚ի նմա
11 գործք գտանիցին : Եւ ՚ի լուծանել
այսպէս այսր ամի , որպիսի ինչ պարտ
իցէ ձեզ գտանել . այլ սուրբ և աճա-
12 պարշտ կարգաւ՝ ակնուանել , Եւ փու-
թալ հասանել գալստեան աւուրն տէն .
յորում երկինք հրայրեացք լուծանի-
ցին , և բնութիւնք հրդեհեալ հալիցին :
13 Այլ նորոյ երկնից՝ և նորոյ երկրի ըստ ա-
ւետեացն հայեցեալ սպասիցեմք , յորս
14 արդարութիւն բնակէ : Վասն որոյ սի-
րելիք՝ այսոցիկ սպասեալ , փոյթ յանձին
ունիջի՛ք անբիծք և անարատք գտանել
15 նմա ՚ի խաղաղութի . Եւ զտէն երկայնմը-
տութիւն՝ փրկութի համարիջի՛ք : Որ
օրինակ և սիրելի եղբայրն մեր պօղոս՝ ըստ
շնորհելոյ իմաստութենն նմա գրեաց
16 ձեզ . Որպէս և յամ իսկ թուղթսն խօսի
վասն այսոցիկ . յորս գտանի ինչ ինչ
դժուարիմաց , զոր անուսմունքն և
յողդողդքն կամակորեն . որպէս և զա-
մենայն իսկ գիրս առ իւրեանց անձանցն
17 կորուստ : Դուք այսուհետև սիրելիք՝
իբրև զկանխագէտս զգուշասջիք , զի մի՛
անառակ մոլորութենն զգածեալք՝ ան-

կանխեալք յաստեաց հաստատութենէ : Ա. 18
Ճեղէք շնորհօք և գիտութեան տէրոյ և
փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի : Նմա փառք և
այժմ և յօրն յաւիտենից .
Ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵՑԻՑ ՅՈՎՀԱՆՆԱՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼ. Ա։

1 ՈՐ էրն իսզբանէ, զորմէ լուաքն՝ ո-
րում ականատեսն իսկ եղեաք. ընդ
որ հայեցաքն, և ձեռք մեր շօշափեցին
2 ՚ի վերայ բանին կենաց։ Եւ կեանքն
յայտնեցան, և տեսաք և վկայեմք և
պատմեմք ձեզ զյաւիտենական կենացն,
3 որ էր առ հօր՝ և երևեցաւ մեզ։ Զոր
տեսաքն և լուաք՝ պատմեմք և ձեզ, զի
և դուք հաղորդութի՛ ունիցիք ընդ մեզ. և
մեր հաղորդութիւնն իցէ ընդ հօր՝ և ընդ որդ-
4 ւոյ իւրում Յիսի քրիստի։ Եւ զայս գրեմք
ձեզ, զի ձեր ուրախութի՛ն կատարեալ
5 լիցի։ Եւ այս են աւետիքն՝ զոր լուաք
առ՚ի նմանէ՝ և պատմեմք ձեզ. զի Աս

լոյս է, և խաւար՝ ի նմա չի՛ք՝ և ոչ մի:
Եթէ ասիցեմք եթէ հաղորդուի ունիմք 6
ընդ նմա՝ և ի խաւարի շրջիցիմք, ստեմք՝
և ոչ առնեմք զճշմարտուին: Իսկ ե- 7
թէ ընդ լոյս գնայցեմք՝ ոպէս և նա ի
լոյս է, հաղորդութիւն ունիմք ընդ մի-
մեանս. և արիւնն յիսուի որդւոյ նո՛ր
սրբէ զմեզ յամէ մեղաց: Եթէ ասի- 8
ցեմք՝ եթէ մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք,
զանձինս խաբեմք. և ճշմարտուի՛ ի մեզ
ոչ գոյ: Ապա եթէ խոստովան լինի- 9
ցիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա՝ և
արդար առ ի թողուլ զմեղս մեր, և
սրբել զմեզ յամէ անիրաւութենէ: Եւ 10
եթէ ասիցեմք՝ եթէ ոչ մեղաք, սուտ
առնեմք զնա. և բան նորա ոչ է ի մեզ:

ԳԼՈՒԽ Բ:

Որդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի՛ 1
մեղիցէք. և եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք
բարեխօս առ հա՛ր զյիսուքրիստոս զարդարն և
զանարատ: Եւ նա է քաւութիւն մեղաց 2
մերոց. և ոչ եթէ մերոցն միայն՝ այլև
համայն աշխարհի: Եւ յայսմիկ գիտեմք՝ 3
եթէ ծանեաք զնա, եթէ զպատուիրանս
նո՛ր պահիցեմք: Որ ասիցէ՝ եթէ ծա- 4
նեայ զնա, և զպատուիրանս նո՛ր ոչ պա-
հիցէ, սուտ է՝ և ճշմարտութի՛ ի նմա
ոչ գոյ: Իսկ որ պահիցէ զբան նորա, 5

արդարև ՚ի նմա կատարեալ է սէրն ՚ի նմա. այսուհետև ճանաչեմք եթէ ՚ի նմա եմք:
6 Որ ասիցէ ՚ի նմա բնակել, այնպէս պարտի գնալ՝ որպէս և նայն գնաց:
7 Սի՛րելիք՝ ո՛չ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ ձեզ, այլ զհին պատուիրանն՝ զոր ՚ի սկզբանէ ունէիք. և հին պատուիրան՝ բանն է զոր լուարուք:
8 Դարձեալ նոր պատուիրան գրեմ ձեզ՝ որ է ճշմարտիւ ՚ի նմա և ՚ի ձեզ. զի խաւարն անցանէ, և լոյսն ճշմարիտ
9 արդէն իսկ երևի: Որ ասէ եթէ ՚ի լոյսն իցէ՝ և զեղբայր իւր ատիցէ, սուտ
10 է՝ և ՚ի խաւարի է տակաւին: Որ սիրէ զեղբայր իւր, ՚ի լոյս բնակէ՝ և գայթակղութիւն ՚ի նմա չի՛ք:
11 Իսկ որ ատեայ զեղբայր իւր՝ ՚ի խաւարի է, և ընդ խաւար շրջի. և ո՛չ գիտէ յո՛ երթայ, զի խաւարն կուրացոյց զաչսն:
12 Գրեմ ձեզ որդեակք՝ զի թողեալ են ձեզ մեղքն ձեր վ՚ա անուան նո՛ր:
13 Գրեմ ձեզ հարք՝ զի ծանեայք դուք զայն՝ որ ՚ի սկզբանէն է: Գրեմ ձեզ երիտասարդք՝ զի յաղթեցիք դուք չարին:
14 Գրեցի ձեզ մանկունք՝ զի ծանեայք դուք զՀայրն: Գրեցի ձեզ հարք՝ զի ծանեայք դուք զայն որ ՚ի սկզբանէն է: Գրեցի ձեզ երիտասարդք՝ զի էք դուք հզօրացեալք, և բանն այ ՚ի ձեզ բնա-

կէ , և յաղթեցիք դուք չարին : Ա՛ի 15
սիրէք զաշխարհ և մի՛ որ ինչ յաշխար-
հի է : Եթէ ոք սիրէ զաշխարհ , ոչ 16
է՝ի նմա սէր հօր . զի ամենայն որ ինչ
յաշխարհի է՝ ցանկութի է մարմնոյ , և
ցանկութի է աչաց , և ամբարտաւանութի
աստի կենացս . որ ոչ է առ՝ի հօրէ՝ այլ
յաշխարհէ աստի է : Եւ աշխարհս 17
անցանէ՝ և ցանկութի նր . իսկ որ առնէ
զկամս այ՝ մնայ յաւիտեան : Ա՛րդեակք 18
յետին ժամանակ է . և որպ լուարուք՝
եթէ նեռն գալոց է , և արդէն իսկ նե-
ռինք բազումք եկեալ են , որով մար-
թեմք իմանալ՝ եթէ յետին ժամանակ է :
Ա՛ռ՝ի մէնջ ելին , այլ ոչ էին՝ի մէնջ . 19
զի եթէ՝ի մէնջ էին՝ ապա առ մեզ
մնային . այլ զի յայտնի լինիցին՝ եթէ
ոչ էին ամենեքին նոքա՝ի մէնջ : Եւ 20
դուք օծուի ունիք առ՝ի սրբոյն , և
գիտէք ամենեքին : Ա՛չ գրեցի ձեզ՝ 21
եթէ ոչ գիտէք զճշմարտութին , այլ թէ
գիտէք զնա . և թէ՝ զի ամ ստուի ոչ է
՝ի ճշմարտութէ անտի : Իսկ ո՞ իցէ 22
սուտ , եթէ ոչ՝ որ ուրանայ եթէ Յս
էՙ քն . նա իսկ է նեռն , որ ուրանայ
զհայր և զորդի : Ա՛մենայն որ ուրա- 23
նայ զորդի , և ոչ զհայր ընդունի . իսկ
որ խոստովանի զորդի , նա և զհայր ըն-
դունի : Ո՛ւք՝ զոր լուարուքն իսկզբա- 24

նէ՝ ի ձեզ բնակեսցէ. զի եթէ ի ձեզ
բնակեսցէ՝ զոր իսկզբանէն լուարուք,
և դուք յորդի և ի Հայր բնակեսջիք:
25 Եւ այս են աւետիքն՝ զոր աւետարա-
նեաց նա մեզ՝ զկեանսն յաւիտենա-
26 կանս: Այս գրեցի ձեզ, զի մի՛ ոք
27 զձեզ մոլորեցուցանիցէ: Եւ դուք օ-
ծումքին՝ զոր ընկալարուք ի նմանէ՝
բնակեսցէ ի ձեզ. և չէ՛ ինչ պիտոյ՝
եթէ ոք զձեզ ուսուսցէ, այլ ոպ զի նոր
օծումն ուսուցանիցէ զձեզ վասն ամի.
և ճշմարիտ է՝ և չէ՛ սուտ. և ոպ ուսոյցն
28 զձեզ, կայք ի նմա: Եւ այժմ որ-
գեակք՝ կացէ՛ք ի նմին. զի եթէ յայտ-
նեսցի, ունիցիմք համարձակուխի, և մի՛
ամաչեսցուք ի նմանէ ի գալստեանն
29 նորա: Եթէ գիտիցէք՝ եթէ արդար
է նա, իմասջի՛ք եթէ ամ որ առնէ
զարդարուխի՝ առ ի նմանէ է ծնեալ:

ԿԻ. Կ:

1 Տեսէ՛ք՝ որպիսի սէր շնորհեաց մեզ
Հայր, զի որդիք ամ կոչեսցուք և
մեք. վասն այսորիկ աշխարհ ոչ ճանա-
չէ զմեզ, քանզի ոչ ծանեաւ զնա:
2 Սի՛րելիք՝ այժմ որդիք ամ եմք, և
չևևո՛ս է յայտ՝ եթէ զինչ լինելոց ի-
ցեմք. գիտեմք զի յորժամ նա յայտ-
նեսցի՝ նման նմ լինելոց եմք, զի տեսա-

նելոց եմք զնա՝ ոչ և էն : Եւ ահա որ 3
ունի զայս յոյս յանձին՝ սրբէ զանձն
իւր՝ ոչ և նայն սուրբ է : Ամենայն որ 4
զմեղս գործէ , նա և զանօրէնութի առնէ.
և ինքն իսկ մեղքն անօրէնութի է : Եւ 5
գիտեմք՝ զի նա յայն սակս յայտնեցաւ՝
զի զմեղս բարձցէ , և ՚ի նմա մեղք ոչ
են : Ամենայն որ ՚ի նմա է հաստա- 6
տեալ՝ ոչ մեղանչէ. և ահա որ մեղանչէ,
ոչ ետես զնա՝ և ոչ ծանեաւ զնա :
Ա՛ծանկունք՝ մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ. որ 7
առնէ զարդարութի , արդար է՝ ոչ և
նայն արդար է : Եւ որ առնէ զմեղս՝ 8
՚ի սատանայէ է. զի իսկզբանէ սատանայ
մեղանչէ. վ՚ա այսորիկ յայտնեցաւ որ-
դին աստ՝ զի լուծցէ զգործս սատանայի :
Ամենայն որ յաստ է ծնեալ՝ մեղս ոչ առ- 9
նէ , զի սերմն նոր ՚ի նմա մնայ. և ոչ
կարէ մեղանչել , զի յաստ է ծնեալ :
Ամսուիկ յայտնի են ՚ի միմեանց որդիք 10
աստ՝ և որդիք սատանայի : Ամենայն որ
ոչ առնէ զարդարութի՝ չէ նա յաստ , և
որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր. Օվ ի այս է 11
պատուիրանն՝ զոր լուարուք իսկզբանէ ,
զի սիրեսցուք զմիմեանս : Ա՛չ ոչ կա- 12
յէնն ՚ի չարէ անտի էր՝ և սպան զեղ-
բայրն իւր . և ո՞ր սակս սպան զնա ,
զի իւր գործքն չար էին , և եղբօրն
բարի : Եւ մի՛ ինչ զարմանայք ե՛ղ- 13

բարք, եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ:
14 Ա՛ն զիտեմք՝ զի փոխեցաք ի մահ-
ուանէ ի կեանս, քանզի սիրեմք զեղ-
բարս. իսկ որ ոչն սիրէ, անդէն ի մա-
15 հուն ճնայ: Ամենայն որ ատեայ զեղ-
բայր իւր՝ մարդասպան է. և զիտէք՝ զի
ամ մարդասպան ոչ ունի կեանս յա-
ւիտենականս յանձին հաստատեալ:
16 Այսուիկ գիտացաք զսէրն այ. զի նա
զանձն իւր եդ վ՚ա մեր. և մեք վ՚ա եղ-
բարց մերոց պարտիմք դնել զանձինս:
17 Որ ունիցի զկեանս ինչ զաշխարհիս՝ և
տեսանիցէ զեղբայր իւր կարօտեալ
իւիք՝ և փակիցէ զգութս իւր առ ի
նմանէ, զիա՞րդ սէրն այ ի նմա իցէ
18 բնակեալ: Մի՛րդեակք՝ մի՛ բանիւք և
լեզուօք սիրեսցուք, այլ արդեամբք և
19 ճշմարտութե: Եւ այսուիկ լիցուք ծա-
նուցեալք՝ եթէ ի ճշմարտութէ անտի
իցեմք. և առաջի նր արասցուք հանդէս
20 սրտից մերոց*: Եթէ ստգտանիցեն
զմեզ սիրտ մեր, այլ աճ մեծ է քան
21 զսիրտս մեր՝ և գիտէ զամ: Ա՛րեղիք՝
եթէ սիրտ մեր զմեզ ոչ ստգտանիցեն,
22 համարձակուի ունիմք առ աճ. Եւ զոր
ինչ հայցեմք, առնումք ի նմանէ. զի

---

*՝Ի Յոյնն. Եւ առաջի նր վստահ ա-
րասցուք զսիրտս մեր:

զպատուիրանս նր պահեմք , և զհա-
ճոյս առաջի նր առնեմք : Եւ այս է 23
պատուիրան նց , զի հաւատասցուք յա-
նուն որդւոյ նորա յիսի քիսի , և սիրես-
ցուք զմիմեանս , ոպ և ետ մեզ պա-
տուէր : Եւ որ պահէ զպատուիրանս 24
նր , ի նմա է հաստատեալ՝ և նա ի
սմա . և յայսմանէ գիտեմք եթէ բնակէ
ի մեզ ի հոգւոյ անտի՝ զոր ետ մեզ :

ԿԻ. Գ:

Սիրելիք՝ մի՛ ամ հոգւոյ հաւատայք, 1
այլ ընտրեցէ՛ք զհոգիսն՝ եթէ յայ
իցեն . զի բազում սուտ մարգարէք ե-
լեալ են յաշխարհ : Եւ մեք այսուիկ 2
ճանաչեմք զհոգին այ : Ամենայն հո-
գի՝ որ խոստովանի զյս քս մարմնով ե-
կեալ , յայ է նա . Եւ ամ հոգի՝ որ ոչ 3
խոստովանի զյս մարմնով եկեալ , չէ՛
նա յայ . և այս նեռինն է , զորմէ լուա-
րուք՝ եթէ գալոց է , և արդէն իսկ աշ-
խարհի է : Դուք յայ էք որդեակք . 4
և յաղթեցիք նց . զի մեծ է որ ի ձեզ
է՝ քան զայն որ աշխարհին է : Նոքա 5
աշխարհէ են . վ՛ա այնորիկ աշխարհէ
խօսին , և աշխարհ լսէ նց : Ա՛եք յայ 6
եմք . որ զայծ ճանաչէ լսէ մեզ , և որ չէ՛
յայ՝ ո՛չ լսէ մեզ . այսուիկ ճանաչեմք
զհոգին ճշմարտուե՛ և զհոգին խաբէ-

7 ուն: Ա՛րեղիք՝ սիրեսցուք զմիմեանս,
զի սէր՝ յայ է. և ամ որ սիրէ՝ յայ է
8 ծնեալ՝ և ճանաչէ զած: Եւ որ ոչն
սիրէ՝ ոչ ճանաչէ զած, զի ած սէր է:
9 Եւ զի յայսմ երևեցաւ սէրն այ ի մեզ,
զի զորդին իւր միածին առաքեաց յաշ-
խարհ, զի եղիցուք նովաւ կենդանիք:
10 Յայսմ է սէրն. ոչ զի մեք սիրեցաք
զած, այլ զի նա սիրեաց զմեզ, և ա-
ռաքեաց զորդին իւր ի քաւութիւն մեղաց
11 մերոց: Ա՛րեղիք՝ եթէ ած այնպէս սի-
րեաց զմեզ, ապա և մեք պարտիմք զմի-
12 մեանս սիրել. Զած ոչ ուրուք երբէք տե՛ք
տեսեալ. եթէ սիրեսցուք զմիմեանս՝ ած
ի մեզ բնակէ, և սէր նորա ի մեզ կա-
13 տարեալ է: Ընդ այսու գիտեմք, եթէ
մեք ի նմա բնակեալ եմք՝ և նա ի մեզ,
14 զի ի հոգւոյն իւրմէ ետ մեզ: Եւ մեք
տեսաք՝ և վկայեմք, զի հայր առաքեաց
15 զորդին իւր փրկիչ աշխարհի: Որ որ
խոստովանեսցի՝ եթէ յո՞ է որդի այ, ած
16 ի նմա բնակէ՝ և նա յած: Եւ մեք
գիտացաք՝ և ծանեաք զսէրն այ՝ զոր
ունի առ մեզ: Զած սէր է, և որ կայ
ի սէրն՝ բնակեալ է յած, և ած ի նմ
17 բնակէ: Յայսմիկ կատարեալ է սէրն
նր ի մեզ. զի համարձակութիւն ունիցիմք
յաւուրն դատաստանի. զի ոպ և նայն
է՝ նոյնպէս և մեք եմք յաշխարհի յայս-

միկ : Երկիւղ ոչ գոյ ի սէր , այլ 18
սէրն կատարեալ ի բաց մերժէ զերկիւղն . զի երկիւղ ը տանջանօք է . իսկ
որ երկնչին , չէ՛ կատարեալ ի սէրն :
Ա՝նք սիրեսցուք զնա , վ՛ս զի նա նախ 19
սիրեաց զմեզ : Եթէ ոք ասիցէ՝ եթէ 20
սիրեմ զնա , և զեղբայր իւր ատիցէ ,
սուտ է . որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր զոր
տեսանէ , զնա զոր ոչն ետես՝ զիա՞րդ
կարիցէ սիրել : Եւ զայս պատուէր 21
ունիմք առ ի նմանէ . զի որ սիրէ զնա՝
սիրէ նա և զեղբայր իւր :

ԿԻ . Ե :

Ա՛մենայն որ Հաւատայ՝ եթէ Յս է 1
քեան , յայ ծնեալ է . և ամ՛ որ սիրէ
զծնողն , սիրէ և զծնեալն ի նմանէ :
Ա՛յսուիկ ճանաչեմք՝ եթէ սիրեմք զոր- 2
դին այ , յորժամ զնա սիրեսցուք՝ և
զպատուիրանս նր արասցուք : Ա՛նզի 3
այս է սէրն այ , եթէ զպատուիրանս նր
պահեսցուք . և պատուիրանք նր չեն
ինչ ծանրունք : Զ՛ի ամ՛ որ յայ ծնեալ 4
է՝ յաղթէ աշխարհի . և այս է յաղ-
թութիւն՝ որ յաղթէ աշխարհի , Հաւատքն
մեր : Եւ ո՞ իցէ որ յաղթիցէ աշխար- 5
հի , եթէ ոչ՝ որ Հաւատայցէ՝ եթէ Յս
է որդի այ : Ա՛յ է որ եկն ջրով և 6
Հոգւով և արեամբ , Յս Քս . ո՛չ ջրով

միայն, այլ և արեամբ և ջրով, և
հոգին է՝ որ վկայէ, զի հոգին իսկ է
7 ճշմարտութի՛ւն: Զի երեք են որ վկայեն
յերկինս, Հայր, Բան, և Հոգին
8 Սո՛ւրբ. և երեքքինս մի՛ են: Եւ երեք են որ
վկայեն յերկրի. հոգի, ջուր, և ա-
9 րիւն. և երեքինն մի՛ են*: Եթէ
զմարդկան ինչ վկայութի՛ւն ունիցիմք, ա-
պաքէն այ վկայութի՛ւնն մեծ իցէ. այս է
վկայութի՛ւն այ, զի վկայեաց ՚ի վե՛ր որդ-
10 ւոյն իւրոյ: Որ հաւատայ յորդին այ,
ունի յանձին զվկայութի՛ւնս զայս. որ ո՛չ
հաւատայ որդւոյ այ, սուտ առնէ
զնա. զի ո՛չ հաւատայ վկայութե՛ն՝ զոր
վկայեաց Աստ ՚ի վե՛ր որդւոյն իւրոյ:
11 Եւ այս իսկ է վկայութի՛ւն, զի կեանս յա-
ւիտենականսետ մեզ Աստ. և այս են
12 կեանքն՝ որ յորդին նո՛ր են: Որ ընդունի
զորդին, ընդունի և զկեանս. և որ ոչ ըն-
դունի զորդին այ, և ո՛չ զկեանս ընդունի:
13 Զայս գրեցի ձեզ՝ զի գիտասջիք եթէ
կեանս յաւիտենականս ունիք, և զի հա-
14 ւատայցէք յանուն որդւոյն այ: Եւ այս
է համարձակութի՛ւնն զոր ունիմք մեք առ
նա, զի զոր ինչ հայցեսցուք ըստ կամաց
15 նորա, լսէ մեզ: Զի եթէ գիտիցեմք՝
եթէ լսէ հայցուածոցն մերոց. ապա գի-

---

*՚Ի Յոյնն. Եւ երեքինն ՚ի միում են:

տեմք՝ եթէ առնումք զՀայցուածսն՝ զոր
Հայցեմք առ ի նմանէ : Եթէ ոք տես- 16
ցէ զեղբայր իւր մեղուցեալ մեղս՝ որ ոչ
առ ի մահ, խնդրեսցէ՝ և տացէ նմա
կեանս՝ մեղուցելոյն ոչ առ ի մահ, են
մեղք՝ որ մահու չափ են, ոչ վասն այնո-
րիկ ասեմ եթէ խնդրեսցես : Ամենայն 17
անիրաւուի՝ մեղք են. և են մեղք՝ որ
մահուչափ են* : Գիտեմք եթէ ամ որ 18
յայլ է ծնեալ՝ ոչ մեղանչէ. այլ որ
յայն է ծնեալ՝ պահէ զանձն. և չարն
առ նա ոչ մերձենայ : Գիտեմք եթէ 19
յայլ եմք, և աշխարհ ամ ի չարի կայ :
Եւ գիտեմք՝ եթէ որդին այ եկն, և ետ 20
մեզ միտս. զի ծանիցուք զճշմարիտն.
և եմք ի ճշմարտին որդւոյ նր յսի քսի,
զի նա է ճշմարիտ աստ՝ և կեանք յաւի-
տենական : Ա՛րդեակք՝ պահեցէ՛ք զան- 21
ձինս ի կռապաշտութէ :

---

*) Ոմն ընդդին. Որ մահուչափ չեն :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵՈՑԻ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՐԿՐՈՐԴ

1 Յերիցայուն՝ առ ընտրեալ կիւրիա, և առ որդեակս իւր, զոր եսդ սիրեմ ճշմարտութեամբ. և ո՛չ եթէ ես միայն, այլ և ամենեքեան, որք գիտակ են ճշմար-
2 տութեանն. Ո՛ր ասն որոյ ճշմարտու-թեանն՝ որ ՚ի մեզ հաստատեալ է, զի և ընդ ձեզ իցէ. և դուք յաւիտենից
3 ընդ մեզ իցէք*: Ե՛նուհք՝ ողորմու-թիւն՝ յայ ՚ի հօրէ, և ՚ի տանէ Յսի քրիս-տոսէ որդւոյն հօր՝ ճշմարտութեամբ և սիրով եղիցի

*՚Ի Յոյնն. Ո՛ր որոյ ճշմարտութեն որ ՚ի մեզ հաստատեալ է, և ընդ մեզ եղիցի յաւիտեան:

ցին ը ձեզ : Ուրախ եղէ յոյժ , զի 4
գտի յորդեկացդ քոց՝ որ գնան ճշմար-
տութ ըստ պատուիրանին զոր առաք ՚ի
Հօրէ : Եւ այժմ աղաչեմ՝ զքեզ 5
կիւրիա . իբրև ո՛չ եթէ նոր ինչ պա-
տուիրան գրեմ քեզ , այլ զոր իսկզբա-
նէն ունէաք , զի սիրեսցուք զմիմեանս :
Եւ այս է սէրն , զի գնասցուք ըստ պա- 6
տուիրանաց նր . և այս է պատուիրանն ,
զի ոյզ լուարուքն իսկզբանէ՝ ը նմին
գնասջի՛ք : Ո՚ի բազում մոլորեցու- 7
ցիչք ելին յաշխարհ . որ ոք ո՛չ խոստո-
վանի զյ՚ս քս եկեալ մարմնով , նա մոլո-
րեցուցիչ է՝ և նեռն : Ո՚գոյշ լինիջիք 8
անձանց՝ զի մի՛ կորուսանիցէք զոր վաս-
տակեցէքն , այլ զի առնուցուք բովան-
դակ զվարձս : Ա՚մենայն որ յանցանէ՝ 9
և ո՛չ կայ ՚ի վարդապետութենն քս , զԱծ
ո՛չ ճանաչէ . որ կայ ՚ի վարդապե-
տութենն , նա՝ և զՈրդի և զՀայր ըն-
դունի : Եթէ ոք գայցէ առ ձեզ՝ 10
և զվարդապետութիս զայս ո՛չ ունիցի , մի՛
ընդունիցիք զնա ՚ի տուն , և մի՛ ողջոյն
տայցէք նմա : Եւ որ ասասցէ նմա ող- 11
ջոյն՝ կցո՛րդ լինի չարեաց գործոց նորա :
Ունազում ինչ ունէի գրել առ ձեզ՝ այլ 12
ո՛չ կամեցայ քարտիսիւ և դեղով գրել .
զի ակնունիմ ինձէն իսկ գալ առ ձեզ ,
և բերան ՚ի բերան խօսել . զի

ուրախութիւն մեր իցէ կատարեալ :
13 Ողջոյն տան քեզ որդիք
քեռւ քո ընտրելոյ .
Հ նուրհք Ը
ձեզ :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵՑՒՑ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ
ԵՐԿՈՐԴ

---

1 Յերիցոյն՝ առ գայիոս սիրելի. զոր ես սիրեմ ճշմարտութե՛ամբ:
2 Սի՛րելի՝ վա՛ս ամ իրաց քոց յաջողուե և առողջուե աղօթս առնեմ. որպէս է իսկ յաջողուի անձինդ քո: 3 Յոյժ ուրախ եղէ ՚ի գալ եղբարց՝ և լինել վկայ քոյոյ ճշմարտուեդ, որպէս գնաս դու ճշմարտութե՛ամբ: 4 Ո՛չ ևս ինչ ունիմ ուրախուի քան զայս ո՛չ ունիմ, զի լսեմ եթէ իմ որդեակքն ճշմարտութե՛ամբ գնան: 5 Սի՛րելի՝ հաւատարիմ գործես զայդ, զոր եթէ առնիցես առ եղբարս՝ զդոյն և առ

6 օտարս. Որք վկայեցին զքո սիրոյդ
առաջի եկեղեցւոյ. որոց բարիս արա-
7 րեալ յուղարկես արժանիս Այ: Ո՛վ
վասն անուանն ելին, և ոչինչ յումեքէ
8 առնուն զհեթանոսականացն: Ա՛եք
այսուհետև պարտիմք ընդունել զայն-
պիսիսն, զի գործակիցք լիցուք ճըշ-
9 մարտութեան: Գրեցի ինչ եկեղե-
ցւոյն. այլ որ յառաջադէմն ի նո-
ցանէ է՝ դիոտրեփէս, ո՛չ ընդունի
10 զմեզ: Ա՛ասն այսորիկ եթէ եկից՝
յիշեցուցից զգործս նր՝ զոր առնէ,
բանիւք չարեօք շատխօսութե առնէ
զմեզ աշխատ. և ոչ այսքիւք շա-
տացեալ, ո՛չ ինքն ընդունի զեղբարս,
և զայնոսիկ որ ընդունինն, արգելու.
11 Նաև յեկեղեցւոյ ևս հանէ: Սիրե-
լի՛ մի՛ լինիցիս նմանող չարի՝ այլ
բարւոյ. զի որ զբարիս առնէ՝ յԱյ է.
և որ զչարիս գործէ՝ նա ո՛չ ետես
12 երբէք զԱծ: Դեմետրեայ վկա-
յեալ է յամենեցունց, և յեկեղեցւոյն՝
և ի ճշմարտութէ, և մեք վկայեմք.
և դու գիտես՝ զի ճշմարիտ է մեր
13 վկայութին: Բազում ինչ ունէի գրել
քեզ. այլ ո՛չ կամիմ քարտիսիւ և
14 դեղով գրել: Ո՛վ ակնունիմ ի
մօտոյ իսկ տեսանել զքեզ, և բե-
15 րան ի բերան խօսել: Խաղա-

ղուի ընդ քեզ . Ողջոյն տան
քեզ սիրելիք : Ողջոյն
տաջիր սիրելեաց մե-
րոց իւրաքանչիւր
յանուանէ :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵՈՑ
ՅՈՎՆԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼԻՈՑ

1 ՅՈՎՆԱՅ հիսուսի քրի ծառայ, և
եղբայր յակովբայ. հեթանոսաց՝
որ յայ հօրէ էք սիրեցեալք*, և յհի քրի
2 պահեալք և ընտրեալք: Ողորմուի
ձեզ՝ և խաղաղուի և սէր բազմասցի:
3 Սիրելիք՝ զամ փոյթ յանձին կալեալ
գրել ձեզ վ֊ս մերոյ հասարակաց փըր֊
կուե, հարկ յանձին կալայ գրել ձեզ
և աղաչել՝ զի ճգնիցիք ի վր հա֊
ւատոցն, որ միանգամ աւանդեցաւն
4 սրբոց: Ոմանք սպրդեցին մտին ո֊
մանք. որ յառաջագոյն իսկ կատարեալ
էին ի սոյն դատաստան. ամբարիշտք,

---

*ի Յոյնն. Ասոց յայ հօրէ էք սրբե֊
ցեալք:

որ զայ մերոյ շնորհն դարձուցին յանկարգութի. և զմի միայն իշխանն՝ և զեր մեր չե՛ք ուրացեալք: Յիշեցուցանել ձեզ այսուհետև կամ է ինձ՝ որ գիտէիդ զամ. զի ազգ միանգամ զժողովուրդն փրկեաց յեգիպտոսէ. երկրորդ անգամ զանհաւատսն կորոյս: Եւ զհրեշտակս՝ որ ո՛չ պահեցին զլուրեանց իշխանութի՛ն, այլ թողին զիւրեանց բնակութի՛ն, ՚ի դատաստանս մեծի աւուրն՝ մշտնջենաւոր կապանօք պահեաց ՚ի խաւարի: Որպէս սոդոմ և գոմոր, և որ շուրջ զնոքօք քաղաքքն, որ ըստ նմին օրինակի պոռնկեցան զհետ ընկերացն մարմնոց, կան առաջի օրինակ՝ զյաւիտենական հրոյն ընկալեալ զդատաստան: Ա՛ստ նմին օրինակի և սոքա իբրև քնով՝ դանդաչեալք՝ զմարմին պղծեն, զտէրութիս քամահեն՝ զփառս հայհոյեն: Ուր միքայէլ հրեշտակապետ՝ յորժամ բանաւարկուն սատանայի վիճեալ տայր պատասխանի վ՚ր մովսիսեան մարմնոյն, ո՛չ ժպրհեցաւ հայհոյուե դատաստանին հանդուրժել. այլ ասէ. Սատեսցէ ՚ի քեզ տէր: Ասկ սոքա զոր ինչ ոչն իմանան՝ հայհոյեն. և զայլն ևս՝ զոր բնութ իբրև զանխօս անասունս գիտեն, ՚ի նոսին ապականեսցին: Ա՛յ է նց, զի ըստ

5 6 7 8 9 10 11

ճանապարհին կայենի գնացին, և ը֊
մոլորուեն բաղաամայ զեղխեցան զՀետ
վարձուց, և ը֊ հակառակութեն կոր֊
12 խայ կորեան: Սոքա են ատեցեալք
շոգմոգք՝ երթեալ զՀետ ցանկուեց իւ֊
րեանց. ՚ի սէրս իւրեանց խարդախուք
լինին ը֊ ձեզ ուրախակիցք. աներկիւղ
զանձինս ճարակեն* . ամպք անջրդիք
Հողմակոծեալք, ծառք պտղակորոյսք
անպտուղք՝ կրկնամեռք՝ խլեալք արմա֊
13 տաքի. Ը֊նսաստ ալիք ծովու, որ միշտ
փրփրեն զիւրեանց զանձանց զամօթ.
աստեղք մոլարք, որոց վիհ խաւարին
14 յաւիտենից պահեալ է: Ա՝արդարեա֊
ցաւ վ֊ը նոքա և եօթնեերորդն յադամայ
ենովք՝ և ասէ. Ը֊Հաւասիկ եկն տր
15 բիւրովք սրբովք Հրեշտակօք, Ը֊ռնել
դատաստան ը֊ ամի, և յանդիմանել
զամ ամբարիշտս վ֊ը գործոց իւրեանց՝
զոր ամբարշտեցին. և վ֊ը ամ խիստ
բանից, զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք
16 և ամբարիշտք: Սոքա են տրտնջողք և
շոգմոգք, երթեալք ը֊ իւրեանց ան֊
ձանց ցանկուեց. և բերանք նոցա զամ֊
բարտաւանս բարբառին. առնուն ակն

---

*՚Ի Յուդան. Սոքա են քարաժայռք ՚ի
խնջոյս սիրոյ ձերոյ, աներկիւղ ուրախա֊
կիցք, ճարակողք անձանց:

երեսաց վասն օգտի : Նայց դուք սի- 17
րելիք՝ յիշեցէ՛ք զկանխասաց բանս զա-
ռաքելոցն Տեն մերոյ Յսի քսի . Զի ասէին 18
ձեզ , եթէ ՚ի յետին ժամանակս եղի-
ցին մարդք արհամարհողք , երթեալք
ըստ իւրեանց ամբարշտութեցն ցանկութեց :
Սոքա են նշաւակեալք չնչաւորք , որ 19
զոգին ո՛չ ունիցին : Դայլ մեք սի- 20
րելիք՝ եղիցուք շինել զանձինս սըր-
բութիքն հաւատոց ՚ի Հոգին Սբ .
կալցո՛ւք յաղօթս* , Պահել զանձինս 21
սիրովն Այ . ակնուանել ողորմութեն Տեն
մերոյ Յսի քսի ՚ի կեանսն յաւիտենա-
կանս : Եւ ոմանց դատապարտելոց 22
լինիջի՛ք կշտամբիչք . Եւ զոմանս ապ- 23
րեցուցանիջի՛ք՝ յափշտակել ՚ի հրոյ .
և ոմանց ողորմեսջի՛ք երկիւղիւ դա-
տել , և զպատմուճանն որ ՚ի մարմնոյն
իցէ աղտեղեալ† : Եւ այնմ , որ կա- 24

---

*՚Ի Յոյնն . Դայլ դուք սի՛րելիք՝ լի-
նիջիք շինել զանձինս սրբութ Հաւա-
տոցն , ՚ի Հոգին Սբ կալով Յաղօթս :

†Եբէոռէն համաբոս այսպէս յետանան
՚է Յոյնն . (22) Եւ ոմանց ողոր-
մեսջիք ընտրուխս առնելով . (25) Եւ
զոմանս ապրեցուցանիջիք երկիւղիւ՝
յափշտակեալ ՚ի հրոյ . ատելով և
զպատմուճանն որ ՚ի մարմնոյն իցէ աղ-
տեղեալ :

լողն է պահել զձեզ անարատս և անբիծս, հաստատել առաջի իւրոց փառացն աներկևան ցնծութ. Ո՛րոյն այ փրկչին մերոյ յիսի քսի տն մերոյ փառք՝ մեծուի՝ զօրուի՝ և իշխանուի՝ յառաջ քան զամ յաւիտեանս, և այժմ և յամ յաւիտեանս.
ամէն:

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՑ

ԵՒ

ԸՍՏՈՒԵՆՕՐԵՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

ԳԼ. Ա։

1 ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ յորմէ քան՝ ի
ձեռն որոյ եւ ամ ցուցանել ծառա-
յից իւրոց որ ինչ լինելոց է վաղվաղա-
կի. և նշանակեաց առաքելով ի ձեռն
հրեշտակի իւրոյ առ ծառայ իւր Յով-
հաննէս։ 2 Որ վկայեաց՝ զվկայութի բա-
նին Աստուծոյ, և զվկայուի Յիսուսի քրիստոսի զոր ետես.
և որ էր՝ և որ լինելոցն էր յետ այնո-
րիկ*։ 3 Երանի՛ որ կարդասցէ կամ
լուիցէ զբանս մարգարէութեանս, և պա-

---

*Ի Յովհ. Եւ զվկայուի Յիսուսի քրիստոսի և զոր ինչ ետես։ Ե- պիսառի, Եւ որ էր՝ և որ լինելոցն էր յետ այնորիկ։

հետէ զոր ’ի սմա գրեալ է. զի ժամա-
4 նակս մերձեալ է։ ’Ի յովհաննէ առ
եօթն եկեղեցիս՝ որ են յասիա, շնորհք
ըստ ձեզ և խաղաղութի՛ յայ եկէն և որ էն՝*
և որ գալոցն է, և յեօթն զօրութենէց
հոգւոյն՝ որ է առաջի աթոռոյն իւրոյ.
5 Եւ ’ի յիսէ քրիստոսէ հաւատարիմ վկայէն
որ է անդրանիկ ’ի մեռեալս, և իշխան
թագաւորութեց երկրի. որ սիրեաց
զմեզ, և ելոյծ զկապանս մեղաց մերոց
6 արեամբն իւրով**. Եւ արար զմեզ
թագաւորս և քահանայս ա՛յ և հօր իւրոյ.
որում՝ փառք և զօրութի՛ այժմ և միշտ
և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։
7 Ո՛հաւասիկ գալոց է ընդ ամպս. և տես-
ցեն զնա ամ՛ աչք, և տեսցեն զնա
ծագք երկրի, և որք խոցեցին զնա՝ ա-
մենեքեան յերկրի, և կոծեսցին ’ի վրա
8 նր. այո՝ ամէն†։ Ես եմ այբ և ես եմ
քէ, ասէ տէր ա՛ծ, որ էն՝ և որ էր՝‖ և որ

---

*’Ի Յոյնն. Եւ որ էրն։

**’Ի Յոյնն. Եւ լուաց զմեզ ’ի մեղաց
մերոց արեամբն իւրով։

†’Ի Յոյնն. Եւ տեսցեն զնա ամ՛ աչք, և
որք խոցեցին զնա. և կոծեսցին ’ի վրա նր
ամ՛ ազգք երկրի. այո՝ ամէն։

‖’Ի Յոյնն. Ես եմ ալփա և ով, ասէ
տէր ա՛ծ, որ էն՝ և որ էր։

գալոցն է՝ ամենակալ : Ես յովհաննէս 9
եղբայր ձեր և հաւասարակից նեղուե՝
և արքայութեի՝ և համբերուե որ ի քս
յս . եղէ ես ի կղզւոջն որ անուանեալ
կոչի Պատմոս՝ վս բանին աստ և վս վկա-
յուեն յսի քսի : Եւ եղև ի իս հոգի 10
ի կիւրակէի աւուր , և լուայ զձայն
զհետ իմ զմեծ իբրև զձայն փողոյ , որ
ասէր ցիս . Ես եմ ալփա և ով . առա-
ջինն և վերջինն . Զոր տեսանես՝ գրեա 11
ի գիրս , և տուր տանել յեօթն եկեղե-
ցիս՝ որ յեփեսոս և ի զմիւռնիա՝ ի
պերգամոն և ի թիւատիրա , և ի սար-
դիկէ և ի փիլադելփիա և ի լաւոդի-
կեա : Եւ դարձայ տեսանել զձայնն՝ 12
որ խօսէր ցիս . և ի դառնալն իմում
տեսի եօթն ճրագարան ոսկի : Եւ ի 13
մէջ եօթն ճրագարանացն նման Որդ-
ւոյ մարդոյ , զգեցեալ պատմուճան
պճղնաւոր , և գօտեւորեալ առ
ստեամբքն գօտի ոսկեղէն . Եւ գլուխ նր 14
և հերքն իբրև զասր սպիտակ՝ և որպէս
զձիւն , և աչք նորա ոյ բոց հրոյ . Եւ 15
ոտք նր նմանեալ պղնձոյ ծխելոյ ի մէջ
կոոցի հրաշէկ . և ձայն նորա իբրև
զձայն ջուրց բազմաց : Եւ ունէր յա- 16
ջոյ ձեռինն իւրում աստեղս եօթն , և ի
բերանոյ նր ելանէր սուր երկբերա-
նեան . և երեսք նորա իբրև զարեգակն

17 ճառագայթեալ երևէին : Եւ իբրև տեսի զնա՝ անկայ առ ոտս նորա իբրև զմեռեալ . և եդ՝ ի վե՛ր իմ զաջ իւր՝ և ասէ ցիս . Մի՛ երկնչիր , ես եմ առա-
18 ջին , և ես եմ յետին . և ես եմ կեանք՝ և ես նոյն որ մեռայ , և եմ կենդանի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-նից . ամէն . և ունիմ զփականս մահու
19 և դժոխոց : Գրեա՛ զոր տեսանես՝ որ էն , և որ յապա՝ և որ հանդերձեալ է
20 լինիլ այս* . Խորհուրդ եօթն աստե-ղացդ՝ զոր տեսերդ յաջս իմ , և զեօթն ճրագարանս ոսկիս . եօթն աստեղք՝ հրեշտակք եօթն եկեղեցեացն են , և ճրագարանքն եօթն եկեղեցիքն են :

Կ. Ի:

1 Ա՛ ու հրեշտակ եփեսացւոց եկեղեցւոյն գրեա՛ . Այսպէս ասէ կարողն՝ որ ունի զաստեղս եօթն յաջու ձեռին իւ-րում , և շրջի՝ ի մէջ եօթն աշտանակի
2 ոսկւոյ : Գիտեմ զգործս քո և զվաս-տակս քո և զհամբերութիւն քո . և զի ո՛չ կարես բառնալ զչարսն . և փորձեցեր զնո՝ որք ասէին զանձինս առաքեալս գոլ՝
3 և ոչ էին . և գտեր զնո՝ սուտս : Եւ համ-

---

*՝Ի Յոյնն . Գրեա՛ զոր տեսեր՝ և որ էն , և որ հանդերձեալ է լինիլ յետ այսորիկ :

բերեցեր և վշտացար վ՚ը անուան իմոյ՝
և աշխատեցար : Այլ ասեմ առ քեզ* , 4
զի զսէրն քո զառաջինն թողեր : Յի- 5
շեա՛ այժմ ուստի անկարն՝ և ապա-
շաւեա՛ , և զառաջին գործսն քո արա՛ .
ապա թէ ոչ՝ գամ ես վաղվաղակի , և
շարժեցից զաշտանակս քո ՚ի տեղւոջէ
իւրմէ՝ եթէ ոչ ապաշխարեսցես : Այդ՝ 6
զայս արա՛ զի ատեսցես զգործսն Նիկո-
ղայոսի†, զոր ես ատեամ : Որ ունի ական[ջս] 7
լսելոյ՝ լուիցէ՛ զինչ ասէ Հոգին ընդ առ ե-
կեղեցիս . Որ յաղթէն , տաց նմա ուտել
՚ի փայտէն կենաց՝ որ է ՚ի մէջ դրախտին
աստ : Եւ առ հրեշտակ զմիւռնացւոց եկե- 8
ղեցւոցն գրեա՛ . Այսպէս ասէ անսկիզբնն
և անվախճանն , որ եղև մեռեալ և կեն-
դանացաւ : Տեսի զգործս քո՝ և զնե- 9
ղուԹի՛ և զաղքատուԹի՛ . այլ աղքա-
տուԹի՛ քո մեծուԹի՛ եղեցի . և զՀայ-
հոյուԹին՝ որ ասէին զինքեանս հրէայս
գոլ՝ և չէին ինչ , այլ ժողով սատանա-
այի : Ա՛ի՛ երկնչիր՝ վասն որոյ կամիս 10
չարչարիլ . ահա հանդերձէ բանսարկուն
արկանել ՚ի ձէնջ ՚ի բանտ , զի փորձի-
ցիք , և ունիք նեղուԹիւն աւուրս տասն .

---

*՚Ի Յոյնն . Այլ ունիմ առ քեզ :
†՚Ի Յոյնն . Այդ զայս ունիս զի ա-
տես զգործսն Նիկողայեցեաց :

լե՛ր հաւատարիմ մինչև՛ ի մահ, և տաց
11 քեզ զպսակն կենաց: Որ ունի ականջս
լսելոյ լուիցէ՛ զինչ հոգին ՚ասէ առ
եկեղեցիս. Որ յաղթէ, ո՛չ անիրաւի
12 յերկրորդ մահուանէն: Եւ առ հրեշ-
տակն՝ որ ՚ի պերգամոյ եկեղեցին,
գրեա՛. Այսպէս ասէ՝ որ ունի զսուրն
13 երկսայրի սրեալ: Տեսի զգործս քո,
և զի բնակեալ ես՝ ուր աթոռն է սա-
տանայի. և ունիս զանուն իմ, և ո՛չ
ուրացար զհաւատս իմ յաւուր յորում
անթիպաս վկայն իմ հաւատարիմ եղև.
զի վկայ է իմ հաւատարիմ՝ ամ՛ հաւա-
տացեալ՝ որ սպանաւ ՚ի ձէնջ, որ կայք՝
14 ուր սատանայ է բնակեալ*: Այլ
ունիմ առ քեզ սակաւ. զի կայ առ քեզ
վարդապետուին բաղաամու՝ որ ուսոյց
զբաղակ դնել գայթակղուի առաջի
որդւոցն իսրայելի, ուտել նոցա զո-
15 հեալ՝ և պոռնկել: Այսպէս և դու
ունիս զվարդապետուին նիկողայեցեաց՝
16 զոր ես ատեմ: Արդ՝ ապաշխարեա՛,
ապա թէ ո՛չ՝ գամ վաղվաղակի, և պա-
տերազմեցայց ընդ նոսա սրով բերանոյ ի-

---

*՚Ի Յոյնն. Եւ ո՛չ ուրացար զհաւատս իմ յաւուրսն յորս անթիպաս վկայն իմ հաւատարիմ եղև որ սպանաւ առ ձեզ ուր սատանայ է բնակեալ:

մոյ : Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ 17
զինչ Հոգին ասէ առ եկեղեցիս. Որ
յաղթէ՝ տացո նմա ուտել ՚ի մանանայէն
թաքուցելոյ, և տացո նմ՝ զիւրն սրբուե.
և գրեալ անուն նոր ՚ի գիւրն, զոր ոչ
ոք գիտէ՝ բայց միայն որ առնուն : Եւ 18
առ հրեշտակն որ ՚ի Թիւատիրայ եկեղե-
ցին՝ գրեա՛. Այսպէս ասէ որդին Աստ-
ուծոյ, որոյ աչք իւր են իբրև զբոց հրոյ, և
ոտք նորա նման պղնձի ծխելոյ : Գիտեմ 19
զգործս քո՝ և զսէր և զՀաւատ՝ և զպաշ-
տօն քո համբերութիւն. զի բազում է
վաստակ քո վերջինն քան զառաջինն :
Այլ ասեմ առ քեզ բազում*. զի թո- 20
ղեր զկինն զԵզաբէլ. որ ասէր զինքն
մարգարէ, և ուսուցանէր մոլորուիլ
զծառայս իմ՝ պոռնկել և ուտել զզո-
հեալ : Եւ ետու նորա ժամանակ ա- 21
պաշխարել զպոռնկութենէն իւրեանց՝ և ոչ
ապաշխարեցին : Հաւասիկ ես արկա- 22
նեմ զնա ՚ի ննջոց, և զգործակիցս իւր ընդ
որս շնացաւ՝ ՚ի նեղութիւն մեծամեծս.
եթէ ոչ ապաշխարեսցեն ՚ի գործոց իւ-
րեանց : Եւ զորդիս նորա սպանից մահ- 23
ուամբ. և ծանիցեն ամ եկեղեցիք՝ թէ
ես եմ որ յանդիմանեմ զերիկամունս
և զսիրտս. և տամ ձեզ իւրաքանչիւր

---

*՚Ի Յոյնն. Այլ ունիմ առ քեզ :

24 ըս գործոց իւրեանց : Ասէ ձեզ ասեմ
որք ՚ի թիւատիւր էք. և ո՛չ ունիք
զվարդապետուիս զայս. որ ո՛չ ծանեայք
զհօրս սատանայի՝ զոր խօսին. ոչ ար-
25 կից զձեօք ծանրուեմի : Ասէ զոր ու-
26 նիք, պահեցէ՛ք՝ մինչև ես գամ : Եւ
որ յաղթէ՝ և պահէ զգործս իմ՝ մինչև
ցվախճան, տաց նմա իշխանուի ՚ի վե-
27 րայ ազգաց : Եւ հովուեսցէ զնս գա-
ւազանաւ երկաթեաւ. և իբրև զանօթ
28 բրտի փշրեսցէ զնս, Որպէս և ես ըն-
կալայ ՚ի հօրէ իմմէ. և տաց նոցա
29 զաստղըն առաւօտուն : Որ ունի ականջս
լսելոյ՝ լուիցէ զինչ հոգին ասէ առ եկե-
ղեցիս :

ԿԻ. Ժ.

1 Եւ առ հրեշտակ սարդիացւոց եկեղեց-
ւոյն գրեա՛. Այսպէս ասէ՝ որ ունի
զեօթն հոգին Աստուծոյ. Տեսի զգործս քո՝ զի անուն կենդանւոյ
2 ունիս՝ և մեռեալ ես : Լե՛ր արթուն՝ և
հաստատեա՛ այսուհետև՝ զի հանդեր-
ձեալ ես մեռանել*. քանզի ո՛չ գտի
3 զգործս քո կատարեալ առաջի Աստ-
ծոյ : Յիշեա՛ թէ որպէս լուար. և պա-

---

*՚Ի Յոյնն. Եւ հաստատեա՛ զայլսն՝ որք հանդերձեալ են մեռանել :

հետ՝ և ապաշխարեսա՛. ապա թէ ո՛չ
գուարթիանաս՝ գամ՝ որպէս գող. և ոչ
ոք իմանայ զգալուստ իմ՝ առ քեզ:
Ունիս սակաւ մի զանուն սարդիաց- 4
ւոցն, որք ո՛չ աղտեղացուցին զհան-
դերձս իւրեանց. և շրջին* ՚ի սպիտակս՝
որում արժանի եղեն: Որ յաղթէ 5
այսպէս զգեցցի սպիտակս. և ո՛չ ջնջես-
ցի անուն նորա ՚ի դպրութենէն կենաց. և
խոստովանեցայց զանուն նորա առաջի
հօր իմոյ՝ և առաջի հրեշտակաց: Որ 6
ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ ասէ
հոգին առ եկեղեցիս: Եւ առ հրեշ- 7
տակն փիլադելփիացւոց եկեղեցւոյն գրեա՛.
Այսպէս ասէ սրբն՝ ճշմարիտն, որ ունի
զփականս դաւթի. բանայ՝ և ոչ ո՛ք է
որ փակէ, և փակէ և ոչ ո՛ք է որ բա-
նայ: Տեսի զգործս քո. ահա ետուս ա- 8
ռաջի քո դուռն բացեալ, զոր ոչ ո՛ք
կարէ փակել. զի սակաւիկ ունիս զո-
րութի՛ւն, և պահեցեր զբանս իմ՝, և ոչ
ուրացար զանուն իմ: Ահաւասիկ ես 9
տամ քեզ զժողովն սատանայի, որք ա-
սեն զինքեանս հրէայս գոլ՝ և ոչ են,
այլ ստեն. արարից զնոսա՝† զի եկեսցեն

——

*՚Ի Յոյնն. Եւ շրջեսցին:

†՚Ի Յոյնն. Ահաւասիկ ես տամ զժո-
ղովն սատանայի, որք . . . ահաւասիկ
արարից զնա:

և երկիրպագցեն առաջի ոտից քոց, և
10 ծանիցեն զի ես սիրեցի զքեզ: Ո՛վ
պահեցեր զբան համբերութեան իմոյ, և
ես պահեցից զքեզ 'ի ժամ փորձուե քո·*
որ հանդերձեալ է գալ յամենայն տիե-
զերս փորձել զամենայն բնակեալս յե-
11 րեսս երկրի: Ա՛հա գամ վաղվաղակի,
կալ զոր ունիսդ՝ զի մի՛ ոք առցէ զպսակ
12 քո: Որ յաղթէ՝ արարից զնա սիւն
տաճարի Աստուծոյ իմոյ, և արտաքս այլ մի՛
ևս ելցէ. և գրեցից 'ի վերայ նր զանուն
Աստուծոյ իմոյ. և զանուն քաղաքի Աստուծոյ
զնորն երուսաղեմի, որ իջանելոց է
յերկնից յԱստուծոյ իմոյ. և զանուն իմ նոր:
13 Որ ունի ականջս՝ լուիցէ զինչ ասէ Հո-
14 գին առ եկեղեցիս: Եւ առ հրեշտակն
լաւոդիկեայ եկեղեցւոյն գրեա՛. Ա՛յս-
պէս ասէ ամէնն՝ վկայն հաւատարիմ՝ և
ճշմարիտ, սկիզբն սկզբան արարածոց
15 Աստուծոյ: Գիտեմ՝ զգործս քո՝ զի ո՛չ ցուրտ
ես՝ և ո՛չ ջերմ. պարտ էր քեզ ցուրտ
16 լինել՝ և կա՛մ ջերմ՝: Ա՛յլ դու գաղջ
ես՝ և ոչ ջերմ և ոչ ցուրտ, հանդեր-
ձեալ ես փսխիլ 'ի բերանոյ իմմէ:
17 Ո՛վ ասես մեծատուն էի՝ և մեծացայ, և
ոչ իւիք կարօտ եմ. և ոչ գիտես՝ եթէ
դու ես ողորմելի և հեղգ և աղքատ՝

---

*'ի Յովհան էջ· ՃՀ·ո·

մերկ և կոյր : Ընդ՝ ես խորհրդակից 18
եղէց քեզ . առ գնեա՛ յինէն ոսկի փոր-
ձեալ՝ ի հրոյ՝ զի մեծասցիս , և հան-
դերձս սպիտակս՝ զի զգեցցիս , զի մի՛
երևեսցի անվայելչութիւն մերկութե
քո . և դի՛ր դեղ յաչս քո՝ զի տեսցես :
Ես՝ զորս սիրեմ , յանդիմանեմ և խրա- 19
տեմ . նախանձեա՛ այժմ , և ապաշխա-
րեա՛ : Ընդ դուրս 20
և բախեմ . եթէ ոք լուիցէ ձայնի ի-
մում՝ և բանայցէ զդրունսն , մտից առ
նա՝ և ընթրիս արարից առ նա , և նա
ընդ իս : Որ յաղթէ՝ տաց նմա նստել ընդ 21
իս յաթոռ իմ , որպէս և ես յաղթեցի՝
և նստայ յաթոռ Հօր իմոյ : Որ ունի- 22
ցի ականջս՝ լուիցէ՛ զինչ ասէ Հոգին առ
եկեղեցիս :

ԳԼՈՒԽ Դ :

Եւ յետ այսր տեսի՝ և ահա 1
դրունք երկնից բացեալ էին , և
ձայն փողոյն առաջնոյ զոր լուայ՝ խօսէր
ընդ իս և ասէր . Ե՛լ այսր՝ և ցուցից քեզ՝
զինչ լինելոց է յապա ժամանակս : Եւ 2
ժամանեալ էիս Հոգի , և տեսի աթոռ
մի՝ զի կայր յերկինս : Եւ ՚ի վե՛ր ա- 3
թոռոյն նստէր նման տեսլեան ականց
յասպիսոյ և սարդիոնի : Եւ ծիածան 4
շուրջ զաթոռովն նման տեսլեան զըմ-

լըլնաի, և շուրջ զաթոռովն աթոռք քսան և չորք, և ՚ի վերայ աթոռոցն նստէին քսան և չորք երիցունք՝ զգեցեալ հանդերձս սպիտակս, և ՚ի գլուխս
5 իւրեանց պսակս ոսկիս: Եւ յաթոռոյ անտի ելանէին փայլատակմունք և ձայնք և որոտմունք. և եօթն ջամբարք հրոյ բորբոքելոց առաջի աթոռոյն, որ
6 են եօթն հոգիքն ացի: Եւ էր առաջի աթոռոյն ծով ապակեղէն՝ նման սպիտակութեա սառին, և ՚ի մէջ աթոռոյն չորք կենդանիք՝* և լի էին աչօք առա-
7 ջի և յետոյ: Եւ էր կենդանին առաջին նման առիւծու, և երկրորդ կենդանին նման զուարակի, և երրորդ կենդանին ունէր երեսս մարդոյ, և չորրորդ կենդանին նման արծուոյ
8 թռուցելոյ: Եւ չորից կենդանեացն էին միոյ միոյ ՚ի նոցանէ վեց թևք շուրջանակի, և ՚ի ներքոյ լի էին աչօք, ոչ հանդչէին՝ ոչ գտիւ և ոչ զգիշեր՝ ասելով. Սո՛ւրբ սո՛ւրբ ուր ացի ամենակալ՝ որ էն
9 և ես, և որ գալոց ես†: Եւ յորժամ տային կենդանիքն փառս և պատիւ և

---

*՚Ի Հայնն. Եւ ՚ի մէջ աթոռոյն՝ և շուրջ զաթոռովն չորք կենդանիք:

†՚Ի Հայնն. Ուր էրն և է՝ և որ գալոցն է:

գոհութեի նստելոյն ՚ի վերայ աթոռոյն՝
կենդանեացն յաւիտեանս յաւիտենից,
Ընկանէին քսան և չորք երիցունքն ա- 10
ռաջի նստելոյն յաթոռն, և երկիրպա-
գանէին կենդանեացն յաւիտեանս յաւի-
տենից. և դնէին զպսակս իւրեանց ա-
ռաջի աթոռոյն ասելով. Ընժանի ես 11
եր աճ մեր ըլ՝ առնուլ փառս և պատիւ
և զօրութի, զի դու ստեղծեր զամենայն.
և ՚ի կամէն քո ստեղծան՝ և կան հաս-
տատուն:

ԳԼ. Ե:

Եւ տեսի ՚ի ձեռս աջոյ՝ որ նստէր ՚ի 1
վերայ աթոռոյն՝ գիրք գրեալ ներ-
քոյ և արտաքոյ, և կնքեալ եօթն կըն-
քով: Եւ տեսի հրեշտակ մի զօրաւոր՝ 2
զի քարոզէր ՚ի ձայն մեծ. Ո՞ է արժա-
նի բանալ զգիրքս՝ և լուծանել զկնիք
նր: Եւ ոչ ո՛ք կարէր ո՛չ ՚ի յերկինս 3
և ո՛չ յերկիր և ո՛չ ՚ի ներքոյ երկրի՝
բանալ զգիրքն, զի ո՛չ տեսին զնա*:
Եւ ես լայի ուժգին՝ զի ոչո՛ք գտաւ ար- 4
ժանի բանալ զգիրքն և հայել ՚ի նա:
Եւ մի յերիցանցն ասէ ցիս. Ա՛ի՛ լար, 5
ահաւասիկ յաղթեաց առիւծն յաղգէն
յուդայ յարմատոյն դաւթի՝ բանալ

---

*՚Ի գոյնն. Եւ ո՛չ հայել ՚ի նա:

զգիրքն՝ և լուծանել զեօթին կնիքսն նր:
6 Եւ տեսի՝ ի մէջ աթոռոյն և՝ ի մէջ
չորից կենդանեացն՝ և՝ ի մէջ երիցանցն
գառն կայր զննեալ, որ ունէր եօթն
եղջիւրս՝ և աչս եօթն, որ են եօթն
հոգիք այ՝ որ են առաքեալ ընդ ամ եր-
7 կիր: Եւ եկն ընկալաւ յաջոյ ձեռանէ
8 նր՝ որ նստէր՝ ի վերոյ աթոռոյն: Եւ
յորժամ առ զգիրսն, չորք կենդանիքն
և քսան և չորք երիցունքն անկա-
նէին առաջի գառինն. և ունէին ի-
րաքանչիւր քնար՝ և բուրվառ ոսկի լի
9 խնկով, որ է աղօթք սրբոցն: Եւ
օրհնէին երգս նորս և ասէին. Ար֊ժանի
ես առնուլ զգիրդ՝ և բանալ զկնիք դո-
րա, զի զեռնար՝ և գնեցեր զմեզ այ ա-
րեամբդ քով՝ յամ՝ ազգաց և՝ ի լեզուաց
10 և՝ ի ժողովոց հեթանոսաց: Եւ արա-
րեր զսոսա այ մերոյ թագաւորս և քա-
հանայս՝ թագաւորել՝ ի վերայ երկրի:
11 Եւ տեսի, և լուայ զձայն հրեշտակաց
բազմաց՝ որք կային շուրջ զաթոռովն և
զչորիւք կենդանեօքն և զքահանա-
յիւքն*. և էր թիւն նց՝ բիւրք բիւրուց՝
12 և հազարք հազարաց: Ասէին ձայնիւ
մեծաւ. Ար֊ժան է գառնդ զննեալ առ-
նուլ զմեծութիւն և զիմաստութիւն և զզո-

---

*՝ի հոյնն. Եւ զերիցսն:

րուեղի և զպատիւ և զփառս և զօրհ-
նուեղի : Եւ ամ ամենայն արարածք՝ որ են 13
յերկինս և յերկրի և ի ծովու և որ ի
նոսա՝ լուայ զի ասէին . Ումր նստի յա-
թոռն՝ և գառնն՝ օրհնեալ բարձրացեալ
և փառաւորեալ յաւիտեանս յաւիտե-
նից : Եւ չորք կենդանիքն ասէին , Ամէն . 14
և երիցունքն անկանէին առաջի նորա և
երկիրպագանէին :

Կ Ա Ղ . Ա :

Եւ տեսի զի եբաց գմին ի կնքոցն , և 1
լուայ ի միոյ ի չորից կենդանեացն
իբրև զձայն որոտման՝ զի ասէր՝ Եկ
Կամ : Եւ տեսի՝ և ահա ձի սպիտակ , 2
և որ հեծեալն էր ի նմա՝ ունէր աղեղն.
և տուաւ նմա պսակ , և եկն յաղթողն՝
զի յաղթեսցէ : Եւ յորժամ եբաց 3
զկնիքն երկրորդ , լուայ երկրորդ կեն-
դանւոյն՝ զի ասէր , Կամ : Եւ ել 4
այլ ձի կարմիր . և որ հեծեալն էր ի
վր նր՝ տուաւ նմա առնուլ զխաղա-
ղուեղի երկրէ , զի զմիմեանս զենցեն .
և տուաւ նմա սուր մի մեծ : Եւ յոր- 5
ժամ եբաց զկնիքն երրորդ , լուայ եր-
րորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝ Եկ Կամ .
և տեսի՝ և ահա ձի սեաւ . և որ նստեալն
էր ի վր նր՝ ունէր կշիռք ի ձեռին ի-
րում : Եւ լուայ ձայն ի միջոյ չորից 6

կենդանեացն . կապիճ մի ցորեան՝ դե-
նարի միոջ , և երեք կապիճ գարի՝ դե-
նարի միոջ . և ձէթ և գինի մի՛ վնասես-
7 ցես : Եւ յորժամ եբաց զկնիքն չոր-
րորդ , լուայ ձայն ՚ի չորրորդ կենդա-
8 նւոյն՝ զի ասէր թէ Գամ : Եւ տեսի՝
և ահա ձի շլոռոս . և որ նստէրն ՚ի վը՝
ունէր զմահ , և դժոխք երթային զհետ
նորա . և տուաւ նմա իշխանութիւն չոր-
րորդ մասին աշխարհի՝ սատակել սրով
և սովով և մահուամբ՝ և գազանօք երկ-
9 րի : Եւ յորժամ եբաց զկնիքն հին-
գերորդ՝ տեսի ՚ի ներքոյ սեղանոյն զհո-
գիս ամ մարդկան զեներալ վ՚ա բանին
ձայ՝ և վ՚ա վկայուե նորա զոր ունէին :
10 Ոլք ասէին ՚ի ձայն մեծ . Ա՛ինչև յերբ
տէր՝ սբ և ճշմարիտ՝ ոչ դատիս , և խընդ-
րես զվրէժ արեան մերոյ ՚ի բնակչաց
11 երկրի : Եւ տուաւ նոցա արկանելիս
սպիտակս , և ասացաւ նոցա զի հանգիցեն
փոքր մի ժամանակ , մինչև լցցին ծա-
ռայակիցք նոցա և եղբարք նոցա՝ որք հան-
դերձեալ են կատարիլ իբրև զնոսա :
12 Եւ տեսի յորժամ եբաց զկնիքն վեցե-
րորդ՝ եղև շարժումն մեծ , և արեգակն
եղև սեաւ իբրև զկապերտ այծեայ , և
13 լուսինն բոլորովին եղև արիւն : Եւ աս-
տեղք երկնից թօթափեցան ՚ի յերկիր ,
ոպ տերև թզենւոյ զի ուժգին շարժիցի

’ի հողմոյ : Եւ երկին իբրև զմագա- 14
ղաթեայ գիրս գալարէր . և ամ լերինք
և կղզիք ’ի տեղւոյ իւրեանց շարժե-
ցան : Եւ թագաւորք երկրի և իշ- 15
խանք՝ հաղարապետք և մեծամեծք և
զօրաւորք՝ և ամ՝ ծառայք և ամ ազատք
թագուցին զինքեանս յայրս և ’ի ծերպս
վիմաց : Եւ ասէին լերանց՝ թէ Ընդ- 16
կերուք ’ի վե՛ր մեր , և ցբլուրս՝ թէ
ծածկեցէ՛ք զմեզ* : Զի եկն օր մեծ 17
բարկութեա՛ն նո՛ր , և ո՞վ կարէ կալ առա-
ջի նո՛ր :

ԿԱ՛Ղ :

Եւ յետ այնորիկ տեսի չորս հրեշ- 1
տակս՝ զի կային ’ի չորս ծնկիւնս
երկրի . և ունէին զչորս հողմս երկրի՝
զի մի՛ շնչեսցէ հողմ ’ի վե՛ր երկրի , և մի՛
’ի ծովու՝ և մի՛ ’ի ծառս : Եւ տեսի 2
այլ հրեշտակ՝ զի ել յարևելից , և ու-
նէր զկնիք՝ այ կենդանւոյ , և աղաղակեաց
ձայնիւ մեծաւ առ չորս հրեշտակսն՝ ո-
րոց առեալ էր իշխանութի ապականել
զերկիր և զծով : Եւ ասէր . Ա՛ի՛ 3

---

*’Ի Յովհ . Եւ ասէին լերանց և բլրոց ,
թէ Ընկերուք ’ի վե՛ր մեր և ծածկեցէ՛ք
զմեզ յերեսաց այնորիկ՝ որ նստի ’ի վե՛ր ա-
թոռոյն , և ’ի բարկութե՛ գառինն :

վենասէք երկրի՝ մի՛ ծովու՝ մի՛ ծառոց,
դադարեցէ՛ք մինչև կնքեցից զծառայս
4 այ իմոյ ՚ի ճակատս նոցա: Եւ լուայ
զթիւ կնքելոցն՝ հարիւր քառասուն և
չորք հազար կնքեալք յազգէ որդւոցն
5 իսր: Յազգէն յուդայ՝ երկոտասան
հազար կնքեալ: Յազգէն ռուբենի՝
երկոտասան հազար կնքեալ: Յազ-
գէն գադայ՝ երկոտասան հազար կըն-
6 քեալ: Յազգէն ասերայ՝ երկոտասան
հազար կնքեալ: Յազգէն նեփթաղի-
մայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ:
Յազգէն մանասէի՝ երկոտասան հա-
7 զար կնքեալ: Յազգէն շմաւոնի՝ եր-
կոտասան հազար կնքեալ: Յազգէն
ղեւեայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ:
Յազգէն իսաքարայ՝ երկոտասան հազար
8 կնքեալ: Յազգէն զաբուղոնի՝ երկո-
տասան հազար կնքեալ: Յազգէն
յովսեփայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ:
Յազգէն բենիամենի՝ երկոտասան հա-
9 զար կնքեալ: Եւ յետ այսորիկ տեսի՝
և ահա ժողովուրդ բազում որոց ո՛չ
գոյր թիւ, յամենայն ազգաց և յամենայն
ազգաց և լեզուաց և յամենայն ժողովրդոց,
որք կային առաջի աթոռոյն և առաջի գառինն՝ արկեալ զհուրեամբք
հանդերձս սպիտակս, և արմաւենիս ՚ի
10 ձեռս իւրեանց: Աղաղակէին ՚ի ձայն

մեծ՝ և ասէին . Վրկուեմ՝ այ մերոյ՝ որ
նստի ՚ի վե՛ր աթոռոյն , և գառինն :
Եւ ամ՛ հրեշտակք կային շուրջ զա- 11
թոռովն և զերիցամբքն և զչորիւք կեն-
դանեօքն , և անկանէին յերեսս առաջի
աթոռոյն և երկիրպագանէին այ՛ , Ա՛-12
սելով . Ա՛մէն . օրհնուի և փառք և ի-
մաստութի՛ւն և գոհութի՛ւն և պատիւ և զո-
րութի՛ւն և շնորհք՝ են այ մերոյ՝ յաւիտեանս
յաւիտենից . ամէն : Եւ ասէ ցիս մի յե- 13
րիցանց անտի . Սոքա որ զգեցեալ են
զհանդերձս սպիտակս , ո՞յք են՝ և կի՛ց
ուստի՛ գան : Եւ ասացի ցնա . Տի՛՛ դու 14
գիտես . և ասէ ցիս . Սոքա են՝ որ գան
՚ի վշտաց մեծաց , և լուացին զպարկանե-
ղիս իւրեանց՝ և սպիտակացուցին ա-
րեամբ գառինն : Վասն այնորիկ են 15
առաջի աթոռոյն այ՛՝ և պաշտեն զնա
գտիւ և զգիշեր ՚ի տաճարի նո՛ր , և որ
նստի ՚ի վերայ աթոռոյն՝ բնակեալ է ՚ի
նոսա : Ո՛չ քաղցիցեն և ո՛չ ծարաւի- 16
ցեն , և ո՛չ ո՛ք մեղիցէ նո՛ք՝ ո՛չ արեգակն
և ո՛չ տօթ : Եւ գառնն ՚ի միջոյ աթո- 17
ռոյն իւրոյ* հովուեսցէ զնոսա , և առաջ-
նորդեսցէ նոցա ՚ի կենաց աղբիւր ջրոյ

---

*՚Ի Յովհան . Օ՛ի գառնն որ ՚ի մէջ ա-
թոռոյն :

կենդանւոյ · քանզի եհատ ած* զամենայն արտօսր յերեսաց նոցա ։

ԿՈ. Ը։

1 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն եօթնե-
րորդ , եղև լռուի յերկինս՝ որպէս
2 կէս ժամու ։ Եւ տեսի հրեշտակս
եօթն , որ առաջի այ կային . և տուաւ
3 նոցա եօթն փողս ։ Եւ այլ հրեշտակ
եկն եկաց առ սեղանն , և ունէր խնկա-
նոց ոսկի . և տուաւ նմա խունկ բա-
զում , զի մատուսցէ զաղօթս ամ սրբ-
բոց† ’ի վե՛ր ոսկեղէն սեղանոյ առաջի ա-
4 թոռոյն ։ Եւ ել ծուխ խնկոցն՝ աղօթք
սրբոցն ’ի ձեռաց հրեշտակացն առաջի
5 այ‖ ։ Եւ ելից հրեշտակն զխնկանոցն
’ի հրոյ սեղանոյն՝ և արկ զնա յերկիր ·
և եղև որոտումն և ձայնք և փայլատա-
6 կումն և շարժումն մեծ ։ Եւ եօթն
հրեշտակքն որ ունէին եօթն փողս՝
պատրաստեցին զինքեանս առ ’ի հար-
7 կանել ։ Եւ առաջին հրեշտակն ե-

---

*’Ի Յոյնն · Եւ հատցէ ած ։

†’Ի Յոյնն · Զի մատուսցէ ընդ աղօթս ամ սրբոց ։

‖’Ի Յոյնն · Եւ ել ծուխ խնկոցն ընդ աղօթս սրբոցն ’ի ձեռն հրեշտակին առաջի այ ։

հար զփողն , և եղև կարկուտ և հուր և արիւն խառնեալ՝ և անկաւ յերկիր , և
զերրորդ մասն երկրի այրեաց , և զեր-
րորդ մասն ծառոց այրեաց , և զամ դա-
լար խոտոյ այրեաց : Եւ երկրորդ 8
հրեշտակն փողեաց , և իբրև զլեառն մի
մեծ հրդեհեալ անկաւ ի ծով , և եղև
երրորդ մասն ծովու արիւն . Եւ 9
սատակեցաւ երրորդ մասն լուղակաց , և
որ ունէր շունչ կենդանի՝ ապականե-
ցաւ* . և երրորդ մասն նաւուց ընկղմե-
ցաւ : Եւ երրորդ հրեշտակն փողեաց , 10
և անկաւ յերկնից աստղ մի մեծ՝ բոր-
բոքեալ իբրև ջահամբար , և անկաւ
յերրորդ մասն գետոց և աղբերաց . Եւ 11
էր անուն աստեղն դառնութիւն . և բա-
զումք մեռան ի դառնութենէ ջուրցն . Եւ 12
չորրորդ հրեշտակն փողեաց , և վիրա-
ւորեր երրորդ մասն արեգական՝ և եր-
րորդ մասն լուսնի՝ և երրորդ մասն աս-
տեղաց . և խաւարեր երրորդ մասն նո-
ցա , և երրորդ մասն գիշերոյ նոյնպէս† :
Եւ տեսի՝ և լուայ ձայն հրեշտակի 13
թռուցելոյ ի մէջ երկնից՝ զի ասէր ի

---

*՝ի Յոյնն . Եւ սատակեցաւ երրորդ մասն լուղակաց՝ որ ունէր շունչ կենդանի :

†՝ի Յոյնն . Եւ երրորդ մասն աւուր ոչ ծագէր , և գիշերոյն նոյնպէս :

ձայն մեծ, ա՛յ վա՛յ վա՛յ՝ որ բնակեալ են յերկրի. յորժամ լինիցի ձայն եւ բիցն ևս փողոց, զոր կամիցին հրեշտակքն հարկանել։

ԿԱ. Թ։

1 Եւ հինգերորդ հրեշտակն փողէր, և տեսի զի աստղ մի անկաւ յերկնից, և տուաւ նմա բանալի գբոյն
2 անդնդոց. Եւ ելանէր ծուխ՝ի գբոյն ոպ զծուխ վնոցի մեծի. և խաւարեցաւ
3 արեգակն և օդք։ Եւ՝ի գբոյն ելանէր մարախ՝ի յերկիր. և տուաւ նոցա իշ-
4 խանութի իբրև զխայթոցս կարճի. Եւ ասացաւ նոցա՝ զի մի՛ մեղուցեն խոտոյ երկրի և մի՛ ամ ծառոց, բայց միայն մարդոյ երկրայնոյ, որ ո՛չ ունիցին զկնիք
5 ՚ի վե՛ճ ձակատու իւրեանց։ Եւ տուաւ նոցա հրաման՝ զի մի՛ սպանանիցեն զնո՛ա, այլ չարչարեսցեն զնո՛ա ամիս հինգ. և չարչարանք նոցա իբրև զխայթոցս կար-
6 ճի՝ որ հարկանիցէ զմարդ։ Եւ յաւուրսն յայնոսիկ խնդրեսցեն մարդիկ զմա՛ւ և մի՛ գտցեն. և ցանկան մեռանել՝

---

*՚Ի Յովհ. Եւ բացաւ զգուբն անդնդոց և ելանէր ծուխ՝ի գբոյն ո՛պ զծուխ վնոցի մեծի. և խաւարեցաւ արեգակն և օդ՝ի ծխոյն անդնդոց։

և փախիցէ ՚ի նոցանէ մահ : Եւ նմա- 7
նութիւն մարախոյն , նմանութիւն ձիոց
պատրաստելոց ՚ի պատերազմ . և ՚ի վե-
րայ գլխոց նոցա իբրև զպսակ՝ նմանեալ ոսկ-
ւոյ . և երեսք նոց իբրև զերեսս մարդոյ .
Եւ հերք նոցա իբրև զհերս կնոջ . և 8
ատամունք նոցա իբրև զառիւծու : Եւ 9
ունէին զրահս իբրև զզրահս երկաթի .
և ձայն թևոց նոց իբրև զձայն կառաւարաց
ձիոց բազմաց՝ որ արշաւեն ՚ի պատե-
րազմ : Եւ ունին պոչս ըստ նմանու- 10
կարճի . և խայթոց յպոչս նոցա . և ու-
նէին իշխանութիւն չարչարել զմարդիկ ա-
ժիսս հինգ : Եւ ունին թագաւոր ՚ի 11
վերայ իւրեանց զհրեշտակն գժոխոց . և ա-
նուն նմա երբայեցերէն աղբադոն , որ
կոչի ՚ի հայ բարբառ Կորուստ* : Ո- 12
հաւասիկ վայ մի էանց , և վայք երկու
գալոց են : Եւ վեցերորդ հրեշտակն 13
հարկանէր զփողն . և լուայ ձայն ՚ի չո-
րից կենդանեացն՝ որ էին առաջի սեղա-
նոյն ոսկի . Ո՛ի ասէր ցհրեշտակն վեց- 14
րորդ՝ որ ունէր զփողն . Լո՛ծ զչորս
հրեշտակսն զկապեալս ՚ի վերայ գետոյն
Եփրատայ : Եւ լուծան չորս հրեշ- 15
տակքն՝ պատրաստեալք ՚ի ժամ և յօր

---

*՚Ի Յոյնն . Որ կոչի ՚ի յոյն բարբառ Ա՛պողիոն :

և յամիս և՛ի տարի, զի սպանցեն զեր-
16 րորդ մասն մարդկան: Եւ համարք
հեծելոց զօրաց նոցա բիւրք բիւրուց՝ և
17 հազարք հազարաց՝ լուայ զթիւ նոցա: Եւ
տեսի ձիս՝ ի տեսլեանն, և հեծեալս՝ ի
նոսա՝ որք ունէին զրահս հրեղէնս, և յա-
կինթս հրդեհեալս ծծմբով, և գլուխք
ձիոցն իբրև զգլուխս առիւծուց. և՛ի
բերանոց նոցա հուր ելանէր՝ և ծուխ և
18 ծծումբ: Եւ՛ի հարուածոցս յայսցա-
նէ մեռաւ երրորդ մասն մարդկան՝ ՛ի
հրոյն և՛ի ծխոյն և՛ի ծծմբոյն, որ ե-
19 լանէր՛ի բերանոց նոցա: Զի իշխանութի
՛ի բերանս է նոցա՝ և յապիս նոցա, և ապիք
նոցա նմանութիւն օձի. և ունէին գլուխ՝
20 որով սատակէին զանիրաւս: Եւ այլք
՛ի մարդկանէ որ ոչ մեռան՛ի հարուա-
ծոցս յայսցանէ, ոչ ապաշխարեցին և
ոչ դարձան՛ի գործոց ձեռաց իւ-
րեանց, յերկրպագուէ դիւաց և կուռց
յոսկեղինաց և յարծաթեղինաց՝ և՛ի
պղնձոյ և՛ի քարէ և՛ի փայտէ, որք ոչ
տեսանել կարեն՝ և ոչ լսել և ոչ
21 գնալ. Եւ ոչ ապաշխարեցին՛ի մարդ-
դասպանութենէ՝ և՛ի գեղատուութենէ, և
՛ի պոռնկութենէ՝ և՛ի գողութենէ իւ-
րեանց:

ԺԱ.

Եւ տեսի այլ հրեշտակ զօրաւոր՝ զի 1
իջանէր յերկնից, և զգեցեալ էր
ամպ՝ և ծիածան՝ի գլուխ նր. և երեսք
նր իբրև զարեգակն, և ոտք նր ոսպ
սիւն հրոյ: Եւ ունէր՝ի ձեռին իւ- 2
րում գրքոյկ մի բացեալ. և եդ զոտն
իւր ջաջ՝ի վր ծովու, և զձախն՝ի վր
երկրի: Եւ աղաղակեաց՝ի ձայն մեծ՝ 3
գոչեաց իբրև զառիւծ. և յորժամ ա-
ղաղակեաց՝ խօսեցան եօթն որոտմունք
յիւրեանց ձայնս: Եւ յորժամ խօսե- 4
ցան եօթն որոտմունքն՝ կամէի գրել. և
լուայ ձայն յերկնից՝ զի ասէր, Կնքեա՛
զոր խօսեցան եօթն որոտմունքն՝ և մի՛
գրեր. Եւ հրեշտակն զոր տեսի, որ եդ 5
զոտն իւր՝ի վր ծովու և զմիւսն՝ի ցա-
մաքի. Համբարձ զձեռն իւր ջաջ յեր-
կինս. Եւ երդուաւ՝ի կենդանին յա- 6
ւիտենից՝ որ հաստատեաց զերկինս՝ և որ
՝ի նմա, և զերկիր և որ՝ի նմ՝. զի ոչ
ևս կայ այլ ժամանակ. Այլ յաւուրս 7
ձայնի եօթներորդ հրեշտակին՝ յոր-
ժամ հարցէ զփողն, կատարեսցի խոր-
հուրդն Աստուծոյ՝ որ աւետարանեցաւ՝ի ձեռն
ծառայից իւրոց մարգարէիցն: Եւ 8
ձայնն զոր լուայ յերկնից՝ դարձեալ
խօսեցաւ ընդ իս և ասէ. Երթ՝ առ

զգրքոյկն՝ զոր ունի հրեշտակն բացեալ
ի ձեռին իւրում, և կայ ի վր ծովու
9 և ցամաքի: Եւ ես երթեալ առ հրեշ-
տակն՝ խնդրեցի ի նմանէ. և ասէ ցիս,
Ա՛ռ զսա՝ և կեր զդոյն, և դառնասցի
յորովայն քո. այլ ի բերան քո է քաղցր
10 իբրև զմեղր: Եւ առի զգրքոյկն ի ձե-
ռաց հրեշտակին՝ և կլայ զնա. և էր
ի բերան իմ ոպ մեղր. և յորժամ կե-
11 րայ, դառնացաւ որովայն իմ: Եւ
ասէ ցիս. Ասացանէ քեզ դարձեալ մար-
գարէանալ ի ժողովուրդս՝ և ի հեթա-
նոսս և ի լեզուս և ի թագաւորս
երկրի:

ԿԻ. ԺԱ.

1 Եւ տուաւ ինձ եղէգն նման գաւա-
ռանի. և կայր հրեշտակն, և ասէր
ցիս. Ա՛րի՛ և չափեա զտաճարն ած և
զսեղանն՝ և զերկրպագուսն որ ի նմ:
2 Եւ զգաւիթն որ արտաքոյ տաճարին՝
թո՛ղ զնա՝ և մի՛ չափեր. զի տուեալ է
զնա հեթանոսաց. և զքաղաքն սո՛ւրբ կո-
խեսցեն ամիսս քառասուն և երկուս:
3 Եւ տաց երկուց վկայից իմոց՝ և մար-
գարէասցին աւուրս հազար երկերիւր և
4 վաթսուն՝ զգեցեալ քուրձ: Սոքա են
երկու ձիթենիքն և երկու ճրագք, որ
5 կան առաջի ած յերկրի: Եւ որք կա-

միցին ինասել նց , հուր ելյէ ի բե-
ղանոյ նոցա՝ և կերիցէ զինշամիս նց . և
որք կամիցին մեղանչել նց՝ այսպէս սա-
տակեսցին : Ոչ ունին իշխանուի 6
փակել զերկինս՝ զի մի՛ տեղասցէ ջա-
ւուրս մարգարէուեան նց . և ունին իշ-
խանուեի ի վե՛ր ջուրց՝ դարձուցանել
զնս յարիւն , և հարկանել զերկիր
յամ՛ հարուածս՝ քանիցս անգամ և կա-
միցին : Եւ յորժամ կատարեսցեն 7
զամենայն աւուրս վկայուեան իւրեանց ,
յայնժամ գազանն որ ելանէ յանդղն-
գոց՝ տացէ լե նս պատերազմ , և յաղ-
թեսցէ նց՝ և սպանցէ զնս : Եւ դի նո- 8
ցա անկեալ կայցէ ի մէջ հրապարա-
կաց քաղաքին նոցա մեծի , որ անուա-
նեալ կոչի ըստ հոգւոյն Սոդոմ և Ե-
գիպտոս . ուր և տէրն նց խաչեցաւ :
Եւ տեսցեն զնս ամ ցեղք և ժողո- 9
վուրդք՝ և ամ լեզուք և հեթանոսք , զի
դի նոցա անկեալ կայցէ զերիս աւուրս
և կէս . և ո՛չ տացեն թաղել ի գերեզ-
մանս զոսկերս նց : Եւ որ բնակեալ 10
են յերկրի՝ ուրախ լինին և խնդան ի
վե՛ր նց , մինչև ընծայս և պատարագս
տանել միմեանց , վո՛ր զի սոքա երկոքին
մարգարէքս չարչարեսցեն զբնակիչս
երկրի : Եւ յետ երից աւուրց և կիսոյ՝ 11
հոգի կենդանի յայ մտցէ ի նոսա , և

յարիցեն կացցեն ՚ի վե՛ր ոտից իւրեանց.
և ահ և երկիւղ մեծ անկաւ ՚ի վե՛ր ամե-
12 նեցուն՝ որ տապանին զնա: Եւ լուայ
ձայն մեծ՝ որ ասէր ցնա. Ա՛ երացի՛ք
ելէ՛ք աստ. և վերացան ելին յերկինս
ամպովք, և տեսին զնա թշնամիք իւ-
13 րեանց: Եւ ՚ի ժամուն յայնմիկ շար-
ժումն մեծ եղև, և տասներորդ մասն
քաղաքին ընկղմեցաւ, և մեռան ՚ի
շարժմանէն աթք եօթն հազար. և յետ
այնորիկ ահ մեծ եղև յամենեսեան. և
14 փառս տային ած երկնաւորի: Ո՛հա-
ւասիկ վայն երկրորդ էանց, և վայն եր-
15 րորդ գալոց է վաղվաղակի: Եւ
յորժամ եօթներորդ հրեշտակն հար-
կանէր զփողն, եղև ձայն յերկինս՝ և
ասէ. Եղև թագաւորութի՛ւն տիեզերաց
տն մերոյ՝ և յի՛ւր քրի՛ստոսի իւրոյ. և թագա-
ւորեսցէ ՚ի վե՛ր ամի յաւիտեանս յա-
16 ւիտենից: Եւ քսան և չորս երիցունքն՝
որ նստէին յաթոռս իւրեանց առաջի
ած, անկանէին ՚ի վե՛ր երեսաց իւրեանց՝
և երկրպագանէին տն ած, և ասէին.
17 Ո՛հանամք զքէն տէր ած ամենակալ՝ որ
էն և ես, և առեր* զզօրութի՛ւդ քո մեծ, և
18 թագաւորեցեր: Եւ հեթանոսք բար-
կացան, և եկն բարկութի՛ւն քո, և ժամա-

---

*՚Ի Յոյնն. Ոյր էն և էրն, զի առեր:

նակ մեռելոց՝ զի դատեսցին. և տաս
վարձս ծառայից քոց մարգարէից, և
սրբոց երկիւղածաց անուան քոյ՝ փո-
քունց և մեծամեծաց, ևապականես
զապականիչս երկրի: Եւ բացաւ տա- 19
ճարն ՚ի որ յերկինս, և երևեցաւ տա-
պանակն ՚ի տաճարն իւր. և եղեն
փայլատակմունք և ձայնք և որոտմունք
և շարժումն, և կարկուտ մեծամեծ:

ԿԻ. ԺՈՂ:

Եւ նշան մեծ երևեցաւ յերկինս. կին 1
մի արկեալ զիւրև զարեգակն, և
լուսին ՚ի ներքոյ ոտից նր. և ՚ի վր
գլխոյ նր պսակ աստեղեայ յերկոտասա-
նից: Եւ էր յղի. և ճչէր յերկունսն, 2
և բազում վշտօք մերձ էր ՚ի ծննանել:
Եւ երևեցաւ այլ նշան յերկինս՝ և ա- 3
հաւասիկ վիշապ մի մեծ հրեղէն. որոյ
էին գլուխք եօթն և եղջիւրք տասն, և
՚ի վերայ գլխոց նր եօթն կապարք: Եւ 4
տուտն նր քարշէր զերրորդ մասն աս-
տեղաց երկնից, և արկ զնս յերկիր. և
վիշապն կայր առաջի կնոջն՝ որ հանդեր-
ձեալ էր ծննանել, զի յորժամ ծնցի
կինն զորդի իւր՝ կլցէ զնա վիշապն:
Եւ ծնաւ կինն արու՝ որ հանդերձեալ 5
է հովուել զամ հեթանոս գաւազա-
նաւ երկաթեաւ. և յափշտակեցաւ որ-

6 դի նը առ ած , և առ աթոռ նորա : Եւ
կինն փախեաւ յանապատ՝ ուր էր տեղի
նմ պատրաստեալ յայ , զի կերակրես-
ցի անդ աւուրս հազար երկերիւր և
7 վաթսուն : Եւ եղև պատերազմ յեր-
կինս , միքայէլ և հրեշտակք իւր
կռուէին ընդ վիշապին . և վիշապն պա-
8 տերազմէր զօրօք իւրովք : Եւ ոչ կա-
րացին կալ ընդդէմ , և տեղի ոչ գտաւ
9 նոցա յերկինս : Եւ անկաւ վիշապն
մեծ՝ օձն առաջին , որ անուանեալ կոչի
Սատանայ և Սատանայ . որ մոլորե-
ցուցանէ զամենայն տիեզերս երկրի . և
հրեշտակք նորա ընդ նմա անկան : Եւ
լուայ ձայն մեծ յերկնից՝ որ ասէր .
10 Արդ եղև զօրութի և փրկութի և ար-
քայութի այ մերոյ . և իշխանութի օծե-
լոյն նր . զի անկաւ չարախօսն եղբարց
մերոց . որ չարախօսէր զնոցանէ առաջի
11 այ զտիւ և զգիշեր : Եւ նոքա յաղ-
թեցին նմ արեամբ գառինն , և բանիւ
վկայուե նորա . և ոչ հաճեցան ընդ վի-
12 շապն մինչև ի մահ* : Սատն այսո-
րիկ ուրախ լերուք երկինք՝ և նմ որ բը-
նակեալ են ի նմ : Այ երկրի և

---

*Ի Յոյնն . Եւ բանիւ վկայուե իւ-
րեանց . և ոչ սիրեցին զկեանս իւրեանց
մինչև ի մահ :

ծովու՝ զի անկաւ բանսարկուն առ
ձեզ , որ ունի զցասումն բազում , և
կացցէ առ սակաւ մի ժամանակս : Եւ 13
յորժամ ետես վիշապն թէ անկաւ յեր-
կիր , զհետ եղև կնոջն՝ որ ծնաւ զմա-
նուկն արու : Եւ տուաւ կնոջն եր- 14
կու թեւք արծուոյ մեծի՝ զի թռիցէ
յանապատ՝ ի տեղի իւր . ուր կերակր-
բէր անդ ժամանակ և ժամանակս և
կէս ժամանակի՝ յերեսաց օձին : Եւ 15
եհեղ օձն՝ ի բերանոյ իւրմէ զհետ
կնոջն ջուր՝ զի ընկղմեացէ զնա : Եւ 16
օգնեաց երկիր կնոջն , և երաց երկիր
զբերան իւր և եկուլ զջուրն՝ զոր եհեղ
վիշապն՝ ի բերանոյ իւրմէ : Եւ բար- 17
կաց վիշապն ընդ կնոջն , և գնաց
պատերազմել ընդ մնացեալ զաւակս նորա՝ որք
պահէին զպատուիրանս Աստուծոյ . և ունէին
զվկայութիւնն Յիսուսի : Եւ կաց՝ ի վերայ 18
աւազոյ ծովուն :

ԿԱ . ԺՈ .

Եւ տեսի զի ելանէր՝ ի ծովէն գազան , 1
և ունէր գլուխս եօթն՝ և եղջիւրս
տասն , և՝ ի վերայ եղջիւրաց նորա տասն
թագք , և՝ ի վերայ գլխոց նորա անուն հայ-
հոյութեան : Եւ գազանն զոր տեսի՝ 2
նման ընձառ , և ոտք նորա իբրև զար-
ջառ , և բերան նորա ունէր զառիւծու . և նետ

նմ վիշապն զգօրուի իւր և զաթոռ իւր
3 և զիշխանուի մեծ : Եւ մի ի գլխոց
նր վիրաւորեալ էր ի մահ. և վէր
մահուան նր ողջացեալ : Եւ զարմա-
ցաւ ամ երկիր ընդ գազանն , զի
եւս նմա վիշապն զթագաւորուի
4 իւր*. Եւ երկիր պագին վիշապին որ եւս
պիշխանուին գազանին† , և ասէին .
Ո՞վ իցէ նման գազանիս , կամ ո՞վ կա-
5 րիցէ պատերազմել ընդ դա : Եւ տուաւ
նմա բերան խօսել զմեծամեծս , և
զհայհոյուիւն . և տուաւ նմա իշխա-
6 նուի զամիսս քառասուն և երկու : Եւ
եբաց զբերան իւր հայհոյուիւն առ ած ,
և հայհոյեաց զանուն նր և զխորանն
7 նր , և զերկնայինս խորանն : Եւ տուաւ
նմա իշխանուիւն առնել պատերազմ
ընդ սբս՝ և յաղթել նց . և տուաւ նմա
իշխանուիւն ի վր ամ ազգաց և լե-
8 ուաց և ժողովրդոց : Ո՛ի երկրպա-
գեսցեն նմ ամ որ բնակեալ են ընդ երես
երկրի . որոց ոչ են գրեալ անուանք նց
ի գիրս կենաց գառինն զնոյց խակ-
9 բանէ աշխարհի : Ա՛ք ունին ականջս

---

*) Ի Յոյնս չէ . Ո՛ի եւս նմ վիշապն զթագաւորուի իւր :

†) Ի Յոյնս յա-ե-լս- ասի . Եւ երկիրպագին գազանին :

լսելոյ՝ լուիցեն : Այլ են ոմանք՝ որք ’ի 10
գերուե վարեսցին , և են ոմանք՝ որ
սրով մեռցին , և են ոմանք որ անձամբ
զանձինս սպանանեն* . աստ է համբե-
րութիւն և հաւատ սրբոց : Եւ տեսի 11
այլ գազան՝ ելանէր յերկրէ , և ու-
նէր եղջիւրս երկու նման գառինն , և
խօսէր իբրև զվիշապն : Եւ զիշխա- 12
նութիւն զամ՝ զառաջնոյ գազանին գործէր
առաջի նորա . և առնէր զերկիր և զամ՝
բնակիչս նր՝ զի երկիրպագանիցեն գա-
զանին առաջնոյ՝ մինչև ողջասցի վէր մա-
հու նորա † : Եւ առնէր նշանս բա- 13
զումս , և տայր հրոյ իջանել յերկնից
յերկիր՝ առաջի մարդկան . Եւ մոլո- 14
րեցուցանէր զորս բնակեալ են յերկիր՝
նշանօքն որ տուեալ են ’ի ձեռս նր՝ առ-
նել առաջի գազանին . ասեն ցնա բնա-
կիչք երկրի . Արա զպատկեր գազա-
նին‖ , որ ’ի վէրաց սրոյն եկեաց : Եւ 15
տուաւ նմա իշխանութի , զի տացէ հոգի

---

*’Ի Յոյնն . Եթէ ոք ’ի գերուե վարէ
’ի գերուե վարեսցի . եթէ ոք սրով սպան-
ցէ սրով մեռցի :

†’Ի Յոյնն . Որոյ վէր մահուն ողջա-
ցեալ էր :

‖’Ի Յոյնն . Ասելով զբնակիչս երկրի ,
առնել զպատկեր գազանին :

պատկերի գազանին, և զի խոսեսցի պատկերն. և երկիրպագցեն նմ՝ ամ բնակիչք երկրի. և որ ոչ պագցէ երկիր պատկերի գազանին, սպանցէ զնա:
16 Եւ արասցէ զամ փոքունս և զմեծամեծս՝ և զմեծատունս և զազատս՝ և զաղքատս և զծառայս, զի տացէ նց դրոշմ յաջու ձեռին և ի վր ճակատու
17 նց: Եւ ոչ ոք կարասցէ գնել և վաճառել՝ եթէ ոչ ունիցի զդրոշմ գրոյն՝ և զանուն գազանին և զթիւ անուան
18 նր: Այստ է իմաստուի. որ ունի միտս՝ համարեսցի զթիւ գազանին. թիւ եզեալն մարդոյ, և թիւ անուան նորա ՟ձ՟ և ՟ձ՟ և ՟վեց՝ հարիւր վաթսուն և վեց:

ԻԹ. ԺՊ:

1 Եւ տեսի՝ և ահա գառն կայր ի վր լերինն սիովնի. և ընդ նմա հարիւր քառասուն և չորս հազարք, որ ունէին զանուն նր և անուն հօր նորա գրեալ
2 ի վր ճակատուց նոցա: Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ ոփ զձայն ջուրց բազմաց և ձայն որոտման մեծի. և լուայ իբրև զձայն զբնաւրահարաց, զի հարկանէին զբնաւրս իւրեանց:
3 Եւ երգէին զերգս նորս առաջի աթոռոյն՝ և առաջի չորից կենդանեացն՝ և առաջի երիցանցն. և ոչոք կարէ գիտել զերգս

նց՝ բայց միայն հարիւր քառասուն և
չորս հազարքն, որք ազատեալ են
յերկրէ: Սոքա են՝ որք ընդ կանայս ոչ 4
խառնակեցան, և են կուսանք. սոքա
զկնի երթան գառինն՝ ուր և երթիցէ.
սոքա ընտրեցան ի մարդկանէ առաջի
այ և գառինն*: Եւ ի բերան նց ոչ 5
գտաւ սուտ՝ զի ամբիծք են: Եւ տեսի 6
այլ հրեշտակ թռուցեալ ի մէջ երկ-
նից. և ունէր աւետիս յաւիտենական՝
աւետարանել ամ ազգաց և լեզուաց՝ որ
բնակեալ են յերկրի: Եւ ասէր ի 7
ձայն մեծ. Երկերիւղ յայ՝ և տուք
փառս նմա, զի եկն ժամ դատաստանի
նր. և երկի՛ր պագէք արարչին երկնի
և երկրի և ծովու և աղբերաց ջուրց:
Եւ այլ հրեշտակ երկրորդ գայր զհետ 8
նր՝ և ասէր. Ընկաւ անկաւ բաբելոն մեծն՝
ի գինւոյ արբեցութէ՝ ի ցասմանէ՝ ի
պոռնկութէ իւրմէ՝ որ արբեցոյց զամ հե-
թանոսս†: Եւ այլ հրեշտակ երրորդ գայր 9
զհետ նց՝ և ի ձայն մեծ ասէր. Ով
ոք երկրպագեաց գազանին և պատկերի

---

*՝ի Յոյնն. Առաջնապտուղ այ և գա-
ռինն:

†՝ի Յոյնն. Ընկաւ անկաւ բաբելոն
մեծն՝ զի ի գինւոյ ցասման պոռնկուե իւ-
րոյ արբեցոյց զամ հեթանոս:

նր՝ և կամ զդրոշմ նշանի նր աւ՝ի ճա-
կատ իւր՝ և կամ՝ի վը աջու ձեռին իւ-
10 րոյ. Այնպիսին արբցէ՝ի բաժակէ ցաս-
մանն այ արկելոյ յանապակէ բարկու[թ]ե
բաժակին. և տանջեսցի հրով և ծծմբով
11 առաջի այ և գառինն: Եւ ծուխ նց
ելցէ յաւիտեանս յաւիտենից. և ոչ
ունին հանգիստ՝ որք երկիրպագին գա-
զանին՝ի տուէ և՝ի գիշերի. և որք եր-
կիրպագին պատկերին, և առին զդրոշմ
12 և զանուն նորա: Եւ համբերու[թ]իւն
սրբոցն աստ է. այս՝ որք պահեն զպա-
13 տուիրանս այ, և զհաւատս Յի: Եւ
լուայ ձայն յերկնից որ ասէր ցիս.
Գրեա՛, երանի մեռելոցն՝ որք՝ի տր
ննջեցին այժմիկ վաղվաղակի. զայս ա-
սէ Հոգին, քանզի հանգեան յաշխա-
տուէ իւրեանց. բայց միայն գործք իւ-
14 րեանց հետ նց: Եւ տեսի՝ և
ահա ամպ սպիտակ, և՝ի վերայ ամպոյն
նստէր նման Որդւոյ մարդոյ, և՝ի
գլուխ իւր պսակ ոսկի, և՝ի ձեռին իւ-
15 րում՝ սուր գերանդի սրեալ: Եւ
այլ հրեշտակ ելանէր յերկնից, աղա-
ղակէր՝ի ձայն մեծ՝ և ասէր. Որ նըս-
տիսդ՝ի վը ամպոյդ՝ առաքեա՛ զգերան-
դիդ քո՝ և հնձեա, զի եկն ժամանակ
հնձոյ, և հասեալ են հունձք երկրի:
16 Եւ արկ՝ որ նստէր՝ի վը ամպոյն՝ զգե-

բանդին իւր յերկիր , և ընձէր զամ
բնակիչս երկրի : Եւ այլ հրեշտակ ե- 17
լանէր ի տաճարէն՝ որ յերկինս , և ու-
նէր և սա գերանդի սրեալ : Եւ այլ 18
հրեշտակ ելանէր ի սեղանոյն՝ որ ունէր
իշխանութիւն ի վր հրոյ , և աղաղա-
կեաց ի ձայն մեծ առ հրեշտակն՝ որ
ունէր զգերանդին սրեալ՝ և ասէր .
Արձակ զողկոյզս յայգւոյ երկրէ , զի
հասեալ է խաղողդ ի դմա : Եւ արկ 19
հրեշտակն զգերանդի իւր յերկիր , և
կթեր զխաղող նր , և արկանէր ի
հնձանն այ ի մեծ : Եւ կոխեցաւ հըն- 20
ձանն արտաքոյ քաղաքին . և ելանէր ի
հնձանէն արիւն մինչև ի սանձս ձիոյն .
և երկայնութիւն նր հազար և վեց հա-
րիւր ասպարէզ :

ԿԱ . ԺԵ :

Եւ տեսի այլ նշան յերկինս մեծ և 1
սքանչելի . հրեշտակս եօթն՝ որք ու-
նէին եօթն վէրս զկնի . զի նոքօք կա-
տարէր բարկութիւն այ : Եւ տեսի ոմն 2
ծով ապակեղէն խառնեալ հրով . և
որք յաղթեցին գազանին՝ և թուոյ ա-
նուան նր՝ և պատկերի նր՝ և դրոշմի
նր , նոքա կային ի վր ծովուն ապա-
կեղինի . և ունէին զքնարս այ : Եւ 3
երգէին զերգս մովսեսի ծառայի այ և

զերգս գառինն՝ ասելով. թէ Ա՝ եծամեծ
և սքանչելի են գործք քո՝ տէր ամե-
նակալ, արդար և ճշմարիտ են ճանա-
պարհք քո՝ թագաւոր ամ հեթանո-
4 սաց: Եւ ո՞վ ոք ոչ երկիցէ՝ և փա-
ռաւորեսցէ զմէք անուն քո. զի դու
միայն ես, և այժանի երկրպագելոյ.
զի ամ հեթանոսք եկեսցեն և երկիր
պագցեն առաջի քո տէր՝ յորժամ ար-
5 դարութիք քո յայտնեսցի*: Եւ յետ
այսորիկ տեսի՝ և բացաւ տաճարն խո-
րանին վկայութեան՝ որ էր ի յերկինս:
6 Եւ ելանէին եօթն հրեշտակք՝ որք ու-
նէին եօթն հարուածս, և զգեցեալ էին
ի տաճարին կտաւս մաքուրս՝ և պայ-
ծառս, և գօտեւորեալ էին առ ըս-
տեամբք իւրեանց գօտիս ոսկեղէնս:
7 Եւ ի չորից կենդանեացն տուաւ եօթն
հրեշտակացն՝ եօթն սկաւառակս լի
ցասմամբն այ կենդանւոյն յաւիտեանս
8 յաւիտենից: Եւ լցաւ տաճարն ծխով
փառացն այ՝ և զօրութենէն նորա. և ոչ
ոք կարէ մտանել ի տաճարն՝ մինչև
կատարեսցին եօթն հարուածքն յեօթն
հրեշտակացն:

---

*ի Յոյնն. Ոչի արդարութիք քո յայտ-
նեցաւ:

ԳԼՈՒԽ Ը.

Եւ լուայ ձայն մեծ ի տաճարէն՝ ըսէր ցեօթն հրեշտակսն, Երթայք հեղէք զեօթն սկաւառակսդ ցասմանն այ յերկիր: Եւ գնաց առաջին հրեշտակն՝ և եհեղ զսկաւառակ իւր յերկիր, և եղև հարուածք չարաչար ի վրայ մարդկան, որ ունէին զդրոշմ գազանին, և երկիր պագին պատկերի նորա: Եւ երկրորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ իւր ի ծով, և դարձան ջուրքն յարիւն մեռեալ. և ամ շունչ կենդանի որ էր ի ծովու՝ սատակեցաւ: Եւ երրորդ հրեշտակն եհեղ զսկաւառակ իւր ի գետս՝ և յաղբերս ջուրց, և եղև արիւն: Եւ լուայ ի հրեշտակէն՝ զի ասէր. Արդար ես՝ որ էիր և է*, և սուրբ ի գործս իւր՝ զի այսպէս դատեցար. զի զարիւն սրբոց՝ և զարիւն մարգարէից հեղին ամպարիշտք. վասն այնորիկ արիւն ետ ըմպել նոցա զի արժանիսն: Եւ լուայ ի սեղանոյ անտի զի ասէր. Այո՛ այր ամենակալ, արդար և ճշմարիտ են դատաստանք քո: Եւ չորրորդ հրեշտակն եհեղ ի սկաւառակէ

1
2
3
4
5
6
7
8

---

*ի Յոյնն. Եւ լուայ ի հրեշտակէն ջուրց՝ զի ասէր. Արդար ես որ էիր և էր:

9 իւրմէ ՚ի վերայ արեգական : Եւ տուաւ նմա խորշակահար առնել զմարդիկ հրով . և տապացան մարդիկ ՚ի տապ մեծ , և հայհոյեցին զանուն Աստուծոյ որ ունի իշխանութիւն ՚ի վերայ հարուածոցս այսոցիկ . և ոչ ապաշխարեցին ՚ի փառս նորա :
10 Եւ հինգերորդ հրեշտակն եհեղ ՚ի սկաւառակէ իւրմէ ՚ի վերայ աթոռոյ գազանին , և եղև թագաւորութիւն նորա խաւարեալ . և ծամէին զլեզուս իւրեանց
11 յախտէ ցաւոցն . Եւ հայհոյեցին զԱստուած երկնից ՚ի ցաւոց իւրեանց՝ և յախտէ գառնութեանն , և ոչ ապաշխարեցին ՚ի
12 գործոց իւրեանց : Եւ վեցերորդ հրեշտակն եհեղ ՚ի սկաւառակէ իւրմէ ՚ի վերայ գետոյն մեծի Եփրատայ , և ցամաքեցան ջուրք նորա՝ զի պատրաստեսցի ճանապարհ թագաւորի* ելից արևուս :
13 Եւ տեսի՝ զի ելանէր ՚ի բերանոյ վիշապին՝ և ՚ի բերանոյ գազանին՝ և ՚ի բերանոյ սուտ մարգարէին որդիք երեք անսուրբք իբրև զգորտս :
14 Չանգի նոքա էին որդիք դիւականք , որք առնէին զնշանս՝ և երթային առ թագաւորս ամ երկրի ժողովել զնոսա ՚ի պատերազմ , յօրն մեծ Աստուծոյ ամենակալի . քանզի այսպէս ասաց Տէր .

---

*՚ի Յոյնն . Ի թագաւորաց :

Ա՛հա գամ իբրև զգող , երանի որ ի- 15
ցեն արթունք , և պահեսցեն զհան-
դերձս իւրեանց . զի մի՛ մերկ շրջեսցին ,
և երևեսցին ամօթանք իւրեանց : Եւ 16
ժողովեցին* զնո՛ւ ՚ի տեղի մի , որ կոչի
եբրայեցերէն՝ Ա՛րմագեդոն : Եւ եօթ- 17
ներորդ հրեշտակն եհեղ ՚ի սկաւառակէ
իւրմէ ՚ի վե՛ր օդոյ . և ել ձայն մեծ
յերկնից՝ և յաթոռոյն՝ ասելով , Եղև :
Եւ եղեն փայլատակմունք և ձայնք և 18
որոտմունք . և եղև շարժումն մեծ՝ որ-
պիսի չէիք եղեալ իսկզբանէ՝ յորմէ հետէ
եղև մարդ ՚ի վե՛ր երկրի՝ այնպիսի շար-
ժումն մեծ : Եւ եղև քաղաքն մեծ յե- 19
րիս մասն , և քաղաքք ազգացն անկան .
և բաբելոն մեծ յիշեցաւ առաջի ՚ւյ ,
տալ նմա զբաժակն գինւոյ ցասման
բարկութեանն նո՛ր : Եւ ամենայն կղզիք 20
փախեան , և լերինք ՚ի միջոյ բարձան :
Եւ կարկուտ մեծ իբրև կշիռ տաղանդոյ 21
միոյ իջանէր յերկնից ՚ի վերայ մարդ-
կան . և հայհոյեցին մարդիկ զած յեր-
կինս՝ վ՛ա հարուածոյ կարկտին , զի մեծ
էր հարուածն և սաստիկ :

---

*՚ի Յոյնն . Եւ ժողովեաց :

ԳԱ. ԺԱ.

1 Եւ եկն մի ոմն յեօթն հրեշտակացն՝
որք ունէին զեօթն սկաւառակսն. խօ-
սեցաւ ընդ իս՝ և ասէ. Ե՛կ այսր և ցու-
ցից քեզ զդատաստանս մեծ պոռնկին՝ որ
2 նստի ՚ի վր ջուրց բազմաց: Ընդ
որում պոռնկեցան թագաւորք երկրի
և արբեցան բնակիչք երկրի ՚ի գինւոյ
3 արբեցուե պոռնկութե նր: Եւ առ
տարաւ զիս յանապատ հոգւովն. և տե-
սի կին մի՝ զի նստէր ՚ի վր կարմիր գա-
զանի, և լի էր անուամբ հայհոյութե.
և գազանն զոր տեսի՝ ունէր գլուխս
4 եօթն և եղջիւրս տասն: Եւ կինն
զգեցեալ էր ծիրանիս և կարմիրս, և
զարդարեալ ոսկւով և մարգարտով և
ակամբք պատուականօք, ունելով բա-
ժակ ոսկի ՚ի ձեռին իւրում՝, և լի էր
5 գարշելի և անմաքրութ պոռնկուե: Եւ
՚ի ճակատն նր գրեալ անուն՝ խոր-
հուրդ, բաբելոն մեծ՝ մայր պոռնկուեց
6 և գարշուեց երկրի: Եւ տեսի
զկինն արբեցեալ յարենէ սրբոց՝ և յա-
րենէ ամ վկայիցն*. և զարմացայ՝ տե-
7 սեալ զնա՝ զարմացումն մեծ: Եւ ասէ
ցիս հրեշտակն. Ընդէր զարմացար, ես

---

*՚ի Յովհ. ՚ի վկայից Ք՚ի:

ասացից քեզ զխորհուրդս կնոջն, և
զգազանին որ բարձեալ ունի զնա. որ
ունի զեօթն գլուխն՝ և զտասն եղջիւր:
Եւ գազանդ զոր տեսեր՝ որ էր, և չէր, 8
և հանդերձեալ է ելանել 'ի գ֊ժոխոց՝ և
'ի կորուստ երթալ. և զարմացան ամե֊
նեքեան՝ որ բնակեալ են 'ի վը֊ երկրի.
որոց ո՛չ էր գրեալ անուանք նց 'ի գիր
կենաց իսկզբանէ աշխարհի. զոր տեսա֊
նէիր զգազանն, զի էր՝ և չէ, և մերձ
է*: Ա֊ստ է խմաստութի՝ որ ունի միտս. 9
և եօթն գլուխն՝ եօթն լերինք են, ու֊ր
կինն նստեալ էր 'ի վը֊ նց. և նոքին
թագաւորք են եօթն. և թագաւորք
եօթն գոլով. Ա֊ինդն անկան, և մին 10
եկաց, և մինն ո՛չ է եկեալ. և յոր֊
ժամ գայ՝ սակաւիկ մի ժամանակ ունի:
Եւ գազանն՝ որ էր՝ և չէ՝ և նա ու֊թե֊ 11
րորդ է. և է յեօթանց անտի, և
'ի կորուստ երթալոց է: Եւ տասն եղ֊ 12
ջիւրն զոր տեսեր՝ տասն թագաւորք են.
որոց չև ևս է առեալ զթագաւորութի՝,
այլ առնուն՝ և կան իշխանք 'ի մի ժամ.
և առնուն նոքա զիշխանութի՝ ը֊ գազա֊

---

*'Ի Յոյնն. Եւ գազանդ զոր տեսեր՝ էր և չէ, և հանդերձեալ է... 'ի սկզբանէ աշխարհի, տեսանելով զգազանն զի էր՝ և չէ, և մերձ է:

13 նին : Աղքա մի կամն ունին , և զզօ-
րուն և զիշխանութիւն գազանին տան :
14 Եւ ընդ գառինն պատերազմին . և
գառն յաղթէ նց . զի տէր է նց* , և
թագաւոր թագաւորաց . և որք ընդ
նմա կոչեցեալք են , ընտրեալք՝ և հա-
15 ւատացեալք : Եւ ասաց ցիս . Եւ
ջուրն զոր տեսեր՝ ուր նստէր պոռ-
նիկն , ժողովուրդք են , և բազմութիւնք
16 և ազգք և լեզուք : Եւ տասն եղջիւրքն՝
զոր տեսեր գազանին , նոքա տեսցեն
զպոռնիկն և ատեսցեն զնա , և զմարմին
նր կերիցեն՝ և այրեսցեն զնա հրով :
17 Աստուած եդ ի սիրտս նց առ ի լի-
նել նց մի կամս† , և տալ զթագաւորու-
թիւն գազանին՝ մինչև կատարեսցի բանն Այ :
18 Եւ կինն զոր տեսեր՝ է քաղաքն մեծ , որ
ունի զթագաւորութիւն ի վր թագաւո-
րուեց երկրի :

ԿԻ. ԺԵ.

1 Եւ յետ այսորիկ տեսի այլ հրեշտակ
իջեալ յերկնից՝ որ ունէր իշխանութիւն
մեծ և երկիր լուսաւորեցաւ ի փառաց
2 նր : Եւ աղաղակեաց ի ձայն մեծ՝ ա-

---

*ի Յոյնն . Այլ տէր է տերանց :
†ի Յոյնն . Աստուած եդ ի սիրտս նց
առնել զկամս նր . և լինել նց մի կամս :

սելով . Ընկաւ բաբելոն մեծն , որ եղեալ էր* բնակուի դիւաց՝ և արգել ամ
այսոց պղծոց , և բանտ պահպանութեն ամ ոգւոց անարբից՝ ևատեցելոց :
Ա ասն զի ՚ի բարկութէ գինւոյ պոռնկու- 3
կուն նոր արբին ամ ազգք և թագաւորք
երկրի՝ որ ընդ նմա պոռնկեցան . և վաճա-
ռականք երկրի՝ ՚ի նոր զօրութեն յօրանա-
լոյ մեծացան : Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ 4
զի ասէր . Ելէ՛ք ՚ի միջոյ դորա ժողո-
վուրդ իմ , զի մի՛ հաղորդ լինիք մեղաց
դորա , և մի՛ զհարուածս դորա ընդու-
նիցիք . Զի հասին կցեցան մեղք դոցա 5
մինչև յերկինս . և յիշեաց Ած զամ-
բարշտութիս դորա : Եւ հատուցանէ 6
դմա՝ ոնպ և հատոյցն մեզ , և առջէ դա
երկապատիկ ըստ գործոց իւրոց , և զբաժակն
որով խառնեացն՝ խառնեցէ՛ք դմա կըր-
կին : Եւ որչափ փառաւորեաց զինքն 7
և խայտաց , այնչափ հատուցէ՛ք դմա՝
սուգ . զի ՚ի սրտի իւրում ասէր՝ թէ
Յամ ժամ նստայց ես թագուհի՝ և այ-
րի ո՛չ ևս եղէց : Ա ասն այնորիկ ՚ի 8
միում աւուր եկեսցեն ՚ի վը դորա հա-
րուածք՝ մահ և սուգ և սով , և ՚ի
հուր այրեսցի . զի հզօր է տէր Ած՝ որ
դատեցաւն զդա : Եւ լայցեն՝ և կոծես- 9

---

*՚ի Յոյնն . Եւ եղև :

ցին ՚ի վե՛ր դորա թագաւո՛ք երկրի, որք ը՛ղմա պռոնկեցան և խաղացին. և հեծեսցեն՝ յորժամ տեսցեն զծուխ կիզման տանջանաց դորա։ ՚Ի հեռաստանէ կայցեն վա՛խ երկիւղի տանջանաց դորա՝ և ասասցեն. Ա՛յ քաղաքիդ մեծի բաբելո՛ն՝ քաղա՛ք հզօր, զի՛ ՚ի միում ժամու եկին հասին դատաստանք քո։ 11 Եւ վաճառականք երկրի ողբասցեն և սգասցեն ՚ի վե՛ր քո, զի բեռն նոցա ո՛չ ոք 12 գնէ։ Եւ շահք որ ՚ի քէն՝ ո՛չ ևս իցէ՝ ոսկւոյ և արծաթոյ և ականց պատուականաց՝ և մարգարտոյ և բեհեզոյ և ծիրանւոյ և ոսկեթել և որդան, և ամ փայտ խնկոյ՝ և ամ անօթ փղոսկրեայ, և ամ անօթ ՚ի փայտէ պատուականէ և ՚ի պղնձոյ և յերկաթոյ և ՚ի կճոյ. 13 Եւ կինամոմն և ամ խունկ և իւղ և կնդրուկ, և գինի և ձէթ և նաշխ և ցորեան, և ստացուածք ամ, արջառ և ոչխար. և երիվարաց և կառաց՝ որ վայել է մարմնոց և ոգւոց մարդկան*։ 14 Եւ ամ ցանկուի անձին քո գնաց ՚ի քէն, և ամ լուսափայլ վայելչուին, պարտրտն և գէբն և սպիտակն գնաց ՚ի 15 քէն. և ո՛չ ևս գտցես զայդ։ Եւ ամ

---

*՚Ի Յոյնն. Եւ երիվարաց և կառաց՝ և մարմնոց և ոգւոց մարդկան։

շահավաճառք այսոքիւք մեծացեալք՝ ի
քէն ի լաց կացցեն վ՚ն երկիւղի տան-
ջանաց քոց լալով՝ և սուգ առնելով :
Եւ ասասցեն . Ա՛ւ ա՛յ վա՛յ քաղաք մեծ . 16
որ զգեցեալ էիր լեհենս և ծիրանիս և
ոսկեզօծ՝ և քարինս պատուա-
կանս՝ և մարգարիտս . Զի՛ ի միում 17
ժամու պակասեցաւ այսչափ մեծութիւն
քո . և ամ՝ նաւավար՝ և ամ որ ի տե-
ղիս տեղիս նաւեն . և նաւազք և որք
միանգամ ուռկանաւ գործեն՝ ի հե-
ռաստանէ կայցեն լալով , Եւ աղաղա- 18
կեսցեն՝ տնսանելով զծուխ կիզման նր ,
ասելով . Ո՞նման է քաղաքիս այսմիկ
մեծի : Եւ արկցեն հող ի վերայ 19
գլխոց իւրեանց՝ և գուժալով ձայնիւ
մեծաւ՝ լալով և սգալով ասասցեն ,
Ա՛ւ ա՛յ վա՛յ քաղաք մեծ . որով ամեն-
քեան մեծանայաք՝ որք ունէաք զնաւս
ի ծովս՝ վ՚ն պատուականութե՛ քո . զի ի
միում ժամու ապականեալ կործանե-
ցար : Ուրա՛խ լերուք ի վ՚ր նր երկինք 20
և սք առաքեալք և մարգարէք . զի դա-
տեցաւ ձեզ զդատաստան ձեր ի դմանէ :
Եւ առ հրեշտակն հզօր՝ քար մի իբրև 21
զկնկան մեծ , և ընկէց ի ծով՝ ասե-
լով . Այսպէս յարձակմամբ անկցի
բաբելոնի քաղաք մեծ , և այլ ո՛չ ևս
գտցի : Եւ ձայն քնարերգաց և երաժըշ- 22

տականաց՝ արուեստականաց՝ և փողա-
հարաց և թմբկի. այլ ոչ ևս լուիցէ՛ ի
23 քեզ: Եւ լոյս ճրագի և ձայն երկանի՝
այլ ոչ ևս երևեսցի՛ ի քեզ. և ձայն
փեսայի և ձայն հարսին այլ ոչ ևս
լուիցի՛ ի քեզ. և ոչ վաճառականք քո՝
փառաւորք և մեծամեծք երկրի, որ
գուարճացեալ էին՛ ի քեզ. վա՛ զի կա-
խարդութիւք դեղատուեաց քո մոլորեցան
24 ամ՛ ազգք: Եւ՛ ի քեզ ամ՛ արիւն
մարգարէից և սրբոց գտաւ, և ամ՛
գրելոց յերկրին կենդանեաց:

Գ Ի. ԺԸ.

1 Եւ յետ այնորիկ լուայ ձայն մեծ բազ-
մաւ ևս յերկինս ասելով. Ա՛լէլուիա.
փրկութի՛ւն և փառք և պատիւ և զօրութի՛ւն
2 այ մերում. Զի ճշմարիտ և արդար են
դատաստանք նո՛ր. զի դատեաց զպոռնիկն
մեծ՛ ի պոռնկութե՛ւն իւրում, և խնդրեաց
զվրէժ արեան ծառայից իւրոց՛ ի ձե-
3 ռաց նո՛ր: Եւ կրկին անգամ օրհնեցին՝
և ասացին, Ա՛լէլուիա. և ծուխ նո՛ր ե-
4 լանէր յաւիտեանս յաւիտենից: Եւ
անկան քսան և չորք երիցունքն՝ և չորք
կենդանիքն, և երկիրպագին այ՝ որ
նստէրն յաթոռ փառաց, ասելով, Ա՛-
5 մէն՝ ալէլուիա: Եւ ձայն յաթոռոյն
ելանէր՝ ասելով. Օրհնեցէ՛ք զա՛ծ մեր

ամ ծառայք նր , և որք երկնչիք ի
նմանէ , փոքունք և մեծամեծք : Եւ 6
լուայ ձայն բազմուն մեծի՝ իբրև ձայն
ջուրց բազմաց , և իբրև ձայն հզօր
որոտման , ասելով զարձեալ . Ալէ-
լուիա , վ՚ն զի թագաւորեաց տր ած
մեր ամենակալ : Խնդամք՝ և ցնծամք 7
և տամք փառս նմա , զի եկն հարսանիք
գառինն , և կինն հարսն նորա պատ-
րաստեաց զինքն : Եւ տուաւ նմա զգե- 8
նուլ բեհեզս սպիտակս սուրբս և լու-
սափայլս . որ է բեհեզն արդարութի սրբ-
բոցն : Եւ մի յերիցանցն ասէր ցիս . 9
Գրեա զայդ , երանելիք են ամեն-
քեան՝ որ կոչեցեալ են յընթրիս հար-
սանեաց գառինն : Եւ ես անկեալ ա- 10
ռաջի ոտից նր , երկիրպագի նմա : Եւ
ասէ ցիս . Տեսո՛ մի՛ անկանիր առաջի
իմ , քանզի և ես ծառայակից քո եմ ,
և եղբարց քոց՝ որք ունին զվկայութին
յիսի քիսի . տն աց միայն երկրպագեա՛ .
քանզի հաստատութիք յիսի է տեսիլդ , և
հոգի մարգարէութեդ . զի վկայութի յիսի
է հոգւովն սրբով , որ ի մարգարէսն
էր* : Եւ տեսի զերկինս բացեալ , և 11

---

*՝Ի Յոյնն . Որք ունին զվկայութին յիսի .
աց երկիրպագեա . զի վկայութին յիսի է հոգի
մարգարէութե :

ահա ձի սպիտակ. և որ հեծեալն էր ի նմա՝ հաւատարիմ և ճշմարիտ, և արդարութեամբ դատի՝ և պատերազմի: 12 Եւ աչք նր բոց հրոյ, և ի վր գլխոյ նր պսակս բազումս. և ունէր անուն գրեալ, զոր ոչ ոք գիտէ՝ բայց միայն 13 ինքն: Եւ արկեալ զհանդերձ ներկեալ արեամբ. և կոչէր անուն նր՝ Յան աւյ: 14 Եւ զօրավարք երկնից՝ և զօրք երկնից զհետ երթային նորա ձիովք սպիտակօք, զգեցեալ բեհեզս 15 սուրբս և սպիտակս: Եւ ի բերանոյ նորա ելանէր սուր սրեալ. զի նովաւ հարցէ զազգս, և նա հովուեսցէ զնս գաւազանաւ երկաթեաւ. և նա կոխեսցէ վիճակն գինւոյ ցասման բարկու- 16 թեանն աւյ ամենակալին: Եւ ունէր ի վր պատմուճանի իւրոյ, և ի վր անդամոց իւրոց գիր գրեալ. Թագաւոր թագաւորաց, և տր տերանց: 17 Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ որ կայր ի վր արեգական, զի աղաղակեաց ի ձայն մեծ ամ հաւուց թռուցելոց ընդ մէջ երկնից՝ ասելով, Եկայք ժողովեցարուք յընթրիս 18 մեծին աւյ*. Եւ կերիջիք զմարմինս թագաւորաց, և զմարմինս հզօրաց, և զմարմինս երիվարաց՝ և ամ հեծելոց ի

---

*ի Յովհան. ի մեծ ընթրիս աւյ:

նե , և զմարմինս ազատաց և ծառայից՝
մեծի և փոքու : Եւ տեսի զգազանն՝ և 19
զթագաւորս երկրի՝ և զզօրս նց ժողո-
վեալս առնել պատերազմ ընդ այնմ , որ
հեծեալն էր ի ձին սպիտակ և ընդ զօրս
նր : Եւ ըմբռնեցաւ գազանն , և որ 20
ընդ նմա սուտ մարգարէն՝ որ առնէր
զնշանսն առաջի նր , և զորս մոլորեցոյց .
և ետ առնուլ զդրոշմ գազանին՝ և
զերկրպագուս պատկերի նր . և կենդա-
նեացն արկին զնս ի լիճ հրոյ այրեցե-
լոյ ծծմբով * : Եւ այլքն մեռան ի 21
սրոյ հեծելոյն ի վր ձիոյն . յորոյ բերա-
նոյ ելանէր սուրն . և ամենայն թռչունք
յագեցան ի մարմնոց նոցա :

ԿԱ.Ի :

Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ զի իջանէր 1
յերկնից , և ունէր զփականս դժոխոց ,
և շղթայս մեծ ի ձեռին իւրում . Եւ 2
ըմբռնեաց զվ իշապն՝ զօձն զառաջինն , որ
է բանսարկուն և սատանայ , և կապեաց
զնա հազար ամ , Եւ արկ զնա յան- 3

---

*Ի Յոյնն . Եւ առնէր զնշանսն առաջի
նր , որով մոլորեցոյց զնս որք առին զդրոշմ
գազանին և երկրպագին պատկերի նր . և
կենդանեացն արկան երկոքեան ի լիճ հրոյ
այրեցելոյ ծծմբով :

դունդս դժոխոց , և փակեաց և կնքեաց
զնա՝ զի այլ մի՛ ևս մոլորեցուսցէ զազգս ,
մինչև կատարեսցի հազար ամն . և յետ
այնորիկ պարտ է լուծանել նմա սակաւ
4 մի ժամանակ : Եւ տեսի աթոռս . և
նստան ՚ի վե՛ր նց . և դատաւորութի՛
տուաւ նց, ընտրել զՀոգիս* չարչարելոցն
վ՚ս վկայութեն Յի՛ս՝ և վ՚ս բանին Այ .
և զոյս ո՛չ երկրպագին գազանին , և
ո՛չ առին զդրոշմ նորա ՚ի ճակատս իւ-
րեանց՝ և ո՛չ ՚ի վե՛ր աջու ձեռին իւ-
րեանց . և կացին՝ և թագաւորեցին ընդ
5 քս՛ի հազար ամ : Եւ յետ այսորիկ ՚ի
մեռելոց ոչ ո՛ք եկաց† , մինչև ՚ի կա-
տարել հազար ամին . այս է յարութիւն
6 առաջին : Երանի սրբոցն , որք ունին
բաժին ՚ի յարութեն առաջնում‖ , ՚ի
վե՛ր սոցա երկրորդ մահն ո՛չ ունի իշխա-
նութի՛ . այլ եղիցին քահանայք Այ՝ և Յի
Յի՛ քս՛ի . և թագաւորեսցեն ընդ նմա հա-
7 զար ամ : Եւ յետ հազար ամին լուծ-
ցէ զսատանայ՝ և հանցէ ՚ի բանտէ ան-
տի . ելցէ և մոլորեցուսցէ զազգս Ամ ընդ

---

*՚Ի Ձեռն. Եւ պէսպէս Հոգիս :

†՚Ի Ձեռն . Եւ յայլոց անտի ՚ի մե-
ռելոց ոչ ոք եկաց :

‖՚Ի Ձեռն . Երանելի և սուրբ է , որ
ունի բաժին ՚ի յարութեն առաջնում :

չորս կողմանս երկրի . և զգոդ և զմա-
գոդ առցէ ՚ի ձեռս՝ ժողովել նոքօք զամ
զօրս ՚ի պատերազմ՝ . որոյ թիւ նց իբ-
րև զաւազ ծովու : Եւ ելցեն ՚ի լայ- 8
նուի երկրի , և պատեսցեն շուրջ զբա-
նակս սրբոցն , և զքաղաքին սիրելւոյ :
Եւ իջցէ հուր յերկնից առ ՚ի յաց՝ և 9
կերիցէ զնոս և զզօրագլուխն նց զսատա-
նայ՝ որ մոլորեցուց զնոս . և արկցէ զնոս ՚ի
ծովն հրոյ և ծծմբոյ , ուր էր գազանն՝
Եւ սուտ մարգարէն . և չարչարեսցին 10
զտիւ և զգիշեր : Եւ տեսի աթոռ սպի- 11
տակ մեծ . և ՚ի վր նր նստեալ՝ յորոյ
երեսացն երկնչէին , և փախչէին եր-
կինք և երկիր , և տեղի ոչ գտաւ նց :
Եւ տեսի զմեռեալս մեծամեծս և զփո- 12
քունս , որ կային առաջի աթոռոյն . և
գրեանք բանային . և այլ գիրք բացաւ
կենաց , և դատեցան մեռեալք ՚ի գրե-
լոցն՝ ըստ գործոց իւրեանց : Եւ ետ ծով 13
զմեռեալս իւր , և մահ և դժոխք զիւ-
րեանց մեռեալս . և դատեցան իւրաքան-
չիւր ըստ գործոց իւրեանց : Ա՝ահ և 14
դժոխք մատնեցան ՚ի լիճ հրոյն , այս
է մահն երկրորդ : Եւ որ ոչ ոք գտաւ 15
՚ի գիրն կենաց գրեալ՝ արկաւ ՚ի լիճ
հրոյն :

ԳԼ. ԻԸ:

1 Եւ տեսի երկին նոր՝ և երկիր նոր. քան-
զի առաջինն երկինք և երկիր էանց.
2 և ծով ոչ գոյր: Եւ զքաղաքն սո-
ւրբ զնորն եէմ տեսի՝ զի իջանէր յայ՝ և
յերկնից, զարդարեալ և պատրաս-
3 տեալ որպէս հարսն առն իւրոյ: Եւ լուայ
ձայն յերկնից՝ որ ասէր. Ո՛հաւասիկ
խորանն այ՝ ի մէջ մարդկան, և բնա-
կեսցէ՛ ընդ նա. և նոքա ժողովուրդ նմա.
4 և սա աստ նց: Եւ ջնջեսցէ զամ ար-
տօսր յաչաց նց. և մահ ոչ ևս գոյ, ոչ
սուգ՝ և ո՛չ աղաղակ, ոչ ցաւք՝ և ո՛չ
աշխատանք ո՛չ ևս գոյ, զի առաջինն
5 էանց: Եւ ասաց ցիս՝ որ նստէր՝ ի վե-
րայ աթոռոյն. Ո՛հաւասիկ առնեմ զամ՝
նոր. և ասէ ցիս, Գրեա՛. այս բանք
6 ճշմարիտ և հաւատարիմք: Եւ ասէ
ցիս. Եղե՛ւ ես եմ ալփա և ով, սկիզբն
և կատարած. ես ծարաւեալոցն տամ
7 յաղբերէ ջրոյ կենաց ձրի: Որ յաղ-
թէ ժառանգեսցէ զայս ամ. և ես եղէց
նց աստ, և նոքա եղիցին ինձ որդիք:
8 Եւ ծուլացն և անհաւատից՝ սպանողաց
և պոռնկաց՝ և կախարդաց և կռապաշ-
տից՝ և դեղատուաց, և ամ ստոց՝ ամ-
պարշտաց. որոց բաժինն իւրեանց՝ ի
լճին այրեցելոյ հրով և ծծմբով. որ է

մանէ երկրորդ : Եւ եկն առ իս մի 9
յեօթն հրեշտակացն , որք ունէին
զեօթն սկաւառակսն լցեալս եօթն
վախճանաւ կատարածովք , խօսեցաւ ընդ
իս և ասէ . Ե՛կ ցուցից քեզ զՀարսնն և
զկին դառինն : Եւ առ տարաւ զիս ՚ի 10
լեառն մի բարձր և մեծ՝ հոգւովն , և
եցոյց ինձ զքաղաքն մեծ և նոր եկեմ . զի
իջեալ էր յերկնից առ ՚ի յԱստուծոյ , Եւ ու- 11
նէր զփառս Աստուծոյ . և էր ՚ի նմա լուսաւո-
րութիւն , նմանեալ ականց պատուականա-
նաց՝ քար յասպիս սառնատեսակ և կեն-
դանի : Եւ էին պարիսպք նոր մեծ և 12
բարձր , և ունէր դրունս երկոտասան .
և յերկոտասան դրունսն երկոտասան
հրեշտակս , և անուանք իւրաքանչիւ-
րոցն ՚ի վերայ դրանցն գրեալ էին՝ որ եր-
կոտասան ցեղիցն իսրայէլի* : Յարևելից 13
կողմանէ դրունք երեք , և ՚ի հիւսիսոյ
կողմանէ դրունք երեք , և ՚ի հարաւոյ
կողմանէ դրունք երեք , և յարևմտից
կողմանէ դրունք երեք : Եւ պարիսպ 14
քաղաքին ունէր հիմունս երկոտասան ,
և ՚ի նոսա երկոտասան անուանք երկոտա-
սան առաքելոց գառինն : Եւ որ խօ- 15

---

* ՚Ի Յովհան. Եւ անուանք գրեալ ՚ի վերայ՝ որ են երկոտասան ցեղից որդւոցն իսրայէլի :

սէրն ընդ իս, ուստի եղէդն ոսկի ի ձեռին իւրում, զի չափեսցէ զքաղաքն՝ և
16 զդրունս նր՝ և զպարիսպս նր: Եւ էր քաղաքն քառակուսի. և որչափ երկայնութիւն նր՝ նոյնչափ և լայնութի՝ և բարձրութի՝ հաւասար. և էր չափ երկայնութիւն նր երկոտասան հազար ասպարէզս. և լայնութի նր և բարձրութի միաչափ՝
17 կիւլօս: Եւ չափեաց զպարիսպն նր հարիւր և քառասուն և չորս ասպարէզս. չափ մարդոյ՝ որ է հրեշտակի:
18 Եւ էր շինուած պարսպաց քաղաքին յասպիս. և քաղաքն էր ոսկի մաքուր՝
19 նման սուրբ և սպիտակ ապակւոյ: Եւ հիմունք քաղաքին յամ ականց պատուականաց. հիմն առաջին պարսպին յասպիս, երկրորդն շափիղա, երրորդն
20 պղնձագոյն, չորրորդն զըմրուխտ, հինգերորդն եղեգնաքար, վեցերորդն սարդիոն, եօթներորդն ոսկեքար, ութերորդն բիւրեղ, իններորդն տոպազիոն, տասներորդն քրիսոպրասոս, մետասանն յակինթ, երկոտասանն ամեթիստոս:
21 Եւ էին երկոտասան դրունք յերկոտասան մարգարտաց՝ միաձև. և իւրաքանչիւրոցն դրունք էին մի մի դուռն ի միոյ միոյ մարգարտէ. և ընդարձակուի քաղաքին ոսկի մաքուր՝ ոպ
22 զապակի պայծառ: Եւ տաճար ոչ տե-

սի՛ ի նմ , քանզի ոչ ած ամենակալ
տաճար էր ի նմա և գառնն : Եւ քա- 23
ղաքին չէին պէտք արեգական և լու-
նի , զի լուսաւորեացն զնա . քանզի
փառքն աստ լուսաւորէին զնա յամ ժամ ,
և ճրագ ի նմ գառնն : Եւ գնային 24
հեթանոսք ի լոյս նորա . և թագա-
ւորք երկրի լուսազգեաց լինէին ի փա-
ռաց նր* : Եւ դրունք նր ոչ փակէին ի 25
տուէ և ի գիշերի , այլ բաց կային հա-
նապազորդ . և գիշեր ոչ ևս լինէր ի
նմա . Ա՛յլ փառք և պատիւ ազգաց† : 26
Եւ ոչ մտցէ անդ ամ չարակամ՝ և 27
պիղծ և ստուէ. , բայց միայն որ գրեալ
են ի գպրուէ կենաց գառինն :

ԳԼ. ԻՒ :

Եւ եցոյց ինձ մաքուր գետ կենդանի 1
ջրոյ սառնատեսակ , որ ելանէր
յաթոռոյն աստ և գառինն : Եւ գնայր‖ ի 2
մէջ հրապարակաց քաղաքին , և զեղերք
գետոյն աստի և անտի ծառ կենաց՝ որ

---

*՝Ի Յոյնն . Եւ թագաւորք երկրի ա-
ծէին ի նմա զփառս և զպատիւ իւրեանց :

†՝Ի Յոյնն . Եւ դրունք նր ոչ փակէին
ի տուէ , (զի գիշեր ոչ լինէր անդ .) և ած-
ցեն ի նա զփառս և զպատիւ ազգաց :

‖՝Ի Յոյնն չէ . Եւ գնայր :

բերէր պտուղս, երկոտասան. ըստ միոյ
միոյ ամսոյ տային զպտուղս իւրեանց. և
տերև ծառոյն էր բժշկութի՛ հեթանո-
3 սաց։ Եւ նզովք անդ ոչ ևս էին. և
աթոռն ՚ի՛ և գառին նո՛ր էր ՚ի նմ. և
4 ծառայք նո՛ր պաշտէին զնա. Եւ տեսա-
նէին զերեսս նո՛ր. և անուն նո՛ր գրեալ
5 էր ՚ի ճակատս նց։ Եւ գիշեր ո՛չ անդ՝
և չէ՛ր ինչ անդ պէտք ճրագի և լուսոյ
արեգական. վ՚ա զի տո՛ր ՚ած լուսաւորէր
զնս. և թագաւորեսցեն յաւիտեանս
6 յաւիտենից։ Եւ ասէ ցի՛ս. Ա՚յս
բանք հաւատարիմ է և ճշմարիտ. և տո՛ր
՚ած մարգարէից սրբոց՝ ածաքեաց զհրեշ-
տակ իւր՝ ծառայիդ իւրում ցուցանել՝
7 զոր լինելոց է վաղվաղակի։ Ա՚հա գամ
վաղվաղակի. երանի՝ որ պահէ զբան
8 մարգարէութե՛ս զայս։ Եւ ես յով-
հաննէս լուայ՝ և տեսի զայս ՚ամ. և
յորժամ լուայ և տեսի, անկայ՝ և եր-
կիր պագի հրեշտակին՝ որ ցուցանէր
9 ինձ զայս ՚ամ։ Եւ ասէ ցիս. Ա՚՛ի՛ ան-
կանիր առաջի իմ՝ և երկիր պագաներ.
քանզի և ես ծառայակից քո եմ՝ և եղ-
բարց քոց՝ որ պահեսցեն զբան մարգա-
րէութե՛ գրոյս այսորիկ. ՚ած երկիր
10 պագ։ Եւ ասէ ցիս դարձեալ. Ա՚՛ի՛
կնքեր զբանս մարգարէական գրոցս
այսմիկ. քանզի ժամանակս մերձ է։

Որ ամբարշտելոցն է՝ ամբարշտեսցի, 11
և որ աղտեղանալոցն է՝ աղտեղասցի,
և որ արդարանալոցն է՝ արդարասցի.
և որ սրբելոցն է՝ սրբեսցի: Ահա գամ 12
վաղվաղակի՝ և վարձք իմ ընդ իս, հա-
տուցանել իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւ-
րեանց: Ես եմ ալփա և ովմ, սկիզբն 13
և կատարած, առաջին և վերջին: Եր- 14
անելիք են՝ որ պահեն զպատուիրանս
նր. Նոքա ունին իշխանութիւն ուտել՝ ի
փայտէն կենաց՝ և մտանել ընդ դրունս
քաղաքին: Արտաքս՝ շունք 15
և դեղատուք* և սպանողք և կռապաշտք,
և ամենեքեան որ սիրեն զստութիւն: Ես 16
յիս առաքեցի զհրեշտակ իմ վկայել
զայս ձեզ եկեղեցեացդ. ես արմատ և
սեռ՝ի դաւթայ, և աստղ պայծառ
առաւօտին: Եւ հոգի, և փեսայն՝ որ 17
գալոցն եմ. և որ լսէ՝ ասելով թէ ե՛կ,
և որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ, և որ ոք
կամի առնուլ զջուրն կենաց ձրիի†:
Ա կայեմ և ես ամի՝ որ լսէ զբանս 18
մարգարէութե գրոցս այսմիկ. Թէ ոք

---

*Յոյնն յաւելու. Եւ պոռնիկք:

†Յոյնն զայս համառօտ ընդլայնու. Եւ հոգի և հարսն ասեն՝ ե՛կ. և որ լսէ՝ ասասցէ, ե՛կ. և որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ, և որ ոք կամի առցէ զջուրն կենաց ձրի:

յաւելէ՛ ի սա , յաւելցէ աճ ՛ի վը՛ ներ
զեօթնհարուածեան՝* գրեալս ՛ի գիրս
19 յայս : Եւ եթէ ոք պակասեցուսցէ ՛ի
բանից մարգարէութեանս գրոցս այսմիկ՝
պակասեցուսցէ և Հատցէ աճ զբաժին
նը՛ ի սուրբ կենաց՝ և ՛ի քաղաքէն
սրբոց՝ որ գրեալ է ՛ի գիրս յայս :
20 Ա՛սաց՝ ը վկայեացն զայս . Վա՛մ ես
վաղվաղակի . ամէն : Եկ տէր յի՛ս քո՛ :
21 Շ՛նորհ տեա՛ մերոյ Յի՛սի քո՛ի ՛ի վը՛ ամ
սրբոց . Ա՛մէն :

ԱՇԽԱՐԱՆ ՏԱՐՈՑ

ԿՏԱԿԱՐԱԾԱՆ :

*՝ի [illegible] ՛ի վը՛ նը՛ զՀարուածեան :
†՝ ՛ի քաղաքէն սրբոց :

Երես.	Սխալ	Ուղիղ
352.	՚ի Վահան.	Վահան.

Այս սխալ գրութենէ հետևի՚ւ տանէ ենէ օգնութիւն։

